SISÄLLYSLUETTELO

Tekninen lautakunta pöytäkirja 21.08.2018

Pöytäkirjan kansilehti 1

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus 3

2 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta 4

3 § Selostukset, apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat 5

4 § Kuntalain 92 §:n ottomenettelyä varten saapuneet päätökset 6

5 § Lausunto Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) lausuntopyyntöön alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2019 - 2021/HP 7

- Vantaan kaupungin lausunto / Lausuntopyyntö jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2019 - 2021 9

- Lausuntopyyntö jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2019 - 2021 14

- Liite: HSL:n alustava toiminta ja taloussuunnitelma 2019- 2021/Lausuntopyyntö jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2019 - 2021 30

6 § Lausunto HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2019-2021, vesihuollon sekä jätehuollon investointistrategioista, vesihuollon ja jätehuollon investointiohjelmista vuosille 2019-2028 sekä HSY:n strategiasta 2025/HP 100

- Lausuntopyyntö HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2019-2021, vesihuollon sekä jätehuollon investointistrategioista, vesihuollon ja jätehuollon investointiohjelmista vuosille 2019-2028 sekä HSY:n strategiasta 2025 105

- Liite: Ote 15.6.2018 § 81 alustava toiminta-ja taloussuunnitelma vuosille 2019-2021/ Lausuntopyyntö HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2019-2021, vesihuollon sekä jätehuollon investointistrategioista, vesihuollon ja jätehuollon investointiohjelmista vuosille 2019-2028 sekä HSY:n strategiasta 2025 106

- Liite: Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2019-2021/Lausuntopyyntö HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2019-2021, vesihuollon sekä jätehuollon investointistrategioista, vesihuollon ja jätehuollon investointiohjelmista vuosille 2019-2028 sekä HSY:n strategiasta 2025 113

7 § Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018-2027, Tekninen lautakunta /HP 154

- Teknisen lautakunnan lausunto/ Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018-2027 157

- Kaupunkitasoinen_palveluverkkosuunnitelma_2018-2027 (21.6.2018) 162

- Kaupunkitasoinen_palveluverkkosuunnitelma_LIITTEET (25.5.2018) 297

8 § Oikaisuvaatimuspyyntö apulaiskaupunginjohtajan viranhaltijapäätökseen §27/ 2018 /HP 378

- Oikaisuvaatimus E ja A.V/ Palvelussuhdeasuntojen vuokraperusteiden vahvistaminen 379

9 § Oikaisuvaatimuspyyntö apulaiskaupunginjohtajan viranhaltijapäätökseen §27/ 2018 /HP 380

- Oikaisuvaatimus MT/ Palvelussuhdeasuntojen vuokraperusteiden vahvistaminen 381

10 § Oikaisuvaatimuspyyntö apulaiskaupunginjohtajan viranhaltijapäätökseen §27/ 2018 /HP 382

- Oikaisuvaatimus KS/ Palvelussuhdeasuntojen vuokraperusteiden vahvistaminen 384

11 § Oikaisuvaatimuspyyntö apulaiskaupunginjohtajan viranhaltijapäätökseen §27/ 2018 /HP 386

- Oikaisuvaatimus TH/ Palvelussuhdeasuntojen vuokraperusteiden vahvistaminen 388

12 § Vantaan vesihuollon HSY:n toiminta-alueen 2018 hyväksyminen 389

- HSY:n vesihuollon toiminta-alueen sanallinen määrittely 392

- Kartta HSY:n vesihuollon toiminta-alue 2018 402

SISÄLLYSLUETTELO

Tekninen lautakunta pöytäkirja 21.08.2018

- Kartta HSY:n Vantaan vesihuollon toiminta-alue 2018-2020, muutokset 403
- Kartta HSY:n vesihuollon toiminta-alueen alustavista muutoksista 2018-2026 404
- Kartta Vantaan vesihuollon toiminta-alueista ja vedenjakelualueista 405
13 § Hulevesitulvariskien alustava arviointi, 2. kierros 406
- Hulevesitulvariskien alustavan arvioinnin tarkistaminen, 2. kierros/Arviointiraportti 407
14 § Hämeenkylän koulun tavoitehinnan ja hankesuunnitelman hyväksyminen liikuntatilojen osalta 429
- Hämeenkylän koulun hankesuunnitelma 433
- Kustannusennuste optio 1+2 8 sisältää Variston tilat ja liikuntasalin 1400m2 494
Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus Tekniselle lautakunnalle 495
Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen 496
Muutoksenhakuohje 3. Valitus katu-, puisto- tai muun yleisen alueen suunnitelmaa koskevassa asiassa 497
Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa 498
Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa 499
Muutoksenhakuohje 6. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto 502
Muutoksenhakuohje 7 Hallintovalitus hallinto-oikeudelle 503

Teknisen lautakunnan kokous

Aika 21.8.2018 klo 17.00 – 18.15
Paikka Kielotie 28, kokoushuone 447, Tikkurila

Osallistujat

Jäsenet	**Läsnä**	**Varajäsenet**	**Läsnä**
Orlando Carita, puheenjohtaja	**x**	**Merjola-Repo Nina**	
Kostilainen Anniina, varapuheenjohtaja	**x**	**Happonen Matti**	
Auvinen Timo	**x**	**Aidanjuuri-Vestala Tanja**	
Eskelinen Jarno	**x**	**Antila Paavo**	
Järveläinen Anu Pia	**poissa**	**Uimonen Teemu**	
Kasonen Mika	**poissa**	**Ahopelto Sauli**	
Koskelin Kia		**Mäkinen Virpi**	**x**
Laakso Päivi	**x**	**Päivinen Tiina**	
Lopperi Kari	**x**	**Tuppurainen Marko**	
Pajunen Emmi	**x**	**Balac Anne - Sophie**	
Palmu Hannu	**x**	**Kauppinen Kaisa**	
Rautio Mika	**x**	**Miettinen Markku**	
Siniketo-Pietilä Katja	**x**	**Ropponen Anna**	
Kaupunginhallituksen edustaja		**Kaupunginhallituksen varaedustaja**	
Abdi Faysal		Kuusela Minna	17.00 – 18.00
Nuorisovaltuuston edustaja		**Nuorisovaltuuston varaedustaja**	
Salan Ahmed	poissa	Kemppainen Rasmus	

Muut osallistujat	Läsnä
Penttilä Hannu, apulaiskaupunginjohtaja	x
Westlin Henry, kaupungininsinööri	x
Wallenius Pekka, tilakeskusjohtaja	x
Hohti Jonna, talous- ja hallintojohtaja	poissa
Hamari Milla, viestintäpäällikkö	x
Salomaa Helena, sihteeri pöytäkirjanpitäjä	x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Carita Orlando

Pöytäkirjanpitäjä Helena Salomaa

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 23.8.2018, Kielotie 13, 01300 Vantaa

_____ _____

Mika Rautio Hannu Palmu

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 24.8.2018 Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi.

1 § **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Tekninen lautakunta 21.8.2018 § 1

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.
Päätös:
Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

2 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Tekninen lautakunta 21.8.2018 § 2

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) valita pöytäkirjan tarkastajiksi Rautio Mika ja Palmu Hannu
b) tarkastaa pöytäkirja viimeistään torstaihin 23.8.2018 klo 12.00 mennessä.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

3 § **Selostukset, apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat**

Tekninen lautakunta 21.8.2018 § 3

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Merkitään seuraavat asiantuntijoiden esittelyt ja kokouksessa ajankohtaisista asioista saatavat selvitykset tiedoksi:

Kokouksessa selostettiin seuraavia asioita.

5 Lausunto Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) lausuntopyyntöön alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2019 – 2021, Hannu Penttilä apulaiskaupunginjohtaja
6 Lausunto HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2019-2021, vesihuollon sekä jätehuollon investointistrategioista, vesihuollon ja jätehuollon, Henry Westlin kaupungininsinööri.

Päätös:
Merkittiin selostukset tiedoksi.

4 § Kuntalain 92 §:n ottomenettelyä varten saapuneet päätökset

Tekniselle lautakunnalle on kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset.

Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä
§ 49 Tikkurilan jokirannan Vernissanrannan ja Väritehtaanrannan puisto- ja rakentamissuunnitelmien laatiminen

Kaupungininsinööri Henry Westlin
§ 171 Osallistuminen Mt 140 pienet liikenneturvallisuuskohteet/Pienurakka Etelä 2017-2018

Toimitilapäällikkö Pasi Salo
§ 40 Kuusijärven savusaunapalveluiden ja ulkoalueiden hoidon määräaikainen hankinta

Puuttuvat pykälät ovat päätöksiä, joita ei tarvitse ilmoittaa ottomenettelyyn.

Tekninen lautakunta 21.8.2018 § 4

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta teknisen lautakunnan käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja ottamiskelpoisia päätöksiä.
Käsittely: Apulaiskaupunginjohtaja täydensi esitystä seuraavilla viranhaltijapäätöksillä

Toimitilapäällikkö Pasi Salo
§ 41 Luolapolku 4 kahden asunnon vuokraaminen kuvauskäyttöön Solar Films Inc Oy:lle

Rakennuttajapäällikkö Juha Vuorenmaa
§ 17 Jokiniemen yhtenäiskoulun kuntoarviot ja kuntotutkimukset

Päätös:
Hyväksyttiin täydennetty esitys.

5 § Lausunto Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) lausuntopyyntöön alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2019 - 2021/HP

VD/5741/00.04.03/2018
HP/HW

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) pyytää perussopimuksensa mukaisesti lausuntoa 31.8.2018 mennessä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän taloussuunnitelmaehdotuksesta 2019-2021. Kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Jäsenkuntien antamat lausunnot on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen.
Lausuntoa pyydetään:
a) strategiasuunnitelmasta,
b) liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,
c) kuntaosuuksien tasosta,
d) lipputulotavoitteesta TTS-kaudella,
e) tarkastusmaksun korottamisesta, sekä
f) kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2019-2021.

Tekninen lautakunta 21.8.2018 § 5

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle liitteen mukaisen lausunnon antamista HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2019 – 2021.

Käsittely: Merkittiin että esittelijä selosti asiaa kokouksessa.
Esittelijä täydensi kokouksessa lausuntoa, kappaleen HSL on arvioinut … jälkeen lisättäväksi
”Vantaan kaupunki toteaa, että kuntaosuuden määrään kohdistuu voimakas nousupaine. Toisaalta siirtyminen vyöhykelippuun ja muut toiminta- ja taloussuunnitelmassa kuvatut muutokset tekevät vuoden 2019 kuntaosuuden arvioinnin erityisen vaikeaksi. Edellisinä vuosina HSL:n talousarvion kuntaosuus on arvioitu olennaisesti suuremmaksi kuin sittemmin toteutunut tilanne. Tämän johdosta Vantaa arvioi Vantaan kuntaosuudeksi varovaisuusperiaatteella 52,9 miljoonaa euroa.”

Lautakunta lisäsi yksimielisesti lausuntoon lauseen Lippujen hintojen muutosprosenttia… jälkeen seuraavan tekstin.
”Lippujen alennuksia kohdistettaessa tulee huomioida yhdenvertaisuusperiaate.”

Päätös:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle liitteen mukaisen lausunnon antamista HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2019 – 2021 täydennettynä esittelijän ja lautakunnan lisäämin täydennyksin.

Liitteet:
- Vantaan kaupungin lausunto / Lausuntopyyntö jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2019 – 2021 (II)
- Lausuntopyyntö jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2019 – 2021

- Liite: HSL:n alustava toiminta ja taloussuunnitelma 2019- 2021/Lausuntopyyntö jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2019 – 2021

Täytäntöönpano: esitys kaupunginhallitus

Muutoksenhakuohje: 6.2 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Henry Westlin, 0400417436, Emmi Pasanen, 0503145075, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupungin lausunto / Lausuntopyyntö jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2019 - 2021

Strategiasuunnitelma
HSL:n strategian valmistelutyön yksi keskeisimmistä tehtävistä on ollut selkeyttää HSL:n roolia muuttuvassa maailmassa ja selvittää minkälaisia näkymiä ja haasteita tulevaisuus tuo. Visio 2030: ”Kestävällä liikkumisella sujuva arki ja maailman toimivin kaupunkiseutu” sekä strategiset painopisteet: erinomainen asiakaskokemus, tehokas runkoverkko, ennakointi ja uudistuminen, aktiivinen yhteistyö ja kestävä talous ovat samansuuntaiset Vantaan kaupungin tavoitteiden kanssa.

Vantaalla laadittavan Yleiskaava 2020:n hyväksytyt tavoitteet nivoutuvat seuraavien teemojen ympärille: paikallinen elinympäristö, seudullinen joukkoliikennekaupunki ja kansainvälinen lentokenttäkaupunki. Kaikissa teemoissa on voimakkaasti mukana liikkuminen eri kulkumuodoilla. Kaupungin ja HSL:n yhteistyö kaiken liikkumisen kehittämisessä on jatkuvasti tärkeämpää uusien liikkumismuotojen ja -palvelujen yleistyessä. Joukkoliikenteeseen kytkeytyy yhä tiiviimmin esimerkiksi kaupunkipyöräjärjestelmät, yhteiskäyttöautot ja MaaS-palvelut. Kaupunkien rooli joukkoliikenteen sujuvuuden turvaamisessa on huomattavan tärkeää ja joukkoliikenne on olennainen osa kestävää kaupunkia.

Vantaan resurssiviisauden tiekartta -ohjelmassa on määritelty useita toimenpiteitä, joiden kautta kestävämpää liikkumista tullaan edistämään. HSL:n visiossa korostuva kestävä kehitys edellyttää vahvaa yhteistyötä kaupunkien kanssa. Tärkeätä on joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn kehittäminen kuin myös toiminnan taloudellisen tehokkuuden varmistamisen. Vantaan kaupungin strategiassa on yhdeksi tavoitteeksi asetettu joukkoliikenteen matkustajamäärien 3 % vuotuinen kasvu. Tämä tukee sekä kestävää liikkumista että joukkoliikenteen taloutta. Nyt toteutettavalla vyöhykelippu-uudistuksella on hyvä mahdollisuus lisätä joukkoliikenteen käyttäjämääriä etenkin käyttäjille entistä edullisemmalla B-vyöhykkeellä. HSL:n tulisikin asettaa tavoitteekseen Vantaan tavoin joukkoliikenteen nykyistä voimakkaampi määrällinen kasvu.

Vantaan strategian yhtenä merkittävimpänä yksittäisenä tavoitteena on olla hiilineutraali kaupunki vuoteen 2030 mennessä. Liikenteen osalta hiilineutraaliustavoitteisiin ei ole mahdollista päästä pelkästään kaupungin omilla toimilla, joten tässä tarvitaan vahvaa yhteistyötä HSL:n kanssa sekä yhteisiä toimenpiteitä kestävän liikkumisen edistämiseksi. Myös päästöttömien polttoaineiden käytön edistäminen on välttämätöntä tavoitteiden saavuttamiseksi. HSL ja kaupungit voivat vaikuttaa tähän yhdessä, mutta myös valtiolta tarvitaan toimenpiteitä näihin tavoitteisiin pääsemisessä.

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Asematie 7
01300 Vantaa
Etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 839 11

Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset
HSL:n uuden vyöhykemallin käyttöönotto lisää joukkoliikenteen käyttöä erityisesti B-vyöhykkeeltä A- ja C-vyöhykkeelle suuntautuvilla matkoilla. Vantaata koskien HSL onkin varautumassa matkustajamäärien kasvuun ruuhka-ajan liikenteessä Vihdintien, Hämeenlinnanväylän ja Tuusulanväylän sektorien seutuliikenteessä. Vantaalla tämä koskee erityisesti Myyrmäen ja Martinlaakson alueita sekä Aviapoliksen Kehä III:n eteläpuolelle sijoittuvia alueita. C-vyöhykkeellä sijaitsevan Aviapoliksen aseman houkuttelevuus vaihtopaikkana heikkenee, mikä edellyttää taas riittävää tarjontaa B-vyöhykkeeltä A-vyöhykkeelle liikennöivillä busseilla. Lippu-uudistuksella on vaikutusta myös lentoasemalle suuntautuvilla matkoilla. Jatkossa laajalta B-vyöhykkeeltä (yli 600 000 asukasta) pääsee C-vyöhykkeellä sijaitsevalle lentoasemalle huomattavasti nykyistä edullisemmin. Vantaa pitääkin tärkeänä, että HSL varautuu kasvaviin matkustajamääriin niillä yhteyksillä, joilla lippujen hinnat halpenevat olennaisesti.

Useat pääkaupunkiseudun hankkeet ja rakennustyömaat tulevat aiheuttamaan poikkeusreittejä ja viivästyksiä myös Vantaata palveleville linjoille vuosina 2019-21. Raide-Jokerin rakentaminen aiheuttaa viivästyksiä ja poikkeusreittejä paitsi runkolinjalle 550 myös lukuisille muille linjoille koskien myös Vantaata palvelevia linjoja, jotka liikennöivät reitin läpi. Lisäksi Hämeentien ja Sörnäisten metroaseman ympäristön työmailla on vaikutusta bussiliikenteeseen. Vantaa pitää tärkeänä, että työmaiden aiheuttamat haitat pyritään minimoimaan ja niihin varaudutaan ajoissa riittävällä laajuudella esimerkiksi aikataulu- ja reittisuunnittelussa sekä viestinnässä.

Vantaata palvelevaan bussiliikenteeseen esitetään joitakin muutoksia. Tuusulan ja Keravan linjastosuunnitelman mukainen liikennöinti aloitetaan elokuussa 2019. Tämän myötä yhteydet Tikkurilasta Hyrylään ja Tuusulan työpaikka-alueille paranevat olennaisesti sekä Ilolan ja Leinelän välisen liityntäliikenteen määrä kasvaa. Suora seutuyhteys Vallinojalta poistuu, mutta liityntäliikenne Korson asemalle paranee. Muutokset on arvioitu Vantaalle kustannusneutraaleiksi. Suunnitelman mukainen liikennöinti edellyttää Epinkoskentien jatkeen rakentamista, mihin kaupunki on varautunut omassa talousarviossaan.

Vuonna 2019 HSL varautuu myös asukasmäärän kasvuun Kivistön alueella samoin kuin Tikkurilantien työpaikka-alueen kasvuun ja kasvaviin ajoaikoihin. Lisäksi perustetaan linjan 724 V-reitti, joka mahdollistaa Havukosken koulun oppilaille yhteyden Tikkurilaan Lummetien väistötiloihin lukuvuotena 2018-2019.

Vuonna 2020 Lahdenväylän linjastosuunnitelman mukaisesti osa Lahdenväylän suunnan seutulinjoista siirretään syysliikenteen alusta kulkemaan Kumpulasta Hermannin rantatietä Kalasatamaan. Tällöin linjat eivät yöliikennettä lukuun ottamatta aja enää Rautatientorille asti. Lyhentyviltä reiteiltä säästyvä liikennesuorite käytetään linjojen tarjonnan parantamiseen Vantaan alueella, joten muutos on kustannusneutraali.

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Asematie 7
01300 Vantaa
Etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 839 11

Vuonna 2020 linja 562 muutetaan runkolinjaksi 570 ja reitti muutetaan päättymään lentoasemalle. Kaupunki on suunnitelmissaan ja rakentamisohjelmissaan varautunut runkolinjan vaatimiin liikennevaloetuus- ja infratoimenpiteisiin ja ne toteutetaan ennen runkolinjan aloittamista. Kun ajoyhteys Honkasuolta Rajatorpantielle valmistuu, jatketaan linjojen 37 ja 39N reittejä Honkasuolta Myyrmäen asemalle.

Koko Vantaan kattava linjastosuunnitelma on valmistunut vuonna 2014. Tämän jälkeen Vantaan linjastoa on suunniteltu Keravan ja Tuusulan linjastosuunnitelmassa sekä Lahdenväylän linjastosuunnitelmassa. Kehäradan liikennöinnin aloittaminen ja Vantaan asukasmäärän kehittyminen paljon ennakoitua nopeammin sekä uusiin vyöhykkeisiin perustuva tariffiuudistus edellyttävät linjaston tarkastelua uudelleen myös muilla Vantaan alueilla. Vantaan kaupunki esittääkin, että HSL uudistaa linjastosuunnitelmat myös muille Vantaan alueille.

Vantaan kaupunki esittää myös selvitettäväksi Kehäradan liikennöintiajan laajentamista. Kaupunki esittää Kehäradan yöllisestä liikennöintikatkosta lyhennettäväksi siten, että kehärata palvelisi paremmin aamun ensimmäisillä lennoilla matkaavia sekä 24/7 avoinna olevan lentoasema-alueen henkilökunnan työssäkäyntiä.

HSL on vuonna 2019 järjestämässä Espoon Leppävaaran liityntäliikenteen kilpailutuksen, jossa liikennöitsijän pitää tarjota liikenteeseen sähköbusseja. Vantaan kaupunki on bussiterminaalien rakentamisten tai kunnostamisten yhteydessä varautunut sähköbussiliikenteeseen. Ennen sähköbussien liikennöinnin laajentamista Vantaalle on tarpeen seurata Espoosta saatavia kokemuksia liikennöinnistä sekä määritellä yhtenäiset käytännöt sähköbussiliikenteen edellyttämien järjestelmien osalta koko HSL:n alueella. Olennaista on myös hyvissä ajoin tapahtuva yhteistyö kaupungin kanssa, jotta tarvittavat järjestelmät saadaan toteutettua oikea-aikaisesti.

Kuntaosuuksien taso ja lipputulotavoitteet TTS-kaudella
Jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina ne kustannukset, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla. Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten ja joukkoliiken-neinfran kuntaosuuksista.

Esitetyssä kuntaosuuslaskelmassa on oletettu, että uusi vyöhykehinnoittelumalli otetaan käyttöön vuoden 2019 alussa. Kuntaosuudet ovat talousarviossa 2019 yhteensä 356,0 milj. euroa ja kuntaosuudet muodostavat 47,9 % HSL:n toimintatuloista.

Lipputuloarviot perustuvat vuoden 2018 neljän ensimmäisen kuukauden toteutuman perusteella tehtyyn lipputuloennusteeseen, esitettyihin hinnanmuutoksiin ja hintajoustoon. Nykytariffin mukaisten lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2018 ilman arvonlisäveroa yhteensä 374,1 milj. euroa ja vyöhyketariffin mukaisten lipputulojen 371,3 milj. euroa vuonna 2019. Vuoden 2018 talousarvioon verrattuna lipputulojen kasvu on 1,9 % (ennusteeseen verrattuna laskua on -0,7 %).

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Asematie 7
01300 Vantaa
Etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 839 11

Lipputulot muodostavat 50,0 % HSL:n toiminta-tuloista. Lipputulojen arvioidaan olevan 376,9 milj. euroa vuonna 2020 ja 382,6 milj. euroa vuonna 2021.

HSL on arvioinut vuodelle 2019 Vantaan osuudeksi joukkoliikenteen kustannuksista n. 116,2 miljoonaa euroa ja lipputuloiksi n. 60,4 miljoonaa euroa. HSL:n esitys Vantaan kuntaosuudeksi on n. 54,9 miljoonaa euroa ilman edellisten vuosien ylijäämiä. Vantaan subventioasteeksi muodostuu tällöin 47,3 %.

Vantaan kaupunki toteaa, että kuntaosuuden määrään kohdistuu voimakas nousupaine. Toisaalta siirtyminen vyöhykelippuun ja muut toiminta- ja taloussuunnitelmassa kuvatut muutokset tekevät vuoden 2019 kuntaosuuden arvioinnin erityisen vaikeaksi. Edellisinä vuosina HSL:n talousarvion kuntaosuus on arvioitu olennaisesti suuremmaksi kuin sittemmin toteutunut tilanne. Tämän johdosta Vantaa arvioi Vantaan kuntaosuudeksi varovaisuusperiaatteella 52,9 miljoonaa euroa.

Toiminta- ja taloussuunnitelma perustuu siihen, että nykytariffin mukaisia lippujen hintoja ei koroteta vuonna 2019. Vyöhyketariffin lippujen hinnat on määritelty niin, että laskennallinen lipun hintojen muutosprosentti koko ABCD alueen lippujen hinnoissa on -3,4 %. Lipun hintojen muutosprosenttia ei voida määritellä kuin laskennallisesti, koska tariffijärjestelmät poikkeavat oleellisesti toisistaan.

Lippujen alennuksia kohdistettaessa tulee huomioida yhdenvertaisuusperiaate.

HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmassa suunnitelmakauden lipputulot on arvioitu uuden vyöhyketariffin perusteella.

	AB/BC/D	ABC/CD	BCD	ABCD
Kertalippu (matkakortti/mobiili/ auto-maatti/kioski)	2,80 €	4,60 €	5,40 €	6,50 €
Kausilippu	59,70 €	107,50 €	115,80 €	157,60 €
Vuosilippu/kk	53,00 €/kk	96,00 €/kk	104,00 €/kk	141,00 €/kk

Vantaan kaupunki pitää HSL:n esittämää kuntaosuutta ja lipputuloarvioita hyväksyttävinä. On kuitenkin huomioitava, että siirtyminen vyöhykemalliin sisältää merkittäviä epävarmuustekijöitä. Vantaalla yli 80 000 asukasta tulee sijoittumaan B-vyöhykkeelle. Siirtyminen seutulipusta AB tai BC-lippuun esitetyillä lipun hinnoilla merkitsee 44 % hinnanalennusta. Myös ABC-vyöhykkeiden esitetty hinta on vain hyvin vähän korkeampi kuin nykyinen seutulipun hinta.

Vyöhykelippu-uudistus edesauttaa joukkoliikenteen käyttäjämäärien kasvua. Vyöhykkeiden määrittely siten, että Vantaa on jaettu kahteen vyöhykkeeseen, aiheuttaa kuitenkin valitettavia ongelmia. Aviapolis-suuralueen jakautuminen kahteen vyöhykkeeseen lisää todennäköisesti epätarkoituksenmukaisesti seutubussien käyttöä ja vähentää Kehäradan käyttöastetta. Samoin

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Asematie 7
01300 Vantaa
Etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 839 11

Tikkurilan alueella saattaa ilmetä siirtymää Ala-Tikkurilan seutubussien käyttöön. Vantaa esittää, että vyöhykelippujärjestelmään siirtymisen vaikutuksia matkustustottumuksiin seurataan ja arvioidaan mahdollisia muutostarpeita.

Tarkastusmaksun korottaminen
Tarkastusmaksun määrä voi olla 40 kertaa alin yleinen kertalipun hinta. Tarkastusmaksu on ollut vuodesta 2007 alkaen 80 euroa. Vuonna 2019 tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 100 euroon. Vantaan kaupunki kannattaa tarkastusmaksun korottamista 80 eurosta 100 euroon.

Kuntakohtaisen ylijäämän käyttö tai alijäämän takaisin maksaminen suunnitelmakaudella 2019-2021.
HSL:n viimeisen vahvistetun tilinpäätöksen osoittama kuntakohtainen yli-/alijäämä otetaan huomioon seuraavien vuosien talousarvioissa kuntaosuuksia vähentävänä (kertynyt ylijäämä) tai lisäävänä eränä (kertynyt alijäämä). Ylijäämä on siis jaettu tasaisesti kolmelle TTS-kaudelle. HSL laskuttaa kuntaosuudet talousarvion mukaisina, eikä talousarvion ja toteuman välistä erotusta (yli-/alijäämää) laskuteta tai palauteta talousarviovuoden aikana, vaan se otetaan huomioon seuraavan kolmen vuoden TTS-suunnitelmissa. Vantaan kumulatiivinen ylijäämäkertymä oli 31.12.2017 19,4 milj. euroa ja se on kasvamassa vuonna 2018 talousarvioennusteen mukaan liki 10 miljoonalla eurolla. Tämän johdosta Vantaan kaupunki esittää, että kertynyttä ylijäämää vähennetään vuonna 2019 15 miljoonalla eurolla ja vuosina 2020-2021 vuosittain loppuosuuden puolikkaalla.

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Asematie 7
01300 Vantaa
Etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 839 11

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo
Saapunut: 20.6.2018
Dn:o VD/5741/00.04.03/2018

Hallitus § 76 12.06.2018

LAUSUNTOPYYNTÖ HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE -KUNTAYHTYMÄN ALUSTAVASTA TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMASTA 2019-2021

322/02.02.00.00/2018

Hallitus § 76

Esittelijä Toimitusjohtaja Suvi Rihtniemi
Valmistelija Osastonjohtaja Ilmari Mäkinen, p. 050 3648 772 ja
talouspäällikkö Maarit Hauskamaa, p. 040 721 7546

HSL:n perussopimuksen 23 §:n mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Hallitus laatii ehdotuksen taloussuunnitelmaksi. Hallituksen laatimasta ehdotuksesta on pyydettävä jäsenkuntien lausunnot, jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen. Alustava taloussuunnitelma ja talousarvio on toimitettava jäsenkunnille lausuntoja varten viimeistään 15. kesäkuuta. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelman sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat.

Alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman perusteena ovat:

- HSL:n strategialuonnos 2018-2021,
- voimassa oleva toiminta- ja taloussuunnitelma 2018-2020,
- hyväksytty liikennöintisuunnitelma 2018-2019 ja pidemmän aikavälin suunnitelmat sekä
- vuoden 2017 tilinpäätöstiedot ja saatavissa olevat toteutumatiedot vuodelta 2018.

Taloussuunnitelma vuosille 2020-2021 on laadittu aiempien vuosien tapaan talousarviovuoden (2019) kustannustasoon.

Kunnilta pyydetään lausunnot:

- strategiasuunnitelmasta,
- liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,
- kuntaosuuksien tasosta,
- lipputulotavoitteista TTS-kaudella,
- tarkastusmaksun korottamisesta ja
- kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2019-2021.

<u>Keskeisiä muutoksia suunnitelmakaudella</u>
HSL:n uuden strategian valmistelussa yksi keskeisimmistä tehtävistä on ollut selkeyttää HSL:n roolia muuttuvassa maailmassa ja selvittää, minkälaisia näkymiä ja haasteita tulevaisuus tuo. Strategiatyön tavoitteena on ollut luoda

uudistettu, innostava ja konkreettinen HSL:n strategia, joka vastaa toimintaympäristön ja asiakastarpeiden muutoksiin ja joka menee aidosti arkeen. Samalla toiminta- ja henkilöstöstrategia integroidaan vahvemmin suunnitteluun, toimintaan, johtamiseen ja seurantaan.

Uusi vyöhykkeisiin perustuva hinnoittelumalli otetaan käyttöön vuonna 2019. Vyöhykemallin myötä lipputuotteet ja hinnoittelu muuttuvat merkittävästi. Uudistus mahdollistaa lähialueen palvelujen käytön kuntarajoista riippumatta. Vyöhykkeiden muutos merkitsee myös laajoja muutoksia pysäkki-infraan ja matkustajainformaatioon. Muutoksesta viestiminen edellyttää kaikkien HSL:n viestintäkanavien käyttöä ja muutosviestinnän tukemista näkyvällä markkinointikampanjalla.

Uusia TTS-kaudella aloittavia runkolinjoja bussiliikenteessä:

- Runkolinjat 500 ja 510 Itäkeskus/Herttoniemi-Pasila-Meilahti-Munkkiniemi-Munkkivuori/Tapiola aloittavat elokuussa 2019.
- Linja 562 Mellunkylä-Tikkurila-Lentokenttä muutetaan runkolinjaksi 570 vuonna 2020 ja kaikkien lähtöjen reitti muutetaan päättymään lentokentälle.
- Uusi runkolinja 200 perustetaan Elielinaukion, Leppävaaran ja Espoon keskuksen välille. Tavoitteena on, että runkolinja aloittaa liikennöinnin elokuussa 2020, kun tarvittavat infraparannukset on tehty. Ennen runkolinjaksi muuttamista linja 200 liikennöi ns. normaalina bussilinjana.
- Runkolinjan 560 Rastila-Myyrmäki Matinkylän jatkeen aloitus siirtyy ajankohtaan, jolloin länsimetron jatke avautuu.

HSL:n tilaamasta lähijunaliikenteestä avataan tarjouskilpailun esivalintavaihe vuonna 2018 ja varsinainen tarjouskilpailu on tarkoitus ratkaista keväällä 2020. Uusi liikennöintisopimus astuu voimaan kesäkuussa 2021. Lähijunaliikenteen kilpailutus tulee olemaan suurin yksittäinen tarjouskilpailu, mitä joukkoliikenteestä on Suomessa järjestetty ja ensimmäinen laatuaan junaliikenteessä.

Lähijunaliikenteessä varaudutaan matkustajamäärien kasvuun 2019 pidentämällä yksittäisiä rantaradan suunnan junia ruuhka-aikaan.

HSL:llä on ollut runsaan vuoden koekäytössä kotimaisia Linkker-sähköbusseja. Ensi vuonna useilla valmistajilla on jo tarjolla kaupunkiliikenteeseen soveltuvia sähköbusseja ja HSL:n ensimmäinen bussikilpailutus, jossa liikennöitsijän pitää tarjota liikenteeseen sähköbusseja, on Espoon Leppävaaran liityntäliikenteen kilpailutus. Kilpailutusta koskeva tarjouspyyntö julkaistaan elokuussa 2018 ja sähköbussilinjat aloittavat liikennöinnin 2019.

HSL on mukana neljässä toimialueellaan toteutettavassa automaattibussikokeilussa, joiden tarkoituksena on testata automaattiajoneuvojen teknologiaa todellisessa liikenneympäristössä. Samalla testataan myös automaattibussien integrointia osaksi muita joukkoliikenteen palveluja ja kerätään ylipäätään kokemuksia ajoneuvojen operoinnista. HSL:n rooli hankkeissa toistaiseksi on toimia sparraajana ja antaa tukea reittisuunnittelussa, matkustajainformaatiossa ja hankkeiden kytkemisessä

osaksi koko seudun joukkoliikennejärjestelmää.

Lähimaksaminen on ensimmäinen askel kohti tunnistepohjaista matkustamista. Tunnistepohjaisessa järjestelmässä matkustusoikeutta hallitaan fyysisen matkakortin, rahastuslaitteen tai matkapuhelimen sijaan taustajärjestelmässä. Sekä lähimaksaminen että tunnistepohjainen matkustaminen vaativat taustajärjestelmän kehittämistä, jonka kustannusten vuosina 2019-2021 arvioidaan olevan yhteensä neljä miljoonaa euroa. Tavoitteena on rakentaa yhteinen taustajärjestelmä suurten kaupunkien (Helsingin seutu, Tampere, Turku ja Oulu) kesken yhteistyössä TVV Lippu- ja maksujärjestelmä Oy:n (LMJ Oy) kanssa.

Liikkumispalvelujen uusien toimintamallien testaamiseksi on perustettu kaksivuotinen hanke HSL IdeaLab, jossa työstetään proaktiivisesti HSL:n palveluvalikoimaa, haetaan toimintamalleja HSL:n rooliksi, käydään markkinavuoropuhelua eri toimijoiden kanssa sekä luodaan HSL:n linja ja käytännöt huolellisen arvioinnin perusteella. IdeaLabin avulla testataan HSL:n strategiaan sopivia syvempiä yhteistyön muotoja. Pilotointi tapahtuu vuoden 2019 aikana ja arviointia ja johtopäätöksiä tehdään alkuvuodesta 2020.

HSL valmistelee ja viimeistelee saatujen lausuntojen jälkeen vuoden 2019 alussa MAL 2019 -suunnitelman hyväksyttäväksi HSL:n hallituksessa ja muissa seudun yhteistyön toimielimissä. Hyväksytyn suunnitelman pohjalta tehdään MAL- sopimuksen 2020-2023 valmistelu ja käydään sitä koskevat neuvottelut. Vuoden 2019 aikana toteutetaan MAL 2019 -suunnitelmassa sovitut jatkotyöt ja varmistetaan, että runkoverkon kehittämisen tarpeet ja lisäselvitystä vaativat asiat on huomioitu niissä. Uuden sukupolven HELMET 5.0 –liikennemalli kehitetään sitä koskevan suunnitelman mukaisesti v. 2019-2020 aikana. MAL 2019 -suunnitelman jalkauttamiseen ja vuorovaikutukseen sekä suunnitelmasta viestintään kiinnitetään erityistä huomiota ja siihen panostetaan. Toteutuneen suunnittelukierroksen jälkiarviointi tehdään sisältäen kuntakohtaiset kokoukset ja järjestetään työskentelyyn osallistuneille tahoille suunnittelukierroksen päätösseminaari.

Lippulajitutkimuksilla kerätään tietoa matkustajien kotipaikka- ja matkalippujakaumista kuntien HSL-alijäämän määrittämistä varten. Syksyllä 2019 lippulajitutkimus tehdään raitiovaunuissa ja mahdollisesti myös rajoitetusti busseissa. Siuntion ja Tuusulan HSL-jäsenyyden vaikutukset selvitetään HSL:n suunnitteleman linjaston käyttöönoton jälkeen. Lippulajitutkimusten tarvetta ja mahdollista uutta tutkimustapaa vyöhykemallin käyttöönoton jälkeen selvitetään vuoden 2019 aikana.

TALOUSSUUNNITELMA

Toimintatulot

HSL:n toimintatulot vuonna 2019 ovat yhteensä 743,4 milj. euroa. Kasvu edellisvuoden ennusteeseen verrattuna on 12,1 milj. euroa (1,7 %). Toimintatulojen arvioidaan olevat 764,0 milj. euroa vuonna 2020 ja 769,1 milj. euroa vuonna 2021.

Lipputulot
Lipputuloarviot perustuvat neljän kuukauden toteutuman perusteella tehtyyn lipputuloennusteeseen sekä esitettyihin hinnankorotuksiin ja hintajoustoon. Lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2018 ilman ALV:ia yhteensä 374,1 milj. euroa ja 371,3 milj. euroa vuonna 2019. Laskua edellisvuoden ennusteeseen on -0,7 %. Lipputulot muodostavat 50,0 % HSL:n toimintatuloista.

Lipputulojen arvioidaan olevan 376,9 milj. euroa vuonna 2020 ja 382,6 milj. euroa vuonna 2021.

Lipputuloarvioihin sisältyvät lippujen myynnin arvioidut muutokset sekä hintajousto, jonka mukaan lippujen kappalemääräinen myynti laskee hintoja korotettaessa ja vastaavasti nousee hintoja alennettaessa. Lisäksi on arvioitu siirtymät nykyisistä lippulajeista vyöhyketariffin mukaisiin lippulajeihin vyöhykkeittäin. Seniorilippujen ja uuden vuosilippukonseptin mukainen myynnin siirtymä sekä koululaisten retkiä varten myytyjen lippujen poistuminen on huomioitu. Myös raitiovaunu- ja SMS-lippujen myynnin lopettamisen vaikutukset on huomioitu. Erityisesti kuljettajan myymien kertalippujen käyttö on vähentynyt edelleen mm. junissa ja raitiovaunuissa tapahtuneen konduktööri- ja kuljettajalipunmyynnin lopettamisen myötä. Matkustajat ovat siirtyneet käyttämään mm. mobiililippuja. Myös matkakortille ladattuja kausi- ja kertalippuja on myyty edellistä vuotta enemmän.

Nykytariffin mukaisia hintoja ei koroteta vuonna 2019. Vyöhyketariffin lippujen hinnat on määritelty niin, että laskennallinen lipun hintojen muutosprosentti koko ABCD alueen lippujen hinnoissa on -3,4 %. Lipun hintojen muutosprosenttia ei voida määritellä kuin laskennallisesti, koska tariffijärjestelmät poikkeavat oleellisesti toisistaan. Se, että lippujen hintoihin ei esitetä korotuksia, johtuu viime vuosien ennakoitua suuremmista lipputuloista ja kustannussäästöistä. Vuodesta 2018 vuoteen 2019 lipunmyyntiin vaikuttavan matkustajamäärän arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 1,5 %.

Ennakkoon myytävät kertaliput ovat 30 % halvempia kuin kuljettajalta ostetut liput. Ennakkoon myytäviä lippuja ovat automaatista ostetut kertaliput, matkakortin arvolla ostettavat liput, kertakortille ladattavat kertaliput ja mobiililiput. Tekstiviestilippujen myyntiä esitetään lopetettavaksi vyöhy-ketariffin mukaisen taksan käyttöönottoon yhteydessä vuoden 2019 aikana.

Vyöhykkeisiin perustuva tariffijärjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2019 alussa. Aikataulu on riippuvainen uuden lippu- ja informaatiojärjestelmän valmistumisesta ja matkakorttien vaihdon toteutumisesta. Uusi järjestelmä täytyy olla täysimääräisesti käytössä ja matkakortit vaihdettu ennen kuin vyöhykkeet voidaan ottaa käyttöön. HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmassa suunnitelmakauden lipputulot on arvioitu uuden vyöhyketariffin perusteella.

TTS-esityksessä vuonna 2019 kuntien subventioasteen ilman edellisten vuosien yli-/alijäämiä on keskimäärin 50,3 %. Kuntien HSL-ajan keskimääräinen subventiotaso pysyy kuitenkin alle 50 %:ssa (ollen 47,9 %), vaikka se vuoden 2019 osalta ylittyykin hieman.

Matkakorteista perittäviä korttimaksuja arvioidaan kertyvän vuonna 2018 0,8 milj. euroa ja korttimaksuista kertyvien tulojen laskevan vuonna 2019 0,6 milj. euroon.Laskua arvioidaan syntyvän siirtymästä mobiilituotteiden käyttöön.

Kuntaosuudet
Ne menot, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla, jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina. Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten ja joukkoliikenneinfran kuntaosuuksista.

Esitetyssä kuntaosuuslaskelmassa on oletettu, että uusi vyöhykehinnoittelumalli otetaan käyttöön vuoden 2019 alussa. Laskutettavat kuntaosuudet ovat talousarviossa 2019 yhteensä 356,0 milj. euroa ja kuntaosuudet muodostavat 47,9 % HSL:n toimintatuloista. Kuntaosuuksissa on huomioitu kunnille kertyneen ylijäämän palautusta yhteensä 24,0 milj. euroa.

Muut tulot
Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen vuosittaiseksi määräksi on arvioitu 4,7 milj. euroa vuosina 2019–2021. Tuki on kohdistettu jäsenkunnille asukaslukujen suhteessa. Muita tukia ja avustuksia arvioidaan saatavan 1,5 milj. euroa. Muita tukia saadaan mm. sähköbussijärjestelmän hankintoihin.

Tarkastusmaksutuloja arvioidaan vuonna 2019 kertyvän 5,2 milj. euroa, joista kirjataan luottotappiota ja luottotappiovarauksia yhteensä noin 2,0 milj. euroa. Tarkastusmaksun määrä voi olla 40 kertaa alin yleinen kertalipun hinta. Tarkastusmaksu on ollut vuodesta 2007 alkaen 80 euroa. Vuonna 2019 tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 100 euroon.

Vuokratuloja liikennöitsijöiltä laskutettavista taukotilojen, matkakorttilaitteiden ja sähköbussien vuokrista arvioidaan saatavan 2,1 milj. euroa.

Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2019 ovat yhteensä 747,3 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2018 ennusteesta 42,5 milj. euroa (6,0 %). Vuonna 2020 toimintamenojen arvioidaan olevat 766,6 milj. euroa ja 772,9 milj. euroa vuonna 2021.

Henkilöstökulut
Henkilöstömenot ovat 23,2 milj. euroa, joka on 3,1 % toimintamenoista. Palkat ja palkkiot ovat yhteensä 18,9 milj. euroa. Eläkemenoihin ja muihin sivukuluihin on varattu yhteensä 4,3 milj. euroa. Henkilöstömenot eivät sisällä varausta mahdollisen tulospalkkion maksamiseen.

Palveluiden ostot
Palveluiden ostomenot vuonna 2019 ovat yhteensä 714,4 milj. euroa, 95,6 % HSL:n kaikista toimintamenoista.

Joukkoliikenteen operointikustannukset
Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat 528,3 milj. euroa, 70,7 % HSL:n toimintamenoista. Joukkoliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan keskimäärin 2,4 % edellisvuoden tasosta.

Bussiliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2019 olevan yhteensä 322,8 milj. euroa. Kuntaosuuksissa bussiliikenteen operointikustannuksiin sisältyy lisäksi sähköbussien hankinnan nettokustannuksia 0,8 milj. euroa. Bussiliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan 2,4 %. Bussiliikenteen kustannukset sisältävät 2,0 milj. euron varauksen ympäristöbonusten maksamiseen liikenteenharjoittajille. Kustannukset sisältävät Länsimetron liityntäliikenteen palvelutason parantamisen kustannuksia seutuliikenteessä 4,6 milj. euroa ja Espoon sisäisessä liikenteessä 0,7 milj. euroa. Vuonna 2020 bussiliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 347,3 milj. euroa ja 346,4 milj. euroa vuonna 2021.

Junaliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2018 olevan yhteensä 90,8 milj. euroa ml. Junakalustoyhtiön vuokrat Sm5-kalustosta. Kuntaosuuksissa junaliikenteen operointikustannuksiin sisältyy lisäksi Pasilan aseman vuokrakuluja 0,7 milj. euroa. HSL ja VR ovat neuvotelleet uuden hinnan HSL-lähijunaliikenteen siirtymäkauden sopimuksen loppuajalle. Sopimus on voimassa kesäkuuhun 2021 asti, minkä jälkeen HSL:n lähijunaliikenne siirtyy kilpailutettuun sopimukseen. Uuteen sopimukseen kirjattava 27 miljoonan euron alennus jaetaan jäljellä olevalle sopimuskaudelle alkaen vuodesta 2018. Vuonna 2020 junaliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 89,8 milj. euroa sekä 88,2 milj. euroa vuonna 2021.

Raitioliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2019 olevan 56,2 milj. euroa. Raitioliikenteessä kusannustason muutokseksi on arvioitu 2,4 %. Kustannuksiksi arvioidaan 58,6 milj. euroa vuonna 2020 ja 62,8 milj. euroa vuonna 2021. Vuonna 2019 kustannukset nousevat uuden kaluston pääomakustannusten takia ja niiden siirtyessä vähitellen pois takuunalaisesta laskutuksesta. Uusia Artic-raitiovaunuja oli huhtikuussa 2018 liikenteessä 42 kappaletta. Artic-vaunuja on vastaanotettu 70 kappaletta vuoden 2019 päättyessä.

Metroliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 43,8 milj. euroa vuonna 2019. Metroliikenteessä kustannustason muutokseksi on arvioitu 2,7 %. Vuonna 2020 kustannuksiksi arvioidaan 45,1 milj. euroa ja 45,8 milj. euroa vuonna 2021. Vuosina 2020-2021 kustannukset nousevat vanhan metrokaluston peruskorjausten myötä. Vuosien-nusteet sisältävät myös 0,6 milj. euron varaukset Matinkylästä liikennöivän metroliikenteen vuorovälin lisäämiseksi.

Lauttaliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2019 olevan 4,6 milj. euroa ja laskevan 3,6 milj. euroon vuosina 2020-2021. Vuoden 2019 kustannuksia nostaa lautan telakointikustannukset. Lauttaliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 2,0 %.

Muut palvelujen ostomenot
Muiden kuin operointipalvelujen ja infrapalvelujen ostoihin käytetään 35,4 milj. euroa vuonna 2019. Muihin palvelujen ostoon käytetään 33,8 milj. euroa

vuonna 2020 ja 33,6 milj. euroa vuonna 2021.

Vuonna 2019 lisäkustannuksia aiheuttaa uuden vyöhykehinnoittelun käyttöönotto ja siihen liittyvät palvelujen ostot. TTS-kaudella jälleenmyyjille maksettavien lipunmyyntipalkkioiden oletetaan vähitellen laskevan noin 1,1 milj. eurolla vuodesta 2019 vuoteen 2021, kun uusia lipunmyynnin itsepalvelukanavia on otettu käyttöön.

Joukkoliikenteen infrakorvaukset
Kunnille joukkoliikenteen infrasta maksettava käyttökorvaus vuonna 2019 on 150,7 milj. euroa.

Kuntien laskuttamiin inframenoihin sisältyy 50 % pääoman poistoista ja 50 % poistamattomalle pääomalle lasketusta 5 % korosta sekä hallinto- ja ylläpitokulut täysimääräisinä. Pääomakorvauksen laskentaperusteena on ennen vuotta 2010 käyttöönotetun infran osalta käytetty omaisuuden tarkistettua käypää arvoa. Uuden infran osalta laskentaperusteena on hankintahinta, johon on lisätty 5 % vuotuinen rakennusaikainen korko.

HSL:n ja sen jäsenkuntien välinen sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta on ollut voimassa vuodesta 2010. Sopimuksen 8.2. -kohdan mukaan vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otettavien, merkittävien joukkoliikenneinvestointien aiheuttamien infrakulujen kohdistamisesta sovitaan kokonaan erikseen. Tällaisia uusia, merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ovat sopimuksen mukaan ainakin Länsimetro ja Kehärata. Talous- ja toimintasuunnitelmassa infrakustannusten jaossa on sovellettu Kehäradan ja Länsimetron osalta 27.5.2015 hyväksytyn sopimuksen periaatteita. Vantaan infra-sopimuksen mukaisesti on Kehäradan käyttöönoton aiheuttamasta kertaseutulipputulojen kasvusta kohdistettu Vantaalle suoraan 3,0 milj. euroa vuonna 2019.

Vuonna 2020 infrakuluja arvioidaan maksettavan yhteensä 155,7 milj. euroa ja vuonna 2021 yhteensä 158,9 milj. euroa.

Muut kustannukset
Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuodelle 2019 varattu 1,9 milj. euroa. Vuoden 2020 varaus on 1,5 milj. euroa ja vuoden 2021 varaus 1,6 milj. euroa.

Vuokramenot vuonna 2019 ovat 4,6 milj. euroa. Vuokramenot sisältävät HSL:n toimitilojen vuokrakustannusten lisäksi sähköbusseista maksettavia leasing-vuokria 1,3 milj. euroa ja kuljettajien sosiaalitiloista maksettavia vuokria 2,1 milj. euroa. Vuoden 2020 varaus vuokriin on 3,9 milj. euroa ja vuoden 2021 varaus 3,7 milj. euroa.

Muut menot vuonna 2019 ovat 3,2 milj. euroa. Muihin menoihin sisältyvät tarkastusmaksujen luottotappiot ja -varaukset, joita arvioidaan kirjattavan vuosittain yhteensä 2,0 milj. euroa. Vuodelle 2019-2020 varaus muihin menoihin on 3,3 milj. euroa molemmille vuosille.

Toimintakatteen vuonna 2019 arvioidaan olevan 3,9 milj. euroa alijäämäinen.

Rahoitustuotot ja -kulut
HSL rahoittaa investointinsa tarvittaessa lainanotolla rahoituslaitoksilta. HSL on toistaiseksi ollut velaton eikä talousarviolainaa tarvinne nostaa myöskään vuonna 2018.

Rahoituskuluihin kirjataan myös jäsenkunnille maksettavat ylijäämien korot ja rahoitustuloihin vastaavasti alijäämistä perittävät korkotulot.
Rahoituslaitoksista Nordea, Danske ja OP Yrityspankki ovat ilmoittaneet perivänsä HSL:ltä maksuliiketileillä olevista varoista negatiivista talletuskorkoa tietyn rajan yli menevistä maksuliiketilien saldoista. HSL on sijoittanut ylimääräisiä kassavaroja kahden rahoituslaitoksen yhteensä viiteen eri rahastoon suojautuakseen kassavaroista maksettavilta korkokustannuksilta.

Rahoituksen nettomenojen vuonna 2019 arvioidaan olevan 0,2 milj. euroa, pysyvän samalla tasolla vuonna 2020 ja nousevan 0,3 milj. euroon vuonna 2021.

Vuosikate rahoituserien jälkeen on 4,1 milj. euroa alijäämäinen, eikä se riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja.

Suunnitelmapoistot ovat yhteensä 19,8 milj. euroa vuonna 2019, 21,1 milj. euroa vuonna 2020 ja 19,8 milj. euroa vuonna 2021. Poistot sisältyvät kuntaosuuslaskennassa yleiskustannuksiin. LIJ-hankkeen poistot on vaiheistettu siten, että ensimmäiset poistot aloitettiin määrittelyvaiheen päätyttyä kesällä 2013. Suurin osa poistoista on kuitenkin aloitettu vasta vuoden 2017 lopulla, kun kaikki myyntijärjestelmät oli otettu tuotantokäyttöön. Viimeinen osuus poistojen vaiheistuksesta liittyy hankkeen lopulliseen hy-väksymiseen, jota ei ole vielä tehty.

Poistoajat ovat HSL:n hyväksytyn poistosuunnitelman mukaiset. Poistoajat ovat LIJ-hankkeen osalta pääosin 8 vuotta (laitteet ja muut aineelliset hankinnat) tai 5 vuotta (ohjelmat ja muut aineettomat hankinnat). Poistomenetelmänä on tasapoisto.

Tilikauden 2019 alijäämäksi arvioidaan 24,0 milj. euroa ja se voidaan kattaa edellisvuosien ylijäämästä.

Investoinnit

HSL:n investointimenot ovat 16,4 milj. euroa vuonna 2019, 12,8 milj. euroa vuonna 2020 ja 8,6 milj. euroa vuonna 2021.

Edellisten vuosien merkittävin investointi LIJ-hanke valmistui pääosiltaan vuoden 2017 loppuun mennessä. Lippu- ja informaatiojärjestelmän kehittämiseen on budjetoitu käytettäväksi suunnitelmakaudella 2019-2021 vielä noin 2,0 milj. euroa, joka on varattu pääosin vuodelle 2020.

Erilaisiin digitaalisten kuluttajapalveluiden kehittämishankkeisiin on varattu suunnitelmakaudelle 5,4 milj. euroa, kullekin vuodelle noin 2 milj. euroa.

Asiakkuuden ja myynnin –sovellusten kehittämiseen on varattu

suunnitelmakaudelle yhteensä 15,6 milj. euroa, josta 8,8 milj. euroa vuodelle 2019, 3,8 milj. euroa vuodelle 2020 ja 3,1 milj. euroa vuodelle 2021. Merkittävimpänä yksittäisenä kehittämishankkeena tässä ryhmässä on Lähimaksamisen kehittäminen, jolle on varattu suunnitelmakaudella yhteensä 4,1 milj. euroa. Tähän ryhmään sisältyy myös Maas IdeaLabin 1,0 milj. euron varaus liikkumispalveluiden uusien toimintamallien testaamiseen.

Joukkoliikenteen kehityshankkeisiin on varattu suunnitelmakaudella 7,2 milj. euroa, josta 2,7 milj. euroa vuodelle 2019, 2,7 milj. euroa vuodelle 2020 ja 1,8 milj. euroa vuodelle 2020. Merkittävimpänä yksittäisenä investointina Jore 4.0 -hankkeeseen on koko suunnitelmakaudelle varattu 2,7 milj. euroa.

Muihin investointeihin on varattu suunnitelmakaudelle 7,7 milj. euroa, josta merkittävimpänä yksittäisenä hankkeena 2,3 milj. euroa tietoturvan kehittämiseen.

Ehdotus

Hallitus päättää pyytää Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Keravan kaupunkeja ja Kirkkonummen, Sipoon, Siuntion ja Tuusulan kuntia 31.8.2018 mennessä antamaan lausuntonsa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän taloussuunnitelmaehdotuksesta 2019-2021. Lausuntoa pyydetään:

a) strategiasuunnitelmasta,

b) liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,

c) kuntaosuuksien tasosta,

d) lipputulotavoitteesta TTS-kaudella,

e) tarkastusmaksun korottamisesta, sekä

f) kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2019-2021.

Päätös tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Päätös tarkastettiin kokouksessa.

Liite

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2019-2021

Pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa (www.hsl.fi) 19.6.2018.

Tiedoksianto asianosaiselle
Lähetty tiedoksi 20.6.2018 sähköisesti/kirjeellä.

Todistan pöytäkirjanotteen oikeaksi

Helsingissä

Gunilla Ahlfors
toimitusjohtajan sihteeri

MUUTOKSENHAKUOHJEET

Pöytäkirja on julkaistu HSL:n verkkosivuilla (www.hsl.fi) 19.6.2018.

Muutoksenhakukielto (§:t 75, 76, 81 - 84, 86)

Päätöksiin, jotka koskevat vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Muutoksenhakukielto hankinta-asiassa (§ 78)

Markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan hankinta-asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla (hankintalain 163 §).

Oikaisuvaatimusohje (§:t 77, 79, 80, 85)

Päätöksiin tyytymätön saa tehdä siitä oikaisuvaatimuksen HSL:n hallitukselle. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen (kuntalaki 134 §).

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*). Oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös HSL:n jäsenkunta sekä luonnollinen henkilö, yhteisö, laitos tai säätiö, joka kuntalain 3 §:n mukaisesti on jäsenenä jossakin HSL:n jäsenkunnista.

Oikaisuvaatimus on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää mukaan lukematta. Myöhästynyttä oikaisuvaatimusta ei oteta tutkittavaksi.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon

- kolmen (3) päivän kuluttua viestin lähettämisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:ssä säädetyllä tavalla,
- seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä ilman saantitodistusta,
- saantitodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on lähetetty asianosaiselle tiedoksi saantitodistuksin,
- tiedoksiantotodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi henkilökohtaisesti.

Niiden, jotka eivät ole asianosaisia, katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on julkaistu HSL:n internetsivuilla.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti (myös sähköinen muoto täyttää kirjallisen muodon vaatimuksen). Siitä on käytävä ilmi, mihin päätökseen se on kohdistettu, millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään oikaisuvaatimuksen, oikaisuvaatimuksen tekijän vaatimus perusteineen sekä oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja yhteystiedot

Oikaisuvaatimus on toimitettava HSL:lle:

Sähköpostiosoite: hsl(at)hsl.fi
Postiosoite: HSL, PL 100, 00077 HSL
Faksinumero: (09) 4766 4441
Käyntiosoite: Opastinsilta 6 A, Helsinki
Aukioloaika: ma–pe klo 8.00–16.00

Asiakirjojen on oltava perillä viimeistään muutoksenhakuajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.

Oikaisuohje ja valitusosoitus hankinta-asiassa (§ 78)

I Oikaisuohje

Päätöksiin voi hakea muutosta joko tekemällä hankintaoikaisuvaatimuksen tai valituksen markkinaoikeudelle tai molemmat.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla (hankintalaki 163 §).

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Ohje hankintaoikaisuvaatimuksen tekemisestä

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu asianosainen.

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivat ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisuvaatimus toimitetaan hankintayksikölle:

Sähköpostiosoite: hsl(at)hsl.fi
Postiosoite: HSL, PL 100, 00077 HSL
Faksinumero: (09) 4766 4441
Käyntiosoite: Opastinsilta 6 A, Helsinki
Aukioloaika: ma–pe klo 8.00–16.00

Asiakirjojen on oltava perillä viimeistään muutoksenhakuajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.

Hankintaoikaisuvaatimuksen vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu asianosainen voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee (hankintalaki 146 § 2 mom.):
1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti (myös sähköinen muoto täyttää kirjallisen muodon vaatimuksen). Valituskirjelmässä, joka on osoitettava markkinaoikeudelle, on ilmoitettava:
1. päätös, johon haetaan muutosta
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
3. valittajan nimi ja kotikunta
4. jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta
5. postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan lähettää.

Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää (hankintalaki 146 § 3 mom.).

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on omakätisesti allekirjoitettava valituskirjelmä. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valituskirjelmään on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
2. selvitys valituksen kohteena olevan päätöksen tiedoksisaantitavasta ja -päivästä
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
4. asiamiehen on liitettävä valtakirja hallintolainkäyttölain 21 §:n mukaisesti.

Valitus on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeudelle:

Markkinaoikeus
Sähköposti: markkinaoikeus(at)oikeus.fi
Käyntiosoite Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki.
Puhelin: 029 56 43300,
Faksinumero: 029 56 43314,
Asiakaspalvelun aukioloaika: ma–pe 8.00–16.15

Valitusasiakirjojen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen asiakaspalvelun aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla markkinaoikeus perii muutoksenhakijalta oikeudenkäyntimaksua 2 000 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään miljoona euroa, käsittelymaksu on 4 000 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 000 euroa. Jos asia poistetaan käsittelystä antamatta pääasiassa ratkaisua, se jää tutkimatta tai se jää sillensä, on oikeudenkäyntimaksu kuitenkin 500 euroa.

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön edellä mainittuun osoitteeseen.

Kunnallisvalitusosoitus (§)

Kunnallisvalituksen saa tehdä oikaisuvaatimusta koskevasta päätöksestä se, joka on tehnyt asiassa oikaisuvaatimuksen. Jos päätöstä on oikaisuvaatimuksen johdosta muutettu, saa kunnallisvalituksen tehdä muukin päätöksen asianosainen taikka HSL:n jäsenkunta sekä luonnollinen henkilö, yhteisö, laitos tai säätiö, joka kuntalain 3 §:n mukaisesti on jäsenenä jossakin HSL:n jäsenkunnista.

Kuntalain mukaisen kunnallisvalituksen Helsingin hallinto-oikeudelle saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muutoin lainvastainen.

Valitusaika on 30 päivää. Valitusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon

- saantitodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on lähetetty asianosaiselle tiedoksi saantitodistuksin,
- tiedoksiantotodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi henkilökohtaisesti tai,
- kolmen (3) päivän kuluttua viestin lähettämisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:ssä säädetyllä tavalla,
- seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä ilman saantitodistusta.

Niiden, jotka eivät ole asianosaisia, katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on julkaistu HSL:n internetsivuilla.

Valitus on tehtävä kirjallisesti (myös sähköinen muoto täyttää kirjallisen muodon vaatimuksen). Valituskirjelmässä, joka on osoitettava Helsingin hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
3. valittajan nimi ja kotikunta
4. jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta
5. postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan lähettää.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on omakätisesti allekirjoitettava valituskirjelmä. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valituskirjelmään on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
2. selvitys valituksen kohteena olevan päätöksen tiedoksisaantitavasta ja -päivästä
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
4. asiamiehen on liitettävä valtakirja hallintolainkäyttölain 21 §:n mukaisesti.

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Helsingin hallinto-oikeudelle:

Helsingin hallinto-oikeus, kirjaamo
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Sähköposti: helsinki.hao(at)oikeus.fi
Faksinumero: 029 56 42079

Virastoaika: ma–pe 8.00–16.15

Valitusasiakirjojen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Alustava Toiminta- ja taloussuunnitelma 2019-2021

HSL Helsingin seudun liikenne

HSL Helsingin seudun liikenne
Opastinsilta 6 A
PL 100, 00077 HSL00520 Helsinki
puhelin (09) 4766 4444
www.hsl.fi

Lisätietoja: Ilmari Mäkinen, osastonjohtaja
Maarit Hauskamaa, talouspäällikkö
etunimi.sukunimi@hsl.fi

Sisällysluettelo

1 Yleisperustelut 2
1.1 Lausuntopyyntö 2
1.2 Yleinen talouskehitys ja toimintaympäristö 2
1.3 Organisaatio 4
2 Strategiasuunnitelma 2018-2021 6
2.1 Strategia toiminnan suunnannäyttäjänä 6
2.2 HSL- tarina 7
2.3 Visio 2030: Kestävällä liikkumisella sujuva arki ja maailman toimivin kaupunkiseutu 7
3 Keskeistä toimintaa TTS-kaudella 11
3.1 Toimintaan liittyvien riskien hallinta 16
4 Henkilöstö 19
5 Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa 21
5.1 Talousarvion sitovuus 21
5.2 Toimintatulot 21
5.3 Toimintamenot 27
6 Investointiosa 32
7 Rahoitusosa 34

Liitteet

Liite 1: Tuloslaskelma 2017–2021 35
Liite 2: Rahoituslaskelma 2017-2021 37
Liite 3: Liikenteen palvelutasokuvaus 38
Liite 4: Kuntaosuudet 2019-2021 57
Liite 5: Käytettyjen lyhenteiden selityksiä 66

1 Yleisperustelut

1.1 Lausuntopyyntö

HSL:n perussopimuksen 25 §:n mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle toimintavuodelle. Hallituksen laatimasta alustavasta taloussuunnitelmasta on pyydettävä jäsenkuntien lausunnot, jotka liitetään yhtymäkokoukselle annettavaan lopulliseen TTS-esitykseen. Alustava taloussuunnitelma tulee toimittaa lausunnolle jäsenkunnille viimeistään 15. kesäkuuta yhdessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvion kanssa. Lausunnoille lähetettävän taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelman sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat. Jäsenkuntien on annettava lausuntonsa viimeistään 31. elokuuta.

Jäsenkunnilta pyydetään lausuntoa tästä Alustavasta Toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2019-2021 seuraavista asioista:

- HSL:n strategiasuunnitelmasta,
- liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,
- kuntaosuuksien tasosta,
- lipputulotavoitteista TTS-kaudella,
- tarkastusmaksun korottamisesta ja
- kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä (tai alijäämän takaisin maksamisesta) suunnitelmakaudella 2019-2021.

1.2 Yleinen talouskehitys ja toimintaympäristö

Helsingin seudulla asuu noin 1,5 miljoonaa ihmistä. Pääkaupunkiseudun osuus koko maan väestöstä on nyt noin 21 % ja väestönkasvun ennustetaan lähivuosina jatkuvan tasaisella reilun prosentin vuosivauhdilla. Muuttovoittoa seutu saa muualta maasta ja ulkomailta. Ulkomainen muuttovoitto on hieman hidastunut edellisvuosista, mutta seudun muuttovoitto muualta Suomesta on kasvanut. Erityisesti pääkaupunkiseudun muuttovoitto Helsingin seudun ulkopuolisesta Suomesta on kasvanut jo viimeiset viisi vuotta selvästi. Liikehdintä pääkaupunkiseudun ja KUUMA-kuntien välillä on vilkastunut ja KUUMA-kuntien muuttovoitto pääkaupunkiseudulta on kääntynyt uudelleen lievään kasvuun. Helsinki on viime vuosina ollut suurin menettäjä seudun sisäisessä muuttoliikkeessä. Vuonna 2017 Helsinki ja Espoo menettivät asukkaita, kun Vantaa puolestaan kasvatti nettomuuttoaan.

Valtiovarainministeriö arvio taloudellisessa katsauksessaan, että Suomen talouden kasvu jatkuu yli kahden prosentin vuosivauhdilla vuoteen 2020 saakka, mutta hidastuu alle 1,5 %:iin keskipitkällä aikavälillä. Suomen talouskasvun nopeutuminen, viennin vilkastuminen, matalalla pysyneet korot sekä myönteinen kansainvälinen kehitys tukevat yksityisten investointien kasvua. Asuntorakentamisen kasvu jatkuu edelleen. Talouden ripeä toipuminen ja vahvana jatkuva talouskasvu nostavat työvoiman kysyntää ja työllisyys kasvaa nopeammin kuin vuosiin. Työllisyysaste noussee Suomessa noin 73 %:iin vuonna 2020, mutta työttömyys alenee hitaasti avoimista työpaikoista huolimatta. Julkisen talouden alijäämät supistuvat ja julkinen talous kääntyy vähitellen ylijäämäiseksi. Julkisen talouden velkaantuminen jatkuu kuitenkin talouskasvusta huolimatta edelleen 2020-luvulle tultaessa. Talouskasvu ei riitä kattamaan väestön ikärakenteen muutoksen vuoksi nopeasti kasvavia julkisia menoja. Väestön ikääntyminen kasvattaa hoito- ja hoivamenoja ja heikentää julkista taloutta 2030-luvulle saakka, jos menojen kasvua ei kyetä hillitsemään rakenteellisin uudistuksin.

Maailmantalouden arvioidaan kasvavan kiihtyvästi vielä vuoden 2018 ajan, minkä jälkeen kasvuvauhti hidastuu. Euroalueella kasvu toistaiseksi jatkuu, investoinnit ovat elpyneet lähelle kriisiä edeltävää tasoa ja kuluttajien luottamus on korkealla. Talous on kuitenkin erittäin altis ulkoisille riskitekijöille, jotka ovat vahvistuneet ja muuttuneet negatiivisemmiksi. Vuonna 2018 hintojen nousua kiihdyttää esimerkiksi viime vuoden tasoa korkeammalla oleva raakaöljyn hinta. Välillisten verojen nousu voi kiihdyttää inflaatiota jopa 0,4 %-yksikköä. Vaikka inflaatio-odotukset ovat vielä kohtuullisen vaimeita, inflaation odotetaan vähitellen kiihtyvän vuoteen 2020 mennessä. Alkuvuonna koetuista rahoitusmarkkinoiden heilahteluista tulee mahdollisesti pysyvämpi ilmiö, mikä lisää epävarmuutta. Yhdysvaltojen finanssipoliittisen elvytyksen odotetaan lisäävän kasvua lyhyellä aikavälillä, mutta lisäävän talouden ylikuumenemisvaaraa. Viime aikoina kaupan protektionismin lisääntyminen on negatiivinen riski maailmantalouden näkymille.

Talouden yleinen kehitys vaikuttaa myös HSL:n ja jäsenkuntien talouteen. Julkiseen talouteen syntymässä todennäköisesti uusi alasektori vuonna 2020, kun maakunnat aloittavat toimintansa. Maakuntatalouden kansantalouden tilinpidon mukainen rahoitusasema on 2020-luvun alussa lievästi alijäämäinen. Alijäämä johtuu pääasiassa maakuntien valtakunnalliselle kiinteistöpalvelukeskukselle siirtyvien laajojen sairaalainvestointien velkarahoituksesta. Julkishallinnon menojen kasvua hidastavat hallitusohjelman mukaiset sopeutustoimet, kuntatyönantajan eläkemaksua alentava eläkeuudistus sekä kilpailukykysopimuksen mukaiset työnantajamaksualennukset, lomarahaleikkaus ja maltilliset palkkaratkaisut.

Kuntien epävarma taloustilanne voi vähentää niiden mahdollisuuksia panostaa joukkoliikenteen kehittämiseen. Yhdessä merkittävien joukkoliikenneinfrainvestointien kanssa tämä tuo edelleen paineita korottaa lippujen hintoja kustannustason nousua enemmän 2020-luvulle tultaessa. Mikäli lippujen hintoja ei koroteta kustannustason kasvua vastaavasti ja joukkoliikenteen palvelutaso halutaan säilyttää nykyisellään, syntyy paineita kuntien rahoitusosuuksien kasvattamiseen.

Lähteet: HelsinginSeutu.fi, Helsinginseudunsuunnat.fi, Valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus kevät 2018, Euroopan komission kevään 2018 talousennuste.

Joukkoliikenteen kustannustaso nousee

Joukkoliikenteen kustannustaso lähti kahden peräkkäisen laskuvuoden jälkeen uudelleen nousuun vuonna 2017 ja nousi keskimäärin 0,7 % edellisvuodesta. Talousarviossa vuodelle 2018 joukkoliikenteen kustannustason ennakoitiin nousevan keskimäärin 0,9 %, mikä ensimmäisen kevään osavuosikatsauksen mukaan näyttäisi vähintään myös toteutuvan. Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2019 – 2021 on laadittu joukkoliikenteen kustannusten keskimääräiseen 2,4 %:n kustannustason nousuun perustuen.

HSL:n toimintamenoista 45 % on bussiliikenteestä maksettavia operointikustannuksia. Merkittävin tekijä bussiliikenteen kustannusrakenteessa ovat kuljettajien palkat ja välilliset palkkakustannukset, joiden paino yhteensä on lähes 50 %. On oletettavaa, että hyvän taloustilanteen johdosta palkkakustannukset tulevat nousemaan aikaisempaa enemmän.

Myös energian hintojen kehityksellä on merkittävä vaikutus liikennöitsijöille maksettavien korvaus ten hintakehitykseen. Talouskasvu on lisännyt öljytuotteiden kysyntää ja raakaöljyn hinta on ollut-

melko voimakkaassa kasvussa loppuvuodesta 2017 alkaen. Kysynnän kasvun lisäksi monet muut epävarmuustekijät maailmantaloudessa vaikuttavat raakaöljyn ja öljytuotteiden hintaan.

Juna-, metro- ja raitiovaunuliikenteen operointikustannukset sisältävät kalustokorvauksia, joiden suuruuteen vaikuttaa yleinen korkotason kehitys. Euroalueen korkotason ennakoidaan lähtevän vähitellen nousuun vuoden 2019 lopulla.

Matkustajamäärien odotetaan kasvavan edelleen

Matkustajamäärien kasvu jatkoi vuonna 2017 edelleen yli kahden prosentin vuosivauhtia ja HSL:n liikenteessä yhteensä 374,7 miljoonaa matkaa eli yli miljoona matkaa vuorokaudessa. Alkukaudesta 2018 matkustajamäärien kehitys on jatkanut positiivisella polulla ja matkustajamäärät ovat kasvaneet huhtikuun lopussa noin neljällä prosentilla edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Toisaalta pyöräilyn ja kävelyn suosio kasvaa lyhyillä matkoilla voi viedä matkustajia perinteisestä joukkoliikenteestä. Pyöräilyn ja kävelyn suosioon vaikuttaa myös säätila ja lämmin kevät on suosinut näitä kulkumuotoja. Suhteellisesti suurinta kasvu on luonnollisesti ollut metroliikenteessä, jossa tehdyt matkat muodostavat noin viidesosan kaikesta matkustamisesta.

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2019-2021 on laadittu noin 1,5 %:n matkustajamäärän kasvuennusteella. Lipunmyynnin odotetaan erityisesti kasvavan uusien helppojen myyntikanavien mobiililipun ja lähimaksamisen ansiosta. Vyöhykeuudistuksen odotetaan osaltaan lisäävän matkustusta erityisesti B-vyöhykkeellä.

Maakuntauudistus ja HSL:n asema

Maakunta- ja sote-uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2020 alkaen. Hallitus antoi eduskunnalle uuden esityksen valinnanvapauslaiksi maaliskuussa 2018. Jos nykyiset linjaukset toteutuvat valmistelussa olevassa lainsäädännössä, ei niiden perusteella näyttäisi tulevan HSL:n tehtäviin muutoksia.

HSL:n toimialueen laajentuminen

HSL:n toimialue laajeni vuonna 2018, kun uudet jäsenkunnat Tuusula ja Siuntio liittyivät HSL:n jäseniksi. Selvityksiä Järvenpään, Nurmijärven ja Vihdin jäsenyydestä on tehty ja selvitykset saattavat johtaa HSL-alueen laajenemiseen johonkin näistä kunnista TTS-kaudella.

HSL:n perussopimuksen mukaan kuntayhtymään voivat kuulua nykyisten jäsenkuntien lisäksi muut Helsingin seudun kunnat: Järvenpää, Nurmijärvi, Mäntsälä, Pornainen, Hyvinkää ja Vihti. Kuntayhtymän toimintaa voidaan laajentaa myös Helsingin seudun ulkopuolisiin kuntiin siten, että kuntayhtymä tekee ao. kunnan kanssa yhteistyösopimuksen kunnan joukkoliikenteen järjestämisestä.

1.3 Organisaatio

Helsingin seudun liikenne (HSL) on kuntayhtymä, johon kuuluvat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Sipoo, Siuntio ja Tuusula. HSL vastaa jäsenkuntiensa joukkoliikenteen suunnittelusta ja tilaamisesta sekä koko Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisesta.

HSL:n johtamisperiaatteet määritellään perussopimuksessa ja hallintosäännössä. Perusopimuksen 8 §:n mukaan kuntayhtymää johdetaan hyväksytyn strategian, sen arvojen ja päämäärien mukaisesti siten, että organisaatiolla on selkeät vastuut ja toimivallat. Strategiassa määritellään kuntayhtymän visio, arvot, strategiset päämäärät ja mitattavat tavoitteet, joiden toteutumista seurataan vuosittain.

Yhtymäkokouksen hyväksymässä hallintosäännössä täsmennetään johtamisrakenteita ja toimivaltaa organisaatiossa.

HSL:n nykyinen organisaatiorakenne tuli voimaan vuoden 2017 alussa. Organisaatiorakenteen uudistuksella vastattiin osaltaan muuttuneen toimintaympäristön mahdollisuuksiin ja haasteisiin. Uudistamisen tavoitteena oli rakenteeltaan ja vastuiltaan selkeä organisaatio, joka tukee osastojen ja ryhmien välistä yhteistyötä. Olennaisena osana on asiakasnäkökulman ja digitaalisten palveluiden tuominen mukaan kaikkeen toimintaan. Vuosien 2017 ja 2018 aikana organisaatiorakennetta on täsmennetty havaittujen kehittämistarpeiden osalta.

HSL:ssä oli vuoden 2018 alkaessa 391 työntekijää. Henkilöstöstä vakituisia oli 90 % ja määräaikaisia 10%. Määräaikaisia työntekijöitä tarvitaan erityisesti kausiluontoisesti operatiivisten tutkimusten kenttätyössä ja asiakaspalvelussa.

Kuva 1: HSL:n organisaatio 2018

2 Strategiasuunnitelma 2018-2021

2.1 Strategia toiminnan suunnannäyttäjänä

Perussopimuksen mukaan yhtymäkokous hyväksyy hallituskausittain toiminnan kehittämistä ohjaavan strategian. Strategia ohjaa vahvasti HSL:n toimintaa, kehittämistä ja tavoitteiden laadintaa. Käytännössä strategian linjauksia ja tavoitteita toteutetaan toiminta- ja taloussuunnitelmassa sekä talousarviossa. Talousarviossa määritellään vuosittaiset kuntayhtymän tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi käytettävissä olevat voimavarat. Strategiaa toteutetaan organisaation kehitysprojekteissa sekä vuosittain laadittavissa HSL- ja osastotasoisissa tuloskorteissa. Strategian toteuttamista arvioidaan ja seurataan osana talouden ja toiminnan seurantaa.

Uuden strategian valmistelutyön yksi keskeisimmistä tehtävistä oli selkeyttää HSL:n roolia muuttuvassa maailmassa ja selvittää, minkälaisia näkymiä ja haasteita tulevaisuus tuo. Strategiatyöhön osallistui syksyn 2017 aikana laajasti henkilöstöä, asiakkaita ja sidosryhmiä. Strategiatyössä hyödynnettiin mm. erilaisia tulevaisuuden skenaarioita, dataa, tietolähteitä, tutkimuksia, asiantuntijoiden näkemyksiä sekä henkilöstön ja sidosryhmien haastatteluja ja erilaisia tulevaisuustyöpajoja. Parhaimmillaan strategiatyössä on yhdistynyt vahva tietopohja ja logiikka sekä intuitio ja luovuus. Yhtenä esimerkkinä tästä voidaan mainita marraskuussa 2017 pidetty ”HSL-strackathon” -kilpailu, jossa viisi taustoiltaan erilaista joukkuetta laati 24 tunnin kuluessa oman näkemyksensä HSL:n strategiaksi. Strackathonin voittajaksi valittiin Aalto-yliopiston joukkue.

Strategiatyön tavoitteena on luoda uudistettu, innostava ja konkreettinen HSL:n strategia, joka vastaa toimintaympäristön ja asiakastarpeiden muutoksiin ja joka menee aidosti arkeen. Samalla toiminta- ja henkilöstöstrategia integroidaan vahvemmin suunnitteluun, toimintaan, johtamiseen ja seurantaan. Onnistunut strategia luo lisää arvoa asiakkaille, henkilöstölle, HSL:lle, omistajille ja sidosryhmille.

Hallitus päätti joulukuussa 2017 omalta osaltaan hyväksyä HSL:n toiminnan kehittämistä ohjaavan strategian valtuustokaudelle 2017-2021. Hallituksen hyväksymän strategian linjaukset ovat olleet lähtökohtana valmisteltaessa alustavaa Toiminta- ja taloussuunnitelmaa vuosille 2019-2021. Lopullisesti strategia hyväksytään Toiminta- ja taloussuunnitelman 2019-2021 hyväksymisen yhteydessä HSL:n yhtymäkokouksessa marraskuussa 2018. Tämän alustavan Toiminta- ja taloussuunnitelman lausuntopyynnön yhteydessä myös jäsenkunnilla on mahdollisuus ottaa kantaa uuteen strategiasuunnitelmaan ennen sen lopullista hyväksymistä.

2.2 HSL- tarina

HSL:n uusi strategia antaa toiminnalle suunnan. Strategian keskeisiä tavoitteita kirkastamaan on kevään aikana laadittu HSL-tarina. Tarinan avulla on tarkoitus kertoa HSL:n olemassaolon tarkoitus innostavasti. Tarinaa käytetään strategian rinnalla ja sitä hyödynnetään sekä sisäisessä viestinnässä että osana asiakkaille suunnattua viestintää.

HSL-tarina:

HSL - Parhaat matkat tehdään yhdessä.

Helsingin seutu on nyt 1,5 miljoonan asukkaan metropolialue, joka kasvaa ja tiivistyy. Rakennamme yhdessä viihtyisää ja hyvinvoivaa kaupunkiseutua, jossa liikkumista tukee vahva joukkoliikenteen runkoverkko. HSL-liikenteessä tehdään yli miljoona matkaa päivässä. Kävely ja pyöräily täydentävät palveluitamme.

Luomme tuleville sukupolville puhdasta elinympäristöä. Joukkoliikenne on osa yhteisöllistä elämäntapaa. Tarjoamme mahdollisuuden kokea rikasta kaupunkielämää sekä sälyttää elävä yhteys ympäröivään luontoon. HSL on kestävä valinta, joka mahdollistaa liikkumisen helposti ja edullisesti. Turvallisessa kaupunkiympäristössämme mahdollisimman moni voi liikkua itsenäisesti. Sujuva arki luodaan yhdessä. Pienilläkin teoilla on merkitystä, kun niitä tehdään miljoona kertaa päivässä.

Tulevaisuuden liikkuminen ja maksaminen on helppoa ja luotettavaa. Kehitämme palveluita yhdessä asiakkaidemme kanssa tietoja ja teknologiaa hyödyntäen. Aktiivisella yhteistyöllä varmistamme seutumme menestyksen ja kestävän talouden.

Ennakoimme tulevaisuuden liikkumistapoja jatkuvasti uudistumalla ja oppimalla. Tavoittelemme aina erinomaista asiakaskokemusta. Lähde mukaan matkalle luomaan maailman toimivinta kaupunkiseutua.

HSL-tarinaa on hyödynnetty myös uuden brändin luomisessa. Brändi kertoo, miten tavoitteeseen päästään ja määrittää yhteisen tapamme toimia kaikissa kosketuspisteissä läpi asiakaspolun. Loppukäyttäjän näkökulmasta kaikki kohtaamiset ovat yhtä tärkeitä ja yhdessä ne muodostavat sen mielikuvan, joka ihmisillä HSL:stä on.

Jotta jokainen teko, viesti ja kontakti kertoisi yhtä ja samaa tarinaa, meiltä vaaditaan saumatonta yhteispeliä. Vahva brändi on monen asian summa ja se kasvaa ja kehittyy tälläkin hetkellä. Viestinnässämme annamme lupauksia ja asetamme odotuksia. Palveluilla ja tavalla toimia lunastamme lupaukset. Kun onnistumme ylittämään asiakkaan odotukset ja yllättämään positiivisesti, ihmiset pitävät meistä entistä enemmän ja suosittelevat meitä eteenpäin.

2.3 Visio 2030: Kestävällä liikkumisella sujuva arki ja maailman toimivin kaupunkiseutu

Visio kuvaa näkemystä ja tavoitetilaa, johon organisaatio toiminnallaan pyrkii. HSL:n uusi visio on ”Kestävällä liikkumisella sujuva arki ja maailman toimivin kaupunkiseutu”. Visiossa yhdistyy kolme keskeistä asiaa: kestävyys, sujuvuus ja seudun toimivuus.

HSL:n uudessa visiossa korostuu kestävä kehitys, jolla ymmärretään perinteisen liikenteeseen yhdistetyn ekologisen kestävyyden (mm. ympäristöystävällisyys ja päästöttömyys) lisäksi myös taloudellista

sekä sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä. Kestävään liikkumiseen kuuluu joukkoliikenteen lisäksi selkeästi myös mm. pyöräily ja kävely.

"Sujuva arki" pyrkii kuvaamaan liikennejärjestelmän tuomaa lisäarvoa monipuolisesti - helppoutta, huolettomuutta, yksinkertaisuutta. "Maailman toimivin kaupunkiseutu" tukee Helsingin kaupungin visiota maailman toimivimmasta kaupungista. Seudullisena liikkumisen toimijana HSL laajentaa vision kattamaan koko Helsingin seudun. HSL:n tavoitteena on tuottaa omalta osaltaan hyötyä sekä yksilön että seudun ja yhteiskunnan tasolla.

Visio yhdistettynä strategisiin painopisteisiin on yhteinen suunnitelmamme siitä, miten kestävällä liikkumisella ja mihin asioihin panostamalla rakennetaan sujuva arki ja maailman toimivin kaupunkiseutu. Painopisteitä tulkitaan aina suhteessa visioon, jonka elementit läpileikkaavat kaiken toiminnan.

Uuden strategian viisi strategista painopistettä ovat:

1. **Erinomainen asiakaskokemus**
2. **Tehokas runkoverkko**
3. **Ennakointi ja uudistuminen**
4. **Aktiivinen yhteistyö**
5. **Kestävä talous**

Kuva 2: HSL:n strategia 2018-2021

Strategiatyön aikana uusiksi **arvoiksemme** on tunnistettu neljä tärkeää asiaa: **yhdessä, ihmiselle, vastuullisesti ja kunnianhimoisesti.** Arvot tukevat jokapäiväistä työtä ja ne ohjaavat tekemistä strategian suuntaisesti eteenpäin. Arvot ovat työssämme koko ajan läsnä, ne määrittävät käyttäytymistämme, valintoja ja päätöksentekoa arjen työtilanteissa. Arvojen merkitystä ja sisältöä työstetään edelleen alkukesästä henkilöstön strategiapäivissä. Tavoitteena on tukea sitä, että yhdessä, ihmiselle, vastuullisesti ja kunnianhimoisesti tekeminen on jokaiselle työntekijälle luonteva tapa toimia.

Seuraavissa kappaleissa tarkennetaan strategisten painopisteiden sisältöä. **Tässä esitettävät alustavat mittarit/mitattavat tavoitteet tarkentuvat TTS-prosessin yhteydessä syksyllä.**

2.3.1 Erinomainen asiakaskokemus

Olemme olemassa asiakkaitamme varten. Palvelumme on korkealaatuista ja lisäarvoa tuottavaa – fyysisesti, digitaalisesti ja sosiaalisesti. Painopiste ohjaa kaikkea toimintaamme suunnittelusta toteutukseen ja kehittämiseen. Painopisteen tulkinnassa korostuvat vision mukainen kestävyys ja sujuvan arjen tavoite.

HSL:n asiakaskokemuksessa tavoitellaan hyötyä, helppoutta, luotettavuutta ja positiivista yhdessä matkustamisen kokemusta. Joukkoliikennepalvelun hyödyllisyys on edellytys sen valinnalle. Ihmiset suosittelevat palvelua, kun he kokevat HSL:n palvelun hyödylliseksi. Hyöty muodostuu joukkoliikennepalvelukokonaisuudesta; linjoista, aikatauluista, lipputuotteista ja niiden hinnoittelusta suhteessa asiakkaan kulloiseenkin liikkumistarpeeseen. Kun ei tarvitse opetella, omaksua eikä juurikaan muistaa miten palvelua käytetään, voidaan palvelua pitää intuitiivisen helppona. Helppouden vaatimus sisältyy kaikkeen HSL:n tuottamaan joukkoliikennepalveluun. Sen tulee toteutua matkaketjun asiakaskohtaamisissa, kaikissa kanavissa ja kaikissa välineissä. Luotettavuus tarkoittaa joukkoliikennejärjestelmän toimivuutta ja ennakoitavuutta. Aikataulu- ja reittisuunnittelu, matkustaja-informaatio, hinnoittelu, esteettömyys, tekninen ja fyysinen turvallisuus ovat osa luotettavuutta.

HSL on yhteisö, joka luo uutta hyvää. Emme koskaan puhu ylhäältä alas, vaan keskustelemme tasapuolisena kumppanina. HSL:n asiakkaat ovat osa yhteisöä, eivät vain passiivinen viestien vastaanottaja. Joukkoliikenne muodostuu joukoista ihmisiä ja siksi sosiaalisuudella on merkittävä rooli joukkoliikenteen asiakaskokemuksessa.

Mitattavat asiat/alustavat mittarit:

•	Asiakastyytyväisyys (kokonaisindeksi, tyytyväisyys turvallisuuteen)
•	Suosittelu (NPS)
•	HSL:n arvostusindeksi
•	Palveluiden käytön helppous (CES-mittari)
•	Matkustajamäärät
•	Joukkoliikenteen luotettavuus
•	Asiakastyytyväisyys matkustajainformaatioon

2.3.2 Tehokas runkoverkko

Tehokkaat runkoverkot ja toimiva kaupunkiliikenne tukevat tiiviin ja vetovoimaisen Helsingin seudun kehittämistä. Edistämme liikenteen kokonaistoimivuutta, kustannustehokuutta ja päästöttömyyttä. Tehokas runkoverkko tukee nopealla ja selkeällä matkustamisella vision mukaista sujuvaa arkea. Erityisesti raideliikenteessä korostuu myös kestävä kehitys.

Mitattavat asiat/alustavat mittarit

•	Joukkoliikenteen kulkutapaosuuden kasvu
•	Runkolinjaverkostolla tehtävien joukkoliikennematkojen osuuden kasvu
•	Asiakastyytyväisyys vaihtojen toimivuuteen ja odottamisolosuhteisiin
•	Palaute reittioppaan toimivuudesta

2.3.3 Ennakointi ja uudistuminen

Perustamme toimintamme ja kehityksemme monipuoliseen tietoon ja sen tehokkaaseen analysointiin ja hyödyntämiseen. Huomioimme uuden teknologian mahdollisuudet. Olemme avoimia ja ketteriä, kokeilemme. Emme jumiudu eiliseen tai tähän päivään, vaan katsomme aina huomiseen ja ylihuomiseen. Uudistumme yksilö- ja organisaatiotasolla.

Mitattavat asiat/alustavat mittarit

•	ns. Dashboard-näkymien luominen/hyödyllisyys
•	Prossien automatisoinnista saavutetut hyödyt
•	Asiakastyytyväisyys matkustajainformaatioon

2.3.4 Aktiivinen yhteistyö

Olemme aktiivinen ja merkittävä liikenteen toimija Suomessa. Toimimme yhteistyössä monien eri tahojen kanssa parhaan lopputuloksen saavuttamiseksi. Johdamme kumppanuuksia ammattimaisesti tunnistaen HSL:n roolin ja tavoitteet kunkin yhteistyökumppanin ja teeman suhteen. Olemme vastuullinen, luotettava ja avoin kumppani seutuyhteistyössä (MAL) ja palveluntuottajien kanssa sekä yhteiskunnassa laajemminkin. Osallistumme aktiivisesti uusien ja kestävien liikennepalvelujen kehittämiseen.

Mitattavat asiat/alustavat mittarit

•	Maas IdeaLab-ohjelman onnistuminen
•	Asiakastyytyväisyys operaattoreiden palveluihin
•	Kannustejärjestelmän mittaamisen kehittäminen
•	OpenMaas-rajapinnan edistämistoimet (markkinointikäynnit), rajapinnan käyttäjätahojen lukumäärä, rajapinnasta myytyjen lippujen määrä

2.3.5 Kestävä talous

Varmistamme, että joukkoliikenteen rahoitus on ennakoitavaa ja pitkäjänteistä. Palveluidemme houkuttelevuus ja kilpailukykyisyys varmistaa myyntitulojen kasvun. Toimintamme on kustannustehokasta ja läpinäkyvää.

Mitattavat asiat/alustavat mittarit

•	Kuntaosuuslaskentamallin kehittäminen
•	Kokonaismyynnin kasvu
•	Säännöllisesti joukkoliikennettä käyttävien määrän kasvu (kausilippumyynnin kasvu)
•	Joukkoliikenteen täyttöasteen kehittyminen
•	Myynti- ja matkustajainformaatiojärjestelmien kustannukset/lipputulot suhteen kehittyminen
•	Yhteistyöhankkeet, joissa kustannuksia jaetaan kumppanin kanssa

3 Keskeistä toimintaa TTS-kaudella

Uusi vyöhykehinnoittelumalli uudistaa lipputuotteita ja hinnoittelua

Uusi vyöhykkeisiin perustuva hinnoittelumalli otetaan käyttöön vuonna 2019. Vyöhykemallin myötä lipputuotteet ja hinnoittelu muuttuvat merkittävästi. Myös merkittävimmät viestintätoimet liittyvät vuonna 2019 vyöhykeuudistukseen. Vyöhykkeiden muutos merkitsee laajoja muutoksia pysäkki-infraan ja matkustajainformaatioon. Muutoksesta viestiminen edellyttää kaikkien HSL:n viestintäkanavien käyttöä ja muutosviestinnän tukemista näkyvällä markkinointikampanjalla.

Uudistus mahdollistaa lähialueen palvelujen käytön kuntarajoista riippumatta. Nykyisen Helsingin, Espoon tai Vantaan sisäisen lipun sijaan ostetaan AB- tai BC-lippu. Seutulippualuetta vastaa jatkossa ABC-lippu. Koko HSL-alueen lippu on ABCD-lippu. Lisäksi uudistus mahdollistaa lisävyöhykeliput; jos sinulla on esim. AB-kausilippu voit ostaa C-vyöhykkeen lisävyöhykkeenä edullisemmin. Vyöhykehinnoittelun etuina asiakkaalle ovat reilu hinta (hinnoittelun perustuminen matkan pituuteen Helsingin keskustasta), kuntarajoista eroon pääseminen (kuntarajojen merkityksen pieneneminen julkisessa liikenteessä, lähialueen palvelujen käytön parempi saatavuus kuntarajoista huolimatta), selkeys (kaarten, lipputuotteiden sekä näiden nimien selkeys: ABCD) sekä hinnoittelun vastaavuus liikkujien tarpeisiin (mahdollisimman monen matkustajan tarpeisiin vastaaminen).

Vyöhykehinnoittelun arvioidaan kaikkiaan kasvattavan joukkoliikennematkoja koko seudulla noin 1 % ja ajoneuvomatkojen arvioidaan vastaavasti vähenevän 0,5 %.

Joukkoliikenteen palvelutasomuutoksia

Länsimetro aloitti liikennöinnin marraskuussa 2017 ja länsimetron jatke Kivenlahteen valmistuu 2020-luvulla. HSL suunnittelee TTS-kaudella länsimetron jatkeen liityntälinjastosuunnitelman, joka jatkaa Matinkylään päättyvän metron liityntälinjastosuunnitelmassa esitettyjä periaatteita selkeydestä, keskittämisestä ja tiheistä vuoroväleistä. Metroliikenteessä varaudutaan vuonna 2019 vastaamaan vyöhykehinnoittelun myötä kasvavaan kysyntään jatkamalla Tapiolaan päättyvien junien liikenne Matinkylään ruuhka-aikaan.

Lähijunaliikenteessä varaudutaan matkustajamäärien kasvuun 2019 pidentämällä yksittäisiä rantaradan suunnan junia ruuhka-aikaan. HSL:n tilaamasta lähijunaliikenteestä järjestetään vuosina 2018-2019 tarjouskilpailu ja tavoitteena on käynnistää hankintamenettely HSL-alueen sisäisen lähijunaliikenteen operointia ja kunnossapitoa 27.6.2021 alkaen koskevasta 10 vuoden mittaisesta sopimuksesta siten, että uusi liikennöintisopimus astuu voimaan kesäkuussa 2021. HSL avaa tarjouskilpailun esivalintavaiheen vuonna 2018 ja varsinainen tarjouskilpailu on tarkoitus ratkaista keväällä 2020. Lähijunaliikenteen kilpailutus tulee olemaan suurin yksittäinen tarjouskilpailu, mitä joukkoliikenteestä on Suomessa järjestetty ja ensimmäinen laatuaan junaliikenteessä.

Raitiovaunujen rooli kasvaa tulevaisuudessa, kun Helsingin kantakaupungin linjasto tihenee ja poikittaisen Raide-Jokerin liikenne käynnistyy 2020-luvulla. Raitiovaunuilla tehdään tulevaisuudessa pitempiä matkoja kuin nykyään.

Uusia runkolinjoja ja muita suurempia muutoksia bussiliikenteessä TTS-kaudella:

- Runkolinjat 500 ja 510 Itäkeskus/Herttoniemi-Pasila-Meilahti-Munkkiniemi-Munkkivuori/Tapiola aloittavat elokuussa 2019.

- Linja 562 Mellunkylä-Tikkurila-Lentokenttä muutetaan runkolinjaksi 570 vuonna 2020 ja kaikkien lähtöjen reitti muutetaan päättymään lentokentälle.
- Uusi runkolinja 200 perustetaan Elielinaukion, Leppävaaran ja Espoon keskuksen välille. Tavoitteena on, että runkolinja aloittaa liikennöinnin elokuussa 2020, kun tarvittavat infraparannukset on tehty. Ennen runkolinjaksi muuttamista linja 200 liikennöi ns. normaalina bussilinjana
- Runkolinjan 560 Rastila-Myyrmäki Matinkylän jatkeen aloitus siirtyy ajankohtaan, jolloin länsimetron jatke avautuu.
- Kalasatamaan valmistuu uusi bussiterminaali ja osa nykyisin Hämeentietä keskustaan kulkevasta bussiliikenteestä ohjataan Hermannin rantatien kautta Kalasataman keskukseen syksyllä 2020.
- Tuusulan HSL:n järjestämä liikenne aloittaa syksyllä 2019. Tuusulan ja Keravan linjastosuunnitelman sekä Tuusulan palvelutasomäärittelyn vuosille 2018-2019 keskeisimpänä tavoitteena oli Tuusulan kunnan kytkeminen osaksi HSL-alueen joukkoliikennejärjestelmää ja myös Keravan liityntäliikenteen kehittäminen sekä Vantaan ja Sipoon näitä alueita sivuavien osien tarkastelu kokonaisuutena vuoden 2019 syksyn tilanteessa.

Muutoksia liikenteen palvelutasossa on kuvattu tarkemmin liitteessä 3.

Sähköbussiliikennettä kilpailutetaan

HSL:n tavoitteena on varmistaa kestävän kehityksen jatkuminen bussiliikenteessä. Linjoja kilpailutettaessa tullaan vaatimaan vähitellen kasvavia määriä sähköbusseja ja asetetaan dieselkalustolle entistä tiukempia ympäristövaatimuksia sekä euroluokkien että biopolttoaineiden osalta. Voimassa olevissa sopimuksissa vauhditetaan tähteistä ja jätteistä valmistettuihin biopolttoaineisiin siirtymistä ympäristöbonuksen avulla. HSL maksaa liikennöitsijöille vuosittain ympäristöbonuksia yhteensä kaksi miljoonaa euroa.

HSL:llä on ollut runsaan vuoden koekäytössä kotimaisia Linkker-sähköbusseja. Linkker-sähköbussit HSL on hankkinut poikkeuksellisesti itse, jotta liikennöitsijät ovat päässeet kokeilemaan uutta teknologiaa ilman omaa riskiä. Täyssähköbussit eivät tuota haitallisia lähipäästöjä. Ne ovat lähes meluttomia ja selvästi energiatehokkaampia kuin dieselbussit: energiakustannukset ovat siis huomattavasti pienemmät. Sähköbussit ovat kuitenkin olleet vielä hankintahinnaltaan selvästi dieselbusseja kalliimpia. Ensi vuonna useilla valmistajilla on jo tarjolla kaupunkiliikenteeseen soveltuvia sähköbusseja ja HSL:n ensimmäinen bussikilpailutus, jossa liikennöitsijän pitää tarjota liikenteeseen sähköbusseja, on Espoon Leppävaaran liityntäliikenteen kilpailutus. Kilpailutusta koskeva tarjouspyyntö julkaistaan elokuussa 2018 ja sähköbussilinjat aloittavat liikennöinnin 2019.

Sähköbussien tarvitseman latausjärjestelmän laajentamista viedään eteenpäin yhdessä jäsenkuntien kanssa bussiliikenteen kilpailutuksen vaatimassa tahdissa. Leppävaaran terminaalin latausjärjestelmä hankitaan HSL:n kilpailuttamana palveluna. Tarjouspyyntö julkaistaan kesällä 2018 ja toimittaja valitaan syksyllä 2018.

Automaattibusseja testataan

HSL on mukana neljässä toimialueellaan toteutettavassa automaattibussikokeilussa, joiden tarkoituksena on testata automaattiajoneuvojen teknologiaa todellisessa liikenneympäristössä. Samalla testataan myös automaattibussien integrointia osaksi muita joukkoliikenteen palveluja ja kerätään ylipää-

tään kokemuksia ajoneuvojen operoinnista. HSL:n rooli hankkeissa on toimia sparraajana ja antaa tukea reittisuunnittelussa, matkustajainformaatiossa ja hankkeiden kytkemisessä osaksi koko seudun joukkoliikennejärjestelmää. Esimerkiksi Kivikossa runsaan kilometrin mittaista reittiä kulkeva robottibussi on saanut linjatunnuksen 94R, ja sen lähdöt näkyvät myös Reittioppaassa. Olemalla mukana automaattibussikokeiluissa pysymme kartalla siitä, millaista automaattiajoneuvojen teknologia nykytilanteessa on ja millä aikajänteellä automaattibussit voisivat olla todellinen osa HSL:n tilaamaa joukkoliikennettä.

Lähimaksaminen tulee ja tunnistepohjaista maksamista kehitetään

Lähimaksamisen suosio on kasvanut viime vuosina. Lähimaksaminen on nopea ja helppo tapa maksaa kertamatkoja maksukortilla joukkoliikenteessä ilman tunnusluvun syöttämistä. Maksukortin lähimaksulla matkustettaessa asiakkaan ei tarvitse ladata erillistä joukkoliikennesovellusta tai sitoa varojaan suljetulle HSL:n matkakortille, vaan hän voi matkustaa joukkoliikenteessä suoraan maksukortilla näyttämällä se kortinlukijalle. Mahdollisuus hankkia lippu maksukortilla helpottaa sekä satunnaisesti matkustavien että turistien joukkoliikenteen käyttöä. Lisäksi lähimaksaminen vähentää liputta matkustamista tilanteissa, joissa liputta matkustamisen syynä on se, että asiakas ei ole ehtinyt ostamaan lippua ajoissa.

Lähimaksaminen on ensimmäinen askel kohti tunnistepohjaista matkustamista. Tunnistepohjaisessa järjestelmässä matkustusoikeutta hallitaan fyysisen matkakortin, rahastuslaitteen tai matkapuhelimen sijaan taustajärjestelmässä. Asiakkaat voivat käyttää matkustamisen tunnisteena erilaisia jo olemassa olevia ratkaisuja kuten älypuhelinta, maksukorttia, matkakorttia, älykelloa, biometrisiä tunnisteita jne. Liiketoimintalogiikan siirtyminen liikennevälinelaitteista taustajärjestelmään vähentää laitteille asetettavia vaatimuksia ja luo kustannussäästöjä tulevaisuuden laitehankintoihin.

Sekä lähimaksaminen että tunnistepohjainen matkustaminen vaativat taustajärjestelmän kehittämistä, jonka kustannusten vuosina 2019-2021 arvioidaan olevan yhteensä neljä miljoonaa euroa. Tavoitteena on rakentaa yhteinen taustajärjestelmä suurten kaupunkien (Helsingin seutu, Tampere, Turku ja Oulu) kesken yhteistyössä TVV Lippu- ja maksujärjestelmä Oy:n (LMJ Oy) kanssa. LMJ Oy on kuntien yhteinen IT-palvelu- ja hankintayhtiö, jonka toiminta kattaa yli 20 keskeisintä kaupunkiseutua. Suurten kaupunkien yhteiskäyttöisen taustajärjestelmän kehittämiseen on mahdollista saada Liikenneviraston suurten kaupunkien joukkoliikennetukea 3,5 miljoonaa euroa (max. 50 % hankinnan arvosta). Rakennettava taustajärjestelmä tulee korvaamaan myös nykyiset mobiililippujen ja matkakorttien taustajärjestelmät.

Lähimaksaminen tuodaan asiakkaiden käyttöön vaiheittain. Vuoden 2019 alussa lähimaksaminen mahdollistetaan pilottina raitiovaunuissa, joissa asiakas voi ostaa maksukortilla AB-vyöhykkeen kertalipun. Vuosien 2019-2020 aikana lähimaksaminen laajennetaan kaikkiin liikennevälineisiin, sekä koskemaan kaikkien vyöhykkeiden aikuisten kertalippuja. Kolmannessa vaiheessa vuosina 2020-2021 myös alennusryhmien kertalippujen ja kausilippujen myynti lähimaksulla tulee mahdolliseksi. Lisäksi mahdollistetaan uusien hinnoittelumallien käyttöönotto, kuten capping-hinnoittelu, jossa taustajärjestelmä laskee tehtyjen matkojen perusteella asiakkaalle parhaan mahdollisen hinnan ja näin poistaa epävarmuutta oikean lipun valinnasta.

IdeaLab testaa liikkumispalvelujen uusia toimintamalleja

Liikkumispalvelujen uusien toimintamallien testaamiseksi on perustettu kaksivuotinen hanke HSL IdeaLab, jossa työstetään proaktiivisesti HSL:n palveluvalikoimaa, haetaan toimintamalleja HSL:n

rooliksi, käydään markkinavuoropuhelua eri toimijoiden kanssa sekä luodaan HSL:n linja ja käytännöt huolellisen arvioinnin perusteella. IdeaLabin avulla testataan HSL:n strategiaan sopivia syvempiä yhteistyön muotoja. Malli on hankintalainsäädännön mukainen tapa testata palveluita, jotka tukevat HSL:n omaa palvelutarjontaa esim. joukkoliikenteen katvealueilla. Hankkeen tavoitteena on löytää ratkaisuja kestävän liikkumisen palveluiden ja niitä tukevien palveluiden ympärille, kerätä kokemuksia erilaisista kumppanuussopimuksista ja yhteistyön muodoista, liiketoimintamalleista sekä asiakastarpeista. Tavoitteena on selkeyttää HSL:n linjaa ja positioita uusien palveluiden/Maas-kentässä.

Vuoden 2018 aikana julkaistavassa kilpailuohjelmassa etsitään Suomesta ja ulkomailta toteutettavissa olevia, fiksuja ja HSL:n strategian mukaisia ratkaisuja liikkumisen haasteisiin. Kilpailuohjelmassa ei haeta suoraan tiettyjä ratkaisuja, vaan esitetään teemoja, jotka ovat haastavia HSL-alueella ja pyritään siten saamaan out-of-the-box-ratkaisuja pilotoitavaksi. Pilotointi tapahtuu vuoden 2019 aikana ja arviointia ja johtopäätöksiä tehdään alkuvuodesta 2020. IdeaLabille on varattu miljoonan euron määräraha vuodelle 2019.

MAL-2019 suunnitelma valmistuu

HSL valmistelee ja viimeistelee saatujen lausuntojen jälkeen vuoden 2019 alussa MAL 2019 -suunnitelman hyväksyttäväksi HSL:n hallituksessa ja muissa seudun yhteistyön toimielimissä. Hyväksytyn suunnitelman pohjalta tehdään MAL- sopimuksen 2020-2023 valmistelu ja käydään sitä koskevat neuvottelut. Tavoitteena on saada sopimus hyväksyttyä sekä allekirjoitettua vuoden 2019 aikana niin, että sopimus saadaan voimaan 1.1.2020 alkaen

Vuoden 2019 aikana toteutetaan MAL 2019 -suunnitelmassa sovitut jatkotyöt ja varmistetaan, että runkoverkon kehittämisen tarpeet ja lisäselvitystä vaativat asiat on huomioitu niissä. Uuden sukupolven HELMET 5.0 -liikennemalli kehitetään sitä koskevan suunnitelman mukaisesti v. 2019-2020 aikana.

MAL 2019 -suunnitelman jalkauttamiseen ja vuorovaikutukseen sekä suunnitelmasta viestintään kiinnitetään erityistä huomiota ja siihen panostetaan. Toteutuneen suunnittelukierroksen jälkiarviointi tehdään sisältäen kuntakohtaiset kokoukset ja työskentelyyn osallistuneille tahoille järjestetään suunnittelukierroksen päätös-seminaari.

HSL:n omassa toiminnassa tiivistetään liikennejärjestelmäsuunnittelun ja joukkoliikenteen suunnittelun yhteistyötä MAL 2019 suunnitelman toteuttamisessa joukkoliikenteen runkoverkon osalta. Huolehditaan, että tärkeimmäksi priorisoidut hankkeet on huomioitu MAL aiesopimukseen 2020 – 2023. Lisäksi tarjotaan sisäistä koulutusta helpottamaan liikennemallien perusteiden ymmärtämistä ja mallitarkastelujen hyödyntämistä sekä helpottamaan maankäytön suunnittelun perusteiden ymmärtämistä ja huomioon ottamista liikennejärjestelmää ja linjastoja suunniteltaessa

Vuoden 2020 alussa ohjelmoidaan seuraava MAL- 2023 suunnittelukierros ja valmistellaan sitä koskeva puiteohjelma ja tarvittavat sopimukset hyväksyttäviksi. Sovitut MAL 2019 -suunnitelman jatkoselvitykset toteutetaan ja varaudutaan erityisesti älyliikenteen ja liikenteen palvelujen kehittymisen vaikutuksiin sekä alueellisiin ja teemakohtaisiin selvityksiin. Vuoden 2021 aikana jatketaan MAL 2023 -suunnitelmaa valmistelevien selvitysten laadintaa puiteohjelman mukaisesti.

Tutkimustoiminta tukee suunnittelua

Liikennejärjestelmätason tutkimustoimintaan sisältyvät TTS-kaudella seuraavat tutkimukset: liikkumistutkimuksen (HEHA 2018) analyysi- ja julkaisuvaihe, vyöhykemallin jälkeen-tutkimus 2019 ja Liityntäpysäköintitutkimus 2019. Liikkumistutkimuksen tutkimusmenetelmää kehitetään edelleen vuoden 2018 tutkimuksesta saatujen kokemusten pohjalta. Tässä voidaan mahdollisesti hyödyntää HSL:n mobiilisovellusta.

Liikkumistutkimusta, liityntäpysäköintitutkimusta ja matkatutkimuksia käytetään merkittävien joukkoliikennehankkeiden välittömien liikennevaikutusten arviointiin ennen–jälkeen-asetelman mukaisesti. Tarkasteltavia hankkeita ovat Kehärata 2015, Länsimetro 2017 ja sen jatke TTS-kauden jälkeen, Vyöhykemalli 2019 ja runkobussilinjat 500, 510 ja 570 niiden käyttöönottovuosien mukaisesti sekä tämän TTS-kauden jälkeen Raide-Jokeri noin 2022.

Asiakastyytyväisyystutkimusta (ASTY) ja BEST eli kansainvälistä asukkaiden joukkoliikenteen tyytyväisyystutkimusta tehdään vuosittain kuten myös joukkoliikenteen laatu –tutkimusta (JOLA). TTS-kaudella kehitetään Asiakastyytyväisyystutkimusta digitaaliseen suuntaan. Koettu turvallisuus lähijunaliikenteessä –tutkimus (KOTU) uusitaan TTS-kaudella ainakin kerran.

Lippulajitutkimuksilla (LIPTU) kerätään tietoa matkustajien kotipaikka- ja matkalippujakaumista kuntien HSL-alijäämän määrittämistä varten. Syksyllä 2019 lippulajitutkimus tehdään raitiovaunuissa ja rajoitetusti busseissa, jos tarpeen. Siuntion ja Tuusulan HSL-jäsenyyden vaikutukset selvitetään HSL:n suunnitteleman linjaston käyttöönoton jälkeen. Lippulajitutkimusten tarvetta ja mahdollista uutta tutkimustapaa Vyöhykemallin käyttöönoton jälkeen selvitetään vuoden 2019 aikana.

TTS-kaudella tehdään ainakin kerran henkilöautojen matkanopeustutkimus ja päivitetään MAL-barometri. Joukkoliikennelippujen hintajoustotutkimus toteutetaan sitten, kun on selvää, milloin vyöhykeuudistus astuu voimaan. Hintajoustotutkimus kuvaa siten nykyisen lippujärjestelmän hintajoustoja sen elinkaaren loppuun saakka.

Vuonna 2020 toteutetaan matkustajalaskennan uudistus vähintään raportoinnin osalta. Nousijamäärätiedot viedään yhteen tietokantaan (HSL:n DW eli Data Warehouse), josta käyttäjä voi oman valintansa mukaan taulukoida tietoja yli kaikkien liikennemuotojen, ajallisesti ja paikallisesti haluamallaan tavalla rajattuna.

TTS-kaudella käynnistyy uusia runkobussilinjoja, jotka toimivat avorahastusperiaatteella. Näihin jokaiseen tulee hankkia riittävä määrä matkustajalaskentalaitteita.

TTS-kaudella selvitetään mahdollisuudet uudesta lippu- ja informaatiojärjestelmästä sekä HSL:n mobiilisovelluksesta saatavien tietojen hyödyntämiseen HSL:n tutkimustoiminnassa. Samoin selvitetään uusien matkustajatiedon keräystapojen käyttö- ja hyödyntämismahdollisuudet riippuen vuonna 2018 tehtävistä ratkaisuista EU:n tietosuoja-asetuksen (GDPR) puitteissa mahdollisesta tiedonkeruusta. Seurataan ja tarkennetaan menettelyjä tarvittaessa.

3.1 Toimintaan liittyvien riskien hallinta

Kuntalain edellyttämät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet sekä hallintosääntö määrittelevät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ja vastuut HSL:ssä. Riskienhallinnalla varmistetaan HSL:n strategian toteutuminen ja tavoitteiden saavuttaminen niin lyhyellä kuin pitkälläkin aikavälillä. Olennaista on tunnistaa tavoitteiden saavuttamisen mahdollisesti estävät tai niiden saavuttamista merkittävästi haittaavat riskit ja arvioida, ovatko ne hyväksyttävällä tasolla.

Joukkoliikennesuunnittelu

Joukkoliikennesuunnittelussa keskeisimmät riskit liittyvät joukkoliikennejärjestelmän ja -linjaston merkittäviin muutoksiin sekä uuden liikenteen käynnistämiseen. Tuusulan HSL-jäsenyyden myötä on valmisteltu Tuusulan ja Keravan linjastosuunnitelma alkavaksi syysliikenteen 2019 alusta lukien. Muutoksiin ja uudistuksiin liittyviin riskeihin varaudutaan mm. sopimuksiin liittyvillä varajärjestelyillä. Liikenteen häiriöihin ja poikkeustilanteisiin varaudutaan häiriönhallintaprosessin ja harjoittelun avulla. Joukkoliikenteen toimintaympäristöä analysoimalla pyritään tunnistamaan merkittävimmät riskit yksittäisistä häiriötekijöistä vakaviin ja laajakantoisiin tapahtumiin.

Joukkoliikenteen hankinta

Tulevan TTS-suunnittelukauden aikana valmistellaan useita liikennöintiin liittyviä hankintoja ja kilpailutuksia, joista merkittävin on lähijunaliikenteen kilpailuttaminen. Tavoitteena on, että junaliikenteen kilpailun kautta saadaan valittua kokonaistaloudellisesti edullisin palveluntuottaja. Projektin riskienhallinnan avulla varmistetaan hankintaorganisaation resurssit sekä häiriötön palveluntuotanto siirtymäkauden aikana. Kilpailuttamiseen ja sopimushallintaan liittyviä riskejä vähennetään hyvällä hankintalainsäädännön osaamisella sekä kilpailutusprosessin hallinnalla.

LIJ ja uusi vyöhykejärjestelmä

HSL:n uusi lippu- ja informaatiojärjestelmä on otettu käyttöön suunnittelukauden aikana. Hankkeen riskejä on kartoitettu ja seurattu aktiivisesti ja niiden hallintaan on varauduttu monin eri toimenpitein. Uusi vyöhykejärjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2019 alussa. Uuden hinnoittelumallin mukanaan tuomia riskejä lipunmyyntitulojen ja joukkoliikenteen käyttöön on selvitetty erilaisten analyysien ja laskentamallien avulla. Tärkeää on, että uusi vyöhykemalli ja lippujen hinnoittelu eri vyöhykkeillä tuottaa edellytykset joukkoliikenteen määrällisen ja suhteellisen käytön kasvuun sekä riittävän lipputulokertymän jäsenkuntien subvention pitämiseksi omistajaohjauksen linjauksen mukaisesti keskimäärin 50 %:ssa.

Ennakointi ja uudistuminen

Joukkoliikenteen toimintaympäristön muuttuminen edellyttää entistä aktiivisempaa seurantaa lainsäädännön, teknologian ja uusien joukkoliikenneinnovaatioiden osalta. Henkilöstön osaamista kehitetään siten, että HSL:ssä on riittävä osaamisen taso em. alueilla sekä niihin liittyvässä projektinhallinnassa. Liikennepalvelumarkkinoiden vapautumisella halutaan lisäksi luoda edellytyksiä uudelle liiketoiminnalle. HSL varautuu liikennemarkkinoiden muutokseen mm. osallistumalla aktiivisesti toimialan kehityksen seurantaan ja kehittämällä jatkuvasti omaa toimintaansa ja palveluitaan. Strategisen tason suunnittelussa erityinen paino on asiakastarpeiden huomioimisessa.

Liikkumistiedon hyödyntäminen ja digitaaliset palvelut

Matkustamisesta kerättävä tieto tarjoaa hyviä mahdollisuuksia entistä parempaan linjasto- ja liikennejärjestelmäsuunnitteluun. HSL-sovelluksen mobiilikäytön riski on kuitenkin se, että liikkumistiedon laatu ja määrä heikkenee verrattuna perinteisiin fyysisillä, leimattavilla korteilla tapahtuvaan matkustami-

seen, jos merkittävältä osalta asiakkaista jää liikkumistieto keräämättä. Toisaalta tarkkaan liikkumistietoon liittyy myös tietosuoja- ja tietoturvariskejä. Riskejä voidaan ehkäistä huolellisella suunnittelulla ja luotettavilla järjestelmillä. Tulevaisuudessa kattavalla ja laadukkaalla datalla on entistä suurempi rooli julkisen toimijan suunnittelutehtävän erinomaisessa toteuttamisessa. Digitaalisten palveluiden suurimmat taloudelliset riskit liittyvät mobiililippuun, jonka osuus HSL:n kokonaismyynnistä kasvaa kovaa vauhtia. Sovelluksen ja lipun luotettavaan toimintaan ja väärennösten estämiseen panostaminen auttaa ehkäisemään liiketoimintariskejä.

Tietoturva
HSL:n tietoturvapolitiikkaan perustuvan tietoturvallisuuden hallintamallin mukaisella säännöllisellä tietoriskien arvioinnilla ja varautumisella varmistetaan liiketoiminnan häiriötön jatkuvuus tietojen saatavuuden, eheyden ja luottamuksellisuuden varmistamisen osalta. Tietoturvallisuuden hallintamalli perustuu ISO 27001:2013 standardiin, jonka keskeisenä tietoturvatyön lähtökohtana on säännöllinen riskienhallinta. Tietoturvallisuuden hallintamallia ollaan parhaillaan jalkauttamassa osaksi HSL:n normaalia toimintaa. Jalkautuksen osana HSL:n tarpeisiin on kehitetty tietoturvallisuuden hallintamallin osaksi erityinen tietoriskien hallintamenetelmä.

Tietosuoja ja EU:n uusi tietosuoja-asetus (GDPR)
EU:n tietosuoja-asetuksen myötä kiristyviin vaatimuksiin on varauduttu laatimalla HSL-hallituksen hyväksymään tietosuojapolitiikkaan perustuva tietosuojan hallintamalli, jonka avulla suunnitellaan, toteutetaan, seurataan ja kehitetään toimenpiteitä henkilötietoja sisältävien järjestelmien tietosuojaperiaatteiden toteutumisen varmistamiseksi. Tietosuojariskejä tullaan arvioimaan tietoturvariskien tapaan, mutta tarkoitukseen soveliaita riskikategorioita käyttäen.

GDPR-projektin aikana HSL:n tietosuojaa on saatettu EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen edellyttämälle tasolle. Henkilötietojen tietosuojaselosteita on laadittu, käytännön tietosuojaprosesseja on tarkennettu ja henkilöstön tietosuojaosaamista on lisätty koulutuksilla. Projektin aikana henkilötietojen käsittelyyn liittyvät asiat on organisaatiossa entistä laajemmin tunnistettu ja projektin myötä tietosuojakokonaisuutta on saatu merkittävästi eteenpäin koko HSL:n toiminnassa. Lisäksi on työstetty hallintamallia ja työkaluja tietosuojan vaikutusten arviointiin.

Tietosuojalakiesityksen mukaan HSL ei voisi saada suoria viranomaisen määräämiä sakkoja, mutta riskinä on, että yritykset, joille seuraamussakkoja tietosuojan laiminlyönneistä on määrätty, pyrkivät vyöryttämään näitä sakkoja HSL:lle. Lisäksi tietosuoja-asetuksen mukaan henkilöllä, jolle on aiheutunut tietosuoja-asetuksen rikkomisen vuoksi vahinkoa, on oikeus saada täysi korvaus vahingosta joko rekisterinpitäjältä tai henkilötietojen käsittelijältä. Rekisterinpitäjällä on lähtökohtaisesti ns. ankara vastuu ja henkilötietojen käsittelijän vastuu on toissijaista. Käsittelijä on vastuussa vahingosta vain, jos se ei ole noudattanut tietosuoja-asetuksessa käsittelijälle nimenomaisesti asetettuja velvoitteita tai jos se ei ole noudattanut rekisterinpitäjän lainmukaista ohjeistusta. Näin ollen HSL on pyrkinyt riskien minimoimiseksi ohjeistamaan yhteistyökumppaneitaan ja varmistamaan käsittelytoimien oikeellisuuden.

Keskeisimmät riskit tietosuojan osalta koskevat maineriskejä, sillä mikäli HSL:n tietosuoja ei ole määräysten mukainen, voi toiminnan legitimiteetti kärsiä ja asiakkaiden luottamus HSL:ään palveluntuottajana heikentyä.

Kestävä talous
Talousarviossa on varauduttu operointikustannusten osalta keskimäärin 2,4 % kustannustason nousuun. Kustannustason nousuennuste on suurempi kuin kolmena edellisenä vuotena. Talous on elpynyt nopeasti vuosien 2017 ja 2018 aikana maailmanlaajuisesti ja euroalueella sekä erityisesti Suomessa loppuvuoden 2017 ja 2018 aikana. Kasvu on lisännyt öljytuotteiden kysyntää ja raakaöljyn hinta on ollut melko voimakkaassa kasvussa loppuvuodesta 2017 alkaen. Kysynnän kasvun lisäksi monet muut epävarmuustekijät maailmantaloudessa vaikuttavat raakaöljyn ja öljytuotteiden hintaan.

Merkittävin tekijä linja-autoliikenteen kustannusrakenteessa ovat kuljettajien palkat ja välilliset palkkakustannukset, joiden paino yhteensä on lähes 50 %. Riski, että kuljetusalan palkat nousevat viime vuosina toteutunutta maltillista kehitystä enemmän, on HSL:n näkemyksen mukaan melko suuri. Alan palkkojen yleiskorotus vuonna 2019 lasketaan 31.12.2018 mennessä neljän vientiteollisuusalan yleiskorotusten keskiarvona (teknologiateollisuus, kemianteollisuus, paperiteollisuus, mekaaninen metsäteollisuus) ja on mahdollista, että hyvän taloustilanteen johdosta palkkakustannukset nousevat aikaisempaa enemmän.

Vahinkoriskit
Henkilöstöön kohdistuvien uhka- ja väkivaltatilanteiden sekä työtapaturmien syntymistä ehkäistään huolehtimalla henkilöstön koulutuksesta ja ohjeistuksesta. Koulutuksessa varaudutaan erilaisiin asiakastilanteisiin ja harjoitellaan hyviä toimintatapoja konfliktien ehkäisemiseksi.

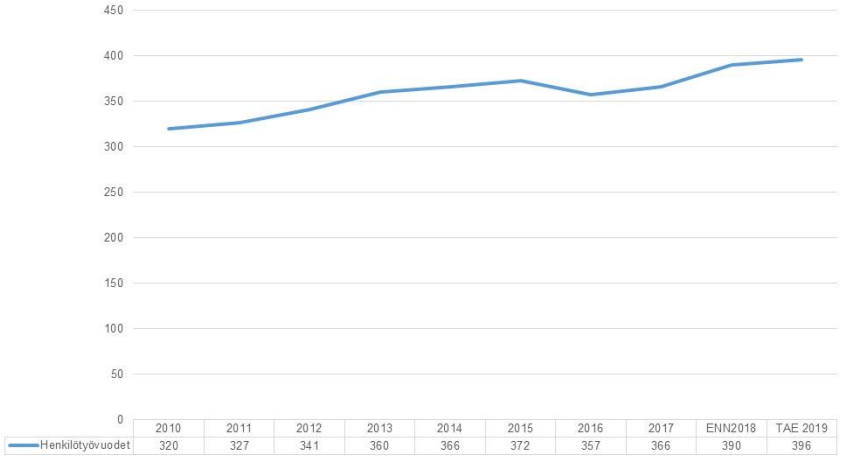
4 Henkilöstö

Henkilöstö matkalla luomassa kestävää liikkumista, sujuvaa arkea ja maailman toimivinta kaupunkiseutua.

Henkilöstön määrä

Tavoite: Perustehtävän ja tavoitteiden mukainen toiminta hoidetaan tehokkaasti

Tarvittava työpanos vuonna 2019 on suunnitelman mukaan 396 henkilötyövuotta. Määrässä ei kauden aikana tapahdu tämän jälkeen merkittäviä muutoksia. Talon ulkopuolelta ostettavat palvelut täydentävät omaa osaamista silloin, kun se on strategisesti tai taloudellisesti järkevää.

Kuva 3: Henkilötyövuosien kehitys 2010-2019

Rekrytointi

Tavoite: HSL on kiinnostava työpaikka, joka tarjoaa mahdollisuuksia ja näköalapaikkoja ammattilaisille

HSL:n työnantajakuvaa rakennetaan systemaattisesti. Rekrytoinnissa HSL on esim. it-työn, asiakaspalvelutyön, joukkoliikenteen hankinta- ja suunnittelutyön sekä liikennejärjestelmä- ja tutkimustyön ammattilaisten työpaikka. Erityisesti HSL:n roolia digiajan ja tulevaisuuden tekijöiden työpaikkana vahvistetaan. Rekrytointia kehitetään hyödyntämällä uusia rekrytoinnin työkaluja.

Osaaminen

Tavoite: Osaamisen kehittämisellä tuetaan uudistumista ja muutosten hallintaa

Osaamista vahvistetaan asiakasymmärryksessä ja tiedon hyödyntämisessä, digitaalisissa palveluissa, projektiosaamisessa, ostopalvelujen ohjaamisessa ja verkostojen johtamisessa.

Osaamisen kehittämisessä käytetään monipuolisesti erilaisia osaamisen kehittämisen tapoja ja uusia oppimisympäristöjä. Oman henkilöstön osaamista hyödynnetään aktiivisesti. Korkeakouluyhteistyötä tiivistetään sekä osaamisen kehittämisessä että tarjoamalla harjoittelu- ja opinnäytetyömahdollisuuksia. Keskeisiin asiantuntija- ja ammattitehtäviin suunnitellaan osaamisen kehittämispolut.

Esimiesosaamista kehitetään erityisesti strategian ja muutoksen johtamisessa ja valmentavassa esimiestyössä. Tulevaisuuden muutoksiin varaudutaan kartoittamalla esimiespotentiaalia. Uusia esimiehiä tuetaan systemaattisella perehdytyksellä.

Omat toimintatavat

Tavoite: Toimintatavoilla tuetaan työarjen sujumista

Sisäisiä toimintatapoja selkiytetään ja yksinkertaistetaan aina kun se on mahdollista. Kokeiluilla haetaan uusia ratkaisuja. Sisäisellä asiakastyytyväisyydellä ja henkilöstön palautteella on iso merkitys yhteisten toimintamallien kehittämisessä.

Henkilöstökyselyn tuloksia hyödynnetään aktiivisesti ryhmien toiminnan kehittämisessä. Tulosten perusteella toteutetaan vuosittain konkreettisia parannustoimenpiteitä. HSL:n toimintastrategiaa tukeva henkilöstöohjelma tehdään vuonna 2019.

5 Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa

5.1 Talousarvion sitovuus

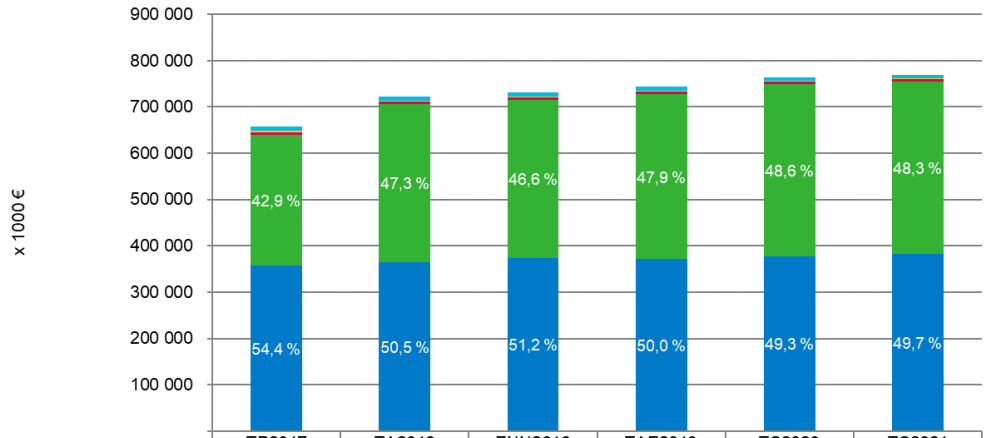
Talousarviossa sitoviksi määrärahoiksi esitetään kuntayhtymän toimintamenoja ja investointimenoja ja sitovaksi tuloarvioksi laskutettavia kuntaosuuksia. Kuntayhtymän taloudessa ja toiminnassa on noudatettava talousarviota ja sen muuttamisesta päättää yhtymäkokous.

Taulukko 1: Sitovat määrärahat

	TA2018	TAE2019	ERO TAE2019/TA2018	
Toimintamenot	722 946 000 €	747 400 000 €	24 454 000 €	3,4 %
Investointimenot	22 853 000 €	16 437 500 €	-6 415 500 €	-28,1 %
Kuntaosuudet	341 107 000 €	352 470 000 €	11 363 000 €	3,3 %

5.2 Toimintatulot

HSL:n toimintatulot vuonna 2019 ovat yhteensä 743.4 milj. euroa. Kasvu edellisvuoden ennusteeseen verrattuna on 12,1 milj. euroa (1,7 %). Toimintatulojen arvioidaan olevat 764,0 milj. euroa vuonna 2020 ja 769,1 milj. euroa vuonna 2021.

	TP2017	TA2018	ENN2018	TAE2019	TS2020	TS2021
Muut	9 004	7 544	8 000	7 728	7 628	7 528
Vuokratuotot	2 469	2 512	1 908	2 101	2 092	2 123
Tuet ja avustukset	6 065	5 970	6 152	6 255	5 750	5 527
Kuntaosuudet	281 908	341 107	341 107	355 984	371 621	371 339
Lipputulot	357 740	364 466	374 111	371 337	376 907	382 561
Toimintatulot yhteensä	657 186	721 599	731 278	743 405	763 997	769 078

Kuva 4: Toimintatulojen kehitys 2017–2021

5.2.1 Lipputulot

Lipputuloarviot perustuvat vuoden 2018 talousarvioon, neljän kuukauden toteutuman perusteella tehtyyn lipputuloennusteeseen vuodelle 2018 sekä vuodelle 2019 esitettyihin hinnanmuutoksiin ja hintajoustoon. Siirtymät nykytariffista vyöhyketariffin mukaisiin lippuihin on arvioitu tehtyjen konsulttiselvitysten perusteella. Nykytariffin mukaisten lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2018 ilman arvonlisäveroa yhteensä 374,1 milj. euroa (talousarvio 2018: 364,5 milj. euroa) ja vyöhyketariffin mukaisten lipputulojen 371,3 milj. euroa vuonna 2019. Vuoden 2018 talousarvioon verrattuna lipputulojen kasvu

on 1,9 % (ennusteeseen verrattuna laskua on -0,7 %). Lipputulot muodostavat 50,0 % HSL:n toimintatuloista. Lipputulojen arvioidaan olevan 376,9 milj. euroa vuonna 2020 ja 382,6 milj. euroa vuonna 2021.

Lipputuloarvioihin sisältyvät lippujen myynnin arvioidut muutokset sekä hintajousto, jonka mukaan lippujen kappalemääräinen myynti laskee hintoja korotettaessa ja vastaavasti nousee hintoja alennettaessa. Lisäksi on arvioitu siirtymät nykyisistä lippulajeista vyöhyketariffin mukaisiin lippulajeihin vyöhykkeittäin. Seniorilippujen ja uuden vuosilippukonseptin mukainen myynnin siirtymä sekä koululaisten retkiä varten myytyjen lippujen poistuminen on huomioitu. Myös raitiovaunu- ja SMS-lippujen myynnin lopettamisen vaikutukset on huomioitu. Erityisesti kuljettajan myymien kertalippujen käyttö on vähentynyt edelleen mm. junissa ja raitiovaunuissa tapahtuneen konduktööri- ja kuljettajalipunmyynnin lopettamisen myötä. Matkustajat ovat siirtyneet käyttämään mm. mobiililippuja. Myös matkakortille ladattuja kausi- ja kertalippuja on myyty edellistä vuotta enemmän.

Nykytariffin mukaisia lippujen hintoja ei koroteta vuonna 2019 ja vyöhyketariffin lippujen hinnat on määritelty niin, että laskennallinen lipun hintojen muutosprosentti koko ABCD alueen lippujen hinnoissa on -3,4 %. Lipun hintojen muutosprosenttia ei voida määritellä kuin laskennallisesti, koska tariffijärjestelmät poikkeavat oleellisesti toisistaan. Se, että lippujen hintoihin ei esitetä korotuksia, johtuu viime vuosien ennakoitua suuremmista lipputuloista ja kustannussäästöistä. Vuodesta 2018 vuoteen 2019 lipunmyyntiin vaikuttavan matkustajamäärän arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 1,5 %.

Ennakkoon myytävät kertaliput ovat 30 % halvempia kuin kuljettajalta ostetut liput. Ennakkoon myytäviä lippuja ovat mobiililiput, lähimaksulla maksettavat maksukorttiliput, automaatista ostetut kertaliput, matkakortin arvolla ostettavat liput ja kertakortille ladattavat kertaliput. Tekstiviestilippujen myyntiä esitetään lopetettavaksi vyöhyketariffin mukaisen taksan käyttöönottoon yhteydessä vuoden 2019 alussa.

Syksyllä 2018 HSL on ottamassa käyttöön vuosilipun, joka laskutetaan kuukausittain. Vuosilippu tulee olemaan noin 10 % edullisempi kuin tavallinen kausilippu. HSL:n tavoitteena onkin kasvattaa erityisesti joukkoliikenteen vakituisten käyttäjien määrää uusilla lipputuotteilla, koska tämä käyttäjäryhmä vaikuttaa voimakkaimmin joukkoliikenteen kasvuun ja autoilun vähenemiseen.

HSL odottaa, että sekä kertalippujen että kausilippujen myynti siirtyy vahvasti mobiiliin ja uuteen lähimaksuun sen jälkeen, kun maksukortilla maksaminen saadaan käyttöön vuoden 2019 aikana.

Vyöhykkeisiin perustuva tariffijärjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2019 alussa. Aikataulu on riippuvainen uuden lippu- ja informaatiojärjestelmän valmistumisesta ja matkakorttien vaihdon toteutumisesta. Uusi järjestelmä täytyy olla täysimääräisesti käytössä ja matkakortit vaihdettu ennen kuin vyöhykkeet voidaan ottaa käyttöön. HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmassa suunnitelmakauden lipputulot on arvioitu uuden vyöhyketariffin perusteella.

AB vyöhykkeen liput

AB vyöhykkeen lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2019 254,4 miljoonaa euroa. AB vyöhykkeelle on arvioitu siirtymää Helsingin, Espoon ja Vantaan sisäisistä lipuista sekä seutulipuista. AB lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 69 %.

BC vyöhykkeen liput
BC vyöhykkeen lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2019 35,5 miljoonaa euroa. BC vyöhykkeelle on arvioitu siirtymää Espoon ja Vantaan sisäisistä lipuista sekä seutulipuista. BC lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 10 %.

D vyöhykkeen liput
D vyöhykkeen lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2019 2,5 miljoonaa euroa. D vyöhykkeelle on arvioitu siirtymää Kerava, Sipoo Tuusula ja Kirkkonummi, Siuntio lipuista D lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 1 %.

ABC vyöhykkeen liput
ABC vyöhykkeen lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2019 53,0 miljoonaa euroa. ABC vyöhykkeelle on arvioitu siirtymää Helsingin sisäisistä lipuista sekä seutulipuista. ABC lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 14 %.

CD vyöhykkeen liput
CD vyöhykkeen lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2019 2,9 miljoonaa euroa. CD vyöhykkeelle on arvioitu siirtymää Lähiseutu 2 ja Lähiseutu 3 lipuista. CD lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 1 %.

BCD vyöhykkeen liput
BCD vyöhykkeen lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2019 9,0 miljoonaa euroa. BCD vyöhykkeelle on arvioitu siirtymää Lähiseutu 2 ja Lähiseutu 3 lipuista. BCD lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 2 %.

ABCD vyöhykkeen liput
ABCD vyöhykkeen lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2019 14,0 miljoonaa euroa. Laskennallisesti lippujen hinnat muuttuvat ABCD vyöhykkeellä -1,0 %. ABCD vyöhykkeelle on arvioitu siirtymää Lähiseutu 3 lipuista. ABCD lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 4 %.

Yleiskausiliput ja haltijakohtaiset kausiliput
Vuonna 2019 sisäisten yleis- ja haltijakohtaisten kausilippujen hinnoittelu noudattaa muiden kausilippujen hinnankorotuksia. Näiden lippujen myynti on vähäistä. Vyöhyketariffiin siirryttyä voidaan uudet omakustannushintalaskemat tehdä korotusten perusteeksi, kun ensimmäisestä kokonaan uuden tariffin mukaisesta vuodesta on tehty tilinpäätös.

Taulukko 2: Päälipputuotteiden alustavat TTS-laskennassa käytetyt hinnat vyöhykemallissa **Huom. hinnat ovat vasta alustavia. HSL:n hallitus päättää hinnoista erikseen syksyllä 2018.**

	AB/BC/D	ABC/CD	BCD	ABCD
Kertalippu (matkakortti/mobiili/ automaatti/kioski)	2,80 €	4,60 €	5,40 €	6,50 €
Kausilippu	59,70 €	107,50 €	115,80 €	157,60 €
Vuosilippu/kk	53,00 €/kk	96,00 €/kk	104,00 €/kk	141,00 €/kk

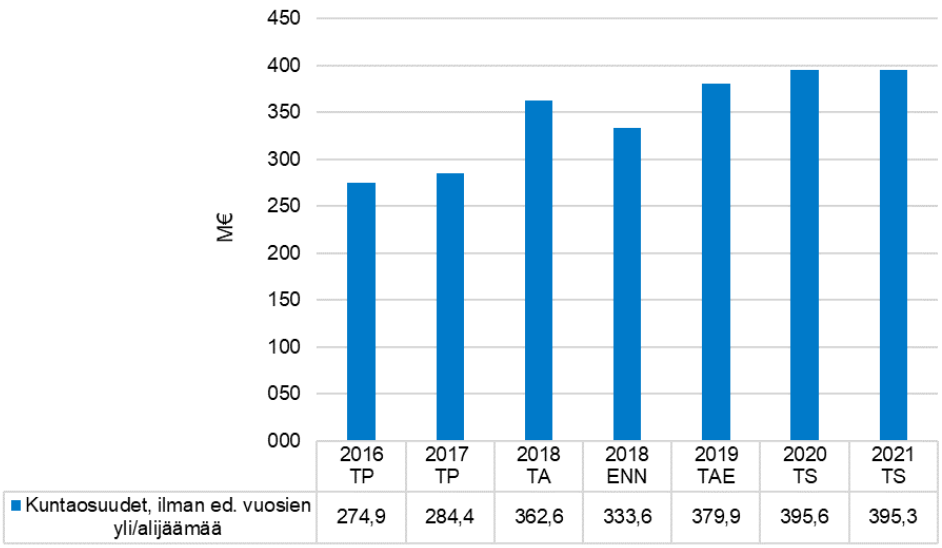
5.2.2 Kuntaosuudet

Jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina ne kustannukset, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla. Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten ja joukkoliikenneinfran kuntaosuuksista.

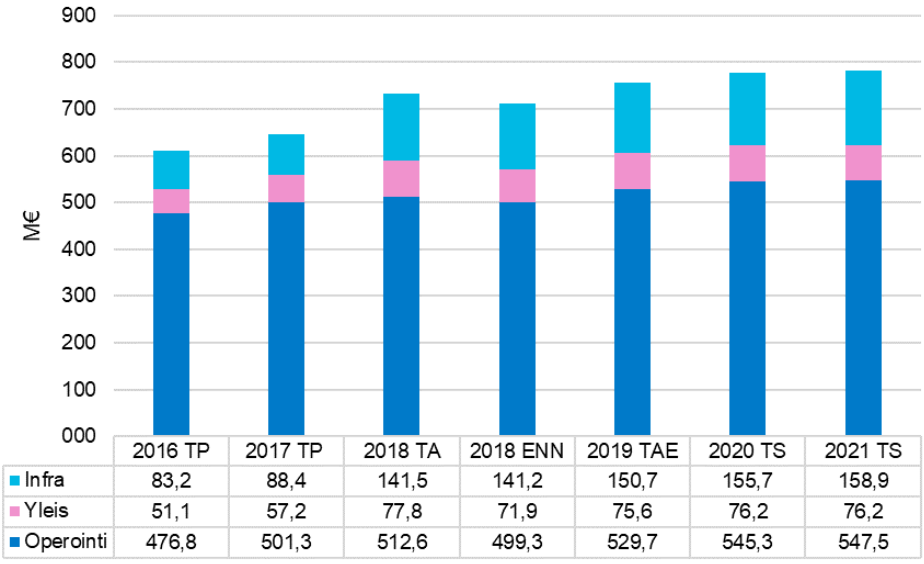
Esitetyssä kuntaosuuslaskelmassa on oletettu, että uusi vyöhykehinnoittelumalli otetaan käyttöön vuonna 2019. Kuntaosuudet ovat talousarviossa 2019 yhteensä 356,0 milj. euroa ja kuntaosuudet muodostavat 47,9 % HSL:n toimintatuloista. Tuloslaskelmassa esitettäviä laskutettavia kuntaosuuksia vähentävän eränä on huomioitu jäsenkuntien edellisten vuosien yli-/alijäämiä yhteensä 24,0 milj. euroa.

Taulukko 3. Kuntaosuudet ennen edellisten vuosien ylijäämiä kunnittain 2017-2021.

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2017 TP	180,8	54,6	0,6	38,9	2,7	4,4	2,4	-	-	284,4
2018 TA	208,0	87,1	1,1	52,2	3,1	5,1	2,3	3,0	0,6	362,6
2018 ENN	194,6	80,2	0,6	44,4	2,0	5,2	3,3	3,0	0,3	333,6
2019 TAE	217,1	93,9	0,7	54,9	2,6	4,9	2,8	2,6	0,4	379,9
2020 TS	226,6	97,4	0,7	56,4	2,5	5,0	3,1	3,5	0,4	395,6
2021 TS	229,1	97,3	0,7	54,1	2,3	4,9	3,1	3,4	0,4	395,3

Kuva 5. Kuntaosuudet ennen edellisten vuosien ylijäämiä kunnittain 2017-2021. Huom. Talousarvio 2018 (TA2018) laadittiin oletuksella, että vyöhykehinnoittelu olisi käytössä kesällä 2018. Myös vyöhykelippujen hinnat olivat talousarvion 2018 laskennassa eritasolla kuin nykyisessä esityksessä. Ennuste 2018 (ENN2018) on vielä hyvin epävarma ja laadittu neljän kuukauden toteumatietojen perusteella.

	2016 TP	2017 TP	2018 TA	2018 ENN	2019 TAE	2020 TS	2021 TS
Infra	83,2	88,4	141,5	141,2	150,7	155,7	158,9
Yleis	51,1	57,2	77,8	71,9	75,6	76,2	76,2
Operointi	476,8	501,3	512,6	499,3	529,7	545,3	547,5

Kuva 6. Kuntaosuuksien muodostuminen 2016-2021.

Kuntakohtaisen ylijäämien käyttö / alijäämän takaisin maksaminen

HSL:n viimeisen vahvistetun tilinpäätöksen osoittama kuntakohtainen yli-/alijäämä otetaan huomioon seuraavien vuosien talousarvioissa kuntaosuuksia vähentävänä (kertynyt ylijäämä) tai lisäävänä eränä (kertynyt alijäämä). Ylijäämä on siis jaettu tasaisesti kolmelle TTS-kaudelle. HSL laskuttaa kuntaosuudet talousarvion mukaisina, eikä talousarvion ja toteuman välistä erotusta (yli-/alijäämää) laskuteta tai palauteta talousarviovuoden aikana, vaan se otetaan huomioon seuraavan kolmen vuoden TTS-suunnitelmissa.

Kuntaosuuksissa on käytettävissä kumulatiivisia ylijäämiä tilinpäätöksen 2017 mukaisesti 71,9 milj. euroa, joka on taloussuunnitelmassa jaettu tasaisesti kolmelle tulevalle vuodelle 2019–2021 siten, että kunkin vuoden huomioon otettava ylijäämät ovat yhteensä 24,0 milj. euroa. Tilinpäätöksessä ei jäsenkunnilla ollut kertyneitä alijäämiä. Talousarviovuoden 2018 ylijäämän käyttöä tai käyttöennustetta ei ole huomioitu alustavassa taloussuunnitelmassa.

Kunnille kuntaosuuksissa palautettava ylijäämä mahdollistaa HSL:n talousarviossa tuloslaskelmassa syntyvän alijäämäisen tuloksen.

Taulukko 4. Kuntakohtaiset ylijäämäkertymät

	Kumulat. yli-/alijäämä 31.12.2017	jaettuna TTS-vuosille 2019-2021
Espoo	1 943	648
Helsinki	39 719	13 240
Kauniainen	437	146
Kerava	3 225	1 075
Kirkkonummi	5 857	1 952
Sipoo	1 278	426
Vantaa	19 419	6 473
Tuusula		
Siuntio		

	Kumulat. yli-/alijäämä 31.12.2017	jaettuna TTS-vuosille 2019-2021
Yhteensä	71 877	23 959

Jäsenkunnille maksetaan korkoa kuntakohtaisesta ylijäämästä ja laskutetaan korkoa kuntakohtaisesta alijäämästä. Koron laskentaperusteena on kunkin tilinpäätösvuoden ensimmäisen ja viimeisen päivän kuntakohtaisen kumulatiivisen yli/alijäämän keskiarvo. Korkona käytetään tilinpäätösvuoden ensimmäisen päivän vuoden euribor-korkoa. Koron määräytymispäivä on kunkin tilinpäätösvuoden ensimmäinen pankkipäivä ja maksupäivä tilinpäätösvuotta seuraavan vuoden kesäkuun 30. päivä. Varaus koron maksamiseen kuntakohtaisesta yli-/alijäämästä sisältyy toiminta- ja taloussuunnitelmaan.

5.2.3 Muut tulot

Korttimaksut

Matkakorteista on peritty asiakkaalta omakustannushinnan mukainen maksu. Korttimaksu vuonna 2018 on 5,00 euroa. Vuodelle 2019 matkakorttimaksuksi esitetään samoin 5,00 euroa (sis. alv 10 %). Korttimaksuja arvioidaan kertyvän vuonna 2018 0,8 milj. euroa ja korttimaksuista kertyvien tulojen arvioidaan laskevan 0,6 milj. euroon vuonna 2019. Mobiilikausilipun tullessa myyntiin, matkakorttien käytön arvioidaan hieman vähenevän ja matkakorteista perittävien maksujen pienevän.

Tarkastusmaksu

Tarkastusmaksun määrä voi olla 40 kertaa alin yleinen kertalipun hinta. Tarkastusmaksu on ollut vuodesta 2007 alkaen 80 euroa. Vuonna 2019 tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 100 euroon. Tarkastusmaksutuottoja arvioidaan kertyvän 5,2 milj. euroa vuonna 2019, joista kirjataan luottotappiota ja luottotappiovarauksia yhteensä noin 2,0 milj. euroa. Tarkastusmaksutuotot on laskettu TTS:ään voimassaolevan 80 euron tarkastusmaksun määrän mukaisina.

Muut toimintatulot

Muut toimintatulot, 4,0 milj. euroa, muodostuvat liikennöitsijöiltä laskutettavista matkakorttilaite-, taukotila- ja sähköbussivuokrista sekä VR:ltä laskutettavasta tarkastustoiminnan korvauksesta sekä muista palvelumaksuista.

Tarkastusmaksutoiminnan korvauksia arvioidaan saatavan VR:ltä yhteensä noin 0,9 milj. euroa, vuokratuloja liikennöitsijöiltä matkakorttijärjestelmän laitteista, taukotiloista ja sähköbusseista 2,1 milj. euroa ja muita tuloja 1,0 milj. euroa vuonna 2019.

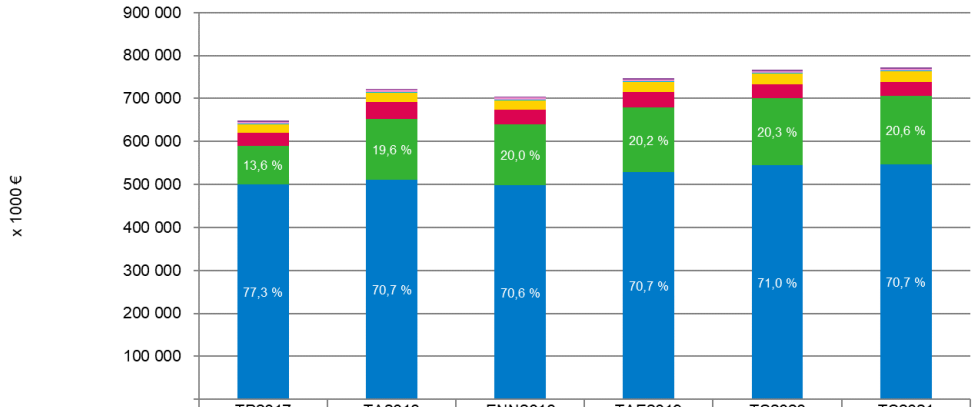
Valtion tuet

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen vuosittaiseksi määräksi on arvioitu 4,7 milj. euroa vuosina 2019–2021. Tuki on kohdistettu jäsenkunnille asukaslukujen suhteessa. Valtion myöntämä joukkoliikennetuki HSL:lle on pienentynyt viime vuosina ja vuonna 2014 suurten kaupunkien joukkoliikennetukea saatiin vielä 6,1 milj. euroa.

Muita tukia ja avustuksia arvioidaan saatavan 1,5 milj. euroa. Muut tuet ja avustukset sisältävät Työ- ja elinkeinoministeriön arvioidun 0,4 milj. euron avustuksen sähköbussien kustannuksiin.

5.3 Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2019 ovat yhteensä 747,3 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2018 ennusteesta 42,5 milj. euroa (6,0 %). Vuonna 2020 toimintamenojen arvioidaan olevat 766,6 milj. euroa ja 772,9 milj. euroa vuonna 2021.

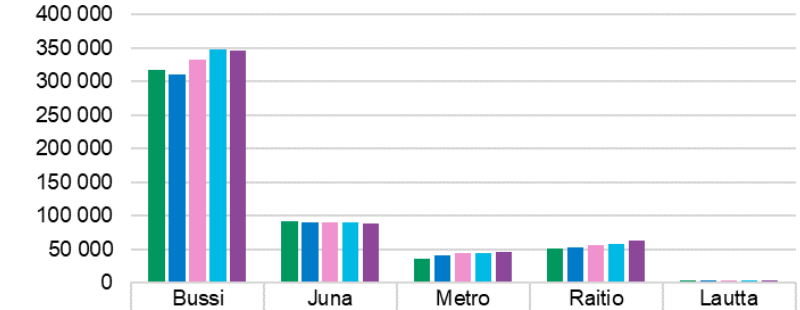

	TP2017	TA2018	ENN2018	TAE2019	TS2020	TS2021
Muut kulut	2 436	2 875	2 478	3 237	3 287	3 337
Vuokrakulut	4 059	5 387	4 764	4 603	3 928	3 706
Aineet ja tarvikkeet	1 540	1 891	1 736	1 906	1 501	1 565
Henkilöstökulut	20 780	21 848	22 196	23 195	24 102	25 064
Muut palvelujen ostot	30 113	38 346	34 582	35 375	33 756	33 595
Infrakulut	88 404	141 492	141 220	150 712	155 669	158 924
Operointikulut	500 811	511 109	497 852	528 289	544 354	546 721
Toimintakulut yhteensä	648 143	722 947	704 827	747 318	766 597	772 911

Kuva 7: Toimintamenojen kehitys 2017-2021

5.3.1 Operointikustannukset

Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat 528,3 milj. euroa, 70,7 % HSL:n toimintamenoista. Kuntaosuuksissa joukkoliikenteen operointikustannuksiin sisältyy lisäksi sähköbussien hankinnan nettokustannuksia 0,8 milj. euroa sekä Pasilan aseman vuokrakuluja 0,7 milj. euroa. Joukkoliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan keskimäärin 2,4 % edellisvuoden tasosta. Kustannustason nousu tarkoittaa noin 12 milj. euron kasvua talousarvionehdotuksen laatimishetken kustannustasoon (kevät -18).

	Bussi	Juna	Metro	Raitio	Lautta
2017 TP	317 740	91 760	35 899	51 822	3 590
2018 ENN	309 918	89 673	41 400	53 200	3 661
2019 TAE	332 825	90 822	43 843	56 239	4 560
2020 TS	347 286	89 843	45 082	58 583	3 560
2021 TS	346 352	88 223	45 822	62 764	3 560

Kuva 8. Operointikustannukset 2017-2021 liikennemuodoittain

Bussiliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 332,8 milj. euroa vuonna 2019. Kustannustason nousuksi on arvioitu 2,4 %. Bussiliikenteen kustannukset sisältävät 2,0 milj. euron varauksen ympäristöbonusten maksamiseen liikenteenharjoittajille. Kuntaosuuksissa bussiliikenteen operointikustannuksiin sisältyy lisäksi sähköbussien hankinnan nettokustannuksia 0,8 milj. euroa. Vuonna 2020 kustannuksiksi arvioidaan 347,3 milj. euroa ja 346,4 milj. euroa vuonna 2021. Molemmat vuodet vuoden 2019 hintatasossa. *Kustannusarvioon on sisällytetty useita eri hankkeisiin liittyviä varauksia, jotka ovat eritelty tarkemmin palvelutasokuvauksessa, liite 3.*

Metroliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 43,8 milj. euroa vuonna 2019. Metroliikenteessä kustannustason muutokseksi on arvioitu 2,7 %. Vuonna 2020 kustannuksiksi arvioidaan 45,1 milj. euroa ja 45,8 milj. euroa vuonna 2021. Vuosina 2020-2021 *kustannukset nousevat vanhan metrokaluston peruskorjausten* myötä. Vuosiennusteet sisältävät myös 0,6 milj. euron varaukset Matinkylästä liikennöivän metroliikenteen vuorovälin lisäämiseksi.

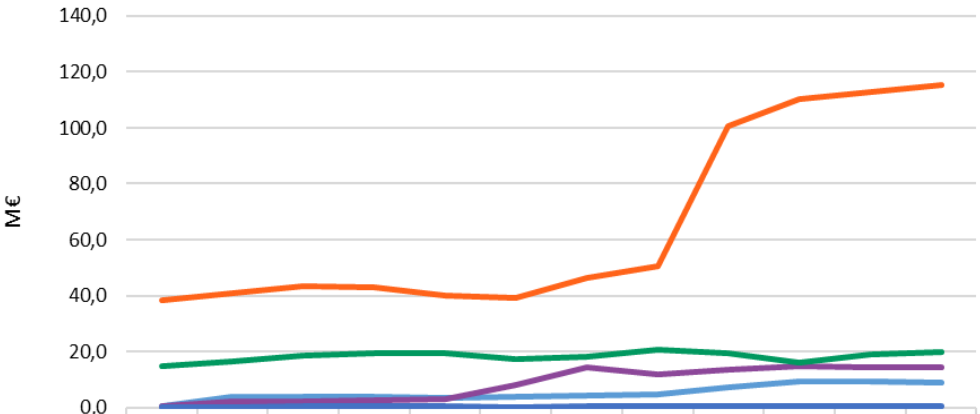
Raitioliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2019 olevan 56,2 milj. euroa. Raitioliikenteessä kustannustason muutokseksi on arvioitu 2,4 %. Kustannuksiksi arvioidaan 58,6 milj. euroa vuonna 2020 ja 62,8 milj. euroa vuonna 2020. Vuonna 2019 *kustannukset nousevat uuden kaluston* pääomakustannusten takia ja niiden siirtyessä vähitellen pois takuunalaisesta laskutuksesta. Uusia Artic-raitiovaunuja oli huhtikuussa 2018 liikenteessä 42 kappaletta. Artic-vaunuja on vastaanotettu 70 kappaletta vuoden 2019 päättyessä.

Lauttaliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2019 olevan 4,6 milj. euroa. Lauttaliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 2,0 %. Vuonna 2019 varaudutaan operointikustannuksissa *laajamittaisiin telakointikustannuksiin* ja vuonna 2020 kustannusten arvioidaan laskevan 3,6 milj. euron tasoon.

Junaliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2019 olevan yhteensä 90,8 milj. euroa ml. Junakalustoyhtiön vuokrat Sm5-kalustosta. Kuntaosuuksissa junaliikenteen operointikustannuksiin sisältyy lisäksi Pasilan aseman vuokrakuluja 0,7 milj. euroa. Vuonna 2020 junaliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 89,8 milj. euroa sekä 88,2 milj. euroa vuonna 2020. HSL:n ja VR:n väliseen sopimukseen sisältyy HSL-lähijunien operointi ja kunnossapito. HSL ja VR ovat neuvotelleet *uuden hinnan* HSL-lähijunaliikenteen siirtymäkauden sopimuksen loppuajalle. Sopimus on voimassa kesäkuuhun 2021 asti, minkä jälkeen HSL:n lähijunaliikenne siirtyy kilpailutettuun sopimukseen. Uudella sopimuksella päivitettiin maaliskuussa 2016 allekirjoitettua siirtymäkauden sopimuksen hinnoittelua. Uusi hinta sopimukselle on laskennallisesti noin 27 miljoonaa euroa aiempaa alhaisempi. Siirtymäkauden sopimus oli arvoltaan noin 320 miljoonaa euroa koko sopimuskaudelle. Aikaisempaa edullisempi hinta perustuu sopimuksen muutoslausekkeisiin, VR:n toiminnassaan tekemiin kehitystoimiin ja ennen muuta siihen, että alkuperäisessä sopimuksessa oli varauduttu useisiin riskeihin, jotka eivät kuitenkaan ole toteutuneet. *Lisäksi junaliikenteen matkustajamäärät ja suorite* ovat kasvaneet merkittävästi siitä, mitä sopimusvalmistelun alkuvaiheessa arvioitiin. Esimerkiksi Kehäradan suoritteet ovat kasvaneet merkittävästi alkuvaiheen arviosta kierrosajan ja kalustomäärän kasvamisen myötä. Sopimukseen kirjattava 27 miljoonan euron alennus jaetaan jäljellä olevalle sopimuskaudelle alkaen vuodesta 2018. Alennus ei ole suoraan vähennystä 1.3.2016 HSL:n hallituksessa käsitellystä sopimuksen kokonaisarvosta, koska ostettavan liikenteen määrä on kasvanut.

5.3.2 Infrakustannukset

Joukkoliikenteen infralla tarkoitetaan jäsenkuntien suoraan tai välillisesti omistamaa, käytössä olevaa joukkoliikenneinfraomaisuutta, josta on erillinen sopimus HSL:n ja jäsenkuntien kesken. Joukkoliikenteen infraa eivät ole operointikalusto, varikkoinfra, joukkoliikenteen staattisen tai sähköisen informaation infra, kuljettajien sosiaalitilat, liityntäpysäköinnin infra, liiketilat eivätkä mainospaikat.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bussi	0,3	3,7	4,0	3,9	3,4	3,8	4,1	4,7	7,3	9,4	9,1	9,1
Juna	0,5	2,1	2,3	2,6	2,9	8,2	14,3	12,0	13,6	14,8	14,3	14,4
Metro	38,3	40,7	43,3	43,0	40,0	39,2	46,3	50,6	100,5	110,2	112,6	115,4
Raitio	14,8	16,6	18,6	19,6	19,5	17,3	18,2	20,8	19,4	15,9	19,2	19,7
Lautta	0,1	0,1	0,2	0,5	0,2	0,1	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4

Kuva 9. Infrakustannukset 2010-2021 liikennemuodoittain

Vuonna 2019 infrakuluja arvioidaan maksettavan yhteensä 150,7 milj. euroa ja vuonna 2020 yhteensä 155,7 milj. euroa. Inframenot sisältävät kustannukset Helsingiltä 81,7 milj. euroa, Espoolta 55,2 milj. euroa, Vantaalta 13,6 milj. euroa, Keravalta 0,01 milj. euroa sekä Kirkkonummelta 0,2 milj. euroa.

Kuntien laskuttamiin inframenoihin sisältyy 50 % pääoman poistoista ja 50 % poistamattomalle pääomalle lasketusta 5 % korosta sekä hallinto- ja ylläpitokulut täysimääräisinä. Pääomakorvauksen laskentaperusteena on ennen vuotta 2010 käyttöönotetun infran osalta käytetty omaisuuden tarkistettua käypää arvoa. Uuden infran osalta laskentaperusteena on hankintahinta, johon on lisätty 5 % vuotuinen rakennusaikainen korko.

HSL:n ja sen jäsenkuntien välinen sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta on ollut voimassa vuodesta 2010. Sopimuksen 8.2. -kohdan mukaan vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otettavien, merkittävien joukkoliikenneinvestointien aiheuttamien infrakulujen kohdistamisesta sovitaan kokonaan erikseen. Tällaisia uusia, merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ovat sopimuksen mukaan ainakin Länsimetro ja Kehärata. Talous- ja toimintasuunnitelmassa infrakustannusten jaossa on sovellettu Kehäradan ja Länsimetron osalta 27.5.2015 hyväksytyn sopimuksen periaatteita. Vantaan infrasopimuksen mukaisesti on Kehäradan käyttöönoton aiheuttamasta kertaseutulipputulojen kasvusta kohdistettu Vantaalle suoraan 3,0 milj. euroa vuonna 2019.

HSL suunnittelee yhteistyössä Espoon kanssa sähköbussien latausinfran järjestämistä HSL:n tilaamana. HSL on käynnistämässä infran kokonaispalvelut kattavan hankintamenettelyn kesäkuussa

2018. HSL kohdistaa kuntaosuuslaskelmissa latausinfran nettokustannukset infrasopimuksia soveltaen. Kilpailutettavan ostopalvelun laskutuksen arvioidaan alkavan vuonna 2020.

Jatkossa uudet merkittävät joukkoliikenneinvestoinnit kasvattavat HSL:n infrakustannuksia ja vaikuttavat osaltaan joukkoliikenteen matkalippujen hintoihin. Valmistuvat suuret infrahankkeet luovat painetta korottaa lippujen hintoja kustannustason nousua enemmän. Mikäli lippujen hintoja ei koroteta kustannustason kasvua vastaavasti ja joukkoliikenteen palvelutaso halutaan säilyttää nykyisellään, syntyy paineita kuntien rahoitusosuuksien kasvattamiseen. Alla olevassa taulukossa on esitetty arviot valmistuvien hankkeiden vaikutuksista lipun hintoihin. Suurin korotuspaine lippujen hintoihin tai jäsenkuntien maksamiin kuntaosuuksiin tulee, kun länsimetron jatko Kivenlahteen valmistuu (arvioitu korotustarve 11-12 %).

Taulukko 5: Arviot valmistuvien infrahankkeiden vaikutuksista lipunhintoihin.

Hanke	Investointi, M€ Yhteensä	Valtion osuus	Kuntien osuus, M€ Helsinki [2]	Espoo [2]	Infrakustannus 1. vuosi Yht. (ml. hallinto+kp), M€	Vaikutus lippujen hintoihin keskimäärin [3]
Raide-Jokeri [1]	276	30 %	135	72	**10**	**2,2 %**
Espoon kaupunkirata Kauklahteen [1]	236	50 %		131	**5**	**1,1 %**
Kruunusillat, joukkoliik. osuus [1]	159	0 %	186		**7**	**2,8 %**
Kantakaupungin raitioverkko [1]	121	0 %	132		**6**	**1,4 %**
Länsimetron jatke Kivenlahteen [4]	994	21 %		949	**46**	**n. 11 - 12 %**
Pisararata	Laskelmaa ei ole vielä tehty					

[1] Hintataso 2016

[2] ml. infrasopimuksen mukaiset rakennusaikaiset korot

[3] Keskim. hintojen korotus, jolla katetaan 50 % kustannusten kasvusta. Ml. operointikustannusten nettomuutos ja muutos matkustajamäärissä/lipputuloissa

[4] Hintataso 2018. Pl. Sammalvuoren varikko ja liityntäpysäköinti. Laskelma tarkentuu vielä kevään 2018 aikana

5.3.3 Muut palvelujen ostot

Muiden kuin operointipalvelujen ja infrapalvelujen ostoihin käytetään 35,4 milj. euroa vuonna 2019. Muihin palvelujen ostoon käytetään 33,8 milj. euroa vuonna 2020 ja 33,6 milj. euroa vuonna 2021.

ICT-kustannuksia kasvattavat LIJ-hankkeen mukanaan tuomat uudet palvelut ja erityisesti informaatiojärjestelmien kehittyminen. TTS-kaudella jälleenmyyjille maksettavien lipunmyyntipalkkioiden oletetaan vähitellen laskevan noin 2,0 M€ vuodesta 2018 vuoteen 2021, kun uusia lipunmyynnin itsepalvelukanavia on otettu käyttöön.

Taulukko 6: Muiden palvelujen ostojen erittely tililajeittain 2017-2021

x 1 000 €	TP2017	TA2018	ENN2018	TAE2019	Ero TAE2019/ENN2018		TS2020	TS2021
ITC-palvelut	10 121	13 620	12 315	13 028	713	5,8 %	13 246	13 526
Lipunmyyntipalkkiot	7 024	6 500	6 800	5 600	-1 200	-17,6 %	5 000	4 500
Asiantuntijapalvelut	4 052	7 098	6 769	7 379	610	9,0 %	6 662	6 692
Laitteiden huoltopalvelut	1 741	3 615	1 410	1 760	350	24,8 %	1 860	1 860
Ilmoitukset ja markkinointi	1 924	1 938	1 938	2 249	311	16,0 %	1 949	1 949
Staattisen informaation hoitopalv	843	1 200	850	600	-250	-29,4 %	600	600
Painatukset	793	674	676	736	60	8,9 %	573	573
Vartiointipalvelut	624	780	765	830	65	8,5 %	830	830
Muut palvelut	2 990	2 921	3 060	3 194	134	4,4 %	3 037	3 066
Muiden palveluiden ostot yht.	**30 113**	**38 346**	**34 582**	35 375	793	2,3 %	33 756	33 595

5.3.4 Henkilöstökustannukset

Henkilöstömenot ovat 23,2 milj. euroa vuonna 2019, joka on 3,1 % toimintamenoista. Edellisvuoden ennusteesta henkilöstömenot kasvavat 1,0 milj. eurolla (4,5 %). Palkat ja palkkiot ovat yhteensä 18,8 milj. euroa. Eläkemenoihin ja muihin sivukuluihin on varattu yhteensä 4,3 milj. euroa. Henkilöstömenot eivät sisällä varausta mahdollisen tulospalkkion maksamiseen.

Henkilöstömenoissa on varauduttu 396 henkilön työpanokseen. Uudenlaista osaamista tarvitaan digitaalisten palveluiden lisääntyessä: kehittäminen laajenee mm. yrityskäyttöliittymiin ja uusien digitaalisten palveluiden myötä myös jatkokehitys- ja ylläpitotöiden määrä kasvaa. HSL:n työtehtävärakenne on muuttunut vuosien saatossa enemmän asiantuntijatyötä painottavaksi. HSL:n aloittaessa toimintansa työtehtävistä 36 % oli asiantuntijatyötä, vuonna 2019 asiantuntijatyön osuus on jo 43 %. Vuosille 2020–2021 henkilöstömenoissa on huomioitu yleisesti sovitut palkankorotukset.

5.3.5 Muut kulut

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuodelle 2019 varattu 1,9 milj. euroa. Vuoden 2020 varaus on 1,5 milj. euroa ja vuoden 2021 varaus 1,6 milj. euroa.

Vuokramenot vuonna 2019 ovat 4,6 milj. euroa. Vuokramenot sisältävät HSL:n toimitilojen vuokrakustannusten lisäksi sähköbusseista maksettavia leasing-vuokria 1,3 milj. euroa, kuljettajien sosiaalitiloista maksettavia vuokria 2,1 milj. euroa sekä VR:lle maksettavia vuokria matkakorttilaitteista 0,2 milj. euroa. Vuoden 2020 varaus on 3,9 milj. euroa ja vuoden 2021 varaus 3,7 milj. euroa.

Muut menot vuonna 2019 ovat 3,2 milj. euroa. Muihin menoihin sisältyvät tarkastusmaksujen luottotappiot ja luottotappiovaraukset, joita arvioidaan kirjattavan vuosittain yhteensä 2,0 milj. euroa. Vuodelle 2020-2021 varaus muihin menoihin on 3,3 milj. euroa molemmille vuosille.

Toimintakatteen vuonna 2019 arvioidaan olevan 3,9 milj. euroa alijäämäinen.

6 Investointiosa

HSL:n investointimenot ovat 16,4 milj. euroa vuonna 2019, 12,8 milj. euroa vuonna 2020 ja 8,6 milj. euroa vuonna 2021.

Edellisten vuosien merkittävin investointi LIJ-hanke valmistui pääosiltaan vuoden 2017 loppuun mennessä. LIJ –järjestelmän kehittämiseen on budjetoitu käytettäväksi suunnitelmakaudella 2019-2021 vielä noin 2,0 milj. euroa, joka on varattu pääosin vuodelle 2020.

Erilaisiin Digitaalisten kuluttajapalveluiden kehittämishankkeisiin on varattu suunnitelmakaudelle 5,4 milj. euroa, kullekin vuodelle noin 2 milj. euroa.

Asiakkuuden ja myynnin –sovellusten kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 15,6 milj. euroa, josta 8,8 milj. euroa vuodelle 2019, 3,8 milj. euroa vuodelle 2020 ja 3,1 milj. euroa vuodelle 2021. Merkittävimpänä yksittäisenä kehittämishankkeena tässä ryhmässä on Lähimaksamisen kehittäminen, jolle on varattu suunnitelmakaudella yhteensä 4,1 milj. euroa. Tähän ryhmään sisältyy myös Maas IdeaLabin 1,0 milj. euron varaus liikkumispalveluiden uusien toimintamallien testaamiseen.

Joukkoliikenteen kehityshankkeisiin on varattu suunnitelmakaudella 7,2 milj. euroa, josta 2,7 milj. euroa vuodelle 2019, 2,7 milj. euroa vuodelle 2020 ja 1,8 milj. euroa vuodelle 2020. Merkittävimpänä yksittäisenä investointina Jore 4.0 -hankkeeseen on koko suunnitelmakaudelle varattu 2,7 milj. euroa.

Muihin investointeihin on varattu suunnitelmakaudelle 7,7 milj. euroa, josta merkittävimpänä yksittäisenä hankkeena 2,3 milj. euroa tietoturvan kehittämiseen.

Taulukko 7: Investointimenojen erittely 2017-2021

€	TP 2017	TA 2018	Ennuste 2018	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
Asiakkuus ja myynti	2 021 844	6 220 000	5 410 000	8 790 000	3 760 000	3 060 000
Hallinto- ja Strategiapalvelut	336 049	790 000	1 212 000	1 080 000	970 000	950 000
Joukkoliikenne	669 460	4 448 000	3 272 150	2 675 000	2 715 000	1 775 000
Liikennejärjestelmä ja tutkimukset	55 715	360 000	160 000	540 000	520 000	70 000
LIJ	16 665 935	6 000 000	6 000 000	0	2 000 000	0
Digitaalisten kuluttajapalveluiden kehittäminen	1 217 522	4 320 000	2 210 000	2 150 000	1 620 000	1 580 000
Teknologiaratkaisut	241 953	715 000	295 000	1 202 500	1 215 000	1 120 000
Muut osakkeet	23 918					
Investointimenot yhteensä	**21 232 396**	**22 853 000**	**18 559 150**	**16 437 500**	**12 800 000**	**8 555 000**

Suunnitelman mukaiset poistot

Investoinnit realisoituvat kuntaosuuksiin suunnitelman mukaisten poistojen kautta. Talousarviossa poistot ovat yhteensä 19,8 milj. euroa vuonna 2019, 21,1 milj. euroa vuonna 2020 ja 19,8 milj. euroa vuonna 2021. Poistot sisältyvät kuntaosuuslaskennassa yleiskustannuksiin. LIJ-hankkeen poistot on vaiheistettu siten, että ensimmäiset poistot aloitettiin määrittelyvaiheen päätyttyä kesällä 2013. Suurin osa poistoista on kuitenkin aloitettu vasta vuoden 2017 lopulla, kun kaikki myyntijärjestelmät oli otettu tuotantokäyttöön. Viimeinen osuus poistojen vaiheistuksesta liittyy hankkeen lopulliseen hyväksymiseen, jota ei ole vielä tehty.

Poistoajat ovat HSL:n hyväksytyn poistosuunnitelman mukaiset. Poistoajat ovat LIJ-hankkeen osalta pääosin 8 vuotta (laitteet ja muut aineelliset hankinnat) tai 5 vuotta (ohjelmat ja muut aineettomat hankinnat). Poistomenetelmänä on tasapoisto.

7 Rahoitusosa

HSL rahoittaa investointinsa tarvittaessa lainanotolla rahoituslaitoksilta. HSL on toistaiseksi ollut velaton eikä talousarviolainaa tarvinne nostaa myöskään vuonna 2018. Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2019-2021 ei sisällä myöskään pitkäaikaisen talousarviolainan kustannuksia suunnitelmavuosina eli lainaa ei tarvittane myöskään lähivuosina.

Rahoituskuluihin kirjataan myös jäsenkunnille maksettavat ylijäämien korot ja rahoitustuloihin vastaavasti alijäämistä perittävät korkotulot. Rahoituslaitoksista Nordea, Danske ja OP Yrityspankki ovat ilmoittaneet perivänsä HSL:ltä maksuliiketileillä olevista varoista negatiivista talletuskorkoa tietyn rajan yli menevistä maksuliiketilien saldoista. HSL on sijoittanut ylimääräisiä kassavaroja kahden rahoituslaitoksen yhteensä viiteen eri rahastoon välttyäkseen kassavaroista maksettavilta korkokustannuksilta.

Rahoituksen nettomenojen vuonna 2019 arvioidaan olevan 0,2 milj. euroa, pysyvän samalla tasolla vuonna 2020 ja nousevan 0,3 milj. euroon vuonna 2021.

Vuosikate rahoituserien jälkeen on 4,1 milj. euroa alijäämäinen, eikä se riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja.

Liite 1: Tuloslaskelma 2017–2021

x 1 000 €	TP 2017	TA 2018	ENN. [1)] 2018	ERO ENN2018/TA2018 €	ERO ENN2018/TA2018 %	TAE 2019	ERO TAE2019/ENN2018 €	ERO TAE2019/ENN2018 %	TS 2020	ERO TS2020/TAE2019 €	ERO TS2020/TAE2019 %	TS 2021	ERO TS2021/TS2020 €	ERO TS2021/TS2020 %
Toimintatuotot	**657 186**	**721 599**	**731 278**	**9 679**	**1,3 %**	**743 405**	**12 127**	**1,7 %**	**763 997**	**20 593**	**2,8 %**	**769 078**	**5 080**	**0,7 %**
Myyntituotot	**358 594**	**365 216**	**374 861**	**9 645**	**2,6 %**	**371 937**	**-2 924**	**-0,8 %**	**377 407**	**5 470**	**1,5 %**	**382 961**	**5 554**	**1,5 %**
Seutuliikenteen lipputulot	138 807	140 005	147 227	7 222	5,2 %	371 337	224 110	152,2 %	376 907	5 570	1,5 %	382 561	5 654	1,5 %
Lähiseutuliikenteen lipputulot (LS 2)	3 832	3 862	5 076	1 214	31,4 %		-5 076	-100,0 %						
Lähiseutuliikenteen lipputulot (LS 3)	15 818	20 452	20 251	-201	-1,0 %		-20 251	-100,0 %						
Helsingin sisäiset lipputulot	168 269	168 525	167 654	-871	-0,5 %		-167 654	-100,0 %						
Espoon ja Kauniaisten sisäiset lipputulot	16 989	17 096	18 493	1 397	8,2 %		-18 493	-100,0 %						
Vantaan sisäiset lipputulot	12 404	12 442	13 235	793	6,4 %		-13 235	-100,0 %						
Keravan , Sipoon ja Tuusulan sisäiset lipputulot	848	1 287	1 291	4	0,3 %		-1 291	-100,0 %						
Kirkkonummen ja Siuntion sisäiset lipputulot	774	797	885	88	11,0 %		-885	-100,0 %						
Lipputulot yhteensä	**357 740**	**364 466**	**374 111**	**9 645**	**2,6 %**	**371 337**	**-2 774**	**-0,7 %**	**376 907**	**5 570**	**1,5 %**	**382 561**	**5 654**	**1,5 %**
Muut myyntituotot yhteensä	**854**	**750**	**750**		**0,0 %**	**600**	**-150**	**-20,0 %**	**500**	**-100**	**-16,7 %**	**400**	**-100**	**-20,0 %**
Korvaukset kunnilta	**281 908**	**341 107**	**341 107**		**0,0 %**	**355 984**	**14 877**	**4,4 %**	**371 621**	**15 636**	**4,4 %**	**371 339**	**-281**	**-0,1 %**
Muut myyntitulot	**1 428**	**918**	**918**		**0,0 %**	**918**		**0,0 %**	**918**		**0,0 %**	**918**		**0,0 %**
Tuet ja avustukset	**6 065**	**5 970**	**6 152**	**182**	**3,1 %**	**6 255**	**103**	**1,7 %**	**5 750**	**-505**	**-8,1 %**	**5 527**	**-223**	**-3,9 %**
Vuokratuotot	**2 469**	**2 512**	**1 908**	**-604**	**-24,0 %**	**2 101**	**193**	**10,1 %**	**2 092**	**-9**	**-0,4 %**	**2 123**	**31**	**1,5 %**
Muut toimintatuotot	**6 722**	**5 876**	**6 332**	**456**	**7,8 %**	**6 210**	**-123**	**-1,9 %**	**6 210**		**0,0 %**	**6 210**		**0,0 %**
Toimintakulut	**-648 143**	**-722 947**	**-704 827**	**18 119**	**-2,5 %**	**-747 318**	**-42 491**	**6,0 %**	**-766 597**	**-19 279**	**2,6 %**	**-772 911**	**-6 314**	**0,8 %**
Henkilöstökulut	**-20 780**	**-21 848**	**-22 196**	**-348**	**1,6 %**	**-23 195**	**-999**	**4,5 %**	**-24 102**	**-907**	**3,9 %**	**-25 064**	**-962**	**4,0 %**
Palvelujen ostot	**-619 328**	**-690 947**	**-673 655**	**17 292**	**-2,5 %**	**-714 377**	**-40 722**	**6,0 %**	**-733 779**	**-19 402**	**2,7 %**	**-739 240**	**-5 461**	**0,7 %**
Bussiliikenteen operointikustannukset	-317 740	-314 446	-309 918	4 528	-1,4 %	-332 825	-22 908	7,4 %	-347 286	-14 460	4,3 %	-346 352	934	-0,3 %
Junaliikenteen operointikustannukset	-91 760	-94 721	-89 673	5 048	-5,3 %	-90 822	-1 149	1,3 %	-89 843	979	-1,1 %	-88 223	1 620	-1,8 %
Metroliikenteen operointikustannukset	-35 899	-42 973	-41 400	1 573	-3,7 %	-43 843	-2 443	5,9 %	-45 082	-1 239	2,8 %	-45 822	-740	1,6 %
Raitioliikenteen operointikustannukset	-51 822	-55 308	-53 200	2 108	-3,8 %	-56 239	-3 039	5,7 %	-58 583	-2 344	4,2 %	-62 764	-4 181	7,1 %
Lauttaliikenteen operointikustannukset	-3 590	-3 661	-3 661		0,0 %	-4 560	-899	24,6 %	-3 560	1 000	-21,9 %	-3 560		0,0 %
Liikenteen operointikustannukset yhteensä	**-500 811**	**-511 109**	**-497 852**	**13 257**	**-2,6 %**	**-528 289**	**-30 438**	**6,1 %**	**-544 354**	**-16 064**	**3,0 %**	**-546 721**	**-2 367**	**0,4 %**
Bussiliikenteen infrapalvelut	-4 716	-7 349	-7 278	71	-1,0 %	-9 421	-2 143	29,5 %	-9 141	280	-3,0 %	-9 052	88	-1,0 %
Junaliikenteen infrapalvelut	-11 972	-13 589	-13 560	29	-0,2 %	-14 769	-1 209	8,9 %	-14 318	451	-3,1 %	-14 353	-35	0,2 %
Metroliikenteen infrapalvelut	-50 572	-100 627	-100 456	171	-0,2 %	-110 241	-9 785	9,7 %	-112 635	-2 394	2,2 %	-115 423	-2 788	2,5 %

x 1 000 €	TP 2017	TA 2018	ENN. [1] 2018	ERO ENN2018/TA2018 €	ERO ENN2018/TA2018 %	TAE 2019	ERO TAE2019/ENN2018 €	ERO TAE2019/ENN2018 %	TS 2020	ERO TS2020/TAE2019 €	ERO TS2020/TAE2019 %	TS 2021	ERO TS2021/TS2020 €	ERO TS2021/TS2020 %
Raitioliikenteen infrapalvelut	-20 773	-19 415	-19 415		0,0 %	-15 880	3 535	-18,2 %	-19 167	-3 287	20,7 %	-19 696	-529	2,8 %
Lauttaliikenteen infrapalvelut	-371	-512	-512		0,1 %	-401	111	-21,8 %	-408	-7	1,8 %	-400	8	-2,0 %
Infrapalvelut yhteensä	**-88 404**	**-141 492**	**-141 220**	**272**	**-0,2 %**	**-150 712**	**-9 492**	**6,7 %**	**-155 669**	**-4 957**	**3,3 %**	**-158 924**	**-3 255**	**2,1 %**
Muut palvelujen ostot yhteensä	**-30 113**	**-38 346**	**-34 582**	**3 763**	**-9,8 %**	**-35 375**	**-793**	**2,3 %**	**-33 756**	**1 619**	**-4,6 %**	**-33 595**	**161**	**-0,5 %**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	**-1 540**	**-1 891**	**-1 736**	**155**	**-8,2 %**	**-1 906**	**-170**	**9,8 %**	**-1 501**	**405**	**-21,2 %**	**-1 565**	**-64**	**4,2 %**
Vuokrakulut	**-4 059**	**-5 387**	**-4 764**	**623**	**-11,6 %**	**-4 603**	**160**	**-3,4 %**	**-3 928**	**675**	**-14,7 %**	**-3 706**	**223**	**-5,7 %**
Muut kulut	**-2 436**	**-2 875**	**-2 478**	**397**	**-13,8 %**	**-3 237**	**-759**	**30,6 %**	**-3 287**	**-50**	**1,5 %**	**-3 337**	**-50**	**1,5 %**
Toimintakate	**9 044**	**-1 348**	**26 451**	**27 799**	**-2062,4 %**	**-3 914**	**-30 364**	**-114,8 %**	**-2 600**	**1 314**	**-33,6 %**	**-3 834**	**-1 234**	**47,4 %**
Rahoitustuotot ja -kulut	**-188**	**-30**	**-40**	**-10**	**33,3 %**	**-200**	**-160**	**400,0 %**	**-240**	**-40**	**20,0 %**	**-290**	**-50**	**20,8 %**
Vuosikate	**8 856**	**-1 378**	**26 411**	**27 789**	**-2016,8 %**	**-4 114**	**-30 524**	**-115,6 %**	**-2 840**	**1 274**	**-31,0 %**	**-4 124**	**-1 284**	**45,2 %**
Poistot	**-11 363**	**-20 073**	**-18 910**	**1 163**	**-5,8 %**	**-19 845**	**-935**	**4,9 %**	**-21 119**	**-1 274**	**6,4 %**	**-19 835**	**1 284**	**-6,1 %**
Tilikauden tulos	**-2 507**	**-21 451**	**7 501**	**28 952**	**-135,0 %**	**-23 959**	**-31 460**	**-419,4 %**	**-23 959**		**0,0 %**	**-23 959**		**0,0 %**
Tilikauden yli-/alijäämä	**-2 507**	**-21 451**	**7 501**	**28 952**	**-135,0 %**	**-23 959**	**-31 460**	**-419,4 %**	**-23 959**		**0,0 %**	**-23 959**		**0,0 %**
Tuloslaskelman tunnusluvut														
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	101,4 %	99,8 %	103,8 %			99,5 %			99,7 %			99,5 %		
Toimintatuotot ilman kuntaosuuksia, 1 000 €	375 278	380 492	390 171			387 420			392 377			397 738		
- ilman kuntaosuuksia, %	57,9 %	52,6 %	55,4 %			51,8 %			51,2 %			51,5 %		
Toimintakate, %	1,4 %	-0,2 %	3,6 %			-0,5 %			-0,3 %			-0,5 %		
Vuosikate, %	1,3 %	-0,2 %	3,6 %			-0,6 %			-0,4 %			-0,5 %		
Vuosikate / Poistot, %	77,9 %	-6,9 %	139,7 %			-20,7 %			-13,4 %			-20,8 %		

[1] **Ennuste 2018: Osavuosikatsaus 1/2018**

Liite 2: Rahoituslaskelma 2017-2021

1 000 €	TP2017	TA2018	ENN2018	TAE2019	TS2020	TS2021
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	8 856	-1 378	26 411	-4 114	-2 840	-4 124
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät						
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-21 232	-22 853	-18 559	-16 438	-12 800	-8 555
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot						
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-12 376**	**-24 231**	**7 852**	**-20 551**	**-15 640**	**-12 679**
Rahoituksen rahavirta						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys						
Lyhytaikaisten lainojen muutos						
Oman pääoman muutokset		336	336			
Muut maksuvalmiuden muutokset	7 812	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Rahavarojen muutos	**-4 565**	**-18 895**	**13 188**	**-15 551**	**-10 640**	**-7 679**
Rahavarat 31.12	86 163	67 268	99 351	83 799	73 159	65 481
Rahavarat 1.1	90 728	86 163	86 163	99 351	83 799	73 159
Investointien tulorahoitus %	41,7 %	-6,0 %	142,3 %	-25,0 %	-22,2 %	-48,2 %
Kassan riittävyys, pv	48,5	34,0	51,5	40,9	34,8	30,9

Liite 3: Liikenteen palvelutasokuvaus

Ostoliikennesopimusten piirissä olevan bussi-, metro-, lähijuna- ja raitioliikenteen osalta muutokset suunnitelmakaudella ovat seuraavat:

METROLIIKENNE

Muutokset vuonna 2019

Varaudutaan vastaamaan vyöhykehinnoittelun myötä kasvavaan kysyntään jatkamalla Tapiolaan päättyvien junien liikenne Matinkylään ruuhka-aikaan. Selvitys Matinkylään jatkamisen toteuttamiskelpoisuudesta on kesken.

Kustannusmuutos:
+ 600 000 € vuositasolla

LÄHIJUNALIIKENNE

Muutokset vuonna 2019

Varaudutaan matkustajamäärien kasvuun pidentämällä yksittäisiä rantaradan suunnan junia ruuhka-aikaan.

Kustannusmuutos:
+ 80 000 € vuositasolla

RAITIOLIIKENNE

Muutokset vuonna 2019

Hämeentien perusparannus

Hämeentietä kulkevat raitiolinja 1, 6, 6T, 7 ja 8 liikennöivät poikkeusreittejä Hämeentien perusparannustyön aikana. Poikkeusreitit sekä niiden kestot tarkentuvat myöhemmin perusparannuksen työvaiheiden tarkentuessa.

Pasilansillan joukkoliikenneterminaali

Linjojen 2 ja 7 päätepysäkki siirtyy Länsi-Pasilasta Pasilansillan uuteen joukkoliikenneterminaaliin terminaalin valmistuessa. Muutoksella ei kokonaisuutena ole vaikutusta liikennöintikustannuksiin.

Muutokset vuonna 2020

Hernesaaren raitiotien 1. vaiheen käyttöönotto

Varaudutaan Hernesaaren raitioliikenteen 1. vaiheen aloittamiseen osuudella Hietalahti - Eiranranta. Muutos koskee linjaa 6.

Kustannusmuutokset:
+200 000 € vuonna 2020 ja +490 000 € vuositasolla.

Linjan 6T lakkauttaminen

Linja 6T lakkautetaan Hernesaaren 1. vaiheen raitioliikenteen käynnistyessä.

Kustannusmuutokset:
-120 000 € vuonna 2020 ja -285 000 € vuositasolla.

Linjan 7T perustaminen
Perustetaan linjan 6T poistuvaa palvelua korvaamaan linja 7T (Länsiterminaali – Rautatientori – Kauppatori).

Kustannusmuutokset:
+250 000 € vuonna 2020 ja 600 000 € vuositasolla.

Muutokset vuonna 2021

Ilmalan raitiotie
Varaudutaan Ilmalan raitiotien käyttöönottoon. Muutos koskee linjaa 9.

Kustannusmuutokset:
+520 000 € vuonna 2021 ja +1 280 000 € vuosittain

Jätkäsaaren raitiolinjaston täydentyminen
Varaudutaan linjojen 7, 8 ja 9 muutoksiin Jätkäsaaressa. Linjojen 8 ja 9 reitti pitenee uutta Atlantinkadun rataa pitkin Länsiterminaalille. Linjan 7 reitti pitenee Melkinlaiturille.

Kustannusmuutokset:
Linjalla 7 +220 000 € vuonna 2021 ja +540 000 € vuositasolla
Linjalla 8 +350 000 € vuonna 2021 ja +850 000 € vuositasolla
Linjalla 9 +430 000 € vuonna 2021 ja +1 050 000 € vuositasolla

Linjan 7 pidennys Meilahteen ja linjan 2 jatkamiseen Messukeskukselle
Varaudutaan linjan 7 jatkamiseen Meilahteen ja linjan 2 Messukeskukselle.

Kustannusmuutokset:
Linjalla 2 +30 000 € vuonna 2021 ja +80 000 € vuosittain
Linjalla 7 +270 000 € vuonna 2021 ja +650 000 € vuosittain

Linjan 7T lakkauttaminen
Linja 7T lakkautetaan Jätkäsaaren raitiolinjaston valmistuessa.

Kustannusmuutokset:
-250 000 € vuonna 2020 ja -600 000 € vuositasolla.

LAUTTALIIKENNE

Ei suunniteltuja muutoksia.

BUSSILIIKENNE

HANKKEIDEN JA TYÖMAIDEN AIHEUTTAMAT KUSTANNUKSET SEKÄ LISÄLIIKENTEEN JÄRJESTÄMINEN

Muutokset vuonna 2019

Länsimetron liityntäliikenteen palvelutason parantaminen
Lisätään palvelutarjontaa Etelä-Espoossa kehittämällä Espoon sisäistä liikennettä sekä seutuliikennettä Länsiväylän sektorissa. Kustannuksissa on huomioitu nykyisen liityntäliikenteen palvelutason leikkaukset alueilla, joihin seutuliikenteen vaikutus kohdistuu.

Kustannusvaikutus:
Espoon sisäinen liikenne + 700 000 € vuositasolla
Seutuliikenne + 4 600 000 € vuositasolla

Vyöhykemallin käyttöönotto
Liikennemallitarkastelujen perusteella vyöhykemallin käyttöönotto lisää joukkoliikenteen käyttöä erityisesti B-vyöhykkeeltä A-vyöhykkeelle suuntautuvilla matkoilla. Varaudutaan matkustajamäärien kasvuun ruuhka-ajan liikenteessä Turunväylän, Turuntien, Vihdintien, Hämeenlinnanväylän ja Tuusulanväylän sektorien seutuliikenteeseen.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
6 ap / arki
Seutuliikenne + 1 000 000 € vuositasolla

Raide-Jokerin rakentamisen aikaiset poikkeusliikennejärjestelyt
Varaudutaan viivästyksiin ja poikkeusreitteihin linjan 550 reitin varrella koskien runkolinjan 550 lisäksi lukuisia muita linjoja. Kustannuslaskenta on perustunut Raide-Jokeri –hankkeelta saatuun alustavaan rakennustöiden aikatauluun, jonka perusteella on arvioitu linjakohtaisesti kustannus palvelutason säilyttämiseksi nykyisellään. Runkolinjan 550 osalta kustannuslaskenta on perustunut ruuhka-ajan liikennöintiin 5 minuutin vuorovälillä, joka on nykytasoa heikompi. Poikkeusreittien vaikutusta kysyntään ei ole ehditty arvioida toiminta- ja taloussuunnitelman laatimisen yhteydessä, joten linjan 550 toteutuva vuoroväli voi olla tässä laskelmassa esitettyä heikompi. Kustannuksissa tulee kuitenkin varautua siihen, että matkustajat siirtyvät käyttämään muita linjoja, jolloin näiden linjojen palvelutasoa tulee parantaa nykyisestä. Kustannuslaskennassa on lisäksi epävarmuuksia, jotka liittyvät alustavaan rakennustöiden aikatauluun sekä rakennustöiden aiheuttamiin vaikutuksiin. Lopullinen kustannustaso voi siis olla esitetty suurempi tai pienempi.

Rakentamisen aikaisten poikkeusjärjestelyjen kustannukset vuonna 2019:
Seutuliikenne + 2 850 000 €
Helsingin sisäinen liikenne + 1 250 000 €
Espoon sisäinen liikenne + 150 000 €

Hämeentien ja Sörnäisten metroaseman ympäristön työmaan vaikutukset bussiliikenteeseen

Varaudutaan bussiliikenteen pieniin viivästyksiin, jotka aiheutuvat Sörnäisten metroaseman ympäristön ja Hämeentien katujärjestelyiden rakentamisesta sekä Sörnäisten metroaseman vesieristyksen uusimisesta.

Työmaiden Helsingin sisäiselle bussiliikenteelle sekä seutuliikenteelle aiheuttaman hidastumisen kustannukset vuonna 2019:
Helsingin sisäinen liikenne +360 000 €
Seutuliikenne +210 000 €

Ojangon varikon myöhästyminen
Varaudutaan kustannustason kasvuun koska liikennettä joudutaan kilpailuttamaan lyhyellä vuoden sopimuksella.

Kustannusmuutokset:
Vantaan sisäinen liikenne + 250 000 € vuonna 2019

Vara-autot lisäliikenteen ja pienten poikkeustilanteiden hoitamiseksi
Seutuliikenne +500 000 €
Helsingin sisäinen liikenne +500 000 €
Espoon sisäinen liikenne +150 000 €
Vantaan sisäinen liikenne +150 000 €
Keravan sisäinen ja seutuliikenne +20 000 €
Tuusulan sisäinen ja seutuliikenne +20 000 €
Siuntion sisäinen liikenne: Ei erillistä varautumista lisäliikenteeseen.
Kirkkonummen sisäinen liikenne ja Sipoon sisäinen liikenne: Ei erillistä varautumista. Lasketaan osana alueiden kysyntäkannustesopimusten vuosibudjettia.

Muutokset vuonna 2020

Raide-Jokerin rakentamisen aikaiset poikkeusliikennejärjestelyt
Varaudutaan viivästyksiin ja poikkeusreitteihin linjan 550 reitin varrella koskien runkolinjan 550 lisäksi lukuisia muita linjoja. Kustannuslaskenta on perustunut Raide-Jokeri –hankkeelta saatuun alustavaan rakennustöiden aikatauluun, jonka perusteella on arvioitu linjakohtaisesti kustannus palvelutason säilyttämiseksi nykyisellään. Runkolinjan 550 osalta kustannuslaskenta on perustunut ruuhka-ajan liikennöintiin 5 minuutin vuorovälillä, joka on nykytasoa heikompi. Poikkeusreittien vaikutusta kysyntään ei ole ehditty arvioida toiminta- ja taloussuunnitelman laatimisen yhteydessä, joten linjan 550 toteutuva vuoroväli voi olla tässä laskelmassa esitettyä heikompi. Kustannuksissa tulee kuitenkin varautua siihen, että matkustajat siirtyvät käyttämään muita linjoja, jolloin näiden linjojen palvelutasoa tulee parantaa nykyisestä. Kustannuslaskennassa on lisäksi epävarmuuksia, jotka liittyvät alustavaan rakennustöiden aikatauluun sekä rakennustöiden aiheuttamiin vaikutuksiin. Lopullinen kustannustaso voi siis olla esitetty suurempi tai pienempi.

Rakentamisen aikaisten poikkeusjärjestelyjen kustannukset vuonna 2020:

Helsingin sisäisen liikenne +1 200 000 €
Seutuliikenne +3 100 000 €
Espoon sisäinen liikenne +80 000 €

Hämeentien ja Sörnäisten metroaseman ympäristön työmaan vaikutukset bussiliikenteeseen
Varaudutaan bussiliikenteen pieniin viivästyksiin, jotka aiheutuvat Sörnäisten metroaseman ympäristön ja Hämeentien katujärjestelyiden rakentamisesta sekä Sörnäisten metroaseman vesieristyksen uusimisesta.

Työmaiden Helsingin sisäiselle bussiliikenteelle sekä seutuliikenteelle aiheuttaman hidastumisen kustannukset vuonna 2020:

Helsingin sisäinen liikenne +360 000 €
Seutuliikenne +210 000 €

Leppävaaran terminaalin rakentamisen aikaiset poikkeusjärjestelyt:
Varaudutaan viivästyksiin ja poikkeusreitteihin Leppävaaran terminaalin, Sellon uuden parkkitalon ja radan ylittävän sillan rakentamistöiden vuoksi. Liikennöintisuoritteet kasvavat suunniteltuun Turuntien väliaikaiseen terminaaliin 2 minuuttia / suunta ja 1,25 kilometriä / suunta. Rakentamisen aikaiset järjestelyt vaikuttavat seuraaviin linjoihin: 114, 202, 203, 207, 214, 215, 224, 225(K), 227, 229, 236B, 236(V), 238, 239 ja 555B.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+6 ap / arki, +2 ap / la ja +2 ap / su
Espoon sisäinen liikenne +1 220 000€ / vuodessa

Leppävaaran sähköbussiliikenne
Leppävaaran terminaalin rakentamistyön aikaisten poikkeusreittien vuoksi sähköbussien käyttö Leppävaaran liityntäliikenteessä kasvattaa liikennöintikustannuksia. Liikennöintikustannusten kasvu johtuu latauslaitteen sijainnista terminaalissa ja tästä syntyvistä pidemmistä siirto- ja latausajoista terminaalissa. Lisäkustannukseen ei sisälly sähköbussien latauslaitteista aiheutuvia kustannuksia, eikä arviossa ole huomioita mahdollista yleistä liikenteen hintatason muutosta joka aiheutuisi sähköbussiliikenteestä.

Kustannusmuutokset:
Espoon sisäinen liikenne + 650 000€ / vuodessa

Ojangon varikon myöhästyminen
Varaudutaan kustannustason kasvuun koska liikennettä joudutaan kilpailuttamaan lyhyellä vuoden sopimuksella.

Kustannusmuutokset:
Vantaan sisäinen liikenne + 360 000 € vuonna 2020

Vara-autot lisäliikenteen ja pienten poikkeustilanteiden hoitamiseksi
Seutuliikenne +500 000 €
Helsingin sisäinen liikenne +500 000 €
Espoon sisäinen liikenne +150 000 €
Vantaan sisäinen liikenne +150 000 €
Keravan sisäinen ja seutuliikenne +20 000 €

Tuusulan sisäinen ja seutuliikenne +20 000 €
Siuntion sisäinen liikenne: Ei erillistä varautumista lisäliikenteeseen.
Kirkkonummen sisäinen liikenne ja Sipoon sisäinen liikenne: Ei erillistä varautumista. Lasketaan osana alueiden kysyntäkannustesopimusten vuosibudjettia.

Muutokset vuonna 2021

Raide-Jokerin rakentamisen aikaiset poikkeusliikennejärjestelyt
Varaudutaan viivästyksiin ja poikkeusreitteihin linjan 550 reitin varrella koskien runkolinjan 550 lisäksi lukuisia muita linjoja. Kustannuslaskenta on perustunut Raide-Jokeri –hankkeelta saatuun alustavaan rakennustöiden aikatauluun, jonka perusteella on arvioitu linjakohtaisesti kustannus palvelutason säilyttämiseksi nykyisellään. Runkolinjan 550 osalta kustannuslaskenta on perustunut ruuhka-ajan liikennöintiin 5 minuutin vuorovälillä, joka on nykytasoa heikompi. Poikkeusreittien vaikutusta kysyntään ei ole ehditty arvioida toiminta- ja taloussuunnitelman laatimisen yhteydessä, joten linjan 550 toteutuva vuoroväli voi olla tässä laskelmassa esitettyä heikompi. Kustannuksissa tulee kuitenkin varautua siihen, että matkustajat siirtyvät käyttämään muita linjoja, jolloin näiden linjojen palvelutasoa tulee parantaa nykyisestä. Kustannuslaskennassa on lisäksi epävarmuuksia, jotka liittyvät alustavaan rakennustöiden aikatauluun sekä rakennustöiden aiheuttamiin vaikutuksiin. Lopullinen kustannustaso voi siis olla esitetty suurempi tai pienempi.

Rakentamisen aikaisten poikkeusjärjestelyjen kustannukset vuonna 2021:

Helsingin sisäisen liikenne +1 200 000 €
Seutuliikenne +4 700 000 €
Espoon sisäinen liikenne +280 000 €

Leppävaaran terminaalin rakentamisen aikaiset poikkeusjärjestelyt:
Varaudutaan viivästyksiin ja poikkeusreitteihin Leppävaaran terminaalin, Sellon uuden parkkitalon ja radan ylittävän sillan rakentamistöiden vuoksi. Liikennöintisuoritteet kasvavat suunniteltuun Turuntien väliaikaiseen terminaaliin 2 minuuttia / suunta ja 1,25 kilometriä / suunta. Rakentamisen aikaiset järjestelyt vaikuttavat seuraaviin linjoihin: 114, 202, 203, 207, 214, 215, 224, 225(K), 227, 229, 236B, 236(V), 238, 239 ja 555B.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+6 ap / arki, +2 ap / la ja +2 ap / su
Espoon sisäinen +1 220 000€ / vuodessa

Leppävaaran sähköbussiliikenne
Leppävaaran terminaalin rakentamistyön aikaisten poikkeusreittien vuoksi sähköbussien käyttö Leppävaaran liityntäliikenteessä kasvattaa liikennöintikustannuksia. Liikennöintikustannusten kasvu johtuu latauslaitteen sijainnista terminaalissa ja tästä syntyvistä pidemmistä siirto- ja latausajoista terminaalissa. Lisäkustannukseen ei sisälly sähköbussien latauslaitteista aiheutuvia kustannuksia, eikä arviossa ole huomioita mahdollista yleistä liikenteen hintatason muutosta joka aiheutuisi sähköbussiliikenteestä.

Kustannusmuutokset:
Espoon sisäinen liikenne + 650 000€ / vuodessa

Herttoniemen terminaalin peruskorjauksen aikaiset poikkeusjärjestelyt
Varaudutaan Herttoniemen terminaalin peruskorjauksen aikaisiin poikkeusjärjestelyihin terminaalista liikennöivillä linjoilla.

Rakentamisen aikaisten poikkeusjärjestelyjen kustannukset:
+ 1 850 000 € vuositasolla

Laajasalontien rakentamisen aikaiset poikkeusjärjestelyt
Varaudutaan Laajasalontien rakentamisen aikaisiin poikkeusjärjestelyihin Laajasalon linjoilla.

Rakentamisen aikaisten poikkeusjärjestelyjen kustannukset:
+ 800 000 € vuositasolla

Vara-autot lisäliikenteen ja pienten poikkeustilanteiden hoitamiseksi
Seutuliikenne +500 000 €
Helsingin sisäinen liikenne +500 000 €
Espoon sisäinen liikenne +150 000 €
Vantaan sisäinen liikenne +150 000 €
Keravan sisäinen ja seutuliikenne +20 000 €
Tuusulan sisäinen ja seutuliikenne +20 000 €
Siuntion sisäinen liikenne: Ei erillistä varautumista lisäliikenteeseen.
Kirkkonummen sisäinen liikenne ja Sipoon sisäinen liikenne: Ei erillistä varautumista. Lasketaan osana alueiden kysyntäkannustesopimusten vuosibudjettia.

MUUTOKSET HELSINGIN SISÄISILLÄ LINJOILLA

Muutokset vuonna 2019

Linja 21 Eira – Ruoholahti (M) – Lauttasaari (M) – Vattuniemi
Varaudutaan lisäämään linjalle syksystä 2019 alkaen yksi auto arkipäivien ruuhkaliikenteeseen matkustajamäärien vuoksi.

+1 ap / arki
+ 60 000 € vuonna 2019 ja 130 000 € vuositasolla

Linja 56 Kalasatama (M) – Käpylä – Metsälä – Kannelmäki
Linjan vuoroväliä tihennetään ruuhka-aikoina 15 minuutista 10 minuuttiin sekä muina aikoina 15 minuuttiin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
4 ap / ma-pe
+ 179 000 € vuonna 2019 ja + 465 000 € vuositasolla

Linja 57 Kontula – Käpylä – Munkkiniemi
Varaudutaan lisäämään linjalle syksystä 2019 alkaen yksi auto arkiliikenteeseen. Linjan vuoroväliä tihennetään ruuhka-aikoina 7-8 minuuttiin ja päivällä 20 minuutista 15 minuuttiin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 ap / arki
+ 80 000 € vuonna 2019 ja 160 000 € vuositasolla

Linja 61 Rautatientori – Pukinmäki – Siltamäki
Varaudutaan lisäämään yksi auto arki- ja lauantailiikenteeseen syksystä 2019 lähtien kohonneiden ajoaikojen vuoksi.

+1 ap / arki / la
+ 130 000 € vuonna 2019 ja 280 000 € vuositasolla

Linja 63 Kamppi – Maunula – Paloheinä
Linja 70 Kamppi – Viikki – Pihlajamäki – Pukinmäki – Malmi
Tihennetään linjan 70 kesäliikenteen ruuhka-ajan vuoroväli noin 15–20 minuutista 15 minuuttiin. Lisätään tunteja linjan 63 talviliikenteeseen kasvaneiden ajoaikojen takia.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+ 1 ap / kesäarki
+ 34 000 vuonna 2019 ja 71 000 euroa vuositasolla

Linja 69 Kamppi – Pasila – Käpylä – Pukinmäki – Malmi – Jakomäki
Tihennetään linjan 69 kesäliikenteen ruuhka-ajan vuoroväli noin 15–20 minuutista 15 minuuttiin. Lisätään tunteja talviliikenteeseen kasvaneiden ajoaikojen takia.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+ 3 ap / kesäarki
+ 39 000 vuonna 2019 ja 83 000 euroa vuositasolla

Linja 73 Hakaniemi – Malmi – Tapaninkylä – Puistolan asema – Ala-Tikkurila
Linja 74 Hakaniemi – Malmi – Tapanila – Puistolan asema – Heikinlaakso
Varaudutaan kasvaneiden ajoaikojen takia lisäämään kesäliikenteeseen arjen ruuhka-aikaan yksi auto sekä talven arkiliikenteeseen tunteja.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+ 1 ap / kesäarki
+ 30 000 euroa vuonna 2019 ja 47 000 euroa vuositasolla

Linjat 84 ja 88 Herttoniemi – Gunillankallio/Kaitalahti
Lisätään tarjontaa vastaamaan Kruunuvuorenrannan kasvaviin asukasmääriin tihentämällä linjojen 84 ja 88 vuorovälejä. 84:n illan ja sunnuntain vuoroväliä tihennetään 20 minuutista 15 minuuttiin. 88:n vuoroväliä tihennetään ruuhkassa 10 minuutista 7,5 minuuttiin, päivällä 20 minuutista 10 minuuttiin ja illassa ja sunnuntaisin 20 minuutista 15 minuuttiin.

+2 ap / arki ja la, +1 ap / su
+ 215 000 € vuonna 2019 ja 450 000 € vuositasolla

Linjat 92, 94, 95, 97 ja 98 Itäkeskus – Myllypuro/Kontula/Mellunmäki/Rastila
Varaudutaan lisäämään linjoille syksystä 2019 alkaen yksi auto sunnuntailiikenteeseen kasvaneiden ajoaikojen vuoksi.

+ 1 ap / su
+ 12 000€ vuonna 2019 ja 26 000 € vuositasolla

Runkolinjat 500 ja 510 Itäkeskus / Herttoniemi – Pasila – Meilahti – Munkkiniemi – Munkkivuori / Tapiola
Runkolinja 500 korvaa Helsingin sisäisen linjan 58 ja runkolinja 510 korvaa seutulinjan 551. Molempien runkolinjojen vuoroväli on ruuhka-aikana 6 minuuttia, arjen päiväliikenteessä 12 minuuttia, lauantaisin 15 minuuttia, sunnuntaisin 20 minuuttia ja iltaisin 15-20 minuuttia.

Muutoksella ei ole erillisiä kustannusvaikutuksia liikenteen operointiin, mutta linjan 510 osalta aikaisemmin ilmoitetut suoritteet ovat virheellisiä. Linjan 551 liikennöintisuunnitelman suoritteet pohjautuivat arvioihin, joissa linjan päätepysäkki on Otaniemessä. Tapiolan ja Otaniemen välisen ajoyhteyden säilyminen mahdollistaa linjan ajamisen edelleen Tapiolaan ja 2019 keväällä Westendinasemalle.

Linja 506 Viikki – Pasila – Meilahti
Tihennetään linjan 506 kesäliikenteen ruuhka-ajan vuoroväli noin 15–20 minuutista 15 minuuttiin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+ 1 ap / kesäarki
+ 20 000 euroa vuonna 2019 ja vuositasolla

Muutokset vuonna 2020

Linjat 50 Sompasaari-Pasila-Pajamäki ja 59 Sompasaari-Pasila-Maunula
Varaudutaan siirtämään linjojen 50 ja 59 päätepysäkki Sompasaaren uuden alueen rakentuessa.
+1 ap / arki
+ 60 000 € vuonna 2020 ja 150 000 € vuositasolla

Linjat 92, 94, 95, 97 ja 98 Itäkeskus – Myllypuro/Kontula/Mellunmäki/Rastila
Varaudutaan lisäämään linjoille syksystä 2020 alkaen yksi auto lauantailiikenteeseen kasvaneiden ajoaikojen vuoksi.

+ 1 ap / la
+ 15 000€ vuonna 2020 ja 25 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2021

Linjat 84, 87 ja 88 Herttoniemi – Gunillankallio/Haakoninlahti/Kaitalahti
Varaudutaan lisäämään tarjontaa vastaamaan Kruunuvuorenrannan kasvaviin asukasmääriin perustamalla linja 87 Herttoniemi – Haakoninlahti. Linjojen 84 ja 88 vuorovälejä muutetaan samalla aikataulujen tasavälisyyden parantamiseksi.

+ 290 000 € vuonna 2019 ja 700 000 € vuositasolla

MUUTOKSET ESPOON SISÄISILLÄ LINJOILLA JA ESPOON SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2019

Linja 111 Otaniemi – Tapiola – Westend – Matinkylä – Hyljelahti
Linjan 111 reitti muuttuu kulkemaan Tapiolan uuden bussiterminaalin läpi vuoden 2019 maaliskuun alusta. Samalla linjalle varaudutaan lisäämään yksi auto kaikille päivätyypeille pidentyvän ajoajan vuoksi.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 / arki / la / su
+330 000 € vuonna 2019 ja +330 000 € vuositasolla

Linja 113 Tapiola – Laajalahti – Leppävaara
Linja 548 Tapiola – Kauniainen – Jupperi
Linja 549 Tapiola – Kauniainen – Jorvi
Tapiolan uusi bussiterminaali otetaan käyttöön vuoden 2019 maaliskuun alusta. Linjat 113, 548 ja 549 siirtyvät käyttämään Tapiolan uutta bussiterminaalia Tapionaukion sijasta ja samalla niiden reitti muuttuu siten, että linjat eivät enää liikennöi Revontulentien kautta.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
-2 ap / arki
-400 000 € vuonna 2019 ja -400 000 € vuositasolla

Linja 202 Helmipöllönmäki-Leppävaara-Nuijala (vuoden 2019 mukainen linjasto)
Lisätään linjan 202 ruuhka-autolle päiväliikenne kasvaneiden ajoaikojen vuoksi. Linjalle varaudutaan lisäämään yksi auto lauantaille ja sunnuntaille kasvaneiden ajoaikojen vuoksi.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+ 1 ap / la ja +1 ap / su
+60 000 € vuonna 2019 ja +140 000 € vuositasolla

Linja 544 Leppävaara – Nihtisilta – Soukka – Kivenlahti
Varaudutaan tihentämään linjan talviliikenteen vuoroväliä 2019 syysliikenteen alusta 20 minuutista 15 minuuttiin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset
+ 2 ap/arki
+ 70 000 € vuonna 2019 ja + 150 000 € vuositasolla

Linja 551 Herttoniemi – Pasila – Meilahti – Munkkiniemi – Tapiola
Linjan 551 reitti muuttuu kulkemaan Tapiolan uuden bussiterminaalin läpi Westendinasemalle vuoden 2019 maaliskuun alusta. Samalla linjalle varaudutaan lisäämään kaksi autoa arkiliikenteeseen ja yksi auto lauantaille ja sunnuntaille pidentyvän reitin vuoksi. Linjan 551 liikennöintisuunnitelman suoritteet pohjautuivat arvioihin, joissa linjan päätepysäkki on Otaniemessä. Tapiolan ja Otaniemen välisen ajoyhteyden säilyminen mahdollistaa linjan ajamisen edelleen Tapiolaan ja 2019 keväällä Westendin-

asemalle. Samalla linjan vuorovälit yhtenäistetään linjan 58 (tuleva 500) kanssa. Linjan jatkaminen Tapiolaan sekä vuorovälien yhtenäistämisen myötä linjalle lisätään yksi auto arki- ja sunnuntailiikenteeseen.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+3 ap / arki
+1 ap / la
+2 ap / su

+850 000 € vuonna 2019 ja +850 000 € vuositasolla

Runkolinja 510 Herttoniemi – Pasila – Meilahti – Munkkiniemi – Tapiola - Westendinasema
Runkolinja 510 korvaa seutulinjan 551. Vuoroväli on ruuhka-aikana 6 minuuttia, arjen päiväliikenteessä 12 minuuttia, lauantaisin 15 minuuttia, sunnuntaisin 20 minuuttia ja iltaisin 15-20 minuuttia.

Pohjois-Espoon ja Leppävaaran linjastosuunnitelman vaikutukset linjastoon:
Pohjois-Espoon ja Leppävaaran bussilinjasto muuttuu Pohjois-Espoon ja Leppävaaran linjastosuunnitelman mukaiseksi syysliikenteen 2019 alussa. Pohjois-Espoon ja Leppävaaran linjastosuunnitelman mukainen linjasto ja linjan 238 palvelun säilyttäminen arkisin tunnin välein ruuhka-aikaan nostavat liikennöintikustannuksia 300 000€ vuodessa.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+2 ap /arki
+130 000 € vuonna 2019 ja +300 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2020

Linja 111 Otaniemi – Tapiola – Westend – Matinkylä – Hyljelahti
Linjan 111 reitti siirretään poikkeusreitille Djupsundsbäckenin alueen rakennustöiden alkaessa ja Hylkeenpyytäjäntien yhteyden katketessa. Samalla linjalle varaudutaan lisäämään yksi auto kaikille päivätyypeille pidentyvän ajoajan vuoksi.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 / arki / la / su
+280 000 € vuonna 2020 ja +280 000 € vuositasolla

Linja 118 Tapiola-Suurpelto-Espoon keskus-Kauklahti
Linja 118B Tapiola-Suurpelto
Linja 118B varaudutaan jatkamaan Espoon keskukseen vuoden 2020 elokuussa, kun Kuuriniitty-Suurpelto –joukkoliikenneyhteys valmistuu. Samalla linjan 118 reitti muuttuu kulkemaan uuden joukkoliikenneyhteyden kautta.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+2 / arki ja +1ap / la
+150 000 € vuonna 2020 ja +380 000 € vuositasolla

Linja 134 Matinkylä-Espoon keskus-Tuomarila

Linja 136 Matinkylä-Espoon keskus-Tuomarila
Harvennetaan linjojen 134 ja 136 arjen ruuhka-aikojen vuoroväliä 10 minuutista 15 minuuttiin molemmilla linjoilla linjojen 118 ja 118B reittimuutoksesta johtuvan kysynnän vähenemisen myötä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
-4 ap / arki
-150 000 € vuonna 2020 ja -380 000 € vuositasolla

Linja 224 Leppävaara-Kauniainen-Espoon keskus-Tuomarila
Pohjois-Espoon ja Leppävaaran linjastosuunnitelmassa esitetty pisto Kuurinniittyyn linjalle 224 poistuu, kun Suurpellon ja Kuurinniityn välinen joukkoliikenneyhteys valmistuu ja linja 118 siirtyy kulkemaan uutta katuosuutta pitkin. Linja 118 tarjoavat palvelun Kuurinniityn ja Espoon keskuksen välille.

Kustannusmuutokset:
-46 000 € vuonna 2020 ja -110 000 € vuositasolla

Linja 437 Martinlaakso – Perusmäki
Varaudutaan vuoden 2019 syysliikenteestä alkaen arkipäivien ruuhka-aikoina liikennöivän uuden linjan liikennöintiajan laajentamiseen maanantaista lauantaihin klo 6 – 21 väliselle ajalle. Muutoksella parannetaan Perusmäen ja Niipperin alueiden palvelutaso sekä niiden yhteydet Kehäradalle.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 ap / lauantai
+74 000 € vuonna 2020 ja +186 000 € vuositasolla

<u>Muutokset vuonna 2021</u>

Linja 560 Rastila-Myyrmäki-Matinkylä
Jatketaan runkolinjaa 560 Myyrmäestä Matinkylään reittiä Myyrmäki – Lintumetsä – Leppävaara – Turunväylä – Kehä II – Suurpelto – Matinkylä elokuussa 2021. Jatko edellyttää Lintulaaksontien jatkeen rakentamista Vihdintielle asti sekä länsimetron Kivenlahden jatkeen valmistumista.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+13 ap / arki, +10 ap / la ja + 7 ap / su
+1,6 miljoonaa euroa vuonna 2021 ja +3,8 miljoonaa euroa vuositasolla

MUUTOKSET VANTAAN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA VANTAAN SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2019

Tuusulan ja Keravan linjastosuunnitelma
Tuusulan ja Keravan linjastosuunnitelman mukainen liikennöinti aloitetaan elokuussa 2019. Linjastosuunnitelman mukaisesti perustetaan Tuusulan, Keravan ja Vantaan seutuliikenteen uudet seutulinjat 641 Tikkurila Leinelä – Hyrylä – Kerava ja 642 Leinelä – Lahela – Hyrylä. Samalla lakkautetaan linjat 621 ja 622. Linjan 633 reitti muuttuu välille Hakaniemi – Leinelä – Korso ja linjan 623 reittiä nopeutetaan Ruskeasannassa linjan 633 palvellessa aluetta. Linjan 973 liikennöinti tihenee ja reitti katkeaa Keravan asemalle Virrenkulman sijasta.

Muutokset parantavat yhteyksiä Tikkurilasta Hyrylään sekä Tuusulan työpaikka-alueille. Samalla Ilolan ja Leinelän välisen liityntäliikenteen määrä kasvaa. Myös Ilolan, Simonkylän ja Tikkurilan väliset yhteydet kehittyvät. Vallinojalta poistuu suora seutuyhteys Helsinkiin, mutta samalla liityntäliikenne Korson asemalle paranee. Linjastosuunnitelman mukainen liikennöinti on arvioitu olevan Vantaan kaupungille kustannusneutraali. Suunnitelman mukainen liikennöinti edellyttää Epinkoskentien jatkeen rakentamista.

Kivistön alueen liikenne
Varaudutaan asukasmäärän kasvuun Kivistön alueella.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
1ap / ma-su
+ 120 000 € vuonna 2019 + 250 000 € vuositasolla

Linja 576 Tikkurila – Aviapolis – Seutula – Kivistö
Varaudutaan Tikkurilantien työpaikka-alueen kasvuun ja kasvaviin ajoaikoihin

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
1 ap / ma-pe
+75 000 € vuonna 2019 ja +155 000 € vuositasolla

Linjan 724 V-reitti Tikkurila – Päiväkumpu
Tikkurilan ja Päiväkummun välille perustetaan linjalle 724 V-reitti, joka tarjoaa Havukosken koulun oppilaille yhteyden Tikkurilaan, Lummetien väistötiloihin lukuvuotena 2018 - 2019. Linja aloittaa liikenteen syksystä 2018.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
1 ap / ma-pe
+50 000 € vuonna 2019

Muutokset vuonna 2020

Lahdenväylän suunnan linjasto

Lahdenväylän linjastosuunnitelman mukaan osa Lahdenväylän suunnan seutulinjoista (linjat 711, 721 ja 731) siirretään kulkemaan Kumpulasta Hermannin rantatietä Kalasatamaan syysliikenteen alusta 2020. Muutos on sidoksissa Ojangon uuden bussivarikon valmistumiseen. Linjat eivät tällöin enää aja Rautatientorille asti lukuun ottamatta linjojen yöliikennettä. Linjastomuutoksen yhteydessä lyhentyviltä reiteiltä säästyvä liikennöintisuorite käytetään linjojen tarjonnan parantamiseen Vantaan alueella. Muutos on kustannusneutraali.

Linja 570 Mellunkylä – Tikkurila – Lentokenttä
Linja 562 muutetaan runkolinjaksi 570 ja kaikkien lähtöjen reitti muutetaan päättymään Lentokentälle.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+ 230 000 € vuonna 2020 ja +500 000 € vuositasolla

Linja 37 Kamppi - Malminkartano - Honkasuo
Linjan 37 reittiä jatketaan Honkasuolta Myyrmäen asemalle aikaisintaan syksyllä 2020 Vantaan joukkoliikennelinjasto 2015 -suunnitelman (HSL:n hallituksen päätös §34, 4.3.2014) mukaisesti, kun ajoyhteys Honkasuolta Rajatorpantielle valmistuu.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
1 ap / la, +1 ap / kesäarki
+60 000 € vuonna 2020 ja +150 000 € vuositasolla

Linja 39N Asema-aukio - Töölö - Munkkiniemi - Konala - Malminkartano - Honkasuo
Linjan 39N reittiä jatketaan Honkasuolta Myyrmäen asemalle aikaisintaan syksyllä 2020 Vantaan joukkoliikennelinjasto 2015 -suunnitelman (HSL:n hallituksen päätös §34, 4.3.2014) mukaisesti, kun ajoyhteys Honkasuolta Rajatorpantielle valmistuu.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
ei autopäivämuutosta
+14 000 € vuonna 2020 ja +35 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2021

Ei suunniteltuja muutoksia.

MUUTOKSET KERAVAN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA KERAVAN SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2019
Tuusulan ja Keravan linjastosuunnitelman mukainen liikennöinti aloitetaan elokuussa 2019. Linjastosuunnitelman mukaisesti liityntäliikenteen määrä alueella kasvaa. Myös ilta- sekä viikonloppuliikenteen palvelutaso paranee.

Linjastosuunnitelman kustannusvaikutukset:
+80 000 € vuonna 2019 ja +200 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2020

Varaudutaan maankäytön kehittymiseen sekä matkustajamäärien kasvuun yhdellä lisäautolla ruuhka-ajan liikenteeseen.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
1 ap / arki
+60 000 € vuonna 2020 ja +150 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2021

Ei suunniteltuja muutoksia.

MUUTOKSET KIRKKONUMMEN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA KIRKKONUMMEN SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2019

Varaudutaan Matinkylän liityntäyhteyksien kehittämiseen.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
1 ap / arki
+150 000€ vuonna 2019 ja vuositasolla

Muutokset vuonna 2020

Ei suunniteltuja muutoksia.

Muutokset vuonna 2021

Ei suunniteltuja muutoksia.

MUUTOKSET SIPOON SISÄISILLÄ LINJOILLA JA SIPOON SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2019

Linjat 785-788 Rautatientori – Nikkilä
Linja 982 Nikkilä – Neulasniitty – Talma
Linja 985 Nikkilä – Talma – Keravan asema
Linjan 985 tarjontaa lisätään siten että vuoroväli on arkisin läpi päivän 30 minuuttia ja viikonloppuisin 60 minuuttia. Linjan 982 liikennöintiaikaa laajennetaan lisäämällä lähtöjä ruuhkan laitaan siten että linja liikennöin noin klo 7-10 ja 13-16, jolloin linjan 985 K-reitti Neulasniityn kautta voidaan lakkauttaa.

Viikonloppuisin ei enää liikennöidä linjoja 785-788 Helsingistä (Rautatientorilta) Nikkilään, vaan Nikkilän suunnan tarjonta keskitetään liityntälinjalle 985, joka palvelee myös Talman aluetta.
Nikkilässä tulee muutoksia bussireitteihin, kun Nikkilän linja-autoasema poistuu käytöstä. Linjojen pääte- ja ajantasauspysäkit sijoitetaan pääosin Isolle Kylätielle, Kuntalan edustan uuteen katuterminaaliin. Linjojen 785 ja 985 päätepysäkit siirtyvät Itäiseen Jokipuistoon.

Kustannusmuutokset:
+50 000 € vuonna 2019 ja +100 000 € vuositasolla.

Linjat 841, 842 ja 843 Itäkeskus – Söderkulla – Nikkilä / Eriksnäs / Kalkkiranta
Linja 995 Söderkulla – Kalkkiranta
Linjojen 841 ja 991 tarjontaa yhdistetään siten että Itäkeskukseen liikennöivän linjan 841 reittiä jatketaan Söderkullasta Nikkilään ja perustetaan uusi linja 842 Itäkeskus-Söderkulla-Eriksnäs. Lauantaisin liikennöidään myös linjaa 843 Itäkeskus-Söderkulla-Kalkkiranta, joka korvaa linjan 995 palvelun.

Linjoja 841 ja 842 liikennöidään arkisin läpi päivän 60 minuutin välein, jolloin vuoroväli osuudella Itäkeskus-Söderkulla on 30 minuuttia. Lauantaisin liikennöidään päiväliikenteessä 60 minuutin vuorovälillä linjaa 841 ja 120 minuutin vuorovälillä linjoja 842 ja 843, jolloin vuoroväli osuudella Itäkeskus-Söderkulla on 30 minuuttia. Sunnuntaisin ja iltaisin liikennöidään 120 minuutin välein linjoja 841 ja 842, jolloin vuoroväli osuudella Itäkeskus-Söderkulla on 60 minuuttia.

Arkisin osa linjan 995 lähdöistä jatketaan Söderkullasta Taasjärven alueelle, edellyttäen että katujen ja pysäkkien parannustoimenpiteet Tasbyntiellä ja Amiraalintiellä on toteutettu. Myös linja 841 voidaan liikennöidä Amiraalintien kautta, jos reitille tarvittavat parannustoimeenpiteen on toteutettu.

Kustannusmuutokset:
+40 000 € vuonna 2019 ja +80 000 € vuositasolla.

Muutokset vuonna 2020

Varaudutaan asukasmäärän kasvuun Nikkilän ja Söderkullan alueella tihentämällä ilta- ja viikonloppuliikenteen vuorovälejä.

Kustannusmuutokset:
+10 000 € vuonna 2020 ja +25 000 € vuositasolla.

Muutokset vuonna 2021

Ei suunniteltuja muutoksia.

MUUTOKSET SIUNTION SISÄISILLÄ LINJOILLA JA SIUNTION SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2019

Ei suunniteltuja muutoksia.

Muutokset vuonna 2020

Ei suunniteltuja muutoksia.

Muutokset vuonna 2021

Ei suunniteltuja muutoksia.

MUUTOKSET TUUSULAN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA TUUSULAN SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2019

Tuusulan ja Keravan linjastosuunnitelman mukainen liikennöinti aloitetaan elokuussa 2019. Linjastosuunnitelman mukaisesti liityntäliikenteen määrä alueella kasvaa. Myös ilta- sekä viikonloppuliikenteen palvelutaso paranee. Linjastosuunnitelman mukainen liikennöinti on arvioitu Tuusulan kunnan osalta kustannusneutraaliksi.

Muutokset vuonna 2020

Varaudutaan Rykmentinpuiston asuinalueen kehittymiseen lisäämällä alueelle päivittäinen joukkoliikennetarjonta.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
1 ap / ma-su
+100 000 € vuonna 2020 ja +300 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2021

Ei suunniteltuja muutoksia.

Liite 4: Kuntaosuudet 2019-2021

Kuntaosuudet vuonna 2019

A. Kustannukset kunnittain

Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	295,613	107,938	2,075	89,932	9,550	10,740	5,035	6,060	0,796	527,739
- Ympäristöbonus	1,045	0,473	0,005	0,363	0,022	0,041	0,027	0,023	0,002	2,000
Yhteensä	296,658	108,410	2,081	90,295	9,572	10,780	5,061	6,083	0,799	529,739
%-jakautuma	56,0 %	20,5 %	0,4 %	17,0 %	1,8 %	2,0 %	1,0 %	1,1 %	0,2 %	100,0 %

Yleiskustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	47,622	14,981	0,263	10,442	0,864	0,847	0,236	0,263	0,040	75,558
Yhteensä	47,622	14,981	0,263	10,442	0,864	0,847	0,236	0,263	0,040	75,558
%-jakautuma	63,0 %	19,8 %	0,3 %	13,8 %	1,1 %	1,1 %	0,3 %	0,3 %	0,1 %	100,0 %

Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	83,761	47,589	0,313	15,446	0,901	1,885	0,344	0,413	0,064	150,717
Yhteensä	83,761	47,589	0,313	15,446	0,901	1,885	0,344	0,413	0,064	150,717
%-jakautuma	55,6 %	31,6 %	0,2 %	10,2 %	0,6 %	1,3 %	0,2 %	0,3 %	0,0 %	100,0 %

Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	426,996	170,508	2,651	115,820	11,315	13,472	5,615	6,736	0,901	754,014
- Ympäristöbonus	1,045	0,473	0,005	0,363	0,022	0,041	0,027	0,023	0,002	2,000
Yhteensä	428,041	170,981	2,656	116,183	11,337	13,513	5,642	6,759	0,903	756,014
%-jakautuma	56,6 %	22,6 %	0,4 %	15,4 %	1,5 %	1,8 %	0,7 %	0,9 %	0,1 %	100,0 %

B. Lipputulot kunnittain

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	208,547	76,031	1,938	60,424	8,638	8,445	2,763	4,064	0,487	371,337
Yhteensä	208,547	76,031	1,938	60,424	8,638	8,445	2,763	4,064	0,487	371,337
%-jakautuma	56,2 %	20,5 %	0,5 %	16,3 %	2,3 %	2,3 %	0,7 %	1,1 %	0,1 %	100,0 %

C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	218,449	94,477	0,712	55,396	2,677	5,027	2,852	2,673	0,414	382,677
- Ympäristöbonus	1,045	0,473	0,005	0,363	0,022	0,041	0,027	0,023	0,002	2,000
Yhteensä	219,494	94,950	0,718	55,759	2,699	5,067	2,879	2,696	0,417	384,677
%-jakautuma	57,1 %	24,7 %	0,2 %	14,5 %	0,7 %	1,3 %	0,7 %	0,7 %	0,1 %	100,0 %

Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- ed. vuosien yli-/alijäämä	13,240	0,648	0,146	6,473	1,075	1,952	0,426	0,000	0,000	23,959
- suurten kaupunkiseut. tul	2,350	1,019	0,035	0,815	0,130	0,143	0,074	0,141	0,022	4,730
Yhteensä	15,590	1,667	0,181	7,288	1,205	2,095	0,500	0,141	0,022	28,689
%-jakautuma	54,3 %	5,8 %	0,6 %	25,4 %	4,2 %	7,3 %	1,7 %	0,5 %	0,1 %	100,0 %

D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	203,904	93,283	0,537	48,471	1,494	2,972	2,379	2,554	0,394	355,988
Yhteensä	203,904	93,283	0,537	48,471	1,494	2,972	2,379	2,554	0,394	355,988
%-jakautuma	57,3 %	26,2 %	0,2 %	13,6 %	0,4 %	0,8 %	0,7 %	0,7 %	0,1 %	100,0 %

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Subventio% kunnittain										
- Yhteensä	47,6 %	54,6 %	20,2 %	41,7 %	13,2 %	22,0 %	42,2 %	37,8 %	43,6 %	47,1 %

Vertailu kuntaosuudet 2019 TAE ja 2018 TA, ennen vähennyksiä

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2019 TAE	219,494	94,950	0,718	55,759	2,699	5,067	2,879	2,696	0,417	384,677
2018 TA	210,444	88,160	1,103	53,075	3,257	5,240	2,383	3,191	0,578	367,431
Erotus, 2019 TAE - 2018 TA	9,050	6,790	-0,385	2,684	-0,558	-0,173	0,496	-0,495	-0,161	17,246

Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset 2019 TAE ja 2018 TA

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2019 TAE	15,590	1,667	0,181	7,288	1,205	2,095	0,500	0,141	0,022	28,689
2018 TA	14,817	0,694	0,166	6,877	1,016	2,012	0,569	0,149	0,024	26,324

Kuntaosuudet vähennysten jälkeen

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2019 TAE	203,904	93,283	0,537	48,471	1,494	2,972	2,379	2,554	0,394	355,988
2018 TA	195,627	87,466	0,937	46,198	2,241	3,228	1,814	3,042	0,554	341,107
Erotus	8,277	5,817	-0,400	2,273	-0,747	-0,256	0,565	-0,488	-0,160	14,881

Kuntaosuus ilman ed. vuosien yli- /alijäämää

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2019 TAE	217,144	93,930	0,683	54,944	2,569	4,924	2,804	2,554	0,394	379,947
Subventio% kunnittain	50,7 %	54,9 %	25,7 %	47,3 %	22,7 %	36,4 %	49,7 %	37,8 %	43,6 %	50,3 %

Kuntaosuudet vuonna 2020

A. Kustannukset kunnittain

Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	303,148	111,893	2,114	92,481	9,617	10,849	5,362	7,054	0,801	543,319
- Ympäristöbonus	1,037	0,475	0,005	0,364	0,022	0,040	0,027	0,028	0,002	2,000
Yhteensä	304,185	112,368	2,119	92,845	9,639	10,888	5,390	7,082	0,803	545,319
%-jakautuma	55,8 %	20,6 %	0,4 %	17,0 %	1,8 %	2,0 %	1,0 %	1,3 %	0,1 %	100,0 %

Yleiskustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	48,045	15,114	0,265	10,535	0,872	0,854	0,239	0,265	0,040	76,229
Yhteensä	48,045	15,114	0,265	10,535	0,872	0,854	0,239	0,265	0,040	76,229
%-jakautuma	63,0 %	19,8 %	0,3 %	13,8 %	1,1 %	1,1 %	0,3 %	0,3 %	0,1 %	100,0 %

Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	88,411	48,120	0,324	15,127	0,925	1,923	0,357	0,416	0,066	155,669
Yhteensä	88,411	48,120	0,324	15,127	0,925	1,923	0,357	0,416	0,066	155,669
%-jakautuma	56,8 %	30,9 %	0,2 %	9,7 %	0,6 %	1,2 %	0,2 %	0,3 %	0,0 %	100,0 %

Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	439,605	175,126	2,703	118,143	11,413	13,626	5,958	7,735	0,908	775,217
- Ympäristöbonus	1,037	0,475	0,005	0,364	0,022	0,040	0,027	0,028	0,002	2,000
Yhteensä	440,642	175,602	2,708	118,507	11,435	13,666	5,985	7,762	0,910	777,217
%-jakautuma	56,7 %	22,6 %	0,3 %	15,2 %	1,5 %	1,8 %	0,8 %	1,0 %	0,1 %	98,9 %

B. Lipputulot kunnittain

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	211,675	77,171	1,967	61,330	8,768	8,572	2,805	4,125	0,494	376,907
Yhteensä	211,675	77,171	1,967	61,330	8,768	8,572	2,805	4,125	0,494	376,907
%-jakautuma	56,2 %	20,5 %	0,5 %	16,3 %	2,3 %	2,3 %	0,7 %	1,1 %	0,1 %	100,0 %

C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	227,929	97,955	0,735	56,812	2,646	5,054	3,153	3,610	0,414	398,310
- Ympäristöbonus	1,037	0,475	0,005	0,364	0,022	0,040	0,027	0,028	0,002	2,000
Yhteensä	228,966	98,430	0,741	57,176	2,667	5,094	3,181	3,638	0,416	400,310
%-jakautuma	57,2 %	24,6 %	0,2 %	14,3 %	0,7 %	1,3 %	0,8 %	0,9 %	0,1 %	100,0 %

Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- ed. vuosien yli-/alijäämä	13,240	0,648	0,146	6,473	1,075	1,952	0,426	0,000	0,000	23,959
- suurten kaupunkiseut. tuki	2,350	1,019	0,035	0,815	0,130	0,143	0,074	0,141	0,022	4,730
Yhteensä	15,590	1,667	0,181	7,288	1,205	2,095	0,500	0,141	0,022	28,689
%-jakautuma	54,3 %	5,8 %	0,6 %	25,4 %	4,2 %	7,3 %	1,7 %	0,5 %	0,1 %	100,0 %

D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	213,377	96,763	0,560	49,888	1,463	2,999	2,681	3,497	0,394	371,621
Yhteensä	213,377	96,763	0,560	49,888	1,463	2,999	2,681	3,497	0,394	371,621
%-jakautuma	57,4 %	26,0 %	0,2 %	13,4 %	0,4 %	0,8 %	0,7 %	0,9 %	0,1 %	100,0 %

Subventio% kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	48,4 %	55,1 %	20,7 %	42,1 %	12,8 %	21,9 %	44,8 %	45,0 %	43,3 %	47,8 %

Vertailu kuntaosuudet 2020 TS ja 2018 TA, ennen vähennyksiä

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2020 TS	228,966	98,430	0,741	57,176	2,667	5,094	3,181	3,638	0,416	400,310
2018 TA	210,444	88,160	1,103	53,075	3,257	5,240	2,383	3,191	0,578	367,431
Erotus, 2018 ENN - 2018 TA	18,522	10,270	-0,362	4,101	-0,590	-0,146	0,798	0,447	-0,162	32,879

Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset 2020 TS ja 2018 TA

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2020 TS	15,590	1,667	0,181	7,288	1,205	2,095	0,500	0,141	0,022	28,689
2018 TA	14,817	0,694	0,166	6,877	1,016	2,012	0,569	0,149	0,024	26,324

Kuntaosuudet vähennysten jälkeen

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2020 TS	213,377	96,763	0,560	49,888	1,463	2,999	2,681	3,497	0,394	371,621
2018 TA	195,627	87,466	0,937	46,198	2,241	3,228	1,814	3,042	0,554	341,107
Erotus	17,750	9,297	-0,377	3,690	-0,778	-0,229	0,867	0,455	-0,160	30,514

Kuntaosuus ilman ed. vuosien yli- /alijäämää

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2020 TS	226,616	97,411	0,705	56,362	2,538	4,951	3,107	3,497	0,394	395,580
Subventio% kunnittain	51,4 %	55,5 %	26,0 %	47,6 %	22,2 %	36,2 %	51,9 %	45,0 %	43,3 %	50,9 %

Kuntaosuudet vuonna 2021

A. Kustannukset kunnittain

Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	307,144	111,635	2,090	91,003	9,539	10,844	5,406	7,041	0,797	545,499
- Ympäristöbonus	1,042	0,475	0,005	0,358	0,022	0,040	0,028	0,028	0,002	2,000
Yhteensä	308,186	112,110	2,096	91,362	9,560	10,884	5,433	7,069	0,799	547,499
%-jakautuma	56,3 %	20,5 %	0,4 %	16,7 %	1,7 %	2,0 %	1,0 %	1,3 %	0,1 %	100,0 %

Yleiskustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	48,006	15,101	0,265	10,526	0,871	0,854	0,238	0,265	0,040	76,166
Yhteensä	48,006	15,101	0,265	10,526	0,871	0,854	0,238	0,265	0,040	76,166
%-jakautuma	63,0 %	19,8 %	0,3 %	13,8 %	1,1 %	1,1 %	0,3 %	0,3 %	0,1 %	100,0 %

Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	90,129	49,457	0,331	15,239	0,937	1,978	0,364	0,421	0,068	158,924
Yhteensä	90,129	49,457	0,331	15,239	0,937	1,978	0,364	0,421	0,068	158,924
%-jakautuma	56,7 %	31,1 %	0,2 %	9,6 %	0,6 %	1,2 %	0,2 %	0,3 %	0,0 %	100,0 %

Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	445,278	176,193	2,686	116,768	11,347	13,676	6,008	7,727	0,906	780,589
- Ympäristöbonus	1,042	0,475	0,005	0,358	0,022	0,040	0,028	0,028	0,002	2,000
Yhteensä	446,321	176,668	2,691	117,126	11,368	13,716	6,036	7,755	0,908	782,589
%-jakautuma	57,0 %	22,6 %	0,3 %	15,0 %	1,5 %	1,8 %	0,8 %	1,0 %	0,1 %	100,0 %

B. Lipputulot kunnittain

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	214,851	78,329	1,997	62,250	8,899	8,701	2,847	4,186	0,501	382,561
Yhteensä	214,851	78,329	1,997	62,250	8,899	8,701	2,847	4,186	0,501	382,561
%-jakautuma	56,2 %	20,5 %	0,5 %	16,3 %	2,3 %	2,3 %	0,7 %	1,1 %	0,1 %	100,0 %

C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	230,428	97,865	0,689	54,518	2,448	4,975	3,161	3,541	0,404	398,028
- Ympäristöbonus	1,042	0,475	0,005	0,358	0,022	0,040	0,028	0,028	0,002	2,000
Yhteensä	231,470	98,339	0,694	54,876	2,469	5,015	3,189	3,569	0,407	400,028
%-jakautuma	57,9 %	24,6 %	0,2 %	13,7 %	0,6 %	1,3 %	0,8 %	0,9 %	0,1 %	100,0 %

Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- ed. vuosien yli-/alijäämä	13,240	0,648	0,146	6,473	1,075	1,952	0,426	0,000	0,000	23,959
- suurten kaupunkiseut. tuki	2,350	1,019	0,035	0,815	0,130	0,143	0,074	0,141	0,022	4,730
Yhteensä	15,590	1,667	0,181	7,288	1,205	2,095	0,500	0,141	0,022	28,689
%-jakautuma	54,3 %	5,8 %	0,6 %	25,4 %	4,2 %	7,3 %	1,7 %	0,5 %	0,1 %	100,0 %

D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	215,881	96,672	0,513	47,588	1,264	2,920	2,689	3,427	0,384	371,339
Yhteensä	215,881	96,672	0,513	47,588	1,264	2,920	2,689	3,427	0,384	371,339
%-jakautuma	58,1 %	26,0 %	0,1 %	12,8 %	0,3 %	0,8 %	0,7 %	0,9 %	0,1 %	100,0 %

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Subventio% kunnittain										
- Yhteensä	48,4 %	54,7 %	19,1 %	40,6 %	11,1 %	21,3 %	44,6 %	44,2 %	42,3 %	47,5 %

Vertailu kuntaosuudet 2021 TS ja 2018 TA, ennen vähennyksiä

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2021 TS	231,470	98,339	0,694	54,876	2,469	5,015	3,189	3,569	0,407	400,028
2018 TA	210,444	88,160	1,103	53,075	3,257	5,240	2,383	3,191	0,578	367,431
Erotus, 2018 ENN - 2018 TA	21,026	10,179	-0,409	1,801	-0,788	-0,225	0,806	0,378	-0,171	32,597

Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset 2021 TS ja 2018 TA

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2021 TS	15,590	1,667	0,181	7,288	1,205	2,095	0,500	0,141	0,022	28,689
2018 TA	14,817	0,694	0,166	6,877	1,016	2,012	0,569	0,149	0,024	26,324

Kuntaosuudet vähennysten jälkeen

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2021 TS	215,881	96,672	0,513	47,588	1,264	2,920	2,689	3,427	0,384	371,339
2018 TA	195,627	87,466	0,937	46,198	2,241	3,228	1,814	3,042	0,554	341,107
Erotus	20,254	9,206	-0,424	1,390	-0,977	-0,308	0,875	0,385	-0,170	30,232

Kuntaosuus ilman ed. vuosien yli- /alijäämää

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2021 TS	229,120	97,320	0,659	54,061	2,339	4,872	3,115	3,427	0,384	395,298
Subventio% kunnittain	51,3 %	55,1 %	24,5 %	46,2 %	20,6 %	35,5 %	51,6 %	44,2 %	42,3 %	50,5 %

KUNTAOSUUKSIEN LASKENTAPERUSTEET

Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymää koskeva perussopimus

HSL-liikenteen kulut ja tuotot kohdennetaan jäsenkunnille perussopimuksessa esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Kuntayhtymän eri tehtävistä aiheutuvat kulut kohdistetaan palvelujen käytön mukaisesti ja lipputulot kuntakohtaisen lipputulokertymän perusteella.

Vyöhykehinnoittelun vaikutukset kuntaosuuslaskentaan

Vuonna 2019 käyttöönotettava vyöhykejärjestelmä vaikuttaa lipputulojen ja kustannusten kohdistukseen kuntaosuuslaskelmissa. Esitetyssä kuntaosuuslaskelmassa on oletettu, että uusi vyöhykehinnoittelumalli otetaan käyttöön vuodenvaihteessa 2019.

Lipputulojen jakoperusteina eri vyöhykkeille on käytetty arvioituja lipputyyppi- ja asuinkuntakohtaisia lipputulojakaumia. Kunkin vyöhykkeen kaikki henkilökohtaiset arvo-, mobiili-, ja kausilipputulot on kohdistettu kunnille matkustajan asuinkunnan perusteella. Nykyiset kuntien sisäiset kertalipputuotteet poistuvat. Niitä korvaavien vyöhykekohtaiset kertalippujen tulot ja muut lipputulot, joita ei voida kohdistaa suoraan kunnille, on kohdistettu kunnille vyöhykkeittäin suoraan kohdistettujen arvo- ja mobiililipputulojen jakautumien perusteella.

Oleellisin lipputuloihin vaikuttava muutos matkoilla, joilla nykyinen PKS:n seutulippu korvautuu AB- tai BC-lipulla. Uudessa järjestelmässä AB-lippu tuottaa arvioiden mukaan n. 70 % HSL:n lipputuloista. Myönnettävät alennukset sekä lisävyöhykelipun ja seniorilipun käyttöönotto vaikuttavat myös lipputulokertymään.

Kustannusjaon osalta liikennemuotojen ja linjastojen kohdistuseriin ei esitetä muutoksia, eli nykyinen jako sisäisiin ja seudullisiin linjastoihin säilyy entisellään. Operointikustannukset arvioitu tilanteeseen, jossa Länsi-Espoon suorat bussilinjat ovat käytössä. Kustannusten jaossa käytettävien nousujen ja matkustajakilometrien jakautumat perustuvat bussiliikenteen osalta alkuvuoden 2018 muokattuihin tietoihin ja Länsimetron myötä ennakoituihin muutoksiin. Raideliikenteen osalta on käytetty viimeisimpien lippulajitutkimusten muokattuja tuloksia. Merkittävimmät muutokset ovat nykyisten sisäisillä kertalipuilla tehtyjen nousujen kohdistuksessa. Nämä nousut on kohdistettu kunnille vyöhykkeittäin suoraan kohdistettujen nousujakautumien perusteella. Länsimetron osalta on hyödynnetty ulkopuolisen asiantuntijan tekemiä kokonaisarviointeja. Tuusulalle ja Siuntiolle kohdistettavien liikennemuotokohtaiset nousut ja matkustajakilometrit on arvioitu hyödyntämällä aikaisemmin laadittujen vaikutusarviointien suhdekertoimia. Tämä koskee metro-, juna- ja raitioliikenteen kustannusjakoa.

JOUKKOLIIKENTEEN KULUJEN JAKO

Perussopimuksessa jäsenkunnille jaettavat kulut on jaettu:

- operointikuluihin (liikennöintikorvaukset)
- tilaajaorganisaation suunnittelu, hallinto- yms. kuluihin
- infrakuluihin

Liikenteen operointikulut

Operointikuluilla tarkoitetaan ostopalveluina hankittavan joukkoliikenteen liikenteenhoidon kustannuksia. Kuntien maksuosuudet operointikuluista määritellään liikennemuodoittain kunkin kunnan asukkaiden tekemien matkustajakilometrien perusteella.

Bussiliikenne

Kulut jaetaan kunnille linjastokohtaisesti (Helsingin sisäiset linjat, Espoon ja Kauniaisten sisäiset linjat, Vantaan sisäiset linjat, Keravan sisäiset linjat, seutulinjat PKS, seutulinjat Kerava, U-linjat PKS, U-linjat Kirkkonummi) kunnille kohdistettujen matkustajakilometrien perusteella.

Kunnille kohdistetut linjastokohtaiset matkustajakilometrit lasketaan matkakorttijärjestelmästä saatavien nousujen ja viimeisen käytettävissä olevien kuntakohtaisten keskimatkatietojen perusteella. Vuositason nousujen ja keskimatkojen perusteella lasketaan linjastokohtaiset matkustajakilometrit kunnittain. Niistä lasketaan edelleen jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan kulut kunnille.

Junaliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien lippulajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten nousujen ja matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan lippulajitutkimuksista saatavien nousujen ja keskimatkatietojen perusteella.

Junaliikenteen operointikulut on uuden sopimuksen myötä jaettu kunnille matkustajakilometreistä ja nousuista laskettujen kuntakohtaisten jako-osuuksien painotettuna keskiarvona. Painoina on käytetty kummallekin osatekijälle 0,5. Uuden junakaluston käyttöönoton myötä pääomakustannukset nousevat merkittävästi ja pelkästään matkustajakilometreihin perustuva kuntajako kohdistaisi 3. vyöhykkeen kunnille kohtuuttoman suuret kustannukset. Tarvittavan kalustomäärän kannalta ratkaisevaa on maksimikuormitus eli nousujen määrä, ei matkojen pituus.

Metroliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien matkustajalaskentojen ja lippulajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan matkustajalaskennoista saatavien nousujen ja lippulajitutkimuksista saatujen kuntalaisuusjakautumien ja keskimatkatietojen perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen metroliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan metroliikenteen kulut kunnille.

Raitiovaunuliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien matkustajalaskentojen ja lippulajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan matkustajalaskennoista saatavien nousujen ja lippulajitutkimuksista saatujen kuntalaisuusjakautumien ja keskimatkatietojen perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen raitiovaunuliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan raitiovaunuliikenteen kulut kunnille.

Lauttaliikenne
Kulut jaetaan kunnille kohdistettujen matkustajakilometrien perusteella.

Kunnille kohdistetut matkustajakilometrit lasketaan matkakorttijärjestelmästä saatavien nousujen ja kuntakohtaisten keskimatkatietojen perusteella.

Nousuina käytetään lippulajeittain laskettuja vuositason nousuja, jotka on kohdistettu kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen lauttaliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan lauttaliikenteen kulut kunnille.

Tilaajaorganisaation suunnittelu, hallinto yms. kulut
Ko. kuluilla tarkoitetaan HSL-organisaation eri yksiköiden nettokuluja lukuun ottamatta operointikuluja.

Suunnittelu, hallinto yms. kulut kohdistetaan kunnille liikennemuodoittain/linjastoittain kuntien asukkaiden tekemien nousujen perusteella.

Kulut yhteensä kohdistetaan ensin eri liikennemuodoille/linjastoille sovituilla kertoimilla painotettujen nousujen jakautuman perusteella.

Eri liikennemuodoille/linjastoille kohdistetut yleiskustannukset yhteensä jaetaan edelleen kunnille matkustajakilometrien laskennassa käytettyjen kuntakohtaisten nousujen ja niistä laskettujen jako-osuuksien perusteella.

Infrakulut
Ennen vuotta 2012 käyttöön otetun joukkoliikenneinfran osalta noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Bussiliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille linjastoittain nousujen suhteessa.
- Bussiliikenneterminaalien osalta kulut kohdistetaan ensin linjastoille terminaalista tehtyjen lähtöjen suhteessa.
- Junaliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille junaliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa.
- Lauttaliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille lauttaliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa.
- Metroliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille metroliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa.

- Raitioliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille raitioliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa.

Vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otettavien merkittävien joukkoliikenneinvestointien jl-infrakulujen kohdistamisesta jäsenkaupungeille/kunnille on sovittu erikseen. Tällaisia uusia merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ovat sopimuksen mukaisesti ainakin Länsimetro ja Kehärata. Aikaisempi sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta jää sellaisenaan voimaan.

Vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otetun joukkoliikenneinfran osalta noudatetaan seuraavia periaatteita:

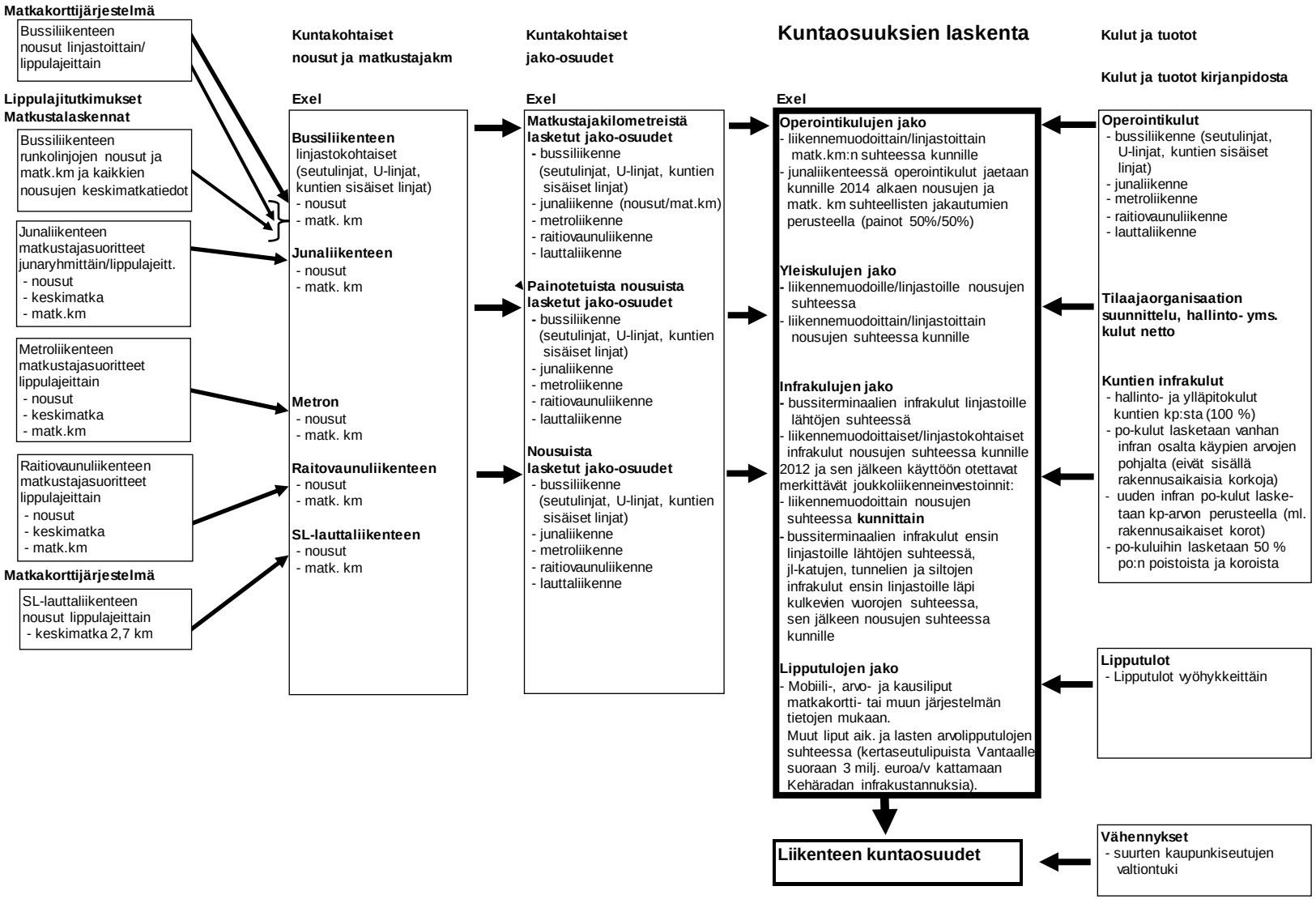
- Junaliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille junaliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.
- Lauttaliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille lauttaliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.
- Metroliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille metroliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.
- Raitioliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille raitioliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.

Bussiliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille linjastoittain nousujen suhteessa. Bussiliikenneterminaalien osalta kulut kohdistetaan ensin linjastoille terminaalista tehtyjen lähtöjen suhteessa. Joukkoliikennekatujen, -tunnelien ja siltojen osalta kulut kohdistetaan ensin linjastoille kyseisen joukkoliikennekadun, -tunnelin tai –sillan läpi kulkevien vuorojen suhteessa.

LIPPUTULOT

Lipputulot kohdistetaan kunnille vyöhykkeittäin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella. Ne lipputulot, joita ei voida kohdistaa suoraan kunnille, kohdistetaan henkilökohtaisten aikuisten ja lasten mobiili- ja arvoseutulipputulojen suhteella. Kehäradan tuomista lisääntyneistä kertaseutulipputuloista vuosittain kohdistetaan kolme (3) miljoonaa euroa Vantaan kaupungille kattamaan Vantaalle kohdistuvia Kehäradan infrakustannuksia.

HSL:n kulujen ja tuottojen kohdistaminen kunnille

Pääsyyt kuntaosuuksien muutoksiin TAE2019 – TA2018. (Kevään 2018 tilanne):

Helsinki	Helsingin sisäisen ja seutubussiliikenteen kustannuspaineet kasvattavat Helsingin kuntaosuutta. Raitio- ja metroliikenteen kasvavat kustannukset kohdistuvat pääasiassa Helsingille.
Espoo	Espoon infralaskutus HSL:ltä kasvaa 8,6 M€ vuodelle 2019, pääasiassa Länsimetron ylläpitokustannusten takia. Tästä summasta kohdistetaan edelleen suurin osa kuntaosuuslaskennassa Espoolle.
Vantaa	Kasvava seutuliikenteen osuus kasvattaa osaltaan myös Vantaan kustannuksia.
Kauniainen ja Kerava	Operointikulujen arvioidaan toteutuvan lähes vuoden 2018 TA:n mukaisina.
Kirkkonummi ja Sipoo	U-liikenteen käyttö on lisääntynyt ja kustannusten arvioidaan kasvavan vuodesta 2018, mutta toisaalta vyöhykejärjestelmän myötä myös lipputulokertymä kasvaa hieman.
Tuusula	Uuden linjastosuunnitelman mukaisen liikennöinnin vuosikustannusten arvioidaan olevan vuoden 2018 talousarvion tasolla. Lipputuloja arvioidaan kertyvän vyöhykejärjestelmässä vuoden 2018 ennustetta enemmän.
Siuntio	Siuntion kustannusten arvioidaan säilyvän vuoden 2018 tasolla, lipputulokertymä kasvanee hieman vyöhykejärjestelmässä.

Liite 5: Käytettyjen lyhenteiden selityksiä

Lyhenne	Selite
ASTY	Asiakastyytyväisyystutkimus.
BEST	Benchmarking European Service of public Transport. BEST:ssä tutkitaan yhtenäisellä menetelmällä Pohjoismaiden pääkaupunkien sekä eräiden Keski-Euroopan kaupunkien asukkaiden tyytyväisyyttä joukkoliikenteeseen. Tutkimukseen sisältyvät kaupungit: Bergen, Geneve, Kööpenhamina, Oslo, Tukholma ja Helsinki.
CES	Asiakaskokemusta mittaava mittari (Customer effort Score), näkökulma helppoudessa.
CRM	Customer Relationship Management, asiakkuuksien johtaminen.
Dashboard	Visuaalinen raportointinäkymä.
Dilax	Automaattisia laskentalaitteita valmistava yritys. Dilaxin laitteita on käytössä busseissa ja lähijunissa.
DW	Data Warehouse eli tietovarasto.
eBusSystems	Hanke, jossa kehitetään sähköbussijärjestelmää latausverkostoineen.
ePELI	HSL:n alueelle muodostettava tulevaisuuden bussiliikenteen innovointiympäristö. ePELI:n ytimessä on kokeiluluonteinen sähköbussiliikenne, joka toimii kokeilu- ja kehitysalustana.
ENN2018	Ennuste (lyhennettä käytetään taloustaulukoiden sarakeotsikoissa), esim. ENN2018 = Vuoden 2018 ennuste (osavuosikatsaus 1/2018, joka on laadittu huhtikuun tiedoilla).
GDPR	General Data Protection Regulation, EU:n tietosuoja-asetus.
HASTUS	Horaires et. Assignations pour Systeme de Transport Urbain et Semi-urbain, ohjelmisto, jolla suunnitellaan HSL:n bussi- ja ratikkaliikenteen aikataulut. ”Kaupunkien ja taajamien kuljetusjärjestelmien aikataulut ja toimeksiannot”
HEHA	Liikkumistutkimus tai henkilöhaastattelututkimus.
HELMET	Henkilöliikenteen kysyntäennustemalli.
HKL	Helsingin kaupungin liikennelaitos.
HLJ	Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma.
HR	Human Resources, henkilöstö-, henkilöstöasiat
HSL	Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä, jonka jäsenkuntia ovat Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa, Kerava, Kirkkonummi, Sipoo, Siuntio ja Tuusula.
HSLH	Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän hallitus.
IoT-maailma	Internet of Things, esineiden internet. Internet-verkon laajentuminen laitteisiin ja koneisiin, joita voidaan ohjata, mitata ja sensoroida internet verkon yli.
IP-lukija	Matkakortin itsepalvelulukija junissa, busseissa, raitiovaunuissa ja asemilla.
JOLA	Joukkoliikenteen laatututkimus.
JORE	Joukkoliikennerekisteri, johon on koottu kaikki linjojen reittejä ja aikatauluja koskevat tiedot.

Lyhenne	Selite
JUKI	Lähijunaliikenteen kilpailutus –projekti.
KOTU	Koettu turvallisuus lähijunaliikenteessä –tutkimus.
KUHA	Metropolialueen liikenneinfrastruktuurin pienet kustannustehokkaat hankkeet.
KUUMA-kunta	KUUMA-seutu muodostuu pääkaupunkiseudun ympärillä sijaitsevista 10 kehyskunnasta. KUUMA-kuntia ovat Hyvinkää, Järvenpää, Kirkkonummi, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti.
LIJ	Lippu- ja informaatiojärjestelmä (-hanke).
LIPTU	Lippulajitutkimus, joita tehdään HSL:n perussopimuksen mukaisesti vuosittain eri joukkoliikennemuodoissa.
LISU	Liikennöintisuunnitelma, jossa suunnitellaan seuraavan liikennöintivuoden (kesäkausi ja talvikausi) liikenteen toteutus (tarkat reitit & liikennetarjonta). Tulevan kesän ja talvikauden aikataulut laaditaan Lisun pohjalta.
LITU	Laaja liikennetutkimus, joka koostuu osatutkimuksista (esim. HEHA).
LMJ	Valtakunnallista Waltti-korttia hallinnoiva Lippu- ja maksujärjestelmä Oy.
MaaS	Mobility as a Service (MaaS) eli Liikkuminen palveluna. Palvelukokonaisuus, jossa liikkumistarpeet on paketoitu kokonaisuuksiksi ja käyttäjä päättää millaisia osia hän haluaa pakettiinsa ostaa.
MAL	MAL = Maankäyttö, asuminen ja liikenne. MAL-verkosto on valtakunnallinen maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisverkosto. Verkoston toiminta perustuu valtion ja suurten kaupunkiseutujen kaupunkipolitiikkaan, seudullisen strategisen suunnittelun edistämiseen ja jäsenseutujen vertaisoppimiseen.
Maas IdeaLab	Liikkumispalveluiden ohjelma, jossa syntyviä ideoita HSL pilotoi yhdessä muiden toimijoiden kanssa.
MASU	Maankäyttösuunnitelma.
MONO	Aikataulu- ja informaatiomonitorien ohjaus (aikataulunäytöt esim. asemilla).
MUULI	Muuttuneen liikenteen ohjelma (esim. ajamattomat vuorot, kalustemuutokset).
NPS	Asiakasuskollisuutta mittaava mittari (Net Promoter Score), jossa selvitetään kuinka todennäköisesti asiakas suosittelee yritystä.
OpenMaas	Avoin kertalipunmyynnin rajapinta kaikkien liikennepalveluista kiinnostuneiden toimijoiden käyttöön.
PKS	Pääkaupunkiseutu, johon lasketaan kuuluvaksi Helsingin, Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupungit.
TA2018	Talousarvio (lyhennettä käytetään taloustaulukoiden sarakeotsikoissa), esim. TA2018 = vuoden 2018 talousarvio.
TAE2019	Talousarvioennuste / alustava talousarvio (lyhennettä käytetään taloustaulukoiden sarakeotsikoissa), esim. TAE2019 = vuoden 2019 talousarvioennuste.
TS2020	Taloussuunnitelma (lyhennettä käytetään taloustaulukoiden sarakeotsikoissa), esim. TS2019 = vuoden 2019 taloussuunnitelma.
TP2017	Tilinpäätös (lyhennettä käytetään taloustaulukoiden sarakeotsikoissa),

Lyhenne	Selite
	esim. TP2017 = vuoden 2017 tilinpäätös.
TTS	Toiminta- ja taloussuunnitelma, joka laaditaan kolmelle seuraavalle toimintavuodelle.
TVV	Waltti-järjestelmän kehittäjänä toimii TVV lippu- ja maksujärjestelmä Oy, joka on kuntien ja valtion yhteinen IT-palvelu- ja hankintayhtiö.
Waltti	Valtakunnallinen matkakorttihanke.

6 §

Lausunto HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2019 - 2021, vesihuollon sekä jätehuollon investointistrategioista, vesihuollon ja jätehuollon investointiohjelmista vuosille 2019 - 2028 sekä HSY:n strategiasta 2025

VD/5625/00.04.03/2018
HW/AKyy

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY:n (jatkossa HSY) hallitus on pyytänyt Vantaan kaupungilta lausuntoa (VD/5625/00.04.03/2018) HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta (TTS) vuosille 2019-2021, vesihuollon investointistrategiasta, vesihuollon investointiohjelmasta vuosille 2019-2028, jätehuollon investointiohjelmasta vuosille 2019-2028, jätehuollon investointistrategiasta sekä HSY:n strategia 2025 –esityksestä. Lausunnot on pyydetty antamaan 31.8.2018 mennessä.

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä kuntayhtymälle taloussuunnitelma, joka ajoittuu vähintään kolmelle seuraavalle vuodelle. HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydettävä jäsenkuntien lausunnot ennen sen hyväksymistä.

Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

Toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2019-2021 tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat kuntayhtymän hallituksen 16.3.2018 hyväksymään uuteen strategiaan 2025. TTS-kauden tavoitteiden ja hankkeiden pohjana ovat strategiset päämäärät: ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä, korkea toimintavarmuus, sujuvat palvelut ja vakaa talous sekä mahdollistajapäämäärät: hyvän työelämän kehittäjä, aktiivinen uuden teknologian hyödyntäjä, tiedolla vaikuttaja ja yhteistyön rakentaja.

Suoritteet:
HSY:n verkostoon pumpatun veden määrän ei arvioida juurikaan kasvavan suunnittelukaudella. Vuonna 2019 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 92,9 miljoonaa m3.

Vuonna 2019 asiakaskiinteistöiltä kuljetetun jätemäärän suunnitellaan olevan 318 000 tonnia.

Henkilöstömäärien toteumat ovat jääneet suunniteltua alemmalle tasolle. Henkilöstösuunnitelma päivitetään suunnitelmakaudelle 2019-2021 ja muutokset huomioidaan lopullisessa taloussuunnitelmassa syksyllä.

Talous:
HSY:n toimintatuottojen arvioidaan kasvavan 2 % vuoden 2018 ennusteeseen verrattuna. Vesitaksoihin tehdään 2 % reaalikorotus. Jätehuollon asiakashintoja ei reaalisesti koroteta ollenkaan. Jäsenkunnilta perittävät kuntaosuudet vuonna 2019 ovat 4,15 miljoonaa euroa (vuonna 2018 4,10 miljoonaa euroa).

HSY:n toimintamenot vuonna 2019 ovat 0,7 % suuremmat kuin vuonna 2018. Kasvu johtuu toiminnan muutoksista, sekä kustannusmuutoksisista kuten työmarkkinaratkaisujen vaikutuksista henkilöstömenoihin, kemikaalikustannusten normaalia nopeammasta kohoamisesta sekä kertaluontoisista kustannuseristä kuten Hiekkaharjun vesitornin purusta. Toimintakate vuonna 2019 on 189,2 miljoonaa euroa. Vuosikate on vuonna 2019 121,2 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos vuonna 2019

on vuosikatteesta vähennettävien käyttöomaisuuspoistojen jälkeen 17,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Jätehuollon investointivarauksen purkamisesta aiheutuvien tilinpäätöskirjausten jälkeen tilikauden ylijäämä on 16,9 miljoonaa euroa. HSY:n omavaraisuusaste heikkenee koko suunnitelmakauden ollen vuoden 2021 lopussa 27,6 %, kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 28,8 %.

Nettorahoitusmenot kasvavat tasaisesti koko suunnitelmakauden ajan vesihuollon suuren investointitarpeen aiheuttaman lisälainanoton seurauksena. Koko suunnitelmakaudella joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa lähes 367 miljoonaa euroa.

Investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen 13.4.2018 hyväksymään investointiohjelmaan 2019-2028. Vuonna 2019 investoinnit ovat yhteensä 235,6 miljoonaa euroa, josta 218,7 miljoonaa on vesihuollon ja 14,2 miljoonaa jätehuollon investointeja. Suunnitelmakauden merkittäviä hankkeita Vantaalla ovat Hiekkaharjun uuden vesitornin rakentaminen ja Kivistön runkoviemärin investointi.

Tekninen lautakunta 21.8.2018 § 6

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon antamista Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymän hallitukselle HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta 2019–2021:

”HSY on asettanut strategiseksi päämääräkseen toimia ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijänä. Tämä tavoite tukee hyvin kesäkuussa 2018 hyväksytyssä Vantaan kaupungin resurssiviisauden tiekartassa asettamia tavoitteita. Tiekartta sisältää myös kaupungin ilmastotavoitteet (hiilineutraali Vantaa vuonna 2030). HSY:n strategiassa on toimenpiteenä esitetty ilmastostrategioiden päivittämistä yhteistyössä kaupunkiseudun toimijoiden kanssa sekä Helsingin seudun kiertotalousstrategian luomista yhteistyössä kaupunkien kanssa. Vantaan kaupunki pitää tärkeänä, että tarpeet yhteisille strategioille selvitetään kaupunkien kanssa.

HSY:n tiedolla vaikuttamisen ohjelmalla edistetään HSY:n strategisten päämäärien toteutumista sidosryhmien kautta. Yhtenä keskeisenä toimenpiteenä on esitetty Kestävän kaupunkielämän ohjelman valmistelun käynnistämistä seudullisena yhteistyönä. Vantaan kaupunki toteaa, että ohjelman tarpeellisuus on selvitettävä kuntien kanssa sekä selvitettävä kytkentä muihin ohjelmiin ja seudulliseen MAL-yhteistyöhön ja suunnitteluun, joka kattaa jo useita kestävän kaupunkielämän osa-alueita. Ohjelmaan sisältyy yhtenä osakokonaisuutena asukkaisiin kohdistuva viestintä ja neuvonta. Vantaan kaupungin mielestä HSY:n ilmastoinfon aktiivinen ja ammattitaitoinen toiminta on olennainen osa tämän tavoitteen toteuttamisessa.

Vantaa on sitoutunut kiertotalouden ja valtakunnallisen jätehuoltosuunnitelman tavoitteisiin. Tämä tarkoittaa sitä, että yhdyskuntajätteen kierrätysaste nostetaan 55 %:iin vuoteen 2023 mennessä. HSY:n asettama 51 %:n kierrätysaste kotitalousjätteelle vuoteen 2019 ja 60 %:n kierrätysaste yhdyskunta- ja kotitalousjätteelle vuoteen 2025 on oikeansuuntainen ja mahdollistaa Vantaan omin tavoitteiden saavuttamisen. Lisäksi myönteisenä pitkän tähtäimen tavoitteena on parantaa edelleen materiaalien kierrätystä kotitalousjätteestä esikäsittelyn ja lajittelun avulla. Jätehuollon investointistrategiassa on varaus lajittelun pilotointiin robotiikan avulla.

HSY on tarkoitus vaatia vaihtoehtoisen polttoaineiden käyttöä 10% jätehuollon kuljetusurakkakilpailuissa. Vantaan kaupunki katsoo, että vaikka tavoite sinänsä on kannatettava, niin se voisi olla selkeästi kunnianhimoisempi.

HSY:n tavoitteena on kaatopaikkojen metaanipäästöjen pienentäminen ja kaasun parempi hyödyntäminen. Suunnitelmissa onkin Seutulan kaatopaikkakaasujen hyödyntämisen aloittaminen uudestaan vähintään lämpönä esimerkiksi alueelle rakennettavaan jäteastioiden pesu- ja varastohallissa. Suunnitelmakaudella varaudutaan lisäksi toteuttamaan maanhankintoja ja kehittämään Seutulan aluetta laajemminkin osana Ekomo-toimintaa. Vantaan kaupunki kannattaa kiertotalouden edistämistä, mutta muistuttaa että alueelle sijoitettava toiminta ei saa lisätä alueen asukkaiden ympäristöhäiriöitä. Ekomo-hanke on kaupungin tietojen mukaan sijoittumassa sekä Tuusulan että Vantaan alueelle siten, että suurempi aluekokonaisuus sijoittuisi Tuusulan puolelle. Alue kytkeytyy suunniteltuun maantie 152 jatkeeseen (ns. Kehä IV), joka tulee aikanaan mahdollistamaan sujuvat yhteydet alueelle. Mikäli Ekomo-hanke on tarkoitus toteuttaa ennen uusia liikenneyhteyksiä, tulee sen vaikutukset nykyiseen liikenneverkkoon selvittää, jotta välttämättömät tie- ja katuverkon parantamiskohteet voidaan suunnitella ja toteuttaa etukäteen kaupungin ja ELY-keskuksen investointibudjettien puitteissa. Kaupunki esittää, että hankkeen valmistelu käynnistetään yhteistyössä mahdollisimman pian, jotta ratkaisuista saataisiin toimivia ja haitat alueen asukkaille voitaisiin minimoida.

HSY:n tarkoituksena on tarkistaa kiinteistökohtaisia erilliskeräysvelvoitteita. Tavoitteena on yhdyskuntajätteen kierrätyksen edistäminen lisäämällä kiinteistökohtaista hyötyjakeiden lajittelua. Kierrätettävien jakeiden erilliskeräysvelvoitteet on tarkoitus asettaa tänä vuonna. Vantaan kaupunki katsoo, että muovipakkausten kiinteistökohtaista erilliskierrätystä tulee laajentaa mahdollisimman nopeasti.

HSY suunnittelee pientalojen monilokerokeräyspilottia vuodelle 2019. Vantaan kaupunki toivoo, että asiassa edettäisiin nopeasti, koska pientalojen kierrätysmahdollisuuksien parantaminen monilokerokeräysastioita käyttämällä olisi erittäin suuri parannus ja vaikuttaisi todennäköisesti kierrätysasteeseen myönteisesti. Kierrätysasteen parantamista ja kiertotalouden edistämistä tukee suunniteltu yhteistyö Kierrätyskeskuksen kanssa minisortti-asemien ja myöhemmin Sortti-Kierrätystavaratalon perustamisesta.

Lausuntopyynnön mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmaan kuuluva ympäristöohjelma liitetään suunnitelmaan vasta syksyllä 2018. Vantaan kaupunki pyytää saada lausua ympäristöohjelmasta ennen sen hyväksymistä liitteeksi.

HSY:llä on käynnissä älykkäiden järjestelmien ja paikkatiedon hyödyntämisen hankkeita. HSY:n ja jäsenkuntien yhteistyön kehittäminen ja investointi- sekä saneerauskohteiden tietojen ja investointiohjelmien järjestelmällinen välittäminen osapuolten kesken lisää synergiaetuja ja vähentää asukkaiden kokemia katujen ja vesihuoltolinjojen rakennusaikaisia haittoja. Vantaalla on parhaillaan käynnissä maankäytön toimintamalli- ja tietojärjestelmähanke MATTI, jonka 2019 tapahtuvan käyttöönoton myötä Vantaa toimii entistä enemmän kaupunki- ja tietomallipohjaisesti. Molempien osapuolten paikkatietojärjestelmien kehitystyössä on ensisijaisen tärkeätä varmistaa järjestelmien ja tietojen yhteensopivuus ja siirrettävyys jatkossakin mm. avointen rajapintojen kautta.

HSY:n vesihuollon investointistrategian painopisteitä ovat ympäristökuormituksen vähentäminen, vesihuoltojärjestelmän kehittäminen saneeraamalla, kehittyvän ja tiivistyvän yhdyskunnan vesihuollon järjestäminen sekä varautumisen ja jatkuvuuden hallinnan tason parantaminen. Kaikki painopisteet ovat Vantaan kannalta tärkeitä ja investointiohjelman katsotaan tukevan em. strategian toteutumista.

Tulevina vuosinakin Vantaan asuntorakentamisessa painottuu asemakaava-alueiden täydennysrakentaminen, mikä osaltaan helpottaa vesihuollon uudisrakentamisen kustannuspaineita, koska tarvittava infra on pääosin jo olemassa.

Vesihuoltoverkostojen saneerauksesta merkittävä osa verkostosaneerauksista pyritään tekemään yhteishankkeina jäsenkuntien katutöiden yhteydessä. Vaikka HSY:n ja kaupunkien välinen yhteistoiminta saneeraushankkeissa on taloudellisesti ja toiminnallisesti erittäin tarkoituksenmukaista, yksittäisissä ja kiireellisissä kohteissa HSY saa Vantaan alueella saneerata vesihuoltolinjoja ilman kadun saneeraustakin vesihuollon palvelutason niin edellyttäessä.

Vantaan kaupunki ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) valmistelevat yhdessä vesihuollon toteuttamista Kiilan alueelle, joka on hyväksytyn Vantaan vesihuollon kehittämissuunnitelman 2017-2026 ensimmäiseksi aikataulutettu kehittämisalue.

Suunnittelun lähtötiedoiksi Kiilan alueen kiinteistöjen liittymishalukkuutta vesihuoltoverkostoon kartoitettiin alustavalla liittymishalukkuuskyselyllä helmi-maaliskuussa 2018. Vastauksia palautettiin yhteensä 44 kpl, eli koko alueen vastausprosentti oli 60 %. Kyselyn tulosten perusteella Kuutamotielle ja Tähtitaivaantielle sekä –kujalle laaditaan yleissuunnitelma vesihuollon toteuttamisesta. Lisäksi tutkitaan, voidaanko vesihuolto rakentaa myös Aurinkotielle. Vesihuollon toteutettavuus Aurinkotielle on riippuvainen Kiilan alueen runkolinjan linjauksesta.

Yleissuunnitelman laatimisen jälkeen syksyn 2018 aikana järjestetään asukasilta ja toteutetaan uusi sitova liittymishalukkuuskysely. Mikäli liittymishalukkuus edelleen on riittävän korkea, HSY ja kaupunki tekevät lopullisen päätöksen vesihuollon toteuttamisesta ja toteutuksen laajuudesta. Arvioitu ajankohta rakentamisen aloittamiselle on 2019.

Vestran alueelle on perustettu uusi vesiosuuskunta 4.12.2017. Vesiosuuskunta suunnittelee toteuttavansa Vestran, Länsi-Keimolan ja Kirkkan alueen vesihuollon vuosina 2018-2019 LPS-paineviemärijärjestelmällä (engl. Low Pressure Sewer). LPS on viemärijärjestelmä, joka koostuu samaan putkistoon asennettavista repijällä varustetuista ruuvipumpuista. Kuntatekniikan keskus, HSY ja vesiosuuskunta yhdessä kartoittavat syksyn 2018 aikana keinoja parantaa vesihuollon toteutusmahdollisuuksia ottaen huomioon kuntalaisten ja HSY:n asiakkaiden tasapuolisen kohtelun. Vesihuollon kehittämissuunnitelmassa Vestran alue oli merkitty vesihuollon selvitysalueeksi, jonka vesihuollon tarpeen luotettava arviointi tai toteuttamien edellyttää lisäselvityksiä tai -toimenpiteitä ts. vesihuollon toteutusta ei ko. suunnitelmassa ole ohjelmoitu.

HSY:n kuntaosuudet ovat pysyneet lähes aiempien vuosien tasolla ja Vantaa hyväksyy vuodelle 2019 esitetyn kuntaosuuden n. 0,903 miljoonaa euroa (n. 0,896 milj. euroa v.2018). Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala ilmoittaa, että ensi vuotta koskevassa rakentamisohjelmaluonnoksessa on varauduttu toteuttamaan HSY:lle vesihuollon rakennushankkeita yhteensä noin 8,0 miljoonalla eurolla. Rakentamisohjelmassa ei ole otettu huomioon HSY:n toimittamien vesihuollon putkimateriaalien kustannuksia, joita kaupunki ei laskuta HSY:ltä. Investoinnin lisäksi HSY:n tulisikin ottaa putkimateriaalien hankinta huomioon omassa talousarviossaan. Lisäksi Vantaa on talousarviossaan varautunut myymään suunnittelu- ja rakennuttamispalveluja HSY:lle noin 1,2 miljoonalla eurolla.”

Käsittely: kaupungininsinööri selosti asiaa kokouksessa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Lausuntopyyntö 15.6.2018
- Ote HSY:n hallituksen pöytäkirjasta 15.6.2018
- Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2019–2021

Täytäntöönpano: esitys kaupunginhallitukselle

Muutoksenhakuohje: 6.2 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
kaupungininsinööri Henry Westlin, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

15.6.2018 543/02.020.200.2000/2016

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo
Saapunut: 15.6.2018
Dn:o VD/5625/00.04.03/2018

Vantaan kaupunginhallitus

LAUSUNTOPYYNTÖ

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän hallitus pyytää kunnioittavasti lausuntoanne HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2019-2021, vesihuollon sekä jätehuollon investointistrategioista, vesihuollon ja jätehuollon investointiohjelmista vuosille 2019-2028 sekä HSY:n strategiasta 2025.

Lausunto pyydetään antamaan 31.8.2018 mennessä, mutta pyydämme toimittamaan jäljennöksen kaupunginhallituksen konsernijaoston päätöksestä viipymättä kokouksen jälkeen.

Lisätietoja antaa talousjohtaja Pekka Hänninen p. 0400 877935.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Hallitus

Raimo Inkinen
toimitusjohtaja

Pekka Hänninen
talousjohtaja

Liitteet:

Otteet HSY:n hallituksen pöytäkirjoista 16.3.2018, §33, 13.4.2018, §43-46 sekä 15.6.2018, §81
HSY:n strategia 2025
Toiminta- ja taloussuunnitelma 2019-2021
Vesihuollon investointistrategia
Vesihuollon investointiohjelma 2019-2028
Jätehuollon investointistrategia
Jätehuollon investointiohjelma 2019-2028

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
PL 100, 00066 HSY
Puh. 09 156 11, Fax 09 1561 2011, Y-2274241-9, www.hsy.fi

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster
PB 100, 00066 HSY
Tfn 09 156 11, Fax 09 1561 2011, FO-2274241-9, www.hsy.fi

HSY

HSY Hallitus § 81 15.06.2018

HSY:N ALUSTAVA TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2019 - 2021 (AK)

543/02.020.200.2000/2016

HSY Hallitus § 81

Esittelijä Toimitusjohtaja Raimo Inkinen
Valmistelija Talousjohtaja Pekka Hänninen, puh. (09) 1561 2209

Yleistä

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen =1 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon alustavat taksamuutokset.

Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2018 on käytetty 1,3 %:ia, ellei tarkempaa ennustetta ole ollut käytettävissä. Inflaatiokerrointa tarkennetaan syksyllä lopullisen talousarvion valmistelussa. Suunnitelmavuodet on esitetty vuoden 2019 hintatasossa.

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen 13.4.2018 esittämiin investointiohjelmiin vuosille 2019 - 2028.

HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydettävä jäsenkaupunkien lausunnot ennen sen hyväksymistä.

Tavoitteet

HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2019 – 2021 tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat HSY:n hallituksen 16.3.2018 esittämään strategiaan 2025, josta yhtymäkokous päättää marraskuussa 2018. Tavoitteiden pohjana ovat strategiset päämäärät:

- Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä
- Korkea toimintavarmuus
- Sujuvat palvelut
- Vakaa talous

ja mahdollistajapäämärät:
- Hyvän työelämän kehittäjä
- Aktiivinen uuden teknologian hyödyntäjä
- Tiedolla vaikuttaja

– Yhteistyön rakentaja

Toiminta

HSY:n verkostoon pumpatun veden määrän ei arvioida juurikaan kasvavan suunnittelukaudella. Vuonna 2019 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 92,9 miljoonaa m3 ja laskutettavan vedenmyynnin 74,3 miljoonaa m3. Viikinmäen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoilla käsiteltävän jäteveden määrän arvioidaan olevan yhteensä 139,9 miljoonaa m3.

Vuonna 2019 asiakaskiinteistöillä tehdään noin 8,3 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 318 000 tonnia. Jätteen energiakäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä yhteensä 234 000 tonnia. Ämmässuon jätteenkäsittelykeskukseen vastaanotetaan jätteitä yhteensä noin 259 000 tonnia, josta biojätettä on 59 000 tonnia ja muita hyödynnettäviä jätteitä noin 145 000 tonnia. Vastaanotettavien maa-ainesten määräksi arvioidaan noin 49 000 tonnia.

Henkilöstö

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu voimassa olevassa henkilöstösuunnitelmassa 2018 - 2020. Vuoden 2019 keskimääräinen henkilöstömäärä on yhteensä 780,7 henkilötyövuotta. Henkilöstömäärien toteutumat ovat aikaisemmin jääneet suunniteltua alemmalle tasolle.

Henkilöstösuunnitelma päivitetään suunnitelmakaudelle 2019 - 2021 ja muutokset huomioidaan lopullisessa taloussuunnitelmassa syksyllä sen laadinnan yhteydessä.

Käyttötalous

HSY:n toimintatuotot vuonna 2019 ovat 364,3 miljoonaa, 7 miljoonaa (2 %) enemmän vuoden 2018 ennusteeseen verrattuna. Myyntituottojen budjetoinnissa on otettu huomioon toimintavolyymien muutokset sekä vesitaksoissa oletetun 1,3 % inflaatiokorotuksen lisäksi 2,0 % reaalikorotus. Jätehuollossa korotuksia ei ole vuonna 2019 oletettu tehtävän.

Jäsenkunnilta perittävät kuntaosuudet ovat noin 1 % HSY:n toimintatuloista. Kuntaosuuksilla katetaan ne seutu- ja ympäristötiedon sekä ilmastoinfon toiminta- ja pääomakulut, joita ei saada katettua palvelutuotannon myynnistä ja hankerahoituksista saaduilla tuloilla. Vuonna 2019 laskutettavat kuntaosuudet ovat 4,15 miljoonaa euroa (4,10 milj. vuonna 2018).

HSY:n toimintamenot vuonna 2019 ovat 177,0 miljoonaa euroa, 1,2 miljoonaa (0,7 %) enemmän vuoden 2018 ennusteeseen verrattuna. Toimintakulujen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset, kuten tuoreen työmarkkinaratkaisun vaikutus henkilöstömenoihin, kemikaalikustannusten normaalia nopeampi kohoaminen sekä eräät kertaluontoiset kustannuserät kuten Hiekkaharjun vesitornin purku. Jätehuollossa toimintakuluihin vaikuttavat mm. jätteenkuljetuksen käsittelyosuuden läpilaskutuksen vaiheittainen lopettaminen sekä jätevoimalan läpilaskutuksen kirjaustavan muutos, joilla kuitenkaan ei ole tulosvaikutusta.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2019 on 189,2 miljoonaa euroa (51,9 % toimintatuloista), kun se vuonna 2018 ennustetaan olevan 183 miljoonaa (51,3 %). Toimintakate paranee koko

suunnitelmakauden ollen 195 miljoonaa (52,9 %) vuonna 2021.

Nettorahoituskulut vuonna 2019 ovat 68 miljoonaa, 0,1 miljoonaa vuoden 2018 ennustettua tasoa enemmän. Korkokuluista 62,8 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Näiden osuus vähenee hiukan suunnitelmakauden aikana, kun perustamislainojen ensimmäiset lyhennykset alkavat vuonna 2019. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 1,0 miljoonan euron osinkotuotot Uudenmaan Woima Oy:ltä.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2019 vuosikate on 121,2 miljoonaa ja se paranee koko suunnitelmakauden ajan.

Tilikauden tulos vuonna 2019 on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen 17,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Jätehuollon investointivarauksen aiempaan purkamiseen liittyvien poistoerokirjausten ja vesihuollon tuloksesta maksettavien tuloverojen jälkeen tilikauden ylijäämä on 16,9 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen 13.4.2018 esittämiin investointiohjelmiin vuosille 2019 - 2028. Investointeja päivitetään tiedossa olevien muutoksien osalta syksyllä laadittavassa lopullisessa toiminta- ja taloussuunnitelmassa.

Vuonna 2019 investoinnit ovat yhteensä 235,6 miljoonaa euroa, josta 218,7 miljoonaa on vesihuollon ja 14,2 miljoonaa jätehuollon investointeja.

Toiminta-alueen laajentumisen ja kaavoituksen edellyttämistä investoinneista merkittävimpiä hankkeita ovat Finnoo, Perkkaa ja Suurpelto Espoossa, Jätkäsaari, Kalasatama, Kruunuvuorenranta, Pasila ja Kuninkaantammi Helsingissä ja Vantaalla Kehäradan asemaseudut sekä pientaloalueet Linnainen ja Ylästön seutu. Haja-asutusalueiden osalta käynnistetään vesihuollon rakentaminen mm. Pakankylässä Espoossa sekä Kiilan alueella Vantaalla. Lisäksi Raide-Jokerin toteutus edellyttää merkittäviä johtosiirtoinvestointeja suunnitelmakaudella.

Vedenhankinnan ja -puhdistuksen merkittävin investointi kaudella on Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitosten kapasiteetin nostaminen ja rakennusteknisen saneeraus.

Vedenjakelun ja viemäröinnin merkittävimmät investoinnit suunnitelmakaudella ovat Hiekkaharjun uuden vesitornin rakentaminen, uusi yhteys Vanhastakaupungista Ala-Tikkurilaan, uusi yhteys Mäkkylästä Kauniaisten vesitornille sekä Porkkalankadulta Ruoholahteen johtava varmistusyhteys. Merkittävimmät viemäröintijärjestelmän uusinvestoinnit suunnitelmakaudella ovat Kivistön ja Koillis-Espoon runkoviemäri, sekä Niipperin viemäri. Nykyiselle Suomenojan puhdistamolle johtavien viemärivesien kääntäminen Blominmäen puhdistamolle tulee olemaan vaativa investointi.

Verkostosaneerauksessa keskitytään runkoyhteyksien toiminnan varmistamiseen sekä häiriöherkkien verkostojen kehittämiseen. Osa verkostosaneerauksista tehdään yhteishankkeina kaupunkien katutöiden kanssa,

(noin 19,5 milj. euroa). Esplanadin ja Munkkivuoren alueen vesihuoltoverkostoja uusitaan ja alueen sekaviemäriverkon ylivuotojen hallintaa parannetaan eriyttämällä sekavesiviemäröintiä erillisviemäröinniksi. Vanhoja vesihuoltotunneleita kunnostetaan.

Jätevedenpuhdistuksen merkittävin investointi suunnitelmakaudella on Blominmäen jätevedenpuhdistamohanke, johon on suunnitelmakaudella varattu 201 milj. euroa. Lisäksi Viikinmäen puhdistamon toiminnan kannalta kriittisen purkutunneliyhteyden Viikinmäki - Viikki kahdentamisen suunnittelu käynnistetään ja varaudutaan käynnistämään Viikinmäen ravinteiden poistoa tehostavia investointeja suunnittelukauden lopulla.

Jätehuollon hankkeet keskittyvät ympäristöhaittojen minimoimiseen ja HSY:n toimipisteiden mahdollisimman tehokkaaseen hyödyntämiseen. Jätehuollon aluepalvelulähtöiset investoinnit keskittyvät Sortti-asematoiminnan kehittämiseen ja Kivikon jätepalvelukeskuksen perusparannus- ja saneeraustöihin. Talousarviovuonna käynnistetään Mini-Sortti-asemiin perustuva yhteistyö Kierrätyskeskuksen kanssa, jolla valmistellaan uuden konseptin mukaisten Sortti-asemien perustamista kierrätyskeskusten yhteyteen sekä 10:n vuoden investointiohjelman mukaisen Sortti-Kierrätystavaratalon toteuttamista.

Käsittelypalvelulähtöiset investoinnit keskittyvät jätteenkäsittelykeskuksen toiminnan varmistamiseen ja ympäristöhaittojen minimoimiseen. Suunnitelmakaudella tehdään ympäristölupien edellyttämiä kaatopaikan pinnan viimeistelytöitä, lisätään suoto- ja hulevesien tasaus-, siirto- ja käsittelykapasiteettia, tehdään biojätteen käsittelylaitosten vuosittaiset ylläpitosaneeraukset, toteutetaan kompostituotteen käsittelyä varten kenttäinvestointeja ja tehostetaan prosessien energiatehokkuutta. Suunnitelmakaudella valmistaudutaan Blominmäen jätevesilietteiden vastaanottamiseen kehittämällä lietteen edistyneitä käsittely- ja hyödyntämismenetelmiä.

Suunnitelmakaudella Ämmässuolla toteutetaan puhdistusjärjestelmä laimeille hulevesille, jotka tällä hetkellä viemäröidään, sekä varaudutaan muiden laimeiden hulevesien puhdistamiseen ns. juurakkopuhdistusmenetelmällä ennen vesien johtamista maastoon. Juurakkopuhdistamon toteutuksessa pyritään hyödyntämään jätevesilietteestä tuotettua biohiiltä, kompostia ja kivimurskeen korvaavia kierrätysmateriaaleja. Suunnitelmakaudella käynnistetään kaatopaikkakaasun metaanipitoisuuden nostamiseen tähtäävät toimenpiteet esim. kaatopaikkakaasun rikastaminen erilaisilla menetelmillä, kaatopaikkaveden kierrättäminen takaisin kaatopaikkaan ja kaatopaikan pinnan tiivistäminen. Nämä toimenpiteet ovat tarpeen, sillä kaasun metaanipitoisuus on laskenut kaasumoottoreiden toiminnan kannalta kriittiselle tasolle. Suunnitelmakaudella käynnistetään myös vaarallisen jätteen kaatopaikan sulkemistyöt ja uuden vaarallisen jätteen kaatopaikan suunnittelutyö. Koko suunnitelmakauden kehitetään Ekomo-toimintaa mm. toteuttamalla Ämmässuolla kiertotalouden yritysten toimintamahdollisuuksia parantavia investointeja, joilla Ämmässuon alue saadaan houkuttelevaksi vaihtoehdoksi kiertotalouden yrityksille.

Rahoitus

Perustamislainat HSY:n jäsenkunnilta ovat yhteensä 1,2 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaista lainaa vuoden 2018 lopussa ennusteen mukaan noin 340 miljoonaa,

mikäli vuoden 2018 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteen mukaisesti.

Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, jonka vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 367 miljoonaa euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 150 miljoonalla. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 559 miljoonaa euroa.

Lähivuosien suurista investoinneista johtuen HSY:n omavaraisuusaste heikkenee suunnitelmakausilla ollen vuoden 2021 lopussa 27,6 %, kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 28,8 %. Suunnitelmakauden ylijäämäiset tulokset kasvattavat omaa pääomaa, mutta suunniteltujen investointien rahoittamiseksi tarvittava ulkopuolinen lainarahoitus heikentää omavaraisuuta.

Ehdotus (RI): Hallitus päättää pyytää Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkeja antamaan 31.8.2018 mennessä lausuntonsa Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2019 – 2021.

Päätös: Hallitus päätti ehdotuksen mukaan.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä HSY:n nettisivuilla www.hsy.fi

Todistan tarkastamattoman pöytäkirjanotteen oikeaksi

Helsingissä 15.6.2018

Anu Hämäläinen
hallintosihteeri

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY
Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster HRM
HSY

HSY

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Tähän päätökseen tyytymätön saa tehdä siitä oikaisuvaatimuksen Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymän hallitukselle.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös Helsingin, Espoon, Kauniaisten tai Vantaan kaupunki (HSY:n jäsenkaupunki) sekä kuntalain (410/2015) 3 §:n mukaisesti näiden kaupunkien jäsenenä oleva henkilö, yhteisö, laitos tai säätiö (jäsen).

Oikaisuvaatimukselle varattu määräaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää mukaan lukematta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Myöhästynyttä oikaisuvaatimusta ei oteta tutkittavaksi.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on lähetetty asianosaiselle tiedoksi saantitodistuksin, taikka tiedoksiantotodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi henkilökohtaisesti taikka, ellei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä.

HSY:n jäsenkaupungin tai tämän jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on asetettu yleisesti nähtäville HSY:n kirjaamossa.

Oikaisuvaatimuksen muoto

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Siitä on käytävä ilmi, mihin päätökseen se on kohdistettu sekä oikaisuvaatimuksen tekijän vaatimus perusteluineen. Oikaisuvaatimus on sen tekijän tai tämän valtuuttaman asiamiehen allekirjoitettava. Jos ainoastaan asiamies on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, on siinä mainittava asiamiehen ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijälle on annettu päätös tiedoksi saantitodistuksin tai henkilökohtaisesti, on oikaisuvaatimukseen liitettävä todistus tiedoksisaantipäivästä.

Valituskielto

Päätökseen, josta voidaan tehdä oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla kuntalain (410/2015) nojalla.

Oikaisuvaatimuksen osoittaminen ja toimittaminen

Oikaisuvaatimus on osoitettava HSY:n hallitukselle ja toimitettava virka-aikana henkilökohtaisesti tai lähetin välityksellä HSY:n kirjaamoon, osoite: Ilmalantori 1, 00240 Helsinki.

Lähettäjän omalla vastuulla voi oikaisuvaatimuksen myös lähettää postitse osoitteella: HSY, kirjaamo, PL 100, 00066 HSY. Asiakirjat on jätettävä postiin niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen oikaisuvaatimuksen tekemiselle varatun määräajan päättymistä.

VALITUSOSOITUS HANKINTAOIKAISUUN ANNETTUUN PÄÄTÖKSEEN

Valitus on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi käyttäen ehdokkaan tai tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa, katso-taan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi tavallisena kirjeenä, ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän-tenä päivänä niiden lähettämisestä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksiannon tapahtuneen myöhemmin.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden aukioloajan päättymistä.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Hakijan on ennen hakemuksen toimittamista ilmoitettava kirjallisesti HSY:lle, osoite HSY, Ilmalantori 1, 00240 Helsinki,

aikeistaan panna asia vireille. Ilmoitus on toimitettava viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeudelle.

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä
- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Markkinaoikeuden asiointiosoite on: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki. Omalla vastuulla asiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä siten, että ne ovat perillä ennen vireillepanoajan päättymistä. Muut yhteystiedot ovat sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi, faksinumero: 029 564 3314, puhelinnumero: 029 564 3300.

Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2019 - 2021

HSY:n hallitus 15.6.2018

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster
Helsinki Region Environmental Services Authority

LIITE: Tekninen lautakunta 21.08.2018 / 6 §

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Ilmalantori 1
00240 Helsinki
puhelin 09 156 11
faksi 09 1561 2011
www.hsy.fi

Lisätietoja
Pekka Hänninen, puhelin (09) 1561 2209
pekka.hanninen@hsy.fi

Copyright
Kartat, graafit, ja muut kuvat: HSY
Kansikuva: HSY

Sisällys

1 Johdanto 2
2 Strategiset tavoitteet 3
3 Talous 7
3.1 Tuloslaskelma 7
3.2 Investoinnit 11
3.3 Rahoitus 12
4 Henkilöstö 14
4.1 Tavoitteet 14
4.2 Henkilöstömäärän kehittyminen 14
5 Toimialakohtaiset erittelyt 15
5.1 Vesihuolto 15
5.1.1 Toiminta 15
5.1.2 Investoinnit 20
5.1.3 Talous 22
5.2 Jätehuolto 25
5.2.1 Toiminta 25
5.2.2 Investoinnit 28
5.2.3 Talous 30
5.3 Seutu- ja ympäristötieto 33
5.3.1 Toiminta 33
5.3.2 Talous 35
5.4 Hallinto ja keskitetyt palvelut 36
5.4.1 Toiminta 36
5.4.2 Talous 37

Liite 1: Ympäristöohjelma

1 Johdanto

Yleistä

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

Laadinnan lähtökohdat

HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2019 - 2021 tavoiteasetanta perustuu hallituksen 16.3.2018 hyväksymään strategiaan 2025, josta yhtymäkokous päättää marraskuussa 2018. Tavoitteiden pohjana ovat strategiset päämäärät:

- Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä
- Korkea toimintavarmuus
- Sujuvat palvelut
- Vakaa talous

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen ≥ 1 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon talousmallioletukset.

Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2019 on käytetty 1,3 %: ia, ellei tarkempaa ennustetta ole ollut käytettävissä. Inflaatiokerrointa tarkennetaan syksyllä lopullisen talousarvion valmistelussa. Suunnitelmavuodet on esitetty vuoden 2019 hintatasossa.

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen 13.4.2018 esittämiin investointiohjelmiin vuosille 2019 – 2028, joista yhtymäkokous päättää marraskuussa 2018.

Jäsenkuntien lausunnot

HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydettävä jäsenkaupunkien lausunnot ennen sen hyväksymistä. **Lausunnot HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2019 - 2021 pyydetään 31.8.2018 mennessä.**

2 Strategiset tavoitteet

Toiminta- ja taloussuunnitelman 2019 - 2021 tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat HSY:n hallituksen esittämään strategiaan 2025, josta yhtymäkokous päättää marraskuussa 2018. Strategiset päämäärät ja niiden toteuttamisen seuraamiseksi asetetut mittarit on esitetty alla olevassa taulukossa.

Visio 2025	Strategiset päämäärät	Mahdollistajapäämäärät
Yhdessä teemme maailman kestävimmän kaupunkiseudun.	1. Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä 2. Korkea toimintavarmuus 3. Sujuvat palvelut 4. Vakaa talous	5. Hyvän työelämän kehittäjä 6. Aktiivinen uuden teknologian hyödyntäjä 7. Tiedolla vaikuttaja 8. Yhteistyön rakentaja
Toiminta-ajatus		
Puhtaan ja kestävän kaupunkielämän mahdollistaja		
Arvot		
Vastuullisesti – Avoimesti – Palveluhenkisesti – Uudistuen		

Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 2019	Tavoitetaso 2025
1. Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä	Kasvihuonekaasupäästöt HSY:n omassa toiminnassa ja ulkoisissa palveluissa	Ämmässuon kaatopaikkojen CH4-hajapäästöt 10% vähemmän kuin v. 2017	Kasvihuonekaasupäästöt vähenevät kolmanneksella v. 2016 tasosta v. 2025 mennessä. 130 000 tCO2-ekv
		10 % jätehuollon kuljetusurakkakilpailutuksissa on vaatimuksena vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttö	
		CO2 päästöt 164 900 tCO2-ekv	
		Typpioksiduulipäästöjen muodostumista tutkitaan ja päästöjen vähentämistä testataan HSY:n yhdessä omassa tutkimushankekokonaisuudessa.	
	HSY:n tuottaman uusiutuvan oman energiatuotannon suhde kulutukseen	Kp-kaasun keräysjärjestelmän ja kaasuvoimalan käyttöaste yli 90%	-Kulutuksen suhde tuotantoon 100% -Kokonaisenergiakulutus pienenee vähintään 7,5% v. 2015 verrattuna -Kokonaisenergiakulutus on v. 2015 184 000MWh
		Biokaasulaitoksen ja -voimalan käyttöaste yli 90%	
		Kp-kaasun ja biokaasun hyötykäyttöaste vähintään 90%	
		Vesihuollon energiaomavaraisuus 79%	
	Jätteen, materiaalien ja ravinteiden kierrätys- ja materiaalihyötykäyttöaste	Fosforin talteenoton demolaitos otetaan käyttöön ja operointia optimoidaan	Jäteveden sisältämälle fosforille ja typelle on löydetty korkeamman tason kierrätysteknologia tai -teknologioita ja lopputuotteille on löytynyt kestävät hyödyntämiskanavat Jätteen kierrätysaste yhdyskunta- ja kotitalousjätteelle 60%
		Kotitalousjätteen kierrätysaste 51%	

Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 2019	Tavoitetaso 2025
1. Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä	Ravinne- ja haitta-ainekuormitus: Ravinteiden ja haitta-aineiden esiintymis- ja poistoaste	Selvitys Ämmässuon lievästi kuormitteisista hulevesistä on valmis ja tavoitearvot on määritelty vuodelle 2020	Jätevedenpuhdistuksen fosforikuormitus mereen laskee päästötasoon 25 t/a ja vastaavasti typen kuormitus tasoon 800 t/a Haitallisten aineiden ja mikropartikkeleiden kuormitusta mereen hillitään Hulevesien määrä ja kuormitus puhdistamolle on vähentynyt
		Fosforikuormitus mereen enintään 38 t/a ja typpikuormitus enintään 1200 t/a	
2. Korkea toimintavarmuus	Vakavien häiriötilanteiden määrä, niihin varautuminen ja hallinnan onnistuminen	Häiriötilanteiden määrittely	Vakavien häiriötilanteiden määrä on vähentynyt 20%
	Osuus HSY:n toiminta-alueen vedenkäyttäjistä, jolla vedenjakelu on varmistettu toisistaan riippumattomilla yhteyksillä	40%	70%. Investointiohjelman mukaisten hankkeiden toteutuminen
	Riskiarvioinnin riskiluku HSY:n riskienhallintaprosessin mukaisesti	Johtoryhmän v. 2018 hyväksymän riskikartan riskilukujen summa pienenee yhden vuoden seurantajaksolla 10%	Riskiluku pienenee 20% (vaikuttavuudeltaan suurimpien riskien toteutumisen todennäköisyys pienenee)
3. Sujuvat palvelut	Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyyden ja asiakaskohtaamisen mittaamisen uusi malli on otettu käyttöön	Asiakastyytyväisyys paranee
	Asiakaskontaktien vasteaika	Asiakaskontaktien vasteaika enintään 5 arkipäivää	Asiakaskontaktien vasteajat eri kanavien odotusarvoja vastaaviksi
	Reklamaatioiden vasteaika	Reklamaatioratkaisun vasteaika enintään 15 arkipäivää	Reklamaatioratkaisun vasteaika enintään 10 arkipäivää
	Digitaalisten palvelujen ja asiakasviestinnän laatu ja käyttöaste kaikissa kanavissa (laatu = käytettävissä 24/7 ja saavutettavissa saavutettavuusdirektiivin mukaisesti)	Selvityksen perusteella tehdään etenemissuunnitelma, jota lähdetään toteuttamaan	< 4% vesimittari-ilmoituksista ei digitaalisesti (muutoin kuin etäluennan tai suoraan laskutusjärjestelmään linkitetyn asiakasportaalin kautta)
		Jätehuollon operatiivisten tietojärjestelmien uusiminen v. 2018 laaditun toimintasuunnitelman mukaisesti	< 5 % jätepalvelutilauksista ei-digitaalisesti
		Sisäiset prosessit ja pelisäännöt asiakaspalvelulle sosiaalisessa mediassa luotu ja käytössä	Digitaalisten palvelujen käyttö ja asiakkaan siirtyminen eri viestintäkanavissa on helppoa ja nopeaa
	Palvelujen vasteajat ja oikea-aikaisuus	Liitoskohtalausunnoista tilataan 10% sähköisesti asiakasportaalin kautta ilman puhelin- tai sähköpostikeskustelua esim. hallinnanjakosopimuksiin liittyen	Liittymisen palveluiden vasteaika keskimäärin 5 viikkoa. Tavoitetaso liitoskohtalausunnolle ja liitostyölle kiinteistötyypeittäin
		Jäteastioiden tyhjennysten valituspromille 0,15	Valituspromille 0,12 (3 vuoden keskiarvo)

Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 2019	Tavoitetaso 2025
4. Vakaa talous	Omavaraisuusaste	Vesihuolto 26% Jätehuolto 32%	Vesihuolto 29% Jätehuolto 38%
	Tuottavuus - Vesihuollon toimintamenot/jäsenkaupunkien asukasmäärä - Jätehuollon toimintamenot/käsitelty jätemäärä - Hallinnon ja tukitoimintojen toimintamenojen osuus HSY:stä	78,0 €/as. 150€/t 13,7 %	74 €/as (2017 rahassa) 144€/tn (2017 rahassa) 12,9 %
	Saneerausvelan määrä Laadullisen ja määrällisen tarkastelun yhdistelmä (vuotavuus, vaikuttavuus, kunto)	Velka ei kasva	Saneerausvelka pienenee
	Laskutetun vesimäärän suhde verkostoon pumpattuun vesimäärään	81%	83%
	Hankintojen - Tehokkuus → hankintakorin yksikköhinta eli painotettu indeksi - Elinkaaren aikainen kestävyys → käyttö- ja kunnossapitokustannukset sekä energiatehokkuus koko elinkaaren aikana	Indeksi laskee reaalisesti 0,5% vuodesta 2017	Hankintakorin kustannustaso laskee 6% v. 2017 tasosta reaalisesti Elinkaaren aikainen kestävyys määriteltävän mittarin mukaisesti

Strategisten päämäärien toteuttamisen tueksi on asetettu neljä mahdollistajapäämäärää. Näiden toteutumista edistetään seuraavien ohjelmakokonaisuuksien ja niihin liittyvien teemojen muodossa. Näiden päämäärien seuranta tapahtuu ohjelmien ja teemojen etenemisen ja niihin liittyvien toimenpiteiden toteutumisen raportoinnilla.

Mahdollistajapäämäärä	Ohjelma & teemat	Keskeiset toimenpiteet 2019
5.Hyvän työelämän kehittäjä	**Johtamisen ja esimiestyön kehittäminen** Ohjelmaan sisältyy johtamisen ja esimiestyön pitkän aikavälin (esim. 5 vuotta) kehittämisohjelman laatiminen ja toteuttaminen, vuonna 2018 hyväksyttyjen johtamisen periaatteiden toteuttaminen käytännössä sekä johtamisen ja esimiestyön prosessien sujuvoittaminen ja organisaatiorakenteen tarkastelu sujuvan johtamisen näkökulmasta.	• Laaditaan kehittämisohjelma ja käynnistetään se. • Priorisoidaan sujuvoitettavat prosessit ja aloitetaan valittujen prosessien tarkastelu. Täydennetään niiden prosessikuvaukset, arvioidaan prosesseja kriittisesti, tehdään tarvittavat muutokset. • Tehdään selvitys organisaatiorakenteen muutostarpeista.
	• **Osaamisen kehittäminen**	• Laaditaan suunnitelma uuden strategian edellyttämän osaamisen kehittämiseksi
	• **Työtä uudella tyylillä –kokonaisuus**	• Toteutetaan fiilismittarikyselyiden pohjalta tehty toimenpidesuunnitelma
	• **Työnantajakuvan parantaminen**	• Toteutetaan vuonna 2018 tehdyn luottamustutkimuksen perusteella määritetyt toimenpiteet.
	• **Sisäinen asiakkuus**	• Asiakaskohtaamisen (ASKO) -mallin toteutusta jatketaan sisäisten palvelujen osalta
6. Aktiivinen uuden teknologian hyödyntäjä	**Digitaalinen HSY-kokonaisselvitys (digitalisaation tilannekuva ja johtamismalli)** Ohjelman ensimmäisessä vaiheessa vuonna 2018 luodaan kuva HSY:n tahtotilasta digitalisaation hyödyntämisessä lähitulevaisuudessa. Toisessa vaiheessa luodaan ja toteutetaan käytännön suunnitelmat siitä, miten valinnat tulevat näkymään toimialojen ja yksiköiden käytännön työssä.	• Luodaan linjaukset ja ohjeet, joilla vaikutetaan käytännön tekemiseen ja suunnitellaan mahdolliset muutokset HSY:n sisäisiin rooleihin, vastuisiin ja organisaatiorakenteeseen. • Luodaan suunnitelmat henkilöstön osaamisen hallintaan ja kehittämiseen sekä kyvykkyyksien hallintaan. Aloitetaan suunnitelmien toteuttaminen.

Mahdollistajapäämäärä	Ohjelma & teemat	Keskeiset toimenpiteet 2019
6. Aktiivinen uuden teknologian hyödyntäjä	• **Tiedolla johtaminen**	• Tehdään tiedolla johtamisen kokonaistarkastelu, kypsyysarviointi ja tavoiteasetanta
	• **Avoimen datan mahdollisuuksien kartoittaminen**	• Tunnistetaan strategian toteuttamisen kannalta soveltuvia kohteita avoimen datan tuottamisessa ja hyödyntämisessä. Määritellään avoimeen dataan liittyvät prosessit ja sovitaan niiden omistajuudesta.
7. Tiedolla vaikuttaja	**Tiedolla vaikuttamisen ohjelma** Ohjelmalla edistetään HSY:n strategisten päämäärien toteutumista sidosryhmien kautta. Ohjelman osakokonaisuudet ovat • Asukkaat: Vaikutetaan viestinnän ja neuvonnan keinoin asukas- ja kuluttajakäyttäytymiseen. • Alueen kunnat: Tuotetaan tietoa kuntien käyttöön ja tehdään aktiivista yhteistyötä. Osallistutaan seudullisten ohjelmien valmisteluun (ilmasto, kiertotalous). • Alan kehitys: Luodaan toimintamalli alan kehitykseen vaikuttamiseen ja kehityksen seuraamiseen. Osa-alueita ovat alan kansainvälisen ja kansallisen kehityksen seuraaminen, tutkimuslaitos- ja yliopistoyhteistyö, osallistuminen kansainvälisiin ja kansallisiin kehitysohjelmiin sekä oma T&K&I-työ.	Osakokonaisuus Asukkaat • Vuoden 2019 viestinnän ja neuvonnan teemoja ovat: • Jätteen kierrätysasteen kasvattaminen • Haitallisten aineiden ja mikropartikkeleiden kuormitusta mereen hillitään. • Jäteveden typpikuormituksen kasvua hillitään • Sisäisenä näkökulmana: HSY on hiilineutraali vuonna 2030 • Hulevesien hallinta • Selvitetään HSY:n oman neuvontakeskuksen perustamista kansainvälisiä esimerkkejä hyödyntäen. Osakokonaisuus: Alueen kunnat • Käynnistetään Kestävän kaupunkielämän ohjelman valmistelu seudullisena yhteistyönä (teemoina ilmasto ja kiertotalous). • Tehdään aktiivista yhteistyötä ilmansuojelun edistämiseksi. Osakokonaisuus: Alan kehitys • Valmistellaan ja otetaan käyttöön uusi T&K&I-toimintamalli.
8. Yhteistyön rakentaja	**Kohti kestävää kaupunkiseutua älykkäillä ja puhtailla ratkaisuilla - strategian toteuttaminen alustamaisella yhteistyöllä ja edelläkävijähankkeilla** HSY toimii aktiivisena TKI-kumppanina ja kehittämisalustana älykkäiden ja puhtaiden ratkaisujen rakentamisessa asukkaiden, kaupunkien, yritysten ja tutkimuslaitosten kanssa. Ohjelmassa edistetään hankevalmisteluyhteistyötä valituilla painopistealueilla, jotka ovat kiertotalous ja hulevesien hallinta sekä puhtaat ja älykkäät ratkaisut. Hyödynnetään innovatiivisia julkisia hankintoja, innovaatiokumppanuuksia sekä tiedolla johtamisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia.	• Ylläpidetään ja kehitetään olemassa olevia kehittämisalustoja: • Ekomoa kehitetään teollisten symbioosien ja kiertotalouden kehittämisalustana. Pilotoidaan nopeiden kokeilujen tuottamien parhaiden käytäntöjen soveltamista Ekomo-ympäristöön ja luodaan alustava T&K&I-alustakonsepti. • Käynnistetään hulevesienhallinnan kehittämisen toimintamallin ja tietoalustan luominen yhteistyössä jäsenkaupunkien kanssa. • Ilmanlaadun mittausverkkoa ylläpidetään ja kehitetään ilmanlaadun tutkimus- ja kehittämisalustana. • HSY:n avoimen datan palvelua ylläpidetään ja kehitetään alustamaisen yhteistyön pohjana. • Täyssähkökäyttöinen jäteauto: Kehitetään ja pilotoidaan keräyskalustoa kantakaupungin jätteiden keräykseen. Kehitetään malli uudet kriteerit täyttävien kuljetusurakoiden hankintakäytäntöihin hyödyntäen innovatiivisten julkisten hankintojen käytäntöjä.
	Verkostoanalyysi, -strategia ja tavoitteet	• Tehdään strateginen verkostoanalyysi, joka toimii pohjana vaikuttamisen ohjelmalle

3 Talous

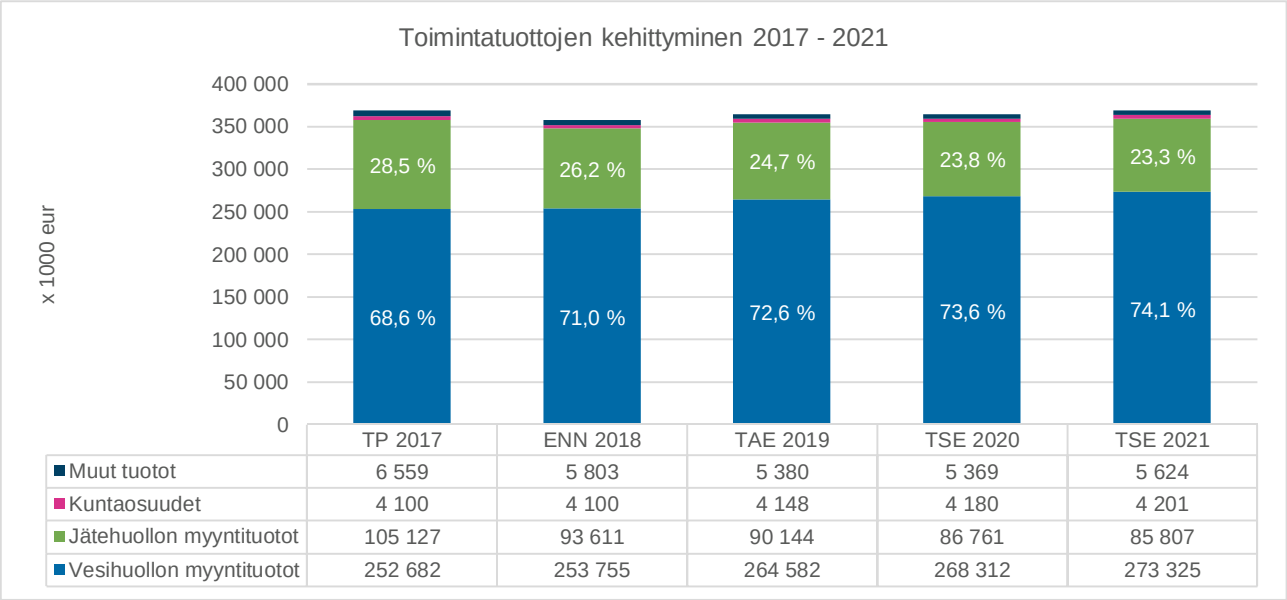
3.1 Tuloslaskelma

x 1000 eur	TP 2017	ENN 2018	TAE 2019	TSE 2020	TSE 2021	Muutos-% 2019/2018
TOIMINTATULOT	**368 468**	**357 270**	**364 254**	**364 622**	**368 957**	**2,0 %**
Myyntituotot	358 376	347 748	353 638	354 180	358 434	1,7 %
Kuntaosuudet	4 100	4 100	4 148	4 180	4 201	1,2 %
Muut tuotot	5 992	5 421	6 468	6 262	6 322	19,3 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	**1 893**	**1 950**	**2 000**	**2 000**	**2 000**	**2,6 %**
TOIMINTAMENOT	**-173 501**	**-175 863**	**-177 031**	**-174 769**	**-175 622**	**0,7 %**
Henkilöstömenot	-41 478	-43 311	-44 446	-44 504	-44 804	2,6 %
Palvelujen ostot	-92 820	-93 219	-90 137	-88 890	-87 821	-3,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26 610	-28 128	-28 762	-28 251	-29 872	2,3 %
Muut toimintakulut	-12 592	-11 205	-13 686	-13 124	-13 125	22,1 %
TOIMINTAKATE	**196 859**	**183 356**	**189 223**	**191 853**	**195 335**	**3,2 %**
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	**-66 913**	**-67 846**	**-67 977**	**-69 693**	**-70 686**	**0,2 %**
VUOSIKATE	**129 946**	**115 510**	**121 246**	**122 160**	**124 649**	**5,0 %**
POISTOT	**-101 537**	**-100 563**	**-103 771**	**-100 732**	**-111 001**	**3,2 %**
TILIKAUDEN TULOS	**28 410**	**14 947**	**17 475**	**21 428**	**13 648**	**16,9 %**
VARAUSTEN MUUTOKSET	**592**	**592**	**592**	**592**	**592**	**0,0 %**
TULOVEROT	**-1 107**	**-848**	**-1 134**	**-1 396**	**-915**	**33,7 %**
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**27 894**	**14 691**	**16 933**	**20 624**	**13 325**	**15,3 %**
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	214,7 %	205,4 %	208,1 %	211,0 %	212,5 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista	69,4 %	61,7 %	64,8 %	65,3 %	66,6 %	

*) Tunnusluku kuvaa kuntayhtymän tulorahoituksen riittävyyttä investointien rahoittamiseksi. Kun tunnusluku on 100 % tai enemmän, tulorahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä. Jos vuosikate on keskimääräistä investointitasoa pienempi (tunnusluku < 100 %), kuntayhtymä joutuu rahoittamaan osan investoinneista ulkopuolisella lainarahoituksella.

Toimintatuotot

HSY:n toimintatuotot vuonna 2019 ovat 364,4 miljoonaa, 7 miljoonaa (2 %) enemmän vuoden 2018 ennusteeseen verrattuna. Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon suunnitellut myyntihintamuutokset.

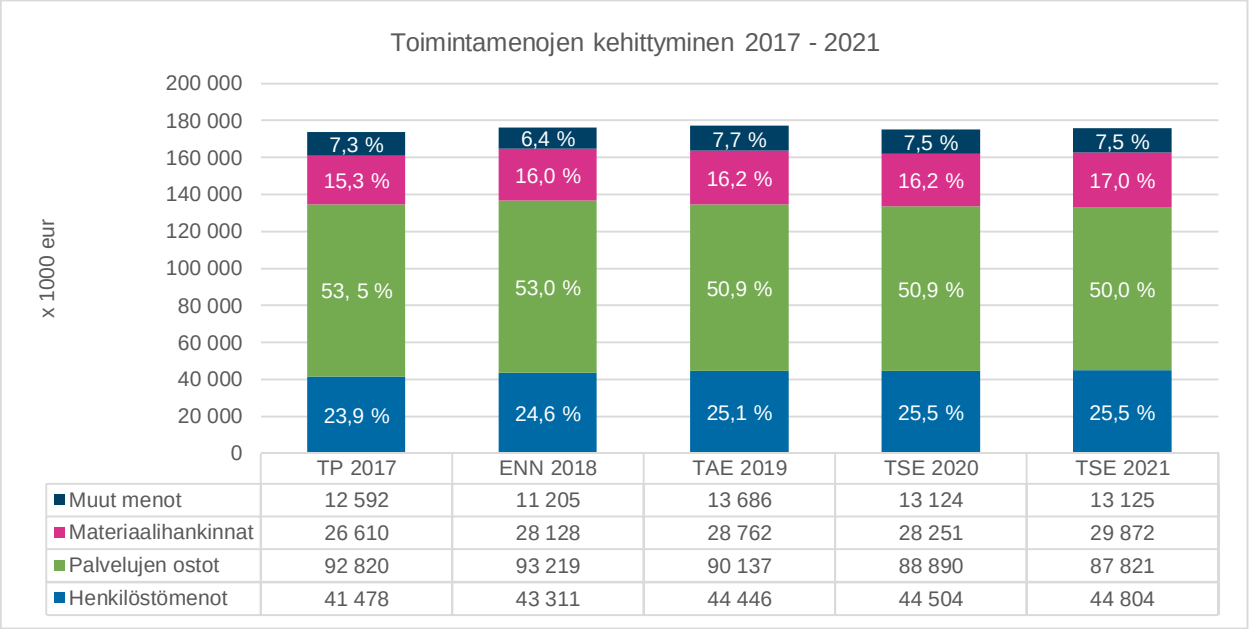

	TP 2017	ENN 2018	TAE 2019	TSE 2020	TSE 2021
Muut tuotot	6 559	5 803	5 380	5 369	5 624
Kuntaosuudet	4 100	4 100	4 148	4 180	4 201
Jätehuollon myyntituotot	105 127	93 611	90 144	86 761	85 807
Vesihuollon myyntituotot	252 682	253 755	264 582	268 312	273 325

Toimintamenot

HSY:n toimintamenot vuonna 2019 ovat 177 miljoonaa euroa 1,2 miljoonaa (0,7 %) enemmän vuoden 2018 ennusteeseen verrattuna. Toimintakulujen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset, kuten kemikaalikustannusten normaalia nopeampi kohoaminen sekä kertaluontoiset kustannuserät kuten Tikkurilan vesitornin purku. Jätehuollossa toimintakuluihin vaikuttavat mm. uuden jätelain arvioidut vaikutukset suoritemääriin, jätteenkuljetuksen käsittelyosuuden läpilaskutuksen vaiheittainen lopettaminen sekä jätevoimalan läpilaskutuksen kirjaustavan muutos (nettokirjaus), joilla kuitenkaan ei ole tulosvaikutusta.

Tuoreen työmarkkinaratkaisun vaikutus vuoden 2019 henkilöstömenoihin on 2,16 % nousu edellisen vuoden tasosta.

	TP 2017	ENN 2018	TAE 2019	TSE 2020	TSE 2021
Muut menot	12 592	11 205	13 686	13 124	13 125
Materiaalihankinnat	26 610	28 128	28 762	28 251	29 872
Palvelujen ostot	92 820	93 219	90 137	88 890	87 821
Henkilöstömenot	41 478	43 311	44 446	44 504	44 804

Toimintakuluista noin 39 % on toimintavolyymeista riippuvia menoja, kuten jätteen kuljetuspalvelujen ostoja, veden- ja jäteveden puhdistukseen liittyviä energia- ja kemikaalikuluja yms. maksuja. Välillisten menojen osuus on noin 23 %. Tällaisia ovat erilaiset asiantuntija- ja muut ei-tuotannolliset palvelut, joiden määrään voidaan vaikuttaa talousarviovuoden aikana. Kiinteiden kulujen osuus on noin 37 %. Näitä ovat mm. kiinteistöjen vastikkeet ja vuokrat sekä pitkiin sopimuksiin sidotut menot, kuten tietojärjestelmien ylläpito.

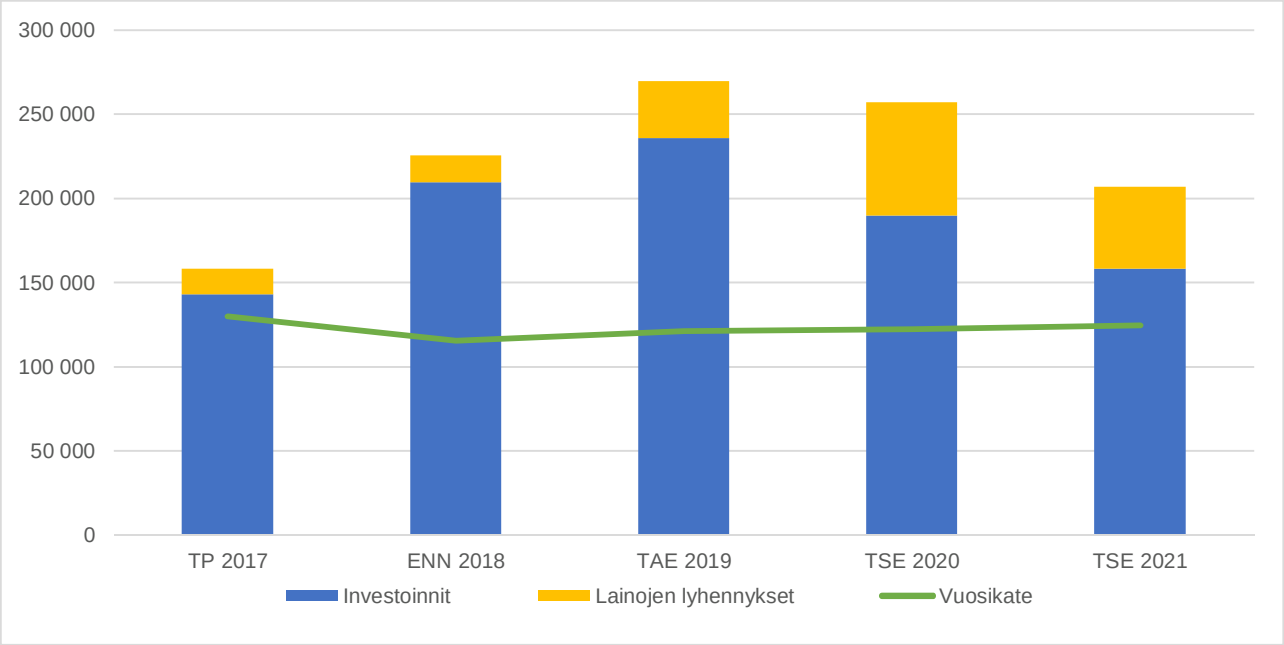
Tuloksen muodostuminen

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2019 on 189,2 miljoonaa (51,9 %), kun se vuonna 2018 ennustetaan olevan 183 miljoonaa (51,3 %). Toimintakate paranee koko suunnitelmakauden ollen 195 miljoonaa (52,9 %) vuonna 2021.

Nettorahoituskulut vuonna 2019 ovat 68 miljoonaa, 0,1 miljoonaa vuoden 2018 ennustettua tasoa enemmän. Korkokuluista 62,8 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Näiden osuus vähenee suunnitelmakauden aikana, kun perustamislainojen ensimmäiset lyhennykset alkavat vuonna 2019. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 1,0 miljoonan euron osinkotuotot Uudenmaan Woima Oy:ltä.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2019 vuosikate on 121,2 miljoonaa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 269,3 miljoonaa euroa. Vuosikate paranee koko suunnitelmakauden ajan, mutta siitä huolimatta erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 370 miljoonaa euroa toteutuvasta investointitasosta riippuen. Jätehuollon toimialalla tulorahoitus kattaa toimialan investoinnit täysimääräisesti kaikkina suunnitelmavuosina.

Tulorahoituksen (vuosikate) riittävyys pääomamenojen maksamiseen

Tilikauden tulos vuonna 2019 on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen 17,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Jätehuollon investointivarauksen aiempaan purkamiseen liittyvien poistoerokirjausten ja vesihuollon tuloksesta maksettavien tuloverojen jälkeen tilikauden ylijäämä on 16,9 miljoonaa euroa.

Jäsenkuntien maksuosuudet

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti HSY perii jäsenkunniltaan maksuosuudet muista kuin vesihuollon tai jätehuollon tehtävistä. Maksuosuudet jaetaan jäsenkuntien asukasluvun suhteessa siten, ettei yhden kunnan maksuosuus voi olla yli 50 % ja se on vähintään 1 %. Kuntaosuuksien jakautuminen kunnittain on esitetty alla olevassa taulukossa (jako asukasmäärien 31.12.2017 mukaisesti).

euroa	**TP 2017**	**ENN 2018**	**TA 2019**	**TS 2020**	**TS 2021**	**Muutos-% 2019/2018**
Kuntaosuudet						
- Seutu- ja ympäristötiedon toimintaan	3 990 000	3 937 000	3 965 000	3 927 000	3 927 000	0,7 %
- Ilmastoinfon toimintaan	408 000	408 000	413 304	413 304	413 304	1,3 %
Kuntaosuudet yhteensä	**4 398 000**	**4 345 000**	**4 378 304**	**4 340 304**	**4 340 304**	**0,8 %**
- Aikaisempien vuosien ylijäämän hyvitys	-256 000	-245 000	-230 000	-160 000	-138 565	
Laskutettavat kuntaosuudet	**4 142 000**	**4 100 000**	**4 148 304**	**4 180 304**	**4 201 739**	**1,2 %**
Kuntaosuudet jäsenkunnittain	**Osuus-%**	**ENN 2018**	**TA 2019**	**TS 2020**	**TS 2021**	
Helsinki	50,0 %	2 050 000	2 074 152	2 090 152	2 100 869	
Espoo	27,2 %	1 116 574	1 129 729	1 138 444	1 144 281	
Kauniainen	1,0 %	41 000	41 483	41 803	42 017	
Vantaa	21,8 %	892 426	902 940	909 905	914 571	
Yhteensä	**100,0 %**	**4 100 000**	**4 148 304**	**4 180 304**	**4 201 739**	

Kuntaosuuksilla katetaan se osuus seutu- ja ympäristötiedon tehtävien hoidosta aiheutuvista kustannuksista, jota ei voida kattaa tulosalueen muilla myyntituotoilla tai ulkopuolisella hankerahoituksella. Viestintä- ja neuvontayksikköön kuuluvan Ilmastoinfon toiminta katetaan HSY:n ja jäsenkuntien välisen sopimuksen mukaisesti kuntaosuuksilla sekä osittain EU:sta saatavalla hankerahalla.

Seutu- ja ympäristötiedon tulosalueen aiempien vuosien ylijäämäisistä tuloksista kertynyt kumulatiivinen ylijäämä hyvitetään laatimalla tulosalueen budjetti alijäämäiseksi siten, ettei kuntaosuuksia laskuteta täysimääräisinä. Vuoden 2018 tulosennusteen mukainen kumulatiivinen ylijäämä 0,5 miljoonaa on kohdistettu täysimääräisesti suunnitelmakaudelle etupainotteisesti kuntaosuuksia vähentäväksi.

Perustamislainoista jäsenkunnille maksettavat korot

Jäsenkuntalainojen korko on vuodesta 2013 alkaen sidottu Suomen valtion 10 vuoden sarjaobligaation tuottoon lisättynä 2,0 prosenttiyksikön lainamarginaalilla. Korko on kuitenkin aina vähintään 5,30 %. Taloussuunnitelmaa laadittaessa 10 vuoden sarjaobligaatioiden tuotto on viimeisten vuosien ajan pysynyt alle 2 %:n, eikä merkittävää nousua ole ennakoitavissa, jonka vuoksi perustamislainojen korot on laskettu vähimmäiskorolla. Vuonna 2019 aloitetaan ensimmäiset lainanlyhennykset (Laina A).

x 1 000 euroa	**TAE 2019**		**TSE 2020**		**TSE 2021**	
	Pääoma 31.12.	Korot	Pääoma 31.12.	Korot	Pääoma 31.12.	Korot
Helsinki	678 624	36 289	670 504	35 859	662 384	35 429
Espoo	258 967	13 849	255 845	13 684	252 723	13 518
Kauniainen	4 344	232	4 302	230	4 260	227
Vantaa	232 067	12 407	229 351	12 263	226 635	12 119
Yhteensä	**1 174 002**	**62 778**	**1 160 002**	**62 036**	**1 146 002**	**61 294**

3.2 Investoinnit

x 1 000 euroa	**TP 2017**	**ENN 2018**	**TAE 2019**	**TSE 2020**	**TSE 2021**	**Muutos-% 2019/2018**
Vesihuollon investoinnit	127 187	188 800	218 700	171 100	141 700	**15,8 %**
Jätehuollon investoinnit	12 439	17 871	14 195	17 950	15 835	-20,6 %
Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit	189	210	240	210	210	14,3 %
Tukipalvelujen investoinnit	1 675	794	1 190	170	170	49,9 %
Asiakaspalvelun investoinnit	40	200	300	200	20	50,0 %
Ohjauksen ja kehittämisen investoinnit	1 300	1 525	975	100	100	-36,1 %
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	**142 780**	**209 400**	**235 600**	**189 730**	**158 035**	**12,5 %**

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen 13.4.2018 esittämiin investointiohjelmiin vuosille 2019 - 2028. Investointeja päivitetään tiedossa olevien muutoksien osalta syksyllä laadittavassa lopullisessa toiminta- ja taloussuunnitelmassa.

3.3 Rahoitus

x 1 000 euroa	TP 2017	ENN 2018	TAE 2019	TSE 2020	TSE 2021
Tulorahoitus					
Vuosikate	129 946	115 510	121 246	122 160	124 649
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-1 084	-2 983	-974	-1 236	-755
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-143 112	-210 250	-236 300	-190 430	-159 035
Rahoitusosuudet investointimenoihin	333	850	700	700	1 000
Investointien korjauserät	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-13 917**	**-96 873**	**-115 328**	**-68 806**	**-34 141**
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	55 000	106 250	149 050	135 958	82 906
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-15 419	-16 070	-33 747	-67 193	-48 683
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-22 000	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	454	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	**18 034**	**90 180**	**115 303**	**68 765**	**34 223**
Rahavarojen muutos	**4 117**	**-6 693**	**-25**	**-41**	**83**
Rahavarat 31.12.	6 729	37	12	-29	54
Rahavarat 1.1.	2 612	6 729	37	12	-29
Rahoituslaskelman tunnuslukuja					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, eur	-90 109	-148 418	-245 787	-280 124	-329 065
Investointien tulorahoitus %	91,0 %	55,2 %	51,5 %	64,4 %	78,9 %
Lainanhoitokate	2,36	2,17	1,85	1,40	1,63
Kassan riittävyys (pv)	6,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Perustamislainat HSY:n jäsenkunnilta ovat yhteensä 1,2 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaista lainaa vuoden 2018 lopussa ennusteen mukaan noin 340 miljoonaa, mikäli vuoden 2018 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteen mukaisesti.

Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, jonka vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 367 miljoonaa euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 150 miljoonalla. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 559 miljoonaa euroa.

Taseen keskeisiä eriä

x 1 000 euroa	TP 2017	ENN 2018	TAE 2019	TSE 2020	TSE 2021
Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus)	2 215 638	2 324 474	2 456 303	2 545 301	2 592 335
Oma pääoma	646 965	661 656	678 589	699 213	712 538
Pitkäaikainen vieras pääoma (korollinen)	1 438 004	1 528 185	1 629 488	1 684 253	1 704 476
- lainat jäsenkunnilta	*1 188 002*	*1 188 002*	*1 174 002*	*1 160 002*	*1 146 002*
- lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta	*250 002*	*340 182*	*455 485*	*524 251*	*558 474*
Omavaraisuusaste (%)	28,8 %	28,2 %	27,5 %	27,5 %	27,6 %

Lähivuosien suurista investoinneista johtuen HSY:n omavaraisuusaste heikkenee suunnitelmakausilla, ollen vuoden 2021 lopussa 27,6 %, kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 28,8 %. Suunnitelmakauden ylijäämäiset tulokset kasvattavat omaa pääomaa, mutta vieraan pääoman kasvu suunniteltujen investointien rahoittamiseksi tarvittavasta ulkopuolisesta lainarahoituksesta johtuen heikentää omavaraisuuta.

4 Henkilöstö

4.1 Tavoitteet

Tärkeänä strategisena päämääränä on parantaa johtamisen ja esimiestyön laatua. Tätä varten laaditaan pidemmän aikavälin kehittämisohjelma, jonka pohjalta järjestelmällisesti ja suunnitelmallisesti kehitetään johtamiskulttuuria ja esimiesten osaamista. Osaamisen kehittämisen ohella sujuvoitetaan prosesseja ja tarkastellaan organisaatiorakenteen muutostarpeita

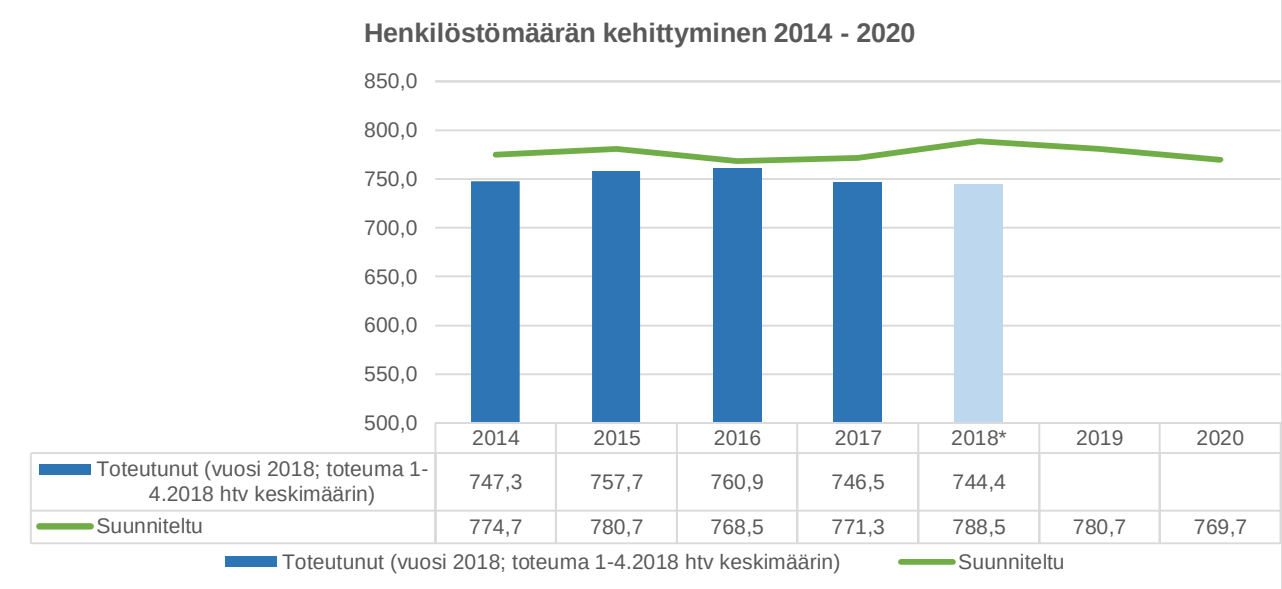
Uuden strategian toteuttamiseksi suunnitellaan ja toteutetaan ohjelma strategian edellyttämien uusien tietojen ja taitojen kehittämiseksi.

Uuteen Ilmalaan muuton yhteydessä on otettu käyttöön koko kuntayhtymässä Työtä uudella tyylillä -malli, jonka avulla työskentelykulttuuria kehitetään joustavammaksi ja kannustavaksi sekä tuloksellisemmaksi. Tätä työtä jatketaan myös alkavalla suunnittelukaudella.

Suunnitelmakaudella jatketaan toimenpiteitä HSY:lle tärkeän työnantajakuvan parantamiseksi.

4.2 Henkilöstömäärän kehittyminen

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu voimassa olevassa henkilöstösuunnitelmassa 2018 – 2020. Yksityiskohtaisella tasolla laaditun suunnitelman mukaisesti henkilöstömäärän lasku loivenee suunnitelmakauden aikana. Vuoden 2019 keskimääräinen henkilöstömäärä on yhteensä 780,7 htv. Henkilöstömäärien toteutumat ovat jääneet suunniteltua alemmalle tasolle.

	2014	2015	2016	2017	2018*	2019	2020
Toteutunut (vuosi 2018; toteuma 1-4.2018 htv keskimäärin)	747,3	757,7	760,9	746,5	744,4		
Suunniteltu	774,7	780,7	768,5	771,3	788,5	780,7	769,7

Henkilöstösuunnitelma on koko vuoden keskimääräinen henkilöstömäärä, joka sisältää kaikki palkalliset työsuhteet ml. kesätyöntekijät, palkalliset opinnäytetyöntekijät ja muut lyhyet palkalliset työsuhteet.

Henkilöstösuunnitelma päivitetään suunnitelmakaudelle 2019 – 2021 ja muutokset huomioidaan lopullisessa taloussuunnitelmassa syksyllä sen laadinnan yhteydessä.

5 Toimialakohtaiset erittelyt

5.1 Vesihuolto

5.1.1 Toiminta

Seuraavassa on kuvattu vesihuollon keskeiset strategiset tavoitteet, indikaattorit sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi talousarviovuonna 2019.

Strateginen päämäärä	TA 2019 indikaattori	TA 2019 tavoitearvo
Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä	Kasvihuonekaasupäästöt HSY:n omassa toiminnassa ja ulkoisissa palveluissa	Typpioksiduuli-päästöjen muodostumista tutkitaan ja päästöjen vähentämistä testataan HSY:n yhdessä omassa tutkimushankekokonaisuudessa

Toimenpiteet 2019;

- Jäteveden puhdistuksen typpioksiduulipäästöjen vähentämisen tutkimus
    - Viikinmäen yhdellä prosessilinjalla pyritään minimoimaan N_2O-päästöjä tehtyjen mallinnustulosten avustamana
    - Jatketaan omaa N_2O tutkimusta yhdessä sidosryhmien kanssa

Typpioksiduuli eli ilokaasu (N_2O) on voimakas kasvihuonekaasu, jota syntyy jätevedenpuhdistuksessa sivutuotteena biologisessa typenpoistoprosessissa. Typpioksiduulin muodostumista on tutkittu laajemmin 2010-luvulla ja siihen vaikuttavia tekijöitä tunnetaan hyvin. Haastavaksi asian tekee se, että typpioksiduulin muodostumiselle täydenmittakaavan prosessiolosuhteissa ei ole helppoa löytää selkeitä syy-seuraussuhteita ja olosuhteisiin ei voi kaikelta osin vaikuttaa. Jotain on kuitenkin mahdollista tehdä ja Viikinmäessä onkin asiaa tutkittu jo 2007 käynnistyneistä mittauksista asti. Viimeisin askel oli mallinnuksen toteuttaminen 2016-2017. Suunnittelukaudella typpioksiduulipäästöjen muodostumista tutkitaan testilinjalla, jossa mallinnuksen tuloksia testataan täydessä mittakaavassa suhteessa normaaliin operointiin.

Strateginen päämäärä	TA 2019 indikaattori	TA 2019 tavoitearvo
Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä	HSY:n tuottaman uusiutuvan oman energiantuotannon suhde kulutukseen	Vesihuollon energiaomavaraisuus 79 %
	Jätteen, materiaalien ja ravinteiden kierrätys- ja materiaalihyötykäyttö-aste	Fosforin talteenoton demolaitos otetaan käyttöön ja operointia optimoidaan
	Ravinne ja haitta-ainekuormitus: ravinteiden ja haitta-aineiden esiintymis- ja poistoaste	Fosforikuormitus mereen 38t/a ja typpikuormitus mereen 1200t/a

Toimenpiteet 2019;

- Vesihuollon oman toiminnan energiakulutusta (lämpö ja sähkö) vähennetään energiatehokkuussopimuksen mukaisesti
- Maksimoidaan oman energian tuotanto (lämpö ja sähkö)

- RAVITA DEMO -hanke etenee suunnitelmien mukaisesti
    - Fosforihappoa tuottava DEMO-laitos on otettu käyttöön
    - DEMO-laitoksen toimintaa optimoidaan
- Operoidaan ja ylläpidetään olemassa olevia puhdistamoita optimaalisesti ja minimoidaan valitsevissa olosuhteissa ravinnekuormitus mereen

Laitteistojen ja rakenteiden saneerauksissa ja uusimisissa pyritään energiatehokkuuden (sähkö ja lämpö) parantamiseen. Soveltuviin kohteisiin lisätään omaa paikallista energiatuotantoa. Sähköntuotannon osalta tämä tarkoittaa pääosin aurinkoenergian hyödyntämistä ja lämmön osalta lämmöntalteenottoa. Viikinmäen jätevedenpuhdistamon energiantuotannon optimointia jatketaan. Vedenjakelun ohjausjärjestelmän käytön optimoinnilla pyritään tehostamaan jakelun energiatehokkuutta.

Suunnittelukaudella RAVITA-prosessissa edetään fosforihappoa tuottavan demolaitoksen käyttöönottoon ja operoinnin optimointiin. Demolaitoksen suunnittelu ja rakentaminen toteutetaan 2018 aikana. RAVITA DEMO-hanke on osa ympäristöministeriön RAKI-ohjelmalla rahoitettua tutkimusta ja DEMO-vaihe on valittu hallituksen kärkihankkeeksi keväällä 2017.

Jätevedenpuhdistuksen ravinnepäästöt mereen ovat olleet hyvin hallinnassa huomioiden kuormituksen kasvun tuomat paineet ja vaihtelevan ilmaston aiheuttamat haasteet. Suunnittelukauden alkujaksolla keskitytään pitämään kuormitus nykytasolla ja viedään eteenpäin 2020-luvulla käyttöönotettavia investointeja. Suunnittelukauden lopulla käyttöönotettava Blominmäen puhdistamo tulee pienentämään mereen johdettavien ravinteiden määrää huomattavasti. Suunnittelukauden jälkeen ajoittuvat Viikinmäkeen kohdistuvat investoinnit parantavat tilannetta entisestään. Tehokas ravinteiden poisto tukee myös mikropartikkeleiden poistumista vedestä. Haitta-aineiden kuormitukseen vaikuttavia suoria investointeja ei ole suunnittelukaudella. Haitta-aineiden kuormitukseen vaikutetaan epäsuorin keinoin tiedottamalla, sidosryhmäyhteistyöllä ja ylläpitämällä korkeatasoista biologista prosessia.

Strateginen päämäärä	**TA 2019 indikaattori**	**TA 2019 tavoitearvo**
Korkea toimintavarmuus	Osuus HSY:n toiminta-alueen vedenkäyttäjistä, joilla vedenjakelu on varmistettu toisistaan riippumattomilla yhteyksillä	40%

Toimenpiteet 2019;

- Tehdään investointiohjelman mukaiset TTS-kauden vedenjakelua varmistavat investoinnit

Vuonna 2019 merkittävimmät vedenjakelun toimintavarmuutta parantavat toimenpiteet ovat Hiekkaharjun vesitornin sekä Malmi - Ala-Tikkurila-runkovesijohdon rakentaminen. Lisäksi TTS-kaudella käynnistyy useita muita toimintavarmuutta parantavia hankkeita investointiohjelman mukaisesti.

Strateginen päämäärä	**TA 2019 indikaattori**	**TA 2019 tavoitearvo**
Sujuvat palvelut	Palveluiden vasteajat ja oikea-aikaisuus	Liitoskohtalausunnoista tilataan 10% sähköisesti asiakasportaalin kautta ilman puhelin- tai sähköpostikeskustelua esim. hallinnanjakosopimuksiin liittyen

Toimenpiteet 2019;

- Vuonna 2018 käyttöönotettua sähköistä liitoskohtalausunnon tilaamiseen tarkoitettua asiakasportaalia kehitetään edelleen kattamaan myös liittymisprosessin seuraavia vaiheita, jotka tulevat liitoskohtalausunnon tilaamisen ja vastaanottamisen jälkeen kuten KVV-kuvien käsittely ja liitostyön työtilaus.
- Kehitetään kunkin osavaiheen jälkeen tapahtuvaa automaattista vastauspalvelua asiakkaan suuntaan, joka tiedottaa asiakasta prosessin tilasta.
- Panostetaan sähköiseen asiakasportaalin käytettävyyteen saatujen asiakaskokemusten pohjalta ja kehitetään asiakasportaalia edelleen.

Strateginen päämäärä	TA 2019 indikaattori	TA 2019 tavoitearvo
Vakaa talous	Vesihuollon toimintamenot/jäsenkaupunkien asukasmäärä	78,0 €/as Inflaatiokorjattu ja oikaistu suurilla kertakustannuksilla
	Laskutetun vesimäärän suhde verkostoon pumpattuun vesimäärään	81 %

Toimenpiteet 2019;

- Sisäisen laskennan ja raportoinnin laajentaminen ja hyödyntäminen johtamisessa
- Toimintaprosessien sujuvoittaminen ja suunnitelmallinen automatisointi
- Tuotantoprosessien jatkuva parantaminen

- Paineen hallinta
- Vuotojen etsintä
- Suorituskykyseurannan kehittäminen

Tiedolla johtaminen on ollut HSY:n teemana jo loppuvalla strategiakaudella. Suunnitelmakaudella panostukset jatkuvat tavoitteena HSY:n uusi ja yhtenäinen johtamisen raportointijärjestelmä. Raportointiamme kehittämällä saamme tarkemman kuvan toiminnastamme ja näin voimme tehdä yhä parempia johtopäätöksiä mm. siitä, missä kohdin toimintaamme prosessien sujuvoittaminen ja automatisointi tuottavat parhaan hyödyn.

Paineen hallinnassa tarkastellaan painepiirien muodostumista ja tarkastellaan mahdollisuuksia muutoksiin, joilla parannetaan asiakkaille tarjottavaa painetasoa.

Vuotojen hallintaa ohjaamaan on vuoden 2018 alussa päivitetty vuotovesien hallintastrategiat sekä vedenjakelu- että jätevesiverkostoille. Vuotovesistrategioissa on määritelty toimenpideohjelmat vuotovesien hallitsemiseksi. Toimenpiteet käsittävät erilaisten tunnuslukujen laskentaa ja seurantaa sekä uusien laskennallisten menetelmien hyödyntämistä, kuntotutkimusten tekemistä ja uusien kuntotutkimusmenetelmien testaamista, uusien mittausasemien käyttöönottoa, kuin myös vesihuoltoverkostojen kehittämistä saneerausten ohessa.

Verkoston toiminnan arvioimiseksi otetaan käyttöön uusi paikkatietoalusta, joka mahdollistaa uudenlaisen suorituskykyseurannan kehittämisen sekä asteittaisen käyttöönoton. Tämä mahdollistaa jatkossa paremmin verkostojen toiminnan hahmottamisen ja heikoimmin toimivien alueiden rajaamisen ja edelleen resurssien täsmällisemmän kohdentamisen.

Strategiset hankkeet

Strateginen hanke	Hankkeen kuvaus
Seudullinen vedentuotannon ja jakelun varmistaminen ja tehostaminen	Seudullisen vedentuotannon ja -jakelun varmistamiseksi ja tehostamiseksi toteutettavia hankkeita

Toimenpiteet 2019

- Pitkäkosken kapasiteetin kasvattamisen toteutussuunnittelu käynnistetty ja ensimmäinen urakkaosuus kilpailutettu
- Hiekkaharjun uusi vesitorni otettu käyttöön ja vanhan vesitornin purku-urakka käynnistynyt
- Malmi – Ala-Tikkurila runkovesijohto valmistunut

Strateginen hanke	Hankkeen kuvaus
Blominmäen jätevedenpuhdistamo	Kuormituksen kasvuun ja tiukentuviin lupavaatimuksiin vastaava uusi kalliopuhdistamo, joka korvaa Suomenojan jätevedenpuhdistamon

Toimenpiteet 2019

- Laitoksen betonivaluista tehty 60 % ja tunneliurakoiden valmiusaste 60 %

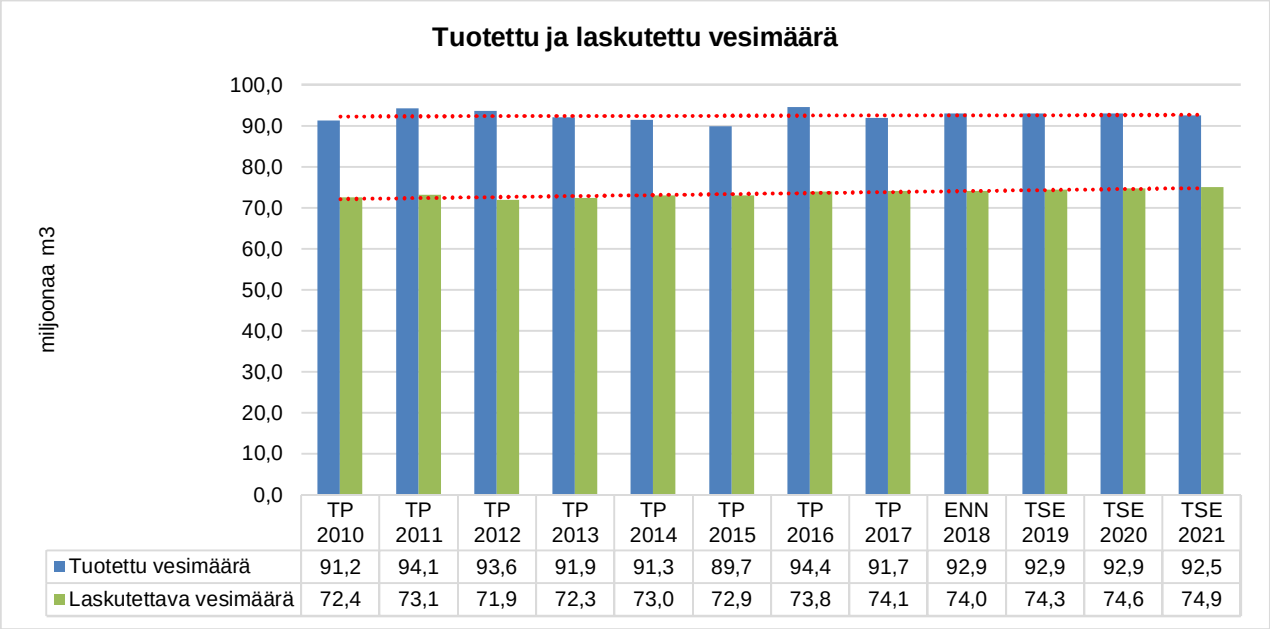
Keskeisten strategisten päämäärien lisäksi vesihuollossa on tärkeitä teemoja, joille ei tässä aseteta mitattavia tavoitteita, mutta joita edistetään aktiivisesti. Näitä teemoja on neljä: haitalliset aineet ja mikromuovit, vakavien häiriötilanteiden ja riskien hallinta, digitalisaation ja etäluennan edistäminen sekä omaisuuden arvon hallinnan kehittäminen.

Erilaiset haitalliset aineet, sekä luonnossa että jokapäiväisessä elinympäristössämme, ovat olleet huolena jo pitkään. Erityisesti pienten pitoisuuksien myrkkyjen ja lääkejäämien vaikutusta luonnossa on tutkittu paljon. Uusimpana tällaisena huolena ovat mikromuovit, joiden määrää, ominaisuuksia ja vaikutuksia selvitetään monella taholla. Näissä kysymyksissä vesihuollon prosesseilla on oma roolinsa, mutta vesihuolto ei yksin voi näitä uhkia poistaa vaan tähän tarvitaan laaja-alaista yhteistyötä. HSY on aktiivisesti mukana näihin teemoihin liittyvissä tutkimus-, selvitys- ja kehityshankkeissa. Erityisesti mikromuovien osalta ennakoimme tiedon lisääntyvän merkittävästi suunnitelmakaudella.

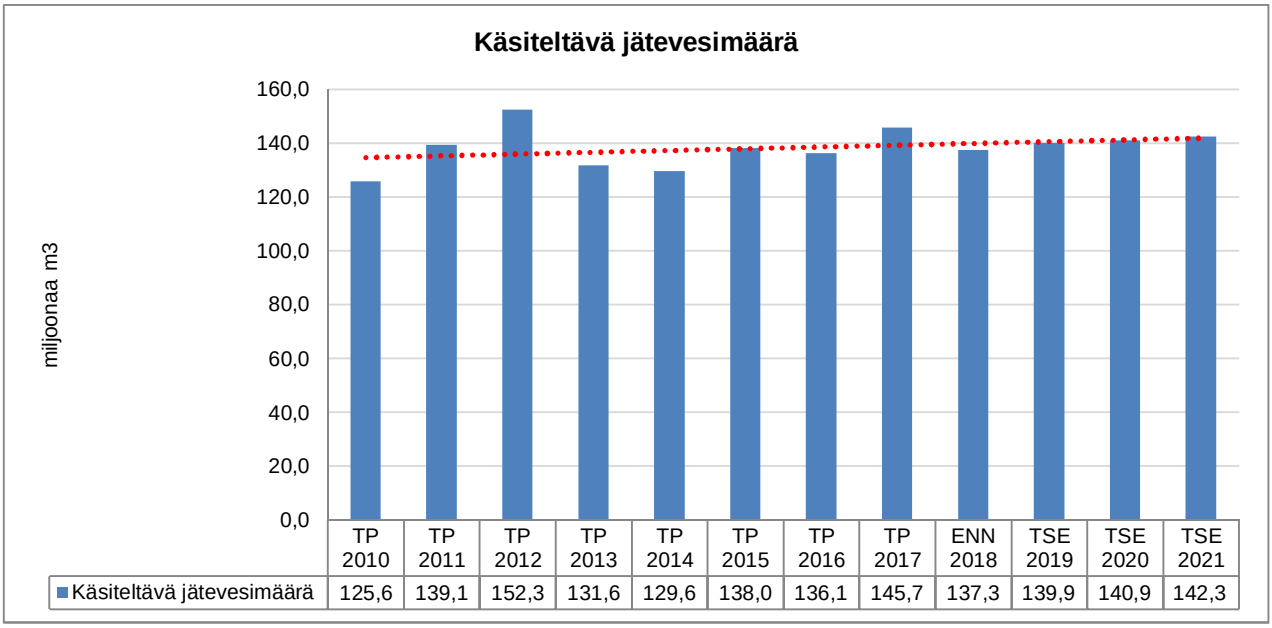
HSY seuraa aktiivisesti sekä vesihuollon toiminnassa, että tietojärjestelmissä ilmeneviä riskejä ja häiriöitä, analysoi ja raportoi niitä pyrkien koko ajan yhä parempaan toimintansa jatkuvuuteen. HSY tekee näissä asioissa yhteistyötä mm. VTT:n ja Huoltovarmuuskeskuksen kanssa. Viime aikoina ovat panostukset kyberturvallisuuteen olleet eniten esillä, mutta samalla olemme kehittäneet myös laitostemme fyysistä turvallisuutta. Tämä työ jatkuu myös suunnitelmakaudella.

Digitalisaatio muuttaa vahvasti toimintaympäristöämme ja -tapojamme. Vesihuollon prosesseihin ja järjestelmiin liittyvä digitalisaatio (mittaukset, prosessiautomaatio, kaukovalvonta ja -käyttö) on jo pitkään ollut arkea, mutta mm. asiakasjärjestelmien osalta vesihuolto ei perinteisesti ole ollut aivan kehityksen terävimmässä kärjessä. HSY:ssä on menossa useita suuria järjestelmähankkeita, jotka tulevat viemään toimintaa merkittävästi eteenpäin suunnitelmakaudella; esimerkkinä uusi asiakastietojärjestelmä, joka tulee mahdollistamaan modernin asiakasportaalin perustamisen. Suunnitelmakaudella HSY selvittää myös mm. vesimittareiden etäluentaa ja sen erilaisia ratkaisuja.

Vesihuolto on pääomavaltaista toimintaa, jossa investointien elinkaari on tyypillisesti pitkä. Suunnitelmallisen taloudenpidon ja korkeatasoisen asiakaspalvelun kannalta on tärkeää, että vesihuollon omaisuus on hyvässä kunnossa nyt ja jatkossa. Julkisuudessakin on keskusteltu huolestunein äänensävyin infrastruktuurin tilasta ja saneerausvelan määrästä. Vesihuolto ei poikkea tässä muusta infrastruktuurista: vaikka koko ajan investoidaan olemassa olevien järjestelmien kehittämiseen ja kunnossapitoon, niin tilanne ei ole ongelmaton. Tämän suunnitelmakauden jälkeen (Blominmäen jätevedenpuhdistamon valmistuttua) panostus painottuu saneerauksiin. Tätä varten HSY on mukana usean vesihuoltolaitoksen yhteishankkeessa, jossa selvitetään kyseisten laitosten saneerausvelan määrää yhtenäisin, systemaattisin menetelmin. Lisäksi HSY on mukana VVY:n rahoittamassa projektissa, jossa luodaan yhtenäisiä käytäntöjä suomalaisen vesihuoltoalan omaisuuden hallintaan.

	TP 2010	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	ENN 2018	TSE 2019	TSE 2020	TSE 2021
Tuotettu vesimäärä	91,2	94,1	93,6	91,9	91,3	89,7	94,4	91,7	92,9	92,9	92,9	92,5
Laskutettava vesimäärä	72,4	73,1	71,9	72,3	73,0	72,9	73,8	74,1	74,0	74,3	74,6	74,9

	TP 2010	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	ENN 2018	TSE 2019	TSE 2020	TSE 2021
Käsiteltävä jätevesimäärä	125,6	139,1	152,3	131,6	129,6	138,0	136,1	145,7	137,3	139,9	140,9	142,3

5.1.2 Investoinnit

Vesihuollon investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2017	ENN 2018	TAE 2019	TSE 2020	TSE 2021	Muutos-% 2019/2018
KAUPUNKILÄHTÖISET INVESTOINNIT						
Toiminta-alueen laajentuminen ja kaavoitus	**37 095**	**37 700**	**37 600**	**38 500**	**37 300**	**-0,3 %**
1 Kaavoituksen mukainen laajentuminen (alueverkot)	33 632	30 700	31 900	31 800	31 600	3,9 %
2 Laajentuminen haja-asutusalueille	1 464	2 000	1 500	1 500	1 500	-25,0 %
3 Johtosiirrot	1 999	5 000	4 200	5 200	4 200	-16,0 %
VESIHUOLTOLÄHTÖISET HANKKEET						
Vedenhankinta ja puhdistus	**10 747**	**7 900**	**7 600**	**10 400**	**11 500**	**-3,8 %**
4 Vedenhankinnan uudisinvestoinnit	749	2 500	0	0	0	-100,0 %
5 Vedenhankinnan saneerausinvestoinnit	48	200	1 800	900	800	800,0 %
6 Vedenpuhdistuksen uudisinvestoinnit	6 998	1 600	0	0	0	
- Pitkäkoski	3 103	700	0	0	0	-100,0 %
- Vanhakaupunki	3 894	900	0	0	0	-100,0 %
- Muut uudisinvestoinnit	0	0	0	0	0	-
7 Vedenpuhdistuksen saneerausinvestoinnit	2 953	3 600	5 800	9 500	10 700	61,1 %
Vedenjakelu ja viemäröinti	**44 916**	**60 550**	**61 900**	**49 700**	**57 300**	**2,2 %**
8 Vedenjakelun uudisinvestoinnit	12 837	21 000	16 500	5 300	6 600	-21,4 %
9 Viemäröinnin uudisinvestoinnit	1 747	5 400	12 300	10 000	9 200	127,8 %
10 Verkostojen saneerausinvestoinnit	23 654	28 550	26 500	29 900	36 400	-7,2 %
11 Vedenjakelun laitteiden saneerausinvestoinnit	2 414	3 100	4 800	2 600	3 200	54,8 %
12 Viemäröinnin laitteiden saneerausinvestoinnit	4 264	2 500	1 800	1 900	1 900	-28,0 %
Jätevedenpuhdistus	**32 624**	**81 500**	**108 700**	**70 700**	**34 700**	**33,4 %**
13 Jätevedenpuhdistuksen uudisinvestoinnit	31 245	78 000	105 000	67 000	30 000	34,6 %
- Blominmäki	30 887	78 000	105 000	67 000	29 000	34,6 %
- Viikinmäki (kapasiteetti ja laatu)	358	0	0	0	1 000	-
14 Jätevedenpuhdistuksen saneerausinvestoinnit	1 367	3 500	3 700	3 700	4 200	5,7 %
15 Purkutunneleiden uudisinvestoinnit	12	0	0	0	500	-
16 Purkutunneleiden saneerausinvestoinnit	0	0	0	0	0	-
Muut investoinnit (irtamisto, kiinteistöt ym)	**1 631**	**2 000**	**3 600**	**2 500**	**1 900**	**80,0 %**
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-318	-850	-700	-700	-1 000	-17,6 %
Vesihuollon investoinnit yhteensä	**127 163**	**188 800**	**218 700**	**171 100**	**141 700**	**15,8 %**

Vesihuollon investointisuunnitelma 2019 - 2021 perustuu HSY:n hallituksen 13.4.2018 esittämään vesihuollon investointiohjelmaan, jossa on esitetty vesihuollon investointitarpeet vuosille 2019 – 2028.

Toiminta-alueen laajentumisen ja kaavoituksen edellyttämät investoinnit suunnitelmakaudelle 2019 – 2021 ovat yhteensä 113,4 milj. euroa. Suunnitelmakauden merkittäviä hankkeita ovat mm. Finnoo, Perkkaa ja Suurpelto Espoossa, Jätkäsaari, Kalasatama, Kruunuvuorenranta, Pasila ja Kuninkaantammi Helsingissä ja

Vantaalla Kehäradan asemaseudut sekä pientaloalueet Linnainen ja Ylästön seutu. Haja-asutusalueiden osalta käynnistetään vesihuollon rakentaminen mm. Pakankylässä Espoossa sekä Kiilan alueella Vantaalla. Lisäksi Raide-Jokerin toteutus edellyttää merkittäviä johtosiirtoinvestointeja suunnitelmakaudella.

Vedenhankinnan ja -puhdistuksen investoinnit suunnitelmakaudelle 2019 - 2021 ovat yhteensä 29,5 milj. euroa. Merkittävin investointi kaudella on Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitosten kapasiteetin nostaminen ja rakennustekninen saneeraus.

Vedenjakelun ja viemäröinnin investoinnit suunnittelukaudelle 2019 - 2021 ovat yhteensä 168,9 milj. euroa. Vedenjakeluverkoston merkittävimmät investoinnit suunnitelmakaudella ovat Hiekkaharjun uuden vesitornin rakentaminen, uusi yhteys Vanhastakaupungista Ala-Tikkurilaan, uusi yhteys Mäkkylästä Kauniaisten vesitornille sekä Porkkalankadulta Ruoholahteen johtava varmistusyhteys. Merkittävimmät viemäröintijärjestelmän uusinvestoinnit suunnitelmakaudella ovat Kivistön ja Koillis-Espoon runkoviemäri, sekä Niipperin viemäri. Nykyiselle Suomenojan puhdistamolle johtavien viemärivesien kääntäminen Blominmäen puhdistamolle tulee olemaan vaativa investointi.

Verkostosaneerauksessa keskitytään runkoyhteyksien toiminnan varmistamiseen sekä häiriöherkkien verkostojen kehittämiseen. Suunnitelmakaudelle 2019-2021 investoinnit ovat yhteensä 92,8 milj. euroa. Osa verkostosaneerauksista tehdään yhteishankkeina kaupunkien katutöiden kanssa, noin 19,5 milj. euroa. Esplanadin ja Munkkivuoren alueen vesihuoltoverkostoja uusitaan ja alueen sekaviemäriverkon ylivuotojen hallintaa parannetaan eriyttämällä sekavesiviemäröintiä erillisviemäröinniksi. Vanhoja vesihuoltotunneleita kunnostetaan.

Jätevedenpuhdistuksen investoinnit suunnitelmakaudella 2019 – 2021 ovat yhteensä 214,1 milj. euroa. Merkittävin investointi suunnitelmakaudella on Blominmäen jätevedenpuhdistamohanke, johon on suunnitelmakaudella varattu 201 milj. euroa. Lisäksi Viikinmäen puhdistamon toiminnan kannalta kriittisen purkutunneliyhteyden Viikinmäki - Viikki kahdentamisen suunnittelu käynnistetään ja varaudutaan käynnistämään Viikinmäen ravinteiden poistoa tehostavia investointeja suunnittelukauden lopulla.

5.1.3 Talous

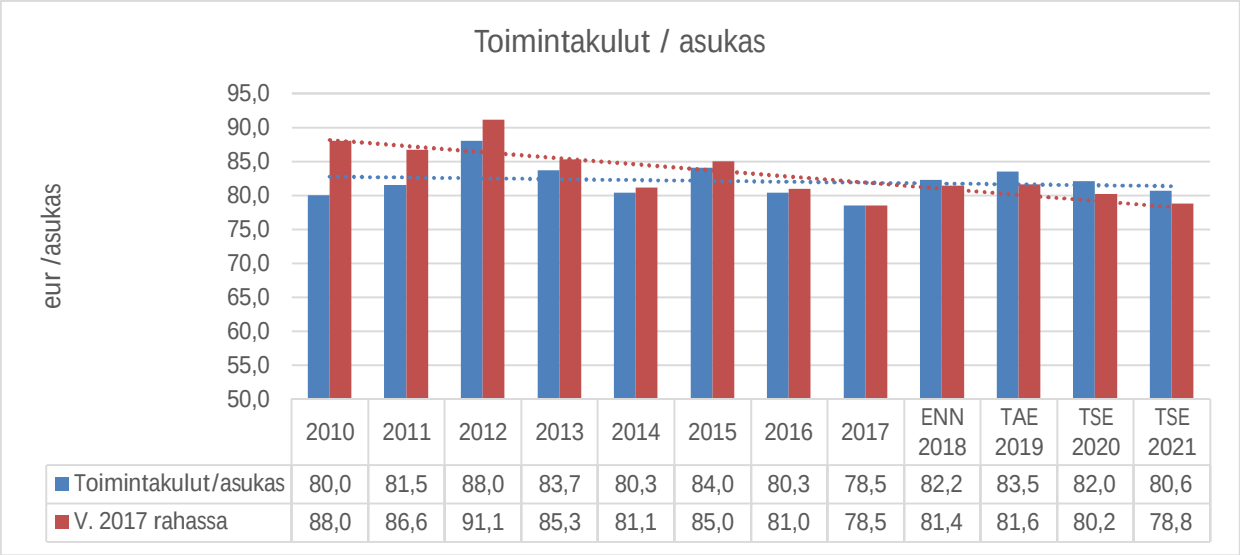
Vesihuollon tuloslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2017	ENN 2018	TAE 2019	TSE 2020	TSE 2021	Muutos-% 2019/2018
TOIMINTATULOT	**257 448**	**257 554**	**266 865**	**270 569**	**275 582**	**3,6 %**
Myyntituotot	254 366	255 196	264 582	268 312	273 325	3,7 %
Kuntaosuudet	0	0	0	0	0	-
Muut tuotot	3 082	2 358	2 283	2 257	2 257	-3,2 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	**1 893**	**1 950**	**2 000**	**2 000**	**2 000**	**2,6 %**
TOIMINTAMENOT	**-90 814**	**-96 331**	**-99 124**	**-98 641**	**-98 161**	**2,9 %**
Henkilöstömenot	-23 032	-24 423	-25 156	-25 456	-25 756	3,0 %
Palvelujen ostot	-34 663	-40 765	-39 963	-38 963	-37 963	-2,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 324	-23 671	-24 192	-24 409	-24 629	2,2 %
Muut toimintakulut	-9 795	-7 472	-9 813	-9 813	-9 813	31,3 %
TOIMINTAKATE	**168 526**	**163 173**	**169 741**	**173 928**	**179 421**	**4,0 %**
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	**-64 856**	**-65 287**	**-66 549**	**-68 440**	**-69 608**	**1,9 %**
VUOSIKATE	**103 671**	**97 886**	**103 192**	**105 488**	**109 813**	**5,4 %**
POISTOT	**-85 426**	**-84 214**	**-87 874**	**-86 618**	**-97 451**	**4,3 %**
TILIKAUDEN TULOS	**18 245**	**13 672**	**15 318**	**18 870**	**12 362**	**12,0 %**
VARAUSTEN MUUTOKSET	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-**
TULOVEROT	**-1 107**	**-848**	**-1 134**	**-1 396**	**-915**	**33,7 %**
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**17 138**	**12 824**	**14 184**	**17 474**	**11 447**	**10,6 %**
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	289,5 %	272,9 %	274,8 %	280,0 %	286,6 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista	61,2 %	57,8 %	60,9 %	62,2 %	64,8 %	

Vesihuollon alustava tuloslaskelma vuosille 2019-2021 lähtee kuluvan vuoden tulosennusteesta, inflaatioennusteesta sekä tiedossa olevista merkittävistä kustannusmuutoksista. Käyttö-, perus- ja liittymismaksut sekä niiden hinnoittelurakenne, ovat muutosprosessissa ja uusi maksurakenne ja hinnasto ovat tavoitteena ottaa käyttöön vuoden 2019 alusta. Tämä muuttaa asiakkaiden maksuja usealla eri tavalla, mutta muutokset pyritään pitämään kohtuullisina ja kokonaismaksukertymää ei tällä ole tarkoitus kasvattaa. Nykyisiin hintoihin on suunnitelmakaudelle tehty korotus, joka noudattaa talousmallia. Hintojen korotus on reaalisesti 2,0% vuosittain. Korotukset perustuvat tulevien vuosien suurien investointien sekä rahoituskulujen kattamiseen. Rakentamisen volyymin arvioidaan pysyvän vielä 2019 korkealla tasolla, mikä näkyy liittymismaksutuotoissa. Suunnitelmakauden lopulla suunnan on arvioitu kääntyvän laskuun. Liittymismäärän kasvaessa, tulee toisaalta huomioida tuloksessa lisääntyneet liitostyökustannukset.

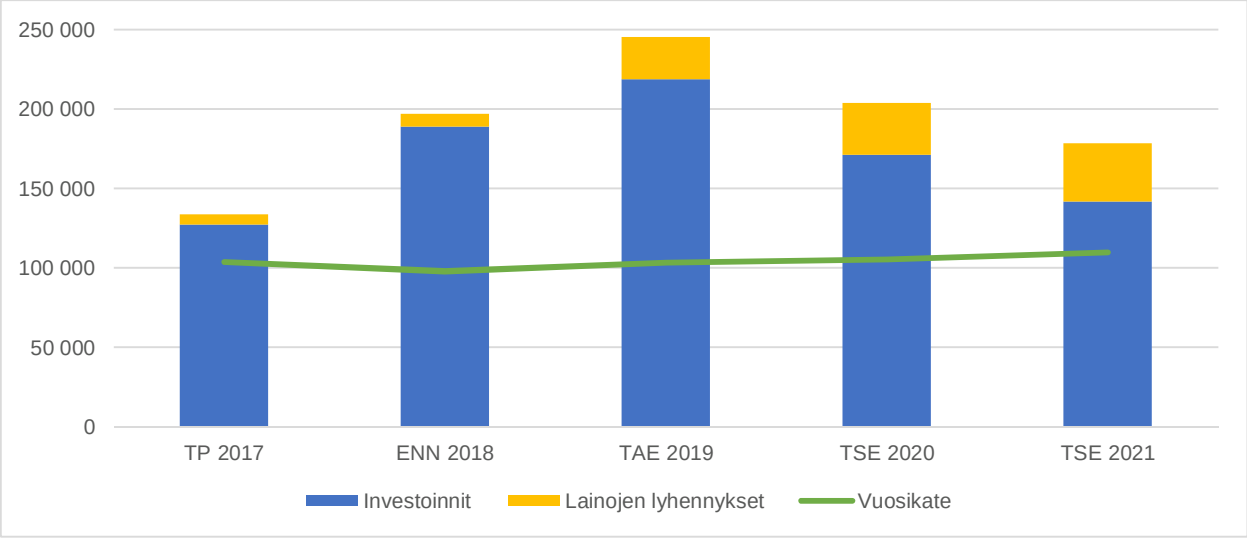
Kehittämisen painopistealueet näkyvät suunnittelukaudella taloudessa. Näitä ovat mm. panostukset turvallisuuteen, tutkimukseen ja kehitykseen (mm. RAVITA-projekti) sekä työtapojen muutokseen (mm. digitalisaatio). Talouteen vaikuttavia tekijöitä ovat myös kemikaalikustannusten normaalia nopeampi kohoaminen (mm. rautapohjaiset saostuskemikaalit, polymeerit) sekä eräät kertaluontoiset kustannuserät, kuten Tikkurilan vesitornin purku. Tämän kustannusarvio on 3,0 milj. eur jakautuen vuosille 2019-2020. Talouden suunnittelussa on varauduttu myös energiakustannusten todennäköiseen nousuun.

Vesihuollon tuottavuuden kehitys

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	ENN 2018	TAE 2019	TSE 2020	TSE 2021
Toimintakulut/asukas	80,0	81,5	88,0	83,7	80,3	84,0	80,3	78,5	82,2	83,5	82,0	80,6
V. 2017 rahassa	88,0	86,6	91,1	85,3	81,1	85,0	81,0	78,5	81,4	81,6	80,2	78,8

Vesihuollon tulorahoituksen (vuosikate) riittävyys investointien ja lainanlyhennysten maksamiseen

Vesihuollon rahoituslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2017	ENN 2018	TAE 2019	TSE 2020	TSE 2021
Tulorahoitus					
Vuosikate	103 671	97 886	103 192	105 488	109 813
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-1 164	-3 063	-1 134	-1 396	-915
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-127 481	-189 650	-219 400	-171 800	-142 700
Rahoitusosuudet investointimenoihin	318	850	700	700	1 000
Investointien korjauserät	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-24 657**	**-93 977**	**-116 642**	**-67 008**	**-32 802**
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	55 000	97 000	144 200	98 508	68 202
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 333	-7 950	-26 351	-32 682	-36 564
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-544	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	**48 123**	**89 050**	**117 849**	**65 826**	**31 638**

Vesihuollon taseen keskeisiä eriä

x 1 000 euroa	TP 2017	ENN 2018	TAE 2019	TSE 2020	TSE 2021
Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus)	1 995 935	2 100 521	2 231 347	2 315 829	2 360 078
Oma pääoma	539 236	552 060	566 244	583 718	595 165
Pitkäaikainen vieras pääoma (korollinen)	1 344 638	1 433 688	1 551 537	1 589 363	1 607 001
- lainat jäsenkunnilta	*1 188 002*	*1 188 002*	*1 188 002*	*1 160 002*	*1 146 002*
- lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta	*156 635*	*245 685*	*363 534*	*429 361*	*460 999*
Omavaraisuusaste (%)	27,1 %	26,5 %	25,5 %	25,7 %	25,8 %

5.2 Jätehuolto

5.2.1 Toiminta

Yhdyskuntajätehuollon vastuunjakoa koskevat jätelain säännökset muuttuvat siten, että kunnille säädetty vastuu rajataan pääosin vain asumisessa syntyvään jätteeseen. Kunta vastaa niin ikään kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollosta. Laki tulee voimaan 1.1.2019, kuitenkin siten, että voimassa oleville jätteenkuljetussopimuksille on annettu maksimissaan kolmen vuoden siirtymäaika.

Lainmuutos rajaa julkishallinnon hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen sekä muun kuin kunnan sosiaali- ja terveyspalveluissa ja koulutustoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen kunnan lakisääteisen jätehuoltovastuun ulkopuolelle. Jätehuollon markkinapaikkaa sekä ns. toissijaisella vastuulla toteutettavia palveluita koskevia säädösehdotuksia ei ole vielä käytettävissä, joten niiden vaikutuksia HSY:n toimintaan on toistaiseksi mahdotonta arvioida.

Seuraavassa on kuvattu jätehuollon keskeiset strategiset tavoitteet, indikaattorit sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi talousarviovuonna 2019.

Strateginen päämäärä	**TA 2019 indikaattori**	**TA 2019 tavoitearvo**
Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä	Kasvihuonekaasupäästöt HSY:n omassa toiminnassa ja ulkoisissa palveluissa	Ämmässuon kaatopaikkojen CH4-hajapäästöjen vähentäminen 10 % vuoteen 2017 verrattuna 10 % jätehuollon kuljetusurakkakilpailutuksissa on vaatimuksena vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttö
	HSY:n tuottaman uusiutuvan oman energiantuotannon suhde kulutukseen	Kp-kaasun keräysjärjestelmän ja kaasuvoimalan käyttöaste yli 90 %, biokaasulaitoksen ja biokaasuvoimalan käyttöaste yli 90 %, Kp-kaasun ja biokaasun hyötykäyttöaste vähintään 90 %
	Jätteen, materiaalien ja ravinteiden kierrätys- ja materiaalihyötykäyttöaste	Kotitalousjätteen kierrätysaste 51 %
	Ravinne ja haitta-ainekuormitus: ravinteiden ja haitta-aineiden esiintymis- ja poistoaste	Selvitys Ämmässuon lievästi kuormitteisista hulevesistä on valmis ja tavoitetasot määritelty vuodelle 2020

Toimenpiteet 2019;

- kaatopaikan väliaikaisten pintarakenteiden rakentaminen vaiheittain
- vanhan kaatopaikan kaasun keräysjärjestelmän korjaus- ja ylläpitotyöt
- kilpailutusvuorossa olevien kuljetusurakoiden CO2-päästörajojen tiukentamistoimet
- kaasunkeräysjärjestelmän ja kaasuvoimalan kunnossapito siten, että kaasun hyödyntäminen ei vaarannu ja varmistetaan henkilöresurssien riittävyys ja osaaminen
- Seutulan kp-kaasun hyödyntämissuunnitelman laatiminen
- jätehuoltomääräysten erilliskeräysvelvoitteiden tiukkenemiseen valmistautuminen (biojäte, muovi, kartonki) ja ohjaavan taksan valmistelu
- monilokerokeräyskokeilun käynnistäminen
- Sortti-asemille tuotavien jätteiden kierrätysasteen nosto
- selvitetään Ämmässuon lievästi kuormitteisten hulevesien haitta-ainepitoisuuksien ja määrän vähentämismahdollisuuksia

Suunnitelmakaudella tullaan tarkistamaan kiinteistökohtaisten jätejakeiden erilliskeräysvelvoitteita. Tavoitteena on yhdyskuntajätteen kierrätyksen edistäminen lisäämällä kiinteistökohtaista hyötyjakeiden lajittelua. Kierrätettävien jakeiden kuten biojätteen, kartongin, lasin, metallin ja muovipakkausten erilliskeräysvelvoitteet määritellään uusien jätehuoltomääräysten valmistelutyön yhteydessä vuoden 2018 aikana. Muovipakkausjätteiden kiinteistökohtainen keräys on tarkoitus vakiinnuttaa osaksi palveluvalikoimaa. Uudet jätehuoltomääräykset tulevat voimaan siirtymäajan jälkeen vuonna 2021.

Vuonna 2019 aloitetaan pientaloille suunnattu monilokerokeräyspilotti, jonka tarkoituksena on kokeilla palvelua, jossa jäteauto kerää kiinteistöltä samalla kertaa useita jätejakeita. Suunnitelmakaudella kehitetään jätteenkuljetusten kilpailutusta mm. tarkastelemalla kuljetusten urakka-alueiden mitoitusta ja aikataulua logistiikan tehostamiseksi. Lisäksi toteutetaan pilottihanke sähköisen jäteauton käytöstä pääkaupunkiseudulla.

Strateginen päämäärä	**TA 2019 indikaattori**	**TA 2019 tavoitearvo**
Sujuvat palvelut	Digitaalisten palvelujen ja asiakasviestinnän laatu ja käyttöaste kaikissa kanavissa (laatu = käytettävissä 24/7, saavutettavuus	Jätehuollon operatiivisten tietojärjestelmien uudistaminen vuonna 2018 laaditun toimintasuunnitelman mukaisesti
	Jäteastioiden tyhjennysten valituspromille	0,15

Toimenpiteet 2019;

- Käynnistetään jätehuollon operatiivisten tietojärjestelmien uudistaminen
- Sortti-asemien asiakaskohtaamista edelleen parannetaan. Palvelukonseptoinnilla edistetään palvelun sujuvuutta. Sortti- asemien maksujärjestelmä tullaan muuttamaan ensi vuoden aikana sujuvammaksi. Konalan Sortti-aseman osalta selvitellään mahdollisuutta pitää asema auki jokaisena viikon päivänä.
- Kierrätyskeskuksen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Kierrätyskeskuksien myymälöiden yhteyteen selvitellään mahdollisuutta rakentaa Kierken mini-Sorttia, joka mahdollistaisi pienien jäte-erien vastaanoton.
- Riittävän ajoissa tehdyt urakkakilpailutukset (10-12 kk)
- Urakka-alueiden uudelleen mitoitus kaluston tehokkaan käytön kannalta sekä urakka-alueiden kilpailutusaikataulun uudelleen määrittely.

Strateginen päämäärä	**TA 2019 indikaattori**	**TA 2019 tavoitearvo**
Vakaa talous	Omavaraisuusaste	32 %
	Tuottavuus, jätehuollon toimintamenot/käsitelty jätemäärä	150 €/tonni

Toimenpiteet 2019;

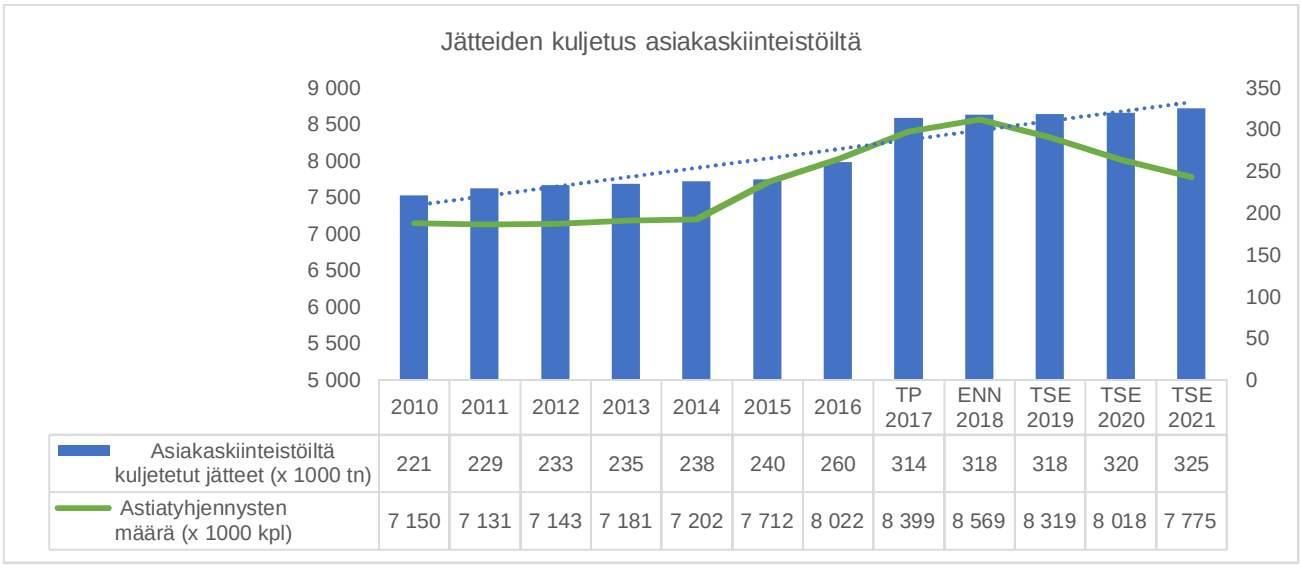
- Sisäisen laskennan ja raportoinnin laajentaminen ja hyödyntäminen johtamisessa

Ämmässuon kaatopaikka-alueiden maisemoinnissa käytettävien maa-ainesten tarve vähenee suunnitelmakaudella, minkä vuoksi maa-ainesten vastaanottoa tullaan rajoittamaan nykyisestä tasosta.

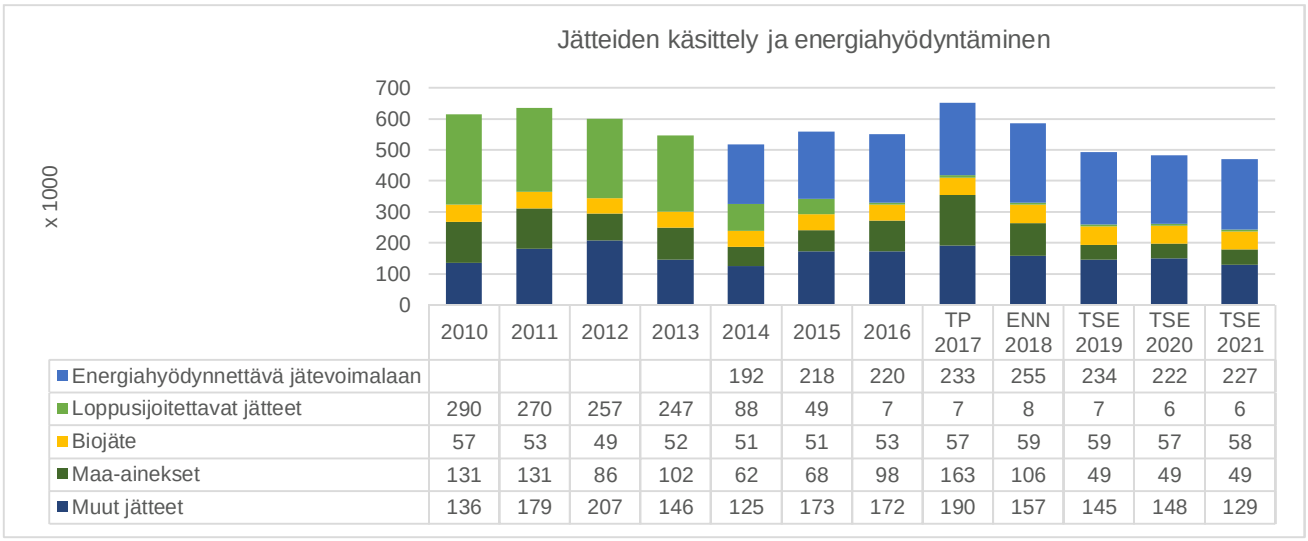
Ekomo -toiminnan kehittämisellä ylläpidetään kiertotaloutta ja materiaalitehokkuutta edistävää ekoteollisuuskeskuksen optimaalista hyödyntämistä.

Materiaalivirtojen vähetessä, mutta infran pysyessä samana, menojen kattaminen vaikeutuu. Menetettyjen tulojen tilalle kehitetään uusia tulolähteitä esim. tehostamalla biojätteenkeräilyä viestinnän ja neuvonnan kanssa yhteistyössä, rikastamalla tai muutoin tehostamalla kaatopaikkakaasun hyödyntämistä sekä mahdollistamalla Ekomo- toimintaa.

Kuonan käsittelyn toteutuksen tavoitteena on kuonan mineraaliaineksen tuotteistaminen. Tavoite asetetaan osana kuonan käsittelyn kilpailutusta.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	TP 2017	ENN 2018	TSE 2019	TSE 2020	TSE 2021
Asiakaskiinteistöiltä kuljetetut jätteet (x 1000 tn)	221	229	233	235	238	240	260	314	318	318	320	325
Astiatyhjennysten määrä (x 1000 kpl)	7 150	7 131	7 143	7 181	7 202	7 712	8 022	8 399	8 569	8 319	8 018	7 775

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	TP 2017	ENN 2018	TSE 2019	TSE 2020	TSE 2021
Energiahyödynnettävä jätevoimalaan					192	218	220	233	255	234	222	227
Loppusijoitettavat jätteet	290	270	257	247	88	49	7	7	8	7	6	6
Biojäte	57	53	49	52	51	51	53	57	59	59	57	58
Maa-ainekset	131	131	86	102	62	68	98	163	106	49	49	49
Muut jätteet	136	179	207	146	125	173	172	190	157	145	148	129

5.2.2 Investoinnit

Jätehuollon investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2017	ENN 2018	TAE 2019	TSE 2020	TSE 2021	Muutos-% 2019/2018
ALUEPALVELULÄHTÖISET INVESTOINNIT	**5 561**	**4 613**	**3 185**	**5 100**	**1 865**	**-31,0 %**
1 Sorttiasemien rakentaminen (uudet)	4 023	234	400	2 500	0	70,9 %
2 Aluepalvelujen korjaus- ja täydennystyöt	1 224	3 903	2 180	1 850	1 525	-44,1 %
3 Aluepalvelujen kalustohankinnat ja aluekeräysverkosto	315	476	605	750	340	27,1 %
KÄSITTELYPALVELULÄHTÖISET INVESTOINNIT						
Ympäristövaikutusten hallinta	**1 232**	**2 609**	**3 950**	**3 750**	**6 000**	**51,4 %**
4 Kaatopaikkakaasun keräys ja hyödyntäminen	284	568	450	450	900	-20,8 %
5 Vesien keräys ja johtaminen	748	900	1 500	900	3 250	66,7 %
6 Viimeistelyrakenteet	201	1 141	2 000	2 400	1 850	75,3 %
Alueiden ja toimintojen kehittäminen ja niiden vaatimat investoinnit	**2 664**	**6 382**	**4 560**	**4 000**	**4 620**	**-28,5 %**
7 Biojätteen käsittely ja mädätyskaasun hyödyntäminen	1 237	3 200	2 300	2 400	1 600	-28,1 %
8 Ämmässuon laajennusalue	1 281	915	1 350	700	800	47,5 %
9 Infran kehittäminen ja sen vaatimat investoinnit	46	900	500	600	1 750	-44,4 %
10 Käsittelypalvelujen koneet ja laitteet	99	1 117	210	150	120	-81,2 %
11 Energiainvestoinnit	0	250	200	150	350	-20,0 %
MUUT INVESTOINNIT						
Kuljetuspalvelulähtöiset investoinnit	**448**	**1 110**	**600**	**600**	**900**	**-45,9 %**
12 Jätteenkuljetuksen keräyskalusto	448	1 110	600	600	900	-45,9 %
Muut toimintaa tukevat investoinnit	**2 384**	**3 157**	**1 900**	**4 500**	**2 450**	**-39,8 %**
13 Maahankinnat	0	2 000	500	200	1 500	-75,0 %
14 Muut investoinnit	2 384	1 157	1 400	4 300	950	21,0 %
Jätehuollon investoinnit yhteensä	**12 242**	**17 871**	**14 195**	**17 950**	**15 835**	**-20,6 %**

Aluepalvelulähtöiset investoinnit keskittyvät Sortti-asematoiminnan kehittämiseen ja Kivikon jätepalvelukeskuksen perusparannus- ja saneeraustöihin. Talousarviovuonna käynnistetään Mini-Sortti-asemiin perustuva yhteistyö Kierrätyskeskuksen kanssa, jolla valmistellaan uuden konseptin mukaisten Sortti-asemien perustamista kierrätyskeskusten yhteyteen sekä 10:n vuoden investointiohjelman mukaisen Sortti-Kierrätystavaratalon toteuttamista. Kivikkon jätepalvelukeskus on valmistunut 1990-luvun alussa, jonka jälkeen jätehuollon tarpeet ja toiminnat ovat muuttuneet. Kivikon piha-alueita ja rakennuksia on siksi tarpeen saneerata ja tehdä samassa yhteydessä uusien toimintojen edellyttämiä muutos- ja laajennustöitä. Suunnitelmakaudella mm. katetaan Kivikon ongelmajätevaraston sisäpiha, uusitaan rakennusten kattopintoja ja tehdään Ilmanvaihtolaitteiden saneerauksia. Töiden yhteydessä Kivikon kiinteistön energiatehokkuutta parannetaan vastaamaan nykyvaatimuksia. Jorvaksen ja Ruskeasannan Sortti-asemilla kehitetään risujen ja mullan vastaanotto- ja jakelutoimintoja investoimalla lisäkenttiin. Lisäksi aluepalveluiden työkone- ja kalustohankintoja jatketaan koko suunnitelmakauden.

Käsittelypalvelulähtöiset investoinnit keskittyvät jätteenkäsittelykeskuksen toiminnan varmistamiseen ja ympäristöhaittojen minimoimiseen. Suunnitelmakaudella tehdään ympäristölupien edellyttämiä kaatopaikan pinnan viimeistelytöitä, lisätään suoto- ja hulevesien tasaus-, siirto- ja käsittelykapasiteettia, tehdään biojätteen käsittelylaitosten vuosittaiset ylläpitosaneeraukset, tehdään kompostituotteen käsittelyä varten

kenttäinvestointeja ja tehostetaan prosessien energiatehokkuutta. Suunnitelmakaudella valmistaudutaan Blominmäen jätevesilietteiden vastaanottamiseen kehittämällä lietteen edistyneitä käsittely- ja hyödyntämismenetelmiä. Vuoden 2018 aikana selvitetään kaatopaikkojen erilaisia pintarakenteita tavoitteena kehittää kierrätysmateriaaleihin perustuvia uusia ratkaisuja. Kun ratkaisu on valittu, rakennetaan uutta pintarakennetta viranomaisten ja ympäristölupien edellyttämällä tavalla niin, että vuosittain sitä valmistuu noin 1 - 2 hehtaaria.

Suunnitelmakaudella Ämmässuolla toteutetaan puhdistusjärjestelmä laimeille hulevesille, jotka tällä hetkellä viemäröidään, sekä varaudutaan muiden laimeiden hulevesien puhdistamiseen ns. juurakkopuhdistusmenetelmällä ennen vesien johtamista maastoon. Juurakkopuhdistamon toteutuksessa pyritään hyödyntämään jätevesilietteestä tuotettua biohiiltä, kompostia ja kivimurskeen korvaavia kierrätysmateriaaleja. Suunnitelmakaudella käynnistetään kaatopaikkakaasun metaanipitoisuuden nostamiseen tähtäävät toimenpiteet esim. kaatopaikkakaasun rikastaminen erilaisilla menetelmillä, kaatopaikkaveden kierrättäminen takaisin kaatopaikkaan ja kaatopaikan pinnan tiivistäminen. Nämä toimenpiteet ovat tarpeen, sillä kaasun metaanipitoisuus on laskenut kaasumoottoreiden toiminnan kannalta alhaiselle tasolle. Suunnitelmakaudella käynnistetään myös vaarallisen jätteen kaatopaikan sulkemistyöt ja uuden vaarallisen jätteen katopaikan suunnittelutyö. Koko suunnitelmakauden kehitetään Ekomo-toimintaa mm. toteuttamalla Ämmässuolla kiertotalouden yritysten toimintamahdollisuuksia parantavia investointeja, joilla Ämmässuon alue saadaan houkuttelevaksi vaihtoehdoksi kiertotalouden yrityksille. Ämmässuon alueen investoinneissa huomioidaan materiaali- ja energiatehokkuus. Lisäksi käsittelypalveluiden työkone- ja kalustohankintoja jatketaan koko suunnitelmakauden.

Muut toimintaa tukevat investoinnit keskittyvät jäteastiahankintoihin ja Seutulan alueelle toteutettavan jäteastioiden huolto- ja varastointihallin rakennustöihin. Suunnitelmakaudella varaudutaan lisäksi toteuttamaan maanhankintoja ja kehittämään Seutulan aluetta laajemminkin osana Ekomo-toimintaa. Koko suunnitelmakauden ajan varaudutaan myös toteuttamaan jätehuollon operatiivisia tietojärjestelmähankintoja.

Jätehuollolta edellytetään jatkuvaa materiaali- ja energiatehokuuden tehostamista. Jätehuollon hankkeet keskittyvät siten, paitsi ympäristöhaittojen minimoimiseen, myös HSY:n toimipisteiden mahdollisimman tehokkaaseen hyödyntämiseen Ekomo-toimintaan. Näiden mahdollisuuksien luominen edellyttää ensivaiheessa vuosittaisia investointeja, mutta vastapainoksi investoinnit lisäävät materiaalitehokkuutta ja alueiden hyödyntämisen kautta tulovirtaa.

5.2.3 Talous

Jätehuollon tuloslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2017	ENN 2018	TAE 2019	TSE 2020	TSE 2021	Muutos-% 2019/2018
TOIMINTATULOT	**108 361**	**97 073**	**94 811**	**91 443**	**90 744**	**-2,3 %**
Myyntituotot	105 894	94 346	90 876	87 688	86 929	-3,7 %
Kuntaosuudet	0	0	0	0	0	-
Muut tuotot	2 466	2 726	3 935	3 755	3 815	44,3 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-**
TOIMINTAMENOT	**-81 677**	**-77 842**	**-76 779**	**-75 337**	**-76 576**	**-1,4 %**
Henkilöstömenot	-6 915	-7 081	-7 234	-7 234	-7 234	2,2 %
Palvelujen ostot	-70 051	-64 847	-63 304	-62 581	-62 418	-2,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 940	-4 011	-4 098	-3 373	-4 774	2,2 %
Muut toimintakulut	-1 771	-1 903	-2 143	-2 149	-2 150	12,6 %
TOIMINTAKATE	**26 684**	**19 230**	**18 032**	**16 106**	**14 168**	**-6,2 %**
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	**-2 038**	**-2 559**	**-1 428**	**-1 253**	**-1 078**	**-44,2 %**
VUOSIKATE	**24 646**	**16 671**	**16 604**	**14 853**	**13 090**	**-0,4 %**
POISTOT	**-14 700**	**-14 414**	**-13 685**	**-12 135**	**-11 635**	**-5,1 %**
TILIKAUDEN TULOS	**9 946**	**2 257**	**2 919**	**2 718**	**1 455**	**29,3 %**
VARAUSTEN MUUTOKSET	**592**	**592**	**592**	**592**	**592**	**0,0 %**
TULOVEROT	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-**
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**10 538**	**2 849**	**3 511**	**3 310**	**2 047**	**23,2 %**
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	132,7 %	124,7 %	123,5 %	121,4 %	118,5 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista	157,8 %	106,7 %	106,3 %	95,1 %	83,8 %	

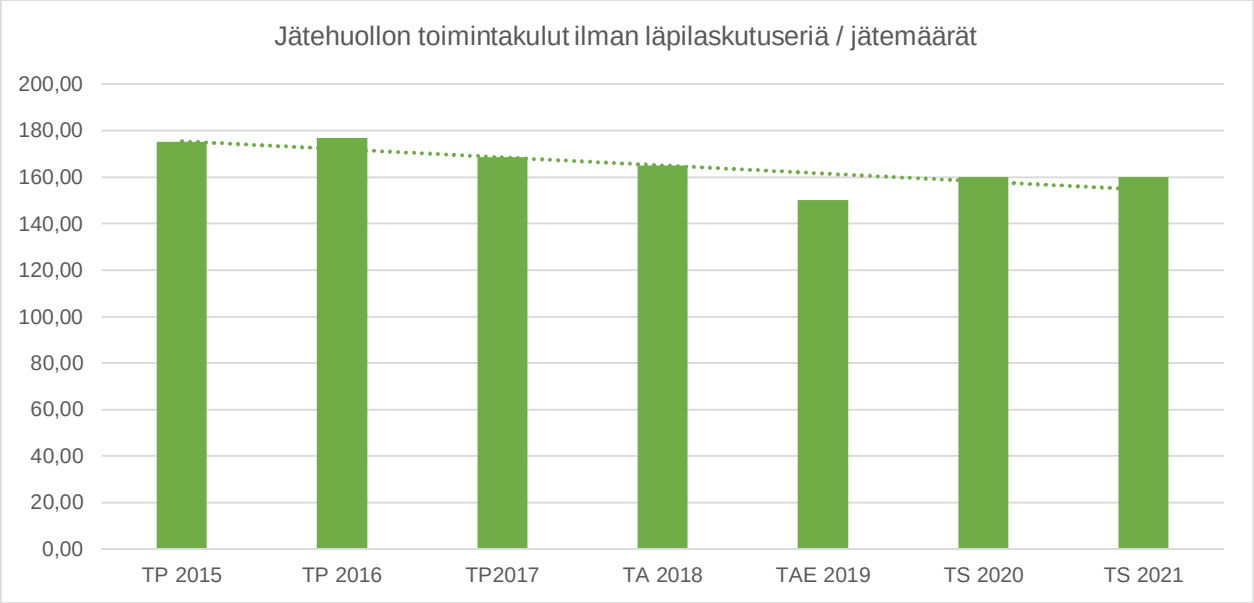
HSY:n tavoitteena on tuottaa kustannustehokkaasti pääkaupunkiseudun jätehuoltopalvelut siten, että jätehuollon asiakashintoihin ei tehdä yleisen hintatason nousua ylittäviä korotuksia. Vuodelle 2019 ei esitetä jätemaksujen korotuksia.

Jätehuollon toimintatuottojen ennakoidaan alustavien arvioiden mukaan laskevan hieman vuosina 2019-2021. Toimintatuottojen lasku aiheutuu mm. kiinteistöillä tapahtuvien sekajäteastioiden tyhjennysmäärien arvioidusta vähenemisestä. Muutos aiheutuu pääosin muovipakkausjätteen keräyksen laajentumisesta sekä jätelain muutoksen seurauksena toteutuvasta kuntien jätehuoltovastuun kaventumisesta. Tulokertymän laskuun vaikuttaa myös vastaanotettavan maa-ainesten määrän väheneminen, kun niiden hyödyntämisen tarve kaatopaikan rakenteissa pienenee tulevina vuosina.

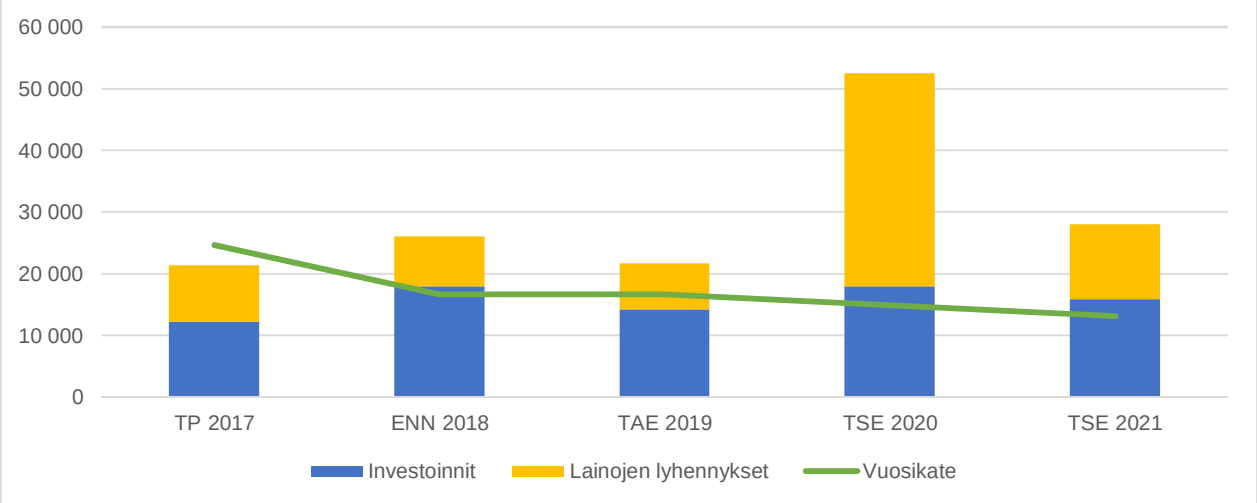
Talouden ennustamiseen liittyy vielä merkittäviä epävarmuustekijöitä sekä suoritemäärien ennustamisen osalta että mm. lainsäädännön tuomien muutosten vaikutuksia koskien. Taloussuunnitelmaa tarkennetaan syksyllä varsinaisen budjetoinnin yhteydessä. Jätehuollon tilikauden tuloksen ennustetaan jäävän noin 2-3 milj. euroa ylijäämäiseksi vuositasolla. Investoinnit on oletettu toteutuvan 2018 hyväksytyn investointiohjelman mukaisina.

Jätehuollon tuottavuuden kehittyminen

Jätehuollon tuottavuuden kehittymistä kuvaa toimintamenojen ja jätemäärien suhde. Pitkän aikavälin tavoitteena on parantaa omavaraisuusastetta ja tulorahoituksen riittävyyttä talouden tasapainon parantamiseksi.

Jätehuollon tulorahoituksen (vuosikate) riittävyys investointien ja lainanlyhennysten maksamiseen

Jätehuollon rahoituslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2017	ENN 2018	TAE 2019	TSE 2020	TSE 2021
Tulorahoitus					
Vuosikate	24 646	16 671	16 604	14 853	13 090
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	80	80	160	160	160
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-12 257	-17 871	-14 195	-17 950	-15 835
Rahoitusosuudet investointimenoihin	15	0	0	0	0
Investointien korjauserät	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	**12 484**	**-1 120**	**2 569**	**-2 937**	**-2 585**
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	9 250	4 850	37 450	14 704
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 086	-8 120	-7 396	-34 511	-12 119
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-22 000	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 778	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	**-32 863**	**1 130**	**-2 546**	**2 939**	**2 585**

Jätehuollon taseen keskeisiä eriä

x 1 000 euroa	TP 2017	ENN 2018	TAE 2019	TSE 2020	TSE 2021
Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus)	210 641	214 098	214 608	220 423	224 623
Oma pääoma	43 568	46 417	49 928	53 238	55 285
Pitkäaikainen vieras pääoma (korollinen)	93 367	94 497	91 951	94 890	97 475
- lainat jäsenkunnilta	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
- lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta	*93 367*	*94 497*	*91 951*	*94 890*	*97 475*
Omavaraisuusaste (%)	27,9 %	28,7 %	30,2 %	30,8 %	30,8 %

5.3 Seutu- ja ympäristötieto

5.3.1 Toiminta

Strateginen päämäärä	TA 2019 indikaattori	TA 2019 tavoitearvo
Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä	Kasvihuonekaasupäästöt HSY:n omassa toiminnassa ja ulkoisissa palveluissa	164 900 tCO2-ekv
	Jätteen, materiaalien ja ravinteiden kierrätys- ja materiaalihyötykäyttöaste	Kierrätysaste 51 %
	Ravinne- ja haitta-ainekuormitus: ravinteiden ja haitta-aineiden esiintymis- ja poistoaste	Haitallisten aineiden ja mikropartikkelien tutkimusta tehostetaan

Toimenpiteet 2019;

- Selvitetään HSY:n hiilinielupotentiaali
- Toteutetaan SeutuMaisa -pilotti HSY:n toiminnassa

- Kehitetään yhdyskuntajätteen määrän laskentaa pks-alueella
- Osallistutaan kiertotaloutta edistäviin kumppanuushankkeisiin
- Kehitetään ravinnetaloutta kuvaava uusi indikaattori

- Seurataan katupölyn mikromuoveja koskevia tutkimuksia ja osallistutaan mahdollisiin tutkimushankkeisiin.

Ympäristövastuullisuutta edistetään HSY:ssä selvittämällä HSY:n hiilinielupotentiaali. Selvitys liittyy HSY:n tavoitteeseen olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä, jolloin päästötason tavoite on 96500 tCO2-ekv. Nämä päästöt tulisi kompensoida, ja kompensaationa voi toimia myös HSY:n oma hiilinieluvaikutus. HSY:n omassa toiminnassa pilotoidaan uutta maamassojen hallintajärjestelmää SeutuMaisaa. Sen avulla pyritään parantamaan resurssitehokkuutta maamassojen käytössä ja kuljetuksissa sekä vähentämään maamassojen kuljetuksista aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä.

Ravinnetalouden kuvaamiseen kehitetään uusi indikaattori, jolla täydennetään seudun kiertotalouden edistymistä kuvaavia indikaattoreita.

Kadun ja renkaiden kulumisesta syntyy katupölyä, jossa on myös mikromuoveja, jotka huuhtoutuvat hulevesiin. Ilmansuojeluyksikkö seuraa katupölyn mikromuoveja koskevia tutkimuksia ja osallistuu mahdollisiin kumppanuushankkeisiin.

Strateginen päämäärä	TA 2019 indikaattori	TA 2019 tavoitearvo
Sujuvat palvelut	Palautteiden/asiakaskontaktien vasteaika	5 arkipäivää

Toimenpiteet 2019;

- Varmistetaan asiakaspalautteiden nopea välittäminen ilmanlaatupäivystykseen.
- Kehitetään HSY:n avoimen datan palvelujen sujuvuutta ja toimintavarmuutta
- Parannetaan tiedon saavutettavuutta ja käytettävyyttä uusilla verkkosivuilla
- Aloitetaan tietotuotteiden palvelumuotoilu ja jatketaan tiedon jakamisen digitalisointia

HSY saa palautteita asukkailta myös ilmanlaadusta. Palautteiden ripeä välittäminen ilmanlaatupäivystykseen ja nopea vastaaminen palautteisiin varmistetaan. HSY:n avoimen datan palveluiden sujuvuutta ja toimintavarmuutta parannetaan kehittämällä avoimen datan karttapalvelun käytettävyyttä sekä parantamalla avoimen datan rajapintapalveluiden toimivuutta eri olosuhteissa. HSY:n tuottaman tiedon saavutettavuutta ja käytettävyyttä parannetaan HSY:n verkkosivujen uudistamisen yhteydessä vastaamaan saavutettavuusdirektiivin vaatimuksia. Tiedon käytettävyyttä edistetään myös tietotuotteiden palvelumuotoilulla sekä jatkamalla tiedon jakamisen digitalisointia. Siirtymistä perinteisten paperilla tai pdf-tiedostoina jaettavien raporttien tuotannosta interaktiiviseen ja jatkuvasti päivittyvään digitaalisen tiedon jakamiseen jatketaan. Tiedon käyttäjien kanssa järjestetään työpajoja, joissa selvitetään keskeisimpien tietojen saavutettavuutta ja kartoitetaan tiedon jakamisen parhaita käytäntöjä.

5.3.2 Talous

Seutu- ja ympäristötiedon tuloslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2017	ENN 2018	TAE 2019	TSE 2020	TSE 2021	Muutos-% 2019/2018
TOIMINTATULOT	**4 884**	**4 770**	**4 837**	**4 799**	**4 820**	**1,4 %**
Myyntituotot	995	851	852	782	782	0,1 %
Kuntaosuudet	3 692	3 692	3 735	3 767	3 788	1,2 %
Muut tuotot	197	227	250	250	250	10,1 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-**
TOIMINTAMENOT	**-4 447**	**-4 770**	**-4 837**	**-4 729**	**-4 729**	**1,4 %**
Henkilöstömenot	-2 163	-2 301	-2 435	-2 435	-2 435	5,8 %
Palvelujen ostot	-1 987	-2 113	-2 058	-1 950	-1 950	-2,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-139	-114	-111	-111	-111	-2,9 %
Muut toimintakulut	-158	-242	-233	-233	-233	-3,5 %
TOIMINTAKATE	**437**	**0**	**0**	**70**	**91**	**-141,2 %**
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-**
VUOSIKATE	**437**	**0**	**0**	**70**	**91**	**-141,2 %**
POISTOT	**-231**	**-254**	**-262**	**-230**	**-260**	**3,1 %**
TILIKAUDEN TULOS	**206**	**-254**	**-262**	**-160**	**-169**	**3,4 %**
VARAUSTEN MUUTOKSET	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-**
TULOVEROT	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-**
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**206**	**-254**	**-262**	**-160**	**-169**	**3,4 %**

Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2017	ENN 2018	TAE 2019	TSE 2020	TSE 2021	Muutos-% 2019/2018
Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit	189	210	240	210	210	14,3 %

5.4 Hallinto ja keskitetyt palvelut

5.4.1 Toiminta

Strateginen päämäärä	TA 2019 indikaattori	TA 2019 tavoitearvo
Sujuvat palvelut	Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyyden ja asiakaskohtaamisen mittaamisen uusi malli on otettu käyttöön
	Asiakaskontaktien vasteaika	Asiakaskontaktien vasteaika enintään 5 arkipäivää
	Reklamaatioiden vasteaika	Reklamaatioratkaisun vasteaika enintään 15 arkipäivää

Toimenpiteet 2019;

- Asiakastyytyväisyyden ja asiakaskohtaamisen mittaamisen malli (tavoitteet, toteutustapa) uudistetaan
- Palveluiden yhteiskehittämiseen asiakkaiden kanssa sekä nykyisissä että tulevissa, uusissa palveluissa
- Asiakaskontaktien hallintaan liittyvien toimintaprosessien kehittäminen ja uuden monikanavaisen kontaktienhallintajärjestelmän määrittely ja hankinta
- Asiakas- ja laskutusjärjestelmän asiakastietojen datan laadun varmistaminen

Strateginen päämäärä	TA 2019 indikaattori	TA 2019 tavoitearvo
Korkea toimintavarmuus	Vakavien häiriötilanteiden määrä / niihin varautuminen / hallinnan onnistuminen	Häiriötilanteiden määrittely
	Riskiarvioinnin riskiluku HSY:n riskienhallintaprosessin mukaisesti	HSY:n johtoryhmän 2018 hyväksymän riskikartan riskilukujen summa pienenee riskienhallinnan toimenpiteiden toteuduttua yhden vuoden seurantajaksolla 10 %.
Vakaa talous	Tuottavuus - Vesihuollon toimintamenot/jäsenkaupunkien asukasmäärä - Jätehuollon toimintamenot/käsitelty jätemäärä - Hallinnon ja tukitoimintojen toimintamenojen osuus HSY:stä	78,0 €/as. 150€/t 13,7 %
	Hankintojen - Tehokkuus → hankintakorin yksikköhinta eli painotettu indeksi - Elinkaaren aikainen kestävyys → käyttö- ja kunnossapitokustannukset sekä energiatehokkuus koko elinkaaren aikana	Indeksi laskee reaalisesti 0,5% vuodesta 2017

Toimenpiteet 2019;

- Luodaan kriteeristö häiriötilanteiden luokittelulle. Häiriötilanteet raportoidaan, luokitellaan ja käsitellään sovitun prosessin mukaisesti
- Riski-ohjelmiston käyttö ja riskikartan hyödyntäminen vakiinnutetaan johtamisen strategiseksi työkaluksi

- Laskutuksen ja sopimushallinnan prosessien automatisointi käyttöönotetun laskutusjärjestelmän avulla
- Sisäisen laskennan ja raportoinnin laajentaminen ja hyödyntäminen johtamisessa
- Sähköisten palveluiden tarjonnan lisääminen asiakkaille asiakasportaalin käyttöönotolla

- Hankintakori-indeksin käyttöönotto
- Hankintaraportoinnin kehittäminen

5.4.2 Talous

x 1000 euroa	TP 2017	ENN 2018	TAE 2019	TSE 2020	TSE 2021	Muutos % 2019-2018
TOIMINTAMENOT						
- Kuntayhtymänjohto, ohjauksen ja kehittämisen yksiköt	-7 600	-8 478	-8 657	-8 612	-8 612	2,1 %
- Asiakaspalvelu	-2 481	-2 502	-2 534	-2 240	-2 240	1,3 %
- Tukipalvelut	-6 378	-7 310	-7 324	-6 765	-6 765	0,2 %
YHTEENSÄ	**-16 458**	**-18 290**	**-18 515**	**-17 617**	**-17 617**	**1,2 %**

Johdon, ohjauksen ja kehittämisen yksiköiden, asiakaspalvelun ja tukipalvelujen yhteenlaskettujen toimintamenojen arvioidaan vuonna 2019 kasvavan hiukan (1,2 %:a). Laskennassa on huomioitu inflaatioennuste, henkilöstömenojen kasvu työmarkkinaratkaisun mukaisesti sekä tiedossa olevat merkittävät muutokset. Tukiyksiköissä johdon, ohjauksen ja kehittämisen yksikön kulujen nousu vuonna 2019 johtuu siirtymisestä uuteen laskutusjärjestelmään, Syneraliin sekä laskujen tulostus- ja välityskuluista. Vanhojen laskutusjärjestelmien kulut ovat aiemmin olleet toimialoilla. Vuonna 2019 tulee kuluja vanhoista laskutusjärjestelmistä noin puolelta vuodelta, täysimääräisesti kulut vanhoista järjestelmistä poistuvat vuonna 2020. HSY tasolla tämä tarkoittaa säästöjä, kun siirrytään käyttämään uutta laskutusjärjestelmää. Asiakaspalveluyksikön kulujen arvioidaan vuonna 2019 kasvavan inflaation verran. Tukipalvelut- yksikön kulut vuonna 2019 ovat suuremmat kuin vuosina 2020 ja 2021 vanhojen toimitilojen vastikkeiden vuoksi

Investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2017	ENN 2018	TAE 2019	TSE 2020	TSE 2021	Muutos-% 2019/2018
Ohjauksen ja kehittämisen investoinnit	1 300	1 525	975	100	100	-36,1 %
Asiakaspalvelun investoinnit	40	200	300	200	20	50,0 %
Tukipalvelujen investoinnit	1 856	794	1 190	170	170	49,9 %
Investoinnit yhteensä	**3 196**	**2 519**	**2 465**	**470**	**290**	**-2,1 %**

Liite 2: Ympäristöohjelma

Ympäristöohjelma valmistellaan HSY:n lopullisen toiminta- ja taloussuunnitelman liitteeksi syksyllä 2018.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
PL 100, 00066 HSY, Ilmalantori 1, 00240 Helsinki
Puh. 09 156 11, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi
Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster
PB 100, 00066 HRM, Ilmalantori 1, 00240 Helsingfors
Tfn. 09 156 11, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi
Helsinki Region Environmental Services Authority
P.O. Box 100, FI-00066 HSY, Ilmalantori 1, 00240 Helsinki
Tel. +358 9 15611, Fax +358 9 1561 2011, www.hsy.fi

7 § Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018-2027, Tekninen lautakunta /HP

VD/5106/00.01.02.06/2018
JH/HP/HW/PW

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.12.2017 kaupungin uuden valtuustokauden strategian vuosille 2018–2021. Vantaan selvästi kiihtyneen kasvun ja suurten liikenneinvestointien päättymisen myötä valtuustokauden strategiassa 2018-2021 investointikattoa on nostettu emokaupungin peruspalveluinvestointien osalta 500 milj. euroon valtuustokauden aikana. Investointikatossa pysyminen edellyttää tavoitteellista palveluverkkosuunnittelua sekä investointiohjelman priorisoimista ja investointien toteuttamisen optimointia. Lisäksi talouden tasapainon turvaamiseksi tuottavuutta parannetaan ja toimitilojen tilatehokkuutta kehitetään edelleen.

Kaupungin hallintosäännön (kv/2.1.2017) 3 luvun 7 § mukaan taloussuunnittelun tulosalueen tehtäväksi on määritelty kaupungin palveluverkon kehittäminen ja yhteensovittaminen osaksi kaupungin talousarviovalmistelua. Vuodesta 2013 lähtien toimitilainvestointiohjelma on laadittu kaupunkitasoisessa palveluverkkosuunnitteluprosessissa. Kaupunkikonsernin toimitilainvestoinnit perustuvat kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitteluun ja kaupunkitasolla tehtävään investointien priorisointiin.

Kaupungin johtoryhmä on käsitellyt asiaa toukokuussa 2018 ja päättänyt, että palveluverkkosuunnitelmasta pyydetään lautakunnilta lausunnot.

Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman valmistelu

Kaupunginvaltuuston 11.12.2017 hyväksymien strategian talouslinjausten mukaisesti taloussuunnittelu on valmistellut yhteistyössä toimialojen kanssa kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman vuosille 2018–2027.

Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman alkuosassa on käyty läpi strategisia linjauksia ja toimintaympäristön muutostekijöitä sekä kuvattu kaupunkirakenteen nykytila ja todettu yleiskaavatyön valmistelun aikataulu. Lisäksi on esitetty viimeisimmät tiedot väestönkehityksestä ja arvioitu palvelukysynnän muutosta sekä sen vaikutusta kaupungin talouteen. Väestöennusteen mukaan seuraavan kymmenen vuoden jaksolla väestön määrän arvioidaan lisääntyvän noin 39 000 asukkaalla. Alkuosassa on kuvattu myös kaupungin kiinteistöomaisuuden määrää, arvoa ja korjausvelan määrää.

Toisessa osassa kuvataan toimialojen palveluverkkojen nykytilaa, palveluverkkojen kehittämistarpeita sekä suunniteltuja palveluverkkomuutoksia. Maakunta- ja sote-uudistuksen myötä maakunnalle siirtyviksi suunniteltujen palvelujen osalta palveluverkkojen kehittämistarpeita on tarkasteltu vantaalaisen asukkaan edunvalvontanäkökulmasta. Yhteenvetona näistä on määritelty keskeiset palveluverkkolinjaukset palveluittain.

Kaupunkitasoinen investointiryhmä (hankejohtoryhmä) on toiminut kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman laadinnan ohjausryhmänä. Palveluverkkosuunnitelman sisältö määriteltiin työryhmässä yhdessä toimialojen asiantuntijoiden kanssa. Taloussuunnittelun tulosalue on vastannut taustatietojen kokoamisesta sekä koordinoinut toimialojen palveluverkkosuunnitelma osioiden laatimista. Suunnitelmaa on työstetty toimialojen asiantuntijoiden kanssa kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun workshopeissa.

Kaupunkitasoista palveluverkkosuunnitelmaa on käsitelty kevään 2018 aikana kaupungin johtoryhmässä, kaupungin yhteistoimintaryhmässä, vaikuttamistoimielimissä ja yleiskaavatoimikunnassa. Kevään 2018 valtuustoseminaarissa käsiteltiin kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman 2018-2027 valmisteluun liittyvän asukaskyselyn tuloksia ja palveluverkkosuunnitelman sisältöä käsiteltiin valtuutettujen ryhmätyössä.

Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018-2027

Palveluverkkosuunnittelun tavoitteena on palvelutarpeiden mukaisen taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokkaan sekä monikäyttöisen palveluverkon kehittäminen. Laadittuun kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitelmaan on koottu keskeiset palveluverkkolinjaukset, palvelutarpeet ja palveluverkon kehittämistoimenpiteet palveluittain vuosille 2018–2027.

Jatkotoimenpiteissä palveluverkkojen kehittämiseksi todetaan mm. että on kaupungin kokonaisedun mukaista varmistaa jatkossa, että rakentamisolosuhteiltaan hyviä Y-tontteja on riittävästi sekä kaupungin omiin uudis- ja täydennysrakentamistarpeisiin, että tulevan maakunnan tarpeisiin.

Jatkotoimenpiteissä kiinteistöjen kunnon seurannasta ja kunnossapidosta todetaan, että kiinteistöomaisuuden rahallisen arvon säilyttämisen ja korjausvelan vähentämisen lisäksi erityishuomio kiinnitetään edelleen toimitilojen terveellisyyden ja turvallisuuden edistämiseen. Sisäilmaolosuhteiden parantamiseksi tähtääviä korjauksia tehdään tilojen käytön mahdollistamissa rajoissa.

Palveluverkkojen investointikustannusten hallintaan liittyvät jatkotoimenpiteet ja keinot koskevat niin rakentamiseen liittyviä prosesseja, menettelytapoja ja suunnitteluratkaisuja kuin hankkeiden rahoitus-, hankinta- ja toteutustapoja. Säästömahdollisuuksia tunnistettiin useita ja niitä tulisi hyödyntää mahdollisimman monipuolisesti palveluverkkosuunnittelussa, investointisuunnittelussa, hankevalmistelussa ja rakennuttamisessa.

Suunnitelmassa todetaan, että maakuntauudistuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen ratkaisun toteutuessa kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät ja henkilöstö siirtyvät maakunnille 1.1.2020. Uudistukseen liittyy useita lakeja, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen. Maakunta- ja sote-uudistus vaikuttaa toteutuessaan huomattavasti Vantaan kaupungin organisaatioon, toimintaan ja talouteen.

Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma ohjaa vuotuista toimitilainvestointisuunnitelman laatimista. Toimialojen toimitilainvestointiesitysten tulee olla kaupunkitasoisessa palveluverkkosuunnitelmassa vuosille 2018–2027 esitettyjen linjausten mukaisia sekä edistää palveluverkkojen tavoitetilan saavuttamista.

Tekninen lautakunta 21.8.2018 § 7

Kaupungininsinöörin esitys:
Päätetään antaa kaupunginhallitukselle liitteen mukainen teknisen lautakunnan lausunto Vantaan kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman luonnoksesta vuosille 2018–2027 liitteineen.
Käsittely:
Lautakunta lisäsi yksimielisesti lausuntoon seuraavaa:
”Uudisrakentamisen lisäksi on huolehdittava myös vanhojen kiinteistöjen sisäilman laadusta. Kiinteistöjen käyttäjille tehtävien oirekyselyiden tulokset on huomioitava palveluverkko- ja investointisuunnitelmaa päivitettäessä. Sisäilmasta sairastuneille pyritään tarjoamaan korvaavia tiloja,

jotka eivät aiheuta oireita. Vanhoihin rakennuksiin tehtävissä tilamuutoksissa on huomioitava riittävä ilmanvaihto henkilömäärään nähden eikä nykyisiä ilmanvaihdon henkilömääräsuosituksia tule ylittää. Kaupungin on huolehdittava, että laadullisesti ja sijainniltaan palvelurakentamiseen soveltuvia Y-tontteja kaavoitetaan riittävästi. Tekninen lautakunta edellyttää, että palveluverkkoa suunnitellaan ja kehitetään resurssiviisauden tiekartan periaatteiden mukaisesti.”

Päätös:
Päätetään antaa kaupunginhallitukselle liitteen mukainen lausunto Vantaan kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman luonnoksesta vuosille 2018–2027 lautakunnan yksimielisellä lisäyksellä.

Liitteet:
-Teknisen lautakunnan lausunto / Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018–2027
-Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018–2027 (II)
-Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018–2027, liitteet

Täytäntöönpano: esitys kaupunginhallitus

Muutoksenhakuohje: 6.2 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Jonna Hohti, 043-8268687, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Teknisen lautakunnan lausunto palveluverkkosuunnitelmasta 2018–2027

Tekninen lautakunta 21.8.2018

Palveluverkkosuunnitelmaa on laadittu hyvässä yhteistyössä eri toimialojen ja tulosalueiden kesken. Maankäytön- rakentamisen ja ympäristön toimialalla on keskeinen rooli palveluverkon suunnittelussa, toteutuksessa ja ylläpidossa, vaikka sillä on vain vähän suoraan kuntalaisille tarjottavia omia palveluja.

Kaupunkirakenteen raamit määritellään yleiskaavoituksella ja ohjataan kaupungin kasvu haluttuun suuntaan. Kaupunki- ja seututasoisesti palveluverkon kysymyksiä tarkastellaan parhaillaan käynnissä olevassa yleiskaavaprosessissa. Kaupunkisuunnittelulla luodaan edellytykset Mal-sopimuksen määrittelemälle asuntotuotannolle sekä palveluverkkosuunnitelman mukaiselle palvelurakentamiselle. Kuntatekniikan keskus vastaa infran rakentamisesta ja ylläpidosta, tilakeskus puolestaan kaupungin toimialojen tarvitsemien tilojen järjestämisestä. Rakennusvalvonta valvoo ja ohjaa osaltaan kaikkea rakentamista, ympäristökeskuksen vastatessa puolestaan ympäristöasioiden viranomaisvalvonnasta.

Palveluverkon nykytila

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan asiakaspalvelupisteet sijaitsevat Tikkurilassa Kielotiellä ja Pakkalassa Pakkalankujalla. Keskitetty maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan asiakaspalvelu yhdistettiin Vantaa-infoon 1.2.2018, mutta käytännössä yhdistetty kaupunkisuunnittelun, kaupunkimittauksen, kuntatekniikan keskuksen ja rakennusvalvonnan asiakaspalvelupiste toimii toistaiseksi Kielotie 13:n asiakaspalvelutiloissa.

Ympäristökeskuksessa Pakkalankujalla eläinlääkärin vastaanotolla tarjotaan pieneläimiä varten peruseläinlääkäripalveluja sekä virka-aikana että sen ulkopuolella Muutoin ympäristökeskus palvelee asiakkaitaan sähköisesti, puhelimitse ja postitse.

Kaikki rakennusluvat haetaan valtakunnallisen Lupapiste.fi:n kautta. Palvelussa saa myös neuvontaa ja ohjausta rakentamiseen ja suunnitteluun. Kuntatekniikan keskuksessa aloitti vuoden 2018 alussa koko tulosalueen keskitetty Lupapalvelut -yksikkö, jossa käsitellään muun muassa yleisten alueiden kaivu-, tapahtuma- ja sijoituslupahakemuksia. Nämä kaikki luvat haetaan myös Lupapiste.fi:n kautta.

Pysäköinninvalvonnan asiakaspalvelu Vantaa-infossa Tikkurilassa ja Myyrmäessä sekä puhelinpalveluissa hoitaa yleisen pysäköinninvalvonnan neuvonnan, maksutietojen antamisen sekä vastaanottaa oikaisuvaatimuksia. Lisäksi asiakaspalveluun kuuluu yleinen ajoneuvojen siirtoon liittyvä neuvonta, asiakaskyselyihin vastaaminen sekä ajoneuvojen siirtoon liittyvän maksupäätöksen antaminen ajoneuvoa lunastettaessa.

Palveluverkon kehittämistarpeet
Kaupungin yhteistä palautejärjestelmää ollaan kehittämässä ja toimialan tavoitteena onkin, että palautejärjestelmän ja MATTIn välille tehdään integraatio, jotta kuntalaisen antama palaute tulee nopeasti paikkatiedon ja MATTIn toiminnanohjauksen kautta oikealle vastuutaholle. Kaupunkimallin hyödyntäminen palautteiden käsittelyssä ja hoitamisessa mahdollistaa aidon vuorovaikutuksen kaupungin toimintojen ja palvelujen sekä kuntalaisen välillä. Kaupunkimallin kautta kuntalaiselle voidaan välittää tieto siitä, miten ja milloin hänen ilmoittamansa puute tai vika on korjattu.

Tulevaisuuden palveluverkko
Toimialan sähköisiä palveluja kehitetään edelleen ja niiden tarkoituksena on helpottaa kellon aikaan rajoittumatonta asioimista viranomaisten kanssa. Toimialan lähivuosien painopisteenä on kehittää tulevaisuudessa joustavaa ja kattavaa monikanavaista sähköistä palvelua siten, että kuntalaisen tarve asioida fyysisissä asiakaspalvelupisteissä minimoituu. Toimialan asiakaspalvelu toteutetaan osana kaupungin keskittyä asiakaspalvelua.

Tulevaisuudessakin julkisen kaupunkitilan ensisijainen tarkoitus on mahdollistaa Vantaan muun palveluverkon häiriötön toiminta ympäri vuoden siten, että kaikki kaupungin palvelut ovat jokaisen kuntalaisten saavutettavissa kestävän liikkumisen keinoin. Tämä edellyttää, että julkisen kaupunkitilan toteutuksen ja kunnossapidon laatuun, esteettömyyteen, joukkoliikenteen suunnitteluun sekä kunnossapidon resursointiin kiinnitetään entistä enemmän huomiota. Pikaraitiotie Raide-Jokeri 3 Mellunmäestä lentoasemalle yhdistää Länsimäen ja Hakunilan alueet Helsingin seudun raideliikenneverkkoon mahdollistaen uudella tavalla Itä-Vantaan kaupunki- ja palvelurakenteen kehittämisen uusine asumis- ja liiketoimintaympäristöineen.

Panostamalla julkisen kaupunkitilan suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon hyvään laatutasoon erityisesti keskusta-alueilla saadaan kaupungin katualueista, toreista ja puistoista muodostettua esteettömiä, omailmeisiä ja houkuttelevia tiloja, joissa sekä asukkaat että elinkeinoelämä viihtyvät ja kukoistavat.

Älyliikenne, yhteiskäyttöautot, kaupunkipyöräjärjestelmät, 5G-verkot ja CityIot muuttavat julkisen kaupunkitilan mitoitus-, suunnittelu- ja kunnossapitokäytäntöjä. Suurena suunnitteluhaasteena on ottaa nämä uudet tarpeet huomioon jo asemakaavoitusvaiheessa, jotta tulevaisuuden kaupunkitila olisi oikein mitoitettua.

Digitalisaation hyödyntäminen koko laajuudessaan kuten MATTI-hankkeen keskitetyn tietojärjestelmän ja toimintamallien käyttöönotto tehostaa koko toimialan tuottavuutta merkittävästi. Samalla infraomaisuuden hallinta saadaan riittävän tarkalle tasolle, jolloin mm. peruskorjaus- ja kunnossapitotoimenpiteet saadaan toteutettua oikea-aikaisesti, taloudellisesti ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisiin kohteisiin.

Toimialan oman tuotannon tukikohdat Koisotiellä ja Voimalantiellä säilyvät. Mikäli Tuupakan maankäyttöä on tulevaisuudessa tarvetta tehostaa, niin kaupungin varikko siirretään näillä näkymin Vehkalan alueelle. Kaupungin konserniyhtiön rakennuttama Ojangon linja-autovarikko aloittaa toimintansa 2020-luvun alkupuolella. Läntisen nykyisin Tuupakassa sijaitsevan linja-autovarikon mahdollista korvaamista tutkitaan tulevaisuudessa yhteistyössä HSL:n kanssa.

Kaupungin ainoa toiminnassa oleva puhtaiden ylijäämämaiden vastaanottoalue Petikonhuippu täyttyy 2020-luvun alkupuoliskolla. Yleiskaavassa on esitetty uusi täyttömäkivaraus Kiilan alueelle maantie 152 eteläpuolelle. Uuden täyttömäen rakentaminen ja käyttöönotto mahdollistaa mm. maa-ainesten kierrätykseen liittyvän resurssiviisaan yhteistyön Seutulan vanhan kaatopaikan alueelle sijoittuvan HSY:n Ekomo-hankeen kanssa. Uusiomateriaalien saatavuus mm. infrarakentamiseen paranee ja samalla kuljetusmatkat pysyvät kohtuullisina, mikä pienentää kaupungin hiilijalanjälkeä ja vähentää mm. kalliomurskeen tarvetta katurakenteissa.

Kaupungin oman infratuotannon osuus vähenee hallitusti muun muassa kunnossapidon osalta monituottajamallia soveltaen. Kuntayhtymät HSL ja HSY vastaavat tulevaisuudessakin joukkoliikenteestä, vesihuollosta ja jätehuollosta. ELY/maakuntahallinto vastaa yleisistä teistä ja Liikennevirasto tai joku muu valtion uusi vastaava organisaatio rataverkosta.

Palveluverkkosuunnitelman hyödyntäminen
Keskeinen kysymys on miten varmistetaan tiivistyvien kaupunginosien palveluverkon ratkaisut, kun kaupungin voimakas kasvu muuttaa nopeasti eri alueita. Palveluverkkosuunnitelman jatkotoimenpiteissä on esitetty kaksi hyvää toimintamallia. Tarkoitus on jatkaa hyvin toimivaa mallia laatia alueellisia ja toimitilakohtaisia toimitilaverkkosuunnitelmia yhteistyössä kaupunkisuunnittelun, tilakeskuksen, taloussuunnittelun ja käyttäjätoimialojen kanssa. Toimiala kannattaa esitystä, että Vantaan suuralueiden päiväkoti- ja kouluverkosta laadittaisiin säännöllisesti tarvittavat selvitykset. Samalla tulee selvittää olemassa olevien Y-tonttien täydennysrakentamismahdollisuudet, koska kaupungin yhä tiivistyessä ei tulevaisuudessa ole mahdollista löytää aina uusia Y-tontteja palveluverkon tarpeisiin.

Toinen esitetty toimintamalli on maankäytön toteuttamisen ohjelmoinnin (MTO) kehittäminen uuden MATTI-järjestelmän myötä. Uusi järjestelmä mahdollistaa nykyistä sujuvamman ja ajantasaisemman tiedonkulun käynnissä olevista hankkeista ja tarpeista. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala osallistuu tiiviisti tähän kehittämistyöhön. Nyt on jo vahvistettu tiedonkulkua palveluverkkosuunnittelun ja maankäyttötoimen kaupunkisuunnittelun aluetiimien välillä siten, että jokaisessa alueellisessa tiimissä on mukana palveluverkkosuunnittelun edustaja.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla Vantaan kaupunkitasoista palveluverkkokosuunnitelmaa voidaan hyödyntää maankäytön suunnittelussa ja toteutuksessa nyt koittavana Matti-aikana, etenkin kun sen aineisto saadaan

kaupunkimalliin. Paperinen palveluverkkosuunnitelma voitaisiin lopettaa ja siirtyä kokonaan sähköiseen.

Kaupungin tavoite hiilineutraalista ja resurssiviisaasta Vantaasta edellyttää, että palveluverkkosuunnittelussa mahdollistetaan kestävä elämäntapa. Se merkitsee mm. sitä, että palvelut ovat saavutettavissa kestävän ja viisaan liikkumisen keinoin. Siirtymistä sähköisin palveluihin tulee kehittää. Sähköisen palveluverkoston kuten myös toimitilaverkoston tulee mahdollistaa jakamistalous.

Palveluverkon on oltava toiminnallisesti tarkoituksenmukainen ja kustannustehokas. Ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi palveluverkkoa on kehitettävä energia-tehokkaammaksi luonnonvaroja säästäen. Palveluverkkosuunnittelulla ja alueellisilla toimitilaverkkotarkasteluilla selvitetään mahdollisuudet toimitilaverkon tehostamiseen. Toimitilaverkkoselvitykset auttavat oman kiinteistökannan kehittämisessä ja kustannustehokkaan optimaalisesti ajoitetun kiinteistökannan suunnittelussa. Korvaamalla huonokuntoisia, epätarkoituksenmukaisia ja epätaloudellisia kiinteistöjä uusien tilatehokkuusvaatimusten mukaisilla tiloilla vastataan paremmin nykytarpeeseen ja vähennetään pitkällä tähtäimellä kiinteistömenoja ja hiilidioksidipäästöjä palveluvolyymin pysyessä riittävänä.

Vantaan kasvaessa ja kaupunkirakenteen tiivistyessä on varmistettava riittävä palvelurakentamisen tonttivaranto. MATTI-järjestelmä tulee valmistuessaan tukemaan asunto- ja palvelurakentamisen yhteensovittamiseen tarvittavaa suunnittelutyötä. Ylläpitämällä ajantasaista tietokantaa MATTI-järjestelmässä kaupungin Y-tonttikannasta varmistetaan riittävien, rakentamisolosuhteiltaan hyvien ja eri käyttötarkoituksiin joustavien tonttien sijaintien löytyminen.

Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman keskeisenä teemana on, että rakennus-hankkeiden säästömahdollisuuksia selvittäneen työryhmän loppuraportissa esitettyjä toimenpide-ehdotuksia noudatetaan toimialatasoisesti ja niihin sitoudutaan toimitilainvestointihankkeissa.

Valtaosa lähivuosina tulevista uudishankkeista toteutetaan perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttöön. Tilakeskus kehittää yhteistyössä sivistystoimen kanssa konseptoituja, vakioituja suunnitteluratkaisuja ja tilamalleja. Perusopetuksessa rakennusta suunnitellaan monitoimitilana ja kehitetään vakioituja tilakokonaisuuksia uusiin oppimisympäristöihin. Uusi oppimiskäsitys ja opetussuunnitelma mahdollistavat joustavan tilojen käytön, mikä parhaimmillaan edistää tehokasta ja verkostomaista tilojen käyttöä. Varhaiskasvatuksessa kehitetään päiväkotien moduulimallia.

Rakennetun omaisuuden hallintaan ja kunnossapitoon on käytettävä riittävästi resursseja. Palveluverkon toimintakyvyn varmistamiseksi systemaattinen kunnon seuranta sekä säännöllinen korjaus ja huolto on välttämätöntä, jotta uudisrakentamisessa voidaan keskittyä palvelutarpeen kasvun edellyttämiin

hankkeisiin. Toisaalta esim. keittiöverkon uudistamisessa radikaalimpi muutos voi olla paras ratkaisu.

Uudisrakentamisen lisäksi on huolehdittava myös vanhojen kiinteistöjen sisäilman laadusta. Kiinteistöjen käyttäjille tehtävien oirekyselyiden tulokset on huomioitava palveluverkko- ja investointisuunnitelmaa päivitettäessä. Sisäilmasta sairastuneille pyritään tarjoamaan korvaavia tiloja, jotka eivät aiheuta oireita. Vanhoihin rakennuksiin tehtävissä tilamuutoksissa on huomioitava riittävä ilmanvaihto henkilömäärään nähden eikä nykyisiä ilmanvaihdon henkilömääräsuosituksia tule ylittää. Kaupungin on huolehdittava, että laadullisesti ja sijainniltaan palvelurakentamiseen soveltuvia Y-tontteja kaavoitetaan riittävästi. Tekninen lautakunta edellyttää, että palveluverkkoa suunnitellaan ja kehitetään resurssiviisauden tiekartan periaatteiden mukaisesti.

KAUPUNKITASOINEN PALVELU-VERKKOSUUNNITELMA 2018–2027

(Luonnos 21.6.2018)

LIITE: Tekninen lautakunta 21.08.2018 / 7 §

Esipuhe *5*
1 Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnittelu *6*
1.1 Palveluverkkosuunnitelman laatiminen **6**
1.2 Palveluverkkosuunnittelun tavoitteet, kaupunkitasoinen koordinointi ja kehittäminen **7**
OSA 1: KAUPUNKI KASVAA *10*
2 Strategiset linjaukset ja toimintaympäristön muutostekijät *10*
2.1 Kaupungin strategian palveluverkkoa koskevat linjaukset **10**
2.2 Kaupunkitasoiset palveluverkkoja koskevat toimintaympäristön muutostekijät **11**
3 Kaupunkirakenne ja yleiskaavatyö *13*
3.1 Kaupunkirakenteen nykytila **13**
3.2 Yleiskaavatyön aikataulu ja arviointityön pääkohdat **17**
4 Väestönkehitys ja palvelukysynnän muutos *19*
4.1 Asuntorakentaminen **19**
4.2 Väestön määrän ja ikärakenteen kehitys alueilla **21**
4.3 Palvelukysynnän muutos **29**
4.4 Palvelurakentamisen tonttitarpeen muutokset **30**
4.5 Väestönkehityksen vaikutus kaupungin talouteen **30**
5 Kaupungin kiinteistöomaisuuden arvo ja kunto *32*
6 Kaupunki kasvaa – yhteenveto *33*
OSA 2: KAUPUNGIN PALVELUVERKOT KEHITTYVÄT *36*
7 Toimitilainvestointien säästömahdollisuudet *36*
7.1 Tilatarpeet ja tilojen järjestäminen **36**
7.2 Investointitason hallinta **38**
7.3 Rakentamiskustannusten hallinta ja säästökeinot **41**
8 Kaupungin palveluverkkojen nykytila ja kehittämistoimenpiteet *43*
8.1 Sivistystoimen palvelut **43**
8.1.1 Suomen ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus **43**
8.1.1.1 Palveluverkon nykytila 43
8.1.1.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset 45
8.1.2 Suomen- ja ruotsinkielinen perusopetus **49**
8.1.2.1 Palveluverkon nykytila 49
8.1.2.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset 51
8.1.3 Nuoriso- ja aikuiskoulutus (suomen- ja ruotsinkielinen) **55**
8.1.3.1 Palveluverkon nykytila 55
8.1.3.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset 58

8.1.4 Nuorisopalvelut 62
8.1.4.1 Palveluverkon nykytila 62
8.1.4.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset 63
8.1.5 Kirjastopalvelut 66
8.1.5.1 Palveluverkon nykytila 66
8.1.5.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset 67
8.1.6 Kulttuuripalvelut 69
8.1.6.1 Palveluverkon nykytila 69
8.1.6.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset 71
8.1.7 Liikuntapalvelut 73
8.1.7.1 Palveluverkon nykytila 73
8.1.7.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset 74
8.1.8 Toimenpiteet toimialan palveluverkkojen investointikustannusten hallintaan 78
8.2 Sosiaali- ja terveyspalvelut 79
8.2.1 Sosiaaliasemat ja terveysasemat 79
8.2.1.1 Palveluverkon nykytila 79
8.2.2 Neuvolapalvelut 80
8.2.2.1 Palveluverkon nykytila 80
8.2.3 Muut terveyspalvelut 81
8.2.3.1 Palveluverkon nykytila 81
8.2.4 Terveyspalveluverkkojen kehittämistarpeet vantaalaisten näkökulmasta 83
8.2.5 Muut sosiaalipalvelut 88
8.2.5.1 Palveluverkon nykytila 88
8.2.5.2 Palveluverkon kehittämistarpeet vantaalaisten näkökulmasta 90
8.2.6 Vanhus- ja vammaispalvelut 93
8.2.6.1 Palveluverkon nykytila 93
8.2.6.2 Palveluverkon kehittämistarpeet vantaalaisten näkökulmasta 95
8.2.7 Suun terveydenhuolto 96
8.2.7.1 Palveluverkon nykytila 96
8.2.7.2 Palveluverkon kehittämistarpeet vantaalaisten näkökulmasta 98
8.2.8 Toimenpiteet toimialan palveluverkkojen investointikustannusten hallintaan 99
8.3 Konserni- ja asukaspalvelujen palvelut 100
8.3.1 Työllisyyspalvelut 100
8.3.1.1 Palveluverkon nykytila 100
8.3.1.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset 101
8.3.2 Kuntalaispalvelut 103
8.3.2.1 Palveluverkon nykytila 103
8.3.2.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset 106
8.3.3 Hankintakeskus 108
8.3.3.1 Palveluverkon nykytila 108
8.3.3.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset 109
8.3.4 Pelastustoimen palvelut 110
8.3.4.1 Palveluverkon nykytila 110
8.3.4.2 Palveluverkon kehittämistarpeet vantaalaisten näkökulmasta 113
8.3.5 Vantaan Työterveys liikelaitoksen palvelut 114
8.3.5.1 Palveluverkon nykytila 114
8.3.5.2 Palveluverkon kehittämistarpeet vantaalaisten näkökulmasta 114

8.3.6 Toimenpiteet toimialan palveluverkkojen investointikustannusten hallintaan 115

8.4 Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön palvelut 115

8.4.1 Toimialan asiakaspalvelut 115

8.4.1.1 Palveluverkon nykytila 115

8.4.1.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset 116

8.4.2 Julkinen kaupunkitila 116

8.4.2.1 Palveluverkon nykytila 116

8.4.2.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset 118

8.5 Kaupungin toimialojen keskeiset palveluverkkolinjaukset 120

8.6 Palvelujen saavutettavuuden vyöhykkeet 125

9 Kaupungin yhteiset palveluverkkoasiat 128

10 Jatkotoimenpiteet 130

10.1 Jatkotoimenpiteet palveluverkkojen kehittämiseksi 130

10.2 Jatkotoimenpiteet toimitilainvestointikustannusten hallitsemiseksi 132

LÄHTEET 134

ESIPUHE

Vantaan kaupungin kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma vuosille 2018–2027 on laadittu palveluverkkoon liittyvien muutos- ja kehittämistarpeiden luotaamiseksi pidemmälle tulevaisuuteen. Edellinen kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma valmisteltiin vuonna 2013 koskien vuosia 2014–2023. Tämän jälkeen kaupungin kasvu on kiihtynyt asuntorakentamisen ja väestönkasvun myötä selvästi 2010-luvun alkuun verrattuna, mistä johtuen myös kaupungin palveluverkkosuunnitelma on syytä päivittää kokonaisuutenaan.

Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma on pohja tulevien vuosien toimitilainvestointiohjelman päivittämiselle ja sen keskeiset linjaukset ohjaavat myös yksittäisiä palveluverkon kehittämishankkeita. Suunnitelmassa on käsitelty kaupungin rakentumista ja väestökehitystä, palveluverkon nykytilaa sekä palveluittain keskeisimpiä palveluverkon kehittämistarpeita. Yksittäisten palvelujen tai alueiden osalta on kartoitettu tarpeita tehdä perusteellisempia esiselvityksiä. Myös kaupunkirakenteen tiivistyminen sekä joukkoliikenteen kehittyminen tuovat uusia mahdollisuuksia ja näkökohtia palveluverkkojen kehittämiseen.

Julkisen sektorin rakenteita historiallisella tavalla uudistava maakunta- ja soteuudistus on toteutumassa hallituksen esittämän aikataulun mukaisesti vuoden 2020 alussa lähtien. Uudistus vaikuttaa olennaisesti kuntien ja myös Vantaan kaupungin palveluverkkoihin ja tuleviin suunnitelmiin. Lakiesitysten mukaisesti kuntien omistamat sosiaali- ja terveydenhuollon käytössä olevat kiinteistöt vuokrataan siirtymäkauden ajaksi perustettavien maakuntien käyttöön. Siirtymäaikana kuntien ja kuntayhtymien toimitilainvestointeja on rajattu lainsäädännön kautta.

Viime vuosien aikana Vantaan talouden tasapaino on parantunut, ja kaupungin yli miljardiin kasvanutta lainakantaa on päästy lyhentämään vuosien 2016 ja 2017 aikana. Talouden tasapainottamista on edistetty laajasti kaupungin organisaatiossa. Merkittävässä roolissa on ollut myös tavoitteellinen palveluverkkojen kehittäminen sekä tilatehokkuuden kasvattaminen.

Maakunta- ja soteuudistuksen myötä kaupungin toiminnan ja rahoituksen volyymit laskevat merkittävästi, mutta kaupungin miljarditason lainakanta jää ennalleen, myöskään voimakkaasti kasvavan kaupungin investointitaso ei muutu olennaisesti rakenneuudistuksessa. Sen sijaan julkisen sektorin rahoituksen kestävyysvaje ja talouden sopeuttamistarpeet voivat heijastua jatkossakin myös kuntasektoriin.

Jatkossakin kaupungin talouden tasapainon turvaamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Osaksi kaupunkitason palveluverkkosuunnitelmaa onkin liitetty listaus keinoista tehostaa ja säästää kaupungin rakentamisinvestoinneissa. Luonnollisesti tärkeää on tavoitteellinen palveluverkkojen ja investointien suunnittelu yhteiskäyttöä edistäen, tilatehokkuus varmistaen ja investoinnit optimaalisesti ajoittaen.

Ritva Viljanen
Kaupunginjohtaja

1 KAUPUNKITASOINEN PALVELUVERKKOSUUNNITTELU

1.1 PALVELUVERKKOSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.12.2017 valtuustokauden strategian 2018–2021. Palveluverkkosuunnitelma on laadittu valtuustokauden strategian linjausten ja tavoitteiden pohjalta yhteistyössä toimialojen kanssa esityksen kaupunkitasoiseksi palveluverkkosuunnitelmaksi vuosille 2018–2027.

Palveluverkkosuunnitelmassa käsitellään kaupungin tarjoamia asukkaille suunnattuja palveluja ja niiden palveluverkkoa. Tavoitteena on palvelutarpeiden mukaisen taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokkaan sekä monikäyttöisen palveluverkon kehittäminen, joka vastaa myös kaupungin väestömäärän voimakkaan kasvun aiheuttamaan palvelutarpeen lisääntymiseen. Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma ohjaa vuotuista talousarvioprosessiin kuuluvaa toimitilainvestointiohjelman päivittämistä.

Edellinen kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2014–2023 laadittiin vuonna 2014 ja se hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 16.6.2014. Kaupunkitasoisen investointiryhmän (hankejoto) toimeksiannosta palveluverkkosuunnitelman päivitystyö käynnistettiin syksyllä 2017. Hankejoto on toiminut työn ohjausryhmänä. Palveluverkkosuunnitelman laatimista varten koottu työryhmä on kokoontunut syksyn 2017 ja alkuvuoden 2018 aikana. Lisäksi palveluverkkosuunnitelmaa on käsitelty palveluverkkosuunnittelun workshopeissa 14.12.2017 ja 9.4.2018, vaikuttamistoimielimissä 21.3.–25.4.2018, yleiskaavatoimikunnassa 23.4.2018, kaupungin johtoryhmässä 7.5.2018, yhteistoimintaryhmässä 15.5.2018, valtuustoseminaarissa 24-25.5.2018 sekä lautakunnissa elokuussa 2018. Asukkailla on ollut mahdollisuus antaa palautetta ja kehittämisehdotuksia kaupungin palvelujen saavutettavuudesta. Palautetta on päässyt antamaan kaupungin internetsivuilla olleen kyselyn kautta huhtikuussa. Vantaa-infoissa ja osassa kirjastoja kysely on ollut vastattavissa myös paperilomakkeena (liite 2). Kyselyn vastauksia käsiteltiin kevään 2018 valtuustoseminaarissa (liite 3).

Palveluverkkosuunnitelmatyöryhmän jäseninä ovat olleet sivistystoimen toimialalta talous- ja hallintojohtaja Eila Tanninen, suunnittelija Päivi Riehunkangas ja strategia-asiantuntija Laura Malinen. Sosiaali- ja terveystoimesta työryhmässä ovat olleet talous- ja hallintojohtaja Ari Toiva ja erityisasiantuntija Asta Mellais. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan edustajina työryhmässä ovat olleet talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti, kehittämisinsinööri Reijo Korhonen, kaupungininsinööri Henry Westlin, kuntatekniikan kehittämispäällikkö Tuula Markkanen, tilakeskusjohtaja Pekka Wallenius, hankepäällikkö Eija Kivineva, hankekehityspäällikkö Ifa Kytösaho , hankeohjelmoija Risto Adler, asumisasioiden päällikkö Tomi Henriksson, asumisen erityisasiantuntija Elisa Ranta, yleiskaavasuunnittelija Jonna Kurittu, liikennesuunnittelupäällikkö Markus Holm sekä rakennuttaja-arkkitehdit Merja Ryytty, Tiina Riihimäki ja Mikko Juolahti. Konserni- ja asukaspalvelujen toimialalta työryhmässä ovat olleet talous- ja hallintojohtaja Vesa Urtti ja järjestökoordinaattori Harri Raita sekä pelastustoimesta palvelupäällikkö Mikko Ilmonen. Kaupunginjohtajan toimialalta työryhmän puheenjohtajana on toiminut talousjohtaja Patrik Marjamaa (16.2.2018 asti), sihteerinä erityisasiantuntija Kirsi Vatén ja työryhmän jäsenenä talousarviopäällikkö Matti Ruusula (puheenjohtaja 17.2.2018 alkaen) sekä tutkija Harri Sinkko. Työryhmän jäsenet ovat koordinoineet

palveluverkkosuunnitelman tietojen kokoamisen omalta toimialaltaan sekä osallistuneet suunnitelman laatimiseen. Tutkija Elina Parviainen on ollut laatimassa kyselyä ja tutkija Harri Sinkko analysoimassa kyselyaineistoa.

1.2 PALVELUVERKKOSUUNNITTELUN TAVOITTEET, KAUPUNKITASOINEN KOORDINOINTI JA KEHITTÄMINEN

Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma ohjaa vuotuista talousarvioprosessiin kuuluvaa toimitilainvestointiohjelman päivittämistä. Palveluverkkosuunnittelun tavoitteena on palvelutarpeiden mukaisen taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokkaan sekä monikäyttöisen palveluverkon kehittäminen.

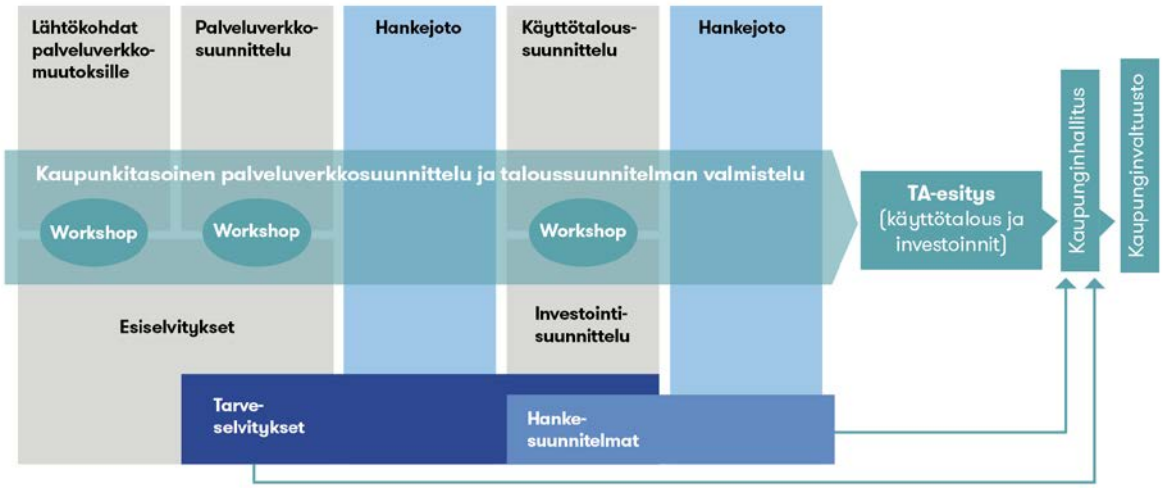
Palveluverkkosuunnitteluprosessissa arvioidaan ja ennakoidaan alueiden väestömuutoksista aiheutuvia palvelutarpeiden muutoksia sekä palvelujen kehittämistarpeita. Palveluverkkosuunnitteluprosessissa etsitään uusia keinoja vastata lisääntyvään tilatarpeeseen muun muassa lisäämällä tilojen yhteiskäyttöä, tilojen keskittämistä sekä lisäämällä moneen erilaiseen käyttötarkoitukseen soveltuvia kiinteistöjä (monikäyttökiinteistöjä). Palvelu- ja toimitilaverkon suunnittelu perustuu tilatehokkuuden kasvattamiseen, tilojen monikäyttöisyyden lisäämiseen sekä eri vaihtoehtojen kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointiin.

Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun periaatteet:

- Palveluverkkoratkaisut perustuvat palvelutarpeen kehittymiseen ja kaupunkitason priorisointiin.
- Palvelut sijaitsevat pääsääntöisesti raideliikenteen ja joukkoliikenteen laatukäytävien varsilla
- Palvelut ovat helposti saavutettavissa (esteettömyys, sähköiset palvelut, matka-aika julkisilla liikennevälineillä)
- Palvelujen sijainnin suunnittelussa hyödynnetään täydennysrakentamisen tuomat keskittämismahdollisuudet
- Palveluverkon kehittämiseksi tehdään tarvittavia palveluverkkoja koskevia esiselvityksiä
- Rakentamisessa ja toimitilojen kehittämisessä painotetaan taloudellisuutta
- Tilojen yhteiskäyttöä lisätään ja tilatehokkuutta kasvatetaan
- Toimitiloista suunnitellaan monikäyttötiloja/monikäyttökiinteistöjä
- Palveluverkon investoinneilla tuetaan kaupunkirakenteen eheytymistä

Kaupunkitasoinen koordinointi ja kehittäminen. Vuonna 2012 talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) ja kaupungin johtosääntöjen uudistamisen yhteydessä sovittiin kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun kehittämisestä. Tuolloin tavoitteeksi asetettiin palveluverkkosuunnittelun sovittaminen yhteen taloussuunnitelman valmistelun kanssa, palveluverkkosuunnittelun kaupunkitasoinen ohjaus sekä kaupunginhallituksen roolin vahvistaminen. Taloussuunnittelun tulosalueen tehtäväksi määriteltiin vastaaminen kaupungin palveluverkon kehittämisestä ja yhteensovittamisesta osana kaupungin talousarviovalmistelua. Nämä tehtävät sisältyvät myös uuteen 8.5.2017 voimaan tulleeseen hallintosääntöön (luku 3 §7).

Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun vaiheet kaupunkikonsernissa. Kaupunkitasoista palveluverkkosuunnittelua koordinoidaan workshopeissa ja kaupunkitasoisessa investointiryhmässä (hankejoto), jotka myös valmistelevat ja ylläpitävät kaupungin kymmenen vuoden toimitila- ja kunnallistekniikan investointiohjelmaa.

Kuva 1. Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun vaiheet kaupunkikonsernissa

Toimialojen kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitteluprosessiin liittyvät tehtävät:

- Palvelutarpeet tarkennetaan vuosittain päivitetyn asuntorakentamis- ja väestöennusteen sekä muiden havaittujen palvelu- ja toiminnallisten muutostarpeiden perusteella.
- Voimassa oleva palveluverkkosuunnitelma tarkistetaan palvelutarpeiden muutoksiin perustuen.
- Toimialan investointiesityksen perustana on aina hyväksytty talousarvio ja taloussuunnitelma. Voimassa oleva toimitilainvestointiohjelma päivitetään ja muutostarpeet ilmoitetaan tilakeskukseen toimitilainvestointiesityksessä investointiohjelman päivityksenä.
- Toimiala sovittaa toimitilainvestointiesityksensä toimialan tavoitteisiin ja talouden reunaehtoihin.

Toimialojen palvelu- ja toimitilatarpeen muutostarpeet käsitellään workshopeissa yhteistyössä tilakeskuksen ja taloussuunnittelun kanssa. Tilakeskus valmistelee muutostarve-esitykset kaupunkitasoisen investointiryhmän eli hankejohtoryhmän (hankejoton) käsiteltäväksi. Hankejotossa käsitellään tilakeskuksen valmistelemat toimitilainvestointiesitykset. Hankejoto priorisoi hankkeet, sovittaa ne talouden kehykseen ja päättää hankkeiden rahoitustavasta. Hankejohtoryhmässä valmistellaan kaupunginjohtajan esitys kaupunkitasoisesta talousarvion toimitilainvestointikokonaisuudesta. Kaupunginjohtajan esitys käsitellään kaupunginhallituksessa ja päätöksenteko tapahtuu kaupunginvaltuustossa osana talousarvio- ja taloussuunnitelman käsittelyä.

Hallintosäännössä on määritelty missä tapauksissa tarveselvitykset ja hankesuunnitelmat viedään kaupunginhallituksen käsiteltäviksi ja päätettäviksi: hallintosäännön 9 luvun, 1 §:n kohdan 29 mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin yli 3 M€:n (alv 0 %) suuruisten toimitilainvestointihankkeiden tarveselvitysten ja kustannusarvioiden hyväksymisestä sekä kohdan 30 mukaan useampaa kuin yhtä toimialaa koskevien tai kaupunkitasoista linjausta vaativien investointihankkeiden ja kustannusarvioiden hyväksymisestä.

Toimitilahankkeiden valmisteluprosessi ja toimitiloista luopumisen periaatteet on kuvattu tarkemmin tilakeskuksen ohjeessa ”Menettelytapaohjeet uusia toimitiloja hankittaessa (2014)”.

Alueelliset esiselvitykset. Tilakeskus laatii yhdessä toimialojen kanssa alueellisia esiselvityksiä palveluverkosta sellaisilla alueilla, joilla se väestön voimakkaan kasvun tai toimitilaverkon kunnon vuoksi on tarpeen.

OSA 1: KAUPUNKI KASVAA

2 STRATEGISET LINJAUKSET JA TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOSTEKIJÄT

2.1 KAUPUNGIN STRATEGIAN PALVELUVERKKOA KOSKEVAT LINJAUKSET

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.12.2017 kaupungin uuden valtuustokauden strategian vuosille 2018–2021. Strategiassa on määritelty kaupungin arvoiksi avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys. Valtuustokauden strategian painopisteet ovat: *turvaamme talouden tasapainon, tiivistämme kaupunkia lähiluontoa vaalien, lisäämme kaupungin elinvoimaa ja vetovoimaa, edistämme asukkaiden hyvinvointia, olemme edelläkävijöitä palvelujen kehittämisessä,* sekä *johdamme uudistuen ja osallistuen*.

Vantaan selvästi kiihtyneen kasvun ja suurten liikenneinvestointien päättymisen myötä valtuustokauden strategiassa investointikattoa on nostettu emokaupungin peruspalveluinvestointien osalta. Investointikatossa pysyminen edellyttää tavoitteellista palveluverkkosuunnittelua sekä investointiohjelman priorisoimista ja investointien toteuttamisen optimointia. Lisäksi talouden tasapainon turvaamiseksi tuottavuutta parannetaan ja toimitilojen tilatehokkuutta kehitetään edelleen.

Strategian mukaisesti Vantaan kaupunkikeskusten kehittämismahdollisuudet hyödynnetään tehokkaasti, erityisesti asemien läheisyydessä. Kaupunkirakenteen tiivistymisen vaikutukset ja mahdollisuudet tulee huomioida myös palveluverkkosuunnittelussa. Keskusta-alueilla puistot ja väljemmillä asuinalueilla lähimetsät ulkoilureitteineen tarjoavat paikkoja virkistymiseen ja rauhoittumiseen. Kaupunki turvaa kasvavan väestön liikuntamahdollisuudet rakentamalla uusia lähiliikuntapaikkoja ja ylläpitämällä jo olemassa olevia.

Strategiassa korostetaan terveiden toimitilojen olevan tärkeä osa kaupunkilaisten hyvinvointia. Valtuustokauden tavoitteena onkin nopeuttaa toimitilojen sisäilmaongelmien selvittämistä, parantaa sisäilmakorjausten jälkeistä käyttäjätyytyväisyyttä sekä tehostaa korjattujen tilojen sisäilmaolosuhteisiin vaikuttavien tekijöiden seurantaa.

Palvelujen kehittämisessä Vantaan kaupungin strategisena tavoitteena on kehittää sähköistä asiointia sekä automatisoida palveluprosesseja ajasta ja paikasta riippumattomaksi itsepalveluksi. Tavoitteena on tuottaa kuntalaisille ja organisaatioasiakkaille helppokäyttöisiä sähköisiä asiointikanavia. Sähköisten palvelujen kehittäminen ja muut toimitilojen käyttöön ja käyttötapoihin vaikuttavat muutostekijät tulee huomioida alusta lähtien toimitilahankkeiden suunnittelussa.

2.2 KAUPUNKITASOISET PALVELUVERKKOJA KOSKEVAT TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOSTEKIJÄT

Maakunta- ja soteuudistus. Hallitus on antanut esityksen laiksi maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta. Sote-uudistukseen liittyy useita lakeja, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen. Näitä ovat muun muassa sote-järjestämislaki, voimaanpanolaki, maakuntalaki, maakuntien toiminnan rahoitusta koskeva sääntely, kunnan peruspalvelujen valtionosuuslaki ja valinnanvapauslaki. Lakiehdotusten mukaan uusille maakunnille siirtyvät 1.1.2020 alkaen sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät, pelastustoimi sekä ympäristöterveydenhuolto. Näiden tehtävien mukainen henkilöstö siirtyy myös maakunnille 1.1.2020.

Maakuntien tilakeskus Oy on maakunta- ja soteuudistuksen osana perustettu valtakunnallinen palvelukeskus, jonka tehtävänä on huolehtia kaikista tulevien maakuntien tarvitsemista tiloista – erikoissairaanhoidon, terveyskeskusten ja sosiaalipalvelujen tiloista pelastusasemiin ja toimistoihin. Lakiesityksen mukaan kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen toimitilat siirtyisivät maakunnan hallintaan 1.1.2020 alkaen.

Esityksen mukaan maakunnan ja kunnan välillä solmitaan kunnan omistamien toimitilojen hallinnasta vuokrasopimus siten, että se on voimassa vähintään 31.12.2022 saakka (siirtymäkauden vuokrasopimus). Kaupungin ja maakunnan välisiin vuokrasopimuksiin liittyvän siirtymäkauden jälkeen on mahdollista, että palveluverkot muuttuvat siten, että osa kaupungin omistamista sote-tiloista jää tyhjilleen. Tällaisten kohteiden määrä on todennäköisesti pieni ja niiden osalta ratkaisut voidaan tehdä kohdekohtaisesti.

Lakiesityksessä todetaan myös, että maakunnalle siirtyisivät myös esimerkiksi sosiaalihuoltolain 21 §:n mukaisiin asumispalveluihin liittyvät vuokrasopimukset, joissa kunta on ensin vuokrannut tietyt asunnot kiinteistön omistajalta ja sen jälkeen vuokrannut ne edelleen varsinaisille asukkaille. Vastaavia asumiseen liittyviä säännöksiä on myös muissa laeissa, kuten lastensuojelulaissa, kehitysvammalaissa ja vammaislaissa. Näissä tapauksissa maakunnalle siirtyisi sekä kunnan ja kiinteistön omistajan välinen sopimus, että kunnan ja asukkaan välille solmittu huoneenvuokrasopimus. Vantaalla tällaisia sopimuksia on noin 300.

Maakunta- ja soteuudistuksen tuomia muutoksia on vaikea nykytiedolla täysin ennustaa. Käynnissä oleva uudistus vaikuttaa olennaisesti terveyspalvelujen lisäksi myös vanhus- ja vammaispalvelujen sekä muiden sosiaalihuollon palvelujen palveluverkon toteuttamiseen. Mikäli uudistukseen liittyvät lait toteutuvat luonnosten mukaisesti, sosiaalihuollon palvelujen tuottajia tulee olemaan maakunnassa huomattavasti nykyistä enemmän. Riskinä voi olla palvelujen pirstaloituminen. Oletettavaa kuitenkin on, että kuntalaisten palvelutarve on vastaava tai kasvaa ja tuottajien lisääntyminen voi myös laajentaa palveluverkkoa. Mahdollisuus asioida kuntarajan toisella puolella voi vastata esimerkiksi Vantaan raja-alueilla asuvien palvelutarpeeseen nykypalveluverkkoa paremmin. Myös lähipalvelujen järjestäminen tullee esille.

Maakunta- ja soteuudistuksessa maakunnille siirtyvien toimintojen osalta niihin liittyvät toimitilainvestoinnit toteutus- ja rahoitusratkaisuineen tulee jatkossa tekemään maakuntahallinto.

Digitaalisten palvelut osana palveluverkkoa. Sähköisten palvelujen kehittäminen on olennainen keino palvelujen toteuttamiseksi kustannustehokkaasti. Kuntalaisten odotukset julkisten ja kuntalaisille suunnattujen palvelujen saatavuuden ja käytettävyyden osalta tulee huomioida entistä vahvemmin. Näin ollen palvelujen tulee olla mobiileja ja niitä on voitava käyttää ajasta ja paikasta riippumatta. Jatkossa voidaankin kenties käyttää myös digitaalinen palveluverkko käsitettä joidenkin palvelujen kohdalla. Tarvittaessa tulee edelleen olla saatavissa myös henkilökohtaista asiointipalvelua.

Keskeisiä uusia digitalisaatiohankkeita. Vuonna 2018 kaupungissa käynnistyy mobiilipalvelujen digisuunnitelmien laatiminen. Suunnitelmassa selvitetään nykyisten sähköisten palvelujen lähtötilanne, rakennetaan tavoitetila sekä suunnitellaan konkreettinen ja toteuttamiskelpoinen etenemistapa. Aluksi suunnitelmat laaditaan kirjastolle, liikuntapalveluille, perusopetukselle ja työllisyyspalveluille. Digisuunnitelmia tehdään yhdessä asukkaiden, palvelujen käyttäjien ja henkilöstön kanssa.

Apotti eli pääkaupunkiseudun yhteinen sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmä lisää digitaalisia palveluja. Apotti mahdollistaa yhtenäisen tiedonsiirron ja vaatii onnistuakseen yhtenäiset toimintamallit sekä yhtenäiset prosessit. Sen kautta on mahdollista tehdä sähköinen ajanvaraus ja tarkastella omia terveys- sekä sairaustietoja. Apotin myötä mahdollistuvat myös yhteydenottoa helpottavat monikanavaiset palvelut, sähköiset lomakkeet, sähköisen hoidon tai palvelun tarpeen arvioinnit, etävastaanotot, etätulkkipalvelut, erilaiset sairautta tai sairastumisen riskiä ilmaisevat testit sekä etäkuntoutus ja etäkotihoito. Apotti otetaan käyttöön Vantaalla 11/2018.

MATTI on maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan yhteinen toimintamalli ja tietojärjestelmä, jonka käyttöönotto on vaiheistettu kolmeen julkaisuun: ensimmäinen vuonna 2018 ja viimeinen vuoteen 2020 mennessä. MATTI sisältää maankäytön suunnittelun ja kuntateknisen infran elinkaaren hallinnan sekä kartta- ja paikkatiedon tuotannon ja hallinnan. Tulevaisuudessa maankäytön koko elinkaaren tiedot kaavoituksesta, suunnittelusta ja rakentamisesta ylläpitoon saakka muodostavat digitaalisesti hallittavan ja paikkatietoon perustuvan kokonaisuuden. MATTI on ensisijaisesti toimialan sisäisen toiminnan tehostamiseen keskittyvä hanke ja paikkatietokohteiden ylläpitojärjestelmä, jonka tietosisältöön on liitettävissä erilaisia kuntalaisia palvelevia ratkaisuja. Tavoitteena on, että tulevaisuudessa kansalaiset ja muut toimijat osallistuvat yhdessä kaupungin viranomaisten kanssa kaupungin suunnitteluun ja tiedon tuottamiseen virtuaalisen kaupunkimallin kautta. MATTI-järjestelmän avulla tulevaisuudessa pyritään myös hallitumpaan maankäytön toteuttamisen ohjelmointiin ja palveluverkon suunnitteluun.

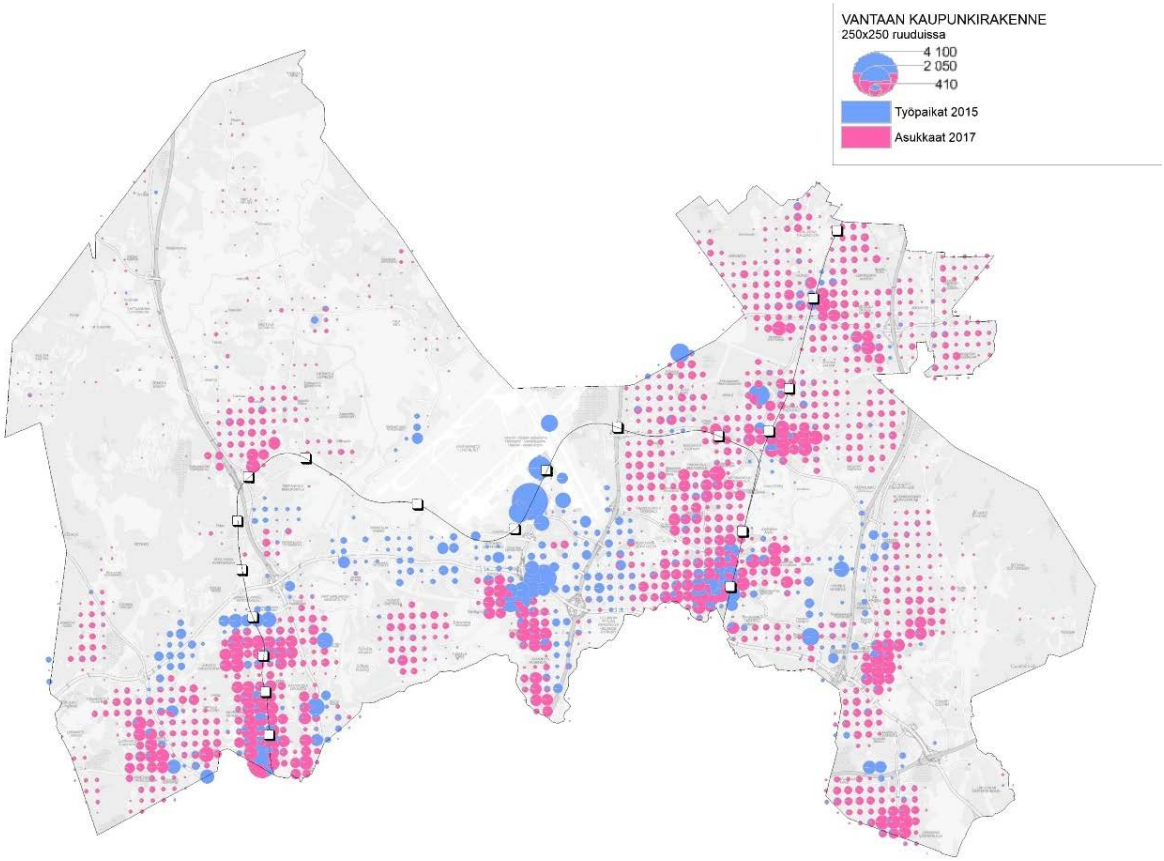
Resurssiviisauden tiekartta. Hupenevat luonnonvarat, etenevä ilmastonmuutos ja köyhtyvä luonnon monimuotoisuus pakottavat kaupungit ympäri maailman miettimään uusia tapoja toimia luonnonvaroja säästäen ja vähäpäästöisesti. Kaupunkien yhdyskuntarakenne vaikuttaa merkittävästi elämäntapoihin ja valintoihin, kuten liikkumistarpeisiin ja kulkutapavalintoihin sekä asumismuotoon ja sitä kautta energiankulutukseen. Resurssiviisauden tiekartan tavoitteena on hiilineutraali Vantaa vuonna 2030, jossa materiaalit kiertävät eikä jätettä toimiteta kaatopaikoille. Lisäksi luonnonvaroja kulutetaan resurssiviisaassa kaupungissa yhden maapallon verran. Vantaan resurssiviisauden tiekartta ohjaa kaupungin kehitystä kohti päästötöntä, jätteetöntä ja luonnonvaroja kestävästi käyttävää kaupunkia, jossa ei ylikuluteta.

3 KAUPUNKIRAKENNE JA YLEISKAAVATYÖ

3.1 KAUPUNKIRAKENTEEN NYKYTILA

Vantaan kaupunkirakenteen rungon muodostavat radat, asemanseudut, Helsinki-Vantaan lentoasema, kaupunkia halkovat moottoritiet sekä Kehä III. Väestö keskittyy vahvasti asemanseuduille ja vajaa puolet kaupunkilaisista asuukin alle kilometrin etäisyydellä rautatieasemasta. Radanvarren alueet ovat myös selkeästi tiiviimmin rakennettuja kuin asuinalueet keskimäärin. Korkeamman tehokkuuden alueita löytyy kerrostalovaltaisilta alueilta Hakunilasta, Länsimäestä, Pakkalasta sekä Pähkinärinteestä.

Merkittävimmät työpaikka-alueet sijaitsevat suurten väylien varsilla, lentoaseman läheisyydessä sekä Tikkurilan ja Myyrmäen kaupunkikeskustoissa. Teollisuuden ja kaupan työpaikat keskittyvät vahvasti Aviapoliksen sekä Myyrmäen suuralueille. Aviapoliksen alueella sijaitsee myös huomattava osa kuljetuksen ja varastoinnin työpaikoista, kun taas Tikkurilaan on keskittynyt erityisesti julkisen hallinnon työpaikkoja. Teollisuus on keskittynyt vahvasti Kehä III:n sekä säteittäisten moottoriteiden varsille, kun liike- ja julkiset rakennukset sijaitsevat tasaisemmin niin keskusta-alueilla kuin väylien varsillakin. Työpaikkamäärät Kivistön, Korson, Koivukylän sekä Hakunilan suuralueilla ovat pieniä kolmeen edellä mainittuun alueeseen verrattuna.

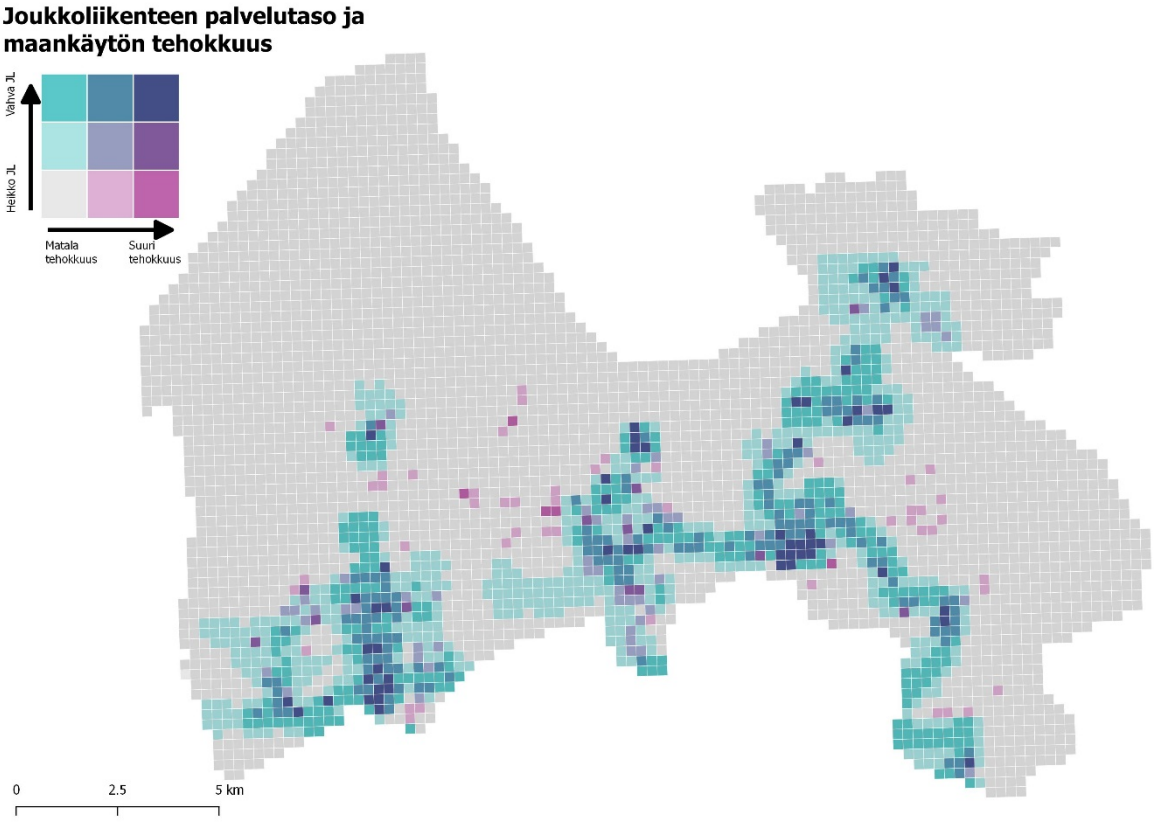

Kuva 2. Asukkaat ja työpaikat Vantaalla.

Luonteenomaista Vantaan asunto- ja työpaikkarakenteelle on niiden sijaitseminen hyvin vahvasti erillään toisistaan. Sekä työpaikkoja että asumista sisältäviä sekoittuneita alueita on hyvin vähän, joista selkeimpänä poikkeuksena esiin nousee Tikkurilan keskusta.

Vantaa on pientalovaltainen kaupunki, vaikka noin puolet kaupungin väestöstä asuu kerrostaloasunnoissa. Laajemmat kerrostalovaltaiset alueet sijaitsevat etenkin kehäradan varrella, Tikkurilan, Koivukylän, Korson ja Hakunilan keskusta-alueilla sekä Länsimäen, Pakkalan, Metsolan ja Pähkinärinteen alueilla. Muualla asuinalueet ovat pääosin pientalovaltaisia.

Päärata ja vuonna 2015 liikennöintinsä aloittanut kehärata tarjoavat asemanseutujen asukkaille sekä yrityksille erinomaisen joukkoliikenteen palvelutason, mahdollistaen kestävien kulkumuotojen kilpailukykyisyyden suhteessa henkilöautoon. Näiden intensiivisten joukkoliikenteen vyöhykkeiden ohella iso osa Vantaata kuuluu ns. joukkoliikennevyöhykkeeseen, jossa busseihin perustuva joukkoliikenne tarjoaa kattavat liikkumismahdollisuudet ruuhka-aikaan. Joukkoliikenteen palvelutaso on nykyisellään hyvä etenkin asemanseuduilla sekä vahvaan bussiliikenteeseen perustuvilla käytävillä. Maankäytön tehokkuus näillä alueilla on monin paikoin alhainen ja tiivistämisen potentiaalia löytyy runsaasti. Joukkoliikennekaupungin ohella Vantaalta löytyy kohtuullisesti myös henkilöautoiluun tukeutuvia väljemmin rakennettuja pientaloalueita eri puolilta kaupunkia.

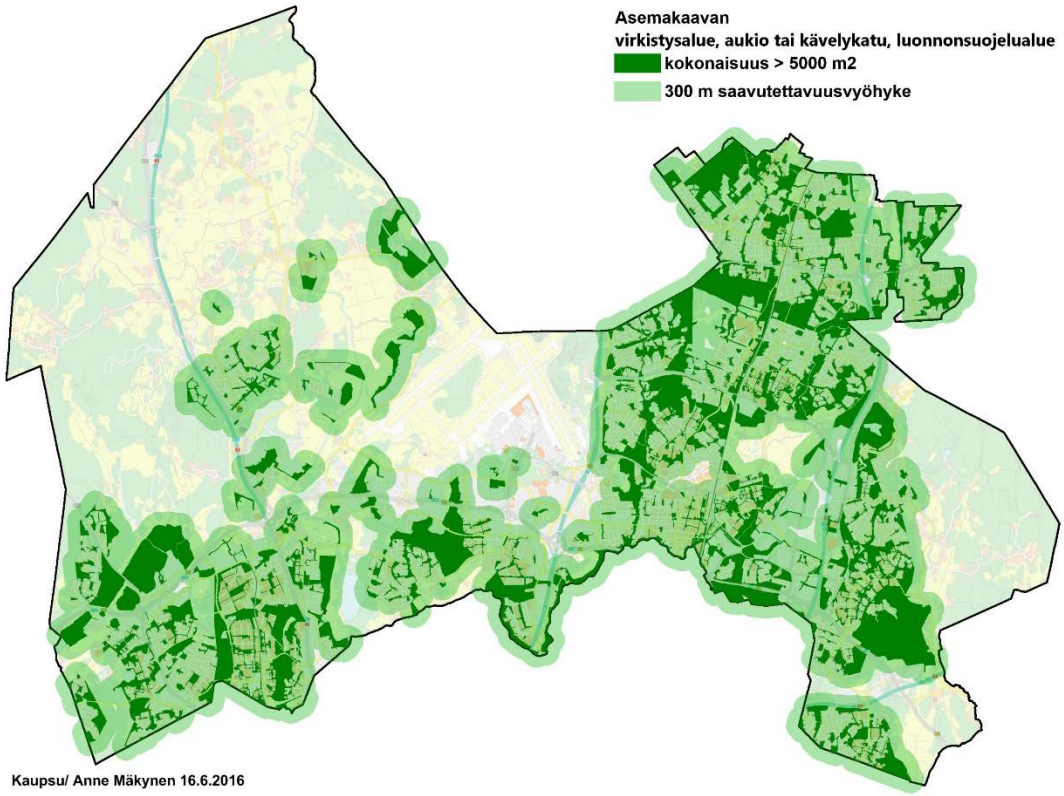

Kuva 3. Joukkoliikenteen palvelutaso ja maankäytön tehokkuus

Vantaan seudullisesti merkittäviin viheralueisiin kuuluvat Sotunginmetsä Itä-Vantaalla sekä Petikonmetsä Länsi-Vantaalla, jotka liittyvät osiksi Sipoonkorven ja Nuuksion kansallispuistoja seudulli-

sin viheryhteyksin. Myös Vantaanjoki ja Keravanjoki ranta-alueineen ovat osa tätä verkostoa. Vantaalla on myös runsaasti vihreää kaupunkirakenteen sisässä asuinalueilla. Tämä on merkittävä lisä alueen asukkaiden virkistysmahdollisuuksille.

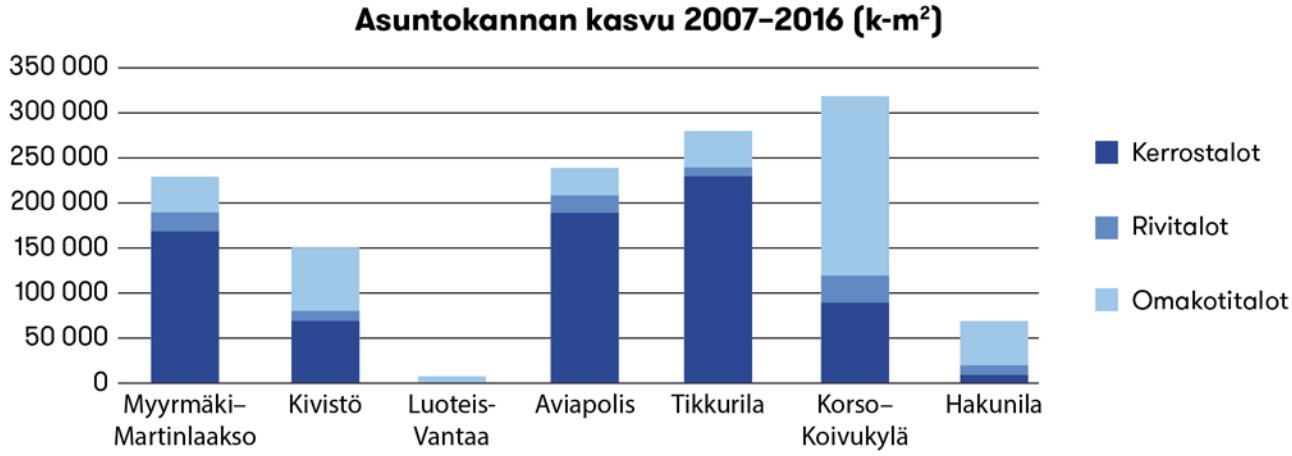
Vantaan viheralueverkosto on hyvin kattava, mutta eri puolilla kaupunkia viheralueiden määrä vaihtelee paljon kaupunkirakenteen muodostumisen historiasta ja eri aikojen kaupunkisuunnitteluperiaatteista johtuen. Siellä, missä viheralueita on vähän, tulee niiden esteettiseen ja toiminnalliseen laatuun panostaa. Erityisesti keskusta-alueille, joita perustellusti on tavoitteena tiivistää ja tehostaa, tarvitaan vastapainoksi hyviä kaupunkipuistoja. (Mäkynen 2017: 9).

Kuva 4. *Asemakaavoitetun virkistysalueiden, aukioiden ja kävelykatujen sekä luonnonsuojelualueiden verkoston saavutettavuus 300 metrin saavutettavuusvyöhykkeellä (Mäkynen 2017).*

Kaupunkirakenteen kehitys viimeisen 10 vuoden aikana. Viimeisen 10 vuoden ajan rakentaminen on keskittynyt etenkin Aviapoliksen suuralueelle, jonne on kyseisenä ajanjaksona rakennettu noin 33 % kaikesta uudisrakentamisesta. Tällä ajanjaksolla Aviapolikseen on rakennettu paljon erityisesti toimistorakennuksia. Viimeisen kymmenen vuoden aikana erityisesti Korson ja Koivukylän alueelle on suhteessa rakennettu enemmän asuinrakennuksia - pääasiassa pientaloja, mutta kerrosaloissa mitattuna Aviapoliksen, Tikkurilan ja Myyrmäen suuralueille on rakennettu eniten asumista. Asuinrakentamisen osuus Myyrmäen, Aviapoliksen ja Tikkurilan suuralueilla kaikesta uudisrakentamisesta näinä vuosina on ollut noin 50 % ja muilla suuralueilla noin 70 %.
Merkittävin väestönkasvu on keskittynyt Pakkalan, Tammiston ja Ylästön alueille, joiden väestömäärä on kasvanut yli 10 000 asukkaalla. Samanaikaisesti alueelle on syntynyt lähes 10 000 uutta

työpaikkaa, Aviapoliksen ollessa yksi nopeimmin kasvavista työpaikka-alueista pääkaupunkiseudulla.

Kuva 5. A*suntokannan kasvu vuosina 2007-2016.*

Kaupunkirakenteen kehitys palvelujen näkökulmasta. Vantaan yleiskaavassa on osoitettu runsaasti alueita palvelurakentamiselle. Palvelujen alueet on luokiteltu kolmeen luokkaan *palvelujen alue* P1 ja P2 sekä *julkisten palvelujen ja hallinnon alue* PY. PY on varattu vain julkisille palveluille ja alueelle voi sijoittaa myös palveluasuntoja. P1 ja P2 -merkintöjen keskeinen ero on se, että ensimmäisen alueelle voi sijoittua urheilulaitoksia ja jälkimmäiselle asuintiloja. Käytännössä PY-alueilla sijaitsee kouluja, sairaaloita ja vankila, P1-alueilla urheilu- ja kulttuurikeskittymiä ja P2-alueilla kartanoita ja muita toimintoja. Lisäksi keskustatoimintojen alueille (C) ja keskustatoimintojen alakeskuksiiin (c) pyritään ohjaamaan palveluja.

Uusilla, vielä voimakkaasti kasvavilla alueilla yleiskaavan aluevarauksilla on haluttu varata riittävästi tilaa palveluille. Vanhemmilla alueilla varaukset ovat luonteeltaan toteavia. Yleiskaavan valmistumisen jälkeen useilla alueilla on ilmennyt toiveita asuntorakentamiseen ja useammalle alueelle asumisen mahdollistava kaava on jo vahvistunut tai tekeillä.

Vantaalle on asemakaavoitettu vuoden 2007 jälkeen kaikkiaan 220 000 k-m^2. Eniten kerrosalaa, reilut 85 000 kerrosneliömetriä on kaavoitettu asumiseen. Myös urheilu-, liike- ja toimitilaa on kaavoitettu selkeästi enemmän kuin perinteistä palvelutilaa (asemakaavan käyttötarkoitukset Y ja P), jota on asemakaavoitettu vajaat 40 000 k-m^2. Vaikka rakennusoikeutta on asemakaavoitettu yleiskaavan palvelutoimintojen alueille yli 200 000 k-m^2, on alueille rakennettu vuoden 2008 jälkeen vain vajaat 30 000 k-m^2. Puolet rakentamisesta on ollut tavallista asuinrakentamista. Yleiskaavan P1- ja P2-varaukset eivät siis ole juurikaan onnistuneet synnyttämään yleiskaavassa niille kaavailtua rakentamista.

Palvelurakennuksista selvästi eniten on rakennettu päiväkoteja, joita rakennettiin yhteensä 19 kappaletta. Näistä 15 sijoittuu yleiskaavan A-merkinnälle ja loput C-, PY-, tai c-merkinnälle. Päiväkodit tarvitsevat suhteellisen pienen tontin ja hyvän sijainnin suhteessa asuinrakenteeseen, joten on perusteltua, että ne sijoittuvat yleiskaavan A-alueille.

Koulut ovat puolestaan isompia ja laajemman vaikutusalueen omaavia yksiköitä, joiden sijainninohjaaminen on nähty Vantaalla yleiskaavalliseksi asiaksi. Tarkasteluajanjaksolla on rakennettu viisi koulurakennusta, joista kaksi on sijoittunut yleiskaavan PY-alueille ja kolme A-alueille. Tavoitteen

julkisten palvelujen keskittämisestä keskustatoimintojen alakeskuksiin yhdessä yksityisten palvelujen kanssa voidaan katsoa toteutuneen vain osittain. Alakeskuksiin on sijoittunut vain yksi uusi hotelli ja yksi päiväkoti.

Keskustat ovat kehittyneet viimeisen kahdeksan vuoden aikana Tikkurilaa ja Koivukylää lukuun ottamatta pääosin yleiskaavan keskustatoiminnoille varattujen alueiden ulkopuolella. Keskusta-alueille on rakennettu ja kaavoitettu tarkastelujaksolla suurimmaksi osaksi asumista. Kivistöä ja Pakkalaa lukuun ottamatta uutta toimitilaa on kaavoitettu varsin niukasti. Toiminnallisen rakenteen monipuolistamisessa ei kaikkialla ole onnistuttu. Esimerkiksi Tikkurilassa uudet rakennukset rakentuvat paljolti vanhojen toimitilakiinteistöjen paikalle yksipuolistaen ja keskittäen toiminnallista rakennetta.

Kaupunkiympäristön laadun voidaan katsoa parantuneen keskusta-alueilla, joissa uusi rakentaminen ja uudet kehityssuunnitelmat ovat ulottuneet ydinkeskustan alueelle. Uuden rakentamisen vähäisyydestä sekä muiden toimenpiteiden puutteesta johtuen kaupunkiympäristön laatu on parantunut ehkä vain noin puolessa keskusta-alueista. Toisaalta esimerkiksi Myyrmäessä aktiivinen kansanliike on monin paikoin onnistunut parantamaan keskusta-alueen viihtyisyyttä.

Palvelurakentamisen tonttivarannot. Kaupungin asemakaavojen Y-tonttitilannetta on tarkasteltu 2014 valmistuneessa selvityksessä. Nykytilanne ei merkittävästi eroa selvityksen tilanteesta. Selvityksen mukaan laskennallisesti tarkasteltuna asemakaavoitettuja Y-tontteja ja niillä sijaitsevaa rakennusoikeutta on vielä kohtuullisesti jäljellä Aviapoliksen suuraluetta lukuun ottamatta. Toisaalta useammallakin suuralueella tyhjien Y-tonttien ja laskennallisen varannon määrä hyvillä sijainneilla on vähäinen. Rakennusoikeudesta huolimatta tontin hyödyntäminen on paikoin haasteellista johtuen esimerkiksi rakennettavuudesta, tontin koosta, maastonmuodoista tai erilaisista rakentamisrajoitteista.

Kaupunkikeskusten ja kaupunkirakenteen tiivistymisen ja tehokkuuksien nousemisen myötä etsitään nykyistä enemmän monikäyttöisiä ratkaisuja. Todennäköisesti tästä seuraa myös monikäyttöisten tonttien vaihtoehdot oman tontin sijaan. Samalla oleellista on kaavoituksen keinoin varmistaa myös laajennusmahdollisuudet hyvillä paikoilla sijaitseville tonteilla, vaikka tulevaisuuden tarpeet eivät olisikaan vielä tiedossa.

Täydennysrakentamisen yhteydessä tulee arvioida kriittisesti olemassa olevien tonttien sijaintia ja ominaisuuksia sekä mahdollisesti löytää palveluvarauksille uudet, paremmat paikat. Tällä on merkitystä arjen sujuvuuden ohella myös kaupungin talouden kannalta, sillä joukkoliikenteen järjestäminen yksittäisen palvelun tarpeisiin on kustannustehotonta. Kaupunkirakenteen eri toimintojen kaavoituksessa oleellista on myös hankkeiden toteutuksen aikataulutus ja rahoituksen oikea-aikaisuus palvelutarpeen kasvaessa.

3.2 YLEISKAAVATYÖN AIKATAULU JA ARVIOINTITYÖN PÄÄKOHDAT

Vantaan seuraava koko kaupungin yleiskaava laaditaan valtuustokauden 2017–2020 aikana. Suunnittelualueena tulee olemaan koko kaupunki. Työ käynnistyi kaupunginhallituksen 22.5.2017 § 59 päätöksellä.

Kuva 6. Yleiskaavaprosessin aikataulu

Vuonna 2016 laadittiin ”Vantaan yleiskaavojen ajantasaisuuden arviointi” – selvitys, missä tarkasteltiin yleiskaavojen toteutumista, suunnitteluympäristössä tapahtuneita muutoksia sekä alustavasti myös syitä yleiskaavaprosessin käynnistämiselle. Tämä selvitys sekä voimassa olevan yleiskaavan aineistot toimivat vahvana lähtökohtana uudelle yleiskaavatyölle.

Helsingin seutu kasvaa voimakkaasti ja kaupunkien tulee varautua kasvuun. Osin tästä syystä seudullisen suunnittelun painoarvo on jatkuvasti noussut. Uudenmaanliitto on käynnistänyt 2016 seuraavan kokonaismaakuntakaavan Uusimaa 2050 -kaavan laadinnan. Se laaditaan kaksitasoisena siten, että kokonaiskaavan rinnalle tulee kolme alueellista vaihekaavaa. Yksi alueista on Helsingin seutu, jolle laaditaan parhaillaan myös uutta MAL2019 -suunnitelmaa aiempien liikennejärjestelmä- ja maankäyttösuunnitelmien jatkoksi.

Lisäksi yleiskaavan laadinnan lähtökohtina huomioidaan seudullisia ohjelmia ja sopimuksia, joista muun muassa Pääkaupunkiseudun ilmastostrategia 2030 ja Pääkaupunkiseudun ilmastonmuutokseen sopeutumisen strategia sisältävät tärkeitä yhteisiä linjauksia.

Yleiskaavan tavoitteet. Tavoitetilan hahmottamisessa ensimmäinen askel on yleiskaavan tavoitteet, jotka on määritelty kolmeen mittakaavaltaan erilaiseen ryhmään, jotka kaikki kuvaavat tulevaisuuden kaupunkia. Vantaa on vuonna 2050 kansainvälinen lentokenttäkaupunki, seudullinen joukkoliikennekaupunki sekä paikallinen elinympäristö ja näkyvä kotikaupunki. Tavoitteiden reunaehtona on kasvun kestävyys niin ekologisesti, kulttuurisesti, sosiaalisesti kuin taloudellisestikin.
Paikallisen elinympäristön ja näkyvän kaupungin tavoitteilla halutaan kehittää asukkaille, työntekijöille ja vierailijoille houkuttelevampaa ja sujuvasti toimivaa elinympäristöä. Seudullisen joukkoliikennekaupungin tavoitteilla halutaan ylläpitää ja parantaa liikenne-, joukkoliikenne- ja viherverkostojen toimivuutta kasvavassa kaupungissa. Kansainvälisen lentokenttäkaupungin tavoitteilla keskitytään elinkeinokehittämiseen sekä lentokentän toimintaedellytyksiin.

Yleiskaavan päivittämistyössä jatketaan nyt voimassa olevan yleiskaavan tavoitetta kaupunkirakenteen tiivistämisestä ja täydentämisestä. Voimakkaasta kasvuskenaarioista huolimatta uusia

kaupunkirakenteen avauksia ei olla tekemässä ja kasvu halutaan sijoittaa olemassa olevaan rakenteeseen. Olemassa olevia keskustoja kehitetään nykyistä monipuolisemmiksi asumisen, työnteon ja palvelujen alueiksi. Kaupunkirakenteen tiivistäminen asettaa haasteita myös palvelurakentamiselle. Kaupungin kehityksen ohjaaminen nykyisen rakenteeseen, keskustoihin sekä joukkoliikennevyöhykkeille kasvattaa luonnollisesti myös palvelutarpeita näillä alueilla. Tämä tukee nykyisten palvelujen toimintaedellytyksiä sekä mahdollistaa sen, että palvelut ovat hyvin saavutettavissa kestävin liikkumismuodoin. Toisaalta kaupungin tiivistyminen tuottaa haasteita palvelujen sijoittamiselle, koska uuden Y-tonttivarannon löytäminen on entistä vaikeampaa. Esimerkiksi palvelujen toteuttaminen pienemmille tonteille sekä erilaiset hybridiratkaisut, jotka yhdistävät erilaisia toimintoja samaan rakennukseen, voisivat olla yksi tapa vastata tiivistyvän kaupungin palvelujen toteuttamiseen.

Kaupunkirakenteen sosiaaliseen eheyteen kiinnitetään erityistä huomiota ohjaamalla kasvua tasapainoisesti eri alueille, jotta alueellisen eriarvoistumisen kehitys saadaan pysähtymään. Kehäradan ja keskustojen kerrostalovaltaisen kehityksen lisäksi kaupunkirakenteen monipuolisuudesta huolehditaan turvaamalla pientalotuotantoon sopivien tonttien riittävyys.

Elinympäristötavoite. Yhä useamman vantaalaisen asuessa tiivisti rakennetuilla alueilla, tulee kaupungin vastavuoroisesti taata näillä alueilla tiiviin asumisen edut. Samalla pientalovaltaisilla alueilla tulee pitää huolta näiden alueiden arvoista, ja toisaalta tunnistaa, että siellä ei välttämättä löydy tiiviiseen elinympäristöön liittyviä etuja. Kaupungin työkaluksi tähän on kehitteillä elinympäristötavoitteeksi nimetty mittaristo.

Elinympäristötavoite on kaupungin eri alueille määriteltävä kokonaisvaltainen tavoite eri toimintojen saavutettavuudesta, käytettävyydestä sekä ympäristön laadusta ja ylläpidon tasosta. Elinympäristötavoitteella voidaan käytännössä tuoda tiedoksi asukkaille kaupungin mahdollisuudet erilaisten aluetyyppien palvelutason toteutuksesta. Elinympäristötavoitteen alle on mahdollista kytkeä kaupungin eri prosessit ja palvelut yhteen yhteisen päämäärän tavoittelussa sekä kohdentaa toimenpiteitä alueittain. Elinympäristötavoite muodostuu keskeisesti palvelujen saavutettavuudesta, liikkumismahdollisuuksista, erilaisista virkistysmahdollisuuksista sekä kaupunkiympäristön ilmeestä.

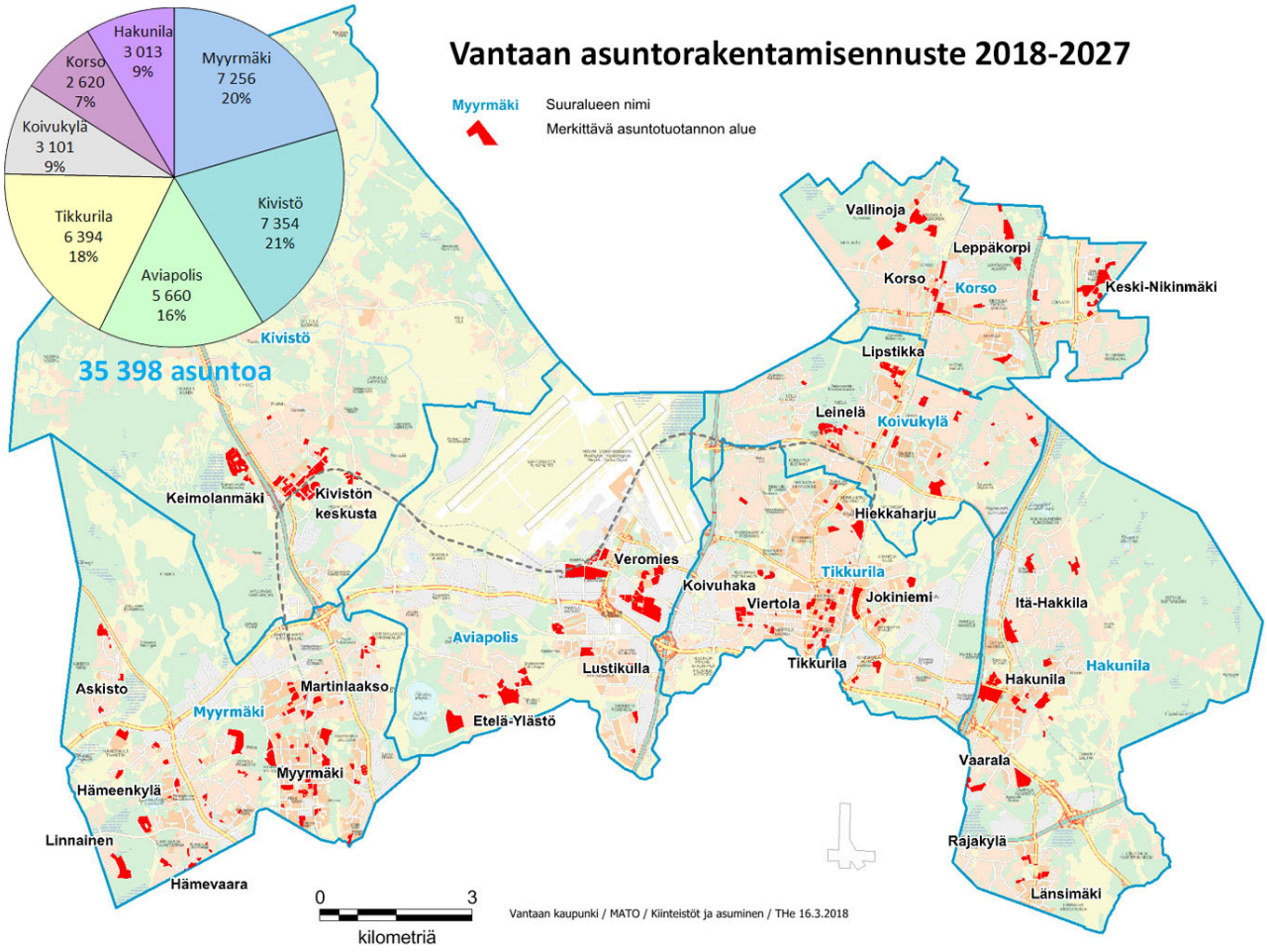
4 VÄESTÖNKEHITYS JA PALVELUKYSYNNÄN MUUTOS

4.1 ASUNTORAKENTAMINEN

Vantaan viime vuosina toteuttama maa- ja asuntopolitiikka yhdessä joustavasti toimivan kaavoituksen ja rakennusvalvonnan kanssa on siivittänyt kaupungin ennätysmäiseen asuntojen rakentamisvauhtiin. Vantaalle laaditaan parhaillaan uusia maa- ja asuntopoliittisia linjauksia, jotka löytävät monia yhtymäkohtia Vantaan strategiassa päätettyihin painopistealueisiin ja niiden tavoitteisiin, kuten kaupungin tiivistämiseen lähiluontoa vaalien, asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseen, palvelujen kehittämiseen, kaupungin elinvoiman ja vetovoiman lisäämiseen sekä talouden tasapainon turvaamiseen.

Vantaalla tehdään maa- ja asuntopoliittisten toimenpiteiden toteuttamista ja seurantaa varten vuosittain asuntorakentamisennuste, jossa arvioidaan kaavavarannon ja käynnissä olevien asuntorakentamisen hankkeiden pohjalta mahdollisimman realistinen arvio valmistuvien asuntojen kerrosalasta ja määristä kaupunginosittain seuraavalle kymmenelle vuodelle. Asuntorakentamisennuste on tärkeä aineisto myös kaupungin ikäryhmittäiselle väestöennusteelle, joka puolestaan on palveluverkon tulevien investointien suunnittelussa keskeinen lähtökohta.

Vuosituhannen alusta lähtien asuntorakentaminen on keskittynyt Vantaalla yhä vahvemmin Kehäradan varren keskuksiin ja suuntaus jatkuu vahvana myös tulevaisuudessa. Kehäradan liikenteen käynnistymisellä 2015 on ollut rakentamista kiihdyttävä vaikutus ja asuntorakentaminen sijoittuu Vantaalla pääsääntöisesti ratojen ja hyvien joukkoliikenneyhteyksien varteen. Suurimpia uusia kokonaisuuksia kehäradan varrella ovat Kivistö ja Leinelä. Kokonaan uusien asuntoalueiden sijaan Vantaan asuntorakentaminen perustuu seuraavien 10 vuoden ajan vahvasti täydennysrakentamiseen, jotta jo tehdyt kuntatekniikan ja palveluverkon investoinnit voidaan hyödyntää mahdollisimman hyvin. Samalla tuetaan asuinalueiden väestöpohjan kasvua, jotta myös uusien palvelujen synnylle luodaan mahdollisuuksia.

Kuva 7. Vantaan asuntorakentamisennuste 2018–2027

Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) -sopimuksessa 2016–2019 Vantaan vuosittaiseksi asuntotuotantotavoitteeksi on asetettu 2 400 asuntoa. Vuonna 2016 kaupunkiin val-

mistui lähes 3 000 ja vuonna 2017 lähes 3 300 asuntoa. Tulevina vuosina asuntorakentamisennusteen arvioiden mukaan voimakas kasvu jatkuu ja seuraavan viiden vuoden aikana Vantaalle valmistuu noin 4 000 asuntoa vuosittain. Ennusteen mukaisesti Vantaalle on mahdollista rakentaa yhteensä noin 35 400 asuntoa vuoden 2027 loppuun mennessä eli asuntoja rakentuu tällä hetkellä kaupunkiin enemmän kuin vuosikymmeniin. Asuntojen suurta määrää kasvattaa osaltaan asuntorakentamisen keskittyminen pääasiassa kerrostaloihin ja ainakin lähivuosina pieniin asuntoihin, erityisesti yksiöihin ja kaksioihin.

Uutta asuntorakentamista kohdentuu runsaasti kaikille Vantaan suuralueille seuraavien kymmenen vuoden aikana täydentämään ja osin laajentamaan nykyistä kaupunkirakennetta. Voimakkainta asuntorakentaminen on tulevana vuosikymmenenä radanvarren keskuksissa eli Myyrmäessä, Tikkurilassa, Kivistössä ja Aviapoliksessa. Kivistön (21 %), Myyrmäen (20 %), Tikkurilan (18 %) ja Aviapoliksen (16 %) suuralueille sijoittuu ennusteen mukaan yhteensä noin 75 % uudesta asuntotuotannosta. Loput noin 25 % uudesta asuntotuotannosta sijoittuu Koivukylän (9 %), Hakunilan (9 %) ja Korson (7 %) suuralueille. Myyrmäen ja Tikkurilan suuralueilla rakentaminen painottuu vahvasti täydennysrakentamiseen, kun taas Kivistön suuralueella kaupunkirakenne laajenee kehäradan varrella Lapinkylään ja Aviapoliksessa Veromieheen.

Länsi-Vantaalla suurimpia asuntorakentamiskohteita ovat Myyrmäen ja Martinlaakson keskusta-alueiden täydennysrakentaminen, Kivistön keskusta, Lapinkylän asemanseutu sekä Keimolanmäen pohjoisosa. Keski-Vantaalla uutena asuntorakentamisen voimakkaan kasvun alueena on Veromies Aviapolis-aseman ympärillä, jossa teollisuus- ja logistiikka-alueet väistyvät uuden tehokkaamman asunto- ja työpaikkarakentamisen tieltä. Tikkurilassa asuntorakentaminen painottuu keskusta-alueen täydennysrakentamiseen ja asuinalueiden laajentamiseen Koivuhaassa, Hiekkaharjussa ja Jokiniemessä. Itä-Vantaalla Korson, Koivukylän ja Hakunilan keskustat uudistuvat ja Leinelän, Lipstikan ja Kaskelanrinteen asuinalueet täydentyvät. Myös Vaaralassa ja Länsimäessä on merkittäviä asuntorakentamiskohteita lähivuosina.

Suurimpien asuntorakentamiskohteiden lisäksi kaikkialla Vantaalla jatketaan pientaloalueiden täydennysrakentamista. Keskuksissa ja kerrostaloalueilla yleistyy tulevina vuosina myös purkava uudistaminen. Se tarjoaa mahdollisuuksia täydennysrakentamiseen ja rakennustehokkuuden nostamiseen nykyisessä kaupunkirakenteessa. Purkavassa uudistamisessa kiinnitetään erityistä huomiota asuntojen rahoitus- ja hallintamuotojakauman sekä asuntokannan monipuolistamiseen asuinalueiden sosiaalisen eheyden varmistamiseksi.

4.2 VÄESTÖN MÄÄRÄN JA IKÄRAKENTEEN KEHITYS ALUEILLA

Vuoden 2017 väestöennuste koostuu koko kaupungin ennusteesta vuosille 2017–2045 ja osa-alueennusteesta vuosille 2017–2027. Molemmat ennusteet sisältävät tiedot sukupuolittain ja ikäryhmittäin. Ennusteessa käytetään sekä Tilastokeskuksen väestörakenne- ja muutostietoja, että kuntarekisterin tietoja väestömuutoksista ja rakentamisesta. Väestö- ja rakentamisennusteiden tarkempi kuvaus löytyy liitteestä 1.

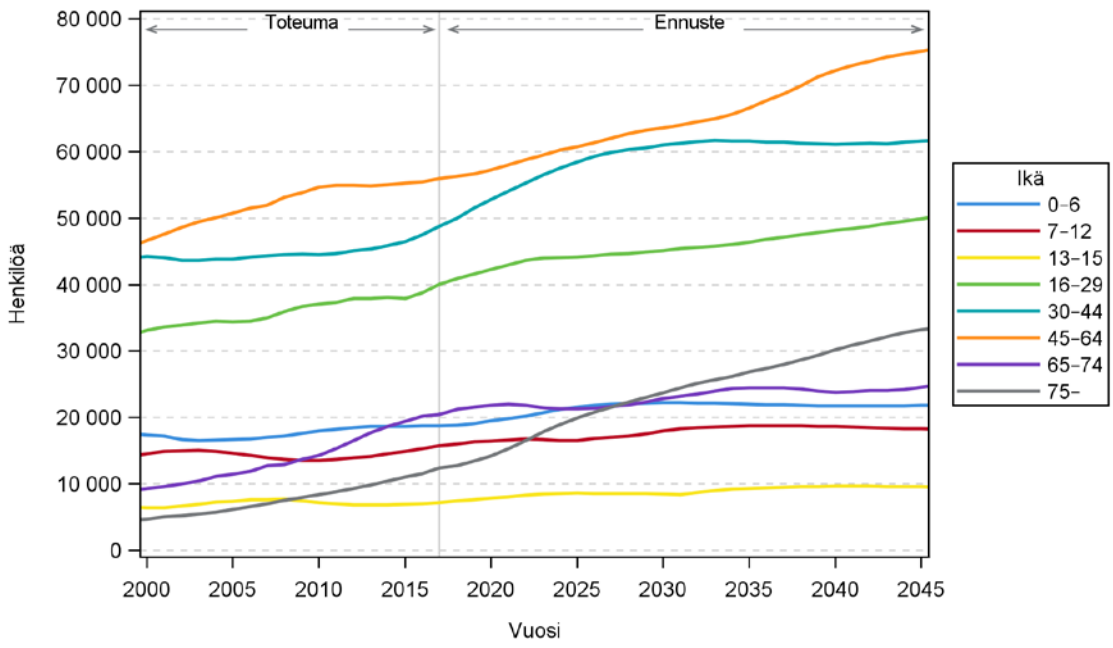
Koko kaupungin väestökehitys vuosina 2017–2045. Vuoden 2017 alussa Vantaalla asukkaita oli 219 341 henkeä. Vantaan väestön määrän ennustetaan lisääntyvän lähivuosina lähes 2 prosenttia vuodessa, mutta myöhemmin kasvun ennustetaan laskevan alle prosenttiin vuodessa. Vuoteen 2025 mennessä väestön määrä kasvaa reiluun 251 000 asukkaaseen, ja vuonna 2045 asukkaita olisi ennusteen mukaan jo 294 000.

Alle kouluikäisten, 0–6-vuotiaiden määrän odotetaan kasvavan noin 3 000 lapsella vuoteen 2045 mennessä. Vuoden 2017 alussa lapsia oli 18 800, ja vuonna 2045 heitä olisi 21 800. Ikäryhmän osuus koko väestöstä laskee nykyisestä 8,6 prosentista 7,4 prosenttiin.

Alakouluikäisiä, 7–12-vuotiaita lapsia oli vuoden 2017 alussa noin 15 700, ja ennustekauden lopulla heitä on 18 300, joten kasvua ennustekauden aikana on 2 600 lasta. Alakouluikäisten osuus väestöstä laskee yhdellä prosenttiyksiköllä nykyisestä 7,2 prosentista 6,2 prosenttiin. Yläkouluikäisten, 13–15-vuotiaiden, määrä lisääntyy ennustekauden aikana noin 2 300 lapsella nykyisestä 7 200 lapsesta, mutta ikäryhmän osuus koko väestöstä pysyy lähes vakiona, noin 3,3 prosentissa.

Työikäisten, 16–64-vuotiaiden määrä kasvaa muuttoliikkeen seurauksena noin 42 000 asukkaalla vuoteen 2045 mennessä. Huomattavasta ikäryhmän koon lisäyksestä huolimatta sen osuus väestöstä laskee 66,0 prosentista 63,5 prosenttiin. Vuonna 2017 työikäisiä oli 144 800 asukasta, ja ennustekauden lopulla ikäryhmään kuuluu 186 600 henkeä.

Suhteellisesti eniten kasvava ikäryhmä ennustekauden aikana ovat 65 vuotta täyttäneet, joiden osuus väestöstä kasvaa nykyisestä vajaasta 15 prosentista vajaaseen 20 prosenttiin. Vuonna 2017 ryhmään kuului 32 800 asukasta, ja ennusteen mukaan 65 vuotta täyttäneitä on 57 800 asukasta vuonna 2045. Vanhimman ikäryhmän kasvusta 4 100 henkeä tulee 65–74-vuotiaiden määrän lisäyksestä, 11 200 henkeä 75–84-vuotiaiden määrän lisäyksestä ja 9 600 henkeä 85 vuotta täyttäneiden määrän lisäyksestä.

Kuva 7.Ikäryhmien koon kehitys vuosina 2000–2017 ja ennuste vuosille 2018–2045.

Väestömäärän kehitys osa-alueilla. Myyrmäen suuralueen väestön määrä kasvaa vuosina 2017–2026 noin 6 800 asukkaalla. Vuoden 2027 alussa alueella asuu vajaat 61 900 asukasta, joten alueen osuus Vantaan väestöstä on noin neljäsosa. Kaupunginosista eniten kasvavat Myyrmäki, Martinlaakso, Kaivoksela ja Hämeenkylä. Muissa kaupunginosissa muutokset ovat pienempiä.

Kivistön suuralueen kasvu kohdistuu Kivistön ja Keimolan kaupunginosiin runsaan uudisrakentamisen myötä. Koko suuralueen väestön määrä lisääntyy nykyisestä 11 700 asukkaasta 20 500 asukkaaseen, eli kasvua tulee noin 8 800 henkeä.

Aviapoliksen suuralueella asukkaiden määrä lisääntyy noin 5 500 hengellä vuoteen 2027 mennessä, joten väestön määrä kasvaa 24 600 asukkaaseen. Kaupunginosista eniten kasvaa Veromies. Myös Ylästöön ja Pakkalaan tulee jonkin verran lisää asukkaita.

Tikkurilan suuralueen väestön määrä lisääntyy nykyisestä 42 000 asukkaasta 49 200 asukkaaseen. Voimakkainta kasvu on Tikkurilan kaupunginosassa, mutta kasvua tulee myös Viertolan, Jokiniemen, Koivuhaan ja Hiekkaharjun kaupunginosiin.

Koivukylän suuralue kasvaa vuosina 2017–2016 noin 3 900 asukkaalla, joten vuonna 2027 alueella asuu 31 900 asukasta. Eniten väestön määrä lisääntyy Koivukylän, Asolan ja Havukosken kaupunginosissa.

Korson suuralueen väestön määrä kasvaa ennustekauden aikana noin 2 800 asukkaalla nykyisestä 29 700 asukkaasta. Selkeimmät kasvukohteet ovat Nikinmäen, Korson ja Vallinojan kaupunginosat.

Hakunilan suuralueen kasvu kohdistuu selkeimmin Hakunilan kaupunginosaan, mutta myös Vaaralaan tulee hieman lisää asukkaita. Kaikkiaan suuralueen väestön määrä lisääntyy 2 500 hengellä vuosina 2017–2026, joten vuoden 2027 alussa alueella on 32 000 asukasta.

Alle kouluikäisten (0–6-vuotiaiden) määrän kehitys osa-alueittain. Myyrmäen suuralueella alle kouluikäisten määrä kasvaa 400 lapsella vuoteen 2027 mennessä. Eniten kasvua on Myyrmäen, Kaivokselan ja Martinlaakson kaupunginosissa. Askiston ja Vantaanlaakson kaupunginosissa 0–6-vuotiaiden määrä laskee hieman.

Kivistön suuralueella suurin kasvu kohdistuu Kivistön ja Keimolan kaupunginosiin. Kivistön kaupunginosassa alle kouluikäisten määrä kasvaa yli 1 000 lapsella ja Keimolassa 400 lapsella. Kasvun myötä suuralueen lasten määrä yli kaksinkertaistuu 1 100 lapsesta 2 500 lapseen.

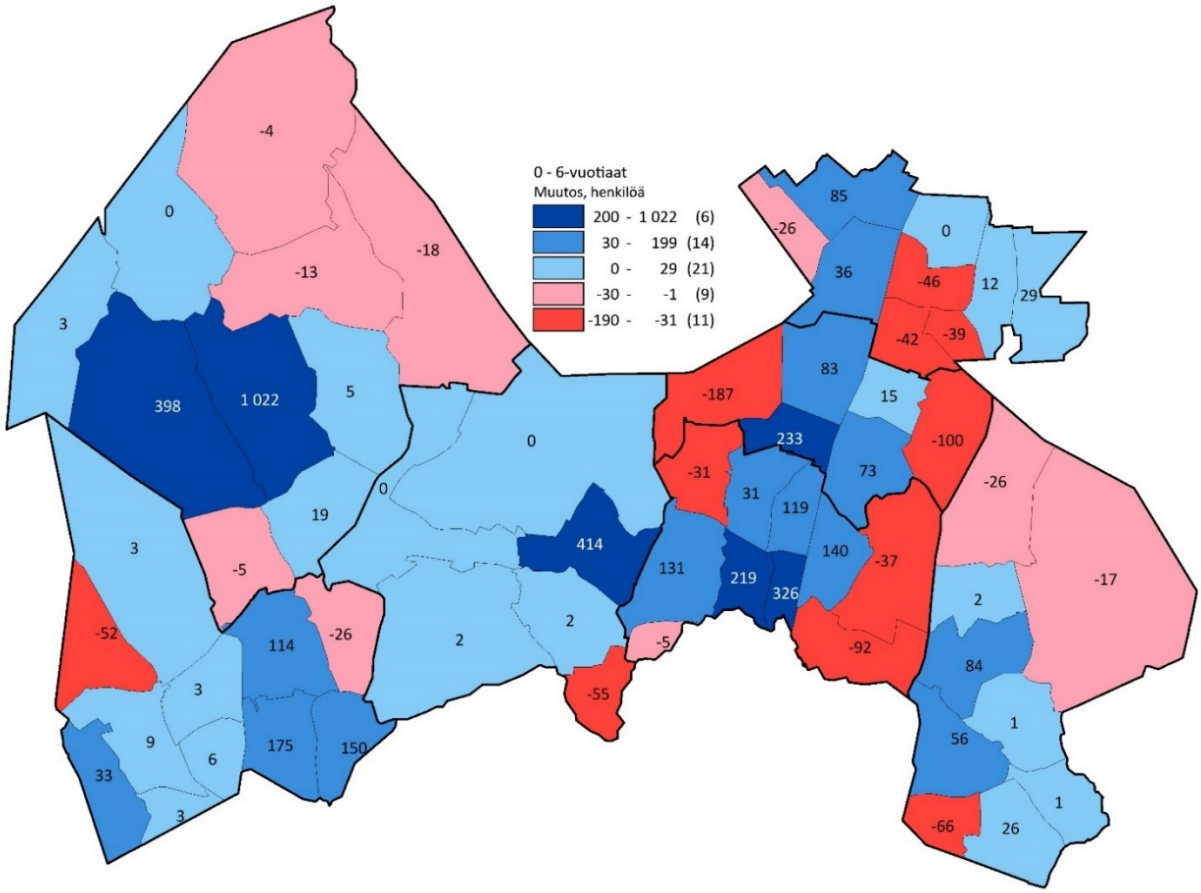
Aviapoliksen suuralueelle 0–6-vuotiaiden määrä lisääntyy 350 lapsella. Vuonna 2027 alueella on 2 600 alle kouluikäistä lasta. Runsaan uudisrakentamisen myötä Veromiehen kaupunginosaan ennustetaan yli 400 lapsen lisäystä, kun taas Tammiston kaupunginosassa lasten määrä pienenee 50 lapsella.

Tikkurilan suuralueella lasten määrä kohoaa nykyisestä 3 200 lapsesta 4 000 lapseen. Tikkurilan kaupunginosassa kasvu on yli 300 lasta, Viertolan kaupunginosassa yli 200 lasta ja Jokiniemen, Koivuhaan ja Hiekkaharjun kaupunginosissa yli 100 lasta. Kuninkaalan kaupunginosassa määrä laskee lähes 100 lapsella.

Koivukylän suuralueella alle kouluikäisten määrä kasvaa 100 lapsella nykyisestä 2 500 lapsesta. Koivukylän kaupunginosassa kasvu on yli 200 lasta, mutta Ilolassa määrä laskee lähes 200 lapsella ja Päiväkummussakin 100 lapsella.

Korson suuralueella 0–6-vuotiaiden lasten määrän muutokset ovat pieniä, ja koko suuralueen lasten määrä pysyy nykyisellä 2 600 lapsen tasolla. Huomattavin muutos tapahtuu Vallinojan kaupunginosassa, jossa lasten määrä kasvaa vajaalla 100 hengellä.

Hakunilan suuralueella alle kouluikäisten määrä kasvaa reilulla 50 lapsella. Eniten kasvaa Hakunilan kaupunginosan lasten määrä, vajaalla 100 lapsella. Rajakylän kaupunginosassa lasten määrä laskee reilulla 50 hengellä.

Kuva 8. 0–6-vuotiaiden määrän muutos vuosina 2017–2027.

Oppivelvollisuusikäisten (7–15-vuotiaiden) määrän kehitys osa-alueittain. Myyrmäen suuralueella alakouluikäisten (7–12-vuotiaiden) määrä kasvaa lähes 500 lapsella ja yläkouluikäisten (13–15-vuotiaiden) reilulla 400 lapsella. Alakouluikäisten määrän kasvu painottuu Kaivokselan ja Myyrmäen kaupunginosiin ja yläkouluikäisten Myyrmäen ja Martinlaakson kaupunginosiin.

Kivistön suuralueella kouluikäisten määrän kasvu painottuu alakouluikäisiin, joiden määrä lisääntyy yli 400 lapsella, kun taas yläkouluikäisten määrä kasvaa vain reilulla 100 lapsella. Alakouluikäisissä kasvu on suurinta Kivistön ja Keimolan kaupunginosissa, kun taas yläkouluikäisten kasvu tulee Kivistön kaupunginosasta.

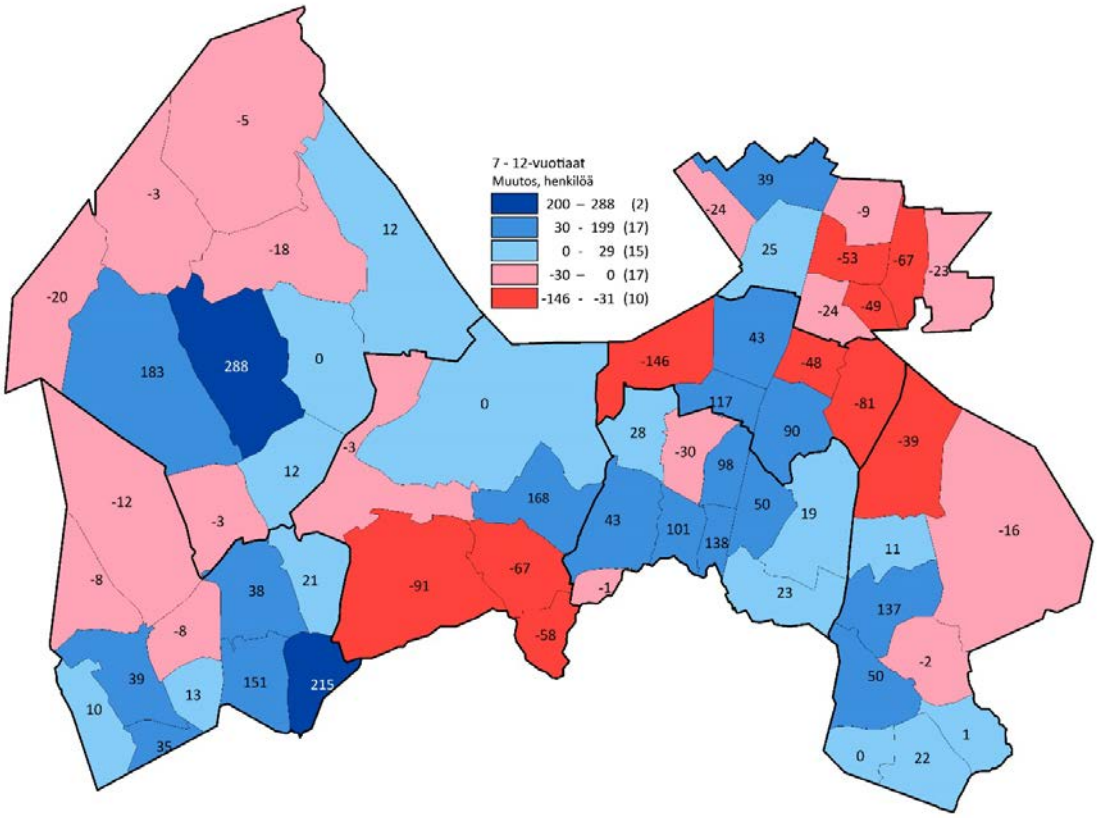
Aviapoliksen suuralueella alakouluikäisten määrä laskee noin 50 lapsella vuosina 2017–2027 ja yläkouluikäisten määrä kasvaa 100 lapsella. Alakouluikäisten määrä kasvaa Veromiehen kaupunginosassa, mutta laskee Ylästön, Pakkalan ja Tammiston kaupunginosissa. Yläkouluikäisissä suurin muutos tapahtuu Veromiehen kaupunginosassa, jossa ikäryhmän koko kasvaa reilulla 50 lapsella.

Tikkurilan suuralueella alakouluikäisten määrä kohoaa eniten Tikkurilan, Viertolan ja Hiekkaharjun kaupunginosissa. Yhteensä suuralueella 7–12-vuotiaiden määrä lisääntyy vajaalla 500 lapsella. Yläkouluikäisten määrä kasvaa maltillisemmin, noin 200 lapsella, eikä kasvu kohdistu selkeäesti mihinkään yksittäiseen kaupunginosaan.

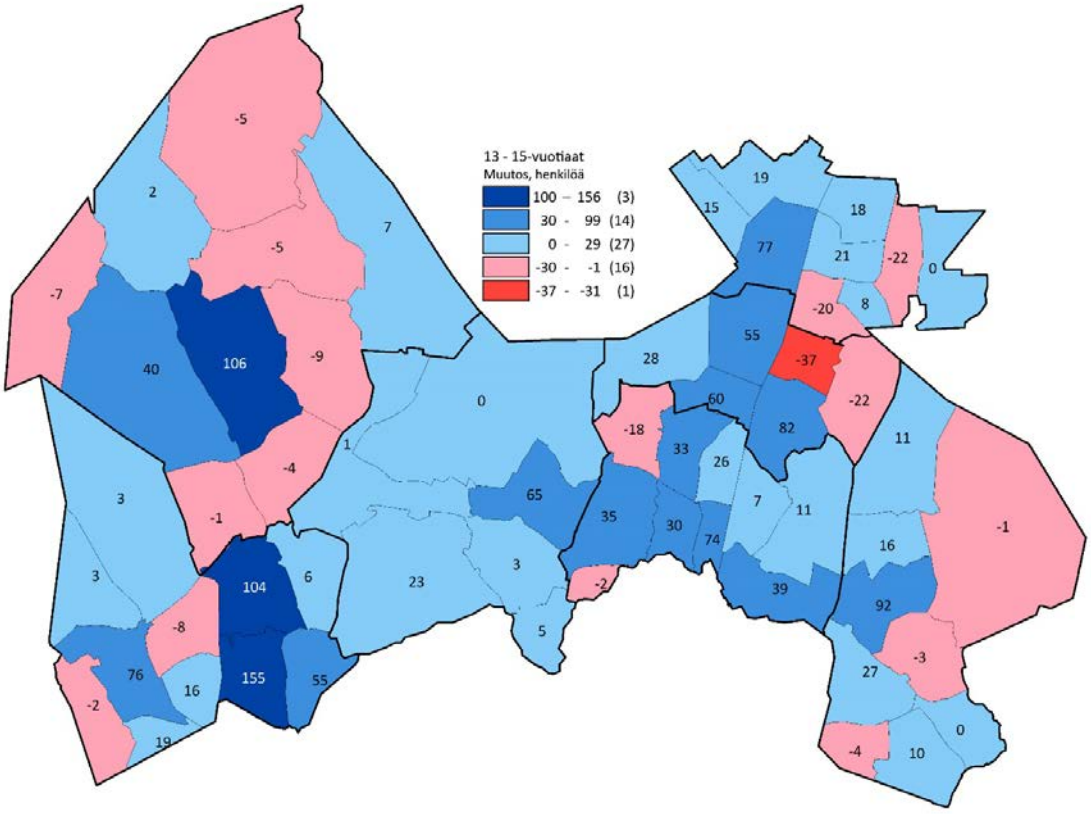
Koivukylän suuralueella alakouluikäisten määrä on ennustekauden lopulla nykyisellä tasolla. Kaupunginosista eniten kasvavat Koivukylän ja Havukosken kaupunginosat, kun taas Ilolan ja Päiväkummun kaupunginosissa alakouluikäisten lasten määrä vähenee. Yläkouluikäisten määrä kasvaa suuralueella 150 lapsella. Eniten kasvua on Havukosken kaupunginosassa.

Korson suuralueella alakouluikäisten määrä laskee lähes 200 lapsella ja yläkouluikäisten määrä kasvaa 100 lapsella. 7–12-vuotiaiden määrä pienenee Korson ja Vallinojan kaupunginosia lukuun ottamatta kaikissa kaupunginosissa. Yläkouluikäisten määrässä suurin lisäys tapahtuu Korson kaupunginosassa.

Hakunilan suuralueella sekä ala- että yläkouluikäisten määrät kasvavat 150 lapsella. Suurin lisäys molemmissa ryhmissä kohdistuu Hakunilan kaupunginosaan.

Kuva 9. 7–12-vuotiaiden määrän muutos vuosina 2017–2027.

Kuva 10. 13–15-vuotiaiden määrän muutos vuosina 2017–2027.

Työikäisten (16–64-vuotiaiden) määrän kehitys osa-alueittain. Myyrmäen suuralueella 16–64-vuotiaiden määrä kasvaa yli tuhannella asukkaalla Myyrmäen ja Martinlaakson kaupunginosissa. Kaikkiaan alueen työikäisten määrä kasvaa 3 400 asukkaalla, ja vuonna 2027 heitä on 38 400 henkeä.

Kivistön suuralueen työikäisten määrä kasvaa suuralueista eniten, 5 800 asukkaalla. Kivistön kaupunginosassa 16–64-vuotiaiden asukkaiden määrä kasvaa 4 600 hengellä, ja Keimolan 1 100 hengellä.

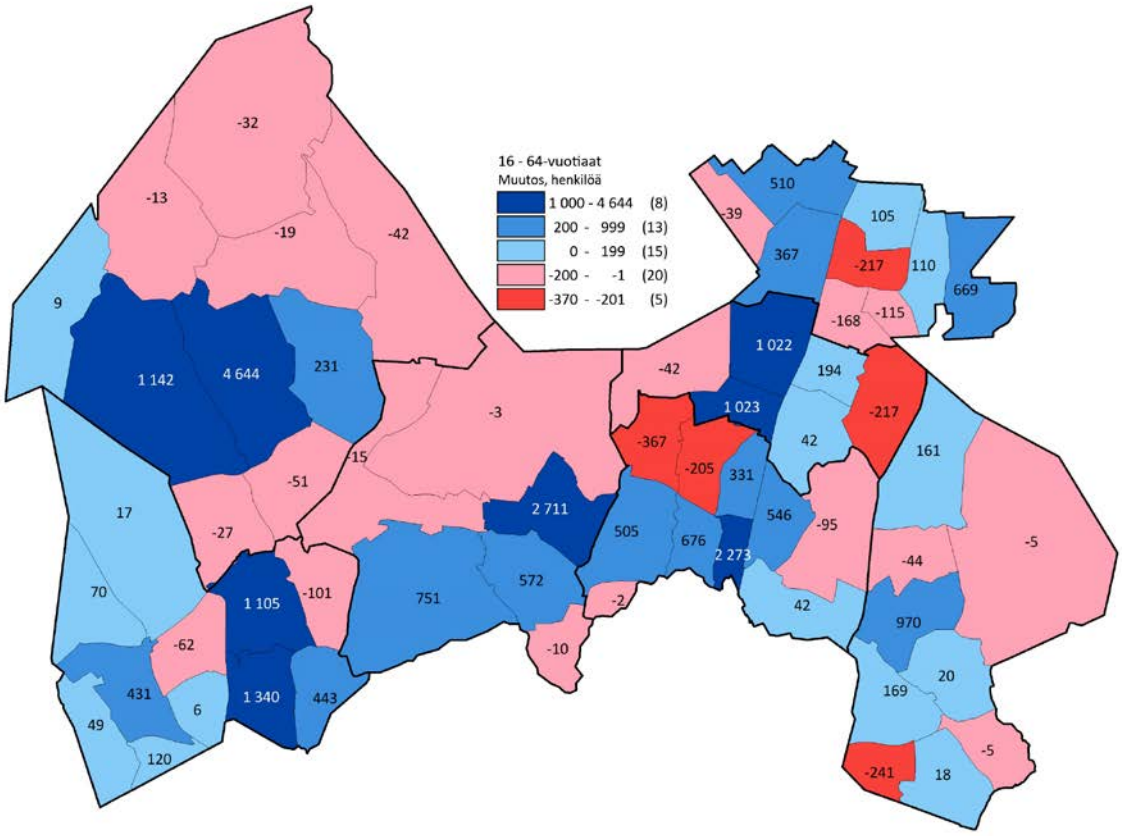
Aviapoliksen suuralueella kasvua on työikäisissä 4 000 henkeä. Veromiehen kaupunginosassa kasvua on 2 700 henkeä, ja Ylästön kaupunginosassa reilu 700 henkeä.

Tikkurilan suuralueen työikäisten määrä kohoaa hieman Aviapolista vähemmän, 3 700 asukkaalla. Suurinta kasvu on Tikkurilan kaupunginosassa, lähes 2 300 asukasta. Ruskeasannan ja Simonkylän kaupunginosissa työikäisten määrä laskee hieman.

Koivukylän suuralueella sekä Koivukylän että Asolan työikäisen väestön määrä lisääntyy 1 000 asukkaalla. Päiväkummun kaupunginosassa työikäisten määrä laskee 200 asukkaalla. Yhteensä Koivukylän suuralueen kasvu on 2 000 henkeä.

Korson suuralueella 16–64-vuotiaiden ikäryhmä lisääntyy 1 200 hengellä. Eniten kasvavat Nikinmäen ja Vallinojan kaupunginosat.

Hakunilan suuralueen työikäisen väestön määrän kasvu keskittyy Hakunilan kaupunginosaan. Rajakylän kaupunginosassa ikäryhmän koko pienenee hieman. Kaikkiaan suuralueella työikäisten määrä kasvaa 1 000 hengellä, mikä on suuralueista vähiten.

Kuva 11. 16–64-vuotiaiden määrän muutos vuosina 2017–2027.

Ikääntyneiden (65 vuotta täyttäneiden) määrän kehitys osa-alueittain. Myyrmäen suuralueella 65 vuotta täyttäneiden määrä lisääntyy 2 100 asukkaalla vuoteen 2027 mennessä. Ikäryhmän koon kasvu kohdistuu erityisesti 75 vuotta täyttäneiden määrään, joka kasvaa 3 000 asukkaalla. Tästä yli 85-vuotiaiden osuus on 1 000 asukasta. 65–75-vuotiaiden määrä sen sijaan laskee. Kaupunginosista eniten 65 vuotta täyttäneiden ryhmä kasvaa Hämeenkylässä, 650 asukkaalla.

Kivistön suuralueen 65 vuotta täyttäneiden määrä lisääntyy 950 asukkaalla, josta 400 on yli 75-vuotiaita. Eniten yli 65-vuotiaiden määrä kasvaa Kivistön kaupunginosassa, 500 hengellä.

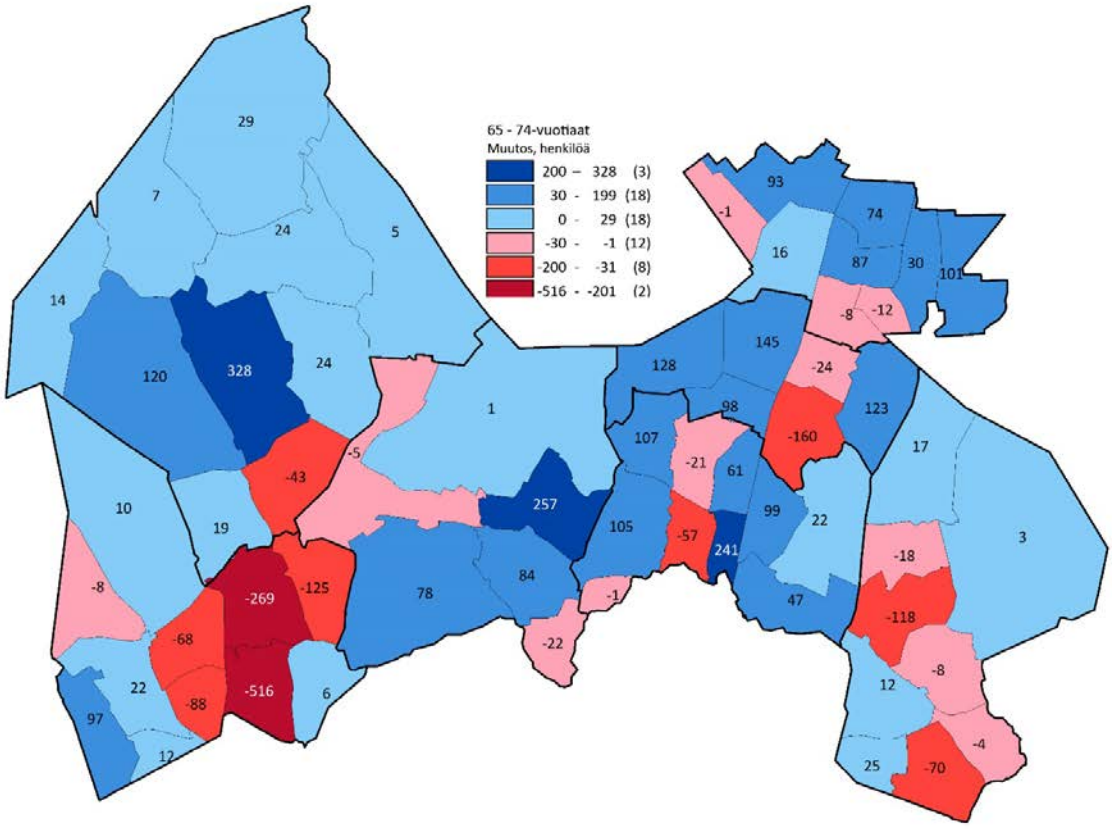
Aviapoliksen suuralueella 65–74-vuotiaiden määrä lisääntyy 400 asukkaalla ja 75 vuotta täyttäneiden määrä 700 asukkaalla. Eniten kasvua 65 vuotta täyttäneiden ikäryhmässä on Pakkalan ja Veromiehen kaupunginosissa, molemmissa noin 400 asukasta.

Tikkurilan suuralueella 65 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa vuoteen 2027 mennessä 2 000 asukkaalla, josta 1 400 kuuluu 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmään. Yli 85-vuotiaiden osuus kasvusta on 450 asukasta. Kaupunginosista eniten kasvaa Tikkurila, jossa 65 vuotta täyttäneiden määrä lisääntyy 500 asukkaalla.

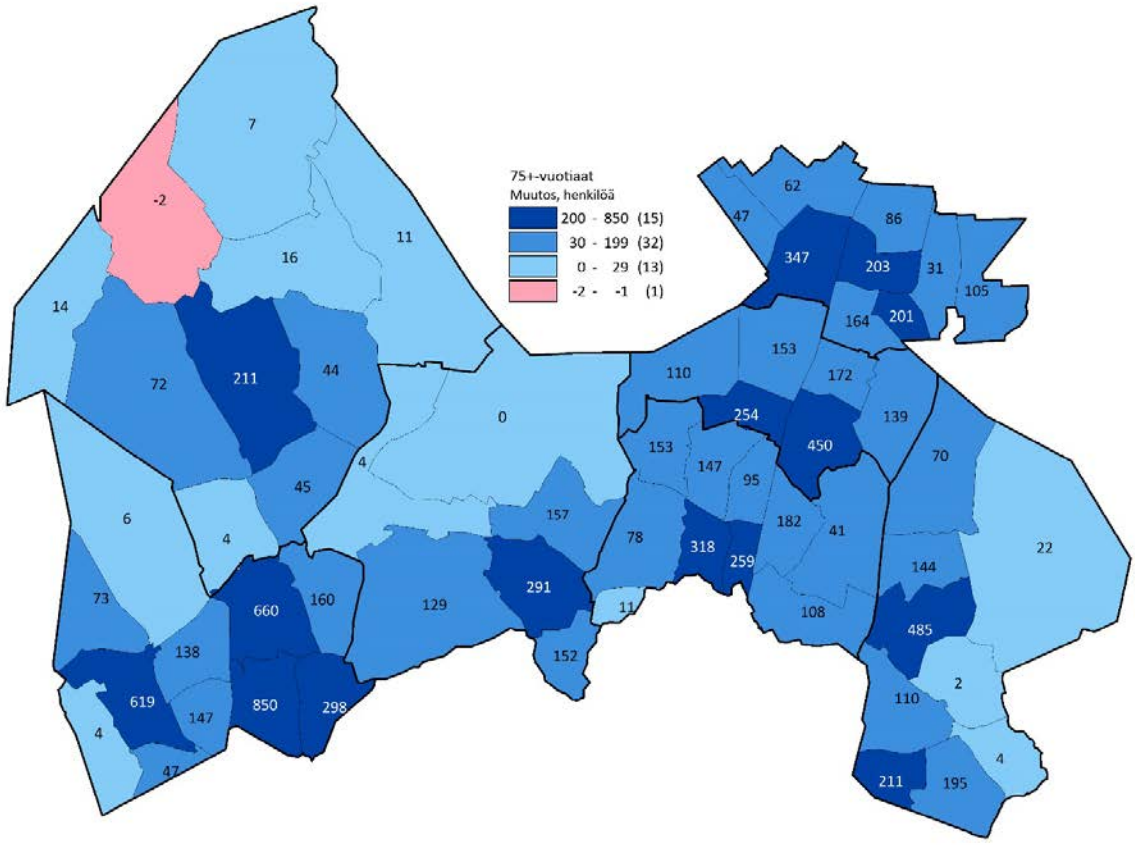
Koivukylän suuralueella 65–74-vuotiaiden määrä kohoaa 300 asukkaalla, 75–84-vuotiaiden määrä 1 000 asukkaalla ja yli 85-vuotiaiden määrä 300 asukkaalla. Kasvua tulee tasaisesti kaikkiin kaupunginosiin.

Korson suuralueella 65 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa 1 600 asukkaalla, josta 950 on 75–84-vuotiaita ja 300 henkeä yli 85-vuotiaita. Eniten kasvua on Korson ja Metsolan kaupunginosissa.

Hakunilan suuralueen 65–74-vuotiaiden määrä laskee noin 150 asukkaalla, mutta vastaavasti 75–84-vuotiaiden määrä nousee 1 000 asukkaalla ja 85 vuotta täyttäneiden määrä 250 asukkaalla. Voimakkainta ikääntyneiden määrän kasvu on Hakunilan ja Rajakylän kaupunginosissa.

Kuva 12. 65–74-vuotiaiden määrän muutos vuosina 2017–2027.

Kuva 13. 75 vuotta täyttäneiden määrän muutos vuosina 2017–2027.

4.3 PALVELUKYSYNNÄN MUUTOS

Kaupungin kasvaessa voimakkaasti tulee ottaa huomioon sivistystoimen palvelutarpeen kasvu ja kasvun vaatimat investointitarpeet. Varhaiskasvatuspalvelujen kysyntään vaikuttaa pääsääntöisesti lasten määrän kasvu. Lisäksi palvelukysyntään vaikuttavat mahdolliset lainsäädännön muutokset sekä asiakaskäyttäytyminen. Julkista palvelua täydentää yksityinen palvelu.

Perusopetusikäisten lasten ja nuorten määrän kasvaessa myös perusopetuksen palvelujen tarve kasvaa samassa suhteessa. Nuoriso- ja aikuiskoulutuksen osalta palvelukysynnän oletetaan kasvavan väestönkasvun lisäksi myös työelämän muutoksen ja aikuisväestön uudelleen kouluttautumistarpeen vuoksi. Kirjasto- ja vapaa-ajan palvelujen kysyntä kasvaa niin ikään väestönkasvun myötä.

Väestömäärän lisääntyminen tulee ottaa huomioon myös sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkon suunnittelussa. Tikkurilan alueella väestömäärä kasvaa voimakkaimmin ja väestömäärän kasvu Kivistössä vaatii myös palvelujen lisäämistä alueelle. Lasten ja lapsiperheiden määrän kasvu lisää neuvolapalvelujen, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelujen sekä sosiaalipalvelujen tarvetta ja kysyntää.

Väestön nopea ikääntyminen lisää vanhuspalvelujen tarvetta. Ikääntyvän ja monikulttuurisen väestön lisääntyessä myös palveluohjauksen tarve tulee kasvamaan. Kotiin vietävät palvelut ovat lisäänty-

neet viime vuosina laitosmuotoisen palvelutarjonnan vähentyessä. Kotiympäristössä tuotettujen palvelujen kysyntä ja tarjonta kasvavat edelleen. Sairaalapaikkojen tarpeen arvioidaan sen sijaan kasvavan hitaammin kuin vanhusväestön määrä ja sairaansijojen määrän säilyvän siksi ennallaan.

Digitaalisten palvelujen kysyntä kasvaa ja siihen vastataan palveluja kehittämällä. Kaupungin palvelutuotanto tehostuu, kun palveluja tuotetaan digitaalisesti. Tulevaisuudessa yhä useampia palveluja tarjotaan niitä tarvitseville asiakkaille ajasta ja paikasta riippumatta. Myös työntekijöiden resursointi helpottuu ja palvelujen kysynnän ennustaminen mahdollistaa tasalaatuisen palvelujen tuottamisen.

4.4 PALVELURAKENTAMISEN TONTTITARPEEN MUUTOKSET

Vantaa on viime vuosien ajan kasvanut voimakkaasti. Kaupunginosakeskuksissa, erityisesti Myyrmäessä ja Tikkurilassa, on rakennettu runsaasti asumista ja kaupunkirakenne on tiivistynyt. Rakentaminen keskittyy jatkossakin kaupunginosakeskuksiin ja liikenteen solmukohtiin. Nopea kasvu ja kaupunkirakenteen tiivistyminen ovat tuoneet mukanaan haasteen löytää nykyaikaiselle julkiselle rakentamiselle sopivia asemakaavoitettuja palvelurakentamiseen osoitettuja Y-tontteja maantieteellisesti keskeisiltä paikoilta ja hyvien liikenneyhteyksien varrelta.

Toimialat ovat strategioissaan linjanneet uusien palvelurakennusten koon aiempaa suuremmaksi. Palvelujen toimitilojen tuottamisessa tavoitteena on toteuttaa tilat yhteishankkeina joko toimialojen sisällä tai useamman toimialan välisenä. Useimmat vanhemmissa kaavoissa esitetyt Y-tontit ovat nykyiselle palvelutoiminnalle liian pieniä ja sijaitsevat palveluntarpeeseen nähden epäsuotuisasti. Lisäksi niitä on tarpeeseen nähden liian vähän erityisesti tiivistyvillä keskusta-alueilla. Uudishankkeiden taloussuunnitelman mukaisen toteuttamisen edellytyksenä on, että hankkeille löytyy sopivan kokoinen ja rakentamiseen soveltuva tontti niin uusilla kaavoitettavilla alueilla kuin täydennysrakentamisalueillakin.

4.5 VÄESTÖNKEHITYKSEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TALOUTEEN

Kaupungin väkiluvun ja asuntomäärän kasvu tuo kaupungille lisää tuloja. Viime vuosina Vantaan saamasta muuttovoitosta valtaosa on muodostunut työikäisestä väestöstä. Uudet työssä käyvät asukkaat lisäävät kaupungin saamia kunnallisveroja vantaalaisten verotettavien tulojen kokonaismäärän kasvaessa. Uusien asukkaiden myötä rakennettavat ja laajennettavat kiinteistöt puolestaan lisäävät kaupungin saamia kiinteistöverotuloja. Lisäksi kasvulla on myönteistä vaikutusta kaupungin saamaan osuuteen yhteisöveroista yritystoiminnan vilkastumisen myötä. Kaupunki saa tuloja myös asuntotontteja myymällä tai vuokraamalla sekä omien palvelujensa osalta lisääntyvistä palvelumaksuista.

Viime vuosina noin 85 prosenttia kaupungin kokonaisverotuloista on muodostunut kunnallisverotuloista, mistä johtuen vantaalaisten työllisyyden ja ansiotulojen kehitys ovat keskeisessä roolissa kaupungin tulopohjan ja talouden tasapainon kehittymisen kannalta. Yhteisöverotuloihin vaikuttavat vantaalaisten yritysten menestyminen ja tuloksentekokyky. Useammalla paikkakunnalla toimivien yritysten maksamat yhteisöverot kuntien osalta jaetaan työpaikkojen sijaintien suhteessa. Kaupungin elinkeinorakenne vaikuttaa olennaisesti kaupungin yhteisöverotulojen tasoon suhteessa muihin kuntiin.

Tulopohjan vahvistamisen ohella kaupungin kasvu lisää kuitenkin myös kaupungin menoja. Uudet asuinalueet tarvitsevat toimivat liikenneyhteydet, kunnallistekniikan ja joukkoliikenteen järjestelyt. Lisäksi uudet asukkaat tarvitsevat kaupungin palveluja, jolloin joudutaan rakentamaan tai laajentamaan esimerkiksi päiväkoteja, kouluja ja vapaa-ajan palveluja. Näillä tarpeilla on vaikutusta kaupungin investointi- ja käyttötalousmenoihin. Koska kaupunki kaavoittaa ensisijaisesti omistamiaan maita, syntyy kaupungille tarve kasvua ylläpitääkseen hankkia lisää maa-alueita kaavoitettavaksi.

Kaupungille kasvusta aiheutuvien investointimenojen määrä riippuu kunnallistekniikan investointien osalta muun muassa siitä, miten pitkälti rakentaminen tukeutuu kaupungin olemassa olevaan infrastruktuuriin. Toimitilainvestointeihin vaikuttavat puolestaan olemassa olevaan palveluverkkoon tukeutumisen lisäksi myös asuntorakentamisen myötä tapahtuvan muuttoliikkeen vaikutukset alueen väestöön: nuorimpien ikäluokkien palvelutarpeet tulevat vastaan nopeimmin lisääntyneenä päivähoidon kysyntänä ja viiveellä koulupaikkojen tarpeena. Palvelutarvetta tulee kuitenkin arvioida kokonaisuutena, sillä pääsääntöisesti uudisrakentamisen muuttoliikevaikutuksia voimakkaammin palvelutarpeeseen vaikuttavat muutokset olemassa olevassa asuntokannassa ja väestössä. Luonnollisesti myös olemassa olevan palveluverkon ja toimitilojen kunto, saavutettavuus ja kehittämistarpeet on otettava huomioon suunnittelussa.

Vantaan kaupungin asuntotuotantotavoite noudattaa valtion ja Helsingin seudun kuntien välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen 2016–2019 (MAL-sopimus) mukaista asuntotuotantotavoitetta. Kaupunki voi kaavoituksen ja maanmyynnin toimenpitein vaikuttaa asuntotuotantoon. Lisäksi rakentamattomien tonttien kiinteistöveroprosenttia säätämällä voidaan vaikuttaa muun muassa tonttimaan hankintaan. Asuntotuotantoa pyritään voimakkaasti suuntaamaan alueille, joissa liikenne- ja joukkoliikenneverkko, kaupungin palveluverkko ja kunnallistekniikka ovat jo olemassa. Erityisesti keskustojen täydennysrakentaminen ja joukkoliikennereittien varrella sijaitsevien väljien pientaloalueiden tiivistäminen mahdollistavat asuntotuotannon, jonka kaupungin kuluja lisäävät vaikutukset jäävät selvästi uusien asuinalueiden kuluja pienemmiksi. Uusien asuinalueiden avaamisen ajoituksella voidaan säädellä kaupungin kasvua ja sen hallittavuutta.

Kaupungin tulee kasvaa hallitusti. Kaupungin toimintaympäristöä, tulopohjan kehittymistä ja investointien rahoituskykyä pitää arvioida jatkuvasti, sillä verotulojen ja valtionosuuksien kasvu seuraavat muuttoliikettä viiveellä ja toisaalta kaupungin kasvuun liittyvät kustannukset muodostuvat selvästi etupainotteisesti tuloihin nähden. Valmisteilla oleva maakunta- ja soteuudistus korostaa talouden tasapainon turvaamisen merkitystä entisestään kaupungin toiminnan ja rahoituksen volyymien laskiessa olennaisesti samalla, kun kaupungin riippuvuus valtionrahoituksesta kasvaa merkittävästi, ja kun kaupungin lainakanta ja investointitasot pysyvät ennallaan.

Kaavoituksen valmistelun ja päätöksenteon yhteydessä on oltava käytettävissä riittävät vaikutusarvioinnit myös kaupungin talouden ja palveluverkon osalta. Oleellista on, että päätöksenteko perustuu ajantasaiseen ja laadukkaaseen tietopohjaan ja se, että hahmotetaan kaupungin kehittämistä ja rakentumista koskevien päätösten kokonaisvaltaiset vaikutukset. Hallittavuuden ja rahoituksen näkökulmasta kasvun kohtuullisuus ja tasaisuus ovat tavoiteltavia asioita. Kaupungin kehittämisessä ja suunnittelussa on huolehdittava siitä, että Vantaan asuinalueet ovat seudullisesti vetovoimaisia ja kilpailukykyisiä.

5 KAUPUNGIN KIINTEISTÖOMAISUUDEN ARVO JA KUNTO

Vantaan kaupunki on muiden suurempien kuntien tavoin seurannut kiinteistövarallisuuden arvon kehitystä sekä sen laskennallista korjausvelkaa ja perusparannustarvetta Trellumin kiinteistöjen arvonmäärityksen ja korjausvelkaindeksilaskennan avulla. Korjausvelan laskenta pohjautuu rakennusten teknisten ja jälleenhankinta-arvojen kautta saataviin nyky- ja tavoitekuntoa kuvaaviin tunnuslukuihin (kla), jolloin se mahdollistaa omaisuuden liittyvien korjausvelan sekä muiden investointitarpeiden karkean tason tarkastelun ja laskennan suurista omaisuuseristä.

Rakennusten teknisten ja jälleenhankinta-arvojen vuosittaisen päivittämisen kautta voidaan myös laskea, miten korjausvelka sekä perusparannustarve ovat muuttuneet omaisuuteen kohdistuvien toimenpiteiden eli investointien, kulumisen sekä mahdollisten myyntien ja purkujen seurauksena. Korjausvelkaindeksistä on vuosien saatossa kehittynyt kokonaisvaltainen omaisuudenhallinnan työkalu, joka tuottaa tietoa kiinteistöomaisuudesta ja sen kehityksestä omaisuuteen tehtyjen toimenpiteiden tuloksena.

Vantaan kaupungin käytössä olevien tilojen kokonaismäärä on noin 800 rakennusta, joiden kokonaispinta-ala on yli 800 000 m^2. Seurannassa on vuonna 2016 ollut mukana kaikkiaan 530 rakennusta, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 560 000 m^2. Tämän kiinteistöomaisuuden jälleenhankinta-arvoksi on arvioitu noin 1,2 mrd euroa ja tekniseksi arvoksi noin 0,96 mrd euroa. Rakennusten keskimääräinen kuntoluokka on ollut noin 78 %. Seurannassa olevista rakennuksista reilu kolmannes (36 %) ja pinta-alaosuudeltaan 9 % on kunnoltaan heikkoja (kla< 50 %).

Korjausvelan absoluuttinen rahamäärä vuoden 2016 lopussa oli reilut 69 miljoonaa euroa keskimääräisen neliöhinnan ollessa 123 €/m^2 ja perusparannustarpeen puolestaan noin 125,5 miljoonaa euroa ja sen neliöhinnan ollessa 237 €/m^2.

Rakennuskannan pinta-ala on painottunut 1960–1980 luvulla rakennettuihin rakennuksiin, jolloin valmistui noin 36 % koko kaupungin omistamien rakennusten pinta-alasta. Määrällisesti eniten rakennuksia on valmistunut 1980–2000 välisenä aikana. Rakennusten lukumäärästä vuosien 1980–2000 aikana on valmistunut reilu viidennes koko Vantaan kaupungin rakennuksista ja pinta-alalla mitattuna vajaa kolmannes.

Vantaan kaupungin korjausvelasta 37 % ja perusparannustarpeesta 35 % on vuosien 1960–1980 välillä valmistuneissa rakennuksissa. Näinä vuosina valmistuneiden rakennusten pinta-alasta lähes 20 % on kunnoltaan alle 60 %, tyydyttäväkuntoisia noin 20 % (kla 60–75 %) ja hyväkuntoisia noin 60 % (kla > 75 %).

Vantaan kaupungilla on siis suurehko määrä pieniä heikkokuntoisia rakennuksia, mikä näkyy myös omaisuuden kuntoprofiilissa, jossa kuntoluokaltaan alle 50 % rakennusten keskimääräinen pinta-ala on 265 m^2, kun seuraavaksi keskimääräiseltä pinta-alaltaan seuraavaksi pienimmässä (kla 50–60 %) samainen pinta-ala on 1 190 m^2.

Korjausvelan korkein reaalihinta oli vuonna 2005 lähes 86 miljoonaa euroa, josta laskua vuoteen 2016 asti on tullut reilut 17 miljoonaa euroa. Vastaavasti perusparannustarpeen koko seurantajakson korkein reaalihinta oli vuonna 2007 lähes 171 miljoonaa euroa, josta vuoteen 2017 mennessä laskua on tullut noin 46 miljoonaa euroa.

Korjausvelkaa vähentävät alle 75 % ja perusparannustarvetta alle 60 % kuntoluokan rakennuksiin kohdistuvat investoinnit sekä myynnit ja purut. Vuonna 2016 toteutettu perusparannusinvestointitaso (20,8 milj.€) oli likimain kulumista vastaava (20,7 milj.€) ja edelleen rakennusten myyntien ja purkujen kautta korjausvelka pysy lähes ennallaan ja perusparannustarve aleni yli viisi miljoonaa euroa.

Vantaan kaupungin omistaman rakennuskannan voidaan todeta olevan kansallisessa vertailussa melko hyväkuntoista ja korjausvelka on kohtuullisella tasolla. Rakennuskanta on suhteellisen nuorta ja vuosituhannen alussa toteutetut määrällisesti ja sisällöltään laajat perusparannukset kantavat vertailuissa vielä lähivuosinakin.

6 KAUPUNKI KASVAA – YHTEENVETO

Valtuustokauden strategia 2018–2021. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.12.2017 kaupungin uuden valtuustokauden strategian vuosille 2018−2021. Strategian talousohjelma perustuu talouden tasapainottamisen jatkamiseen. Vantaan selvästi kiihtyneen kasvun ja suurten liikenneinvestointien päättymisen myötä valtuustokauden strategiassa investointikattoa on nostettu emokaupungin peruspalveluinvestointien osalta. Investointikatossa pysyminen edellyttää tavoitteellista palveluverkkosuunnittelua sekä investointiohjelman priorisoimista ja investointien toteuttamisen optimointia. Lisäksi talouden tasapainon turvaamiseksi tuottavuutta parannetaan ja toimitilojen tilatehokkuutta kehitetään edelleen.

Maakunta- ja sote-uudistus muutostekijänä. Maakuntauudistuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen ratkaisun mukaisesti kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät ja henkilöstö siirtyvät maakunnille 1.1.2020. Uudistukseen liittyy useita lakeja, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen. Maakunta- ja soteuudistus vaikuttaa toteutuessaan huomattavasti Vantaan kaupungin organisaatioon, toimintaan ja talouteen. Uudistuksen myötä kaupungin toiminnan ja rahoituksen volyymit laskevat merkittävästi, mutta kaupungin miljarditason lainakanta jää ennalleen, myöskään voimakkaasti kasvavan kaupungin investointitaso ei muutu olennaisesti rakenneuudistuksessa.

Digitaaliset palvelut muutostekijänä. Sähköisten palvelujen kehittäminen on olennainen osa palvelujen tuottamisessa. Palvelujen tulee olla mobiileja ja niitä on voitava käyttää ajasta ja paikasta riippumatta. Kuntalaisten odotukset julkisten ja kuntalaisille suunnattujen palvelujen käytettävyyden osalta tulee huomioida entistä vahvemmin osana palvelujen kehittämistä. Tarvittaessa tulee edelleen olla saatavissa myös henkilökohtaista asiointipalvelua.

Resurssiviisauden tiekartta. Resurssiviisauden tiekartan tavoitteena on hiilineutraali Vantaa vuonna 2030, jossa materiaalit kiertävät eikä jätettä toimiteta kaatopaikoille. Vantaan resurssiviisauden tiekartta ohjaa kaupungin kehitystä kohti päästötöntä, jätteetöntä ja luonnonvaroja kestävästi käyttävää kaupunkia, jossa ei ylikuluteta.

Kaupunkirakenne. Vantaan kaupunkirakenteen rungon muodostavat radat, asemanseudut, Helsinki-Vantaan lentoasema, kaupunkia halkovat moottoritiet sekä Kehä III. Väestö keskittyy vahvasti asemanseuduille ja vajaa puolet kaupunkilaisista asuukin alle kilometrin etäisyydellä rautatieasemasta.

Yleiskaavatyö. Vantaan seuraava koko kaupungin yleiskaava laaditaan valtuustokauden 2017–2020 aikana. Suunnittelualueena on koko kaupunki. Yleiskaavan päivittämistyössä jatketaan nyt voimassa olevan yleiskaavan tavoitetta kaupunkirakenteen tiivistämisestä ja täydentämisestä. Voimakkaasta kasvuskenaarioista huolimatta uusia kaupunkirakenteen avauksia ei olla tekemässä ja kasvu halutaan sijoittaa olemassa olevaan rakenteeseen. Olemassa olevia keskustoja kehitetään nykyistä monipuolisemmiksi asumisen, työnteon ja palvelujen alueiksi. Kaupunkirakenteen tiivistäminen asettaa haasteita myös palvelurakentamiselle.

Koko Helsingin seutu kasvaa voimakkaasti ja kaupunkien tulee varautua kasvuun. Osin tästä syystä on seudullisen suunnittelun painoarvo jatkuvasti noussut. Uudenmaanliitto on käynnistänyt 2016 seuraavan kokonaismaakuntakaavan Uusimaa 2050 -kaavan laadinnan. Kaavaa laaditaan kaksitasoisena siten, että koko Uudenmaan alueelle tulee yksi strateginen rakennekaava sekä kolme seuduttaista vaihekaavaa. Vantaa kuuluu Helsingin seudun vaihekaavan alueeseen, mikä on sama 14 kunnan alue kuin MAL2019 -suunnitelmassa. Uusimaa-kaavan on tarkoitus valmistuessaan korvata kaikki voimassa olevat Uudenmaan maakuntakaavat.

Asuntorakentamisennuste. Tulevina vuosina asuntorakentamisennusteen arvioiden mukaan voimakas kasvu jatkuu ja seuraavan viiden vuoden aikana Vantaalle valmistuu noin 4 000 asuntoa vuosittain. Ennusteen mukaisesti Vantaalle on mahdollista rakentaa yhteensä noin 35 400 asuntoa vuoden 2027 loppuun mennessä eli asuntoja rakentuu tällä hetkellä kaupunkiin enemmän kuin vuosikymmeniin. Uutta asuntorakentamista kohdentuu runsaasti kaikille Vantaan suuralueille seuraavien kymmenen vuoden aikana täydentämään ja osin laajentamaan nykyistä kaupunkirakennetta. Voimakkainta asuntorakentaminen on tulevana vuosikymmenenä radanvarren keskuksissa eli Myyrmäessä, Tikkurilassa, Kivistössä ja Aviapoliksessa. Näille suuralueille sijoittuu ennusteen mukaan yhteensä noin 75 % uudesta asuntotuotannosta.

Väestönkasvu ja palvelutarpeen muutos. Väestön kasvu on voimakasta. Väestöennusteen mukaan Vantaan väestön määrä tulee lisääntymään noin kahden prosentin vuosivauhdilla lähivuosina ja sen jälkeen kasvuvauhti on noin prosentin verran vuosittain vuoteen 2045 mennessä. Palveluverkkoja kehitetään vastaamaan eri ikä- ja asiakasryhmien palvelutarpeita kaupungin talouden reunaehtojen puitteissa.

Väestönkasvu ja kaupungin talous. Kaupungin väkiluvun ja asuntomäärän kasvu tuo kaupungille lisää tuloja. Viime vuosina Vantaan saamasta muuttovoitosta valtaosa on muodostunut työikäisestä väestöstä. Uudet työssä käyvät asukkaat lisäävät kaupungin saamia kunnallisveroja vantaalaisten verotettavien tulojen kokonaismäärän kasvaessa. Tulopohjan vahvistamisen ohella kaupungin kasvu lisää kuitenkin myös kaupungin menoja. Uudet asuinalueet tarvitsevat toimivat liikenneyhteydet, kunnallistekniikan ja joukkoliikenteen järjestelyt. Lisäksi uudet asukkaat tarvitsevat kaupungin palveluja, jolloin joudutaan rakentamaan tai laajentamaan esimerkiksi päiväkoteja, kouluja ja vapaa-ajan palveluja. Näillä tarpeilla on vaikutusta kaupungin investointi- ja käyttötalousmenoihin.

Kaavoitus ja kaupungin talous. Kaavoituksen valmistelun ja päätöksenteon yhteydessä on oltava käytettävissä riittävät vaikutusarvioinnit myös kaupungin talouden ja palveluverkon osalta. Päätöksenteon on perustuttava ajantasaiseen ja laadukkaaseen tietopohjaan ja on hahmotettava kaupungin kehittämistä ja rakentumista koskevien päätösten kokonaisvaltaiset vaikutukset. Kasvun kohtuullisuus ja tasaisuus ovat tavoiteltavia asioita hallittavuuden ja rahoituksen näkökulmasta.

Kiinteistöomaisuuden kunto ja arvo. Vantaan kaupungin omistama rakennuskanta on kansallisessa vertailussa melko hyväkuntoista ja korjausvelka on kohtuullisella tasolla. Rakennuskanta on suhteellisen nuorta ja vuosituhannen alussa toteutetut määrällisesti ja sisällöltään laajat peruspa-rannukset kantavat vertailuissa vielä lähivuosinakin.

OSA 2: KAUPUNGIN PALVELUVERKOT KEHITTYVÄT

7 TOIMITILAINVESTOINTIEN SÄÄSTÖMAHDOLLISUUDET

Kaupungin hankejohtoryhmä antoi tilakeskukselle tehtäväksi 30.8.2016 selvittää, millä keinoin on mahdollista saada aikaan säästöjä tulevissa toimitilainvestoinneissa. Työryhmä nimettiin kaupunginjohtajan päätöksellä 9.1.2017 ja tehtäväksi annettiin selvittää rakennushankkeiden/ -investointien säästömahdollisuuksia ja antaa ehdotuksia toimenpiteistä, joilla rakennusinvestointien kustannuspainetta kaupungin talouteen kevennetään. Tilakeskus on laatinut yhdessä toimialojen edustajien kanssa raportin, jonka keskeiset toimenpiteet on käyty läpi tässä luvussa. Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman keskeisenä teemana on, että toimialalla näiden säästökeinojen soveltamismahdollisuuksia arvioidaan toimialatasoisesti ja niihin sitoudutaan tulevissa toimitilahankkeissa.

Palveluverkkosuunnitteluun kuuluvana keskeisenä tehtävänä on ratkaista palvelujen vaatimien tilojen järjestämistapa. Yhtäältä uudet palvelunavaukset kuin muutokset palvelutarjonnassa edellyttävät lähes poikkeuksetta muutoksia toimitilaverkossa tai vähintään yksittäisissä toimitiloissa. Palvelujen kehittäminen tai uudelleen järjestelyt tulisi aina nähdä mahdollisuutena toimitilaverkon tiivistämiseen ja tilankäytön tehostamiseen.

Kasvava kaupunki ja lisääntyvät palvelut tarvitsevat yhä enemmän tiloja. Toimitilojen investointiohjelma perustuu toimialojen vuosittain tarkentamiin investointiesityksiin. Esitysten taustalla on palvelukohtainen palveluverkkotarkastelu, jossa tilatarpeet syntyvät palvelu- ja väestörakenteiden muuttuessa. Investointitason nousu on seurausta kaupungin poikkeuksellisen voimakkaasta kasvusta, joka edellyttää uusien palvelurakennusten rakentamisesta uusille ja tiivistyville asuinalueille. Lisäksi vanhempia rakennuksia joudutaan korvaamaan uusilla tai korjaamaan laajemmin muun muassa sisäilmaongelmien takia.

Koska hankkeiden määrä on voimakkaassa kasvussa, on rahoitusvaihtoehtoja ja hankekustannuksia arvioitava entistä tarkemmin. Rahoitustavasta riippumatta kaikki hanke- ja tilakustannukset kasvattavat toimialojen käyttötalousmenoja.

7.1 TILATARPEET JA TILOJEN JÄRJESTÄMINEN

Palvelustrategisilla valinnoilla vaikutetaan oleellisesti tilatarpeisiin, rakentamisen investointitasoon ja käyttötalousmenoihin. Kasvavan kaupungin on pohdittava, miten palvelut olisi kustannustehokkaimmin järjestettävissä laadusta tinkimättä. Kaupungin tulee hyödyntää mahdollisuutensa kasvun ohjaamiseen. Keskustojen tiivistyessä, kaupungin kasvaessa ja investointitason pysyessä niukkana on pohdittava, minkälaisen lupauksen elinympäristöstä Vantaa pystyy tarjoamaan asukkailleen eri

alueilla. Valinnat tulisi tehdä kaupunkistrategiaan, palveluverkkosuunnitteluun ja uuteen yleiskaavatyöhön liittyvänä. Asettamalla erityyppisille alueille erilaiset tavoitteet, voidaan investoinnit kohdentaa eri asioihin kokonaisuuden kannalta kustannustehokkaasti.

Palvelujen yksityistäminen. Toimialat voivat edistää yksityisten palvelujen toteuttamista. Kaupungin omia investointeja voidaan vähentää yksityistämällä palveluja tiloineen. Yksityisiä toimijoita löytyy erityisesti liikuntapaikkahankkeisiin, päivähoidon palveluihin ja erityisasumiseen. Yksityisen palvelutuotannon varaan rakennettuihin peruspalveluihin liittyy omat riskinsä muun muassa palvelujen hinnoitteluun ja katkeamattomuuteen, minkä vuoksi kunnan omaa palvelua ei ole syytä korvata kokonaan yksityisellä. Toimialat määrittelevät yksityisen palvelun enimmäisosuuden palveluistaan.

Palvelujen ja tilojen uudelleenjärjestelyt. Uusien palveluavausten lisäksi olemassa olevia palveluja on mahdollista järjestää uudella tavalla. Esimerkiksi kaupungin ateriatuotanto ja aterioiden jakelu kannattaa ratkaista laajempana kokonaisuutena, sillä nykyinen palveluverkko on syntynyt nykymuotoonsa yksittäisten hankkeiden ja paikallisten tarpeiden myötä. Keittiöverkko ja palvelutuotantotapa on tarpeen uudistaa kapasiteetin loppuessa ja keittiöihin liittyvän akuutin korjaustarpeen vuoksi.

Palveluverkkosuunnittelulla ja alueellisilla toimitilaverkkotarkasteluilla voidaan selvittää mahdollisuuksia toimitilaverkon harventamiseen. Erityisesti huonokuntoisia ja merkittäviä korjausinvestointeja vaativia kiinteistöjä tulisi tarkastella kriittisesti ja selvittää omien tilojen myynti tai purkumahdollisuudet ja vuokratiloista luopuminen palveluja uudelleen järjestämällä. Korvaamalla vanhoja kiinteistöjä uusien tilatehokkuusvaatimusten mukaisilla tiloilla vastataan paremmin nykytarpeisiin ja vähennetään pitkällä tähtäimellä kiinteistömenoja palveluvolyymin pysyessä samana.

Tilatehokkuuden parantaminen ja yhteiskäytön edistäminen. Tilatehokkuuden parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä tulee jatkaa toimialojen välisenä yhteistyönä. Uudet digitaaliset tilankäytön hallintajärjestelmät tarjoavat tehokkaan työkalun tilankäytön seuraamiseen ja mittaamiseen. Tehostamistoimet ovat tunnistettavissa tulosten perusteella ja niiden täytäntöönpano edellyttää sekä tilojenkäyttäjien että tilahallinnan aktiivista otetta.

Hankkeiden määrää voidaan vähentää suosimalla yhteishankkeita toimialojen sisällä ja toimialojen välillä. Osa uusista tilatarpeista pyritään ratkaisemaan sijoittamalla uusia toimintoja olemassa oleviin tiloihin nykyisten toimintojen lomaan. Tilojen yhteiskäytön edistäminen edellyttää varausjärjestelmän tehokasta käyttöä ja järjestelmän kehittämistä.

Täydennysrakentaminen on useimmiten edullinen vaihtoehto, jos olemassa olevia tiloja saadaan hyödynnettyä uudella tavalla. Täydennysrakentamista edistetään kartoittamalla vanhoilla asuinalueille rakennettujen Y-tonttien lisärakentamismahdollisuudet. Hybridihankkeiden mahdollisuudet kannattaa tutkia kaavoituksen yhteydessä tavoiteltaessa erityisen tiivistä kaupunkirakennetta lähinnä asemien läheisyydessä. Kaupunki voi velvoittaa sijoittamaan julkisiin palveluihin soveltuvaa vuokratilaa yksityisten hankkeiden yhteyteen, jolloin kaupungin omat investointipaineet helpottavat. Vastaavasti olemassa olevia liikunta- ja harrastetiloja voitaisiin vuokrata yksityisiltä koulu- ja päiväkotikäyttöön päivän ajaksi, kun yksityinen käyttö on vähäisempää.

7.2 INVESTOINTITASON HALLINTA

Toimitilahankkeiden rahoittamiseen on olemassa vaihtoehtoja, jotka vaikuttavat kaupungin oman investointiohjelman tasoon. Kohteet voidaan toteuttaa omaan, konserniyhtiön tai ulkopuolisen rahoitus-, vakuutus- tai rakennusyhtiön taseeseen.

Omaan taseeseen rakentaminen merkitsee kaupungin lainamäärän kasvua, mutta toisaalta selkeästi edullisinta rahoituskustannusta. Kaupunki saa aina pitkäaikaista lainarahoitusta merkittävästi halvemmalla kuin rakennusyhtiöt tai investorit, eikä kaupunki aseta itselleen pääoman tuottovaatimusta. Omistajuuden myötä omistajariski ja ylläpitovastuu jäävät kaupungille, mutta toisaalta kaupungille jää myös mahdollisuus tehdä muutoksia kiinteistöön ja sen käyttötarpeisiin joustavammin ja edullisemmin sen elinkaaren aikana.

Konserniyhtiön taseeseen rakennettaessa kaupunki on yleensä lainan takaajana ja tämä vaihtoehto lisää konsernin lainamäärää. Huomioitavaa on, että kaupungin yhtiöllä on mahdollisuus vähentää korkomenoja verotuksessa, jolloin efektiivinen korko voi jopa alittaa kaupungin korkokustannuksen. Tässäkään vaihtoehdossa ei ole varsinaista oman pääoman tuottovaatimusta tai se on huomattavasti alhaisempi kuin muilla investoreilla. Omistajariskit säilyvät kaupunkikonsernilla ja ylläpitovastuu kuten omissa kiinteistöissä, mutta koska omistajuus säilyy kaupunkikonsernilla ja yhtiö on omistajaohjauksen piirissä, kaupunki säilyttää itsellään kiinteistön omistajuuteen liittyvän potentiaalin kuten omaan taseeseen rakennettaessa.

Hankkeet voidaan toteuttaa rahoitus-, vakuutus- tai rakennusyhtiön rahoittamina, jolloin pääomakustannukset peritään kaupungilta vuokrana. Selkeästi korkeampi lainan marginaali ja oman pääoman tuottovaatimus näkyvät vuokrassa ja vuokra-aika on yleensä erittäin pitkä. Omistajariskit ovat sovittavissa tapauskohtaisesti ja ylläpitovastuu pääomavuokrakohteissa on kaupungilla. Vaikka tämä vaihtoehto ei suoraan lisää kaupungin tai konsernin lainakantaa, mutta pitkäaikaisina vastuina kaupungin velkaisuutta arvioidessa se rinnastetaan taseessa olevaan pitkäaikaiseen velkapääomaan.

Yksityisen rahoituksen hyödyntäminen. Kaupungin palvelujen tarvitsemien tilojen toteuttaminen kokonaan yksityisrahoitteisena on haasteellista. Malli on sovellettavissa lähinnä suuremmissa liikuntapaikkahankkeissa, joissa tilakustannuksia vastaavia käyttömaksuja on mahdollisuus kerätä tilojen käyttäjiltä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että myös palvelujen järjestäminen annetaan yksityisten yritysten vastuulle.

Toisaalta kaupungin hankkeisiin on suhteellisen helppoa saada pääomasijoittajia vuokrasopimusajan ollessa riittävän pitkä. Koska investorit ovat erityisesti kiinnostuneita suurimmista hankkeista, voidaan tällä keventää investointiohjelmaa tuntuvasti. Vastaavasti korkea rahoituksen hinta sekä oman pääoman tuottovaatimus tekevät tästä vaihtoehdosta käyttötalouspuolen tarkastelussa kalliimman.

Tilojen vuokraaminen. Vuokraus/leasing on kelvollinen ratkaisu ainakin uusien alueiden ensikertaiseen rakentamiseen, mikäli pidetään kiinni lähipalveluperiaatteesta, mutta on epävarmuutta syntyvien asiakastarpeiden ajoittumisesta. Ratkaisulla voidaan ostaa aikaa lopullisen investoinnin oikealle kohdentamiselle. Vuokrakohde on periaatteessa laajennettavissa/supistettavissa tarpeessa syntyvien piikkien mukaan. Toisaalta vahvan väestökasvun kaupungissa tilatarve on jatkuva, joten tarve edellä mainituille joustolle voi olla kyseenalaista.

Vuokra-ajan pituudella on oleellinen merkitys taloudellisuuteen. Nyrkkisääntönä voidaan todeta, että 1 M€:n investointi vastaa noin 80 000 euron vuosivuokraa. Vuokrahankkeiden etuna on yleensä nopea toteutus ja tarpeen mukainen jousto. Lisäksi vuokralaisella ei ole omistajariskiä ja ylläpitovastuu voidaan sopia vuokranantajalle tai vuokralaiselle. Tehdyissä karkeissa vertailuissa hankkeen vuokrakustannukset ylittävät omistamisen kustannukset noin 13 vuoden käytön jälkeen.

Suhdanteiden hyödyntäminen. Rakennusala on erittäin suhdanneherkkä ja tarjouksiin perustuvat rakentamiskustannukset voivat nousta selvästi yleiseen rakennuskustannusindeksiin perustuvien tavoitehintojen. Rakentamisen hintaa kuvaava rakennuskustannusindeksi oli noussut vain 0,2 % vuoden 2017 toukokuussa edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Samaan aikaan toimitilarakentamisen osaindeksi tarjouspuolella oli noussut 17,8 % (Lähde: Rakennus- ja kiinteistöalan suhdannekatsaus, Rapal)

Suhdanteiden hyödyntämisen suurimpana esteenä on hankkeiden ajoituksen joustamattomuus. Hankkeet on sijoitettu investointiohjelmaan väestöennusteisiin perustuvien ja alueellisten palveluverkkotarkastelujen perusteella. Hankkeiden valmistumisajankohdat on valittu mahdollisimman tarkkaan syntyvän tilatarpeen mukaan. Korjaushankkeiden ajoituksen määräävät pitkälti ennakoidut korjaustarpeet ja toisaalta väistötilajärjestelyt. Kun vielä vuosittaiselle investointitasolle on asetettu raamit, ei investointiohjelmassa olevia hankkeita ole helposti siirrettävissä suotuisampiin markkinatilanteisiin.

Joustoa voidaan kuitenkin parantaa muun muassa:

1. rahaston pääomittamisella
2. konseptoiduilla suunnitteluratkaisuilla
3. riittävällä palvelurakentamisen kaavavarannolla.

Siirtämällä mahdollisesti käyttämättä jääneitä investointimäärärahoja esimerkiksi olemassa olevaan keskustojen kehittämisrahastoon tai mahdollisesti kokonaan uuteen toimitilarakentamista varten perustettavaan rahastoon, mahdollistettaisiin muun muassa ennakoivien ja pitkän tähtäimen suunnitteluun perustuvien peruskorjausten toteuttaminen rakentamisen matalasuhdanteen aikaan.

Konseptoidut suunnitteluratkaisut edesauttavat hankkeiden liikkeelle panoa tilanteissa, joissa urakoitsijoiden tarjoushalukkuus on korkealla ja tarjoushinnat ovat edullisia, vaikka hetkellisesti. Myös riittävästä kaavavarannosta huolehtiminen on tärkeää, jotta valmiudet hankkeiden toteuttamiseen oikea-aikaisesti säilyvät.

Olemassa olevan kiinteistökannan ja infran hyödyntäminen. Uuden toimitilan rakentaminen rakentamattomalle tontille on lähes poikkeuksetta kalliimpaa kuin käyttökelpoisen vanhan kiinteistön hyödyntäminen. Kaupungin strategian mukaisesti täydennysrakentamista tulisi suosia kasvavilla asuinalueilla. Tiivis kaupunkirakenne on kokonaistaloudellisesti tehokas ja ympäristöä säästävä. Toimitilojen laajentaminen olemassa olevien rakennusten yhteyteen mahdollistaa samalla vanhojen tilojen ja palvelujen käytön tehostamisen. Päiväkoti- ja koulutonteilla on useimmiten käyttämätöntä rakennusoikeutta ja täydennysrakentamiseen on jopa varauduttu.

Markkinoilla on toimijoita, jotka tarjoavat joustavia tilaelementtiratkaisuja myös täydennysrakentamiseen. Lisätilatarpeen ollessa tilapäistä, vuokrattavat tilaelementit tarjoavat joustavan ja kilpailukykyisen vaihtoehdon pysyville rakennuksille.

Toimitilaverkkoselvitykset auttavat oman kiinteistökannan kehittämisessä ja kustannustehokkaan täydennysrakentamisen suunnittelussa. Eri käyttötarkoituksessa olevia kiinteistöjä tulee tarkastella avoimesti ja rohkeasti uusia toiminnallisuuksia ja muutosmahdollisuuksia etsien. Peruspalvelujen käyttöajan ulkopuolella oleva tilakapasiteetti tulisi tunnistaa ja ohjata vähemmän aikasidonnaista toimintaa näihin ajankohtiin. Yhteis- ja vuoroittaisen käytön lisääminen on ratkaisu, mikä suoraan vähentää investointipainetta.

Tilatarpeiden ennakoinnin ja hankevalmiuksien parantaminen. Hankkeiden toteuttaminen kiireellä tulee yleensä aina tilaajalle kalliimmaksi. Tarjous ja toteutusajan kiristäminen hinnoitellaan korkeammalle, koska myös urakoitsija joutuu maksamaan työstä enemmän. Tarjoajia on yleensä myös vähemmän, jolloin tarjoushintojen on taipumusta nousta urakoitsijoille edullisessa markkinatilanteessa.

Kiireen ja pakkotilanteen torjumiseksi huolellinen palveluverkkotarkastelu on eduksi. Palveluverkkosuunnittelun ja alueellisten selvitysten perusteella investointiohjelma pidetään ajan tasalla ja hankkeiden valmistelu päästään aloittamaan ajoissa. Valmiudet hankkeiden nopeaan käynnistämiseen ja läpivientiin luodaan riittävillä rakennuttajaresursseilla. Nykyisillä resursseilla joustoa ei enää ole ja pelkästään työohjelman mukaisten hankkeiden toteutus aikataulussa on haasteellista.

Asemakaavoitus. Tiukka käyttötarkoitusta ja suunnitteluratkaisuja ohjaava kaavoitus voi muodostua kustannuksia lisääväksi tekijäksi. Palveluverkkosuunnitelman perusteella arvioidut toimitilojen optimaaliset sijainnit eivät välttämättä kohtaa Y-tonttivarannon kanssa, jolloin toimitilat joudutaan mahdollisesti sijoittamaan epätarkoituksenmukaisesti. Joustavammat asemakaavat mahdollistaisivat tonttien monipuolisemman käytön ja sen myötä yhteiskäytön lisääntyminen saattaisi tuoda kustannusetua niin talonrakentamisessa kuin infrankin toteuttamisessa.

Toteutustapa ja urakkamuoto. Rakennushankkeen toteutustavan/urakkamuodon valinnalla voidaan vaikuttaa ja vahvistaa asetettujen tavoitteiden täyttymistä. Eri urakkamuodot erottuvat toisistaan yhtäältä vastuun laajuuden ja toisaalta maksuperusteiden tai näiden erilaisten variaatioiden perusteella. Urakkamuodon vaikutusta rakennushankkeen hintaan usein yliarvioidaan, mikäli hankkeen sisältö, laatu ja elinkaarikustannukset vakioidaan. Poikkeuksena voidaan pitää matalasuhdanteessa KVR-pohjaisia (kokonaisvastuu-urakka) malleja, jolloin kireä kilpailutilanne yhdistettynä urakoitsijan tiukkaan suunnittelunohjaukseen yleensä edesauttaa poikkeuksellisen edullisten tarjousten saamista. Myös korkeasuhdanteen aikaan KVR-urakkamuoto näyttäisi tuottavan kokonaistaloudellisia tarjouksia, mikä selittynee urakoitsijan suuremmista mahdollisuuksista vaikuttaa oman suunnittelun ohjauksen kautta rakentamiskustannuksiin.

Urakkamuodolla voidaan sen sijaan eniten vaikuttaa hankkeen kokonaisläpimenoaikaan, toteutuvien riskien hinnoittelun avoimuuteen, syntyvään ”loppulaatuun” sekä urakoitsijan takuuvastuiden laajuuteen. Lisäksi on huomioitava myös erilaisten toteutustapojen vaatimat erilaiset rakennuttaja-/tilaajaresurssit. Tilakeskuksen henkilöstöresursseissa ei ole joustoa, joten investointiohjelmaan sisältyvien hankkeiden toteutusmallien valinnassa pitää huomioida myös henkilöresurssien riittävyys ohjelman toteuttamiseen.

7.3 RAKENTAMISKUSTANNUSTEN HALLINTA JA SÄÄSTÖKEINOT

Rakentamiskustannusten seuranta on ollut systemaattista ja tilasuunnittelua on kehitetty sekä toiminnallisista että taloudellisista lähtökohdista. Hankekustannuksia on arvioitava kriittisesti myös jatkossa ja kustannuksiin vaikuttavat tekijät on tunnistettava mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tonttivarantoa on oltava riittävästi, rakennuspaikat on valittava harkiten, rakennustuotannon on oltava tehokasta, suunnitteluratkaisut kustannustehokkaita ja käytännöllisiä samalla kun rakentamisen on oltava kestävää ja energiatehokasta. Koska valtaosa tulevista hankkeista toteutetaan koulun ja varhaiskasvatuksen käyttöön, kannattaa näiden tilaohjelmiin kiinnittää erityistä huomiota.

Tonttivarannon kehittäminen. Rakentamispaikkojen riittävyyden ohella erityistä huomiota tulisi kiinnittää tonttien rakentamiskelpoisuuteen. Yhä useammin hankkeen kustannuksia ovat lisänneet huonot pohjaolosuhteet tai kunnallistekniikkaan liittyvät haasteet (esimerkiksi putkijohtojen siirto tai kaukolämmön puuttuminen) sekä erityisjärjestelyjä vaativat liikenneyhteydet.

Rakentamisen konseptointi ja tilaratkaisujen standardointi. Tyyppiratkaisujen hyödyntäminen tiivistyvässä kaupunkirakenteessa on haastavaa. On kuitenkin olemassa alueita ja rakennuspaikkoja, joissa vakioidut suunnitteluratkaisut ja tilamallit soveltuvat käytettäviksi pienin muutoksin.

Rakentamisen konseptoinnin ei tarvitse tarkoittaa täydellistä standardointia. Hankkeiden osapuolten (kaavoitus, rakennusvalvonta, käyttäjä ja tilakeskus) kesken voidaan määritellä kohteet, joihin panostetaan muita enemmän esimerkiksi kaupunkikuvaperustein. Kun rakentamispaikka tai muut toiminnalliset vaatimukset eivät tätä edellytä, toteutetaan rakennus ja tilat niin sanotulla standarditasolla, hyväksi ja edulliseksi todetuilla vakioratkaisuilla.

Erityisvarusteltujen tilojen rakentamista voidaan tarkastella alueellisesti, jolloin kaikkein kalleimpia tiloja ei välttämättä tarvitse toteuttaa kaikkien hankkeiden yhteydessä. Tämä tarkoittaisi luonnollisesti tilojen käyttäjiltä uudenlaista asennetta ja toimintakulttuuria tilojen yhteiskäytön toteuttamiseksi.

Tuotantolähtöiset ja yksinkertaiset suunnitteluratkaisut. Perussääntönä voidaan pitää, että yksinkertaiset ratkaisut ovat myös edullisia. Pitkän aikavälin parhaita suunnitteluratkaisuja ja hyviä kokemuksia tulisi paremmin hyödyntää tulevissa hankkeissa. Vaikka kaupungin omilla suunnitteluohjeilla on pyritty ohjaamaan suunnittelua tähän suuntaan, on edelleen uuden kokeilu ja jopa erikoisuuden tavoittelu yleistä. Turvallisten ratkaisujen etsiminen olemassa olevasta rakennuskannasta ja toisaalta riskiratkaisujen tunnistaminen tulisi olla aktiivisempaa. Onnistuneiden ratkaisujen monistaminen ei saisi olla kiellettyä tekijänoikeuksiin vedoten ja toisaalta riskiratkaisuksi osoittautuneita rakenteita ei saisi missään tapauksissa hyväksyä.

Rakentamisen hintaan vaikuttaa oleellisesti myös se, kuinka hyvin rakennustuotanto pystyy vastaamaan suunnitteluratkaisujen toteuttamiseen. Saavutettavissa olevat hyödyt ovat tunnistettavissa parhaiten tuotantolähtöisyyttä tukevissa integroiduissa projektitoteutusmalleissa ja perinteisissä kvr-hankkeissa.

Kestävät ja elinkaaritaloudelliset ratkaisut. Sekä uudisrakentamisessa että korjauksissa on pyrittävä kestäviin ja elinkaaritaloudellisesti järkeviin ratkaisuihin. Uudisrakentamisessa ei voida tinkiä esimerkiksi materiaalien laadussa investointisäästöjä tavoiteltaessa. Korjausten on oltava tarkkaan

harkittuja ja todellisia tarpeita vastaavia. Tärkeintä olisi huolehtia riittävästä korjaustasosta, jotta tilojen käytettävyys turvattaisiin nykyistä pidemmäksi ajaksi. Korjausvelkaa vastaavat osakorjaukset johtavat lyhyellä tähtäimellä uusiutuviin korjaustarpeisiin, joiden haittavaikutukset toiminnalle voivat muodostua kohtuuttomaksi.

Vastaavasti pitää todeta, että 1980–90 lukujen toimitilakanta on jo korjausiässä, jotta kiinteistöjen käytölle ei teknisen kunnon takia synny ongelmia. Tämän olevan rakennuskannan ikä aiheuttaa väistämättä investointipaineita tulevana vuosikymmenenä.

Kestävään rakentamiseen kuuluu rakennusosien käyttöiän hyödyntäminen niin, että kunnossa olevia osia ei uusita tai korjata ennen aikaisesti. Mikäli elinkaarta on vielä jäljellä, rakennusmateriaalien ja laitteiden uusiokäyttömahdollisuudet tulee selvittää tapauskohtaisesti.

Vakioidut kalusteratkaisut ja kierrätys. Toimitilojen kalustehankinnat liittyvät oleellisesti uudisrakentamiseen ja merkittävimpiin korjaus- ja muutostöihin. Tilojen ja niiden kalustuksen monikäyttöisyyden edistämiseksi tulisi suosia vakioituja kalusteratkaisuja ja -kokonaisuuksia, jolloin kierrätettävyys ja joustava käyttö paranevat. Tyyppituotteet ovat yleensä erikoiskalusteita edullisempia ja kalustamisen kustannukset ovat paremmin ennakoitavissa. Toimiala- ja käyttäjäkohtaisista kalustehankinnoista tulisi siirtyä kaupunkitasoisesti keskitettyyn ja koordinoituun kalustesuunnitteluun ja hankintaan, mikä edellyttäisi oman sisustus/kalustussuunnittelijan rekrytointia. Valmiudet kalusteiden kierrätykseen on rakennettu työllisyyspalvelujen toimesta jo aikaisemmin, ja kierrätyksen edistäminen edellyttäisi nyt vahvempaa otetta hankkeiden yhteydessä.

Optimaaliset hankekoot. Kokemusten perusteella tiedetään, että hankekoolla on merkitystä kustannustasoon. Liian pienissä rakennuskohteissa yleiskustannukset nostavat neliöhintoja ja erityistilat voivat jäädä tehottomaan käyttöön. Suurimpien hankkeiden toteuttaminen onnistuu vain suurimmilta rakennusliikkeiltä, jolloin organisaation hallinnon kustannukset nostavat hintatasoa.

Hankekoon optimointi täydennysrakentamisen ja yhteishankkeiden mahdollisuudet hyödyntäen tehdään tapauskohtaisesti. Hankekustannusten lisäksi tulee arvioida myös toimintamenojen muuttuminen hankekoon mukana.

Mallinnuksen hyödyntäminen. Mallinnusta käytetään jo vakituisesti kaikessa uudisrakentamisessa, mutta sen hyödyntämisessä erityisesti hankevalmistelussa ja luonnosvaiheen suunnittelussa on vielä kehitettävää. Varhaisemmalla mallintamisella vaihtoehtoisten suunnitteluratkaisujen hinnoittelu tarkentuu ja sitä kautta päätöksentekoon saadaan luotettavampaa tietoa kustannusvaikutuksista. Kustannusten kehittymistä voidaan seurata jatkuvasti suunnittelun edetessä ja puuttuminen kustannuspoikkeamiin helpottuu.

Mallintamisen avulla tilatehokkuuden ja toiminnallisuuden varmistaminen onnistuu paremmin ja suunnitteluvirheet tulee minimoitua. Käytännössä tulokset näkyvät suoraan lisä- ja muutostyökustannusten vähentymisenä.

8 KAUPUNGIN PALVELUVERKKOJEN NYKYTILA JA KEHITTÄMISTOIMENPITEET

8.1 SIVISTYSTOIMEN PALVELUT

8.1.1 Suomen ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus

8.1.1.1 Palveluverkon nykytila

Varhaiskasvatuksen kunnallinen palveluverkko muodostuu varhaiskasvatuksen toimintayksiköistä, joita on yhteensä 87. Suomenkielisiä toimintayksiköitä on 84 ja ruotsinkielisiä kolme. Toimintayksikköön voi kuulua yksi tai useampi päiväkoti, ryhmäperhepäiväkoti, perhepäivähoitajia, avoin päiväkoti, asukaspuisto tai kerhoja. Päiväkodiksi määritellään kiinteistö tai huoneisto, jossa on kotialueita samalla tontilla yhdessä tai useammassa rakennuksessa. Mikäli tontilla on useampi rakennus, nimitetään päärakennusta päiväkodiksi ja toista rakennusta lisärakennukseksi. Päiväkotitilaksi määritellään kotialue, mikä on erillään päiväkodista tai on muun toiminnan yhteydessä (esimerkiksi esiopetusryhmä koululla). Kunnallisia päiväkoteja on Vantaalla yhteensä 124, joista neljä on ruotsinkielisiä. Lisärakennuksia on yhteensä 12. Päiväkotitiloja on 17, joista 9 on koululla toimivia esiopetusryhmiä. Ryhmäperhepäiväkoteja on yhteensä 13 ja kunnallisia perhepäivähoitajia 47.

Suomenkieliset varhaiskasvatuspalvelut on järjestetty lähipalveluperiaatteella, ruotsinkielinen varhaiskasvatus keskitetysti Itä- ja Länsi-Vantaalle. Varhaiskasvatuksen rinnalla tarjotaan lisäksi muita palveluja, kuten kerhoja, asukaspuisto- ja avointa päiväkotitoimintaa.

Varhaiskasvatusta järjestävät myös yksityisen varhaiskasvatuksen palvelun tuottajat palvelusetelillä ja yksityisen hoidon tuella. Yksityisten palvelujen määrä vaihtelee suuralueittain. Tällä hetkellä Vantaalla on 23 yksityistä suomenkielistä ja viisi ruotsinkielistä päiväkotia, neljä suomenkielistä ja yksi ruotsinkielinen ryhmäperhepäiväkoti sekä noin 30 yksityistä perhepäivähoitajaa.

Nykyinen palveluverkko on melko kattava, mutta sitä rasittavat perusparannusten tarpeessa olevat ja sisäilmaongelmista kärsivät rakennukset sekä usein vuokra- tai osaketiloissa edelleen toimivat toiminnallisesti huonot, pienet ja epätaloudelliset tilat. Päiväkotien korjausvelkaa on kasvattanut se, että talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman aikana ei ole toteutettu kokonaisvaltaisia peruskorjauksia, vaan korjaukset ovat painottuneet vain teknisiin korjaustarpeisiin.

Palveluverkossa on eroja suuralueittain ja kaupunginosittain. Joillain alueella, muun muassa Myyrmäessä ja Länsimäessä palveluverkon nykytila on alimittainen. Tällöin lapsimäärän kasvu rasittaa aluetta enemmän kuin muilla alueilla. Subjektiivisen päivähoito-oikeuden laajeneminen kattamaan koko päivähoitoikäisten ikäluokan 1990-luvulla toi paineita nopeisiin tilaratkaisuihin. Erityisesti Tikkurilan ja Hakunilan alueella on edelleen pieniä, toiminnallisesti huonoja ja epätaloudellisia tiloja.

Toiminnallisesti päiväkotien välillä on suuria eroja. Uudet tilat sekä osa vanhemmista päiväkodeista vastaa hyvin nykypedagogiikan vaateisiin. Osassa päiväkodeista muun muassa pienryhmäpainotteisen toiminnan järjestäminen ja eri-ikäisten lasten huomioiminen on haasteellista. Osassa

tiloista hankaluutena on, että sinne varattua henkilöstökapasiteettia ei voi hyödyntää täysimääräisesti, koska tiloihin ei voi sijoittaa henkilöstön ja lasten välisen suhdeluvun mukaista lasten maksimimäärää.

Päiväkotien tilaratkaisut ovat muuttuneet perinteisistä päiväkodeista useamman ryhmätilan kotialueiksi ja siitä edelleen nykypäivän avoimemmiksi tilaratkaisuiksi. Nykytilojen tavoitteena on vastata varhaiskasvatuksen pedagogisiin tarpeisiin monipuolisilla oppimisympäristöillä. Myös päiväkotien koko on kasvanut viiden vuosikymmenen aikana pienistä 30–40 lapsen päiväkodeista, 1990–2000 lukujen noin sadan lapsen päiväkoteihin ja edelleen nykyhetken noin 160–192 tilapaikan tai suurempiinkin päiväkoteihin.

Palveluverkko on muodostunut periaatteella, että suomenkieliset varhaiskasvatuspalvelut toteutetaan lähipalveluna. Lähipalvelun kriteerinä on saavutettavuus, joka tarkoittaa, että 70 prosentille käyttäjistä palveluun olisi matkaa enintään 1,5 km tai määritelty riittävä joukkoliikennetiheys. Riittävä joukkoliikenneyhteys on 30 minuutin välein, kuitenkin niin, että haja-asutusalueilla joukkoliikennetiheys on enintään 60 minuutin välein.

Lapsen varhaiskasvatukseen ottamisessa pyritään aina ottamaan huomioon vanhempien toiveet varhaiskasvatuspaikasta sekä perheen mahdollisuus kuljettaa lapsi varhaiskasvatukseen. Päiväkotien optimikoon kasvaessa 1990-luvun lopulta hoitopaikan saavutettavuus on edelleen toteutunut kriteerien mukaisesti. Ympärivuorokautisen ja iltahoidon sekä ruotsinkielisten palvelujen keskittäminen Länsi -ja Itä-Vantaalle aiheuttaa joillekin perheille pitkän matkan varhaiskasvatukseen. Palvelujen keskittämisessä on pyritty ottamaan huomioon niiden hyvä saavutettavuus joukkoliikennevälineillä.

Kymmenen viimeisen vuoden aikana yhä suurempina toteutetut päiväkodit on pyritty keskittämään maantieteellisesti keskeisille paikoille, hyvien liikenneyhteyksien varrelle. Tavoitetta on vaikeuttanut asemakaavoitettujen Y-tonttien määrä, koko sekä niiden sijoittuminen ja soveltumattomuus varhaiskasvatukselle.

Varhaiskasvatuksen palveluverkko on kattava ja se on täydessä käytössä. Varhaiskasvatuksessa seurataan kuukausittain päiväkotien täyttö- ja käyttöastetta. Vuonna 2017 päiväkotien käyttöaste on ollut keskimäärin 88,3 %. Tilojen käytön näkökulmasta olennaisempaa on seurata täyttöastetta eli sitä, miten paljon toimitiloihin on sijoitettu lapsia suhteessa sovittuun kapasiteettiin. Samana ajankohtana päiväkotien täyttöaste on ollut keskimäärin 98,0 %.

Kuva 14. Suomen ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen palveluverkon nykytila 2017.

8.1.1.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset

Varhaiskasvatuspalvelut järjestetään pääsääntöisesti lähipalveluna myös uusilla asuinalueilla. Varhaiskasvatuspalveluista lähipalveluna järjestettäviä palveluja ovat lasten koko- ja osa-aikainen varhaiskasvatus, esiopetus sekä avoin päiväkoti- ja kerhotoiminta. Ilta- ja ympärivuorokautista varhaiskasvatusta järjestetään keskitetysti kahdeksassa toimipaikassa eri puolilla Vantaata. Asukaspuistotoimintaa on kolmella alueella.

Varhaiskasvatuksen strategia on lisätä yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta maltillisesti. Tavoitteena on, että palvelusetelillä tai yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus on enintään 18 % vuoden 2021 lopussa (14,0 % marraskuun tilanteessa 2017). Yksityinen varhaiskasvatus vähentää kaupungin investointipainetta ja tuo perheille vaihtoehtoja kunnallisten palvelujen rinnalle.

Keskeiset palveluverkon kehittämiseen vaikuttavat tekijät
Palveluverkon ja vuotuisen toimitilainvestointiohjelman suunnittelun lähtökohtana on varhaiskasvatuksen palvelutarve, nykyisen palveluverkon kunto, tarkoituksenmukaisuus ja toimivuus sekä väestöennusteen mukainen lasten määrän muutos.

Vantaalla oli väestötietojen mukaan 1.1.2017 noin 16 600 varhaiskasvatusikäistä (10 kuukautta – 6 vuotta) lasta. Lasten määrä jatkaa kasvua voimakkaasti tulevina vuosina. Väestöennusteen 2017–

2027 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrän ennustetaan kasvavan Vantaalla noin 2 700 lapsella. Suurinta lasten määrän kasvu on Kivistön (noin 1 200 lasta), Tikkurilan (noin 700), Myyrmäen (noin 400) sekä Aviapoliksen (noin 250) suuralueilla. Hakunilan, Koivukylän ja Korson suuralueilla lasten määrän ennustetaan pysyvän suunnilleen nykyisellä tasolla. Varhaiskasvatusikäisistä lapsista noin 63 % käyttää tällä hetkellä kunnallista varhaiskasvatusta (joista ruotsinkielisiä 1,6 %). Yksityistä varhaiskasvatusta käyttää tällä hetkellä 11 % varhaiskasvatusikäisistä lapsista.

Uusia päiväkoteja tarvitaan Vantaan väestöennusteen 2017–2027 mukaan seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 16–18. Varhaiskasvatus on päiväkotipainotteista. Vuonna 2017 95 % hoidossa olevista lapsista oli päiväkodeissa (kunnallisissa ja yksityisissä yhteensä). Määrä kasvaa edelleen, kun ryhmäperhepäiväkodeista luovutaan vähitellen ja perhepäivähoitajat eläköityvät. Perhepäivähoidon lisääminen ei ole realistinen ratkaisu päiväkotirakentamisen vähentämiseksi. Perhepäivähoitajia ei ole saatavissa erilaisista rekrytointikeinoista huolimatta.

Investointisuunnitelmaa tarkistetaan vuosittain tilakeskuksen johdolla tehtyjen alueellisten päiväkotiverkkoselvityksen mukaisilla päiväkotihankkeilla. Lisäksi hankkeiden määrää tulee tarkistaa vuosittain väestöennusteen muutoksista johtuen.

Palveluverkkoa kehitetään systemaattisesti, jotta kiireellisiltä tilaratkaisuilta vältytään. Kiireellisiltä investointitarpeilta ei kuitenkaan ole aina mahdollista välttyä. Äkilliset muutokset kiinteistöjen kunnossa ja käytössä, asiakaskäyttäytyminen sekä mahdolliset lakimuutokset saattavat aiheuttaa nopeitakin muutoksia palvelutarpeeseen.

Vantaan kaupunginvaltuusto päätti talousarvion hyväksymisen yhteydessä 13.11.2017 § 9, että jokaisella vantaalaisella lapsella on oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatuspalveluun 1.8.2018 lukien. Päätös vaikuttaa noin 1 600 lapseen varhaiskasvatusoikeuteen. Varhaiskasvatuksen alustavan arvion mukaan muutoksesta johtuva tilojen lisätarve koskee reilua 400 lasta. Hoitopaikkatarve kohdistuu Myyrmäen, Tikkurilan, Hakunilan ja Aviapoliksen alueille. Tilojen tarve on 1.8.2018 alkaen.

Lainsäädännön muutokset. Laki lasten päivähoidosta (36/1973) muuttui 1.8.2015 varhaiskasvatuslaiksi. Laissa todetaan, että varhaiskasvatuksen ryhmät tulee muodostaa siten, että varhaiskasvatukselle säädetyt tavoitteet voidaan saavuttaa. Tilojen suunnittelussa ja käytössä tulee huomioida pedagogisen toiminnan järjestäminen. Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea hoito- ja kasvatustehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia.

Varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottaen. Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava asianmukaisia ja niissä on huomioitava esteettömyys.

Kuntien välinen yhteistyö. Pääkaupunkiseudun kuntien (Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa) välillä on sovittu palvelujen järjestämisestä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Sopimus turvaa perheen muuttotilanteessa lapsen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen jatkumisen aiemmassa asuinkunnassa perheen niin halutessa. Perhe voi myös hakea lapselle hoitopaikkaa toisesta kunnasta. Nykyisellään Vantaalla on varhaiskasvatuksessa keskimäärin noin 40 lasta muista kunnista ja vantaalaisia lapsia on varhaiskasvatuksessa muissa kunnissa keskimäärin 50. Palvelujen yhteiskäytöllä ei ole merkittäviä vaikutuksia palveluverkon suunnitteluun. Kuntarajojen ylittävää palvelua

selvitettiin vuonna 2010. Tuolloin todettiin, että vanhemmat valitsevat mieluiten lähipalvelun omasta kunnasta.

Kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset
Palveluverkkoa kehitetään uudishankkeilla, joiden optimikoko on noin 160–192 tilapaikkaa. Mahdollisuuksien mukaan rakennetaan optimikokoa suurempiakin päiväkoteja sekä yhteishankkeita muiden palveluiden, erityisesti perusopetuksen kanssa. Tilat ovat uuden oppimisympäristön mukaiset ja joustavat erilaisiin toiminnallisiin tarpeisiin sekä organisaation ulkopuolisille käyttäjille varhaiskasvatuksen aktiivisen toiminta-ajan ulkopuolella.

Varhaiskasvatus tarvitsee investointikaudella päiväkotien purkamisesta johtuen uusia väistötiloja Tikkurilaan ja mahdollisesti Rajakylä-Länsimäkeen.

Väestön kasvusta johtuvien uudishankkeiden lisäksi korvataan tiloja, joiden korjausaste on korkea. Samoin luovutaan mahdollisuuksien mukaan pienistä vuokratiloista ja osasta osaketiloja sekä kevytrakenteisista ja määräaikaisista päiväkotitiloista ja ryhmäperhepäiväkodeista.

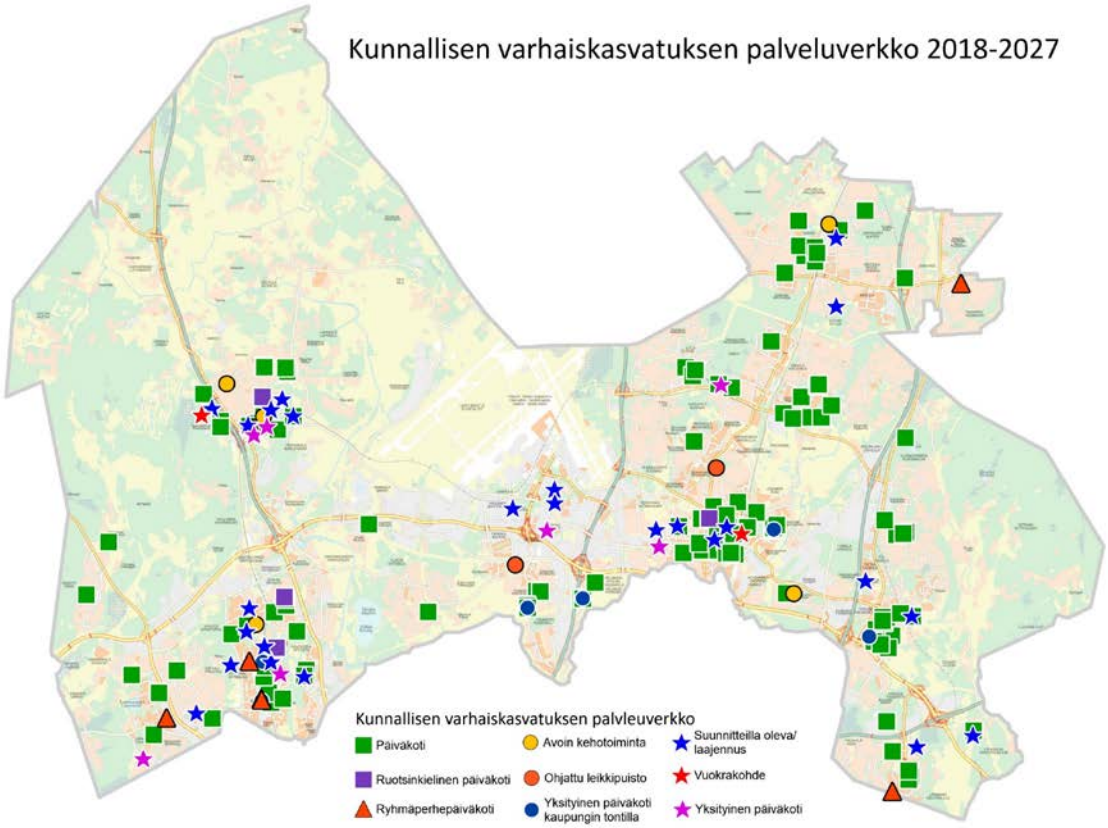
Tilakeskus toteuttaa yhdessä sivistystoimen kanssa alueellisia päiväkotiverkkoselvityksiä. Vuonna 2017 valmistui Tikkurilan ja Myyrmäen alueiden selvitykset. Aiemmin vuonna 2015 Boost Brothers toteutti konsulttityönä Korson päiväkotien selvityksen. Tilakeskus toteuttaa vuonna 2018 alueelliset päiväkotiverkkoselvitykset Martinlaakson, Hakunilan ja Aviapoliksen alueilla. Toteutusten jälkeen päivitetään muutaman vuoden välein aiemmin toteutetut selvitykset. Selvityksillä seurataan pääsääntöisesti päiväkotien kuntoa, niiden korjaustarpeita ja mahdollisia tarpeita korvata tilat uudishankkeella.

Tilakeskus kehittää yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa moduulipäiväkotikonseptia. Ratkaisumallia toteutetaan vuoteen 2022 seitsemässä päiväkotihankkeessa ajalla 2020–2022.

Kunnallista palveluverkkoa tukevat yksityiset päiväkodit. Yksityistä palvelua on vuoden 2017 määrittelyn mukaisesti enintään 18 % suuralueen varhaiskasvatuspalveluista.

Vanhoista toiminnallisesti huonoista ja taloudellisesti kalliista tiloista luovutaan ja korvataan niitä tilatehokkuusvaatimusten mukaisilla tiloilla. Tällöin palvellaan paremmin nykytarvetta ja vähennetään pitkällä tähtäyksellä kiinteistömenoja palveluvolyymin pysyessä samana. Hankkeiden määrää vähennetään suosimalla yhteishankkeita toimialojen sisällä ja toimialojen välillä.
Päiväkotien tilasuunnittelua on kehitetty viimeisen kymmenen vuoden aikana sekä toiminnallisista että taloudellisista lähtökohdista. Kehittämistyöllä on vaikutettu sekä investointikustannuksiin että käyttötalouskustannuksiin. Tilatehokkuutta edistetään edelleen vuonna 2018 valmistuvan RT -ohjekortin tilamitoituksen mukaisesti. Uutta oppimisympäristöä ja toimintakulttuuria kehitetään edelleen.

Käyttömenot kasvavat lapsimäärän lisääntyessä ja suurimmat käyttömenoihin vaikuttavat tekijät ovat henkilöstökulut ja ateriat.

Kuva 15. Suomen ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen palveluverkon tavoitetila 2018–2027.

Tulevaisuuden palveluverkko

Varhaiskasvatuksen lähipalveluperiaate säilyy ennallaan. Tulevaisuuden palveluverkko täydentyy edelleen uusilla päiväkodeilla lasten määrän kasvusta johtuen etenkin Kivistön, Tikkurilan, Myyrmäen sekä Aviapoliksen suuralueilla. Lisäksi toteutetaan alueellisten päiväkotiverkkoselvitysten mukaisia uudishankkeita korvaamaan nykyisiä huonokuntoisia tiloja. Martinlaaksossa ja Itä-Vantaalla toteutetaan uudet korvaavat tilat ruotsinkieliselle varhaiskasvatukselle. Ruotsinkielisen väestön lisääntyessä tarkistetaan palvelutarvetta. Englanninkielistä varhaiskasvatusta kehitetään osana tavanomaista palveluverkkoa lisäämällä englannin kielirikasteista esiopetusta ja varhaiskasvatusta.

Yksityistä varhaiskasvatuspalvelua lisätään varhaiskasvatuksen linjausten mukaisesti. Palvelun osuutta kasvatetaan pääsääntöisesti uusilla rakentuvilla alueilla, mutta myös täydennysrakennusalueilla.

Korjaushankkeista ainakin osa tulee toteuttaa kokonaisvaltaisina peruskorjauksina. Myös rakennusten ja pihojen kunnossapitoon tulee kiinnittää huomiota nykyistä enemmän.

Alueellisia tilakeskuksen johdolla toteutettuja päiväkotiverkkoselvityksiä jatketaan. Selvitykset ja niissä esille tulleet hanketarpeet ohjaavat osaltaan investointisuunnittelua. Mahdolliset väestöennusteen voimakkaat muutokset sekä lainsäädännön muutokset voivat edelleen tuoda äkillisiäkin muutoksia investointiesitykseen.

Varhaiskasvatus jatkaa yhdessä tilakeskuksen kanssa moduulipäiväkotikonseptin kehittämistä sekä niiden toteuttamista. Päiväkotien nykyistä tilaohjelmaa arvioidaan ja kehitetään vastaamaan entistä paremmin varhaiskasvatuksen pedagogiikan ja oppimisympäristön vaateisiin.

8.1.2 Suomen- ja ruotsinkielinen perusopetus

8.1.2.1 Palveluverkon nykytila

Perusopetuksen kouluverkkoon kuuluu 46 koulua, joista suomenkielisiä on 42 ja ruotsinkielisiä 4. Koulut ovat hallinnollisia yksikköjä. Seitsemässä koulussa on erillisiä opetuspisteitä. Koulun pihapiirissä voi olla useita rakennuksia. Koulukiinteistöt ovat pääsääntöisesti kaupungin tai kaupungin omistamien yhtiöiden omistuksessa.

Suomenkieliset koulut:

- alakouluja/vuosiluokkien 1–4 kouluja on yhteensä 2
- alakouluja/vuosiluokkien 1–5 kouluja on yhteensä 3, joista yhdessä on kaksi erillään olevaa opetuspistettä
- alakouluja/vuosiluokkien 1–6 kouluja on yhteensä 18, joista yhdessä on kaksi erillään olevaa opetuspistettä
- yläkouluja/vuosiluokkien 5–9 kouluja yhteensä 2
- yläkouluja/vuosiluokkien 6–9 kouluja yhteensä 3
- yläkouluja/vuosiluokkien 7–9 kouluja yhteensä 4, joista yhdessä on kaksi erillään olevaa opetuspistettä
- yhtenäiskouluja/vuosiluokkien 1–9 kouluja yhteensä 10, joista kolmessa on kaksi erillään olevaa opetuspistettä

Koulurakennusten korjauksista johtuen suomenkielisen perusopetuksen toimintaa on väistötiloissa muun muassa entisissä toimistotiloissa Sanomalassa Vantaankoskella, entisen Tuomelan koulun tiloissa Hämeenkylässä sekä Metropolia ammattikorkeakoululta vapautuneissa tiloissa Lummetiellä Tikkurilassa.

Ruotsinkieliset:

- alakouluja/vuosiluokkien 1–6 kouluja on 3, joista yhdessä erillään oleva opetuspiste
- yläkouluja/vuosiluokkien 7–9 kouluja on yksi

Suomenkielinen kouluverkko. Nykyinen kouluverkko on kattava. Kouluverkko on rakentunut pitkän aikavälin aikana, näin ollen kaksi koulua voi sijaita melko lähekkäin peruskoulu-uudistuksesta johtuen (oppikoulut, kansalaiskoulut).

Suomenkielisessä perusopetuksessa toteutetaan lähikouluperiaatetta. Oppilaiden koulumatkat ovat pääsääntöisesti alle kolme kilometriä ja yhtenä oppilaaksioton periaatteena on oppilaan turvallinen ja lyhyt koulumatka. Oppilaaksioton kriteereistä päättää opetuslautakunta.

Suomenkieliset koulut on jaettu kolmeen oppilaaksiottoalueeseen. Aluejako on yhteneväinen aluepäällikköjen toiminta–alueiden kanssa ja kullakin oppilaaksiottoalueella on 12–17 koulua. Suomenkielisissä kouluissa vuonna 2017 oli keskimäärin 524 oppilasta.

Vantaalla voi opiskella perusopetuksessa kokonaan englannin kielellä, osittain saksan kielellä tai ruotsin kielikylvyssä. Perusopetuksen voi käydä englannin kielellä Kaivokselan koulussa (vuosiluokat 1–6), Rekolanmäen koulussa (vuosiluokat 1–6) ja Vantaan kansainvälisessä koulussa (vuosiluokat 1–9). Kielikylpyopetusta ruotsin kielellä annetaan Uomarinteen koulussa (vuosiluokat 1–6) ja Viertolan koulussa (vuosiluokat 1–6) sekä osittaista kielikylpyopetusta Kilterin koulussa (vuosiluokat 7–9). Musiikkiluokkatoimintaa järjestetään Aurinkokiven, Hämeenkylän, Lehtikuusen, Martinlaakson, Mikkolan, Peltolan, Simonkallion, Vantaankosken ja Ylästön kouluissa.

Oppilaiden kolmiportainen tuki järjestetään pääsääntöisesti lähikouluissa, mukaan lukien erityinen tuki. Jokaisella alueella on vaativan tason erityisopetuksen etappi- ja pajaryhmiä ja jalkautuvaa etappi- ja pajatoimintaa. Kaupunkitasoiset polikliinisen opetuksen ryhmät sijaitsevat Viertolan koulussa. Vammaisopetusta järjestetään Jokiniemen, Koivukylän, Martinlaakson, Rekolanmäen ja Viertolan kouluissa.

Montessoriluokkia on Kuusikon koulussa. Lisäksi Vantaalla toimii yksi yksityinen koulu, jossa noudatetaan steinerpedagogiikkaa.

Ruotsinkielinen kouluverkko. Vuosiluokkien 1–6 kouluja on neljä, joissa kaikissa järjestetään myös esiopetusta tällä hetkellä. Koulut sijaitsevat Hakunilan, Tikkurilan, Aviapoliksen ja Myyrmäen suuralueilla. Aviapoliksen alueella sijaitseva Kyrkobyn koulu kuuluu hallinnollisesti Tikkurilan suuralueella sijaitsevaan Dickursbyn kouluun. Vanhimmat koulut ovat Kyrkobyn koulu, jonka päärakennus on rakennettu vuonna 1837 ja Västersundomin koulu, jonka päärakennus on rakennettu vuonna 1899. Vuosiluokkien 7–9 koulu sijaitsee samassa kiinteistössä lukion kanssa Aviapoliksen suuralueella.

Ruotsinkielistä kouluverkkoa on myös tarkasteltu siten, että on selvitetty mahdollisuuksia rakentaa yhteisiä kampuksia, joissa on sekä päivähoidon että koulun palveluja samalla tontilla.

Palveluverkon nykytila. Suomenkielinen peruskouluverkko on kattava. Suomenkieliset peruskoulupalvelut on toteutettu lähikouluperiaatteella. Koulukuljetuksen piirissä on vain 3,4 % yleisopetuksen oppilaista. Pääsääntöisesti oppilaat kulkevat kouluun kävellen tai pyöräillen.

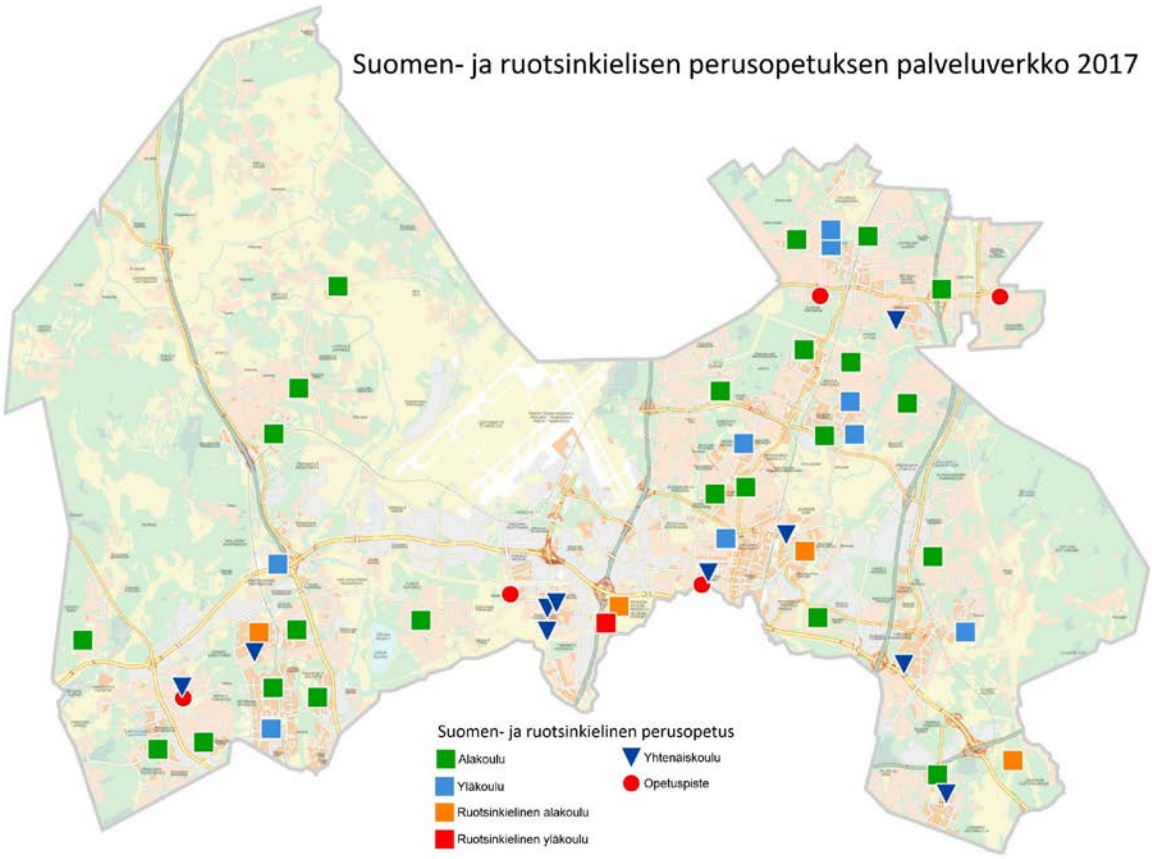
Ruotsinkielisissä kouluissa on koulukuljetuksen piirissä 41 % vuosiluokkien 1–6 oppilaista. Osalla oppilaista koulumatkat ovat pitkiä, mikä näkyy sekä bussiliikenteen että taksikuljetusten kustannuksissa.

Sivistystoimi tekee yhteistyötä joukkoliikenteen suunnittelijoiden kanssa, jotta haja-asutusalueilla asuvien oppilaiden joukkoliikenneyhteydet ovat mahdollisimman sujuvat

Koulukiinteistöissä esiintyy sisäilmaongelmia ja kouluissa on myös runsaasti peruskorjaustarpeita, mikä vaikuttaa myös korjausten aikana tarvittaviin väistötiloihin. Kaupungin väestönkasvun myötä myös oppilasmäärä kasvaa, joten tulevaisuudessa nykyisistä koulutiloista ei pääsääntöisesti ole mahdollista järjestää väistötiloja tilankäyttöä tiivistämällä.

Valtakunnallisesti voidaan arvioida, että vantaalainen suomenkielinen kouluverkko on tehokas ja taloudellinen. Koulujen keskimääräisesti suurempi keskikoko takaa, että opetus pystytään järjestämään toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevästi.

Kasvava oppilasmäärä voidaan ottaa vastaan siten, että uudet alueet tarvitsevat uudisrakentamista.

Kuva 16. Suomen ja ruotsinkielisen perusopetuksen palveluverkon nykytila 2017.

8.1.2.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset

Suomenkielisessä perusopetuksessa toteutetaan lähikouluperiaatetta. Vuosiluokkien 1–6 opetustilat suunnitellaan ryhmätilaperiaatteella. Vuosiluokkien 7–9 opetuksessa käytetään edelleen ainekohtaisia opetustiloja. Mikäli ruotsinkielisen väestön määrä lisääntyy, kasvavaan palvelutarpeeseen vastataan.

Keskeiset palveluverkon kehittämiseen vaikuttavat tekijät
Palveluverkon ja vuotuisen toimitilainvestointiohjelman suunnittelun lähtökohtana on nykyinen palveluverkko, väestöennusteen mukainen oppilasmäärän muutos sekä tilojen kunto. Lisäksi investointiohjelma sovitetaan kaupungin investointimäärärahoihin.

Väestöennusteen 2017–2027 mukaan perusopetusikäisten määrä kasvaa vuoteen 2027 mennessä noin 2 400 henkilöllä. Kasvu vastaa kolmen suurehkon yhtenäiskoulun oppilasmäärää. Suurimpia kasvualueita ovat Myyrmäen (809), Tikkurilan (726) ja Kivistön (665) suuralueet. Aviapoliksen (-27) ja Korson (-128) suuralueilla oppilasmäärän kasvu on taittumassa ennusteajanjaksolla.

Lainsäädännön muutokset. Valtion rahoituksen turvin kerhotoimintaa on lisätty viime vuosina merkittävästi. Oppilaiden liikunnan lisäämisessä on kouluilla ollut tukena Liikkuvan koulun toiminta. Lisäksi koulujen pihoja on kehitetty suunnitelmallisesti.

Digitaalisten palvelujen kehittäminen. Sähköisiä palveluja ovat muun muassa peruskouluun ilmoittautuminen, aamu- ja iltapäivätoimintaan hakeutuminen sekä hakemukset koulukuljetuksiin.

Valtakunnallisissa tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön suunnitelmissa teknisen oppimisympäristön kehittäminen on määritelty keskeiseksi kehittämiskohteeksi. Päiväkodeilla, kouluilla ja oppilaitoksilla on oltava tasa-arvoiset mahdollisuudet hyödyntää tieto- ja viestintätekniikkaa ja sähköisiä oppimateriaaleja sekä muita e-aineistoja oppijoiden oppimisen tukena.

Kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset
Suomenkielisten koulujen vuosiluokkajako tulee muuttumaan 1.8.2018 siten, että Länsimäen koulu muuttuu 1–9 koulusta asteittain 5–9 kouluksi ja Rajakylän koulu muuttuu asteittain 1–6 koulusta 1–4 kouluksi. 1.8.2019 Vantaankosken koulusta luovutaan ja Aurinkokiven sekä Ylästön kouluista tulee 1–9 luokkien kouluja. 1.8.2021 Korson koulun toiminta lakkaa ja Leppäkorven koulu muuttuu vuosiluokkien 1–9 kouluksi. Lisäksi suunnitteilla on Kivimäen koulun muuttuminen 1–9 kouluksi 1.8.2021 alkaen ja uuden vuosiluokkien 1–6 koulun perustaminen Myyrmäen alueelle 1.8.2025. Kanniston koulu on suunniteltu laajennettavaksi yhtenäiskouluksi 1.8.2025 alkaen. Lisäksi 1.8.2026 valmistuu Keimolanmäen vuosiluokkien 1–6 koulu.

Uusista kouluyksiköistä tehdään pääsääntöisesti kooltaan sellaisia, että vuosiluokat 1–6 ovat kooltaan vähintään noin 300 oppilasta ja vuosiluokat 7–9 vähintään 350 oppilasta. Riittävän suuri yksikkökoko mahdollistaa opetuksen monipuolisen ja joustavan toteuttamisen ja ryhmittelyn sekä riittävän valinnaisuuden. Yhtenäiskouluja pyritään rakentamaan aina, kun se on toiminnallisesti ja taloudellisesti mahdollista. Suunnittelussa suositaan yhtenäiskouluja, joiden kokoluokka on 500–900 oppilasta.

Koulurakentamisessa siirrytään kotiluokka-ajattelusta ryhmätila-ajatteluun, jossa tilakokonaisuutta ajatellaan moduulina. Moduulissa tiloja voidaan jakaa päivän mittaan joustavasti tukemaan erilaisia opetus- ja oppimistuokioita. Moduulissa työskentelee esim. 80–100 oppilasta ja 4–5 opettajaa. Osa aineopetuksesta toteutetaan edelleen erityistyöskentelytiloissa/erikoisluokissa. Vuosina 2016–2017 on laadittu toiminnan tarpeista sekä tilaohjelmarunko tukemaan uusien koulujen toteuttamista, että vantaalainen koulusuunnitteluohje. Käynnissä on myös valtakunnallisen RT-ohjekortin päivitystyö.

Olemassa olevissa kouluissa muokataan tilaratkaisuja mahdollisuuksien mukaan kohti ryhmätila-ajattelua, joka tukee pari- ja tiimiopettajuutta.

Tiloja voidaan käyttää myös aamu- ja iltapäivätoimintaan. Koulurakennusta ajatellaan monitoimitalona, jossa monitila-ajattelu tarjoaa tilat myös organisaation ulkopuolisille käyttäjille koulun aktiivisen toiminta-ajan ulkopuolella. Esimerkiksi nuorisotoimen toiminnalliset tarpeet voidaan ottaa huomioon suunnittelemalla tilat monikäyttöisiksi yhteiskäyttötiloiksi. Taiteen perusopetuksessa hyödynnetään koulujen ja oppilaitosten tiloja.

Edellä esitetyt periaatteet koskevat myös ruotsinkielisiä koulutiloja.

Lisärakentamista tarvitaan ennen kaikkea uusilla alueilla Kivistön ja Aviapoliksen (Veromiehen kaupunginosan) alueilla. Lisäksi jo olemassa olevien alueiden täydennysrakentamisen ja keskusta-alueiden kehittämisen myötä myös näiden alueiden palveluverkon kapasiteetti on ylittymässä oppilasmäärän kasvusta johtuen. Erityisesti Myyrmäen suuralueella tarvitaan lisärakentamista, mutta myös muiden kehitettävien ja kasvavien alueiden asukas- ja oppilasmäärän kehitystä suhteessa käytettävissä olevaan tilakapasiteettiin seurataan vuosittain. Aviapoliksen Veromiehen kaupunginosan uudisrakentamistarpeita ja aikatauluja selvitetään uusimman väestöennusteen mukaisesti.

Suomenkielisessä perusopetuksessa on tehty laaja selvitys alueittain koulujen maksimioppilasmääristä sekä tulevasta oppilasmääräkehityksestä koulujen tiloihin nähden. Selvityksessä painotettiin tilojen ohella myös opetuksen muuttuneita järjestelyitä siten, että koulujen tilankäyttöä muutetaan yleisesti vallitsevista käytännöistä. Esimerkiksi tilojen päivittäistä käyttöaikaa laajennetaan ja opetus ei tapahdu aina ”kotiluokassa” tai samassa aineopetusluokassa. Selvityksessä painotettiin tilojen monikäyttöisyyttä, koko koulun tarkastelua oppimisen tiloina, toiminnan järjestämistä uuden oppimisen mukaisin järjestelyin sekä tilojen päivittäisen käyttöasteen ja käyttöajan laajentamista.

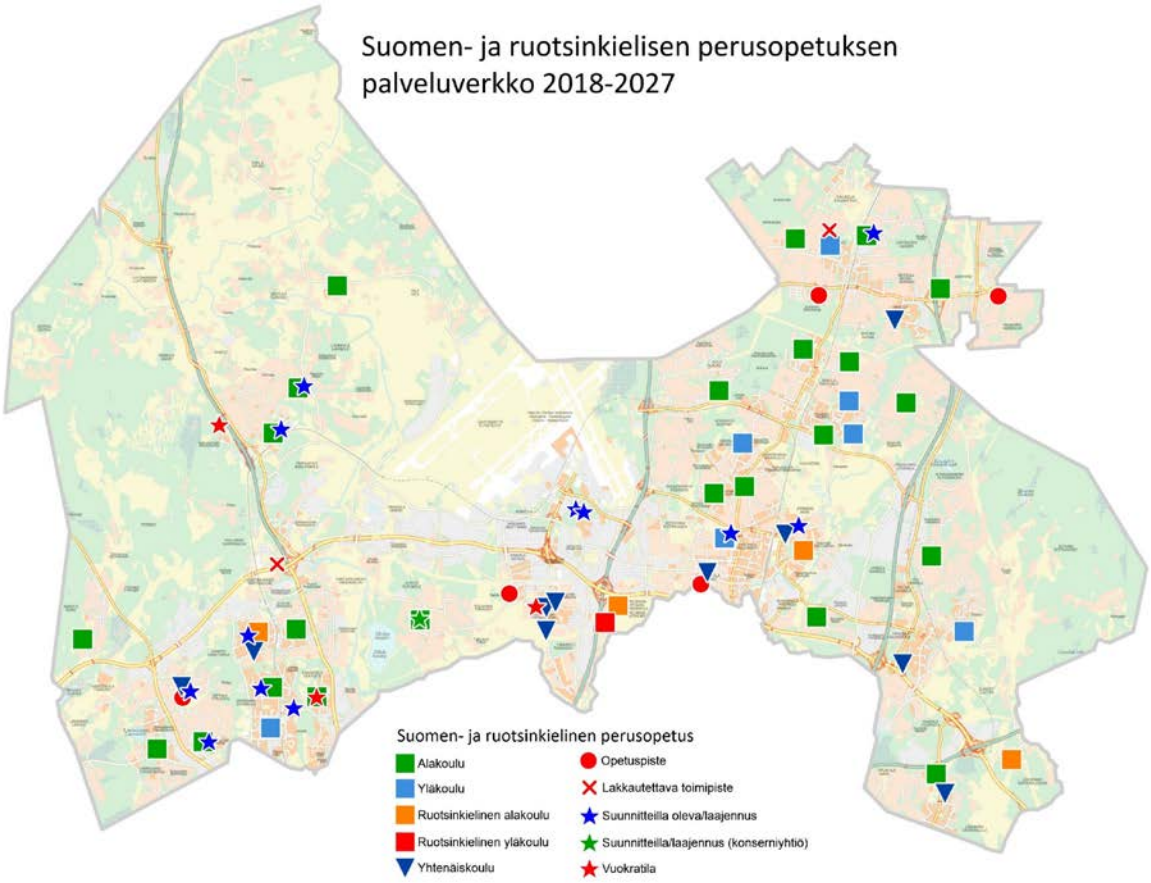
Alueellinen selvitys Aviapoliksen suuralueen kouluverkosta tulee laatia, jotta uuden, rakentuvan alueen palveluverkon kokonaisuus suhteessa nykyiseen Pakkalan, Tammiston ja Ylästön kaupunginosissa olevaan kouluverkkoon saadaan toteutettua tasapainoisesti sekä palvelujen tarjonnan että saavutettavuuden osalta.

Opetuslautakunnan 12.9.2016 § 11 päätöksen mukaisesti Lounais-Vantaan kouluverkkoratkaisut selvitetään Hämeenkylän ja Rajatorpan koulujen valmistuttua vuoden 2021 kesällä valmistuvan väestöennusteen pohjalta. Sivistystoimi tulee tekemään syksyllä 2021 Lounais-Vantaan kouluverkkoselvityksen ja sen pohjalta valmistellaan päätösesitykset Lounais-Vantaan kouluverkosta vuoden 2021 lopulla.

Lisäksi selvitetään mahdollisuudet käsityötilojen yhteiskäyttöön ja yhteisen kurssitarjonnan kehittämiseen helposti keskenään saavutettavien toimipisteiden välillä. Tällöin osasta kouluja vapautuu tiloja joustavammin myös muun kuin käsityönopetuksen käyttöön.

Olemassa olevista koulukäyttöä varten varatuista tonteista ei tulisi luopua väestönkasvun vuoksi. Täydennysrakentamisen alueilla nykyisen palveluverkon kapasiteetti ei välttämättä riitä vastaamaan oppilasmäärän kasvuun. Kivistön ja Aviapoliksen/Veromiehen alueille on yleiskaavassa/kaavarungossa esitetty varaukset perusopetuksen Y-tonteille.

Tulevien peruskorjaushankkeiden yhteydessä tulee selvittää mahdollisuudet vaihtoehtoisesti toteuttaa hanke uudisrakennuksena.

Kuva 17. Suomen ja ruotsinkielisen perusopetuksen palveluverkon tavoitetila 2018–2027.

Tulevaisuuden palveluverkko

Uusi oppimiskäsitys ja opetussuunnitelma mahdollistavat joustavan tilojen käytön, mikä parhaimmillaan edistää tehokasta ja verkostomaista tilojen käyttöä. Tulevaisuuden palveluverkon tulee olla joustava ja mahdollistaa tilojen yhteiskäyttö.

Tulevaisuuden kouluverkon tulee omalta osaltaan vähentää alueellista eriytymistä. Verkostomaisella tilojen käytöllä ja sitä kautta alueellisesti perustettavilla ryhmillä voidaan myös parantaa tiettyjen oppiaineiden kurssitarjontaa.

Koulujen yhteydessä olevien liikuntasalien on oltava tarpeeksi suuria (vähintään 500 m²), jotta ne palvelevat vapaa-ajan käytön tarpeita, mutta myös koulun ja opetustoiminnan tarpeita yhä suurenevissa yksiköissä.

Asuinalueiden eriytymisen lisääntyessä muun muassa maahanmuuttajaväestön määrän kasvaessa tulee tehdä yhä tiiviimpää yhteistyötä kaavoituksen, asuntorakentamisen ja palvelujen järjestäjien kesken. Asuinalueiden eriytymiskehityksen hillintään ja hallintaan voi kukin toimija omalta osaltaan vaikuttaa, mutta mikään niistä ei voi tehdä sitä yksin. Lisäksi kehitetään alueellista moniammatillista verkostotyötä ja kolmannen sektorin kanssa tehtävää yhteistyötä.

Mikäli ruotsinkielisen väestön määrä ja ruotsinkielisten palvelujen tarve kasvaa, ruotsinkielisissä kouluissa on vielä tilaa uusille oppilaille ja tilankäyttöä on mahdollista tehostaa sekä sijoittaa ruotsinkielisiä opetusryhmiä suomenkielisiin kouluihin.

8.1.3 Nuoriso- ja aikuiskoulutus (suomen- ja ruotsinkielinen)

8.1.3.1 Palveluverkon nykytila

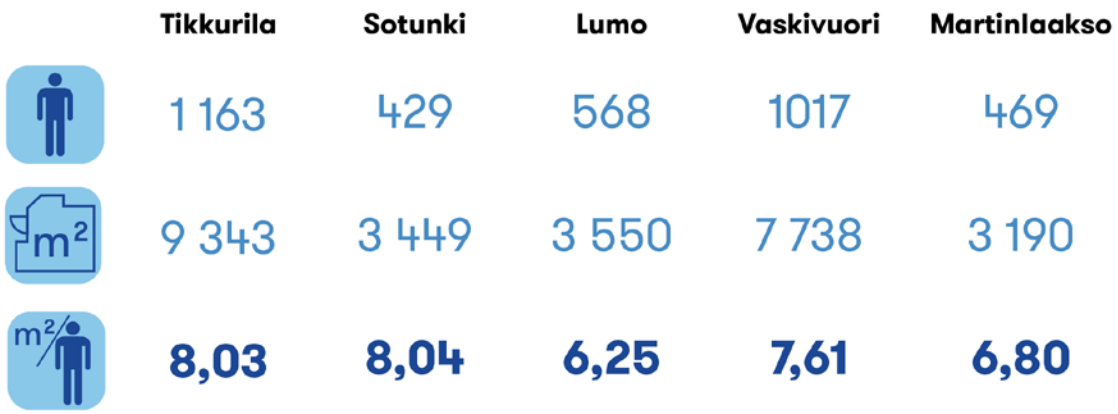
Lukiokoulutus. Vantaalla on viisi suomenkielistä lukiota ja yksi ruotsinkielinen lukio. Suomenkieliset lukiot ovat kooltaan 430–1163 opiskelijan oppilaitoksia, keskikoko 729 opiskelijaa. Kolmessa lukiossa (Sotungin lukio, Tikkurilan lukio, Martinlaakson lukio) on lisäksi myös opetusta aikuisopiskelijoille.

Martinlaakson lukio sijaitsee Mercuria Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen kanssa samassa kiinteistössä. Sotungin lukio toimii samassa kiinteistössä peruskoulun kanssa ja Lumon lukio Lumon monitoimitalossa. Tikkurilan lukio ja Vaskivuoren lukio toimivat erillisissä kiinteistöissä.

Nykyinen lukioverkko on muodostunut 1990-luvulla ja 2000-luvun alkupuolella, kun lukioita yhdistettiin siten, että yhdeksästä lukiosta tiivistettiin viiteen lukioon. Lukioverkon kehittämisen lähtökohtana on ollut lukioiden sijoittuminen hyvien liikenneyhteyksien varrelle sekä riittävän suuret oppilaitokset. Suomenkielisistä lukioista neljä sijaitsee juna-aseman läheisyydessä siten, että kolme lukiota sijaitsee kehäradan varrella. Ainoastaan Sotungin lukioon on rajalliset kulkuyhteydet julkisilla liikennevälineillä.

Vantaan lukiot ovat kooltaan suuria, keskimääräinen koko vuonna 2017 suomenkielisissä lukioissa oli 711 opiskelijaa.

Suhteutettaessa oppilaitoksen opiskelijamäärä käytettävissä oleviin neliöihin, saadaan oppilaitosten käyttöastetta kuvaava luku. Opetushallituksen vuonna 1995 laatimien lukion tilantarpeen tunnuslukujen mukaan neliöitä/opiskelija tulisi olla opiskelijamäärästä riippuen 5,7–6,9. Lumon ja Martinlaakson lukioita lukuun ottamatta kaikkien lukioiden käytettävissä olevat tilat ylittävät tilantarpeen suositukset. Tilojen käytön tehostamismahdollisuudet on selvitettävä kasvavan opiskelijamäärän kasvun johdosta. Tosin lukiorakennukset ovat tehokkaassa käytössä, koska opetuksen lisäksi opiskelijat käyttävät tiloja oppituntien jälkeen ryhmätöihin ja harjoituksiin. Lisäksi Martinlaakson ja Tikkurilan lukion tiloissa järjestetään klo 17.00–20.00 iltaopetusta aikuisopiskelijoille.

Kuva 18. Vantaan lukioiden opiskelijamäärät, pinta-alat (pois lukien keittiöt) ja pinta-alat opiskelijaa kohden.

Kuva 19. Lukioiden palveluverkon nykytila 2017.

Ammatillinen koulutus. Vantaan kaupunki toimii ammatillisen koulutuksen järjestäjänä. Oppilaitoksia on yksi, Vantaan ammattiopisto Varia. Varia toimii neljässä toimipisteessä, jotka ovat sijoittuneet maantieteellisesti tasaisesti eri puolille Vantaata. Oppisopimustoimisto sijaitsee Leijassa. Ammatillisen koulutuksen verkko on toimiva, mutta jotain koulutusaloja joudutaan järjestämään sekä idässä että lännessä. Lisäksi Vantaalla toimii kaupungin yli 90 prosenttisesti omistama Mercuria Kauppiaitten kauppaoppilaitos Oy. Ammatillisen koulutuksen verkkoa on suunniteltu pitkäjänteisesti. Toimipisteiden määrä on vähentynyt kahdeksasta neljään. Tavoitteena on ollut yksikköjen taloudellinen tehokkuus, opetusalojen tarkoituksenmukainen sijoittelu ja hyvät joukkoliikenneyhteydet.

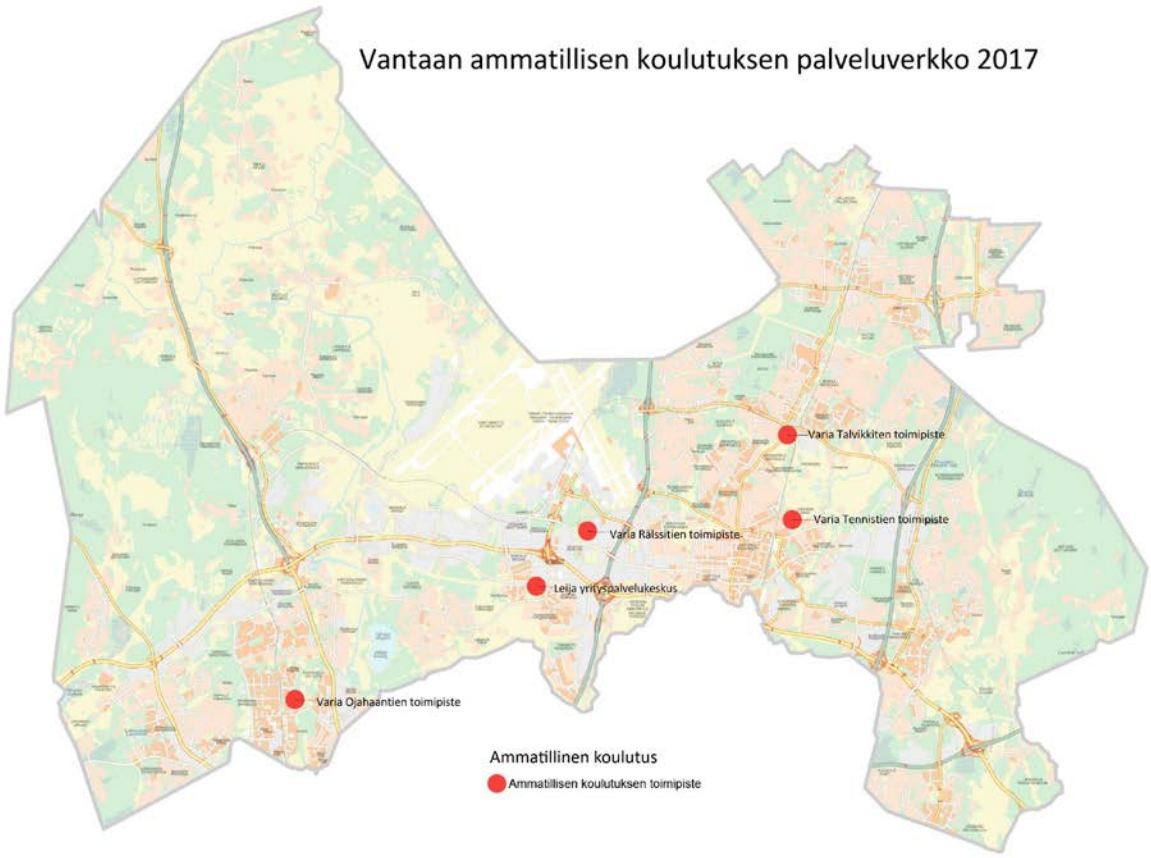
Vantaalla ei ole ruotsinkielistä ammatillista oppilaitosta, vaan Vantaa on osakkaana Helsingissä sijaitsevassa Yrkesinstitutet Practicumissa.

Variassa on tällä hetkellä käytössä keskimäärin 16,2 htm^2/opiskelija. Neliömäärä vaihtelee aloittain ja tutkinnoittain.

	Hiekkaharjun toimipiste	Koivukylän toimipiste	Aviapoliksen toimipiste	Myyrmäen toimipiste	Varia yhteensä
	1 190	490	780	730	3 190
m²	21 500	5 500	11 600	11 900	50 500
m²/	**18,06**	**11,24**	**14,87**	**16,30**	**15,83**

Kuva 20. Vantaan ammatillisen koulutuksen toimipisteet, oppilaitosten pinta-alat ja pinta-ala opiskelijaa kohden.

Tämän lisäksi oppisopimusopiskelijoita sekä perusopetuksen lisäopetuksen opiskelijoita on yhteensä noin 600 opiskelijaa.

Kuva 21. Ammatillisen koulutuksen palveluverkon nykytila 2017.

Vantaan aikuisopisto. Vantaan aikuisopisto järjestää kansalaisopisto-opetusta, aikuisten perusopetusta sekä maahanmuuttajien kotouttavaa koulutusta. Aikuisopiston omat päätoimipisteet ovat Vantaan opistotalo (Lummetie 5), opiston taidekeskus (Lummetie 4) sekä Myyrinki (Liesitori

1). Näiden lisäksi opetusta järjestetään yli 50 opetuspisteessä eri puolilla Vantaata – enimmäkseen koulujen tiloissa iltaisin.

Palveluverkko on kehittynyt omien tilojen osalta vuosien aikana lähinnä tarjoutuneiden tilaisuuksien hyödyntämisen myötä. Kouluilla ja muualla järjestettävän opetuksen sijaintiin vaikuttavat muun muassa tilojen saatavuus, tilojen käyttökelpoisuus sekä asiakkaiden toiveet.
Aikuisopiston omien tilojen käyttöaste on erittäin korkea, koska opiston toiminta jakaantuu kello 8.00–21.30 välille. Aikuisten perusopetus ja maahanmuuttajakoulutus käyttävät pääosin tiloja aamulla ja päivällä, kun taas kansalaisopiston toiminta painottuu iltaan ja viikonloppuihin. Tilojen käyttöastetta ei juuri pysty nostamaan.

8.1.3.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset

Toisen asteen oppilaitosten palveluverkon kehittämisessä yksi tärkeistä lähtökohdista on, että oppilaitosten tulee sijaita hyvien julkisten liikenneyhteyksien varrella. Fyysiset tilat tulee rakentaa siten, että niitä voidaan muunnella joustavasti muuttuvien oppimisympäristövaatimusten mukaisiksi. Uusien tilojen suunnittelussa selvitetään tilojen yhteiskäytön mahdollisuuksia yritysten kanssa.

Uusien toisen asteen oppilaitostilojen tarve kasvaa tulevina vuosina, kun nuorten määrä kasvaa niin Vantaalla kuin koko pääkaupunkiseudulla. Ammatillisen koulutuksen tilatarpeisiin vaikuttavat myös työelämän tarpeet. Tilatehokkuutta tulee lisätä opiskelijamäärän kasvaessa. Aikuisopisto haluaa tarjota koulutusta lähipalveluna. Tämän johdosta on tärkeää, että opetusta voidaan jatkossakin antaa laajasti eri kaupunginosissa. Asukasmäärän kasvaessa eri kaupunginosiin rakennettavia uusia tiloja tulee hyödyntää myös aikuisopiston opetuksen järjestämispaikkoina.

Keskeiset palveluverkon kehittämiseen vaikuttavat tekijät
Vantaan väestöennusteen mukaan nuorten määrä kasvaa noin 1 630 henkilöllä vuosina 2017–2027. Luku perustuu väestöennusteen 15–17-vuotiaiden ikäluokkia koskeviin tietoihin. Tästä määrästä noin 50 % on lukiokoulutuksen kohderyhmää ja noin 50 % ammatillisen koulutuksen kohderyhmää. Ammatillisessa koulutuksessa myös aikuisten koulutustarpeen odotetaan lisääntyvän merkittävästi seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Lukiokoulutus. Ikäluokkien kasvaessa Vantaan lukioiden nykyinen palveluverkko ei riitä ennusteiden mukaisille opiskelijamäärille. Palveluverkossa on tehty vuodelle 2026 varaus 1 000 opiskelijan Kivistön lukiosta, mutta nyt on päädytty esittämään uuden lukion rakentamista Aviapolikseen. Uudesta lukiosta olisi tarkoitus rakentaa kansainvälisyyspainotteinen lukio, jossa tehdään tiivistä yhteistyötä myös alueen yritysten kanssa. Oppilaitoksen sijainnista päätettäessä on hyvä huomioida myös, mitä palveluja on lähialueella. Lukion rakentaminen on tarkoitus aloittaa vuonna 2024.

Perusopetuksen päättävien ikäluokat kasvavat tasaisesti vuodesta 2018 lähtien, joten ennen uuden lukion valmistumista tulee selvittää nykyisten lukiotilojen käytön tehostaminen ja mikäli tehostaminen ei riitä, lukiokoulutuksen käyttöön voi olla tarpeen hankkia väliaikaisia opiskelutiloja. Palveluverkon kehittämisessä on tärkeää ottaa huomioon myös nykyisten kiinteistöjen ylläpidosta huolehtiminen. Sisäilmaongelmia tulee pyrkiä ennaltaehkäisemään ja mahdollisiin ilmenneisiin ongelmiin pitää pystyä reagoimaan nopealla aikataululla.

Lukiokoulutuksessa otettiin vuonna 2016 käyttöön uudet opetussuunnitelmat. Uusi opetussuunnitelma edellyttää lukion tiloilta digitaalisten mahdollisuuksien joustavaa hyödyntämistä sekä muunneltavuutta ja joustavuutta. Opiskeluympäristöjen tulee olla vuorovaikutusta, yhteisöllisyyttä sekä itsenäistä työskentelyä tukevia ja ratkaisuissa tulee ottaa huomioon, että oppimista tapahtuu mitä moninaisimmissa tilanteissa ja paikoissa. Opiskeluympäristöjä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, taide- ja kulttuurilaitosten, työelämän ja yritysten sekä muiden tahojen tarjoamia opiskeluympäristöjä hyödynnetään monin tavoin.

Vuonna 2016 käynnistynyt ylioppilaskirjoitusten digitalisoituminen asettaa myös omat vaatimuksensa lukiokoulutuksen tiloille. Digitaalisten ylioppilaskirjoitusten järjestäminen edellyttää riittävää sähkönsyöttöä kirjoituksiin varatuissa tiloissa. Digitaaliseen koeympäristöön rakennetaan langallinen suljettu verkko. Koeympäristö on käytössä noin kaksi viikkoa lukukausittain eikä ympäristöä voida purkaa ylioppilaskokeiden välissä. Tila, jossa ylioppilaskirjoitukset järjestetään, tulee saada lukittua, sillä laitteistoa säilytetään tilassa läpi kirjoitusten. Fyysisesti sähköinen koeympäristö vie suurin piirtein yhtä paljon tilaa kuin paperikokeiden järjestäminen.

Lukiokoulutusta ollaan uudistamassa vuonna 2017 käynnistyneessä opetus- ja kulttuuriministeriön Uusi lukio -kehittämisohjelmassa. Uudistus pitää sisällään lukiolain ja lukion toiminnallisen uudistamisen, ja sen tavoitteena on muun muassa sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle. Uudistuksen myötä lukiokoulutuksen ja korkeakoulujen välisen yhteistyön kehittämiselle on entistä suurempi tarve.

Ammatillinen koulutus. Ammatillisen koulutuksen koulutuspaikkoja lisätään ja tilatehokkuutta kasvatetaan. Valtakunnalliset uudistukset ja työelämän muutostarpeet huomioidaan ammatillisen koulutuksen suunnittelussa. Ammatillisen koulutuksen määrään vaikuttavat peruskoulun päättävien nuorten määrän kehitys ja työelämän tarpeet sekä oppilaitoksen vetovoima.

Vehkalan alueelle suunnitellaan ammatillisen koulutuksen toimipisteen sijoittamista. Tavoitteena on, että 2020-luvun loppupuolella Varian käytössä on kaksi toimipistettä, toinen Vehkalassa ja toinen Hiekkaharjussa. Tilankäytön tehostamisen tavoitteena on, että m^2/opiskelija laskee kolmanneksen. Kolmantena tavoitteena on, että samaa koulutusta ei järjestetä enää muutosten jälkeen kahdessa toimipisteessä, vaan kaikki saman alan koulutukset keskitettäisiin yhteen paikkaan. Vehkalan toimipiste on ehdotettu rakennettavaksi kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe valmistuisi 2020-luvun alkupuolella. Samalla luovuttaisiin Myyrmäen toimipisteestä. Siellä nyt järjestettävä koulutus siirrettäisiin Vehkalaan, Aviapolikseen ja Hiekkaharjuun. Koulutusten siirtäminen edellyttää myös muutoksia olemassa oleviin tiloihin. Toinen vaihe valmistuisi 2028, jolloin luovuttaisiin myös Aviapoliksen ja Koivukylän toimipisteistä.

Ammatillisen peruskoulutuksen koulutuspaikkojen määrän oletetaan lisääntyvän pääkaupunkiseudulla usealla tuhannella paikalla seuraavan kymmenen vuoden aikana. Vantaan osuus lisäyksestä on arvioitu olevan 100–200 koulutuspaikkaa/vuosi. 1.1.2018 voimaan tuleva uusi koulutuksen ja tutkintojen järjestämislupa sisältää aikaisempaa laajemman koulutustehtävän, muun muassa työvoimapoliittisen koulutuksen.

Ammatillisen koulutuksen koulutuspaikkojen määrää säätelee valtio. Ammatillisen koulutuksen suunnittelu ei ole kuntakohtaista, vaan koulutuksen ennakointia tehdään pääkaupunkiseudun ja

Uudenmaan alueen puitteissa. Ammatilliseen koulutukseen hakeutuminen on asuinpaikasta riippumatonta ja koulutukseen haetaan yli kuntarajojen. Varian opiskelijoista noin neljännes tulee Vantaan ulkopuolelta.

Tällä hetkellä sähköisenä valtakunnallisena palveluna on esimerkiksi yhteishaku toisen asteen koulutukseen. Yhteishaun lisäksi toimii oppilaitoksen järjestämä jatkuva haku, joka on niin ikään sähköinen. Robotiikka, simulaatiot ja verkko-oppiminen lisääntyvät ammatillisessa koulutuksessa merkittävästi seuraavan kymmenen vuoden aikana.

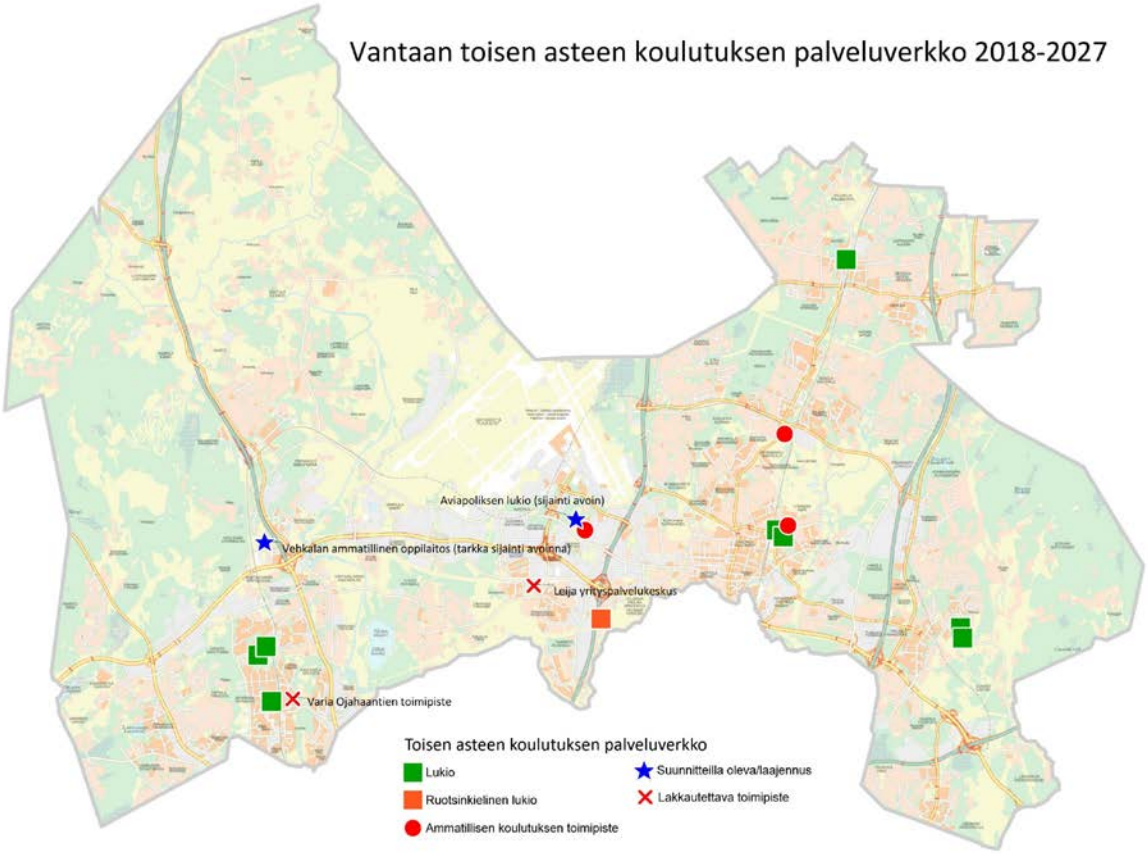
Pääkaupunkiseudulla tehdään yhteistyötä ammatillisen koulutuksen suunnittelussa, jotta koulutustarjonta jakaantuisi pääkaupunkiseudulla mielekkäästi ja että tarjontaa olisi riittävästi. Ammatillisen koulutuksen palvelutarpeen ennakointiin on luotu malli, johon osallistuvat sekä yksityiset että kunnalliset koulutuksen järjestäjät.

Ammatillisen koulutuksen tilat eivät ole kaikilta osin kunnossa. Aviapoliksen kiinteistössä on sisäilmaongelmia, Koivukylän toimipisteen tilat tulevat lähivuosina peruskorjausikään ja Myyrmäen kiinteistöä ei peruskorjata vaan siihen tehdään välttämättömät korjaustyöt, jotta rakennusta voidaan käyttää, kunnes saadaan rakennettua korvaavat tilat.

Vantaan aikuisopisto. Aikuisopisto haluaa tarjota koulutusta lähipalveluna. Tämän johdosta on tärkeää, että opetusta voidaan jatkossakin antaa laajasti eri kaupunginosissa. Asukasmäärän lisääntyminen asuntorakentamisen myötä johtaa väistämättä myös aikuisopiston palvelujen kysynnän kasvamiseen sekä valtaväestön että maahanmuuttajien koulutuksen osalta.

Opiston hallinnon ja suunnittelun käytössä olevia tiloja on järkevää keskittää tästä syntyvän synergiahyödyn johdosta. Lisäksi muutoin paljon yksinään työtä tekeville työntekijöille on eduksi, kun he tapaavat toisiaan työskennellessään samoissa tiloissa.

Pohdinta Iso-Myyrin kiinteistössä sijaitsevien tilojen korvaamisesta muilla tiloilla kiinteistön purkamisen jälkeen on käynnistynyt. Länsi-Vantaan toimintojen turvaamiseksi on tärkeää, että näille tiloille löytyy sijainniltaan keskeiset ja asianmukaiset tilat.

Kuva 22. Toisen asteen koulutuksen tulevaisuuden palveluverkko 2018–2027.

Tulevaisuuden palveluverkko

Lukiokoulutus. Lukiokoulutuksen palveluverkon osalta selvitetää n kuinka paljon lukiot pystyvät lisäämään opiskelijamääräänsä nykyisestä ja pystytäänkö siten lisäämään aloituspaikkoja suhteessa perusopetuksen päättävien ikäluokan kasvuun vai tarvitaanko lukiokoulutuksen käyttöön väliaikaisia lisätiloja, kunnes Aviapolikseen saadaan rakennettua uusi lukio.

Sotungin lukion ja Sotungin peruskoulun käytössä olevan kiinteistön tilojen riittävyyttä tulee seurata ja arvioida alueen väestön määrän kasvaessa. Vaikka lukiokoulutus ei ole paikallista vaan palvelee laajempaa aluetta, tarvitaan Sotungin tai Hakunilan alueelle lukiokoulutusta alueellisen kattavuuden näkökulmasta myös jatkossa. Sotungin lukion urheilupainotuksen näkökulmasta nykyinen sijainti on lukiolle erinomainen alueen kattavien urheilumaastojen ja liikuntatilojen ansiosta. Lähivuosina Sotungissa voi kuitenkin olla tarvetta esimerkiksi nykyisen kiinteistön laajentamiselle tai erillisen rakennuksen rakentamiselle lukiokoulutuksen käyttöön. Alueella on myös mahdollisesti tulevaisuudessa perusopetuksella laajennustarpeita, mikä tulee huomioida kaavoituksessa.

Pidemmällä aikavälillä pohdittavaksi lukioverkon kehittämisessä voidaan ottaa tarkasteluun länsinen lukioiden yhteistyön tiivistäminen ja esimerkiksi niin sanotun Kampuslukion kehittäminen. Lisäksi Kivistöön tulee varata asemakaavassa Y-tontti koulutukselle kasvavan kaupungin tarpeisiin.

Ammatillinen koulutus. Variassa luovutaan Länsi-Vantaa–Itä-Vantaa jaosta tarjonnan ja tilojen suunnittelussa, koska kehärata mahdollistaa liikkumisen aiempaa paremmin. Samaa koulutusta

tarjotaan vain yhdessä toimipisteessä. Keskimääräinen tilantarve m^2/opiskelija pienenee kymmeneen neliöön/opiskelija.

Tavoitteena on rakentaa vaiheittain kaksi kampusaluetta kehäradan varrelle Vehkalaan ja Varian Hiekkaharjun toimipisteeseen, jossa kummassakin opiskelee noin 2000–2500 opiskelijaa. Opetus, ohjaus ja opiskelijoiden tukipalvelut järjestetään niissä siten, että opiskelu on mahdollista ympäri vuoden. Yhteisiä oppimistiloja yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa hyödynnetään nykyistä tehokkaammin.

Vantaan aikuisopisto. Uusien koulu- ja monitoimirakennushankkeiden yhteydessä varmistetaan Aikuisopiston tarpeet esimerkiksi säilytystilojen suunnittelussa.

8.1.4 Nuorisopalvelut

8.1.4.1 Palveluverkon nykytila

Nuorisotilojen palveluverkon muodostaa 13 nuorisotilaa. Palveluverkko on muodostunut tarvelähtöisesti asuinalueiden rakentumisen ja laajentumisen myötä siten, että suurimmilla asuinalueilla on nuorisotila. Nuorisotiloissa on alueen nuorille voitu tarjota harrastustoimintaa, ohjausta ja kasvun tukea sekä luoda edellytyksiä nuorten osallisuudelle ja omaehtoiselle toiminnalle. Nuorisotilat toimivat myös monipuolisina kohtauspaikkoina alueiden kansalaistoiminnalle, asukkaiden toimintaryhmille ja järjestöille.

Useat nuorisotilat sijaitsevat muiden kaupungin palvelujen yhteydessä. Martinlaakson nuorisotila, Kanniston nuorisotila sekä Mikkolan nuorisotila koulujen yhteydessä, kun taas Länsimäen nuorisotila ja Pähkinäinteen nuorisotila sijaitsevat kirjastojen yhteydessä. Länsimäen nuorisotilaan on myös rakennettu toimintatilat avoimelle päiväkotitoiminnalle. Korson nuorisotilan siirtyminen Lumoon on valmisteilla.

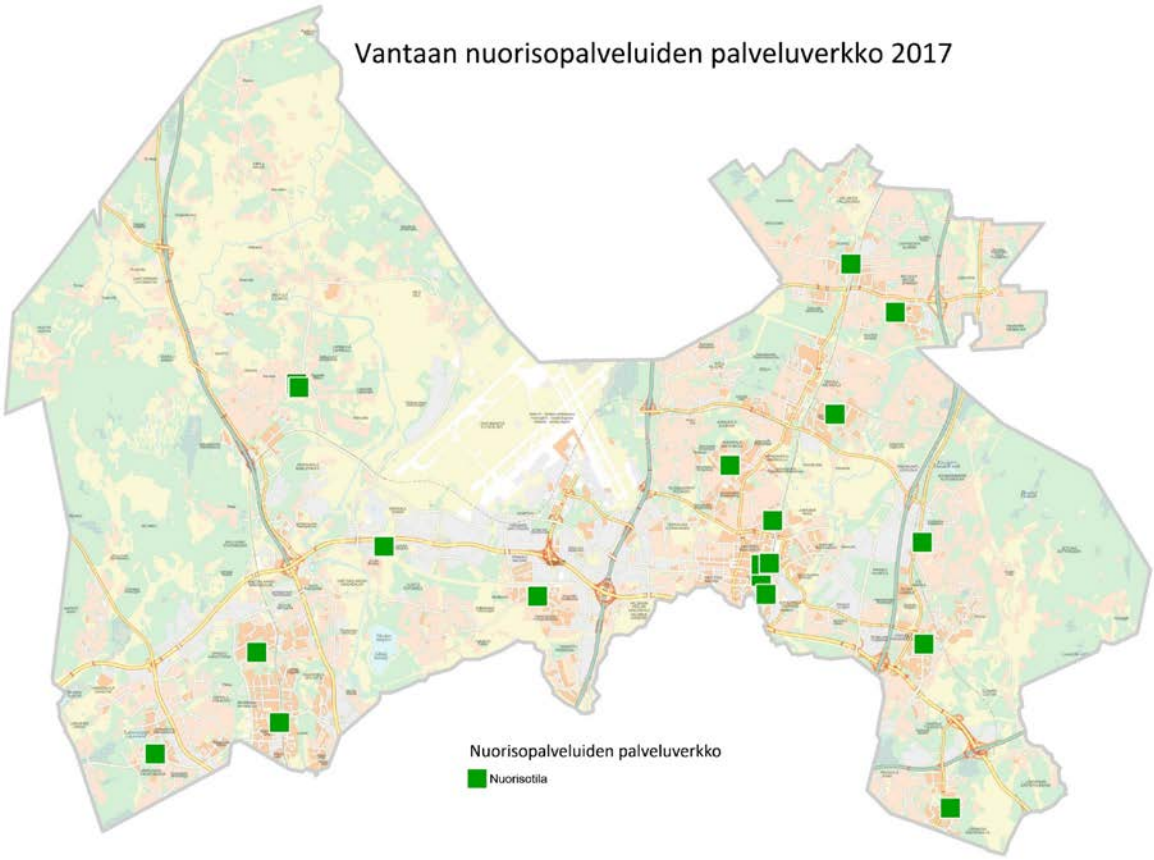
Erityisnuorisotyöntekijät jalkautuvat muun muassa nuorten kohtaamispaikoille, asemille, kauppakeskuksiin, puistoihin sekä työskentelevät myös nuorisotaloilla nuorten kasvua tukien, nuorten ryhmiä ohjaten sekä yksilötyötä tehden.

Nuorten monitoimitalo Vernissa toimii Vantaan kulttuurisen nuorisotyön keskuksena, jossa järjestetään lisäksi viikoittain lukuisia juhlia, konsertteja, teatteriesityksiä, seminaareja ja muita tapahtumia kaikenikäisille vantaalaisille.

Nuorten työpajatoiminnan tilat sijaitsevat neljässä toimipisteessä. Auto- ja metallipajan tilojen yhteydessä on myös iltatoimintaa; nuorten avointa moottoripajatoimintaa. Pajatalolla nuorten työpajojen tilojen yhteydessä on toiminut iltaisin Tikkurilan nuorisotila. Opistotalolla nuorten työpaja toimii samoissa tiloissa aikuisopiston kanssa, työpaja päiväaikoina, aikuisopisto iltaisin. Vantaan nuorten työpajatoiminnan keskeinen tavoite on nuorten ohjautuminen koulutukseen. Työpajatoiminta tarjoaa säännöllisen päivittäisen pajatoiminnan lisäksi nuorelle monipuolista tukea. Nuoria löydetään etsivän nuorisotyön ammattilaisten avulla pajatoiminnan tai muiden palvelujen pariin. Nuoret suorittavat peruskoulua loppuun, parantavat peruskoulun arvosanoja, saavat työapajatoiminnan sairaanhoitajan ja kuraattorin tukea, käyvät tutustumassa työ- ja opiskelupaikoihin jne.

Suuri osa työpajanuorista lähtee suorittamaan toisen asteen opintoja, työllistyy tai sijoittuu muuten myönteiseen tilanteeseen, osa nuorista jatkaa uudelleen työajatoiminnassa saadakseen lisää valmiuksia opiskelujen aloittamiseen. Etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajatoiminnan tarve on edelleen kasvava, nuorten osattomuuden, syrjäytymisen riskien ja polarisaation lisääntyessä.

Nykyinen palveluverkko on ollut kattavuudeltaan kohtuullinen, mutta osa tiloista kaipaa peruskorjauksia tai korvaavia tiloja ja suurille rakentuville alueille, kuten Aviapolikseen ja Kivistöön tarvitaan tilat. Tikkurilan keskustassa on otettu käyttöön Pajataloa korvaavat, uuden nuorisotilan ja työpajatoiminnan tilat vuoden 2018 alussa.

Kuva 23. Nuorisopalvelujen palveluverkon nykytila 2017.

8.1.4.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset

Nuorisotyön tarkoituksena on muun muassa tukea nuorten kasvua, kehitystä, sosiaalista vahvistumista ja itsenäistymistä sekä edistää nuorten osallisuutta ja aktiivista kansalaisuutta. Nuorisolaissa nuorisotyö on määritelty kuntien peruspalveluksi ja nuorisotyön palveluverkon perusteita ovat muun muassa maksuttomuus ja nuorten osallisuus.

Nuorisotilat ja nuorisotyö ovat lähipalveluja, sillä useat nuoret viettävät suuren osan vapaa-ajastaan lähinnä omalla asuinalueellaan, mutta yhä suuremmassa määrin nuoret myös liikkuvat Vantaan eri alueilla sekä laajemmin pääkaupunkiseudulla.

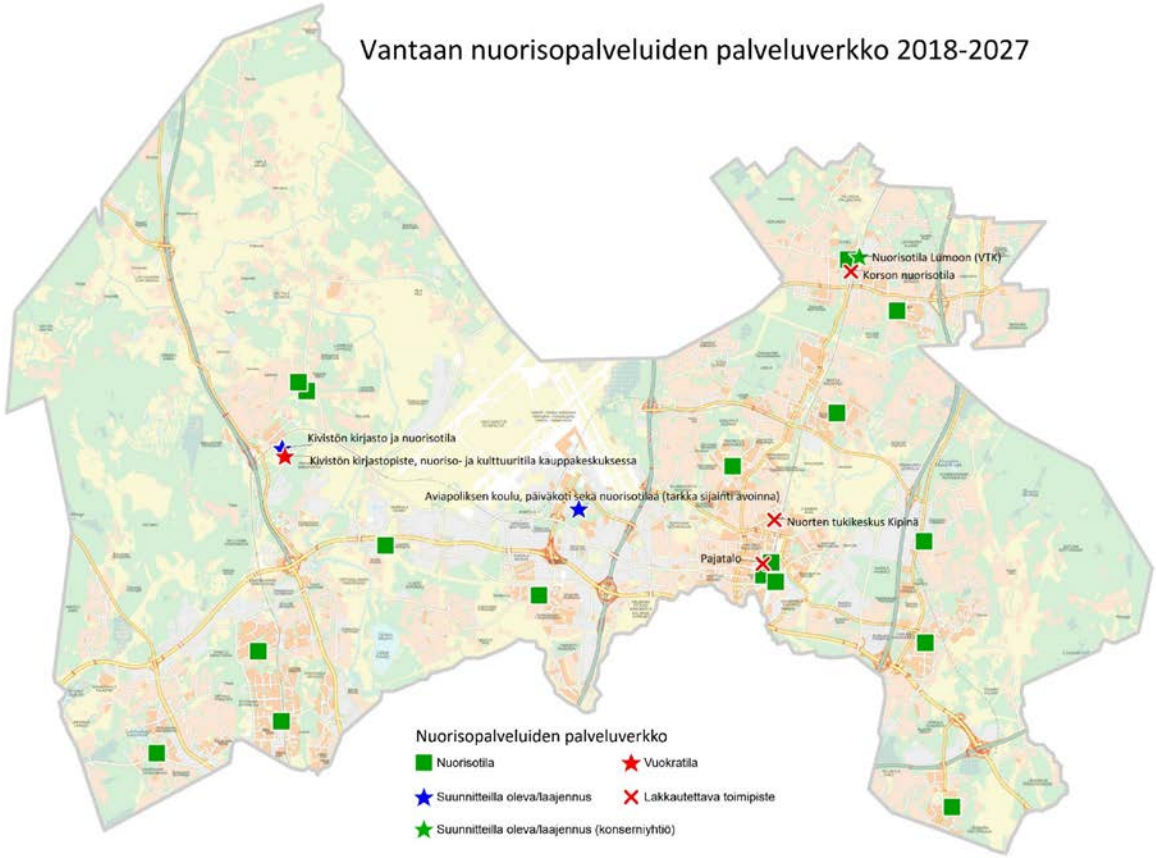
Keskeiset palveluverkon kehittämiseen vaikuttavat tekijät
Kehäradan valmistumisen myötä nuorten liikkuminen vapaa-ajan harrastuksiin, töihin ja opiskelemaan koko pääkaupunkiseudulla on mahdollistunut ja lisääntynyt merkittävästi.

Nuorille suunnattuja kaupallisia vapaa-ajan palveluja tulee yhä enemmän ja tässä toimintaympäristössä nuorisotyöllä on kuitenkin suuri rooli sekä todennäköisesti edelleen kasvava merkitys. Nuorisotyö tarjoaa nuorelle kasvun tukea, nuorisotyöntekijän ammatillista taitoa kuulla nuorta, olla luotettava tuki ja turva nuorelle, auttaa nuorta silloin, kun nuori apua tarvitsee. Nuorisotyön maksuttomat matalan kynnyksen nuorisotyöllisesti ohjatut sosiaalista vahvistumista edistävät harrastustoiminnat ja muut nuorisotyön muodot tulevat oleman yhä tarpeellisempia ja suositumpia. Tätä nuorisotyön perustehtävää tarvitaan asuinalueilla tehtävässä työssä, liikkuvassa nuorisotyössä sekä kauppakeskuksien ja asemien yhteydessä olevissa nuorisotyön palveluverkon tiloissa.

Digitaalisten palvelujen kehittäminen. Nuorisotyön muodot ja välineet kehittyvät myös digitalisaation myötä. Nuorisotyötä tehdään myös sosiaalisessa mediassa ja nuorisotyön sähköisiä palveluja kehitetään Vantaalla ja valtakunnallisesti, vuorovaikutus nuorten kanssa saa uusia toisiaan täydentäviä muotoja ja toimintaympäristöjä.

Kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset
Palveluverkon kehittämisen haasteena on edelleen alueellisen nuorisotyön lähipalvelun, jalkautuvan nuorisotyön sekä asemien ja kauppakeskusten yhteyteen rakennettavien nuorisotyön tilojen ja palvelujen toteuttaminen toimintaympäristön muutoksessa.

Vuosina 2018–2021 on varauduttu nuorisotilojen toteuttamiseen Kivistön kauppakeskukseen ja Aviapoliksen Veromiehen kaupunginosan ensimmäiseen kouluhankkeeseen. Lisäksi Lumon monitoimitalon ja Jokivarren koulun Nikinmäen opetuspisteeseen toteutetaan nuorisotilat tilamuutoksin. Kaikki edellä mainitut hankkeet toteutetaan siten, että ne tukevat sivistystoimen tulosalueajat ylittävää tilojen yhteiskäyttöä. Lisäksi Myyrmäen keskustan kehittämistoimenpiteiden seurauksena aiheutuu myös muutoksia alueen nuorisotilaverkkoon alueen rakennuksia uudistettaessa.

Kuva 24. Nuorisopalvelujen tulevaisuuden palveluverkko 2018─2027.

Tulevaisuuden palveluverkko

Toimintaympäristön huolellinen analysointi ja muutosten ennakointi, nuorten osallisuus, kumppanuudet ja palvelujen tuottaminen monialaisesti ovat nuorisotyön strategisen ja tulevaisuuden palveluverkkosuunnittelun kokonaisuuden peruslähtökohtia.

Tulevaisuuden nuorisotiloilta edellytetään hyvää muunneltavuutta sekä soveltuvuutta kehittyviin ja muuttuviin tarpeisiin. Tilojen nopea muunneltavuus antaa mahdollisuuksia tilojen käytön tehokkuuteen sekä tilojen hyvään toimivuuteen ja viihtyvyyteen. Tiloja tullaan käyttämään kaikkina viikonpäivinä ja kaikkina vuorokaudenaikoina. Tilojen muunneltavuus mahdollistaa useiden ryhmien toiminnan samanaikaisesti sekä myös isompien tapahtumien järjestämisen tilakokonaisuudessa.

Maantieteellisesti nuorisotyön ja tiloihin resurssoinnin painopisteinä tulee olemaan erityisesti kasvavat Vantaan keskukset; Tikkurila, Aviapolis ja Myyrmäki-Martinlaakso. Myös Korson, Koivukylän ja Hakunilan alueilla on tulevaisuudessa lisääntyviä nuorisotyön tarpeita. Nuoret tulevat liikkumaan yhä enemmän muun muassa kehäradalla ja viettämään vapaa aikaa myös asemien ja kauppakeskusten tiloissa ja läheisyydessä. Nuorisotilojen sijoittumisella kauppakeskusten, asemien tai muiden palvelujen läheisyyteen on keskeinen tekijä tilojen ja toiminnan vetovoimaisuudelle. Tilojen tulee olla keskeisillä paikoilla ja tilojen käytettävyyden helppoa kaikkina vuorokaudenaikoina.

Pienempien alueiden alueellisen nuorisotyön resursseista tullaan huolehtimaan, nuorisotyön lähipalvelutarve tulee myös säilymään. Vantaan hyvistä liikenneyhteyksistä huolimatta merkittävä osa nuorista viettää suuren osana vapaa-ajastaan omilla asuinalueillaan.

8.1.5 Kirjastopalvelut

8.1.5.1 Palveluverkon nykytila

Kirjaston lakisääteiset tehtävät lisääntyivät uuden lain myötä 1.1.2017. Kirjaston tehtävä on paitsi edistää lukuharrastusta kaikkien ikäryhmien parissa, toimia myös kaikille avoimena yhteisöllisenä keskuksena, oppimisen paikkana ja työtilana. Esimerkiksi tietotekniikkataitojen edistäminen tukee asukkaiden työllistymismahdollisuuksia ja kansalaistaitoja, ja siten koko kaupungin elinvoimaisuutta.

Alueiden yleinen hyvinvointi ja työllisyys korreloivat kirjastojen käytön kanssa. Mitä parempi sijainti kirjastolla on, sitä houkuttelevampi ja enemmän käytetty se on.

Kirjaston kymmenen toimipistettä ja sata kirjastoauton pysäkkiä tarjoavat lainattavia ja kirjastoissa käytettäviä aineistoja, tietotekniikkaa ja niiden käytön opastusta. Lainoja annetaan vuodessa noin 3 miljoonaa, joista vuonna 2017 noin 15 % oli tietoverkkojen kautta välitettyjä e-aineistolainoja. Kävijöitä kirjastoissa on vuosittain noin 2 miljoonaa.

Kuva 25. Kirjastopalvelujen palveluverkko 2017.

8.1.5.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset

Kirjasto on luonteeltaan lähipalvelu. Lähikirjaston merkitys on suuri muun muassa pienten lasten ja ikääntyneiden oppimisen, hyvinvoinnin ja elämänlaadun kannalta. Näin ollen kasvavalle Kivistön alueelle on tarkoituksenmukaista toteuttaa kirjastopalvelut. Kirjaston palveluverkkoa on syytä kehittää kirjastojen toimintaa valvovan ministeriön ohjeiden mukaiseen suuntaan.

Keskeiset palveluverkon kehittämiseen vaikuttavat tekijät
Opetus- ja kulttuuriministeriön suosituksen mukaan 80 prosentille kunnan asukkaista joko kirjaston olisi sijaittava alle kahden kilometrin päässä kotoa tai kirjastoauton pysäkin alle kilometrin päässä kotoa. Saman suosituksen mukaan kirjastotilaa tulisi olla tarjolla 100 m^2 tuhatta asukasta kohti, ja koko maan kunnista 75 % yltää tähän. Vantaalla on kirjastotilaa tällä hetkellä 11 800 m^2, eli 53 m^2 tuhatta asukasta kohti.

Tilanne Vantaalla vaihtelee suuralueittain. Kivistön suuralueella ei ole vielä lainkaan kirjastotilaa, Koivukylän suuralueella 13 m^2 ja Aviapoliksen ja Korson suuralueilla noin 26 m^2 tuhatta asukasta kohti. Paras tilanne on Tikkurilan suuralueella, jossa neliöitä on 78 tuhatta asukasta kohti.

Kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset
Vantaan 10 kirjastoa ja kaksi kirjastoautoa eivät riitä kattamaan uusien tai kasvavien kaupunginosien tarpeita. Parhaillaan käynnissä on Kivistön kauppakeskukseen sijoittuvan, mahdollisesti vuonna 2020 avattavan kirjaston sekä Koivukylään sijoittuvan, 2020 avattavan kirjaston suunnittelu. Kirjastojen toteutus riippuu muusta rakentamisesta, eikä kummankaan toteutuminen ole vielä varmaa.

Kirjasto tekee edellä mainituista syistä vuoden 2018 kuluessa erillisen, laajan nykytilan arvioinnin, ehdotuksen tai vaihtoehtoja kaupungin kirjastopoliittisiksi tavoitteiksi sekä niihin kytkeytyvän palveluverkkosuunnitelman.

Kuva 26. Kirjastopalvelujen tulevaisuuden palveluverkko 2018–2027.

Tulevaisuuden palveluverkko

Tavoitteena on, että suunnitelmakauden päättyessä Vantaalla on kirjastotiloja opetusministeriön 2010 julkaiseman Yleisten kirjastojen laatusuosituksen mukaisesti 100 m^2 tuhatta asukasta kohti. Tavoitteena on myös se, että matka kirjastoon olisi alle kahden kilometrin mittainen yli 80 prosentilla asukkaista.

Nykyisten väestöennusteiden valossa tämä tarkoittaisi yhteensä noin 25 000 m^2 kirjastotilaa. Pääkaupunkiseudulla voitaneen hyvien liikenneyhteyksien ja tiheän asutuksen vuoksi tyytyä noin 75 m^2 tilaan tuhatta asukasta kohti, jolloin Vantaalla olisi suurin piirtein saman tasoinen kirjastoverkko kuin Helsingissä ja Espoossa. Tällä alemmallakin tasolla lisätilan tarve olisi noin 5 000 m^2, josta Kivistön ja Koivukylän kirjastojen lisätilat ovat lähes puolet tarpeesta.

Kirjastojen käytöstä tiedetään myös, että kirjaston etäisyyden kasvaessa yli kahteen kilometriin kotoa, putoaa kirjastonkäyttö merkittävästi. Tästä syystä on kirjastojen käyttöasteen kannalta tärkeää huolehtia ensisijaisesti riittävän tiheästä palveluverkosta, ja vasta toissijaisesti suurempien, täyden palvelun ja valikoiman kirjastojen rakentamisesta.

8.1.6 Kulttuuripalvelut

8.1.6.1 Palveluverkon nykytila

Vantaan kulttuuripalvelut vastaa kaupungin kulttuuripalvelujen ja taiteen perusopetuksen järjestämisestä eri puolella kaupunkia. Kulttuuripalvelujen palveluverkko painottuu Tikkurilaan, Myyrmäkeen, Martinlaaksoon, Korsoon ja Hakunilaan. Lastenkulttuurin osalta palveluverkko käsittää päiväkodit ja koulut. Taiteen perusopetuksen laitoksien sekä Vantaan taidemuseon osalta palveluverkkoa on kehitetty. Vantaan musiikkiopistoon liitettiin vuonna 2011 Musikinstitutet Kungsvägen i Vanda, joka näin ollen muodostaa musiikkiopiston ruotsinkielisen toiminnan ytimen Vanda musikinstitut (VMI). Vantaan taidemuseo on huolehtinut siitä, että uudet ja vanhat asuinalueet ovat saaneet julkisia taideteoksia osaksi katukuvaa. Uusi galleriatila Galleria K mahdollistaa taidemuseon palvelut myös Tikkurilassa.

Vantaan kaupunginmuseo. Vantaan kaupunginmuseo on vantaalaisen kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön hoitaja. Museo sijaitsee Tikkurilassa, vuonna 1862 valmistuneessa historiallisessa rautatieasemarakennuksessa, joka asettaa haasteita ja rajoitteita näyttelytoiminnalle, esimerkiksi. perusnäyttelyn järjestämiseksi.

Vantaan taidemuseo Artsi. Vantaan taidemuseo järjestää vaihtuvia kotimaisen ja ulkomaisen nykytaiteen näyttelyitä sekä vastaa kaupungin julkisesta taiteesta. Museo sijaitsee Myyrmäkitalossa Myyrmäessä. Syksyllä 2013 Tikkurilaan avattu Galleria K kuuluu taidemuseon hallintaan.

Taidemuseon nykyinen näyttelytila ei sovellu taidenäyttelytilaksi ilmankosteus- ja lämpötilavaihteluiden sekä kattovuotojen vuoksi.

Varasto- ja valmistelutilat ovat yhteensä vajaat 350 m^2. Nykytilat eivät mahdollista teosten, eivätkä lainkaan kaupungin taidekokoelman, kunnollista varastointia eivätkä myöskään anna mahdollisuuksia konservoida kokoelman tai näyttelyiden teoksia. Kaupungin taidekokoelmaa on varastoituna yksityisessä, kokonaan ulkopuolisessa yrityksessä ja myös teosten konservointi on ulkoistettu.

Lastenkulttuuri ja kulttuurituotanto. Lastenkulttuuri tarjoaa monimuotoista palvelua ympäri kaupunkia sekä suomeksi että ruotsiksi. Toimintaa on Lasten taidetalo Pessissä Tikkurilassa ja Toteemissa Myyrmäessä. Toimintaa on myös Lumossa Korsossa ja Kulttuuritalo Martinuksessa Martinlaaksossa sekä kaupungin kirjastoissa, nuorisotaloilla, kouluissa ja päiväkodeissa.

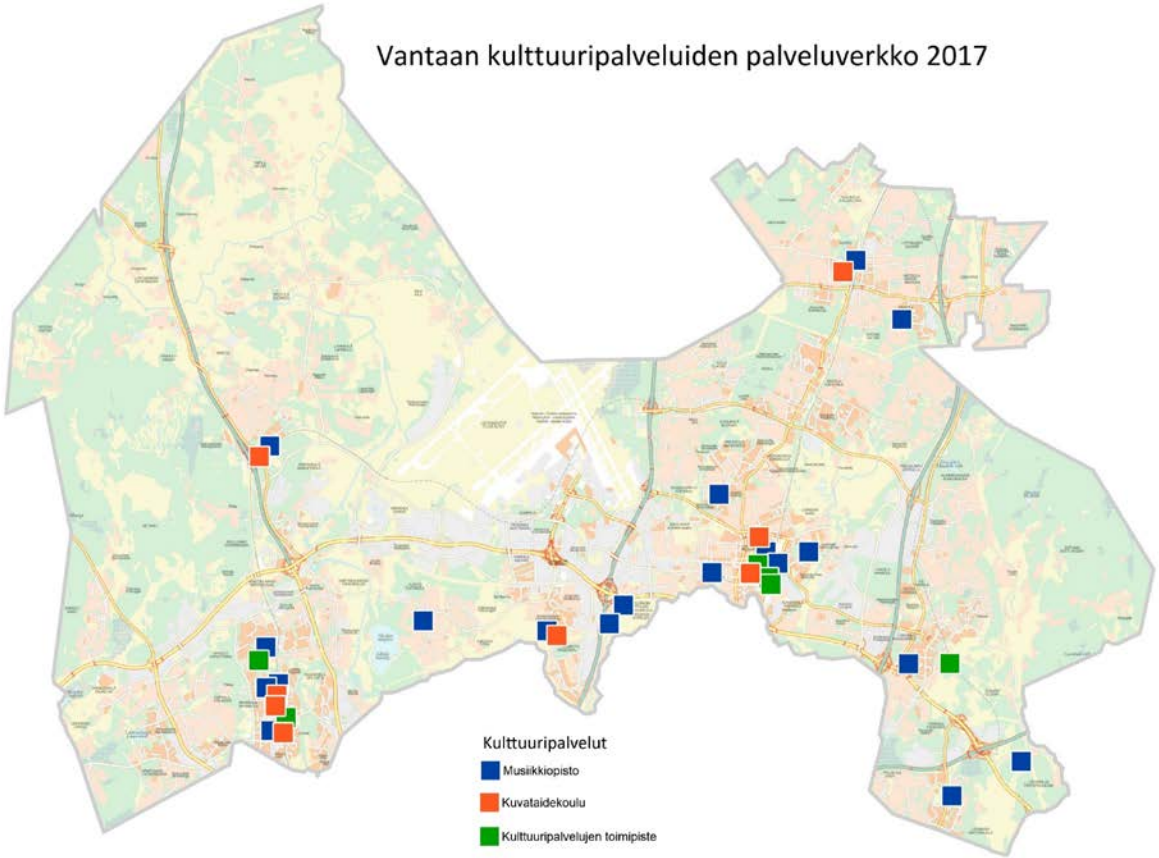
Kulttuurituotanto huolehtii siitä, että kulttuurielämyksiä on tarjolla koko kaupungin alueella. Vuotuisesti toistuvilla tapahtumilla, seniorikulttuuritoiminnalla, palvelutalojen kulttuuritarjonnalla, elokuvasarjoilla sekä kulttuurin avustuksilla mahdollistetaan kulttuurin saavutettavuus. Yksiköllä on toimipisteet Tikkurilassa ja Korsossa. Tapahtumia järjestetään myös siellä, missä ihmiset arjessa liikkuvat (kehäradan asemat, torit, kävelykadut).

Kulttuuritalo Martinus. Kulttuuritalo Martinus tarjoaa ajanmukaiset ja viihtyisät puitteet erilaisille tilaisuuksille. Konserttisalissa nautitaan klassisesta musiikista, jazzista ja iskelmäkonserteista kuin tanssi- ja teatteriesityksistäkin. Moderni lämpiö tarjoaa tilat erilaisille juhlille ja pienimuotoisille esityksille ja muille tapahtumille.

Vantaan musiikkiopisto. Vantaan musiikkiopisto tarjoaa taiteen perusopetusta kaikissa soittimissa, laulussa ja musiikin perusteissa sekä yksilö- että ryhmäopetuksena. Lisäksi opisto tarjoaa monipuolista soitin- ja musiikkivalmennusta, musiikkileikkikoulutoimintaa ja avointa opetusta sekä suomeksi (Vantaan musiikkiopisto–VMO) että ruotsiksi (Vanda musikinstitut–VMI). Yksiköllä on opetuspisteitä eri puolilla kaupunkia yli 20 toimipisteessä (kolmessa päätoimipisteessä sekä oppilaitosten ja päiväkotien yhteydessä). Hallinnolliset tilat sijaitsevat Tikkurilassa (VMO) ja Myyrmäessä (VMI).

Vantaan kuvataidekoulu. Vantaan kuvataidekoulu tarjoaa taiteen perusopetusta 5–20-vuotiaille vantaalaisille lapsille ja nuorille sekä lyhytkursseja lapsille ja perheille. Yksiköllä on opetuspisteitä eri puolilla kaupunkia. Hallinnolliset tilat sijaitsevat Tikkurilassa.

Palvelujen käyttöasteen alueittainen tarkastelu. Käyttöaste on pääsääntöisesti hyvä. Kulttuuritalo Martinusta voidaan myydä ulkopuoliseen käyttöön nykyistäkin enemmän edellyttäen, että vuokraaja tarvitessaan palkkaa ääni-, valo- ja näyttämötekniikan. Taidetalo Toteemin ja Taidetalo Pessin käyttöasteet ovat hyvät. Ulkopuolisia käyttäjiä on paljon, muun muassa taiteen perusopetus ja erilaiset kulttuuritarjontaa tarjoavat yhdistykset ja järjestöt.

Kuva 27. Kulttuuripalvelujen palveluverkko 2017.

8.1.6.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset

Kulttuuripalveluja tarjotaan kulttuuritaloissa, kirjastoissa sekä muissa kaupungin toimipisteissä. Tikkurilan keskustan kulttuuripalvelujen palveluverkkoa kehitetään, lisäksi Kivistöön tulee yhteiskäyttötilat, joissa kulttuuripalvelut on mukana. Aviapolikseen tarvitaan myös tilat kulttuurille.

Palveluverkon nykytila on riittämätön lisääntyneelle kysynnälle ja kulttuurin kuluttamiselle. Lasten kulttuurikeskukset Pessi (Tikkurilassa) ja Toteemi (Myyrmäessä) ovat käyttöasteeseen ja kysyntään nähden jääneet liian pieniksi. Molempien tilat ovat entisiä liikehuoneistoja ja vuokrattu kaupungin ulkopuoliselta toimijalta.

Vantaan taidemuseo Artsin tiloja ei ole alun perin rakennettu taidemuseo käyttöön. Artsin tilojen nykyinen kunto on huono. Näyttelyihin ei saada enää esille paperipohjaisia teoksia, koska ilman kosteus ja lämpötila ovat niille tuhoisia. Myöskään arvokkaimmat teoslainat eivät enää ole mahdollisia.

Rakennukset ovat osittain peruskorjauksen tai muiden korjaustoimenpiteiden tarpeessa. Vantaan Kulttuuritalo Martinus on peruskorjattu. Lastenkulttuurikeskus Orvokin tarvesuunnitelma on hyväksytty vapaa-ajan lautakunnassa, ja se peruskorjataan taiteen perusopetuksen käyttöön seuraavien vuosien kuluessa. Taidetalo Pessi toimii nyt väistötiloissa. Taidetalo Pessi tarvitsee tilat Tikkurilasta.

Tikkurilan keskustan kulttuuripalvelujen palveluverkkoa kehitetään, lisäksi Kivistöön tulee yhteiskäyttötilat, joissa kulttuuripalvelut on osallisena.

Taidemuseo Artsin sijoittuminen tulisi selvittää mahdollisimman pikaisesti. Tulevaisuuden taidemuseon olosuhteissa tulee kiinnittää entistä tarkemmin huomiota riittäviin ja kasvaviin tilatarpeisiin ja oikeaan, taideteoksille sopivaan mikroilmastoon.

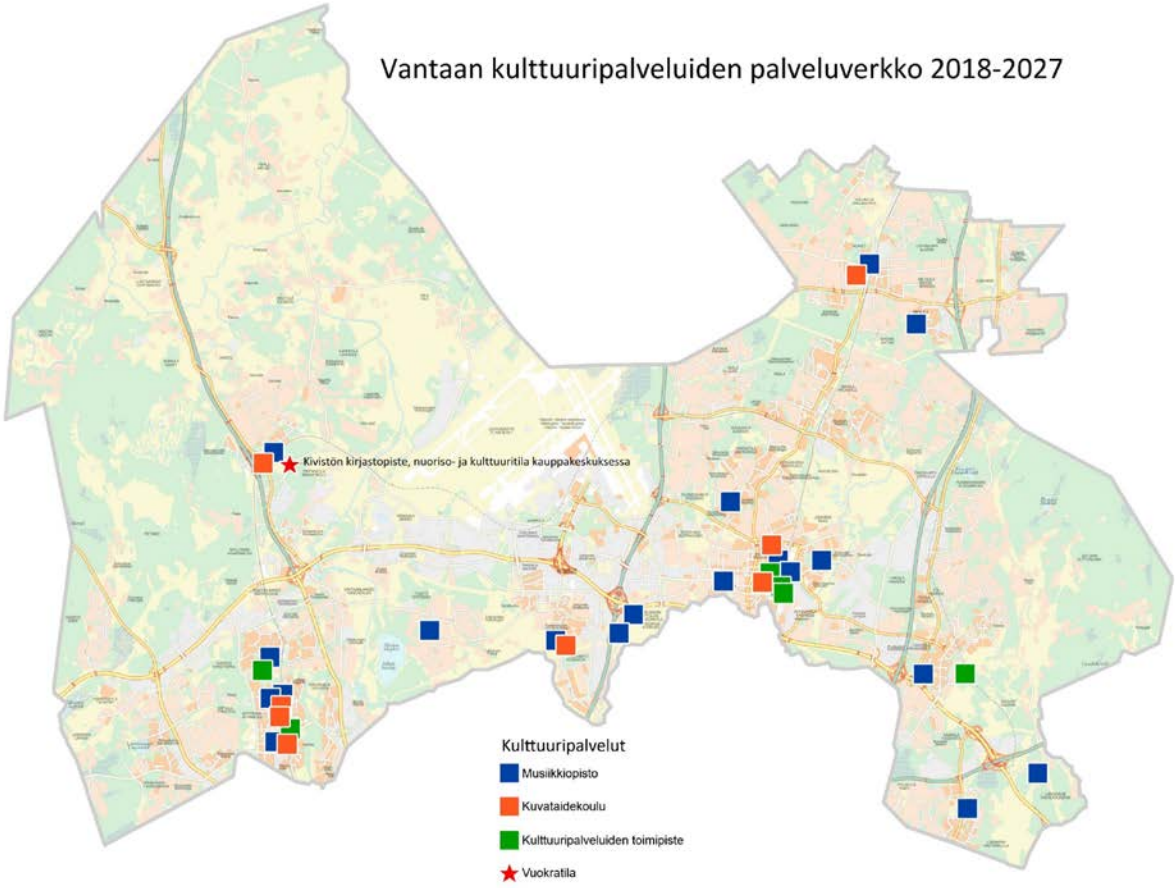
Tilojen yhteiseen tehokäyttöön pyritään eri toimijoiden kanssa.

Kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset
Palveluverkon on tuettava kulttuuristrategian toteutumista. Lähipalveluina toteutetaan lasten- ja nuorten taide- ja kulttuuriharrastustoiminta sekä taiteen perusopetuksen nuorimpien oppilaiden opetus. Aluekeskittymissä tarjotaan edistyneiden oppilaiden taiteen perusopetus, tapahtumatuotanto sekä mahdollisuus taide-elämään osallistumiseen. Keskitettynä kulttuuripalveluna järjestetään aikuisten taidelajeittain erikoistunut tuotanto, esimerkiksi teatterit, museot, konsertit ja orkesterit.

Etenkin uusilla ja rakenteilla olevilla alueilla tämän hetkiset palvelut ja olemassa olevat resurssit pitää järjestää uudelleen vastaamaan alueellisia erityispiirteitä. Väestörakenteen muuttuessa käyttäjien tarpeetkin muuttuvat, tämä huomioidaan uusia palveluja suunniteltaessa.
Rakennukset ovat osittain peruskorjauksen tai muiden korjaustoimenpiteiden tarpeessa. Vantaan Kulttuuritalo Martinus on peruskorjattu. Lastenkulttuurikeskus Orvokin tarvesuunnitelma on hy-

väksytty vapaa-ajan lautakunnassa, ja se peruskorjataan taiteen perusopetuksen käyttöön seuraavien vuosien kuluessa. Lisäksi Håkansbölen kartanon päärakennuksen peruskorjauksen suunnittelu ja toteutus on käynnistetty.

Uuden kaupunkistrategian elinvoimaosio painottaa Vantaata suurten tapahtumien kaupunkina. Suurille tapahtumille tulee turvata toimiva infra ja riittävät tilat.

Kuva 28. Kulttuuripalvelujen tulevaisuuden palveluverkko 2018–2027.

Tulevaisuuden palveluverkko

Kulttuuripalvelujen palveluverkko toimii lähitulevaisuudessa pitkälti jo olemassa olevissa tai suunnitteilla olevissa keskittymissä, eli kulttuuritaloissa, kirjastoissa sekä muissa kaupungin toimipisteissä (päiväkodit, koulut, lasten vastaanottokodit, perhekeskukset, palvelutalot). Kasvavaan kaupunkiin, lasten ja nuorten sekä perheiden kaupunkiin kuuluu kunnolliset ja riittävän tilavat lastenkulttuurikeskukset. Lähitulevaisuudessa lastenkulttuurikeskusten, Toteemin ja Pessin tilatarpeet tulee ratkaista.

Kulttuuripalvelut etsii organisaatiomuutoksella ja resurssien uudelleen järjestelyllä parannuksia palveluverkkoon. Tavoitteena on paremmin kuntalaisia palvelevat kulttuurin palveluverkot, jotka vastaavat joustavasti muuttuviin palvelutarpeisiin. Tilojen yhteiskäyttöä kehittämällä etsitään synergiaetuja eri toimijoiden kanssa. Tavoitteena on myös kehittää lastenkulttuurin palveluverkkoa Tikkurilassa selvittämällä mahdollisuuksia Silkin kiinteistön kunnostamiseksi Tikkurilassa Pessiä korvaaviksi tiloiksi.

8.1.7 Liikuntapalvelut

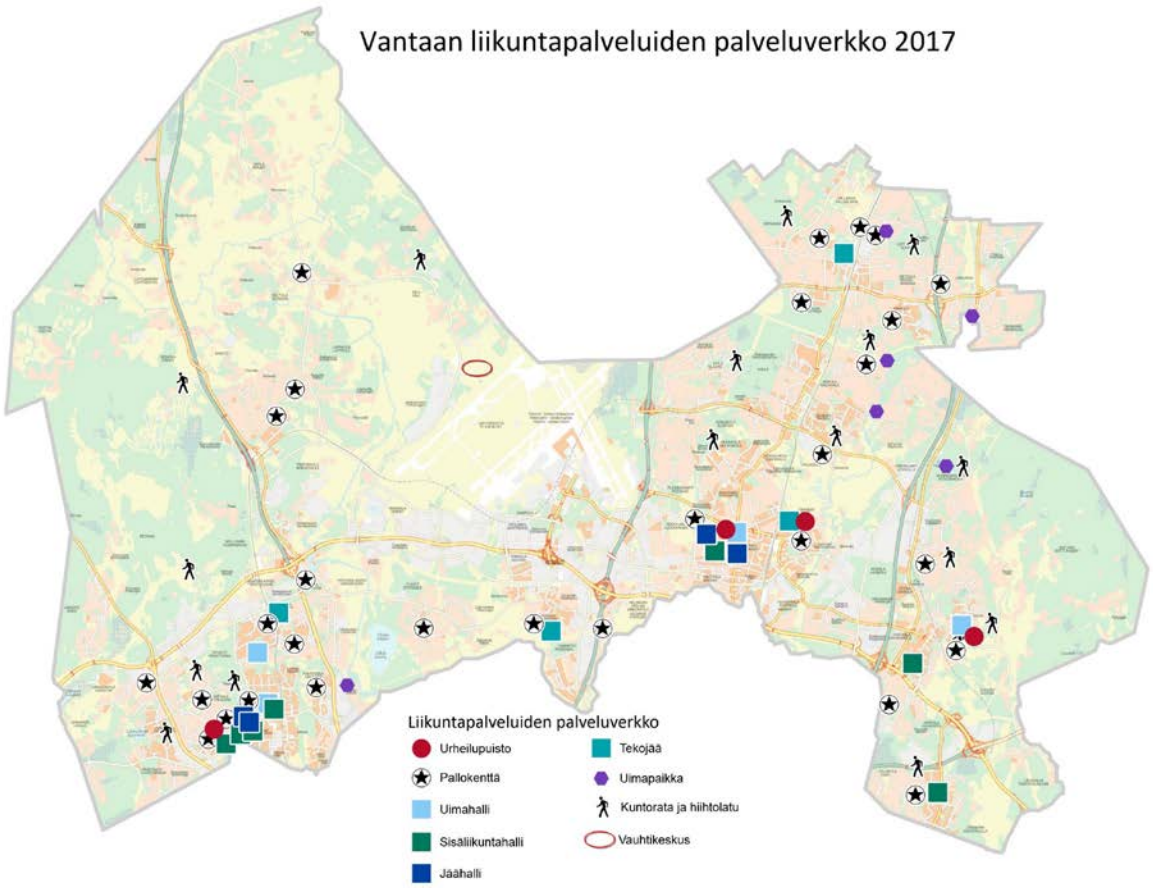
8.1.7.1 Palveluverkon nykytila

Vantaan liikuntapalvelut vastaa kaupungin liikuntapalvelujen kehittämisestä ja järjestämisestä, liikuntapaikkojen ylläpidosta ja kehittämisestä sekä liikuntajärjestöjen ja urheiluseurojen toiminnan tukemisesta. Vantaalla on 699 liikuntapaikkaa, joista 607 on kaupungin omistamia liikuntapaikkoja (Lipas, liikuntapaikat.fi). Näiden lisäksi Vantaalla on monia yksityisiä liikuntapaikkoja, esimerkiksi tekonurmikenttiä, jalkapallo-, salibandy-, tennis- ja sulkapallohalleja, kuntosaleja, golfkenttiä, ratsastustalleja ja kylpylä.

Stadion	1	Nurmikentät	6	Valaistut kuntoradat	16
Urheilutalot	4	Tekonurmikentät	10	Uimahallit	5
Jäähallit	4	Vapaanurmet	5	Uimarannat	6
Jalkapallohallit	3	Tenniskentät	26	Beach volley-kentät	11
Tennis- ja sulkapallo-halli	1	Kuntosalit	19	Skeittipaikat	13
		Ulkokuntoilusalit	17	Frisbeegolfradat	3
Yleisurheilukentät	3	Tekojäät	4	Moottorirata	1

Kuva 29.Vantaan kaupungin liikuntapaikat.

Kuva 30. Liikuntapalvelujen palveluverkko 2017.

Liikuntapalveluissa toimiva tilavarausyksikkö koordinoi sekä kaikkien liikuntapalvelujen tilojen että kaikkien Vantaan päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten ja Lumon monitoimitalon tilojen käyttöä. Timmi -tilavarausjärjestelmässä hallinnoidaan yli tuhannen tilan varauksia. Kaikkien tilojen reaaliaikaiset varaustilanteet ovat julkisesti nähtävillä kaupungin nettisivuilla. Sähköinen asiointi mahdollistaa vuorojen hakemisen vapaasti riippumatta paikasta ja ajasta. Järjestelmää kehitetään edelleen tietohallinnon kanssa. Keskitetyn tilavarausyksikön avulla on voitu tehostaa tilojen käyttöä ja yhtenäistää tilojen käyttöön, varaukseen ja laskutukseen liittyviä toimintamalleja.

8.1.7.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset

Liikunnan tulevaisuuden palveluverkon painopisteet ja kehittämistarpeet ovat ulkoliikuntapaikkojen ja lähiliikunnan palveluverkon sekä koulujen yhteydessä olevien liikuntasalien kehittäminen, uimahallien peruskorjauksien toteuttaminen, Elmon urheilupuiston toteuttamismahdollisuuksien selvittäminen, Kivistön urheilupuiston suunnittelu, vapaa-aika-, virkistys- ja liikunta-alueiden teemallisen yleiskaavan toteuttaminen sekä yksityisten hankkeiden edistäminen.

Keskeiset palveluverkon kehittämiseen vaikuttavat tekijät
Vantaan kaupungin liikuntapaikkarakentaminen on nojannut vuonna 2009 tehtyyn ja valtuustokausittain päivitettyyn liikuntapaikkasuunnitelmaan. Liikuntapaikkasuunnitelma päivitettiin syksyllä 2017. Suunnitelman tavoitteena on ohjata tulevien vuosien liikuntaympäristön suunnittelua, rakentamista, ylläpitoa ja kehittämistä. Suunnitelmassa esitellään liikunnan tavoitteellinen palveluverkko, nykyisten liikuntapaikkojen kehittämiskohteet sekä uudet rakentamistarpeet.

Digipalvelujen kehittäminen. Kevään 2018 aikana laadittiin liikuntapalveluiden digisuunnitelma yhdessä asukkaiden, palvelujen käyttäjien ja henkilöstön kanssa. Suunnitelmassa selvitettiin lähtötilanne, rakennettiin tavoitetila sekä suunniteltiin konkreettinen ja toteuttamiskelpoinen etenemistapa.

Kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset
Ulkoliikuntapaikat ja lähiliikunnan palveluverkko. Lähiliikuntapaikat ja koulujen ja päiväkotien pihat ovat keskeisessä asemassa liikkumiseen aktivoivan arkiympäristön luomisessa. Tavoitteena on toteuttaa näitä paikallisina ja lähiliikuntapuistoja suuralueittain palvelevina liikkumisen paikkoina. Kaikille avoimia ja maksuttomia pelailuun, liikkumiseen ja kuntoiluun soveltuvia monipuolisia liikuntapaikkoja toteutetaan lähelle asuinympäristöjä. Lähiliikuntapaikat mahdollistavat liikkumisen kaikille. Lapset ja nuoret pääsevät itse suunnittelemaan päiväkotien ja koulujen pihoja.

Kuusijärven alueen kehittämistä luontoliikunnan näkökulmasta porttina Sipoonkorven kansallispuistoon pidetään tärkeänä. Alueen täysipainoisen kehittämisen näkökulmasta on tarpeen selvittää hallinnoinnin ja resurssien keskittämistä taholle, jolla on parhaat edellytykset kehittää ja ylläpitää alueen palveluja.

Skeittipaikkojen, frisbeegolfratojen ja kuntoiluportaiden toteuttaminen nähdään houkuttavan liikunnan pariin uusia harrastajia ja ne monipuolistavat merkittävällä tavalla liikunnan palveluverkkoa. Kuntoilulaitteiden toteuttamista ulkoilureittien ja liikuntapuistojen yhteyteen pidetään tärkeänä.

Sisäliikuntapaikat. Koulujen yhteydessä olevat liikuntasalit ovat erittäin merkittävä osa liikunnan palveluverkkoa. Kun opetusverkkoon suunnitellaan muutoksia (uudis-/peruskorjaushankkeet, koulujen lakkautus), on jo suunnittelun alkuvaiheessa otettava nykyistä paremmin huomioon muutosten mahdolliset vaikutukset ja korvaustarpeet liikunnan palveluverkossa. Tässä yhteydessä on tarpeellista selvittää myös mahdolliset kevytrakenteiset liikuntasalien toteuttamisratkaisut. Kun opetusverkko on keskittymässä yhä suurempiin yksiköihin, vaikuttaa tämä myös liikuntasalien käyttöön niin opetustoiminnan järjestämiseen (liikunnan opetus, koulujen juhlat, niiden määrä ja useus) kuin tilojen vapaa-ajan käyttöönkin. Koulujen yhteydessä olevien liikuntasalien on oltava tarpeeksi suuria (vähintään 500 m²), jotta ne palvelevat vapaa-ajan käytön tarpeita, mutta myös koulun ja opetustoiminnan tarpeita yhä suurenevissa yksiköissä.

Nykyisten sisäliikuntapaikkojen kunnosta ja kehittämisestä on huolehdittava. Tikkurilan uimahalli peruskorjataan vuonna 2018. Korson koulun yhteydessä olevasta heikkokuntoisesta uimahallista luovutaan koulun purkamisen yhteydessä. Talven 2017–2018 aikana laadittavassa Vantaan vesiliikunnan olosuhteita koskevassa selvityksessä arvioidaan tarkemmin uimahallipalvelujen riittävyyttä, nykyisen uimahalliverkoston kattavuutta ja käyttäjäprofiilia sekä tulevia tarpeita. Tässä yhteydessä selvitetään tarkemmin myös maauimalan mahdollisia sijoituspaikkoja ja arvioidaan sen

investointi- ja käyttötalousmenoja. Vuoden 2018 aikana selvitetään, millä edellytyksillä ja aikataululla voitaisiin käynnistää Elmon urheilupuiston toteuttaminen. Osana tehtävää selvitystä arvioidaan Koillis-Vantaan uimahallin ja jäähallin toteuttaminen sekä kartoitetaan yksityisiä kumppaneita hankkeille.

Suomessa on 211 uimahallia. Yhtä uimahallia kohden asukkaita on 26 110. Vantaalla yhtä uimahallia kohden asukkaita on 43 870, Korson uimahallin poistuttua käytöstä 54 835 (asukasta/uimahalli). Suomessa on 52 asukasta yhtä vesineliöitä kohden, Vantaalla 78 (asukasta/m²). Korson poistuttua käytöstä Vantaalla on 84 asukasta yhtä vesineliötä kohden. Uimahallien palveluverkkoa kehitetään Tikkurilan ja Myyrmäen uimahallien palveluja kehittämällä ja uusien uimahallien toteuttamisella Koillis-Vantaalle ja Kivistöön.

Suomessa on 226 jäähallia ja 268 katettua kaukaloa. Yhtä katettua kaukaloa kohden Suomessa on keskimäärin 20 560 asukasta (asukasta/katettu kaukalo). Vantaalla yhtä katettua kaukaloa kohden 54 835 asukasta. Uuden jäähallin toteuttamista Elmon urheilupuiston selvitetään vuoden 2018 aikana.

Valtuustokauden aikana on tavoitteena selvittää Vantaalla olevien kallio-/väestösuojatilojen käyttö ja mahdollisuus niiden kehittämiseen liikuntakäyttöä varten.

Urheilupuistot. Myyrmäen urheilupuiston yleissuunnitelma päivitettiin vuonna 2017. Tavoitteena on toteuttaa yleissuunnitelman mukaiset toimenpiteet vaiheittain vuosien 2018–2022 aikana. Tikkurilan urheilupuiston yleissuunnitelman päivittäminen on tavoitteena aloittaa vuoden 2018 aikana.

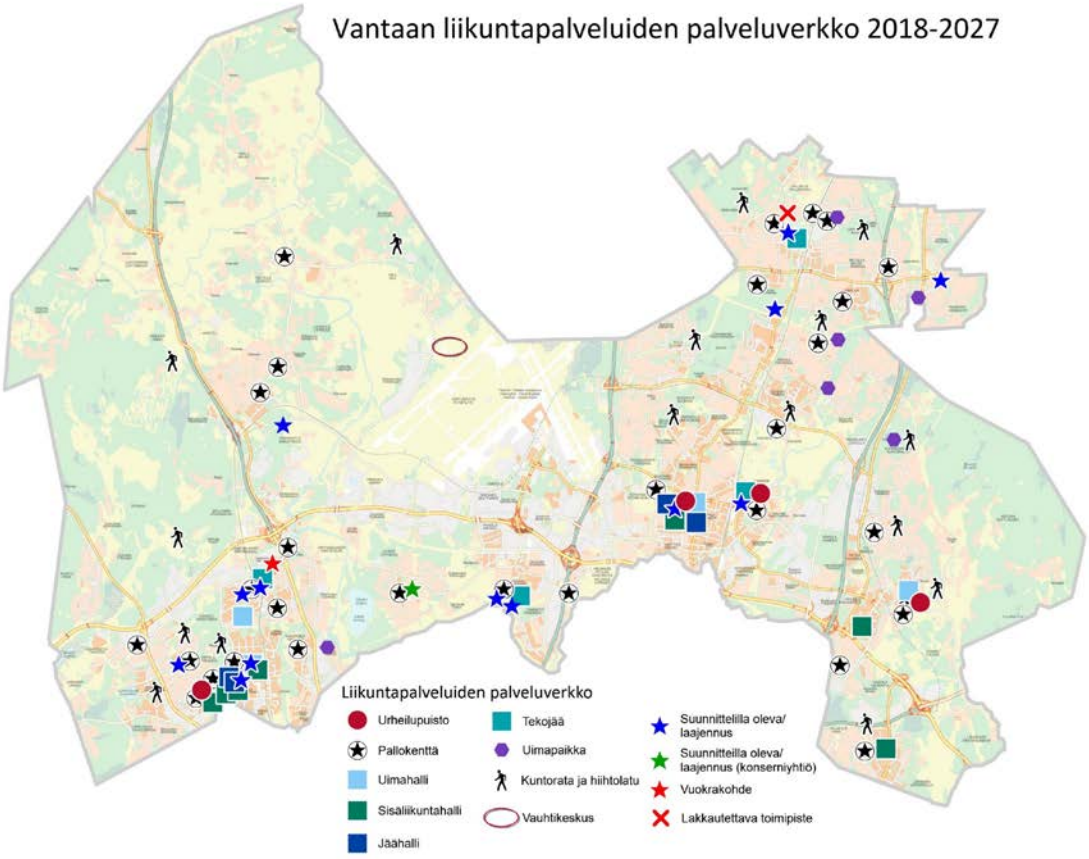
Elmon urheilupuiston toteuttamismahdollisuuksia selvitetään vuoden 2018 aikana. Selvityksen perusteella tehdään määrärahaesitykset investointiohjelmaan. Kivistön urheilupuiston edistämistä jatketaan alueen käytön suunnittelulla ja puiston toteuttaminen käynnistyy valtuustokauden aikana.

Urheilupuistojen toteuttaminen suunnitellulle tasolle edellyttää erillisrahoitusta. Puistojen toteuttaminen ei ole mahdollista nykyisellä urheilualueiden suunnitteluun ja rakentamiseen varatulla määrärahalla.

Vapaa-aika-, virkistys- ja liikunta-alueiden teemallisen yleiskaavan toteuttaminen. Yleiskaavalla ohjataan maankäyttöä ja määritellään kaupungin yhteinen tavoitetila tulevaisuuden Vantaasta. Vantaan uusi yleiskaava on tarkoitus laatia kuluvan valtuustokauden 2017–2020 aikana. Osana tätä työtä on tavoitteena laatia vapaa-aika-, virkistys- ja liikunta-alueiden teemallinen yleiskaava.

Yksityiset hankkeet. Yksityiset ja kumppanuushankkeet täydentävät kaupungin liikunnan palveluverkkoa. Tavoitellaan ensisijaisesti sisäliikuntahallien ja mahdollisesti jäähallien toteuttamista Elmon ja Kivistön urheilupuistoihin, myös Hakunilan ja Myyrmäen urheilupuistot ovat mahdollisia. Hankkeita tulee voida tukea myös maanvuokrauksen keinoin.

Yksityisten liikuntahankkeiden käsittelyä kaupungin organisaatiossa on selkiytetty. Tavoitteena on ollut vauhdittaa yksityisen investorin asemakaava-alueelle (VU- ja Y-alueet) tai kaupungin omistamalle yleiskaava-alueelle (VU,P1 -alueet) suunnitteleman liikuntahankkeen käsittelyä.

Kuva 31. Liikuntapalvelujen tulevaisuuden palveluverkko 2018–2027.

Tulevaisuuden palveluverkko

Liikunnan tulevaisuuden palveluverkon painopisteet ja kehittämistarpeet ovat ulkoliikuntapaikkojen ja lähiliikunnan palveluverkon sekä koulujen yhteydessä olevien liikuntasalien kehittäminen, uimahallien peruskorjauksien toteuttaminen, Elmon urheilupuiston toteuttamismahdollisuuksien selvittäminen, Kivistön urheilupuiston suunnittelu, vapaa-aika-, virkistys- ja liikunta-alueiden teemallisen yleiskaavan toteuttaminen sekä yksityisten hankkeiden edistäminen. Liikunnan tulevaisuuden palveluverkon painopisteet ja kehittämistarpeet on jaettu viiteen tavoitteeseen.

1. Ulkoliikuntapaikat ja lähiliikunnan palveluverkko
    - Lähiliikuntapaikat ja koulujen ja päiväkotien pihat paikallisina.
    - Lähiliikuntapuistot suuralueittain.
    - Kuusijärven profiilin nosto, alueen hallinnointi ja kehittäminen.
    - Skeittipaikat, frisbeegolfradat, kuntoiluportaat, kuntoilulaitteet.

2. Sisäliikuntapaikat
    - Koulujen yhteydessä olevat liikuntasalit merkittävänä osana liikunnan palveluverkkoa.
    - Uimahallien peruskorjaukset.
    - Elmon urheilupuiston uimahalli ja jäähalli, selvitys vuoden 2018 aikana.

3. Urheilupuistot
    - Yleissuunnitelmien laatiminen ja rahoituksen varmistaminen
    - Elmon urheilupuiston toteuttaminen, selvitys vuoden 2018 aikana.
    - Kivistön urheilupuiston suunnittelu.

4. Vapaa-aika-, virkistys- ja liikunta-alueiden teemallinen yleiskaava
    - Toteutetaan yleiskaavatyön yhteydessä.

5. Yksityiset hankkeet
    - Täydentävät kaupungin liikunnan palveluverkkoa.
    - Tavoitellaan ensisijaisesti sisäliikuntahallien ja mahdollisesti jäähallien toteuttamista Elmon ja Kivistön urheilupuistoihin.

8.1.8 Toimenpiteet toimialan palveluverkkojen investointikustannusten hallintaan

Sivistystoimi on osallistunut Toimitilainvestointien säästömahdollisuudet -työryhmään ja sitoutunut tämän työryhmän laatimiin toimenpiteisiin investointikustannusten hallitsemiseksi.

Sivistystoimen palvelujen osalta korostuvat etenkin yhteishankkeiden ja optimaalisen kokoisten hankkeiden toteuttaminen. Hankekoko vaikuttaa myös käyttötalouteen. Toimialan palvelujen kokonaisvaltaisessa palveluverkkosuunnittelussa otetaan huomioon olemassa oleva palveluverkko sisältäen myös huonokuntoisista, epätarkoituksenmukaisista ja epätaloudellisista tiloista luopumisen. Myös tähän vastataan optimaalisella ja aiempaa suuremmalla yksikkökoolla sekä yhteishankkeilla.

Nykyisissä sivistystoimen tiloissa on tehty viime vuosina tilankäytön tehostamista. Tarkastelua jatketaan edelleen, mutta voimakkaan väestönkasvun johdosta nykyisten tilojen käytön tehostamisella ei enää voida välttää uudishankkeiden tarvetta.

Sivistystoimen toimialalla kehitetään ja edistetään tulosaluerajat ylittävää tilojen yhteiskäyttöä tilojen käyttöaikaa pidentämällä ja lisäämällä tilojen käyttöä limittäin. Lisäksi toimintatapoja ja palvelujen tuottamista kehitetään tulosalueiden yhteistyönä.

Sivistystoimi edistää yhdessä tilakeskuksen kanssa vakioituja suunnitteluratkaisuja ja tilamalleja. Varhaiskasvatuksessa kehitetään päiväkotien moduulimallia. Perusopetuksessa kehitetään vakioituja tilamalleja uusiin oppimisympäristöihin.

Hankkeissa käytetään teknisesti kestäviä ja elinkaaritaloudellisesti järkeviä, laadukkaita ratkaisuja.

Huonetilaohjelmaa tarkentavien huonekorttien päivitystä jatketaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tilojen osalta. Tilojen ja niiden kalustuksen monikäyttöisyyden edistämiseksi suositaan vakioituja kalusteratkaisuja ja -kokonaisuuksia, jolloin kierrätettävyys ja joustava käyttö paranevat. Tyyppituotteet ovat yleensä erikoiskalusteita edullisempia ja kalustamisen kustannukset ovat paremmin ennakoitavissa.

8.2 SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

8.2.1 Sosiaaliasemat ja terveysasemat

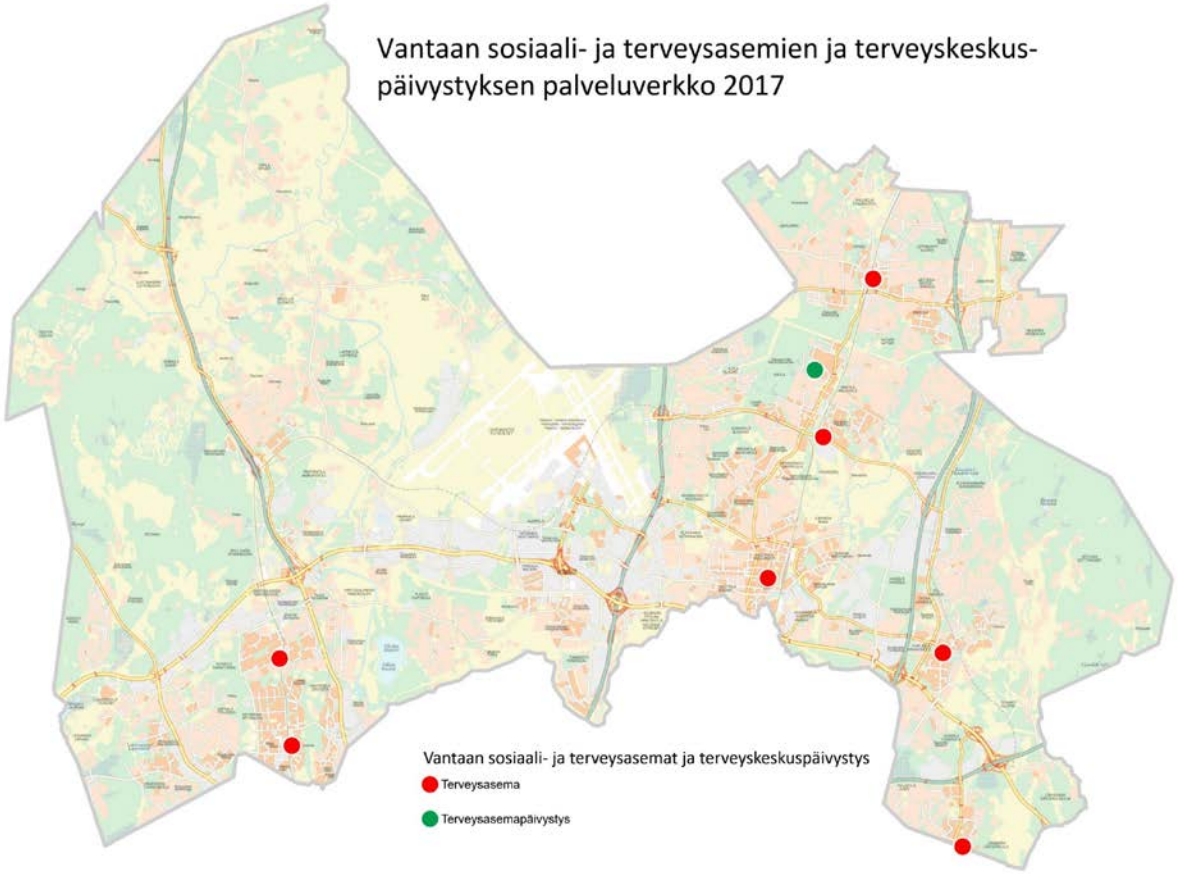
8.2.1.1 Palveluverkon nykytila

Terveysasemapalvelut jakaantuvat kolmeen alueelliseen tulosyksikköön, jotka ovat Länsi-Vantaa, Keski-Vantaa ja Pohjois-Vantaa. Jokaisella alueella on yksi monipuolisemman palveluvalikon terveysasema. Nämä terveysasemat sijaitsevat Myyrmäessä, Tikkurilassa ja Koivukylässä. Näiden lisäksi on suppeamman palvelun terveysasemat Martinlaaksossa, Länsimäessä, Korsossa ja Hakunilassa. Hakunilan ostoskeskuksessa sijaitsevan terveysaseman rakennus tullaan purkamaan, mutta ajankohdasta ei ole tietoa.

Sosiaali- ja terveysasemien palveluvalikoima vaihtelee asemittain. Sosiaali- ja terveysasemien palveluja ovat esimerkiksi: aikuisten ja perheiden sosiaalityön palvelut, apuvälinelainaamo, asiakasvastaava, depressiohoitaja, diabeetikoiden silmänpohjakuvaukset, diabetesyksikkö, ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvola, fysioterapia, haavahoitaja, hoitotarvikejakelu, IBD-vastaanotto, ihomuutosvastaanotto, jalkaterapia, kokemusasiantuntija, lastenlääkäri, lastensuojelun avohuolto, lasten terveyskeskuslääkäri, liikunta-apteekki, lääkärin vastaanotto, matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelupiste, matkailijoiden perus- ja erityisrokotukset, ortopedin vastaanotto, perheneuvola, pienkirurgiset toimenpiteet, psykiatrinen sairaanhoitaja, puheterapia, päiväpoliklinikka, reumavastaanotto, röntgenyksikkö (HUS), sairaanhoitajan ja terveydenhoitajan vastaanotto, siedätyshoito, skopiayksikkö, suun terveydenhuolto, tartuntatauti- ja hygieniayksikkö, terveysneuvonta, toimintaterapia, täydentävä toimeentulotuki, ultraäänitutkimukset, verenpaineen itsemittaus, yleisen rokotusohjelman mukaiset rokotukset, lasten psykologipalvelut, Vantaan terveys- ja sosiaalineuvonta Vinkkari, työterveysyksikkö ja äitiys- ja lastenneuvola.

Virka-ajan ulkopuolinen ja äkillisesti ja vakavasti sairastuneiden päivystys on Vantaalla keskitetty Peijaksen sairaalaan. Kyseessä on erikoissairaanhoidon yleislääketieteen yhteispäivystys, jossa hoidetaan perusterveydenhuollon päivystyshoitoa vaativat potilaat. Erikoissairaanhoidosta vastaa HUS. Pääkaupunkiseudun kunnissa (Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa) on sovittu, että potilas voi virka-ajan ulkopuolella asioida missä tahansa alueen päivystyspaikassa. Käytännössä suurin osa potilaista asioi oman kuntansa alueella.

Terveyspalvelujen sähköisiä palveluja ovat muun muassa sähköinen ajanvaraus, Marevan hoitoa saavien palvelut, eResepti, sähköinen hoidon tarpeen arviointi eHTA ja hoitotarvikkeiden tilaaminen. Päiväpoliklinikalle pääsyn tilannetta voi seurata internetissä ja päiväpoliklinikan voi valita ruuhkatilanteen perusteella. Palveluohjaus toteutuu myös keskitetyn puhelinpalvelun kautta.

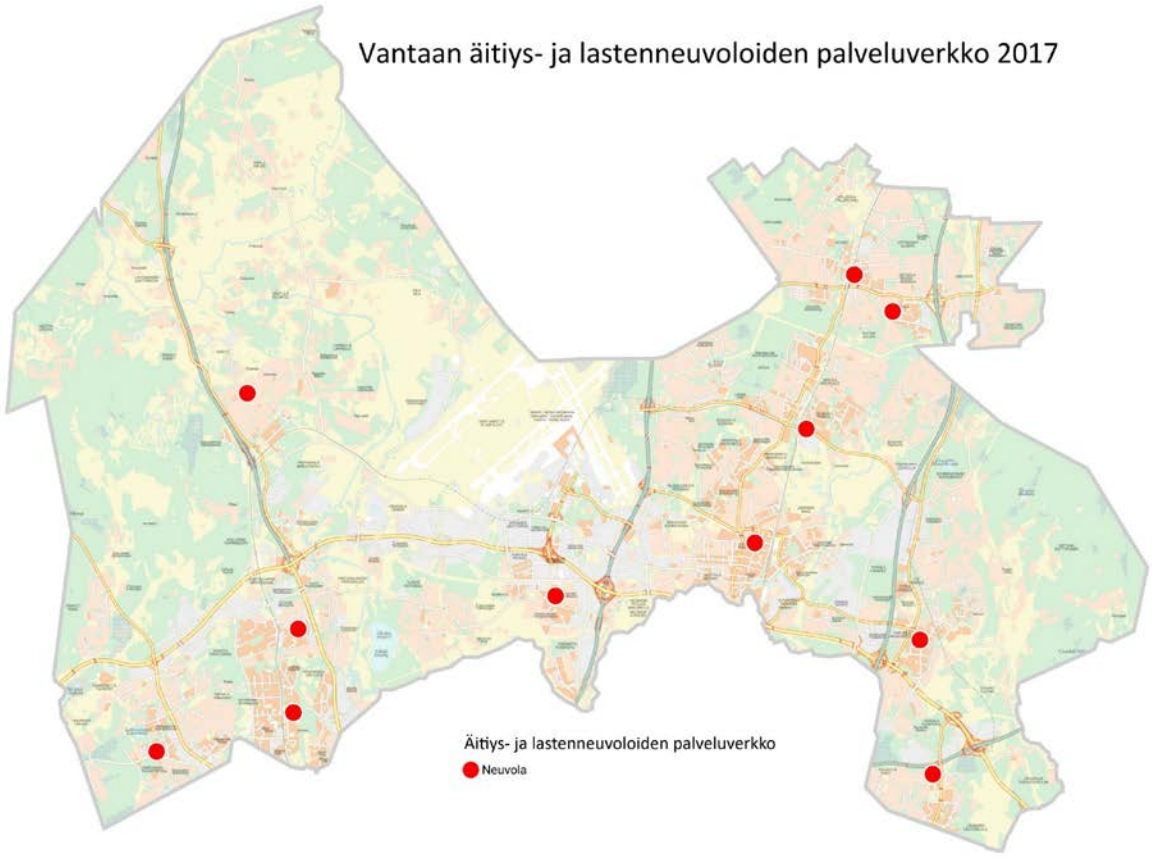

Kuva 32. Sosiaali- ja terveysasemien palveluverkko 2017.

8.2.2 Neuvolapalvelut

8.2.2.1 Palveluverkon nykytila

Äitiys- ja lastenneuvoloiden palveluverkkoa on keskitetty suunnitelmallisesti pienistä yksiköistä suurempiin, toiminnallisesti vähemmän haavoittuviin yksiköihin (18 vuonna 2006, 11 vuonna 2014–). Näin palvelua ja erilaista ryhmätoimintaa voidaan tarjota perheen omasta neuvolasta ympäri vuoden. Useissa neuvoloissa toimitilat tulevat jatkossa olemaan riittämättömät. Hakunilan ostokeskuksessa sijaitsevan neuvolan rakennus tullaan purkamaan, mutta ajankohdasta ei ole tietoa.

Kuva 33. Neuvoloiden palveluverkko 2017.

8.2.3 Muut terveyspalvelut

8.2.3.1 Palveluverkon nykytila

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto. Kouluterveydenhuollon palvelut ovat saatavilla pääsääntöisesti koulupäivän aikana koululta tai sen välittömästä läheisyydestä. Palveluihin sisältyvät terveydenhoitajan ja lääkärin vastaanottopalvelut.

Opiskeluterveydenhuollon palvelut järjestetään joko oppilaitoksessa tai keskitetyssä opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät lisäksi terveysasemapalvelut, suun terveydenhuolto, mielenterveys- ja päihdepalvelut sekä ehkäisyneuvolan palvelut edellä mainittujen toimintojen toimipisteissä.

Kuntoutuspalvelut. Fysioterapeutit, puheterapeutit sekä lasten ja aikuisten toimintaterapeutit työskentelevät useissa toimipaikoissa eri puolilla Vantaata. Apuvälinelainaus on keskitetty kahdelle terveysasemalle. Lisäksi apuvälinelainaustoimintaa on Katriinan sairaalassa sairaalasta kotiutuville potilaille. Ravitsemusterapeuttien ja kuulontutkijan toimipaikkana on Tikkurila.

Kuva 34. Kuntoutuspalvelujen palveluverkko 2017.

Päihdepalvelut. Ensisijaisesti alkoholia ja lääkkeitä päihteenä käyttäville täysi-ikäisille vantaalaisille ja heidän läheisilleen tarkoitetun A-klinikan toiminta on keskitetty Martinlaaksoon ja Tikkurilaan. Vantaan päihdevieroitusyksikkö on ympärivuorokautinen 18 vuotta täyttäneille vantaalaisille päihdeongelmaisille tarkoitettu katkaisu- ja vieroitushoitoyksikkö. Yksikkö toimii nyt väistötiloissa Helsingissä, mutta tavoitteena on saada uudet tilat remontoimalla Myyrinkodissa vapautuvia tiloja Myyrmäen vanhustenkeskuksen valmistuttua 2019.

H-klinikka on Myyrmäessä sijaitseva huumehoitoklinikka, joka tarjoaa palveluja täysi-ikäisille vantaalaisille. H-klinikkaan voi ottaa yhteyttä, jos on huolissaan omasta tai läheisensä huumeiden käytöstä. Sosiaali- ja terveysneuvontapisteet, Vinkkarit, sijaitsevat Tikkurilassa ja Myyrmäessä. Palvelut on tarkoitettu suonensisäisesti huumeita käyttäville.

Helsingissä sijaitsevan Peliklinikan asiakaspalvelut on suunnattu rahapeliongelmaisille ja heidän läheisilleen.

Vantaan ulkopuolelta ostopalveluna hankittava päihdehuollon kuntouttava laitoshoito on tarkoitettu 17 vuotta täyttäneille vantaalaisille henkilöille, joilla on haitallista päihteiden käyttöä tai pelaamista. Kuntouttavaa laitoshoitoa voidaan tarjota tarvittaessa myös asiakkaalle yhdessä perheen kanssa.

Kuva 35. Päihdepalvelujen palveluverkko 2017.

8.2.4 Terveyspalveluverkkojen kehittämistarpeet vantaalaisten näkökulmasta

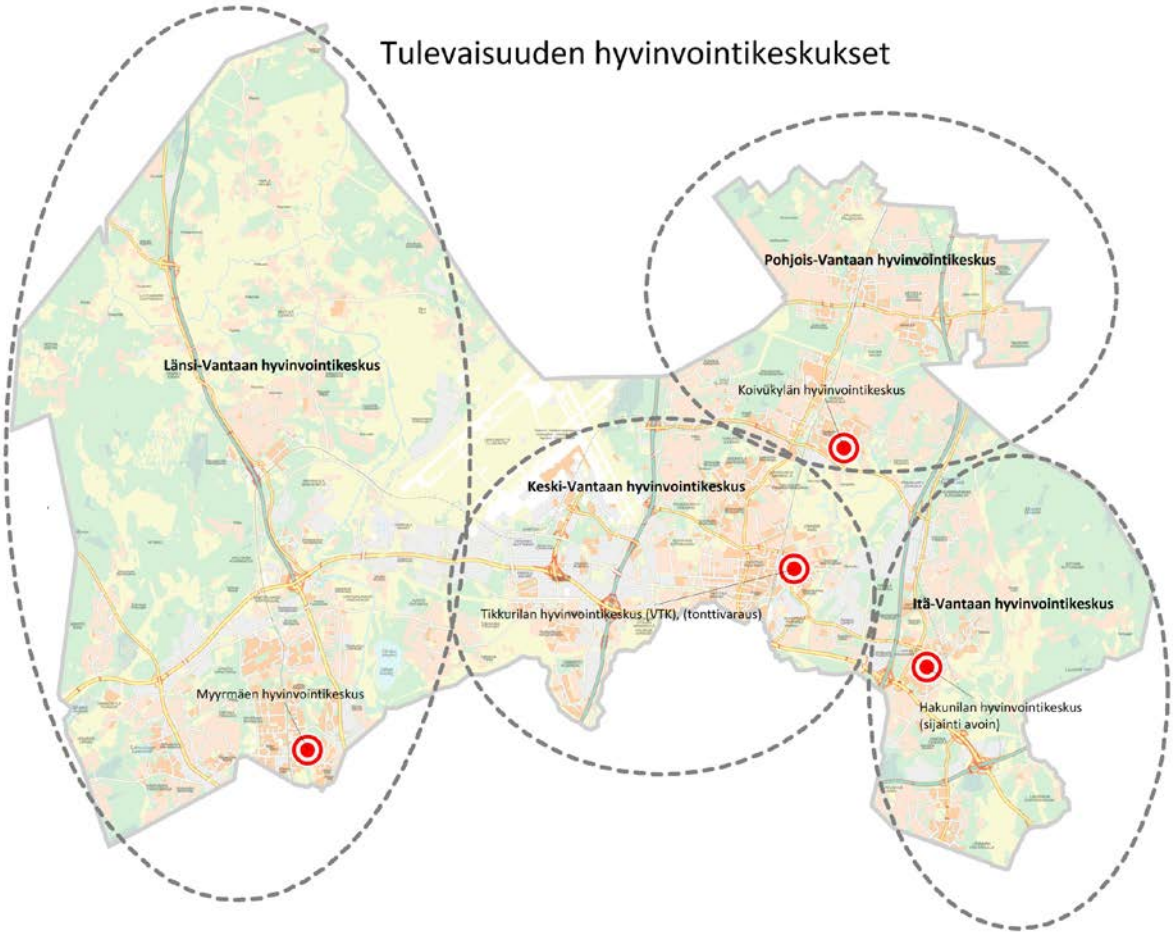
Terveysasemapalvelut tarjotaan jatkossa neljässä alueellisessa hyvinvointikeskuksessa (Länsi-, Keski-, Pohjois- ja Itä-Vantaan hyvinvointikeskus) sekä niiden sotekeskuksissa peruspalveluna hoitaja- ja lääkärivastaanottona.

Neuvolapalvelut ovat perheiden helposti saavutettavissa ja perhekeskus -toimintamallia kehitetään.

Päihdepalvelujen liikkuvia palveluja lisätään.

Kuntoutuspalvelut sijoitetaan hyvinvointikeskuksiin.

Terveyspalvelujen tulosyksiköt tuottavat väestön tarpeen ja lainsäädännön (muun muassa Terveydenhuoltolaki; Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta ja Päihdehuoltolaki) mukaiset perusterveydenhuollon palvelut kuntalaisille.

Kuva 36. Tulevaisuuden hyvinvointikeskukset.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Tavoitteena on tulevaisuudessa keskittää sosiaali- ja terveyspalvelut neljään laajan palvelun alueelliseen hyvinvointikeskukseen, joihin kuuluvat kaikki alueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Yhteisen asiakastietojärjestelmän ohella kehitetään yhteen sovitettuja toimintaprosesseja, palveluohjausta sekä ajanvarausjärjestelmiä.

Hyvinvointikeskuksiin sisältyvät myös sotekeskukset, joissa tarjotaan peruspalveluna hoitaja- ja lääkärivastaanottoa sekä muut alueen sotepalvelut.
Hyvinvointikeskukset ovat:

1) Länsi-Vantaa: Myyrmäki ja sen sotekeskukset Martinlaakso ja Kivistö
2) Keski-Vantaa: Tikkurila
3) Pohjois-Vantaa: Koivukylä ja sen sotekeskus Korso sekä
4) Hakunila ja sen sotekeskus Länsimäki.

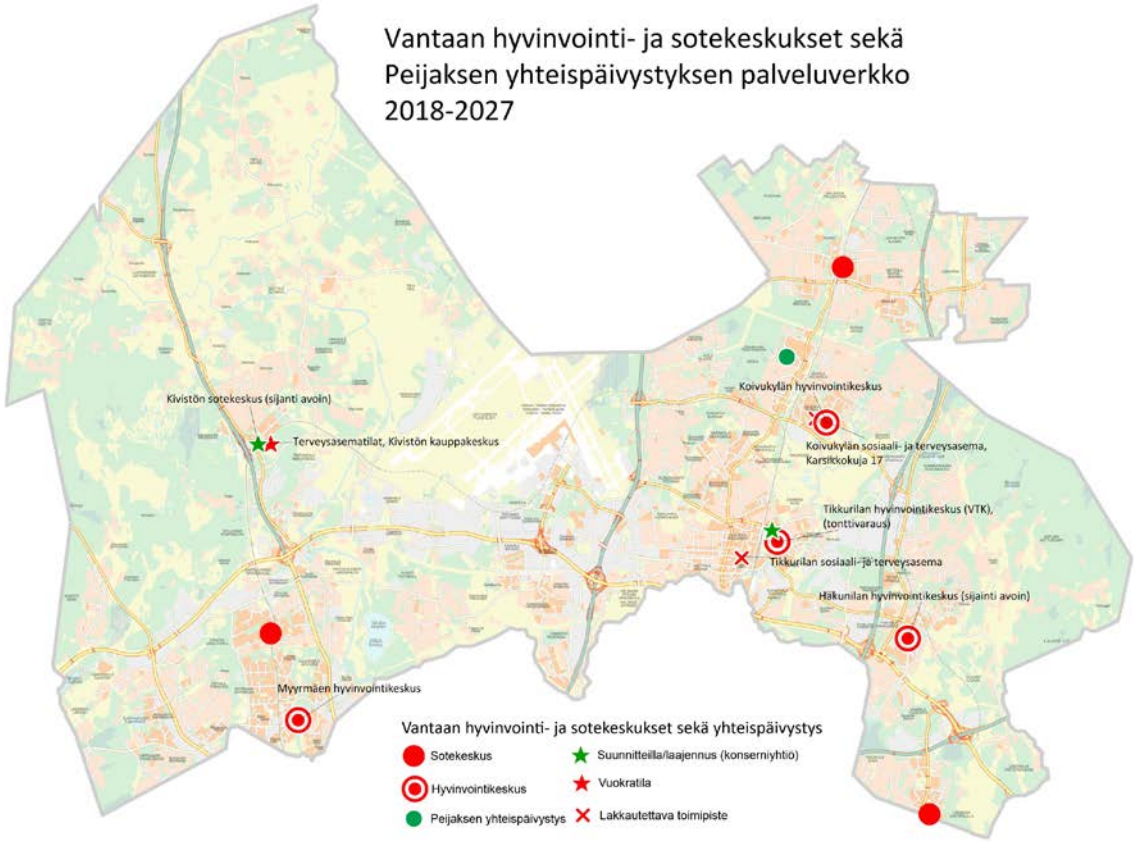
Tikkurilan uuden hyvinvointikeskuksen rakentaminen on välttämätöntä. Nykyisellä Tikkurilan terveysasemalla toteutetaan ainoastaan toimintaa ylläpitäviä korjaustöitä, jotta tilat olisivat käyttökelpoiset hyvinvointikeskuksen valmistumiseen asti. Hankkeelle on alustava tonttivaraus Jokiniemessä, Tikkurilan asemaa vastapäätä. Tikkurilan hyvinvointikeskuksen toiminnan käynnistyessä uusiin tiloihin keskitetään lähinnä eri puolilla Tikkurilaa sijaitsevien sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden toimintoja. Myös Aviapoliksen alueelle tarvitaan väestömäärän kasvuun perustuen tonttivarauksia tulevaisuuden sotekeskuksen tarpeita varten.

Myyrmäen hyvinvointikeskuksen kehittäminen on mahdollista laajentamalla kaavamuutoksen kautta nykyistä Myyrmäen sosiaali- ja terveysasemaa. Väestömäärän kasvu Kivistössä vaatii terveyspalvelujen lisäämistä alueelle. Kivistön terveysaseman 1. vaiheeksi on suunniteltu vuoden 2020 lopussa valmistuvasta kauppakeskuksesta vuokrattava toimitila, 2. vaiheen tavoitteena on sotekeskuksen toteuttaminen kauppakeskuksen viereiselle tontille.

Tulevaisuudessa toimitilojen käyttöastetta tullaan tehostamaan myös virka-ajan ulkopuolella. Myös päivystysasetus edellyttää, että kunnan tai kuntayhtymän on huolehdittava siitä, että kiireellistä hoitoa on saatavilla kaikkina vuorokauden aikoina joko kiireettömän hoidon yhteydessä tai erillisessä päivystystä toteuttavassa yksikössä. Päivystyksen toteuttaminen arvioidaan maakunta- ja soteuudistuksen toteuttamisen yhteydessä. Terveysasemilla annettavaa kiirevastaanottoa lisätään vuoden 2018 aikana virka-ajan ulkopuoliseen toimintaan. Psykiatrisen hoidon järjestäminen, esimerkiksi psykiatrisen sairaalan mahdollinen sijoittuminen Vantaalle, edellyttää yhteistä tarkastelua HUS:n kanssa.

Neuvolatoiminnan suunnittelun tavoitteena on niin sanottu perhekeskus -toimintamalli, jossa lapsiperheiden palveluja kootaan yhteen muun muassa avointen päiväkotien tai muiden asukkaiden kokoontumispaikkojen yhteyteen. Näin jo olemassa olevien tilojen yhteiskäyttöä eri toimijoiden ja asiantuntijoiden kesken lisätään mahdollisuuksien mukaan uusia toimintatapoja kehittämällä. Koivukylän hyvinvointikeskuksen väestöltään kasvavalle Ilola–Asolan alueelle tarvitaan 2020-luvun alkupuolella uusi neuvola, joka voidaan toteuttaa esimerkiksi ns. monitoimitilan yhteyteen. Kehittämisen lähtökohtana jatkossakin on, että neuvolaverkosto on usein käytettävä palvelu, joka tarjotaan kuntalaisten lähiympäristössä ja johon on helppo hakeutua myös palveluohjauksen kautta.

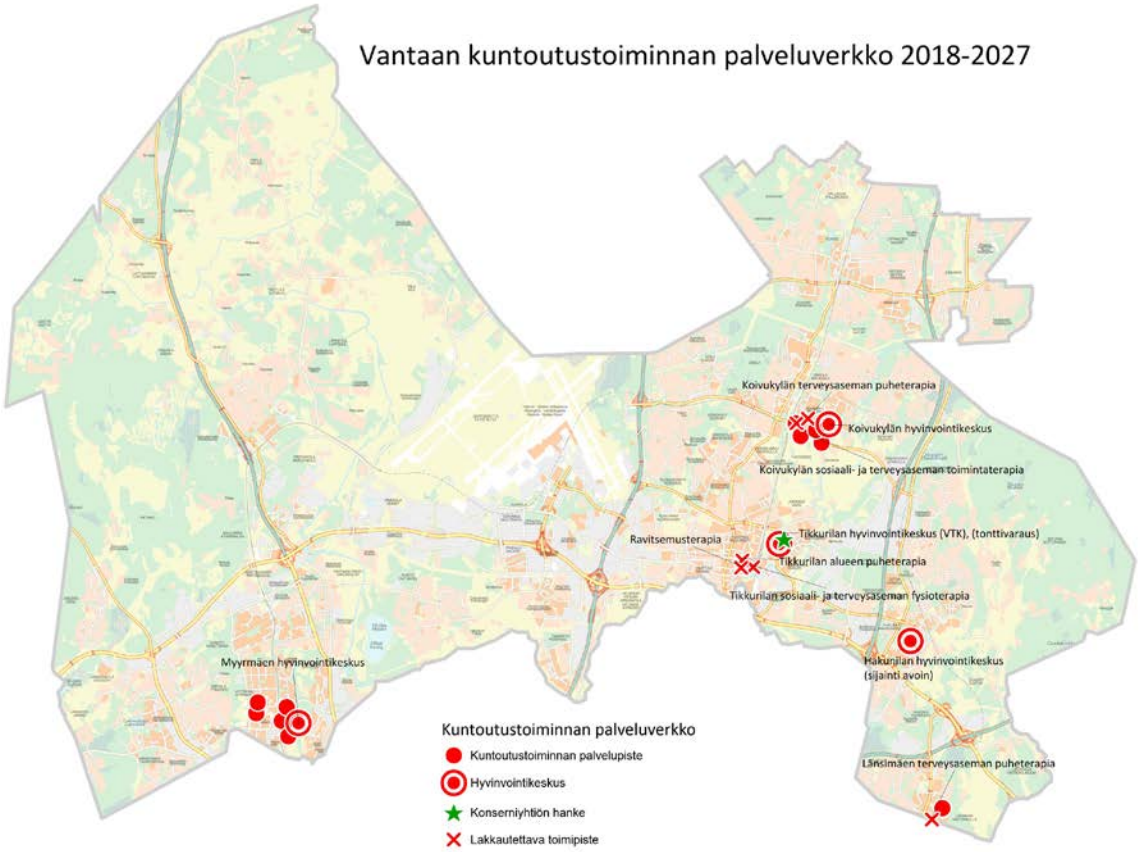
Päihdepalveluissa työote on muuttumassa jalkautuvaksi. Työntekijät liikkuvat asiakkaiden luokse kasvavassa määrin, mutta myös asiakasvastaanottotiloja tullaan edelleen tarvitsemaan muun muassa ryhmähoitoja varten sekä hoidon luottamuksellisuuden varmistamiseksi.

Kuva 37. Hyvinvointikeskusten tulevaisuuden palveluverkko 2018–2027.

Kuva 38. Neuvoloiden tulevaisuuden palveluverkko 2018–2027.

Kuva 39. Kuntoutuspalvelujen tulevaisuuden palveluverkko 2028–2027.

Kuva 40. Päihdepalvelujen tulevaisuuden palveluverkko 2018–2027.

8.2.5 Muut sosiaalipalvelut

8.2.5.1 Palveluverkon nykytila

Sosiaalihuollon palveluja tarjotaan edellä mainittujen sosiaali- ja terveysasemien (kohta 8.2.1.) lisäksi useissa muissa toimipaikoissa. Valtaosa sosiaalihuollon palveluista järjestetään Tikkurilan suuralueella.

Uusien asiakkaiden palvelut -yksikössä Vernissakadulla kaupunkilaiset saavat sosiaalipalvelujen ohjausta, neuvontaa sekä sosiaalihuolto- tai lastensuojelulain mukaista palvelutarpeen arviota. Vernissakadulla toimivat myös nuorten (alle 25-vuotiaiden) sosiaalipalvelut, nuorten psykososiaaliset palvelut, maahanmuuttajapalvelut, aikuissosiaalityön asumispalvelut, lastensuojelun tukipalvelut, lapsiperheiden varhaisen tuen palvelut sekä sosiaali- ja kriisipäivystys.

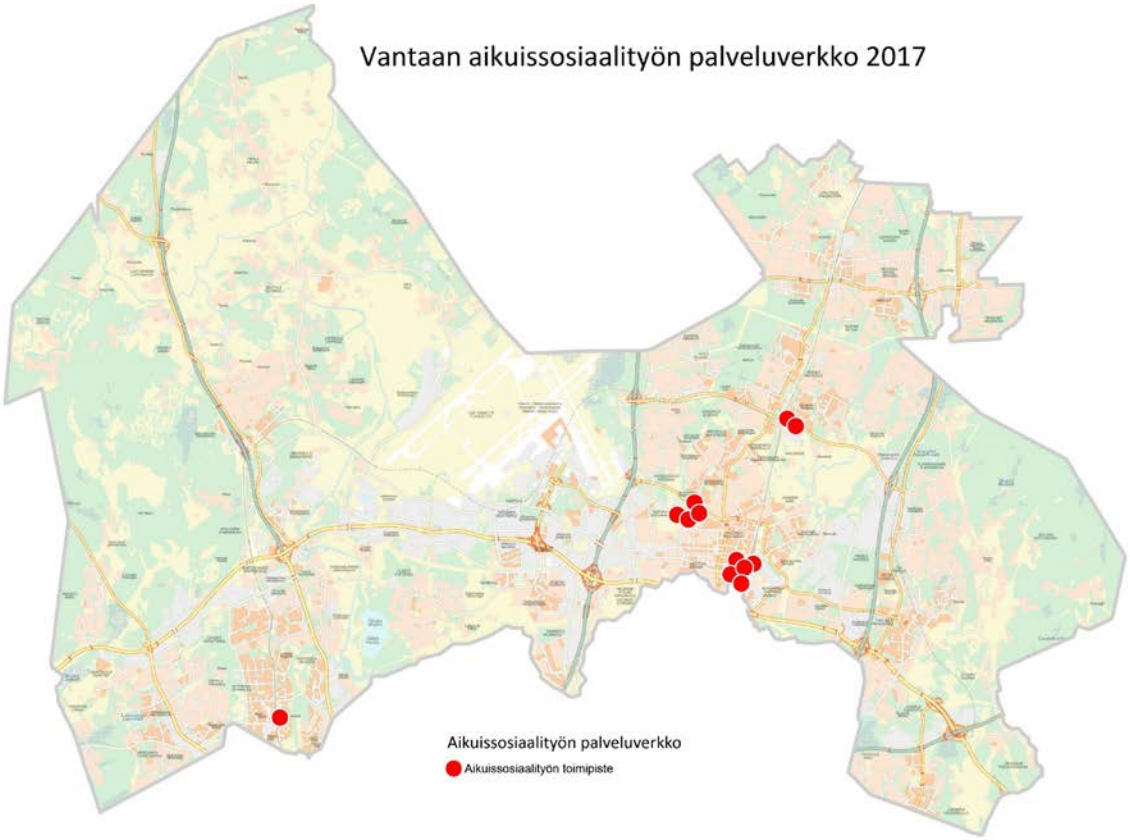
Vantaan omista lastensuojelulaitoksista Viertola ja Kuusela toimivat Tikkurilassa, ja Tammirinteen vastaanottokoti Seutulassa. Itä-Vantaan lastensuojelun avohuollon tilat, lastensuojelun sijaishuollon sosiaalityö, talous- ja velkaneuvonta, Keski-Vantaan lasten psykologipalvelut, perheoikeudellisten asioiden yksikkö ja sovittelutoiminnan toimisto sekä maahanmuuttajapalvelujen tuetun asumisen yksikkö sijaitsevat eri puolilla Tikkurilaa.

Eri puolilla Vantaata sijaitsee sekä omia että ostopalveluna hankittuja sosiaalihuoltolain mukaisia asumisen palveluja. Myös vastaanottoperheet sekä useat ostopalvelulaitokset tarjoavat lastensuojelun sijaishuoltoa laajalla alueella.

Lapsiperheiden kotipalvelun toimistot sijaitsevat Martinlaaksossa ja Korsossa. Itse palvelut tuotetaan asiakkaiden kotona. Pakkalassa toimii Länsi-Vantaan perheneuvola sekä varhaisen tuen yksikkö perhekoutsit, jotka jalkautuvat ympäri Vantaata.

Koulun sosiaalityö muodostaa laajan palveluverkon. Ainakin toistaiseksi psykososiaalisiin palveluihin kuuluvat koulukuraattorien palvelut toteutetaan koulujen opiskelijahuollon osana kaikissa esiopetuksen, perusopetuksen ja toisen asteen oppilaitoksissa. Osa oppilashuollon kouluilla ja oppilaitoksissa sijaitsevista tiloista on ahtaita tai toimintaan sopimattomia muun muassa sisäilmaongelmien takia.

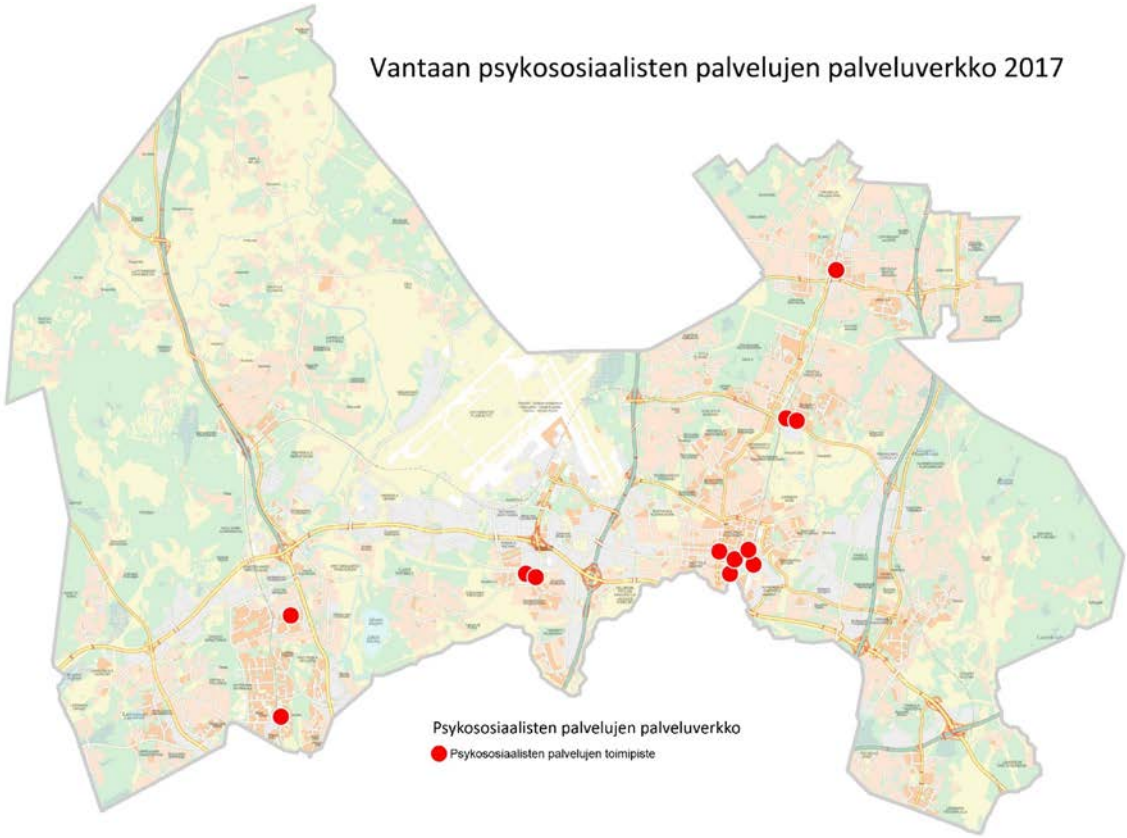
Osa palveluista tapahtuu puhelimitse tai sähköpostitse, eikä asiointi aina vaadi toimipisteessä käyntiä. Yksi esimerkki täysin sähköisestä palvelusta on täydentävän toimeentulotuen hakeminen.

Kuva 41. Aikuissosiaalityön palveluverkko 2017.

Kuva 42. Lastensuojelun palveluverkko 2017.

Kuva 43. Psykososiaalisten palvelujen palveluverkko 2017.

8.2.5.2 Palveluverkon kehittämistarpeet vantaalaisten näkökulmasta

Sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaiset palvelut tarjotaan ensisijaisesti alueellisissa laajan palvelun hyvinvointikeskuksissa sekä niiden eri puolilla Vantaata sijaitsevissa vastaanottotiloissa, kuten esimerkiksi perhekeskusten ja oppilaitosten yhteydessä. Monipuoliset työtilat tukevat palvelujen järjestämistä, tavoitettavuutta ja kohdentumista myös heikommassa asemassa olevien asiakasryhmien kohdalla. Asiakasohjaus ja etsivä työ tukevat palveluverkon kattavuutta. Kotiin vietävät ja digitaaliset palvelut lisääntyvät edelleen.

Palveluverkon kehittämistarpeet
Sosiaali- ja terveyspalvelujen yleinen kehittämisen tarve liittyy asiakkaiden palvelujen integraatioon, joka on mahdollistettava hyvinvointikeskusten toiminnan yhteydessä. Palveluissa on huomioitava koko palveluketjun toimivuus. Väestömäärän kasvu lisää palvelujen kysyntää ja yhteensovittamista. Muun muassa sosiaalihuoltolakiin, lastensuojelulakiin ja kotoutumislakiin perustuva toiminta tulee maakuntamallissa olemaan viranomaistoimintaa, johon kytkeytyy laajempi joukko myös muita palveluntuottajia ja toimijoita. Viranomaistoiminta tapahtuu edelleen lähinnä vastaanottotiloissa, vaikkakin liikkuvan työn osuus tulee lisääntymään.

Tikkurilan uuden hyvinvointikeskuksen valmistuttua kaikki alueen palvelut lastensuojelulaitoksia ja erityisasumisen yksikköjä lukuun ottamatta keskitetään uuteen hyvinvointikeskukseen. Sitä ennen tavoitteena on keskittää lastensuojelun Itä-Vantaan kaksi toimintayksikköä yhteen toimipaikkaan Tikkurilaan vuoden 2018 aikana. Veromiehen kehittyvään kaupunginosaan Huberin alueelle tarvitaan kivijalkatila perhekeskustyyppistä toimintaa varten.

Maahanmuuttajien lisääntyvä määrä lisää peruspalvelujen ja erityispalvelujen tarvetta. Maahanmuuttajapalvelut järjestää myös yhteistyössä kolmannen sektorin, seurakunnan, oppilaitosten ja muiden tahojen kanssa laaja-alaista kotoutumista tukevaa ryhmätoimintaa. Tämä toiminta on myös huomioitava palveluverkon suunnittelussa.

Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen uusi laajennusosa mahdollistaa perhekuntoutuksen laajentamisen ja kehittämisen. Koisoniityn asumispalvelukeskuksen suunnitelman tarkentaminen ja keskuksen rakentaminen on tarkoitus aloittaa vuoden 2018 aikana.

Kuraattoripalvelujen mahdollinen siirto osaksi sivistystoimea muuttaa koulun sosiaalityön rakenteita olennaisesti ja siksi muutoksen vaikutuksia on tärkeää arvioida ennakoivasti lasten, nuorten ja perheiden kannalta.

Tulevaisuudessa yhä suurempi osa palveluista voidaan tuottaa etäyhteyksien kautta. Palvelujen saavutettavuutta lisätään kehittämällä sähköisiä palveluja (muun muassa verkkosivustojen esteettömyys, ymmärrettävyys, kielivalikoima) niin, että vahvistetaan haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden mahdollisuutta saavuttaa ne (esimerkiksi maahanmuuttajat, vammaiset henkilöt, lapset, väkivaltaa kokeneet). Lisäksi niin sanottua etsivää työtä kehittämällä voidaan tavoittaa haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä, jotka eivät syystä tai toisesta ole hakeutuneet palveluihin. Palvelutuotannossa pyritään vastaamaan enemmän varhaisen tuen tarpeeseen. Jatkossa painopistettä tullaan myös siirtämään enemmän ennaltaehkäiseviin palveluihin.

Hyvinvoinnin polarisoituminen (eriarvoistuminen ja lapsiperheköyhyys) sekä maahanmuutto lisäävät tarvetta myönteisen erityiskohtelun kohdentamiselle alueille, joilla ilmiöt tulevat voimakkaasti esille.

Kuva 44. Aikuissosiaalityön palveluverkko 2018–2027.

Kuva 45. Lastensuojelun palveluverkko 2018–2027.

Kuva 46. Psykososiaalisten palvelujen palveluverkko 2018–2027.

8.2.6 Vanhus- ja vammaispalvelut

8.2.6.1 Palveluverkon nykytila

Vanhuspalvelulain (laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista) mukaan laitoshoito on perusteltua ainoastaan lääketieteellisin ja eräin muin perustein. Tämä on merkinnyt hoiva-asumisen palveluissa laitoshoidon purkamista ja asumisen palvelujärjestelmän luomista.

Kotona asumisen tuki. Vanhusten ja vammaisten asiakasohjausyksikön vastuulle kuuluvat asiakasneuvonta, palveluohjaus, palvelutarpeen selvittäminen, sosiaalityö, omaishoidon tuki, vanhusten ja vammaisten liikkumista tukevat palvelut ja kuljetuspalvelut sekä henkilökohtainen apu. Ikäihmisten asiakasohjauksen toimipaikkoja on yksi Länsi-Vantaalla ja toinen Itä-Vantaalla. Vammaispalvelujen asiakasohjauksen työntekijöiden työtila on Myymäessä.
Asiakasohjauksen työntekijät tekevät kotikäyntejä asiakkaan luo tai tapaavat asiakkaan eri puolilla Vantaata olevissa asiakastapaamishuoneissa.

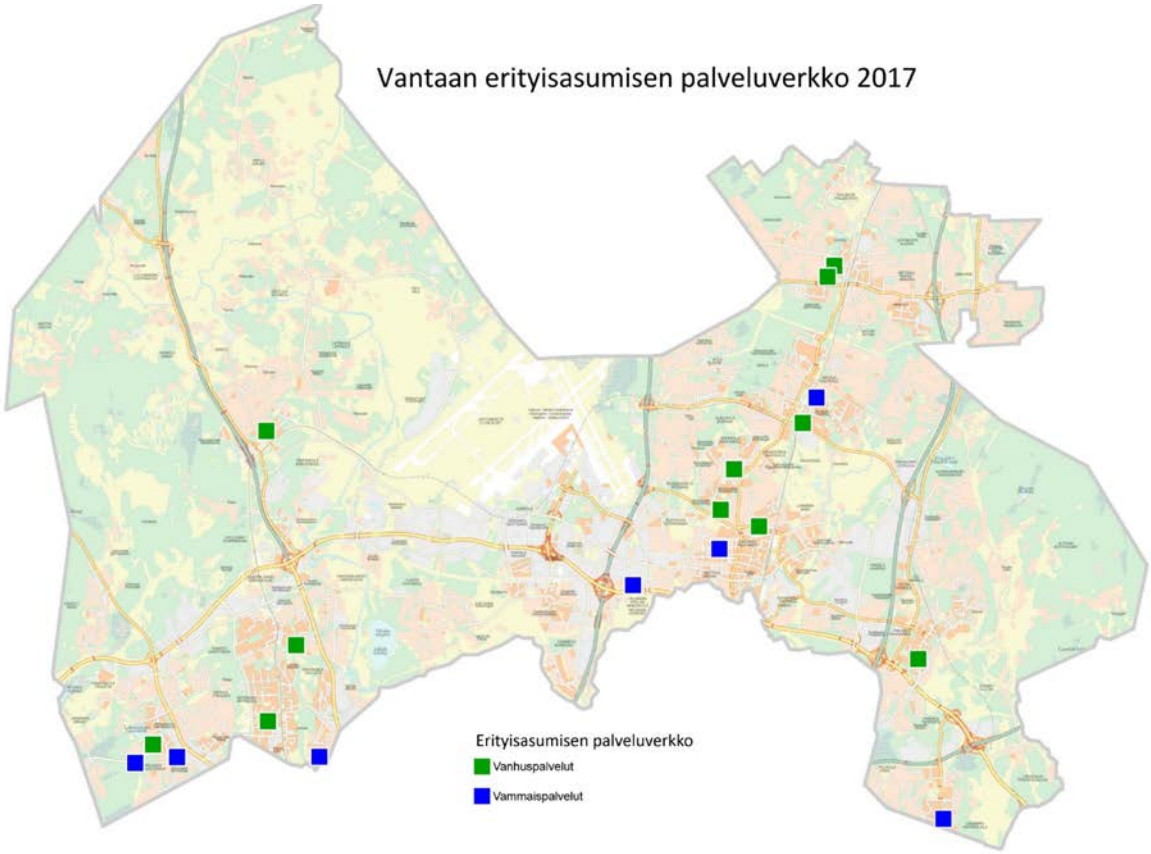
Kotihoidolla on kahdeksan alueellista toimintayksikköä eri puolilla Vantaata ja Tikkurilassa yksi koko Vantaan alueella toimiva akuutti arviointi- ja kotikuntoutusyksikkö. Vanhusten kotihoito tuotetaan pääosin omana toimintana ostopalvelujen täydentäessä omaa tuotantoa.
Vantaalla on kolme omaa kehitysvammaisten päivätoiminnan yksikköä. Vammaispalvelulain mukaista päivätoimintaa järjestetään kahdessa yksikössä. Vammaisten päivätoiminnasta noin 50 % hankitaan ostopalveluina.

Erityisasuminen. Vantaalla on seitsemän kunnallista palvelutaloa, joista kolmessa henkilökunta on paikalla ympäri vuorokauden. Lisäksi kaupungissa on yksityisiä palvelutaloja, joihin viedään kaupungin kotihoidon palveluja.

Vanhusten hoiva-asumisen yksiköissä eri puolilla Vantaata järjestetään ympärivuorokautista sekä pitkä- että lyhytaikaista hoiva-asumista tehostetun asumispalvelun hoiva- ja pienryhmäkodeissa sekä laitoshoidossa. Palveluista noin 24 % järjestetään omana toimintana ja 76 % ostopalveluina. Alueellisessa tarkastelussa hoitopaikkoja on riittävästi Koivukylän alueella suhteutettuna 75+ väestöön.

Vammaisille asumispalveluja järjestetään vammaispalvelulain ja kehitysvammaisten erityishuoltolain perusteella. Asiakaspaikoista noin 80 prosenttia hankitaan ostopalveluna, joista puolet sijaitsee Vantaan rajojen ulkopuolella. Kaupungin omana toimintana vaikeavammaisten asumispalvelua järjestetään Tikkurilan Keltamokodissa.

Vantaan sairaala. Tällä hetkellä sairaalapaikkoja on 1,5 %/ 75 vuotta täyttäneet, sisältäen myös alle 75-vuotiaiden tarpeen. Sairaalapalvelut tuotetaan omana toimintana Katriinan sairaalassa (7 vuodeosastoa lyhytaikaiseen hoitoon sekä päiväsairaala ja geriatrinen vastaanotto). Peijaksen sairaalan yhteydessä toimii geriatrisen akuuttiyksikön vuodeosastot AKOS 1 ja AKOS 2. Geriatrisilla akuuttiosastoilla hoidetaan pääasiassa päivystyksen kautta sairaalaan ohjautuneita potilaita. Sairaalatoimintaan kuuluvat myös kotisairaala ja kotihoidon yöhoito. Katriinan sairaalan potilaista suurin osa tulee jatkohoitoon erikoissairaanhoidosta. Lisäksi lyhytaikaisia kuntoutuspalveluja ostetaan Kaunialan sairaalasta.

Kuva 47. Erityisasumisen palveluverkko 2017.

Kuva 48. Vantaan sairaaloiden palveluverkko 2017. Palveluverkkoon sisältyy myös Kaunialan sairaala Oy (Kylpyläntie 19, 02700 Kauniainen).

8.2.6.2 Palveluverkon kehittämistarpeet vantaalaisten näkökulmasta

Turvataan laadukas, kustannustehokas ja vaikuttava vanhus- ja vammaispalvelujen tarjonta.

Palveluverkon kehittämistarpeet
Vanhus- ja vammaispalvelut sisältyvät alueellisiin hyvinvointikeskuksiin: Länsi-Vantaalla Myyrmäen, Keski-Vantaalla Tikkurilan, Pohjois-Vantaalla Koivukylän ja Itä-Vantaalla Hakunilan hyvinvointikeskukseen.

Kotona asumisen tuki. Tarve vanhusten kuntouttavalle ja kotona asumista tukevalle päivätoiminnalle tulee kasvamaan. Hakunilan ostoskeskuksessa sijaitsevan päivätoimintakeskuksen ja kotihoidon tilojen rakennukset tullaan purkamaan, mutta ajankohdasta ei ole tietoa. Kotihoidon henkilökunnan tukipisteiden alueellinen sijainti arvioidaan terveysasemien ja vanhustenkeskusten peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeiden yhteydessä.

Vammaisten päivätoimintaan tarvitaan Paimenentien toimintakeskusta korvaava tila vuoden 2018 aikana. Vammaisten työllistymistä tukeviin toimintoihin kuuluvalle Käenkukalle tarvitaan myös suuremmat tilat nykyistä keskeisemmältä paikalta.

Erityisasuminen. Vanhusten palvelutaloasumisen tavoitteena on, että asuntoja on 2 prosentille 75 vuotta täyttäneistä sisältäen myös nuorempien tarpeen. Tämä merkitsee noin 400 palvelutaloasuntoa vuoteen 2027 mennessä; vuonna 2018 asuntoja on 260. Veturipolun palvelutalo tullaan purkamaan lähivuosina. Tikkurilan ja Hakunilan alueille on tarvetta vanhustenkeskuksille, joiden avulla alueelliset paikkamäärät saadaan tasapainoon. Myyrmäen vanhustenkeskus tulee korvaamaan Veturipolun ja Raikukujan palvelutalot vuonna 2019. Uusi vanhustenkeskus tarvitaan pitemmällä aikavälillä myös Kivistöön. Tarvetta on myös eri puolille Vantaata rakenteilla oleville vapaarahoitteisille palvelutaloasunnoille.

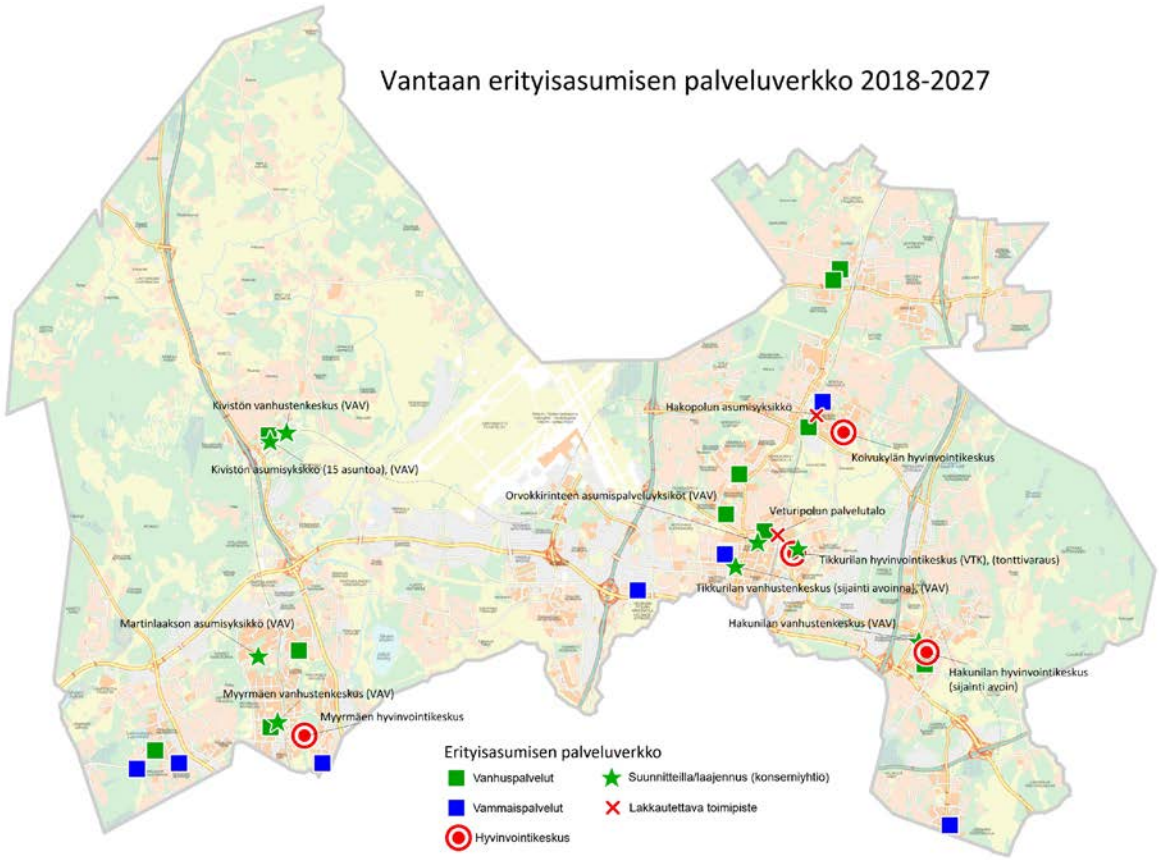
Vanhusten hoiva-asumisen palvelutarve on väestön nopean ikääntymisen vuoksi jatkuvasti kasvava. Hoitopaikoista suuri osa sijaitsee tällä hetkellä Vantaan rajojen ulkopuolella. Tämän hetken arvion mukaan vuonna 2027 tarvitaan yhteensä yli 1 800 hoitopaikkaa eli noin 600 hoivapaikkaa enemmän kuin nykyisin, ja näistä noin kuudesosa lyhytaikaishoitoon.
Palveluja ja asumista keskitetään aiempaa enemmän vanhustenkeskuksiin (Ikääntyneen väestön hyvinvointikeskus). Erillisiä palvelutaloja ei enää rakenneta, vaan vanhustenkeskuksiin rakennetaan eritasoista tuettua asumista; palvelutaloasumista sekä hoivakoteja muistisairaille, jotta asukkaiden ei tarvitse toimintakyvyn heiketessä muuttaa pois toiseen yksikköön.

Vammaispalvelut järjestetään jo nykyisin niin sanottua monituottajamallia noudattaen. Vammaispalvelulain mukaista vaikeavammaisten palveluasumista järjestettiin 120 henkilölle vuonna 2017. Jatkossa tarvitaan noin 10 uutta asuntoa/vuosi.

Martinlaaksoon valmistuu vuonna 2018 kehitysvammaisille 15-paikkainen asumisen yksikkö, jonka palvelut tuotetaan omana toimintana. Tämän jälkeen kehitysvammaisten asumiseen tarvitaan noin 15 uutta asuntoa vuosittain. Lisäksi tarvitaan pääosin normaaliin asuntotuotantoon integroituja asumisyksiköitä, jotta asumispalveluja on mahdollista järjestää nykyistä enemmän Vantaalla.

Vantaan sairaala. Koska potilaiden hoidon vaativuus kasvaa, siirretään hoitopaikkoja päivystävien sairaaloiden yhteyteen, jolloin laboratorio, röntgen, päivystys ja erikoislääkärikonsultaatiot ovat käytettävissä 24/7. Tavoitteena on lisätä sairaalatoimintaa lähempänä erikoissairaanhoidon toimipaikkoja. Tämä vaatii joko lisärakentamista Peijaksen alueelle tai Peijaksen osastojen siirtymistä erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon. Päiväsairaalatoimintaa kehitetään kuntoutuksen tarpeet huomioiden.

Vantaalla on käytössä Kaunialan sairaalassa yhteensä 140 paikkaa (tilanne 6/2017), joista valtaosa on laitoshoidon paikkoja. Mahdollisesti vapautuvia lisäpaikkoja vuodelle 2018 on 40. Neuvotteluja laitoshoidon muuttamisesta tehostetuksi asumispalveluksi jatketaan ja tavoitteena on Kaunialan toiminnan muuttaminen vastaamaan Vantaan kaupungin tarvetta ja vanhuspalvelulain vaatimuksia.

Kuva 49. Erityisasumisen palveluverkko 2018–2027. Palveluverkkoon sisältyy myös Kaunialan sairaala Oy (Kylpyläntie 19, 02700 Kauniainen).

8.2.7 Suun terveydenhuolto

8.2.7.1 Palveluverkon nykytila

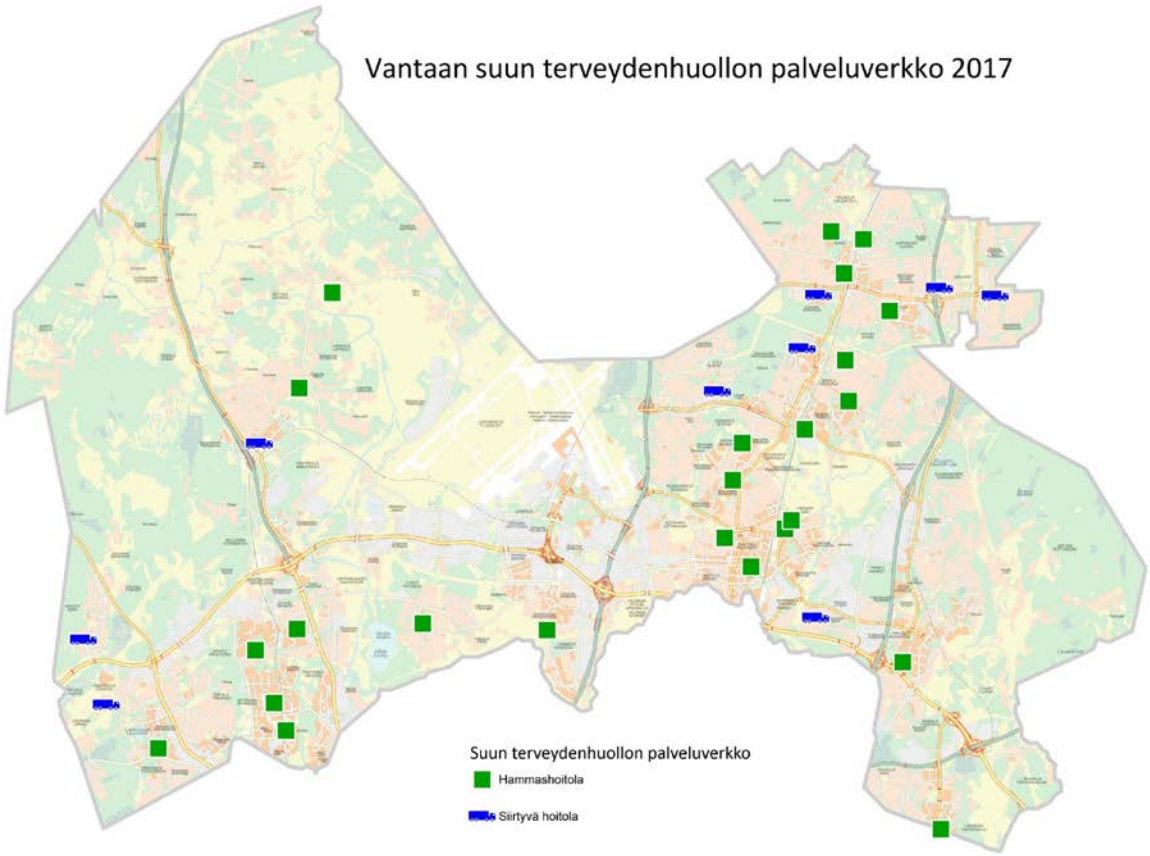
Suun terveydenhuolto on muun terveydenhuollon ohella muutospaineen alla. Hoitohuoneita on yhteensä 120. Väestö ikääntyy ja sairastavuus lisääntyy. Perinteisellä mallilla hoitoyksiköissä tapahtuva toiminta on tarkkaan aikataulutettu. Tässä on ongelmana usein ajankäytön vaikea ennustettavuus. Todellista potilaaseen käytettävää aikaa ei tiedetä etukäteen. Aikaa on joko liian vähän tai sitä jää käyttämättä. Useassa suun terveydenhuollon yksikössä Suomessa onkin usean vuoden

ajan kokeiltu erilaisia monihuonemalleja, joissa tarkoituksena on saattaa kaikki asiantuntijat potilaan luokse samanaikaisesti sekä saada potilaan tarvitsema hoito valmiiksi mahdollisimman nopealla aikataululla ylimääräisten hoitokäyntien supistamiseksi.

Vantaan suun hoidon erikoisyksikkö (VSEY) aloitti toimintansa 1.1.2017 Myyrmäen terveyskeskuksen hammashoitolassa.

Koululaisten suun terveydenhuolto. Suun terveydenhuolto on osa koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa (Terveydenhuoltolaki 1326/2010). Suun ja hampaiden terveystarkastukset toteutetaan Vantaan lasten ja nuorten ehkäisevän suun terveydenhuollon toimintaohjelman 5/2016 mukaisesti, jonka pohjana on asetus lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (Vna 338/2011). Vantaalla toimii tällä hetkellä 29 kouluhammashoitolaa, joissa tehdään koululaisten suun terveystarkastuksia. Tämän lisäksi Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksella on käytössään liikkuva hammashoitoyksikkö, joka vastaa toiminnoiltaan perinteistä vastaanottoa. Uutena liikkuvana yksikkönä on otettu koekäyttöön Pop-Up yksikkö.

Ikääntyneiden suun terveydenhuolto. Suun ja hampaiston sairaudet ovat yleisiä ikääntyneellä väestöllä, vaikka tilanne onkin viime vuosina parantunut. Ikääntyminen tuo mukanaan muutoksia, jotka vähentävät suun ja hampaiden vastustuskykyä hammassairauksille (muun muassa krooniset sairaudet ja lisääntynyt lääkitys). Suun sairaudet ovat monin osin ehkäistävissä ja hallittavissa. Hyvä suun terveys on osa iäkkään henkilön yleisterveyttä ja elämänlaatua.

Kuva 50. Suun terveydenhuollon palveluverkko 2017.

8.2.7.2 Palveluverkon kehittämistarpeet vantaalaisten näkökulmasta

Suun terveydenhuollon palveluverkon keskittäminen alueellisiin hyvinvointikeskuksiin tuo useita taloudellisia ja laadullisia etuja, joilla turvataan oikea-aikaiset ja laadukkaat palvelut. Palveluverkkoa kehitetään ja suun terveydenhuollon palvelujen tarjonta turvataan koko väestölle. Koululaisten ja vanhusten hammashoito järjestetään jatkossakin lähipalveluna liikkuvilla yksiköillä.

Palveluverkon kehittämistarpeet
Vantaan suun terveydenhuolto tullaan vuoteen 2026 mennessä keskittämään väestörakenteeseen, väestöennusteeseen ja kulkuyhteyksiin perustuen neljään yhtä suureen 30 hoitoyksikön hoitolaan. Kokonaiskapasiteetti 120 hoitohuoneyksikköä tullaan säilyttämään. Hoitolat sijoittuvat tulevaisuudessa neljään hyvinvointikeskukseen; Tikkurilan, Myyrmäen, Koivukylän ja Hakunilan hyvinvointikeskukseen (Länsimäen sotekeskus). Virka-aikainen päivystys keskitetään kahteen hoitolaan, Tikkurilaan ja Myyrmäkeen.

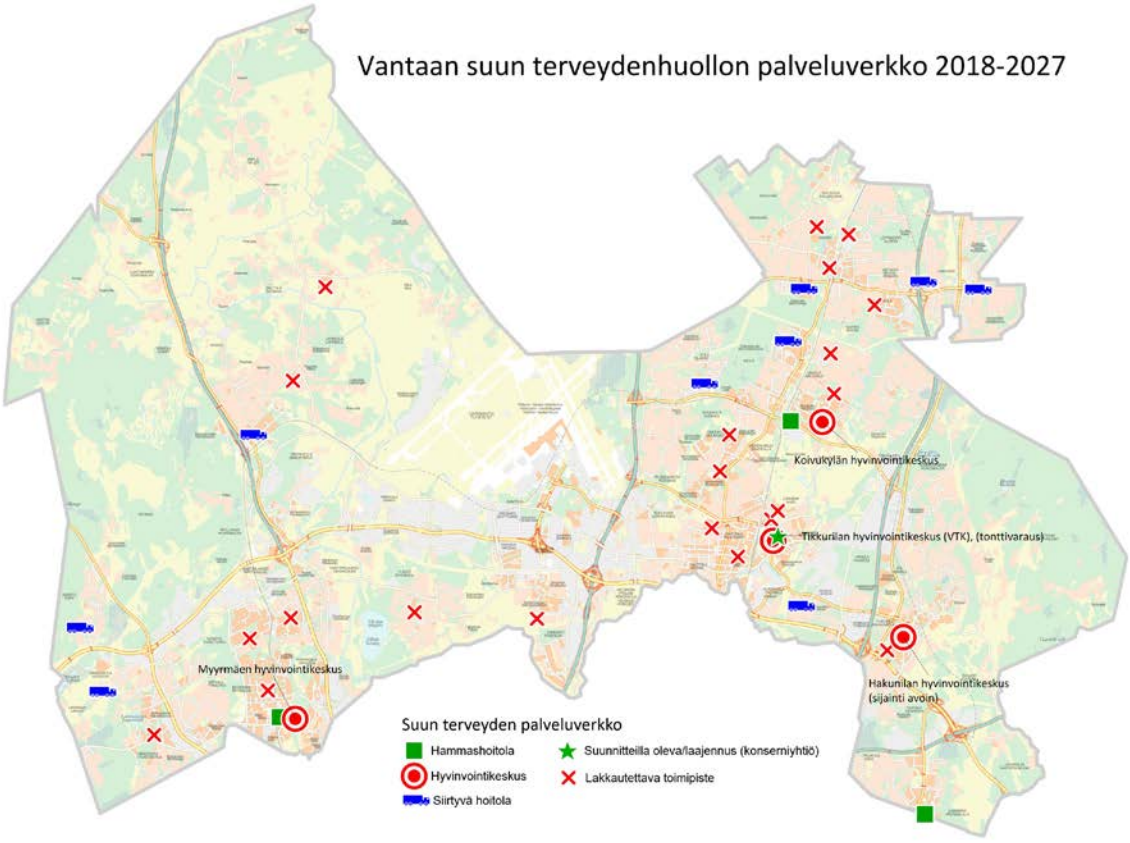
Isoissa hoitolayksiköissä työskentelee useita terveydenhuollon ammattilaisia; välinehuoltoa, hammashoitajia, suuhygienistejä, hammaslääkäreitä sekä erikoishammaslääkäreitä. Henkilöstöä keskittämällä konsultaatiomahdollisuudet paranevat ja välitön tuki on lähellä.

Monihuonetoiminta edellyttää isompia hoitolayksiköitä, joissa on turvattu riittävä määrä hoitoyksiköitä ja henkilökuntaa. Isompi määrä hoitoyksiköitä tuo henkilökunnalle joustoa liikkua hoitoyksiköiden väliä sitomatta itseään ennalta määrättyyn hoitoyksikköön ja aikatauluun. Optimaaliseen monihuonetoimintaan päästään 20 hoitoyksikön hoitoloissa.

Koululaisten suun terveydenhuolto. Hammaslääkärin, suuhygienistin ja hammashoitajan suorittamat määräaikaistarkastukset tullaan jatkossakin tekemään kouluissa. Kouluhoitoloiden sulkemisen korvaamiseksi otetaan käyttöön henkilöautolla kuljetettavia Pop-Up yksiköitä. Pop-Up -yksiköissä tehdään pääsääntöisesti koululaisten tarkastuksia koulujen osoittamissa tilapäisissä tiloissa esimerkiksi terveydenhoitajan huoneessa tai liikuntasalissa.

Nykyisen voimassa olevan palveluverkkosuunnitelman mukaisesti pienimmät 1–2 hoitoyksikön kouluhoitolat tullaan sulkemaan vaiheittain 2024 mennessä. Uuden palveluverkkosuunnitelman mukaan tullaan sulkemaan myös muut kouluhoitolat hoitoloiden keskittyessä vain neljään edellä mainittuun suurempaan hoitolaan (edellä mainitut hoitolat sijaitsevat Tikkurilassa, Myyrmäessä, Länsimäessä sekä Korso–Koivukylä -alueella).

Ikääntyneiden suun terveydenhuolto. Vantaan kaupungin suun terveydenhuollon tavoitteena on ylläpitää ja kehittää edelleen avo- ja hoiva-asumisen palvelujen piirissä olevien ikääntyneiden suun terveyttä ja hyvinvointia. Toiminnan tavoitteena on varmistaa edelleen suun terveydenhuollon integroituminen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuuteen sekä vahvistaa monimuotoista osaamista. Palveluverkon keskittämisellä ja toimintamallien muutoksella pyritään samanaikaisesti hoitamaan potilaan suu mahdollisimman vähillä käynneillä terveeksi sekä tarjoamaan tarvittaessa joustavampia liikkuvia malleja, joilla suun terveydenhuolto voidaan tuoda tarvittaessa asiakkaan luokse.

Kuva 51. Suun terveydenhuollon palveluverkko 2018–2027.

8.2.8 Toimenpiteet toimialan palveluverkkojen investointikustannusten hallintaan

Palveluja kootaan alueellisiin hyvinvointikeskuksiin ja niihin kuuluviin perhe- ja vanhustenkeskuksiin tilojen monikäyttöisyys huomioiden. Tämä mahdollistaa asiakaslähtöisen palvelujen integroinnin, eri toimintojen yhteisen palvelukulttuurin muodostumisen sekä säästää tilakustannuksista, koska tilojen käyttöaste voidaan pitää maksimaalisena. Vaihtoehtona voi tulevaisuudessa olla myös asiakastapaamistilojen sijoittuminen esimerkiksi kauppakeskusten niin sanottuihin palvelutoritiloihin. Aukioloaikoja lisäämällä kyetään hyödyntämään tilojen tehokkaampi käyttö. Palvelujen digitalisointi tulee edelleen osaltaan vähentämään toimitilatarpeita.

8.3 KONSERNI- JA ASUKASPALVELUJEN PALVELUT

8.3.1 Työllisyyspalvelut

8.3.1.1 Palveluverkon nykytila

Työllisyyspalvelujen pääasiakasryhmiä ovat pitkäaikaistyöttömät ja nuoret työttömät. Toimipaikat sijaitsevat Tikkurilassa, Koivukylässä, Korsossa ja Tuupakassa.

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu TYP. Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) on kunnan, TE-palvelujen ja Kelan yhteinen lakisääteinen palvelu henkilöille, jotka ovat saaneet työmarkkinatukea vähintään 300 päivää työttömyyden perusteella, olleet työttömänä yhtäjaksoisesti yli 12 kuukautta tai 6 kuukautta, jos henkilö on alle 25-vuotias, ja joilla on monialaisen yhteispalvelun tarve. Asiakkaat ohjataan Vantaan TYP:iin pääasiallisesti TE-palveluista, mutta ohjaus voidaan tehdä myös kunnan toimesta tai Kelasta. Palvelupiste sijaitsee Tikkurilassa Vernissakadulla.

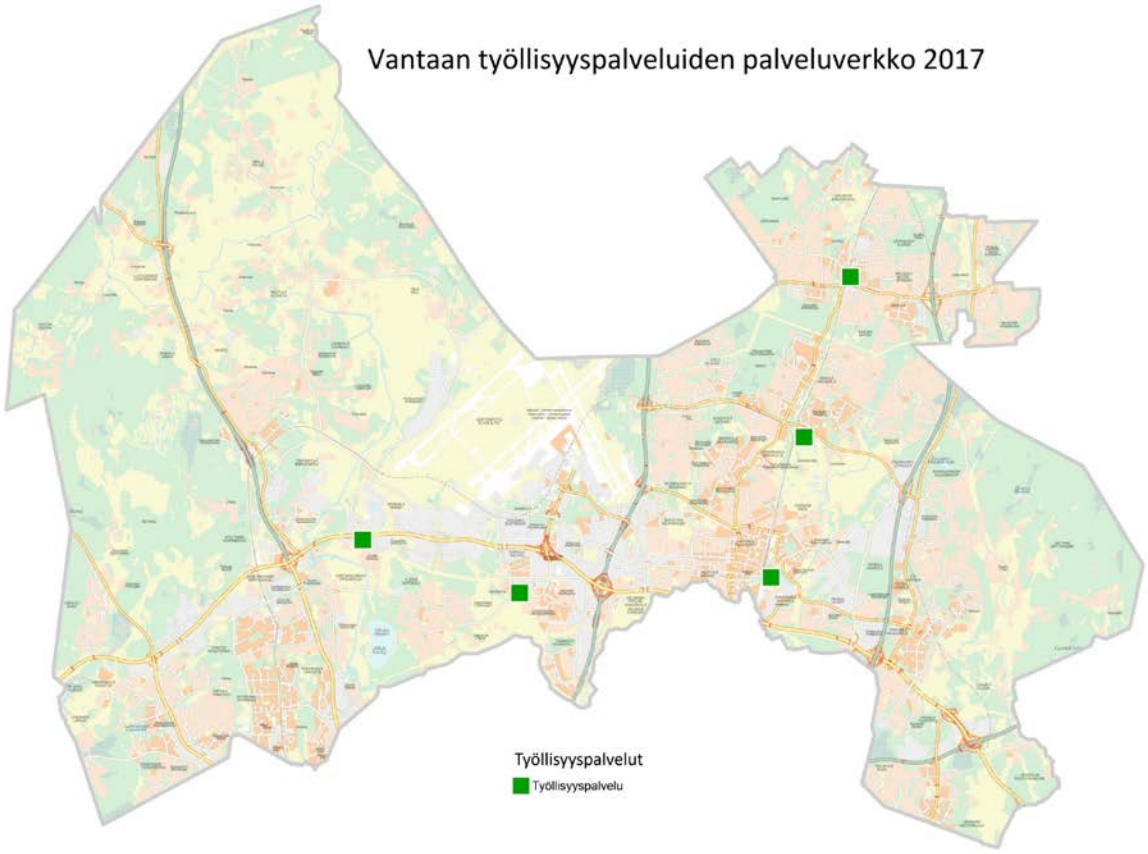
Nuorten palvelut Ohjaamo. Nuorten palvelut Ohjaamo on alle 30-vuotiaille vantaalaisille nuorille suunnattu palvelu, joka ohjaa nuoria työhön, koulutukseen ja tarvittaessa muihin palveluihin. Toiminta linkittyy kiinteästi monialaiseen verkostoyhteistyöhön kaupungin eri toimialojen, järjestöjen, TE-palvelujen, työnantajien ja muiden nuorten parissa toimivien tahojen kanssa. Asiakkaat ohjautuvat henkilökohtaiseen ohjaukseen TE-palveluista sekä matalan kynnyksen neuvonnasta tai verkostojen kautta. Nuorten palvelut Ohjaamo on muuttanut Vernissakadulta Lummetielle.

Kuntouttava työtoiminta. Kuntouttava työtoiminta on lakisääteinen pitkäaikasityöttömille suunnattu palvelu, jonka tavoitteena on työllistymismahdollisuuksien ja elämänhallinnan parantaminen. Kuntouttavaan työtoimintaan voi osallistua työllisyyspalvelujen valmennustaloilla, kunnan eri toimipaikoissa, kunnan järjestämissä ostopalvelupaikoissa sekä yhdistyksissä, säätiöissä, valtion virastoissa tai rekisteröidyissä uskonnollisissa yhdyskunnissa. Asiakkaat ohjataan kuntouttavaan työtoimintaan Vantaan TYP:n ja nuorten palvelut Ohjaamon kautta.

Valmennustalot. Työllisyyspalveluilla on kolme valmennustaloa. Valmennustalo Koutsi Tuupakassa, valmennustalo Reeli Koivukylässä ja valmennustalo Valo Korsossa. Valmennustaloilla voi osallistua kuntouttavaan työtoimintaan tai työkokeiluun eri aloilla. Toiminta-aloja ovat muun muassa keittiö, kierrätys, kokoonpano, laitoshuolto ja puhtauspalvelut, logistiikka, pesula, remontti sekä tekstiili- ja puutyöt. Valmennustaloilla järjestetään myös kuntouttavan työtoiminnan ryhmätoimintaa. Toiminta valmennustalo Valossa loppuu vuoden 2018 aikana, kun uusi valmennustalo Luxi Lummetiellä Tikkurilassa otetaan käyttöön 2018.

Yritysohjaamo. Yritysohjaamo palvelee sekä työnantajia että työnhakijoita edistääkseen työmarkkinoilla tapahtuvaa kohtaantoa. Yritysohjaamo järjestää erilaisia rekrytointitilaisuuksia, kehittää sähköisiä kanavia työmahdollisuuksien esiintuontiin, tekee osaajahakua työnantajille sopivien työntekijöiden löytämiseksi sekä tuottaa tietoa ja neuvontaa työllistämisen tuista. Uraohjaajat ja -valmentajat antavat yksilöllistä ohjausta työnhakijoille työ- ja koulutuspaikkojen hakemiseen ja urasuunnitteluun. Yritysohjaamo toimii pääsääntöisesti Vernissakatu 1:ssä ja sillä on työpiste Yritypalvelukeskus Leijassa Elannontie 3:ssa. Tapahtumia järjestetään tilaisuudesta riippuen eri puolilla Vantaata.

Työllistämistä edistävät avustukset ja tuet yrityksille ja järjestöille. Työllistymispalvelut myöntää kaupunginhallituksen päätösten mukaisesti työllistymistä edistäviä avustuksia yrityksille ja järjestöille. Työllistämisavustusten haku tapahtuu kirjallisesti ja hakemukset palautetaan postitse kirjaamoon. Neuvonta tapahtuu yleensä puhelimitse.

Kuva 52. Työllisyyspalvelujen palveluverkko 2017.

8.3.1.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset

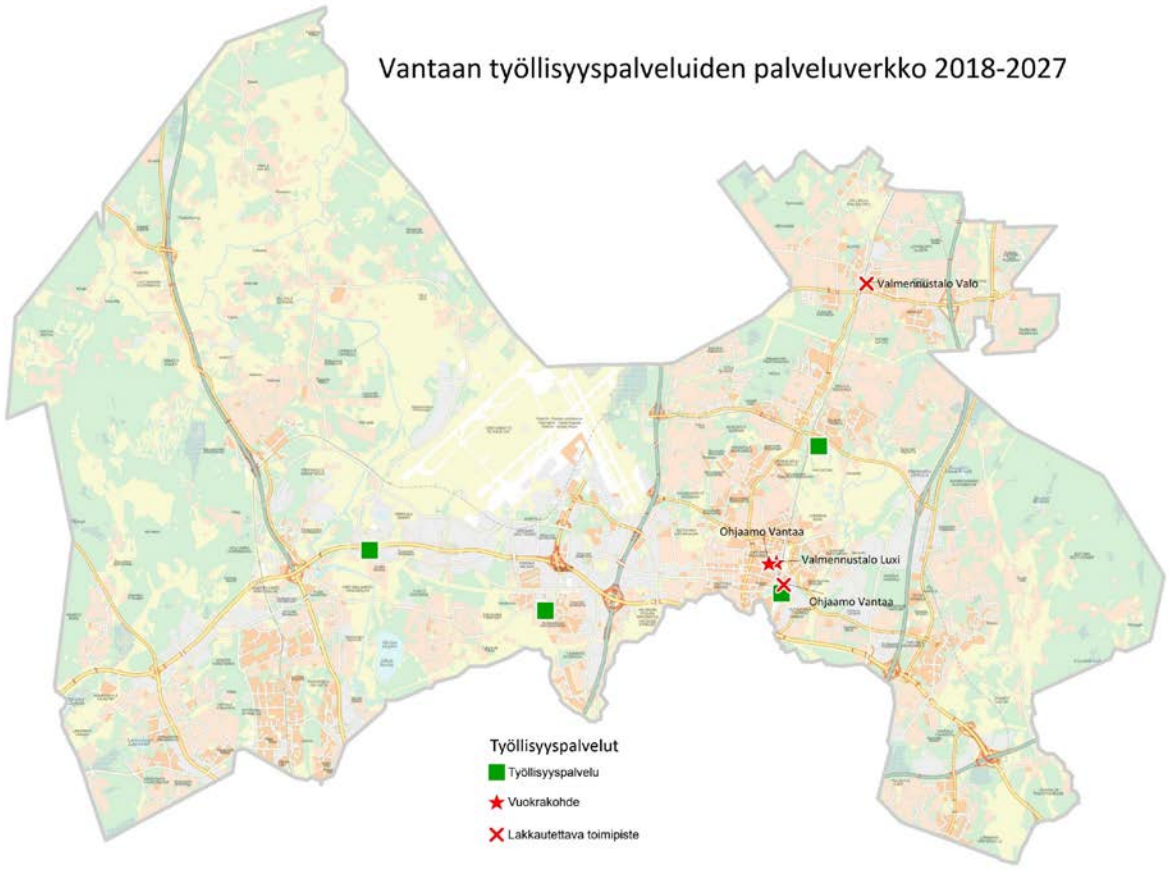
Konkreettista palveluverkkoa koskevaa muutossuunnitelmaa ryhdytään valmistelemaan heti, kun maakunta- ja soteuudistusta, kasvupalvelu-uudistusta ja pääkaupunkiseudun erillisratkaisua koskevat lait on hyväksytty. Sähköisten palvelujen kehittäminen on keskeinen osa palveluverkkostrategiaa. Valmennustalotoiminnan laajentamistarvetta Länsi-Vantaalle selvitetään.

Palveluverkon kehittämistarpeet
Nuorten palvelut Ohjaamo uudistuu maaliskuusta 2018 alkaen, kun Ohjaamo-projektin toiminta vakinaistetaan osaksi toimintaa. Samalla toiminnot siirretään uusiin tiloihin Lummetie 2:een Tikkurilassa. Uudet tilat on mitoitettu huomioiden nykyinen henkilöstö, kasvava asiakasmäärätavoite sekä toiminnan tilatarpeet. Palvelua kehitetään tarpeen mukaan.

Lummetie 2:ssa avataan myös uusi valmennustalo Luxi keväällä 2018, kun toiminta valmennustalo Valossa Korsossa loppuu vuoden 2018 aikana tilojen huonokuntoisuuden vuoksi. Valmennustalo

Reelin tiloja laajennetaan vuoden 2018 aikana. Uusien tilojen käyttöönoton yhteydessä valmennustalojen pajatoimintoja uudelleen sijoitetaan niin, että jokaisen valmennustalon toiminnot muodostavat entistä yhtenäisemmän toimintakokonaisuuden. Tarvetta laajentaa valmennustalotoimintaa Länsi-Vantaalle selvitetään.

Työllisyyspalveluilla ei ole käytössä sähköisiä palveluja ja niiden käyttöönotto ja kehittäminen on ensisijaisen tärkeää. Sähköisten palvelujen avulla palvelut ovat helpommin saavutettavissa, asiakasprosessit ovat nopeampia ja tehokkaampia ja tiedonkulku nopeutuu. Sähköisten palvelujen avulla saadaan paremmin tietoa prosessien toimivuudesta, vaikuttavuudesta ja kehittämistarpeista. Alkuvuodesta 2018 työllisyyspalveluille laaditaan digisuunnitelma, jota lähdetään asteittain toteuttamaan vuoden 2018 aikana.

Kuva 53. Työllisyyspalvelujen tulevaisuuden palveluverkko 2018–2027.

Tulevaisuuden palveluverkko

Valmisteilla olevan maakunta- ja soteuudistuksen ja kasvupalvelu-uudistuksen lakivalmistelu on kesken. Vaikutukset palveluverkkoon tarkentuvat lakivalmistelun myötä.

Työllisyyspalvelujen monitoimitilat Lummetalossa Tikkurilassa tarjoavat monipuolisia ja moderneja työllisyyspalveluja nuorille ja pitkäaikaistyöttömille. Toimipisteet Vernissakadulla Tikkurilassa, Tuupakassa ja Koivukylässä palvelevat edelleen. Valmennustalotoimintaa on myös Länsi-Vantaalla.

Työllisyyspalvelujen palveluverkkoa koskevat suunnitelmat keskittyvät digipalvelujen järjestämiseen, jotka eivät ole paikkasidonnaisia ja, joita voidaan hyödyntää jatkossa organisaatiorakenteesta riippumatta. Tulevaisuudessa työllisyyspalveluilla on käytettävissä kattavasti erilaisia digipalveluja.

8.3.2 Kuntalaispalvelut

8.3.2.1 Palveluverkon nykytila

Vantaa-info. Vantaalla on kolme Vantaa-infon toimipistettä. Pisteet sijaitsevat Tikkurilassa Dixin kauppakeskuksessa, Myyrmäessä Myyrmäkitalossa ja Korsossa monitoimitalo LUMO:ssa. Vantaa-infossa tarjotaan kunnan ja valtion neuvonta- ja kassapalveluja sekä neuvontaa ja opastetaan sähköisten palvelujen käytössä. Valtiolliset yhteistyökumppanit ovat Kela, Verohallinto, poliisi, TE-toimisto ja maistraatti. Lisäksi yhteispalvelussa on laajat HSL-matkakorttipalvelut. Vantaa-infolla on sopimus myös Vantaan seurakuntayhtymän, Mannerheimin lastensuojeluliiton sekä SPR:n Korson osaston kanssa. Lisäksi Vantaa-infossa tarjotaan maahanmuuttajien alkukartoituksia sekä kevyempää maahanmuuttajille suunnattua neuvontaa. Pisteissä tarjotaan myös etäpalveluna toteutettavia asiantuntijatapaamisia niin kunnan kuin valtion viranomaistenkin kanssa.

Tikkurilan ja Myyrmäen Vantaa-infoissa on myös näyttelytilaa, jossa esitellään muun muassa nähtävillä olevia kaavoja ja suunnitelmia sekä erilaisia vaihtuvia näyttelyitä. Lisäksi yritykset ja yhdistykset järjestävät tiloissa erilaisia tapahtumia yhteistyössä Vantaa-infojen kanssa. Vantaa-infon puhelinvaihde tarjoaa neuvontaa monikanavaisesti puhelimen, sähköpostin ja tulevaisuudessa chatin avulla.

Osana Vantaa-infoa toimii myös keskitetty maankäytön, rakentamisen ja ympäristön asiakaspalvelu, joka on siirretty 1.2.2018 alkaen konserni- ja asukaspalvelut toimialan alaisuuteen. Kielotie 13:n asiakaspalvelutiloihin on yhdistetty kaupunkisuunnittelun, kaupunkimittauksen, kuntatekniikan keskuksen ja rakennusvalvonnan asiakaspalvelupisteet. Yhdistämisellä pyritään tarjoamaan mahdollisimman laaja-alaisesti ja kustannustehokkaasti asiantuntevaa palvelua kuntalaisille yhdestä palvelupisteestä.

Yhteinen maankäytön asiakaspalvelu palvelee muun muassa rakennuslupiin, erilaisiin katualuelupiin, kiinteistöihin, karttoihin, maanalaisten johtojen sijaintitietoihin ja kaupunkimittaukseen liittyvissä asioissa sekä asemakaava-asioissa. Tiloissa on myös näyttelytilaa, jossa esitellään muun muassa nähtävillä olevia kaavoja ja suunnitelmia.

Palvelutorit. Koivukylän palvelutoripilotti käynnistyi Koivukylän kirjaston tiloissa joulukuussa 2017. Kivistön kauppakeskukseen on suunnitteilla kirjaston yhteyteen vastaavan tyyppinen palvelupiste. Palvelutorikonsepti on osa Vantaa-infon sähköisten palvelujen käytön neuvontaa ja tukea.

Kirjaamo ja arkisto. Vantaan kaupungin kirjaamo sijaitsee kaupungintalolla. Kirjaamossa kirjataan kaikki kaupungille saapuvat tai sisäisesti vireille tulevat asiat. Kirjaamo huolehtii asian kirjaamisesta, saapuvien asiakirjojen liittämisestä diaarin liitteeksi ja toimialat huolehtivat lähtevien asiakirjojen liittämisestä diaarin liitteeksi.

Kaupunginarkisto sijaitsee toimistorakennuksessa osoitteessa Kielotie 13. Nykyinen toimistorakennus puretaan vuoden 2019 aikana. Uuden arkiston tilan suunnittelu on aloitettu ja sen on määrä valmistua Hosantie 2:n kiinteistöön loppuvuodesta 2018.

Talous- ja velkaneuvonta. Talous- ja velkaneuvonnan palvelupiste sijaitsee Tikkurilassa osoitteessa Asematie 10. Talous- ja velkaneuvonta antaa puhelinneuvontaa ja ajanvarauksella myös henkilökohtaista neuvontaa. Tarkoituksena on yhdessä asiakkaan kanssa kartoittaa mahdollisuuksia ja keinoja taloudellisen tilanteen tasapainottamiseen ja velkojen järjestelemiseen. Palvelut on tarkoitettu vantaalaisille ja ne ovat maksuttomia. Talous- ja velkaneuvonnan palvelu perustuu lakiin talous- ja velkaneuvonnasta.

Talous- ja velkaneuvonnan järjestäminen siirtyy vuoden 2019 alusta alkaen aluehallintovirastoilta sekä kunnilta oikeusapu- ja edunvalvontapiirien tehtäväksi.

Asukas- ja järjestötilat. Kuntalaispalvelut vastaa asukastilojen ylläpitämisestä ja järjestötilojen toiminnallisesta hallinnoinnista. Asukastilat ja muut yhteisölliset kokoontumistilat ovat keskeinen osa vantaalaista osallisuusmallia. Asukastilaverkko on muotoutunut vuosien varrella niin, että eri toimialojen hallinnoimia asukastiloja ja toimintoja on keskitetty nykyiselle asukaspalvelujen toimialalle, mikä on ollut luontevaa niin toiminnallisesti kuin hallinnollisesti. Asukkaat ja järjestöt käyttävät myös muiden kaupungin toimijoiden tiloja, kuten nuorisotiloja ja kouluja. Kuntalaispalvelujen asukastilojen toimintaa ohjaa muiden kaupunkitasoisten ohjelmien lisäksi erityinen asukastilaohjelma, jota tullaan tarvittaessa päivittämään.

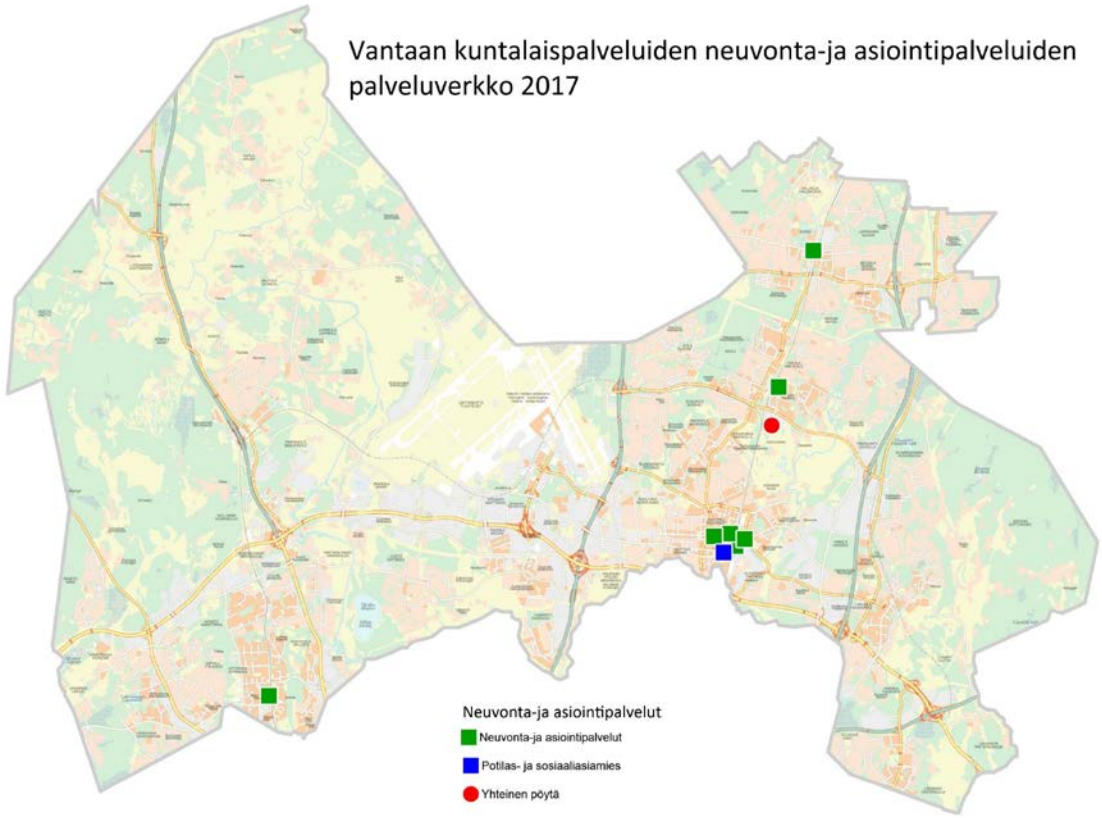
Kuntalaispalvelujen hallinnassa olevia asukastiloja ovat Myyrmäessä Myyrinki, Koivukylän alueella Kafnetti ja Tuulikontti, Kivistön Seutulassa Katrinebergin kartano ja Tikkurilassa Silkinportti. Tikkurilan suuralueen Simonkylässä sijaitseva kansalaistoiminnan keskus Leinikki on palvelusopimuksella annettu Järjestörinki ry:n ylläpidettäväksi. Kivistössä on asukastila Rubiini, joka on palvelusopimuksella annettu Marjaverkko ry:n ylläpidettäväksi. Länsimäessä sijaitsevaa Kilpakujan asukastilaa hallinnoi tilan käyttäjien muodostama talotoimikunta ja Hakunilassa sijaitseva Ystävän Kammari on osoitettu Hakunilan Mielenterveysseuran käyttöön.

Kuntalaispalveluilla on lisäksi kolme ulosvuokrattavaa torpparakennusta. Hakunilassa sijaitsevaa Skomarsin torppaa vuokrataan järjestöjen ja asukkaiden kokous- ja juhlakäyttöön. Kesäkautena avoinna oleva Bulders Vantaanlaaksossa on vantaalaisten eläkeläisjärjestöjen käytettävissä ja Sipoon saaristossa sijaitseva Mölandetin Villa Sainio on vantaalaisten yhdistysten sekä Vantaan kaupungin hallintokuntien virkistyskäytössä.

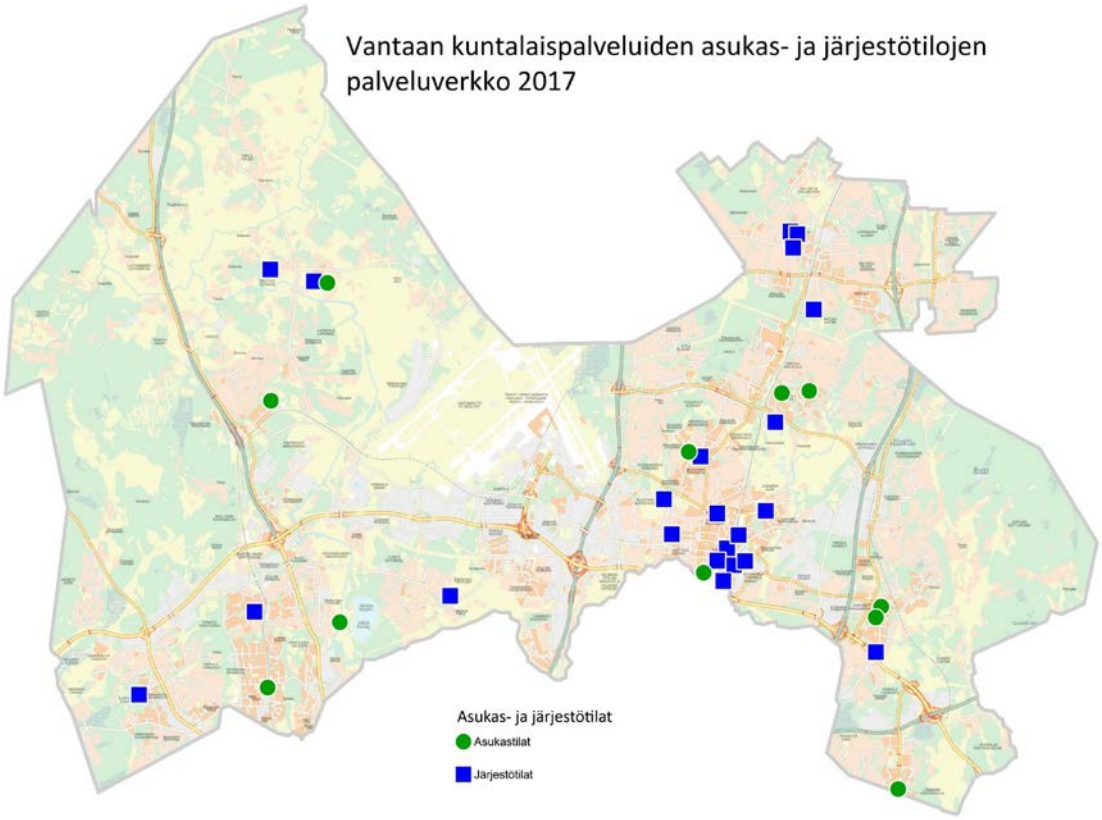
Kuntalaispalvelujen hallinnoitavana on 22 eri järjestöjen nimikkotilaksi vuokrasopimuksella luovutettua rakennusta tai huoneistoa. Rakennuksista osa on vanhoja ja kaavamääräyksissä suojeltavaksi luokiteltuja. Pääasiassa vuokralaiset vastaavat itse tilojen käytön ja ylläpidon kustannuksista. Kaupungilla on tilojen omistajana velvollisuus säilyttää suojellut tilat ja tilat säilyvät parhaiten, kun niissä on aktiivista toimintaa.

Yhteinen pöytä. Yhteisen pöydän hävikkiterminaali sijaitsee Koivukylässä osoitteessa Hosantie 2. Yhteinen pöytä verkostoineen luo mallia vantaalaiselle, yhteisölliselle ruoka-aputoiminnalle ja hä-

vikkiruoan keskitetylle jakelulle. Verkostoon kuuluu noin 30 ruokahävikin lahjoittajaa (kaupat, elintarviketehtaat ja tukut) ja noin 40 vastaanottavaa tahoa eli ruoka-apua Vantaalla jakavaa järjestöä, kaupungin asukastilaa ja seurakuntaa. Hävikin kuljetuksesta verkostoon vastaa hävikkiterminaali.

Kuva 55. Neuvontapalvelujen palveluverkko 2017.

Kuva 54. Asukaspalvelujen palveluverkko 2017.

8.3.2.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset

Sähköisten palvelujen käytön neuvonta ja opastus tulevat tulevina vuosina kasvamaan ja kysyntään vastataan räätälöityjen palvelutorien avulla Koivukylässä ja Kivistössä. Monikanavaisen asiointipalvelun myötä uusia Vantaa-infon toimipisteitä ei perusteta jo olemassa olevien lisäksi.

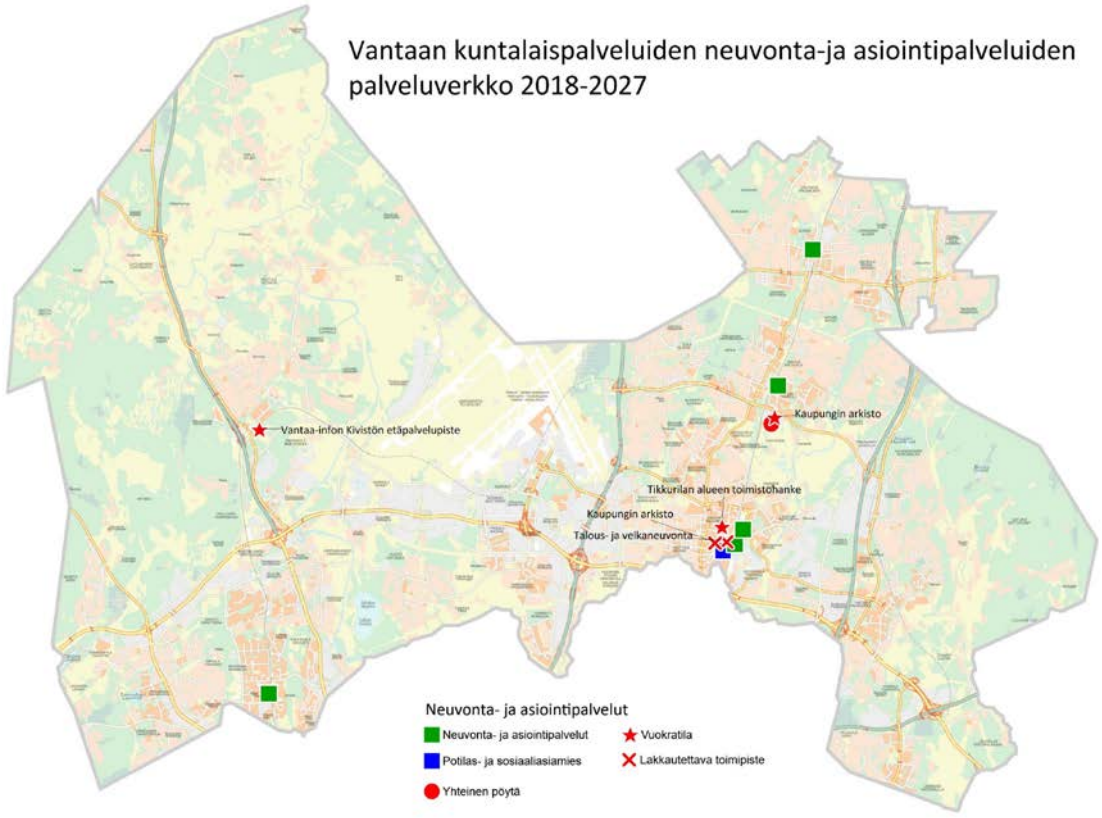
Jokaisella suuralueella tulee olla järjestöjen ja asukkaiden yhteiskäytössä oleva tila. Asukastilojen avoinna pidossa pyritään kumppanuuksiin.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Monikanavaisen asiointipalvelun myötä uusia Vantaa-infon toimipisteitä ei perusteta jo olemassa olevien lisäksi. Sähköisten palvelujen kehittäminen on keskeinen osa palveluverkkostrategiaa. Nykyisten väestöennusteiden valossa sähköisten palvelujen käytön neuvonta ja opastus tulevat tulevina vuosina kasvamaan. Kysyntään pyritään vastaamaan muun muassa räätälöityjen palvelutorien avulla Koivukylässä ja Kivistössä. Mikäli kirjastohanke toteutuu Koivukylässä vuonna 2020, on palvelutori osa tätä kokonaisuutta.

Talous- ja velkaneuvonnan järjestäminen siirtyy vuoden 2019 alusta alkaen aluehallintovirastoilta sekä kunnilta oikeusapu- ja edunvalvontapiirien tehtäväksi.

Kuntalaispalvelujen asukastilaohjelman mukaisesti jokaisella suuralueella tulee olla asukkaiden ja järjestöjen käytössä oleva tila. Asukastilojen avoinna pidossa pyritään kumppanuuksiin, toisin sanoen tilassa voisi toimia ulkopuolinen kumppani, joka samalla pitäisi avoinna asukastilaa. Uusia

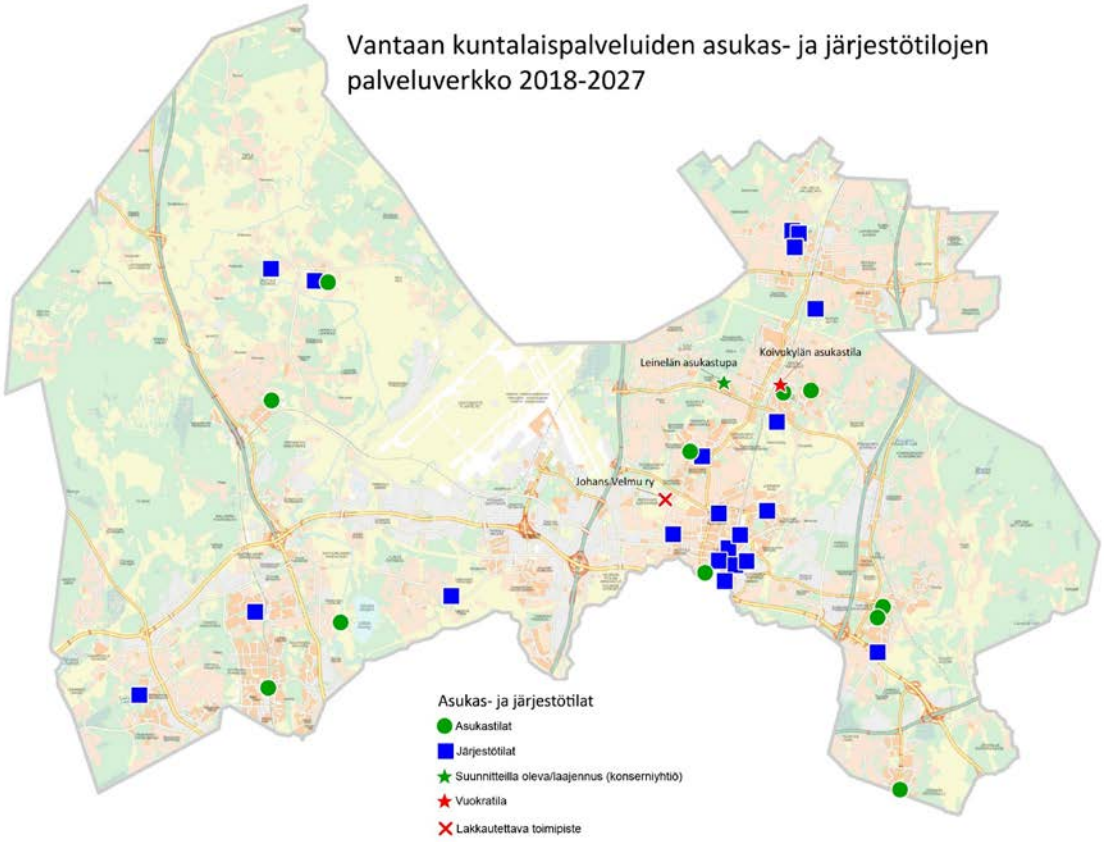

Kuva 56. Neuvontapalvelujen palveluverkko 2018–2027.

asukastiloja on suunnitteilla Leinelään, Koivukylään ja Myyrmäkeen. Lisäksi Hakunilaan on suunnitteilla ME-talon perustaminen yhteistyössä ME-säätiön kanssa. ME-talo on asukaspalvelujen, sivistystoimen ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimialojen yhteishanke. Asukastilatoiminnan toteuttamisessa etsitään mahdollisuuksia uusiin kumppanuuksiin. Tikkurilan uuden monitilatoimistotalon valmistuttua kaupungintalon tiloja on mahdollisesti osoitettavissa myös asukkaiden ja järjestöjen käyttöön. Samalla varaudutaan siihen, että Leinikin ja Silkinportin toiminnot voisivat tulevaisuudessa olla yhdistettävissä Tikkurilan keskusta-alueelle paremmin saavutettaviin ja esteettömämpiin tiloihin.

Aviapoliksen alueen kehittämisen yhteydessä on syytä huolehtia myös asukkaiden yhteisöllisistä tilatarpeista. Myös muilla alueilla seurataan väestöennusteita ja käyttäjien toiveita ja pyritään etsimään ratkaisuja muuttuviin tilatarpeisiin. Uusilla alueilla asukastiloja toteutetaan tarvittaessa yhteistyössä vapaa-ajan palvelujen ja kirjaston kanssa. Esimerkiksi suuret eläkeläisryhmät tarvitsevat suuria kokoontumistiloja, joista on ollut eniten pulaa. Uusien tilojen tulee olla monikäyttöisiä, muunneltavia eri kohderyhmille ja eri vuorokaudenaikoina tapahtuvaan toimintaan.

Kuntalaispalvelujen asukastilaohjelman mukaisesti uusia järjestötiloja osoitetaan ainoastaan yhteiskunnallisesti merkittävällä tavalla kaupungin palveluja täydentävään järjestötoimintaan ja tilojen tulee olla ensisijaisesti kaupungin omistustiloja. Tikkurilan alueen järjestötiloista Nicehearts ry:n toiminnalle etsitään uusia tiloja ja Veininmyllyn toimintaa kehitetään Tikkurilan jokirannan uudistumisen yhteydessä. Huonokuntoisten rakennusten osalta tullaan luopumaan Johansin rakennuksesta. Johans on tällä hetkellä vuokrattuna Velmu ry:lle.

Kuva 57. Asukaspalvelujen tulevaisuuden palveluverkko 2018–2027.

Tulevaisuuden palveluverkko
Kuntalaispalvelujen hallinto tulee sijoittumaan uuteen Tikkurilan monitilatoimistotaloon, jossa on myös asioimispiste. Vantaa-infon kolme nykyistä palvelupistettä on toiminnassa, lisäksi Koivukylässä ja Kivistössä on pienimuotoiset palvelutorit. Kaupunginarkisto sijoittuu Koivukylään Hosantielle.

Jokaisella suuralueella tulee olla asukkaiden ja järjestöjen käytössä oleva tila. Uusia asukastiloja on suunnitteilla Leinelään, Koivukylään uuden kirjaston yhteyteen ja Myyrmäkeen keskusta-alueen kehittyessä. Hakunilaan on suunnitteilla ME-talon perustaminen yhteistyössä ME-säätiön ja kaupungin toimialojen kanssa. Silkinportin ja Leinikin asukastilatoimintojen keskittämistä Tikkurilan alueella selvitetään. Uusilla alueilla kuten Aviapoliksessa asukastilat toteutetaan tarvittaessa yhdessä vapaa-ajan palvelujen ja kirjaston kanssa.

Uusia järjestötiloja osoitetaan vain toimijoille, jotka merkittävällä tavalla täydentävät kaupungin omaa palvelutoimintaa. Järjestötilaverkon kehittäminen painottuu Tikkurilan alueen tiloihin, jossa luovutaan Johansin rakennuksesta, kehitetään Veininmyllyn toimintaa ja etsitään tiloja Nicehearts ry:n toiminnalle.

8.3.3 Hankintakeskus

8.3.3.1 Palveluverkon nykytila

Hankintakeskus vastaa kaupungin ateria-, puhtaus-, aula- ja vartiointipalvelujen sekä posti- ja kuljetuspalvelujen järjestämisestä. Hankintakeskuksen ostoyksikkö vastaa keskitetysti ateria-, puhtaus-, aula- ja vartiointipalvelujen sekä posti- ja kuljetuspalvelujen tilaamisesta.

Kaupungin tytäryhtiö Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy hoitaa 87 % ateriapalvelujen kohteista ja 78 % puhtauspalvelujen sekä kaupungin toimipisteiden aula- ja turvapalvelut kokonaan. Loput ateria- ja puhtauspalvelujen kohteista on ulkopuolisten palveluntuottajien hoidossa. Aikaisemmin kaupungin omana toimintana hoidettu sisäpostin kuljetuspalvelu siirtyi keväällä 2016 Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n hoidettavaksi.

Ateriapalvelujen palveluverkko sisältää tällä hetkellä 50 valmistuskeittiötä, joista 43 on koulujen keittiöitä, 125 palvelukeittiötä sekä 45 ruoan toimituspistettä. Vantaan kaupungin ateriapalveluasiakkaita ovat päiväkotien lapset, koulujen ja toisen asteen oppilaitosten opiskelijat, sairaalan ja palvelutalojen sekä vanhankotien ja muiden toimintayksikköjen asiakkaat, kotiateria-asiakkaat, henkilöstöateria-asiakkaat ja muut mahdolliset asiakasryhmät.

Keittiötyypit Vantaalla:
- **Valmistuskeittiö** valmistaa oman kohteensa ateriat sekä mahdollisesti aterioita myös vähäisessä määrin lähikeittiöille.
- **Palvelukeittiö** valmistaa tarvittavat aamupalat, välipalat sekä aterioiden lisäkkeet (energialisäke, salaatti). Ruoka kuljetetaan valmistuskeittiöstä kuumana tai kylmänä ja ruokapalvelujen henkilökunta tarvittaessa kuumentaa aterian osat, kypsentää energialisäkkeet, laittaa ruoan tarjolle ja huolehtii astianhuollosta ruokailun jälkeen.

Suurin osa noin 80 % keittiötiloista on hyvässä tai tyydyttävässä kunnossa ja pieni osa noin 10 % välttävässä kunnossa. Välttäväkuntoisissa on sekä kuntoon että toimintaan liittyviä muutostarpeita lähitulevaisuudessa.

Vantaan kaupungin keittiöiden laiteluettelot päivitetään vuosittain. Valmistuskeittiöiden laitekapasiteetti on pääosin 2000-luvun alkupuolelta, joissain kohteissa vieläkin vanhempaa. Laitteiden keski-ikä on 12 vuotta. Palvelukeittiöt ovat hiukan valmistuskeittiöitä uudempia. Niiden laitteet ovat pienempiä ja niitä uusitaan useammin. Näiden keittiöiden laitteiden keski-ikä on noin 8 vuotta.

Vantaan kaupungin keittiöissä valmistetaan yli 41 000 lounasta päivässä. Lisäksi päiväkodeissa, hoitolaitoksissa ja sairaalassa tarjotaan päivän aikana neljä muuta ateriaa (aamupala, välipala, päivällinen ja iltapala). Henkilöstölounaita syödään 114 000 annosta vuodessa. Osan henkilöstölounaista valmistaa Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy kaupungin omissa keittiöissä ja osan ulkopuoliset sopimusravintolat sekä muut ateriapalvelutuottajat. Tarjottavat ateriat valmistetaan valmistuskeittiöissä, joista ne toimitetaan päivittäin alueilla sijaitseviin palvelukeittiöihin ja ruoan toimituspisteisiin. Tällä hetkellä kaikki ruoka toimitetaan kuumana kohteisiin (Cook & Service). Kuljetettavia lounaita on päivittäin noin 17 500.

Puhtauspalveluja tuottavat Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n lisäksi 12 ulkopuolista kilpailutettua palveluntuottajaa. Toimitiloissa palveluntuottajilla on käytössään siivouskomerot sekä sosiaalitilat.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy tuottaa muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta kaikki kaupungin aula- ja turvapalvelut. Koulussa on 1.8.2017 alkaen tehty palvelutuotannon muutos, jossa siirrytään vaiheittain kouluisäntä-/vahtimestaripalveluista vartijapalveluihin. Kaikissa kohteissa on tilat aula- ja turvapalvelujen tuottamista varten.

8.3.3.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset

Uusien ruoan valmistustapojen muutosten vaatimat toimenpiteet keittiöiden tuotanto- ja säilytystiloihin ja prosesseihin.

Rakennettavien uudiskohteiden sekä perusparannuskohteiden keittiöiden (sekä valmistus- että palvelukeittiöiden) varustaminen uusille toimintamalleille sopiviksi.

Palveluverkon kehittämistarpeet
Jatkuva väestömäärän kasvu ja siten tarjottavien aterioiden määrän lisääntyminen edellyttävät koko ateriapalvelutuotannon uudelleen arviointia. Tällä hetkellä valmistuskeittiöiden kapasiteetti on lähes kokonaan käytössä eikä keittiöverkko siten pysty vastaamaan tarvittavaan ateriamäärän kasvuun. Toimintatavan muutos, joka Vantaan kaupungilla on edessä, edellyttää pikaista keittiöverkon kehittämissuunnitelman laatimista.

Lähivuosien kiireelliseen tarpeeseen olisi Tikkurilan alueella mahdollista rakentaa keskuskeittiö, joka valmistaisi ja tuottaisi tuotteita palvelu- ja/tai kuumennuskeittiöihin sekä toimipisteisiin kuljetettavaksi. Keskuskeittiö valmistaisi ja tuottaisi tuotteita palvelu- ja/tai kuumennuskeittiöihin sekä toimituspisteisiin kuljetettavaksi. Tuotteita voitaisiin myös valmistaa ja tuottaa omaan tuotantoon (keittiön yhteydessä toimiviin palveluihin) valmistuskeittiön tavoin. Kuljetettavat tuotteet voitaisiin toimittaa kuumina, kylminä tai jäähdytettyinä.

Yhden ison keskuskeittiön rakentaminen olisi iso investointi kaupungin kannalta. Cook and service -menetelmän eli lämpimän ruoan valmistuksen ja sen päivittäisen kuljettamisen tarjoilulämpötilassa palvelukeittiöihin tilalle on Suomessakin otettu laajasti käyttöön menetelmiä esimerkiksi Cook and Chill -menetelmä, jossa ruoka kypsennetään ja jäähdytetään kypsennyksen jälkeen välittömästi. Jäähdyttämisen jälkeen ruoka siirretään kylmäsäilytyksen, josta se kuljetetaan palvelukeittiöihin. Palvelukeittiöissä ruoka kuumennetaan uudestaan ja tarjoillaan. Tämä menetelmä vaatii enemmän kylmäsäilytystiloja, mutta mahdollistaa harvemmat kuljetuskerrat ja on siten ympäristöystävällisempi vaihtoehto kuin Cook and Service -menetelmä.

Mikäli valmistavissa keittiöissä toteutetaan Cook and Chill toimintaa, se lisää vastaanottavissa keittiöissä kylmätilojen ja lämmityskapasiteetin tarvetta. Valmistavissa Cook and Chill keittiöissä kylmätilojen kasvun lisäksi lähtevien aterioiden pakkaus ja välivarastointitilojen tarve kasvaa. Toiminnan muutos kuumakuljetuksesta kylmäkuljetukseen johtaa siihen, että huoltoreitit tulevat olemaan monissa nykyisissä kohteissa liian ahtaita ja turvattomia kuorma-autoliikenteen lisääntymiseen ja autojen koon kasvattamiseen (Cook & Service/ Cook and Chill).

Uusien menetelmien, kuten Cook and Chill -menetelmän käyttöönottoa voitaisiin toteuttaa vaiheittain perusparannuksia tehtäessä ja uudisrakennuskohteita rakennettaessa. Uusia toimintamalleja tulee testata. Mahdollista on myös yhteistyökumppanuus elintarviketoimijoiden kanssa siten, että he tuottaisivat jonkun ateriakokonaisuuden esimerkiksi erityisruokavaliot tai joidenkin päivien pääruoan.

Kaupungin oma tytäryhtiö Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy on ilmaissut halukkuutensa siirtyä asteittain Cook and Chill -ruoanvalmistusmenetelmän käyttöön. Vaihtoehtoina tuotantotilaratkaisuihin ovat kaupungin omat tuotantotilat, vuokratilat, alihankinta sekä yhteistyökumppanuus. Vuokratilojen osalta tulisi selvittää keittiöiden vuokratilojen mahdollisuudet sekä valmiiden atrioiden alihankinta ulkopuolisilta. Käytössä olevaa keittiökapasiteettiä saataisiin kasvatettua merkittäviä määriä, mikäli tuotantokapasiteetti olisi käytössä esimerkiksi kahdessa vuorossa. Osa palvelutuotannosta tullaan jatkossakin markkinatilanteen seuraamiseksi hankkimaan ostopalveluna.

Mahdollinen maakunta- ja soteuudistus tuo mukanaan omat haasteensa tulevaisuuden palveluverkon suunnitteluun ja toteutukseen.

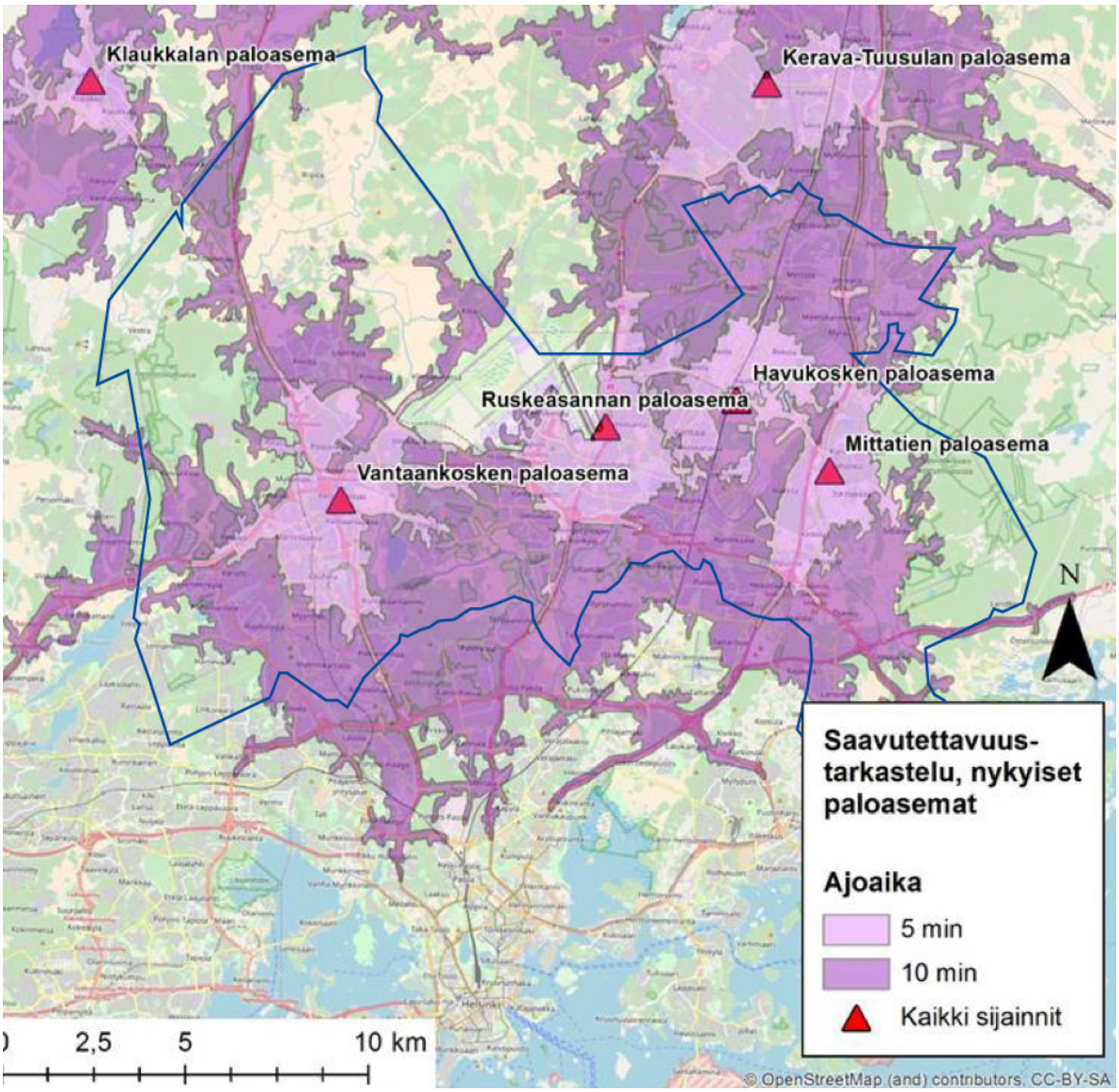
8.3.4 Pelastustoimen palvelut

8.3.4.1 Palveluverkon nykytila

Keski-Uudenmaan pelastustoimialue käsittää aluekokonaisuuden, johon kuuluvat Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Tuusula ja Vantaa. Alueella on kahdeksan välittömässä toimintavalmiudessa olevaa paloasemaa, kaksi kevytpaloasemaa, kolme ensihoitoasemaa ja 31 sopimuspalokuntaa, joista osa on vapaapalokuntia ja osa tehdaspalokuntia. Vantaan alueella on kolme paloasemaa, yksi kevytpaloasema, kaksi ensihoitoasemaa ja 13 sopimuspalokuntaa.

Vantaan paloasemat ovat uusia ja hyvässä kunnossa. Vantaankosken paloaseman peruskorjaus valmistui vuoden 2017 lopulla. Vantaalla otettiin 1.2.2018 käyttöön kevytasema Itä-Hakkilassa Mittatiellä. Asemalla päivystää kevytpelastusyksikkö ja ensihoidon yksikkö.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos ei omista eikä investoi kiinteistöihin tai muihin tiloihin, vaan vuokraa tarvitsemansa tilat ensisijaisesti sopijaosapuolina olevilta kunnilta. Kunnat tukevat Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tarvitsemien tilojen hankintaa. Sopijakunnat voivat perustaa yhdessä kiinteistöosakeyhtiön, jonka tarkoituksena on Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen paloasemien ja muiden pelastustoimen tilojen omistaminen.

Kuva 58. Vantaan alueen paloasemien saavutettavuus nykytilanteessa 2018

Ensihoitopalvelun järjestämistapa. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä tuottaa alueidensa ensihoitopalvelun sen mukaan, miten on määritetty sairaanhoitoalueiden lautakuntien ja HUS:n hallituksen tekemissä päätöksissä (yhteistoimintasopimus alueellisen pelastustoimen kanssa, omatuotanto, hankintamenettely tai niiden yhdistelmä). Alueellisten pelastuslaitosten kanssa on tehty sopimus ensivasteen toteuttamisesta.
Ensihoitopalvelun tuottamistapa HYKS alueella:

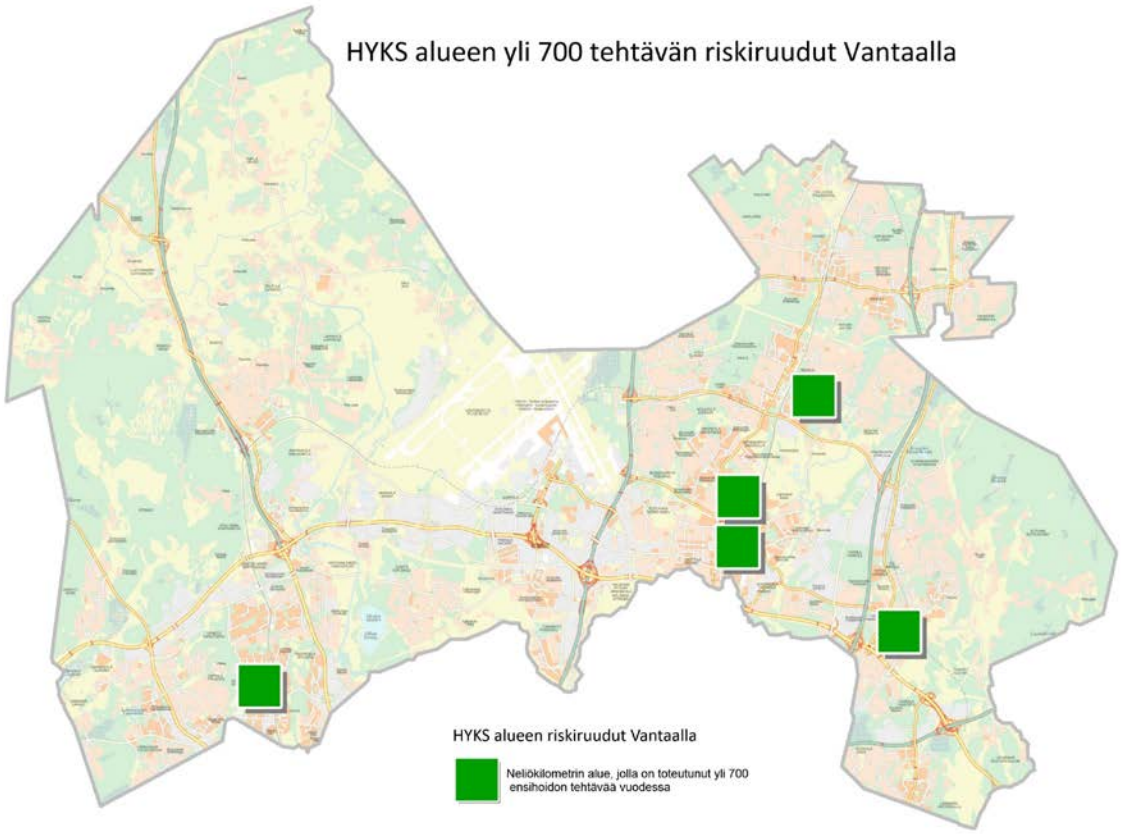
- Yhteistoimintasopimus alueellisten pelastuslaitosten kanssa koskien A–C tehtäviä ja kenttä johtotoimintaa, ostopalvelusopimus koskien D-tehtäviä.
- Ensihoitopalveluun sisältyy ensivaste, ensihoito perus- ja hoitotasolla sekä ensihoidon kenttäjohtaminen. Kuntayhtymällä on ensihoidosta vastaava lääkäri.

(C-tehtävät ovat välittömästi hoidettavia tehtäviä, mutta eivät niin kiireellisiä, että tulisi hoitaa hälytysajona. D-tehtävät ovat täysin kiireettömiä, usein aikatilauskuljetuksia tai potilaiden siirtotehtäviä hoitolaitoksesta toiseen ja voivat odottaa noin 2t tarvittaessa. D-tehtävät hoidetaan Vantaalla HUS:n omalla sairaankuljetuskalustolla tai yksityisen sairaankuljetusyhtiön toimesta.)

Tavoitteet potilaan tavoittamisajasta. Palvelun saatavuus riskiluokittain päivittäistehtävissä koko HUS-alueella. Tavoittamisviiveet lasketaan tehtävän vastuun siirtymisestä ensihoitopalvelulle (=hälytysaika) kohteeseen saapumiseen.

	A-tehtävät		**B-tehtävät**	
Riskialueluokka	med.	90 %	med.	90 %
Ydintaajama	**5 min**	**9 min**	**6 min**	**10 min**
Muu taajama	**7 min**	**12 min**	**8 min**	**14 min**
Asuttu maaseutu	**13 min**	**20 min**	**15 min**	**24 min**

Vantaan alueen voidaan katsoa olevan lähes kokonaisuudessaan ydintaajamaa ja muuta taajamaa. HUS on laatinut niin sanotun superriskiruutu tarkastelun, jossa yhden neliökilometrin alueella on yli 700 toteutunutta ensihoitotehtävää vuodessa. Näitä ruutuja on Vantaan alueella viisi kappaletta. Myyrmäen keskusta ja Tikkurilan keskusta muodostavat tällaisen superriskialueen, joihin ei nykyisiltä asemapaikoilta ehditä palvelutason edellyttämässä tavoittamisajassa.

Kuva 59. HYKS alueen yli 700 tehtävän riskiruudut Vantaalla.

Kuva 60. Ensihoidon nykyinen palveluverkko (punaiset paikat) ja suunnitellut (vihreä).

8.3.4.2 Palveluverkon kehittämistarpeet vantaalaisten näkökulmasta

Palveluverkko perustuu läheisyysperiaatteeseen, jossa keskeiset merkittävät tekijät ovat toimintavalmiusaika ja tavoitettavuus.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Pelastustoimen voimassa olevan palvelutasopäätöksen mukaisesti on Kivistön ja Klaukkalan alueen pelastustoimen valmiuden kehittäminen yhteistyössä Nurmijärven kanssa käynnistetty alkuvuodesta 2017, tarveselvitys valmistuu talvella 2018. Tarveselvityksessä esitetään yhteisen paloaseman rakentamista alueelle vuosina 2020−2023. Asemalle sijoitetaan pelastusyksikkö vahvuudella 1+3 ja mahdollisesti puomitikasyksikkö. Klaukkalan ensihoitoyksikkö siirtyy asemalle vahvuudella 2.

Ensihoidon palveluverkon kehittämisen tarpeet ovat Tikkurilan ja Myyrmäen alueella. Päivystystilat Tikkurilan alueen ensihoitoyksikölle tulisi sisältyä Tikkurilan hyvinvointikeskuksen tilaohjelmaan. Myyrmäen alueella tehtiin vuoden 2017 aikana hankesuunnitelma Myyrinkodin yhteyteen tulevista päivystystiloista. Selvityksessä ei löydetty toiminnallisesti riittävän kompakteja ja kustannustehokkaasti toteuttavia tiloja. Ensihoidon tilatarve Myyrmäen alueella on edelleen akuutti. Kivistön alueen ensihoidon yksikön tarve tulevaisuudessa sisältyy Klaukkalan ja Kivistön alueen yhteispaloaseman tarveselvitykseen.

Paloasemat 2035 -selvitys on tehty yhteistyössä Helsingin, Länsi-, Itä- ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitosten kanssa. Selvityksessä on tutkittu pelastuslaitosten kykyä saavuttaa kohteita nykyisin ja

tulevaisuudessa toimintavalmiusohjeen määräämissä ajallisissa puitteissa sekä arvioida pelastuslaitosten paloasemien tulevaisuuden määrällistä tarvetta ja sijaintia.

Paloasemat 2035 selvitys esittää järjestelyjä Vantaan osalta:

- Yhteinen paloasema Helsingin kanssa Lahdenväylän ja Kehä III:n tuntumaan toteutettuna parantaa saavutettavuutta alueille Siltamäki, Tapulikaupunki, Puistola, Heikinlaakso ja Hakunila. Asemalle sijoitetaan myös ensihoitoyksikkö.
- Yhteinen paloasema Helsingin kanssa Varistoon Vihdintien ja Rajatorpantien risteyksen tuntumaan toteutettuna parantaa saavutettavuutta alueille Myyrmäki, Vapaala, Pähkinärinne, Konala ja Espoon Laaksolahti ja Niipperi. Asemalle sijoitetaan myös ensihoitoyksikkö.

Hallitus on maakunta- ja soteuudistukseen liittyen päättämässä, että pelastuslaitokset siirtyvät kunnilta maakunnan vastattavaksi 1.1.2020 alkaen. Uudenmaan maakuntaan syntyvä pelastuslaitos muodostuu nykyisistä Helsingin-, Itä-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan ja Länsi- Uudenmaan pelastuslaitoksista. Maakuntien tilakeskus Oy on maakuntauudistuksen osana perustettu valtakunnallinen palvelukeskus, jonka tehtävänä on huolehtia kaikista tulevien maakuntien tarvitsemista pelastusasemista 1.1.2020 alkaen.

8.3.5 Vantaan Työterveys liikelaitoksen palvelut

8.3.5.1 Palveluverkon nykytila

Vantaan Työterveys liikelaitos on Vantaan kaupungin organisaatiossa kunnallinen liikelaitos, jonka tehtävänä on vastata työterveyshuoltolaissa, kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetuista kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista työterveyshuollon palveluista Vantaan kaupungille, Vantaan, Helsingin, Espoon ja Kauniaisten yrityksille sekä merimiesterveydenhuollon palveluista Helsingin kaupungille. Espoo, Helsinki ja Kauniainen ovat eriyttäneet yritystyöterveyshuollon järjestämisvastuun muusta kunnan järjestämisvastuulla olevasta kansanterveystyöstä kansanterveyslain 5 §:n mahdollistamalla tavalla.

Liikelaitos tarjoaa työterveyshuollon palveluja neljässä toimipisteessä pääkaupunkiseudulla Tikkurilassa, Myyrmäessä, Pasilassa ja Tapiolassa http://www.vantaantyoterveys.fi/toimipisteet. Kaikki toimipisteet sijaitsevat erittäin hyvien liikenneyhteyksien ääressä ja ovat kaikkien asiakkaiden käytössä. Palveluverkkoon voidaan lukea mukaan myös virtuaalinen työterveysasema, jossa asiakkaat voivat asioida työterveyshoitajan, työterveyslääkärin ja asiakaspalvelun kanssa chat- tai virtuaalivastaanoton kautta.

8.3.5.2 Palveluverkon kehittämistarpeet vantaalaisten näkökulmasta

Liikelaitoksella ei toiminnallisesti ole tällä hetkellä tarvetta laajentaa palveluverkkoa.

Palveluverkon kehittämistarpeet
Mahdollisen maakunta- ja soteuudistusten vaikutuksia työterveyshuollon palveluverkkoon 1.1.2020 alkaen selvitetään tällä hetkellä Uudenmaan maakunta- ja soteuudistuksen työterveyshuollon valmisteluryhmässä. Uudellamaalla on tällä hetkellä 30 julkisen palvelujentuottajan työterveyshuollon toimipistettä.

8.3.6 Toimenpiteet toimialan palveluverkkojen investointikustannusten hallintaan

Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala tekee yhteistyötä tilakeskuksen kanssa suunnitellessaan sen tulevia toimitiloja. Ensisijaisena vaihtoehtona ovat aina kaupungin tai kaupunkikonsernin tyhjinä olevat tilat ja niiden muuttaminen toimintaan sopiviksi. Toisena vaihtoehtona tulevat toimintaan soveltuvat ja hyvillä sijainneilla olevat kohtuuhintaiset vuokratilat. Vasta kolmantena vaihtoehtona esitetään täysin uuden tilan rakentamista. Kaikissa toimitilasuunnitelmissa kartoitetaan yhteistyö oman toimialan ja muiden toimialojen kanssa. Tämän lisäksi tilatarve tarkastellaan aina palvelustrategian kannalta tarkoituksenmukaiseksi. Tässä tarkastelussa arvioidaan etenkin palvelujen digitalisoinnin visio ja sen asteittainen edistyminen.

8.4 MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN PALVELUT

8.4.1 Toimialan asiakaspalvelut

8.4.1.1 Palveluverkon nykytila

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan asiakaspalvelupisteet sijaitsevat Tikkurilassa Kielotiellä ja Pakkalassa Pakkalankujalla (Leija). Keskitetty maankäytön, rakentamisen ja ympäristön asiakaspalvelu yhdistettiin Vantaa-infoon 1.2.2018, mutta käytännössä yhdistetty kaupunkisuunnittelun, kaupunkimittauksen, kuntatekniikan keskuksen ja rakennusvalvonnan asiakaspalvelupiste toimii edelleen Kielotie 13:n asiakaspalvelutiloissa.

Ympäristökeskuksessa Pakkalankujalla eläinlääkärin vastaanotolla tarjotaan pieneläimiä varten peruseläinlääkäripalveluja sekä virka-aikana että sen ulkopuolella. Ajanvarauspalvelut on tarkoitettu ainoastaan vantaalaisille, sen sijaan päivystyspalveluja voivat käyttää ensisijaisesti myös Askolan, Lapinjärven, Loviisan, Pornaisten, Porvoon ja Sipoon asukkaat lemmikkeineen. Muutoin ympäristökeskus palvelee asiakkaitaan sähköisesti, puhelimitse ja postitse.

Kuntatekniikan keskuksessa aloitti vuoden 2018 alussa koko tulosalueen keskitetty Lupapalvelut -yksikkö, jossa käsitellään muun muassa yleisten alueiden kaivu-, tapahtuma- ja sijoituslupahakemuksia. Luvat haetaan Lupapiste.fi-palvelun kautta, mikä mahdollistaa lupaprosessin etenemisen seuraamisen myös virka-aikojen ulkopuolella ja viikonloppuisin. Lupia käsitellään ja tarvittaessa kommentoidaan kuitenkin vain virka-aikana.

Myös rakennusluvat haetaan Lupapiste.fi:n kautta. Palvelussa saa myös neuvontaa ja ohjausta rakentamiseen ja suunnitteluun.

Pysäköinninvalvonnan asiakaspalvelu Vantaa-infossa Tikkurilassa ja Myyrmäessä sekä puhelinpalveluissa hoitaa yleisen pysäköinninvalvonnan neuvonnan, maksutietojen antamisen sekä vastaanottaa oikaisuvaatimuksia. Lisäksi asiakaspalveluun kuuluu yleinen ajoneuvojen siirtoon liittyvä neuvonta, asiakaskyselyihin vastaaminen sekä ajoneuvojen siirtoon liittyvän maksupäätöksen antaminen ajoneuvoa lunastettaessa.

8.4.1.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset

Sähköisiä palveluja kehitetään edelleen ja niiden tarkoituksena on helpottaa kellon aikaan rajoittumatonta asioimista viranomaisten kanssa.

Palveluverkon kehittämistarpeet
Kaupungin yhteistä palautejärjestelmää ollaan kehittämässä ja toimialan tavoitteena onkin, että palautejärjestelmän ja MATTIn välille tehdään integraatio, jotta kuntalaisen antama palaute tulee nopeasti paikkatiedon ja MATTIn toiminnanohjauksen kautta oikealle vastuutaholle. Toiminnanohjaus palautteiden käsittelyssä ja hoitamisessa mahdollistaa aidon vuorovaikutuksen kaupungin toimintojen ja palvelujen sekä kuntalaisen välillä. Sen kautta kuntalaisella on mahdollisuus saada tieto, kun esimerkiksi hänen ilmoittamansa puute tai vika on kaupungissa hoidettu kuntoon.

Tulevaisuuden palveluverkko
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan lähivuosien painopisteenä on kehittää tulevaisuudessa joustavaa ja kattavaa monikanavaista sähköistä palvelua siten, että fyysisten asiakaskontaktien tarve minimoidaan. Toimialan asiakaspalvelu toteutetaan yhdessä kaupungin keskitetyn asiakaspalvelun kanssa.

8.4.2 Julkinen kaupunkitila

8.4.2.1 Palveluverkon nykytila

Kunnossapidettävän liikenneverkon (infran) laajuus Vantaalla on yhteensä noin 1 500 km, josta katuja on noin 900 km, katualueella olevia jalankulku- ja pyöräteitä noin 500 km ja jalkakäytäviä noin 150 km. Edellisten lisäksi Vantaalla on noin 96 kilometriä ulkoilu- ja puistoraitteja sekä noin 90 kilometriä maanteiden kevyen liikenteen väyliä ja 230 liikennöitävää siltaa. Ulkovalaistuksen valopisteitä on noin 41 000.

Katualueet. Katualueet luokitellaan kolmeen eri kunnossapitoluokkaan, jotka pääosiltaan jakautuvat joukkoliikennekatuihin (I–luokka), vilkkaisiin kokoojakatuihin (II–luokka) ja asuntokatuihin (III–luokka). Katujen kunnossapitotyöt, esimerkiksi auraus lumisateen jälkeen, aloitetaan aina luokitusjärjestyksessä joukkoliikennekaduista.

Vantaan katu- ja viheralueita hoidetaan sekä kaupungin omajohtoisena työnä että yksityistä palvelutuotantoa hyödyntäen. Tällä hetkellä Hakunilan ja Korson suuralueiden kesä- ja talviajan hoitotyöt on kilpailutettu yksityisille yrityksille. Näiden lisäksi kaupunki kilpailuttaa ja ostaa paljon työajoneuvopalveluja yksityisiltä henkilöiltä sekä yrityksiltä.

Joukkoliikenne. Joukkoliikenne on HSL:n järjestämää, mutta Vantaan kaupunki tuottaa ja kunnossapitää katuinfran sekä katujen pysäkki-infran. Pääradan sekä lentoaseman rautatieasemat ovat Liikenneviraston vastuulla ja kehäradan asemat puolestaan Vantaan kaupungin kunnossapitämiä. Vantaalla on yhteensä 14 rautatieasemaa.

Bussivarikot. Vantaalla on kaksi kaupungin konserniyhtiön omistamaa bussivarikkoa, ne sijaitsevat Hakunilassa ja Tuupakassa. Ojankoon on suunnitteilla Hakunilan korvaava varikko, joka otetaan

käyttöön vuonna 2020. Bussiterminaaleja on Myyrmäessä, Martinlaaksossa, Kivistössä, Tikkurilassa, Aviapoliksessa ja lentoasemalla. Vantaalle on rekisteröity 420 taksia, ja taksitolppia on 24, joista Helsinki-Vantaan lentoasema on yksi maan merkittävimmistä.

Ajoneuvojen pysäköinti. Ajoneuvojen pysäköinti muuttui Tikkurilan, Myyrmäen ja Kivistön keskustojen kadunvarsilla maksulliseksi vuoden 2018 alusta. Maksullisuudella halutaan erityisesti parantaa kadunvarsipaikkojen saatavuutta ja siten keskusta-alueilla lyhytkestoista asiointia. Maksullisillakin paikoilla saa pysäköidä yhden tunnin ilmaiseksi.

Liityntäpysäköinti. Liityntäpysäköinti on joukkoliikenteen käyttäjälle maksutonta. Vantaalla on asemilla liityntäliikenteen käytössä 2 494 autopaikkaa ja 2 218 pyörätelinepaikkaa.

Sähköautojen latausinfra. Latausinfra kattaa Vantaalla 28 pistettä, joissa on yhteensä 118 latauspaikkaa. Luvuissa on mukana kaikki julkiset, puolijulkiset sekä yksityiset paikat. Sähköbusseille ei ole toistaiseksi latausinfraa.

Viheralueverkko. Kaupungin hoidossa olevaan viheralueverkkoon kuuluu katuviheralueiden lisäksi rakennettuja viheralueita eli puistoja noin 860 hehtaaria, niittyjä ja avoimia alueita noin 500 hehtaaria, puistometsiä noin 1 735 hehtaaria, virkistysmetsiä noin 3 500 hehtaaria ja maisemapeltoja noin 360 hehtaaria.

Vantaan toimintapuistoissa on 145 erilaisista leikkipaikkaa, 110 puistokenttää (joista 30 jäädytettäviä) sekä 30 muuta lähiliikuntapaikkaa. Koira-aitauksia on 25 ja matonpesupaikkoja 11. Kaikilla viheralueilla, etenkin rakentamattomilla, tuotetaan merkittäviä ekosysteemipalveluja luonnonhoidon keinoin. Ekosysteemipalvelut ovat luonnon ihmisille tuottamia sekä aineellisia että aineettomia monimuotoisia palveluja, jotka saavat aikaan hyvinvointia ja viihtyisyyttä.

Luonnonsuojelualueet. Vantaalla on luonnonsuojelualueita yhteispinta-alaltaan noin 1 400 hehtaaria. Kaupunki vastaa luonnonsuojelualueiden hoidosta ELY-keskuksen hyväksymien suunnitelmien mukaisesti. Luonnonsuojelualueille toteutetaan reittejä, pitkospuita, opasteita ynnä muita rakenteita. Kaupunki myös järjestää luontoalueille opastettuja kaikille avoimia luontoretkiä.

Torialueet. Torialueilla harjoitetaan perinteistä torikauppaa sekä pidetään markkinoita ja erilaisia ulkoilmatilaisuuksia. Tällaisia torialueita on Myyrmäessä (Punamulta-, Paalu-, Iskos- ja Liesitori), Tikkurilassa (Tikkurilan uusi tori, Tikkuraitti, Peltolantori ja Lauri Lairalan aukio), Hiekkaharjussa (Talkootori), Koivukylässä (Koivutori, Euroopan aukio/Rasinaukio ja Kydönaukio/Havukoski) ja Korson keskustassa. Vantaalla on myös lukuisia muita pienempiä torialueita, joita ei käsitellä tässä suunnitelmassa.

Ylijäämämaiden vastaanotto. Vastaanotto toimii Petikossa Petikonhuipulla (entinen Pitkäsuo), jossa vastaanotetaan puhtaita ylijäämämaita Vantaan kaupungin alueelta. Vastaanotto on maksullista ja käytössä on sähköinen vastaanottojärjestelmä, johon tuojat rekisteröityvät ennen tuonnin aloittamista. Vastaanottopaikkaan tuodaan vuosittain noin 40 000 kuormaa.

Lumenvastaanotto. Vantaalla on kolme lumenvastaanottopaikkaa, jotka ovat Vehkalanmäki, Kulomäki ja Koisotie. Lisäksi rakenteilla on Ojanko ja suunnitteilla Tolkinkylä. Maksullisen lumen vastaanoton laskutusjärjestelmä perustuu ajoneuvojen rekisterinumeroiden tunnistukseen. Lumen-

kuljettajien on etukäteen rekisteröidyttävä vastaanottopaikkojen käyttäjiksi. Keskivertotalvena lumikuormia vastaanotetaan noin 14 000 kuormaa. Lumisimpana talvena (2009–2010) kuormien määrä oli yli 53 000.

8.4.2.2 Palveluverkon kehittämistarpeet ja suunnitellut palveluverkkomuutokset

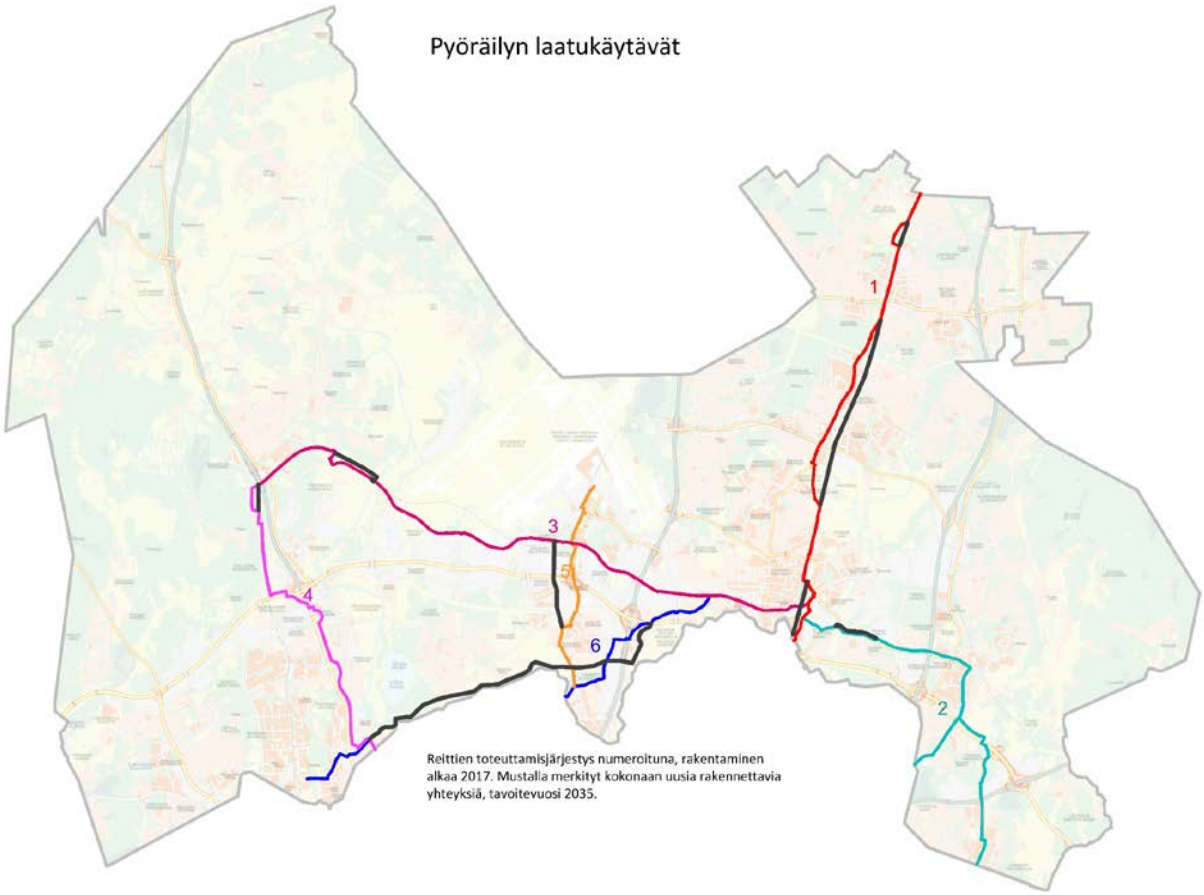
Kaupunkia kehitetään edelleen joukkoliikennekaupunkina niin, että palvelut ovat saavutettavissa joukkoliikenteen avulla sekä kävellen ja pyöräillen. Julkisen kaupunkitilan laatuun, esteettömyyteen sekä rationaalisen kunnossapidon edellytysten turvaamiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Infralla tuetaan muuta palveluverkkoa eli ympäristöstä halutaan kehittää houkutteleva, monipuolinen ja sujuvasti toimiva niin asukkaille kuin elinkeinoelämänkin tarpeisiin.

Digitalisaatio, muun muassa MATTI-hankkeen käyttöönotto, tehostaa tuottavuutta merkittävästi ja parantaa omaisuudenhallinnan laatua.

Kaupungin oman tuotannon osuus vähenee hallitusti muun muassa kunnossapidon osalta. HSL vastaa tulevaisuudessakin joukkoliikenteestä, HSY vesihuollosta, Liikennevirasto rataverkosta ja ELY/maakuntahallinto yleisistä teistä.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Pääkatuverkoston yhteyspuutteet pyritään korjaamaan laadittavan investointien 10-vuotisohjelman mukaisesti. Pyöräilyn laatukäytäviä kehitetään systemaattisesti ja ympärivuotinen pyöräily mahdollistetaan tehokkaalla ja rengasystävällisellä kunnossapidolla. Ulkoilureitistöt ja jokirannat

Kuva 61. Tulevaisuuden pyöräilyn laatukäytävät.

täydentävät muuta reitistöä. Kaupunkipyörät, älyliikenne ja älykkäiden pysäköintijärjestelmien kehittäminen mahdollistavat katutilan uudenlaista käyttöä ja jäsentelyä.

Vantaan viheralueohjelma 2011–2020 määrittelee viheralueverkon kehittämistarpeet vuoteen 2020. Ohjelma uusitaan, jolloin otetaan huomioon uudet kaava-alueet ja selvitetään viheralueiden korjausvelka eli perusparannustarve.

Viheralueiden osalta erillisinä palveluverkon lisäyksinä tavoitellaan Kuusijärven kokonaisuuden kehittämistä porttina Sipoonkorven kansallispuistoon, uuden vesivirkistysalueen suunnittelua ja toteutusta Vaaralan lammille sekä Petikon luontovirkistysalueen jatkokehittämistä.

Vuoden 2018 alusta aloitettiin Raide-Jokeri 3:n eli Lentoasema–Tikkurila–Hakunila–Mellunmäki poikittaisen kaupunkiraitiotien yleissuunnittelu. Raitiotien linjaus mukailee vuonna 2019 aloittavan runkobussi 570 linjausta. Kehäradalle suunnitellaan uutta Lapinkylän seisaketta Kivistön aseman itäpuolelle.

Yhteiskäyttöautot eivät ole olleet yleisesti saatavilla Vantaalla. Syksyllä 2017 tehdyn teknisen lautakunnan linjauksen mukaisesti yhteiskäyttöautoille voidaan myöntää maksuton pysäköintioikeus. Pysäköintioikeuksia on myönnetty kahdelle yhteiskäyttöautoja vuokraavalle yritykselle sekä Vantaan kotihoidon yhteiskäyttöisille ajoneuvoille. Yhteiskäyttöautojen pysäköinti on mahdollista erikseen merkityillä autopaikoilla. Yhteiskäyttöautojen on mahdollista pysäköidä maksutta osalla keskustojen maksullisista paikoista. Tikkurilassa tällaisia paikkoja on 119, Myyrmäessä 13 paikkaa ja Kivistössä 23 paikkaa.

Kaupunkipyöräjärjestelmän toteuttamisen pilotointia selvitetään vuonna 2018.

Petikonhuipun (entinen Pitkäsuo) ylijäämämaiden vastaanotto on käytössä vielä useita vuosia. Uutta, Kiilan täyttömäkeä, suunnitellaan yleiskaavan laatimisen yhteydessä Vantaan ja Tuusulan rajan tuntumaan. Sen arvioidaan olevan käytettävissä 2020-luvun alkupuoliskolla.

Tulevaisuudessa Vantaalla käytetään nykyistä enemmän yhteiskäyttöautoja sekä mobiilisovelluksen avulla lainattavia kaupunkipyöriä.

Tulevaisuuden palveluverkko
Tulevaisuudessakin julkinen kaupunkitila tukee muuta Vantaan palveluverkkoa niin, että kaupungin palvelut ovat saavutettavissa sujuvasti joukkoliikenteen avulla sekä kävellen ja pyöräillen esteettömästi ympäri vuoden.

Älyliikenne, yhteiskäyttöautot ja mobiilisovelluksen avulla lainattavat kaupunkipyörät ovat arkipäivää. MATTI-toimintamalli ja -tietojärjestelmä ovat käytössä ja niiden myötä myös julkinen käyttöomaisuus ja sen kunnossapito ovat hallinnassa reaaliaikaisesti.

8.5 KAUPUNGIN TOIMIALOJEN KESKEISET PALVELUVERKKOLINJAUKSET

Sivistystoimen toimialan palvelut

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuspalvelut järjestetään pääsääntöisesti lähipalveluna myös uusilla asuinalueilla. Varhaiskasvatuspalveluista lähipalveluna järjestettäviä palveluja ovat lasten koko- ja osa-aikainen varhaiskasvatus, esiopetus sekä avoin päiväkoti- ja kerhotoiminta. Ilta- ja ympärivuorokautista varhaiskasvatusta järjestetään keskitetysti kahdeksassa toimipaikassa eri puolilla Vantaata. Asukaspuistotoimintaa on kolmella alueella.

Varhaiskasvatuksen strategia on lisätä yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta maltillisesti. Tavoitteena on, että palvelusetelillä tai yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus on enintään 18 % vuoden 2021 lopussa (14,0 % marraskuun tilanteessa 2017). Yksityinen varhaiskasvatus vähentää kaupungin investointipainetta ja tuo perheille vaihtoehtoja kunnallisten palvelujen rinnalle.

Suomen- ja ruotsinkielinen perusopetus

Suomenkielisessä perusopetuksessa toteutetaan lähikouluperiaatetta. Vuosiluokkien 1–6 opetustilat suunnitellaan ryhmätilaperiaatteella. Vuosiluokkien 7–9 opetuksessa käytetään edelleen ainekohtaisia opetustiloja. Mikäli ruotsinkielisen väestön määrä lisääntyy, kasvavaan palvelutarpeeseen vastataan.

Nuoriso- ja aikuiskoulutus (suomenkielinen ja ruotsinkielinen)

Toisen asteen oppilaitosten palveluverkon kehittämisessä yksi tärkeistä lähtökohdista on, että oppilaitosten tulee sijaita hyvien julkisten liikenneyhteyksien varrella. Fyysiset tilat tulee rakentaa siten, että niitä voidaan muunnella joustavasti muuttuvien oppimisympäristövaatimusten mukaisiksi. Uusien tilojen suunnittelussa selvitetään tilojen yhteiskäytön mahdollisuuksia yritysten kanssa.

Uusien toisen asteen oppilaitostilojen tarve kasvaa tulevina vuosina, kun nuorten määrä kasvaa niin Vantaalla kuin koko pääkaupunkiseudulla. Ammatillisen koulutuksen tilatarpeisiin vaikuttavat myös työelämän tarpeet. Tilatehokkuutta tulee lisätä opiskelijamäärän kasvaessa.

Aikuisopisto haluaa tarjota koulutusta lähipalveluna. Tämän johdosta on tärkeää, että opetusta voidaan jatkossakin antaa laajasti eri kaupunginosissa. Asukasmäärän kasvaessa eri kaupunginosiin rakennettavia uusia tiloja tulee hyödyntää myös aikuisopiston opetuksen järjestämispaikkoina.

Nuorisopalvelut

Nuorisotyön tarkoituksena on muun muassa tukea nuorten kasvua, kehitystä, sosiaalista vahvistumista ja itsenäistymistä sekä edistää nuorten osallisuutta ja aktiivista kansalaisuutta. Nuorisolaissa nuorisotyö on määritelty kuntien peruspalveluksi ja nuorisotyön palveluverkon perusteita ovat muun muassa maksuttomuus ja nuorten osallisuus.

Nuorisotilat ja nuorisotyö ovat lähipalveluja, sillä useat nuoret viettävät suuren osan vapaa-ajastaan lähinnä omalla asuinalueellaan, mutta yhä suuremmassa määrin nuoret myös liikkuvat Vantaan eri alueilla sekä laajemmin pääkaupunkiseudulla.

Kirjastopalvelut

Kirjasto on luonteeltaan lähipalvelu. Lähikirjaston merkitys on suuri muun muassa pienten lasten ja ikääntyneiden oppimisen, hyvinvoinnin ja elämänlaadun kannalta. Näin ollen kasvavalle Kivistön alueelle on tarkoituksenmukaista toteuttaa kirjastopalvelut. Kirjaston palveluverkkoa on syytä kehittää kirjastojen toimintaa valvovan ministeriön ohjeiden mukaiseen suuntaan.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluja tarjotaan kulttuuritaloissa, kirjastoissa sekä muissa kaupungin toimipisteissä. Tikkurilan keskustan kulttuuripalvelujen palveluverkkoa kehitetään, lisäksi Kivistöön tulee yhteiskäyttötilat, joissa kulttuuripalvelut on mukana. Aviapolikseen tarvitaan myös tilat kulttuurille.

Liikuntapalvelut

Liikunnan tulevaisuuden palveluverkon painopisteet ja kehittämistarpeet ovat ulkoliikuntapaikkojen ja lähiliikunnan palveluverkon sekä koulujen yhteydessä olevien liikuntasalien kehittäminen, uimahallien peruskorjauksien toteuttaminen, Elmon urheilupuiston toteuttamismahdollisuuksien selvittäminen, Kivistön urheilupuiston suunnittelu, vapaa-aika-, virkistys- ja liikunta-alueiden teemallisen yleiskaavan toteuttaminen sekä yksityisten hankkeiden edistäminen.

Sosiaali- ja terveystoimen toimialan palvelut

Terveyspalvelut

Terveysasemapalvelut tarjotaan jatkossa kolmessa hyvinvointikeskuksessa ja lisäksi lähipalvelupisteissä peruspalveluna hoitaja- ja lääkärivastaanottoa.

Neuvolapalvelut ovat perheiden helposti saavutettavissa ja perhekeskus–toimintamallia kehitetään.

Päihdepalvelujen liikkuvia palveluja lisätään.

Kuntoutuspalvelut sijoitetaan hyvinvointikeskuksiin.

Sosiaalipalvelut

Sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaiset palvelut tarjotaan ensisijaisesti alueellisissa laajan palvelun hyvinvointikeskuksissa sekä niiden eri puolilla Vantaata sijaitsevissa vastaanottotiloissa, kuten esimerkiksi monitoimitilojen, perhekeskusten ja oppilaitosten yhteydessä. Monipuoliset työtilat tukevat palvelujen järjestämistä, tavoitettavuutta ja kohdentumista myös heikommassa asemassa olevien asiakasryhmien kohdalla.

Asiakasohjaus ja etsivä työ tukevat palveluverkon kattavuutta. Kotiin vietävät ja digitaaliset palvelut lisääntyvät edelleen.

Vanhus- ja vammaispalvelut

Turvataan laadukas, kustannustehokas ja vaikuttava vanhus- ja vammaispalvelujen tarjonta.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon palveluverkon keskittäminen alueellisiin hyvinvointikeskuksiin tuo useita taloudellisia ja laadullisia etuja, joilla turvataan oikea-aikaiset ja laadukkaat palvelut. Palveluverkkoa kehitetään ja suun terveydenhuollon palvelujen tarjonta turvataan koko väestölle. Koululaisten ja vanhusten hammashoito järjestetään jatkossakin lähipalveluna liikkuvilla yksiköillä.

Konserni- ja asukaspalvelujen toimialan palvelut
Työllisyyspalvelut
Konkreettista palveluverkkoa koskevaa muutossuunnitelmaa ryhdytään valmistelemaan heti, kun maakunta- ja soteuudistusta, kasvupalvelu-uudistusta ja pääkaupunkiseudun erillisratkaisua koskevat lait on hyväksytty. Sähköisten palvelujen kehittäminen on keskeinen osa palveluverkkostrategiaa. Valmennustalotoiminnan laajentamistarvetta Länsi-Vantaalle selvitetään.
Kuntalaispalvelut
Sähköisten palvelujen käytön neuvonta ja opastus tulevat tulevina vuosina kasvamaan ja kysyntään vastataan räätälöityjen palvelutorien avulla Koivukylässä ja Kivistössä. Monikanavaisen asiointipalvelun myötä uusia Vantaa-infon toimipisteitä ei perusteta jo olemassa olevien lisäksi. Jokaisella suuralueella tulee olla järjestöjen ja asukkaiden yhteiskäytössä oleva tila. Asukastilojen avoinna pidossa pyritään kumppanuuksiin.
Hankintakeskus
Uusien ruoan valmistustapojen muutosten vaatimat toimenpiteet keittiöiden tuotanto- ja säilytystiloihin ja prosesseihin. Rakennettavien uudiskohteiden sekä perusparannuskohteiden keittiöiden (sekä valmistus- että palvelukeittiöiden) varustaminen uusille toimintamalleille sopiviksi.
Pelastustoimi
Palveluverkko perustuu läheisyysperiaatteeseen, jossa keskeiset merkittävät tekijät ovat toimintavalmiusaika ja tavoitettavuus.
Vantaan Työterveys liikelaitos
Liikelaitoksella ei toiminnallisesti ole tällä hetkellä tarvetta laajentaa palveluverkkoa.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan palvelut

Toimialan asiakaspalvelu

Sähköisiä palveluja kehitetään edelleen ja niiden tarkoituksena on helpottaa kellon aikaan rajoittumatonta asioimista viranomaisten kanssa

Julkinen kaupunkitila

Kaupunkia kehitetään edelleen joukkoliikennekaupunkina niin, että palvelut ovat saavutettavissa joukkoliikenteen avulla sekä kävellen ja pyöräillen. Julkisen kaupunkitilan laatuun, esteettömyyteen sekä rationaalisen kunnossapidon edellytysten turvaamiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Infralla tuetaan muuta palveluverkkoa eli ympäristöstä halutaan kehittää houkutteleva, monipuolinen ja sujuvasti toimiva niin asukkaille kuin elinkeinoelämänkin tarpeisiin.

Digitalisaatio, muun muassa MATTI-hankkeen käyttöönotto, tehostaa tuottavuutta merkittävästi ja parantaa omaisuudenhallinnan laatua.

Kaupungin oman tuotannon osuus vähenee hallitusti muun muassa kunnossapidon osalta. HSL vastaa tulevaisuudessakin joukkoliikenteestä, HSY vesihuollosta, Liikennevirasto rataverkosta ja ELY/maakuntahallinto yleisistä teistä.

8.6 PALVELUJEN SAAVUTETTAVUUDEN VYÖHYKKEET

Kaupungin palvelujen sijoittumista palvelujen saavutettavuuden kannalta voidaan kuvata erilaisten saavutettavuuden vyöhykkeiden avulla.

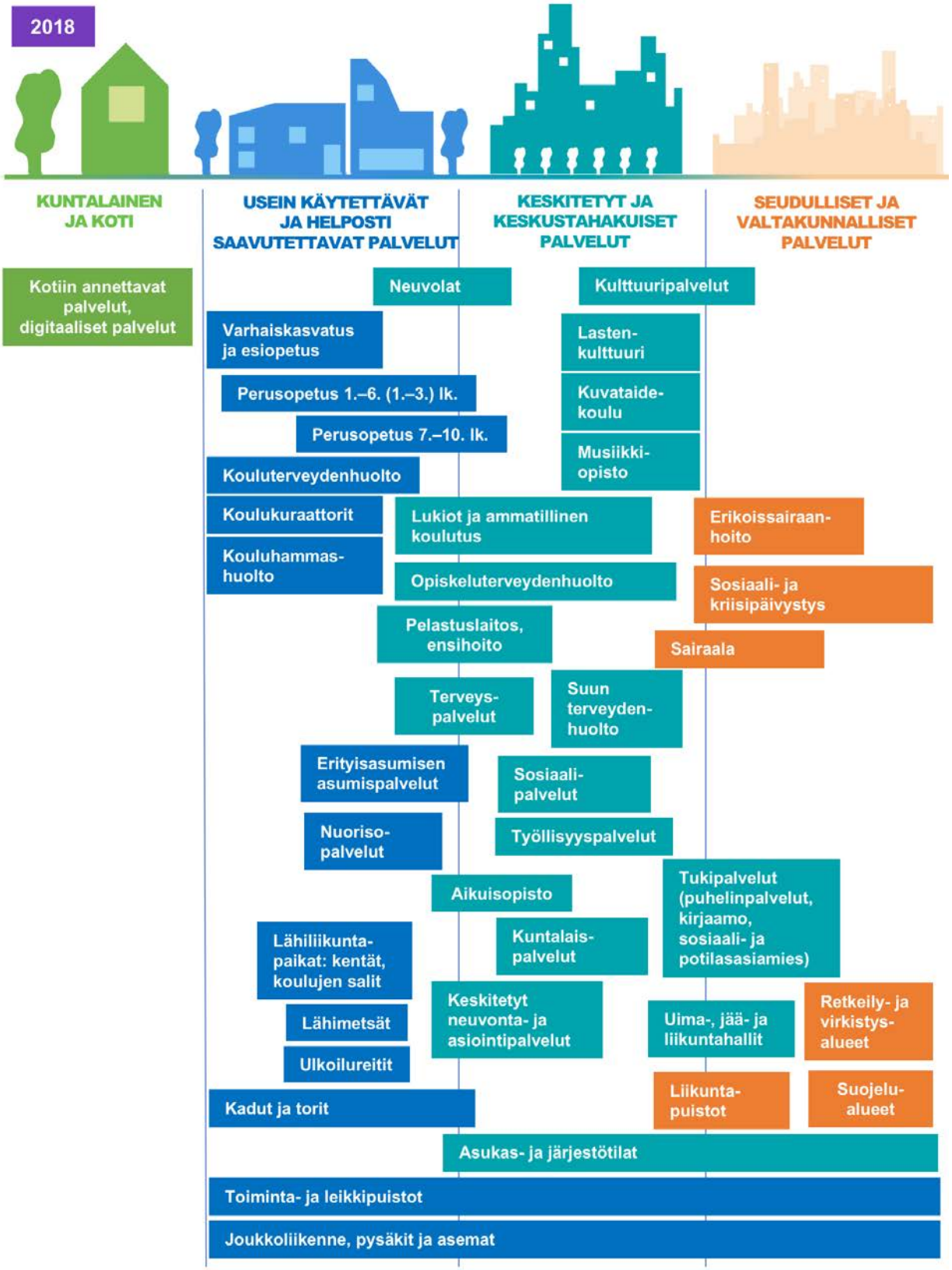
Saavutettavuuden vyöhykkeet:

- **Kuntalainen ja koti** vyöhyke sisältää ne palvelut, joita kuntalainen saa kotiin tuotettuna joko digitaalisesti tai henkilökohtaisena asiakaspalveluna.

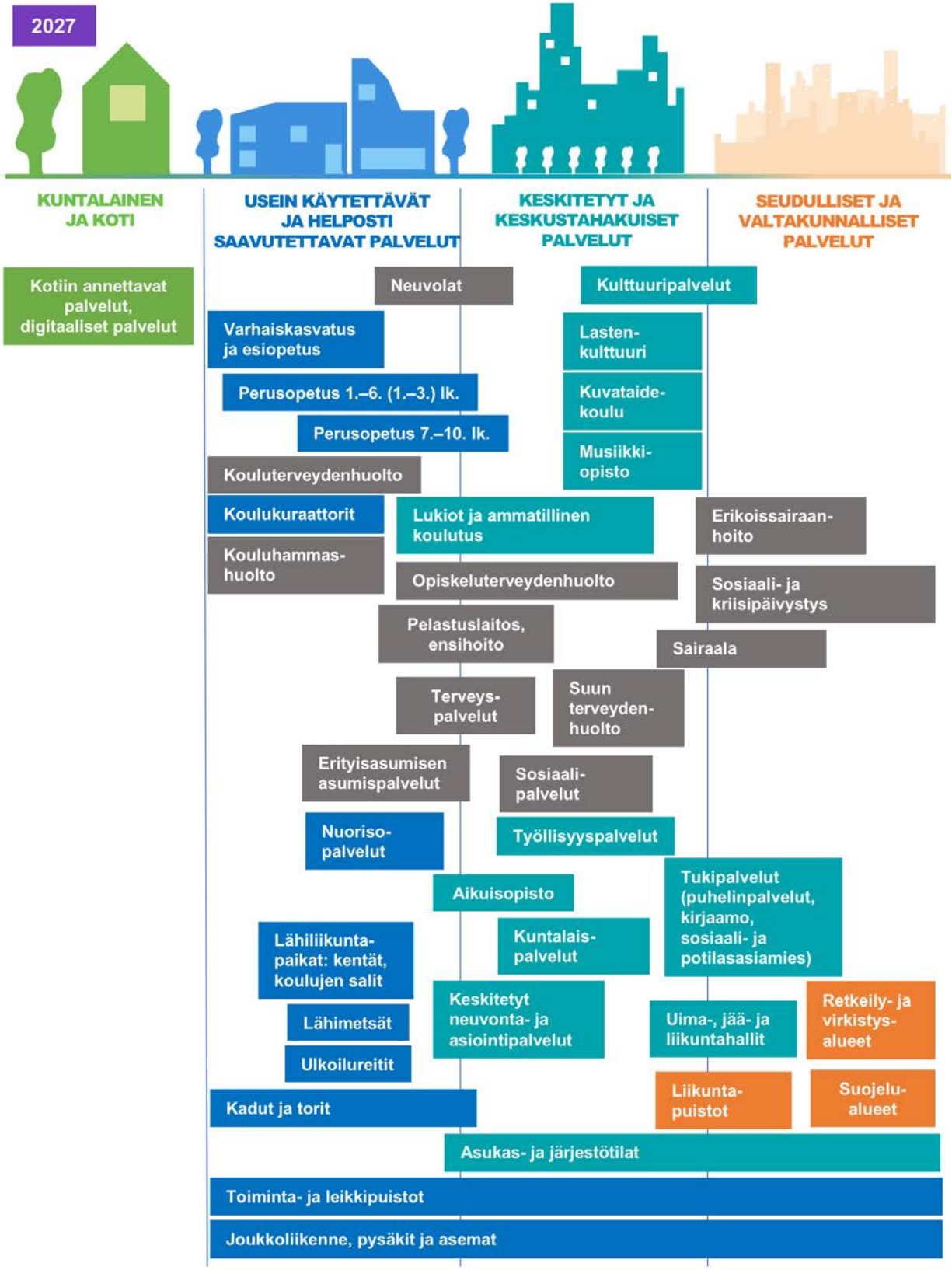
- **Usein käytettävät ja helposti saavutettavat palvelut** ovat peruspalveluja, joita käytetään päivittäin tai yleisesti paljon. Palvelut ovat ensisijaisesti lapsiin kohdistuvia palveluja, esimerkiksi päiväkoti-, sekä esi- ja perusopetuspalveluja. Osa näistä palveluista on määritelty lähipalveluiksi.

- **Keskitettyjä ja keskustahakuisia palveluja** ei yleensä käytetä päivittäin ja nämä palvelut edellyttävät laajempaa väestöpohjaa. Tämän lisäksi keskittämällä palveluja tavoitellaan suurempien yksiköiden mittakaavaetuja ja kustannustehokkuutta.

- **Seudulliset ja valtakunnalliset palvelut** ovat yhden kunnan asukkaita laajemmalle väestöpohjalle tuotettavia palveluja, joista on sovittu esimerkiksi pääkaupunkiseudun kuntien kesken tai valtion kanssa.

Kuva 62. Yhteenveto kaupungin palvelujen sijoittumisesta saavutettavuuden eri vyöhykkeille 2018.

Kuva 63. Yhteenveto kaupungin palvelujen sijoittumisesta saavutettavuuden eri vyöhykkeille, tulevaisuudentila 2027. Maakunta- ja soteuudistuksessa maakuntaan siirtyvät palvelut ovat harmaissa laatikoissa.

9 KAUPUNGIN YHTEISET PALVELUVERKKOASIAT

Keittiöverkko ja ateriapalvelun järjestäminen. Jatkuva väestömäärän kasvu ja siten tarjottavien aterioiden määrän lisääntyminen edellyttää koko ateriapalvelutuotannon uudelleen arviointia. Tällä hetkellä valmistuskeittiöiden kapasiteetti on lähes kokonaan käytössä eikä keittiöverkko siten pysty vastaamaan tarvittavaan ateriamäärän kasvuun.

Ateriapalvelujen tuottamisessa mietitään uusia tuotantomalleja perinteisen ruoan valmistustavan sijaan. Uudet tuotantomallit asettavat uusia vaatimuksia ruoan valmistus- ja säilytystiloille. Nämä uusien toimintamallien tilavaatimukset tulee ottaa huomioon keittiötilojen perusparannus- ja uudisrakennuskohteissa.

Keittiöverkon uudistaminen edellyttää kokonaisvaltaista kehittämissuunnitelmaa. Kehittämissuunnitelma laaditaan vuonna 2014 teetetyn keittiöverkkoselvityksen pohjalta. Kehittämissuunnitelmassa ratkaistaan siirtyminen uusiin tuotantomalleihin, uusien ja olemassa olevien keittiöiden tulevaisuus investointitarpeineen, keittiöiden tilavaatimukset, keittiölaitteet ja niiden ylläpito sekä ateriapalveluun liittyvä logistiikka.

Tikkurilan toimitilauudistus. Tikkurilan toimitilauudistuksen valmistelu on alkanut 2016. Uudistuksen tarkoituksena on saada kaupungin Tikkurilassa sijaitsevat tilat useista eri osoitteista pääosin samaan rakennukseen. Ensimmäisessä vaiheessa toteutuu kuitenkin Silkin kiinteistöstä toimistoosan perusparannus, josta kaupunki tulee vuokraamaan toimitilat ensisijaisesti sivistystoimen käyttöön. Kaikki uudet tilat toteutetaan yhtenäistä monitilatoimiston mallia noudattaen.

Toimitilauudistuksen keskeinen tavoite on toimintakulttuurin kehittäminen ja toimitilakustannusten hallitseminen sekä toimitilojen ajanmukaistaminen. Hanke vahvistaa Tikkurilan keskustaa, ja sen toteuttamisen yhteydessä tutkitaan kaupungintalon käytön laajentamista asukkaille ja järjestöille. Hanke valmistuu nykyisen aikataulun mukaan vuonna 2022.

Järjestelyssä vapautuu kaikkiaan lähes 27 000 m^2 toimistotilaa noin kymmenestä eri toimipisteestä. Tilat ovat pääosin vuokra- tai osaketiloja. Kielotie 13:ssa (tilaa noin 8 000 m^2) ja Kielotie 28:ssa (tilaa noin 5 000 m^2) olevat toimistorakennukset puretaan ja muiden pienempien tilojen vuokrasopimukset irtisanotaan tai osakkeet myydään. Kokonaisvuokra näistä tiloista on ollut noin 3 miljoonaa euroa vuodessa. Siirryttäessä tilatehokkuudeltaan huomattavasti parempiin tiloihin, uudisrakennuksena toteutettavan toimitalon laajuudeksi tulee noin 10 000 m^2, jonka vuosivuokraksi on arvioitu noin 2,4 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi Silkin kiinteistöstä vuokrattavien tilojen laajuus on noin 2 000 m^2 ja vuosivuokra noin 0,5 miljoonaa euroa. Todettakoon, että nykyisistä toimitiloista suurimmat, Kielotie 13 ja Kielotie 28, olisivat suurten peruskorjausten tarpeessa, joiden jälkeen vuokrien olisi arvioitu nousevan lähes 6 miljoonaan euroon ilman tilatehokkuuden parantamista.

Konserniyhtiöt toimitilojen omistajina ja rakennuttajina. Kaupungin käyttöön tulevia toimitiloja toteutetaan sekä kaupungin omina hankkeina, että kaupungin omistamien yhtiöiden eli konserniyhtiöiden hankkeina. Omistamisen kannalta keskeiset strategiset tavoitteet ovat tarkoituksenmukaiset kiinteistöomistukset ja kiinteistöomaisuuden arvon säilyminen. Omistukset perustuvat toimitilatoimijoiden kesken sovittuun roolijakoon ja erikoisosaamista vastaavaan ydintoimintaan.

Hankejohtoryhmän hyväksyttyä konserniyhtiön hankkeen investointisuunnitelman, konserniyhtiön hallitus hakee hankkeelle yleisjaostolta (YJA) konsernistrategian mukaisen ennakkosuostumuksen. Ennakkosuostumuksen saanut hanke sisällytetään toimitilainvestointiesitykseen, jonka jälkeen hankkeen valmistelu etenee toimitilahankeprosessin mukaisesti. Mikäli hanke hyväksytään konserniyhtiön taseeseen toteutettavaksi, kaupunginhallitukselta haetaan mahdollista takausta lainalle hankkeen rahoitusta varten. Takauksen myöntää kaupunginvaltuusto.

Tilakeskus vastaa kaikkien kaupungin käyttöön tulevien hankkeiden valmistelusta (tarveselvitykset ja hankesuunnitelmat) sekä kaikkien omin budjettivaroin toteutettavien hankkeiden toteutuksesta. Konserniyhtiöiden taseeseen toteutettavien hankkeiden toteutusmallista sovitaan hankekohtaisesti.

Nykykäytännön mukaisesti VTK Kiinteistöt Oy rakennuttaa omat hankkeensa hankesuunnitelmien perusteella. Jos hankkeen toteuttajana on VAV Palvelukodit Oy, tilakeskus laatii tarveselvityksen ja hankesuunnitelman, sekä toimii toimialan tukena teknisenä asiantuntijana koko hankkeen ajan, yhtiön huolehtiessa suunnitteluttamisesta ja rakennuttamisesta. VAV Asunnot Oy vastaa vuokra-asuntohankkeidensa valmistelusta ja toteutuksesta kokonaisuutena. Muissa konserniyhtiöiden hankkeissa tilakeskus vastaa kyseisen yhtiön kanssa yhdessä hankkeen valmistelusta ja rakennuttamisesta. Työnjaosta sovitaan hankekohtaisesti.

VTK Kiinteistöt Oy:n omistuksessa olevia merkittävimpiä kiinteistöjä ovat Point-Pakkalan opetus- ja informaatiotalo, Varia Aviapolis ja Varia Hiekkaharjun uudempi rakennus, Ylästön yhtenäiskoulu sekä yhtiöistä Myyrmäen sosiaali- ja terveysasema ja Korson keskustakiinteistöt Oy (Lumo). VTK Kiinteistöt Oy:n suorassa omistuksessa on lisäksi liikuntakiinteistöistä Tikkurilan ja Myyrmäen urheilupuistojen rakennukset sekä Rajakylän tenniskeskus. VTK Kiinteistöt Oy omistaa ja rakennuttaa Leiritien kampusta Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy:n käyttöön. VAV Palvelukodit Oy:n omistaa kiinteistöjä, muun muassa Malminiityn erityisryhmien asumis- ja palvelukeskuksen. Rakenteilla olevia hankkeita ovat muun muassa Myyrmäen vanhustenkeskus ja Koisoniitty-hanke. Konserniyhtiöissä on näiden lisäksi erillisiä kohteita, kuten Kiinteistö Oy Tiedepuiston omistama Heurekan toimirakennus.

Resurssiviisauden tiekartta. Resurssiviisauden tiekartta sisältää monia palveluverkkosuunnittelussa huomioon otettavia asioita. Palveluverkkoa koskevien suunnitelmien toteuttamisessa otetaan huomioon resurssiviisauden tiekartan tavoitteet, jotka koskevat energiantuotantoa ja -kulutusta, yhdyskuntarakennetta ja liikkumista, kulutusta ja materiaaleja sekä ympäristövastuullisuutta. Tiekartassa on esitetty toimenpiteitä valtuustokausittain vuoteen 2030 ja kullekin valtuustokaudelle laaditaan toimialojen toteutussuunnitelmat.

10 JATKOTOIMENPITEET

10.1 JATKOTOIMENPITEET PALVELUVERKKOJEN KEHITTÄMISEKSI

Toimitilaverkkosuunnittelu. Toimitilaverkkosuunnittelu osana kaupunkitasoista palveluverkkosuunnittelua tuottaa käyttäjälähtöisiä, resurssiviisaita ja taloudellisia toimitiloja. Suunnitteluun osallistuvat kaupunkisuunnittelu, tilakeskus ja taloussuunnittelu sekä käyttäjätoimialat. Toimitilaverkkoselvitykset auttavat kaupungin kiinteistökannan kehittämisessä ja kustannustehokkaan täydennysrakentamisen suunnittelussa.

Alueellisesti tai toimitilakohtaisesti tehtävät esiselvityksen antavat selvitysajankohdan tilannekuvan tarkasteltavasta toimitilaverkosta. Selvityksissä analysoidaan tarkasteltavien kohteiden kuntoluokat, tulevat peruskorjaustarpeet ajoituksineen sekä selvitetään uudiskohteiden rakennuspaikat. Lisäksi tunnistetaan ja analysoidaan eri vaihtoehtoja kannattavuuslaskentaa hyödyntäen investointisuunnittelun tueksi.

Seuraavaksi valmistuvat Vantaan ammattiopisto Varian selvitys, Tikkurilan kouluverkkoselvitys sekä Hakunilan, Aviapoliksen ja Martinlaakson päiväkotiverkkoselvitykset. Vuoden 2018 aikana selvitetään, millä edellytyksillä ja aikataululla voitaisiin käynnistää Elmon urheilupuiston toteuttaminen. Osana tehtävää selvitystä arvioidaan Koillis-Vantaan uimahallin ja jäähallin toteuttaminen sekä kartoitetaan yksityisiä kumppaneita hankkeille. Lisäksi laaditaan kaikkien toimialojen yhteisenä palvelu- ja toimitilaverkkoasiana koko Vantaan ateriapalveluja koskeva keittiöverkon kehittämissuunnitelma.

Jatkossa kaikista Vantaan suuralueiden päiväkoti- ja kouluverkoista on tarve tehdä alueelliset esiselvitykset, joita tullaan päivittämään säännöllisin välein. Näiden lisäksi laaditaan pienempiä, kohdennettuja toimitilaselvityksiä.

Tehtyjen alueellisten esiselvitysten perusteella Y-tontteja on tarpeisiin nähden paikoitellen liian vähän ja niiden tarve tiivistyvillä ja täydentyvillä alueilla tulee jatkossa edelleen lisääntymään. Tämän vuoksi rakennettujen Y-tonttien täydennysrakentamisen tai korvaavan rakentamisen mahdollisuuksia selvitetään alueellisten toimitilaverkkotarkastelujen yhteydessä.

Tulevien vuosien päiväkoti- ja perusopetuksen uudisrakennuksille on löytynyt sijoituspaikat Tikkurilasta, Myyrmäestä, Kivistöstä ja Hakunilasta 2020-luvun puoliväliin saakka. Tämän jälkeen taloussuunnitelmaan merkityille useille uusille päiväkodeille ei nykyisissä kaavoissa ole valmiita Y-tontteja. Ratkaisut näiden päiväkotien sijoittumisesta tulee tehdä nyt valmisteilla olevissa kaavoissa. Esimerkiksi Aviapoliksen alueella on jo kaavarunkotyön yhteydessä laskettu palvelutarpeen lisäyksen edellyttämää Y-tonttitarvetta, mikä on viety kaavatyön lähtötiedoksi.

Maakunta- ja soteuudistuksen lopullisista ratkaisuista riippumatta myös sosiaali- ja terveystoimen palvelujen lisääntyviin ja muuttuviin tilatarpeisiin on varauduttava. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystoimen palveluverkon kehittämiseksi tarvitaan tonttivaraukset Tikkurilan hyvinvointikeskusta sekä Hakunilan ja Kivistön vanhustenkeskuksia varten. Asemakaavan muutos käynnistetään Simonkodin kiinteistön kehittämiseksi vanhustenkeskusta koskevan tarveselvityksen mukaisesti. Kaupungin omassa toiminnassa pieniä erityisasumisen yksiköitä on tarkoituksenmukaista jatkossa

sijoittaa muun asuntokannan yhteyteen, jolloin tontit saadaan normaalista asumiseen tarkoitetusta varannosta. Kaupungin omana ja ostopalveluna tuotettavaa vammaisten asumispalveluja varten tarvitaan myös tonttivarauksia. Kivistön alueen sosiaali- ja terveyspalvelujen toimipaikan tonttivaraus tullaan ottamaan tulevaisuudessa käyttöön.

Rakentamispaikkojen riittävyyden ohella nykyisten Y-tonttien rakennettavuus on tuonut haasteita. Muun muassa huonot pohjaolosuhteet, haasteelliset maaston muodot, kunnallistekniikan puuttuminen tai tonttien halki kulkevien viemärilinjojen siirrot ovat lisänneet julkisen rakentamisen kustannuksia. Kaavoituksen yhteydessä palvelutuotantoon kaavoitettavien tonttien rakennettavuutta tulisi arvioida entistä tarkemmin.

Kaupungin kokonaisedun mukaista on varmistaa jatkossa, että rakentamisolosuhteiltaan hyviä Y-tontteja on riittävästi sekä kaupungin omiin uudis- ja täydennysrakentamistarpeisiin, että tulevan maakunnan tarpeisiin.

Maankäytön toteuttamisen ohjelmointi. Keskeinen kehittämiskohde palveluverkkosuunnittelussa kaupungin kasvun ja kaupunkirakenteen tiivistymisen myötä on ennakoiva ja oikea-aikainen varautumien palvelujen tonttitarpeisiin. Valmiina olevien kaavojen (5 vuoden tarve) ja asemakaavoituksen työohjelman seuraava 5-vuotiskausi tulisi yhdessä kattaa palveluverkkosuunnittelun tarpeet suunniteltaessa toimitilainvestointihankkeita seuraavalle kymmenelle vuodelle.

Palveluverkkosuunnitteluprosessia ja tiedonkulkua kehitetään niin, että vuosittain kaupunkisuunnittelun aluetiimeittäin työohjelmaa laadittaessa käydään toimialojen palveluverkkosuunnittelusta vastaavien kanssa läpi myös pidemmän aikavälin palveluverkon tonttitarpeet. MAL-sopimuksen mukaiseen asuntotonttien kaavoituksen tavoitteisiin pyrittäessä tulee samassa yhteydessä ennakoida entistä paremmin palvelutarpeiden kasvu sekä kaavalliset ratkaisut myös palvelujen osalta. Asuntotuotantoa on pyrittävä ohjaamaan siten, ettei palvelujen kysynnän alueellisista vaihteluista muodostuisi liian voimakkaita ja sen myötä niihin vastaaminen hallitusti vaikeutuisi.

MATTI-järjestelmä tulee valmistuessaan tukemaan asunto- ja palvelurakentamisen yhteensovittamiseen tarvittavaa suunnittelutyötä. Ylläpitämällä ajantasaista tietokantaa MATTI-järjestelmässä kaupungin Y-tonttikannasta varmistetaan riittävien ja palveluille sopivien sijaintien löytyminen.

Uusien kaavoitettavien Y-tonttien sijainti ja koko määritetään ensisijaisesti toiminnallisten tarpeiden mukaan silloin, kun ne ovat tarkoituksenmukaisesti kaupunkirakenteeseen sovitettavissa. Monikerroksiset ja erilaisia toimintoja yhdistävät hybridiratkaisut voivat olla yksi tapa täydentävien ja uudenlaisten palvelujen sijoittamiseksi ensisijaisesti tiiviimpiin kaupunginosiin, kuten asemien läheisyyteen. Päiväkotirakentamisessa pihakannet voivat olla toiminnallisesti hyväksyttävä ratkaisu. Kouluun tilaohjelmaan kuuluvien liikuntasalien sijaan voidaan rakentaa erillisiä liikuntahalleja koulujen läheisyyteen, jolloin voidaan paremmin vastata liikuntapalvelujen ja urheiluseurojen tarpeisiin. Pienempiä tontteja voidaan osoittaa yksityisten palvelujen (esimerkiksi päiväkotien) käyttöön, koska niiden toimintayksiköt ovat lähtökohtaisesti pienempiä.

Hybridiratkaisuissa on hyväksyttävä erilaisten hankemuotojen seurauksena normaalia suuremmat investointi- ja tilakustannukset sekä palvelujen henkilöstö- ja toimintamenot. Oleellista on myös palvelujen ja muiden toimintojen ajallinen yhteensovittaminen. Palvelurakentamista ja liikerakentamista ohjaavat eri tekijät. Palvelurakentamisen ajoitus perustuu ensisijaisesti alueelliseen väestönkehitykseen ja siitä muodostuvaan palvelutarpeeseen. Liikerakentaminen toteutuu vastasta sil-

loin, kun alueella on riittävä määrä potentiaalisia asiakkaita kaupallisille toimijoille, hanke on taloudellisesti kannattava ja markkinatilanne suotuisa. Nämä palvelurakentamisen ja liikerakentamisen kriteerit eivät välttämättä toteudu samanaikaisesti.

10.2 JATKOTOIMENPITEET TOIMITILAINVESTOINTIKUSTANNUSTEN HALLITSEMISEKSI

Kiinteistöjen kunnon seuranta ja kunnossapito. Kiinteistöjen kunnon seurantaa ja pitkän tähtäimen suunnittelua kehitetään kiinteistönhallinnan tietojärjestelmää tehokkaammin hyödyntäen. Korjausmäärärahoihin ei ole tulossa merkittäviä korotuksia ja ne on kohdennettava jatkossakin erittäin tarkoin. Rakennusten kuntoselvityksiin perustuvat paikalliset korjaukset tulevat olemaan edelleen yleisiä erityisesti 1980–90-luvuilla rakennettuihin ikääntyviin päiväkotirakennuksiin, joita ei ole varaa tai aikaa peruskorjata kokonaisvaltaisesti. Palveluverkon kannalta keskeisiä tai kulttuurihistoriallisesti arvoltaan merkittäviä koulurakennuksia tullaan peruskorjaamaan perusteellisemmin.

Kiinteistöomaisuuden rahallisen arvon säilyttämisen ja korjausvelan vähentämisen lisäksi erityishuomio kiinnitetään edelleen toimitilojen terveellisyyden ja turvallisuuden edistämiseen. Kiinteistöjen aktiivisemmalla kuntoseurannalla ja kiinteistönhuollolla pyritään vähentämään ennakoimattomia korjaustarpeita ja varmistamaan hyväksyttävät olosuhteet tilojen käyttäjille.

Sisäilmaolosuhteiden parantamiseksi tähtääviä korjauksia tehdään tilojen käytön mahdollistamissa rajoissa. Luotettavampaa lopputulosta tavoiteltaessa korjaustyöt tullaan tekemään entistä laajempina ja perusteellisemmin.

Palveluverkkojen rakennusten korjausrakentaminen on TVO:n aikana ollut pääsääntöisesti kohdennettuja osakorjauksia ja sisäilmakorjauksia, joilla on ylläpidetty kohteiden turvallista ja terveellistä käyttötarkoituksen mukaista käyttöä. Jotta palveluverkkojen rakennukset saadaan pidettyä toiminnan edellyttämässä kunnossa ja korjausvelan kasvu hallinnassa, tulee jatkossa korjausrakentamisessa keskittyä kohteiden sisällöltään laajempiin perusparannuksiin ja korjaushankkeisiin. Näin toimien saavutetaan myös parempaa vaikuttavuutta sisäilman laadun parantamiseen tehtävissä hankkeissa.

Länsi-Vantaan koulujen palveluverkko on uusiutunut ja uusiutuu seuraavien vuosien aikana voimakkaasti ja olemassa olevia kohteita on peruskorjattu laajamittaisesti 2000-luvun alkuvuosina. Itä-Vantaan kouluverkkoon kohdistuu suuri peruskorjaustarve seuraavalla vuosikymmenellä, josta Korson alueen koulut muodostavat erityisen suureen haasteen korjausrakentamiselle lähivuosina.

Varhaiskasvatuksen palveluverkon kohteiden korjausrakentamisessa on siirryttävä takaisin laajempiin perusparannuksiin, jotta olemassa olevat päiväkodit pysyvät laadukkaana osana toimintaa. Päivähoitopaikkojen tarpeen kasvua ei pystytä uudisrakentamisella ratkaisemaan, jolloin korjausohjelmaan ei voida ottaa korjaustarpeen mukaista määrää kohteita ja vaarana on palveluverkon rapistuminen rakennusten osalta. Toteutettavien hankkeiden on laajuudeltaan vastattava elinkaaren mukaista korjaustarvetta ja taattava kohteen säilyminen palveluverkossa suunnitellusti.

Muita haastavia korjausrakennuskohteita ovat lähivuosina muun muassa Kaunialan sairaala-alueen rakennukset, joihin rakennusten ikääntymisen myötä on kertynyt paljon korjaustarvetta. Investointipäätökset edellyttäisivät kokonaisvaltaisempaa suunnitelmaa kiinteistön tulevaisuudesta ja toiminnasta, jota parhaillaan erikseen nimetty kehittämistyöryhmä valmistelee.

Palveluverkkojen investointikustannusten hallinta. Rakennushankkeiden säästömahdollisuuksia selvittäneen työryhmän loppuraportissa on arvioitu ennakkoluulottomasti erilaisia keinoja rakentamisen kustannuskehityksen leikkaamiseksi vaadittavan palvelutason siitä kärsimättä. Keinot koskevat niin rakentamiseen liittyviä prosesseja, menettelytapoja ja suunnitteluratkaisuja kuin hankkeiden rahoitus-, hankinta- ja toteutustapoja.

Toimitilarakentamisen lähtökohtana on terveellisten ja turvallisten palvelutilojen tuottaminen. Kaupunginvaltuuston rakentamiselle asettamia muita tavoitteita ovat kustannus- ja energiatehokkuus myös elinkaarikustannukset huomioiden. Lisäksi on esitetty muun muassa puurakentamisen hyödyntämisestä laajemmassa mittakaavassa, samoin kuin uusimpina avauksina kiertotalouden lisääminen ja sosiaalisten näkökulmien huomioinen hankinnoissa.

Työryhmän tavoitteena oli löytää toteutuskelpoisia keinoja ja kehityssuuntia, joiden avulla voidaan rakennusinvestointien aiheuttamaa painetta kaupungin talouteen vähentää ottaen huomioon yhteisesti asetetut muut strategiset tavoitteet. Tässä yhteydessä on kuitenkin todettava, että kaikki asetetut tavoitteet eivät ole linjassa säästötavoitteiden kanssa.

Säästömahdollisuuksia tunnistettiin useita ja niitä tulisi hyödyntää mahdollisimman monipuolisesti palveluverkkosuunnittelussa, investointisuunnittelussa, hankevalmistelussa ja rakennuttamisessa. Merkitykselliset säästöt syntyvät vasta useamman tekijän yhteisvaikutuksesta.

Säästöjen saavuttamiseksi toimijoilta edellyttäviä toimenpiteitä:

1. Kaupungin kasvua ohjataan palveluverkkojen ja infran kustannustehokkaat kehittämismahdollisuudet huomioon ottaen.
2. Palvelu- ja toimitilaverkkojen systemaattista suunnittelua ja kehittämistä jatketaan kaikilla toimialoilla alueellisesti erilaisia painopistealueita hakien.
3. Tilatehokkuuden parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä jatketaan toimialojen välisenä yhteistyönä.
4. Kaikki toimialat edistävät sekä toimialojen sisäisiä että toimialojen välisiä yhteishankkeita ja tilojen yhteiskäyttöä.
5. Rahoitus arvioi kulloinkin tarkoituksenmukaisen rahoitusmuodon tilanteen ja hankkeen elinkaarikustannukset huomioon ottaen.
6. Tilapäisiin ja vaihteleviin tilatarpeisiin hankitaan vuokratiloja tai ne ratkaistaan olemassa olevia tiloja hyödyntäen.
7. Hankkeiden joustoa lisätään suunnitelmallisesti suhdanteiden hyödyntämiseksi.
8. Kaupungin omaan rakentamiseen varataan kaavoittamalla rakentamisolosuhteiltaan hyviä ja eri käyttötarkoituksiin joustavia tontteja.
9. Hankkeet toteutetaan tilakeskuksen määrittelemällä standarditasolla, ellei kaupunkitasoisesti yksittäisen kohteen osalta erikseen muuta sovita.
10. Sekä uudisrakentaminen että kiinteistöjen korjaukset toteutetaan teknisesti kestävillä ja elinkaaritaloudellisesti järkevillä ratkaisuilla.
11. Tilojen kalustaminen (suunnittelu, hankinnat ja kierrätys) koordinoidaan kaupunkitasoisesti keskitettynä, mitä varten luodaan uusi kalustussuunnittelijan vakanssi.
12. Tietomallinnusta hyödynnetään entistä monipuolisemmin hankevalmistelussa ja luonnossuunnittelussa sekä hankkeen aikaisessa kustannusseurannassa.

LÄHTEET

Asuntorakentamisennuste 2018. *Kiinteistöt ja asuminen, Vantaan kaupunki 2018.*

HUS sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ensihoidon palvelutasopäätös vuodelle 2018.

Kansalaisraadin julkilausuma 22.4.2017.

KAPA – Kaupunki- ja kuntapalvelut 2016. *Asiakastyytyväisyystulokset, Vantaa.*

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen palvelutasopäätös 2017–2020.

Kokoontumislaki (530/1999).

Korson suuralueen koulut. *Tilakeskus, Vantaan kaupunki 2015.*

Korson suuralueen päiväkotikiinteistöt. *Tilakeskus, Vantaan kaupunki 2015.*

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012).

Lastensuojelulaki (417/2007).

Länsi-Vantaan koulukiinteistöt. *Tilakeskus, Vantaan kaupunki 2015.*

Menettelytapaohjeet uusia toimitiloja hankittaessa. *Tilakeskus, Vantaan kaupunki 2014.*

Myyrmäen päiväkotiselvitys. *Tilakeskus, Vantaan kaupunki 2017.*

Päihdehuoltolaki (41/1986).

Rakennus- ja kiinteistöalan suhdannekatsaus, Rapal 2017.

Resurssiviisauden tiekartta (luonnos maaliskuu 2018). *Ympäristökeskus. Vantaan kaupunki 2018.*

Selvitys paloasemien tarpeista ja sijainnista vuoteen 2030 Länsi-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan, Itä-Uudenmaan ja Helsingin pelastuslaitosten alueelle, *Siljander/Helsingin yliopisto.*

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014).

Terveydenhuoltolaki (1326/2010).

Talousarvio 2018 ja taloussuunnitelma 2018–2021. *Taloussuunnittelu, Vantaan kaupunki 2017.*

Tikkurilan päiväkotiselvitys. *Tilakeskus, Vantaan kaupunki 2017.*

Trellum korjausvelkaindeksi 2016. *Rakennusten arvojen, korjausvelan ja perusparannustarpeen vertailu 13 kaupungissa, Trellum 2017.*

Uutta Arttu2-ohjelmasta, kuntalaiskysely 2017. *Tutkimusohjelman julkaisusarja, nro 13/2017. Erillinen kooste Vantaan tuloksista. Kuntaliitto.*

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011).

Vantaan kaupungin kiinteistöjen tekniset- ja jälleenhankinta-arvot. *Arvojen päivitys vuoden 2015 arvot, Trellum 2016.*

Vantaan kaupungin menettelytavat sisäympäristöasioissa. *Sisäympäristöasioiden ohjausryhmä 20.6.2017.*

Vantaan vesiliikunnan olosuhdeselvitys 2017. *Liikuntapalvelut. Vantaan kaupunki.*

Vantaan väestöennuste 2017. Koko kaupungin ennuste 2018–2045, Osa-alue-ennuste 2018–2027. *Taloussuunnittelu, tietopalveluyksikkö. Vantaan kaupunki 2017.*

Vantaan yleiskaavan ajantasaisuuden arviointi A1/2017. *Vantaan kaupunki (2017a).*

Varhaiskasvatuslaki (36/1973).

Yleiskaava 2020. Tavoitteet. 04.12.2017. *Vantaan kaupunki (2017c).*

Yleisten kirjastojen laatusuositus. *Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2010:20.*

KAUPUNKITASOINEN PALVELUVERKKOSUUNNITELMA 2018–2027

LIITTEET

LIITE: Tekninen lautakunta 21.08.2018 / 7 §

LIITTEET

Väestö- ja rakentamisennustemenetelmän kuvaus **Liite 1**

Väestöennustemenetelmä

Vantaan väestöennusteessa käytetään determinististä väestöennustemenetelmää. Menetelmä perustuu väestössä ja sen rakenteessa tapahtuneisiin muutoksiin ennustetta edeltävinä vuosina, muutosten avulla tehtäviin oletuksiin ja muutoksista estimoituihin parametreihin. Koko kaupungin ennusteessa oletukset tehdään hedelmällisyydestä, muuttoliikkeestä ja kuolevuudesta.

Ennusteen menetelmä voidaan karkeasti kuvata siten, että olemassa olevaan väestöön (1.1) lisätään oletusten mukaisten hedelmällisyyslukujen avulla lasketut vuoden aikana syntyneet, vähennetään oletusten mukaisten kuolevuuslukujen avulla lasketut kuolleet ja lisätään oletusten mukaisen nettomuuton, tulomuuton ja lähtömuuton erotus, vaikutus väestön määrään. Hedelmällisyysoletukset tehdään ikäluokittain ja kuolleisuus- sekä nettomuutto-oletukset sukupuolittain ja ikäluokittain. Lisäksi nettomuutossa tehdään oletukset erikseen kotimaan- ja ulkomaan nettomuutolle. Ennusteen avulla saadaan seuraavan vuoden (1.1) väestö, jota käytetään taas seuraavan ennustevuoden lähtöväestönä. Samaa menetelmää toistetaan, kunnes saadaan ennusteessa haluttu ennustevuosien määrä, esimerkiksi 40 vuotta.

Osa-alueittainen ennuste tehdään omana kokonaisuutenaan. Siitä saatu tulos täsmätään koko kaupungin ennusteeseen ikä- ja sukupuolijakaumien suhteen, jotta molempien ennusteiden väestömäärät olisivat yhdenmukaiset. Osa-alueittaisessa ennusteessa oletukset tehdään lähtökohtaisesti kaupunginosakohtaisesti, mutta joissain tapauksissa kaupunginosia myös yhdistetään esim. pienen väestömäärän vuoksi. Ottamalla huomioon kaupunginosien ominaispiirteet pyritään saamaan ennusteesta osa-aluetasolla tarkempi. Osa-alue-ennusteessa oletuksia tehdään hedelmällisyydestä, vanhassa asuntokannassa tapahtuvista väestönmuutoksista ja uuden asuntokannan vaikutuksista väestönmuutoksiin. Uuden asuntokannan määrä saadaan asuntorakentamisennusteesta.

Osa-alueittaisen ennusteen menetelmä poikkeaa joiltain osin koko kaupungin ennusteen menetelmästä. Osa-alueittaisessa ennusteessa lasketaan syntyneet kaupunginosakohtaisten hedelmällisyyslukujen avulla. Kuolleisuus ja nettomuutto sisällytetään teknisesti samaan termiin, ns. väestömuutoskertoimeen, jonka avulla lasketaan vanhassa asuntokannassa tapahtuvat väestönmuutokset syntyvyyttä lukuun ottamatta. Kertoimen vaikutus siis voi olla joko väestöä lisäävä tai vähentävä. Uuden asuntokannan vaikutus osa-alueen väestöön lasketaan asuntorakentamisennusteesta saatavien kerrosneliömetrien ja asumisväljyyksistä tehtävien oletusten avulla. Sekä rakentamisennuste että asumisväljyydet lasketaan talotyypeittäin (erilliset pientalot, rivi- ja kerrostalot).

Asuntorakentamisennusteen laadinta

Osa-alueittaista väestöennustetta ei voida laatia ilman alueittaista rakentamisennustetta. Rakentamisennusteessa ennustetaan tulevan 10 vuoden rakentamisen määrä vuosittain kerrosaloina (erikseen omakotitalot, pari- ja rivitalot sekä kerrostalot). Kerrosalatieto voidaan muuntaa tarvittaessa asunnoiksi arvioimalla valmistuvien asuntojen keskikoko menneen kehityksen pohjalta.

Yleisinä lähtökohtina ennustetta tehtäessä ovat toisaalta kaupungin tontinluovutusohjelma (sekä pientalo- että kerrostalotontit), kaavoitustilanne, kaupungin kaavoitusohjelma ja kunnallistekniikan rakentamisohjelma, rakentamisvarannot eri alueilla, rakennuttajien arviot asuntorakentamisesta (muun muassa vuoden vaihteen rakennuttajaneuvottelut, kaavakokoukset, seurantaryhmät) sekä kaavoitettavien/kaavoitettujen alueiden käyttöönottosuunnitelmat (rakentamisjärjestys, tehdyt sopimukset, suunnitelmat), toisaalta aiempina vuosina valmistuneiden asuntojen kerrosala asunnon talotyypin mukaan, edeltävinä kuukausina myönnetyt rakennusluvat, aloitetut ja valmistuneet asunnot sekä ennusteen tekohetkellä rakenteilla olevien asuntojen kerrosalatiedot.

Erikseen ennustetaan yksittäisrakentaminen (yksityiset henkilöt, pienet rakennusliikkeet, ja muun muassa kaupungin luovuttamat pientalotontit). Yksittäisrakentamisennuste tehdään pääosin menneiden vuosien kehityksen ja olemassa olevien ja tulevien kaavavarantojen sekä kaupungin tontinluovutusohjelman pohjalta ja se on pientalorakentamista. Ohjelmoidun rakentamisen ennuste tehdään vuodenvaihteessa käytyjen rakennuttajaneuvottelujen pohjalta. Rakentaminen on pääosin kerrostalorakentamista ja sen toteuttajina ovat ”isot” rakennusliikkeet.

Yksittäisrakentamisennuste ja ohjelmoitu rakentamisennuste yhteen summattuna muodostavat asuntorakentamisennusteen.

Kyselylomake Liite 2

Vantaan kaupungin palvelujen saavutettavuuskysely

Vantaan kaupungin palvelujen saavutettavuus

Kyselyllä kerätään asukkailta tietoa siitä, miten kaupungin palvelujen koetaan olevan saavutettavissa eri puolilla kaupunkia ja kuinka palvelujen saavutettavuutta voisi parantaa esimerkiksi erilaisia asiointitapoja kehittämällä.

Saavutettavuudella tarkoitetaan sekä sähköisten palvelujen helppoa käytettävyyttä ja löydettävyyttä että helppoa palvelun luokse pääsemistä (esimerkiksi päiväkoti, terveyskeskus, koulu tai leikkipuisto).

Kyselyn tuloksia hyödynnetään kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman päivitystyössä keväällä 2018 ja jatkossa sähköisiä asiointipalveluja kehitettäessä. Kyselyn tuloksia esitellään kaupunginvaltuutetuille ja muille luottamushenkilöille kevään aikana.

Kysely jakautuu seuraaville alasivuille:
- Sivistystoimen palvelut (varhaiskasvatus-, koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja kirjastopalvelut)
- Sivistystoimen liikuntapalvelut
- Sosiaali- ja terveystoimen palvelut (terveyspalvelut, sosiaalipalvelut, vanhus- ja vammaispalvelut, suun terveydenhuolto)
- Konserni- ja asukaspalvelujen palvelut (työllisyyspalvelut, asukaspalvelut)
- Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön palvelut
- Asiointitavat
- Taustatieot

Kysely on melko laaja, mutta voit jättää vastaamatta niihin kysymyksiin, joista sinulla ei ole mielipidettä. Ainoastaan asuinkunta ja asuinkaupunginosa kysymykset ovat pakollisia. Kysely on avoinna 1.5.2018 asti.

Sivistystoimen palvelut

Saavutettavuudella tarkoitetaan sekä sähköisten palvelujen helppoa käytettävyyttä ja löydettävyyttä että helppoa palvelun luokse pääsemistä.

Oletko sinä tai perheenjäsenesi käyttänyt alla mainittua kaupungin tarjoamia palveluja? (Valitse vastausvaihtoehto Ei tai Kyllä)
Miten arvioit palvelujen saavutettavuutta? (Voit esittää arviosi palvelujen saavutettavuudesta, vaikket olisi käyttänyt niitä.)
Avokenttään voit kirjoittaa, miten palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa.

	Oletko käyttänyt?		Palvelujen saavutettavuus					Miten palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?
	Ei	Kyllä	Erittäin huono	Melko huono	Ei kumpikaan	Melko hyvä	Erittäin hyvä	
Suomenkielinen varhaiskasvatus (mm. päivähoito, esiopetus, kerhot, asukaspuistot)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus (mm. päivähoito, esiopetus, kerhot, asukaspuistot)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Suomenkielinen perusopetus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Ruotsinkielinen perusopetus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Lukio	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Ammatillinen koulutus (Varia)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Nuorisotilat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Nuorten työpajat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Kirjasto	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Aikuisopisto	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vantaan musiikkiopisto	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vantaan kuvataidekoulu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Kaupunginmuseo (Tikkurila)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Taidemuseo Artsi (Myyrmäki)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Kulttuuritalo Martinus (Martinlaakso)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Muu palvelu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

Sivistystoimen liikuntapalvelut

Saavutettavuudella tarkoitetaan sekä sähköisten palvelujen helppoa käytettävyyttä ja löydettävyyttä että helppoa palvelun luokse pääsemistä.

Oletko sinä tai perheenjäsenjesi käyttänyt alla mainittua kaupungin tarjoamia palveluja? (Valitse vastausvaihtoehto Ei tai Kyllä)
Miten arvioit palvelujen saavutettavuutta? (Voit esittää arviosi palvelujen saavutettavuudesta, vaikket olisi käyttänyt niitä.)
Avokenttään voit kirjoittaa, miten palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa.

	Oletko käyttänyt?		Palvelujen saavutettavuus					Miten palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?
	Ei	Kyllä	Erittäin huono	Melko huono	Ei kumpikaan	Melko hyvä	Erittäin hyvä	
Ulkoilualueet (esim. Kuusijärvi, Petik o)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Urheilupuistot (Tikkurila, Hakunila, Myyrmäki)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Lähiliikuntapaikat (mm. monitoimikentät, kuntoilulaitteet)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Ulkoilureititja k untoradat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Hiihtoladut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Pallokentät	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tenniskentät	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Skeittipi k at	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Frisbeegolfradat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Liikuntasalit	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Palloiluhallit	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Jalkapallohallit (Tikkurila, Hakunila, Myyrmäki)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Jäähallit	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Luistelualueet/tekojäät	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Uimahallit	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Uimapaikat/uimarannat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Muu palvelu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

Onko asuinalueellasi riittävästi eri aavia liikuntapaikkoja?	Kyllä	Ei
Lähiliikuntapaikat (mm. monitoimikentät, kuntoilulaitteet)	☐	☐
Liikuntahallit	☐	☐
Uimahallit	☐	☐
Jäähallit	☐	☐

Sosiaali- ja terveyspalvelut

Saavutettavuudella tarkoitetaan sekä sähköisten palvelujen helppoa käytettävyyttä ja löydettävyyttä että helppoa palvelun luokse pääsemistä.

Oletko sinä tai perheenjäsenjesi käyttänyt alla mainittua kaupungin tarjoamia palveluja? (Valitse vastausvaihtoehto Ei tai Kyllä)
Miten arvioit palvelujen saavutettavuutta? (Voit esittää arviosi palvelujen saavutettavuudesta, vaikket olisi käyttänyt niitä.)
Avokenttään voit kirjoittaa, miten palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa.

	Oletko käyttänyt?		Palvelujen saavutettavuus					Miten palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?
	Ei	Kyllä	Erittäin huono	Melko huono	Ei kumpikaan	Melko hyvä	Erittäin hyvä	
Terveysasema	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Kuntoutuspalvelut (fysioterapia, puheterapia, toiminta-terapia)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Äitiys- ja lastenneuvola	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Perheneuvola	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Lastensuojelu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Suun terveydenhuolto (hammashuolto)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Maahanmuuttajapalvelut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Aikuissosiaalityö (mm. täydentävä toimeentulotuki, palvelutarpeen arviointi, so vittelu)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Koulukuraattoripalvelu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Koululaisten hammashuolto	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vanhuspalvelujen päivätoiminta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vammaispalvelujen työ- ja päivätoiminta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Muu palvelu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

Työllisyys- ja asukaspalvelut

Saavutettavuudella tarkoitetaan sekä sähköisten palvelujen helppoa käytettävyyttä ja löydettävyyttä että helppoa palvelun luokse pääsemistä.

Oletko sinä tai perheenjäsenesi käyttänyt alla mainittua kaupungin tarjoamia palveluja? (Valitse vastausvaihtoehto Ei tai Kyllä)
Miten arvioit palvelujen saavutettavuutta? (Voit esittää arviosi palvelujen saavutettavuudesta, vaikket olisi käyttänyt niitä.)
Avokenttään voit kirjoittaa, miten palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa.

	Oletko käyttänyt?		Palvelujen saavutettavuus					Miten palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?
	Ei	Kyllä	Erittäin huono	Melko huono	Ei kumpikaan	Melko hyvä	Erittäin hyvä	
Vantaa-info (Tikkurilan Dixi, Myyrmäkitalo, Korson Lumo)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vantaa-infon puhelinpalvelut (kaupungin vaihde)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
TYP – työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Nuorten Ohjaamo	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Kuntouttava työtoiminta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Talous- ja velkaneuvonta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vantaan kaupungin kirjaamo	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vantaan kaupunginarkisto	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Asukastilat (Myyrinki, Kaivonetti, Tuulikontti, Katrinebergin kartano, Silkinportti, Leikkuri, Rubiini, Skomars)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Palvelutori (Koivukylän kirjasto)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Muu palvelu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön palvelut

Saavutettavuudella tarkoitetaan sekä sähköisten palvelujen helppoa käytettävyyttä ja löydettävyyttä että helppoa palvelun luokse pääsemistä.

Oletko sinä tai perheenjäsenesi käyttänyt alla mainittua kaupungin tarjoamia palveluja? (Valitse vastausvaihtoehto Ei tai Kyllä)
Miten arvioit palvelujen saavutettavuutta? (Voit esittää arviosi palvelujen saavutettavuudesta, vaikket olisi käyttänyt niitä.)
Avokenttään voit kirjoittaa, miten palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa.

	Oletko käyttänyt?		Palvelujen saavutettavuus					Miten palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?
	Ei	Kyllä	Erittäin huono	Melko huono	Ei kumpikaan	Melko hyvä	Erittäin hyvä	
Joukkoliikenne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Liityntäpysäköinti	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Lähimetsät ja puistot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Sipoonkorven kansallispuisto	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Torit (Myyrmäki ja Tikkurila)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Leikkipaikat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Koira-aitaukset	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Matonpesupaikat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Kaupungin eläinlääkärin vastaanotto (Pakkala)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Lupapiste.fi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Muu palvelu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

Asiointitavat

Miten asioisit mieluiten kaupungin kanssa eri palveluissa?
(Valitse enintään 3 mieluisinta tapaa per palvelu. Jos et halua arvioida jotakin palvelua, voit jättää kohdan tyhjäksi.)

Chatilo t ohjoitetoon palveluo, jossa asiakas ja asiakaspalvelija keskustelevat reaoiaikoisesti si m pi k aviestintöohjelmon koutto.
Itsenöisesti n temetimöl ityk sellö tarkoitetoon palvelujen käyttöö omatoim(sesti esi m lahe kk eiden töyttöminen, tieon lak eminen).
Etäpalvelulla tarkoitetoon asiointioo ik aspalvelun kanssa videoyhteyden välityksellä.

	Käynti	Sähköposti	Puhelu	Chatti	Itsenäisesti internetissä	Etäpalveluna
Vantaa-info (Tikkurilan Dixi, Myyrmäkitalo, Korson Lumo)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Varhaiskasvatus/palveluihin hakeutumisen neuvonta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Perusopetus/kouluun ilmoittautumisen neuvonta (Wilma)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Terveysneuvonta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Äitiys- ja lastenneuvolan neuvonta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Suun terveydenhuollon neuvonta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vanhuspalveluneuvonta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vammaispalveluneuvonta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Maahanmuuttajaneuvonta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Yrittäjyysneuvonta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Talous- ja velkaneuvonta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ajanvaraukset eri palveluihin	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kaupungin avustukset ja paikallisen kansalaistoiminnan avustukset	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Maankäytön asiakaspalvelu (mm. suunnitelmien ja kaavojen nähtävillä olo)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pysäköinnin valvonnan asiakaspalvelu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vantaan kulttur i pal v elujen lipunmyynti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tilavaraukset (liikuntapaikat, asukas- ja järjestötil t)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muu palvelu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Mitä kaupungin palveluja pitäisi ainakin olla sähköisesti/o bi ilis ti aa tavilla?

Mainitse kolme keskeisintä palvelujen saavutettavuuteen liittyvää huolenaihetta/parannusehdotusta.

Taustatiedot

Kotikuntasi nimi
- ☐ Vantaa
- ☐ Helsinki
- ☐ Espoo
- ☐ Jokin muu, mikä? _____

Jos asut Vantaalla, niin missä kaupunginosassa?

_____

☐ En asu Vantaalla.

Jos asut Vantaalla, kuinka kauan olet asunut täällä?
- ☐ Alle vuoden
- ☐ 1-4 vuotta
- ☐ 5-10 vuotta
- ☐ Yli 10 vuotta

Mikä on sukupuolesi?
- ☐ Nainen
- ☐ Mies
- ☐ Jokin muu

Mikä on ikäsi?
- ☐ Alle 25
- ☐ 25-39
- ☐ 40-54
- ☐ 55-64
- ☐ 65+

Mikä on nykyinen perhemuotosi?
- ☐ Yksin asuva
- ☐ Pariskunta
- ☐ Yhden huoltajan lapsiperhe
- ☐ Kahden huoltajan lapsiperhe
- ☐ Asun vanhempieni kanssa
- ☐ Muu, mikä? _____

Jos taloudessanne asuu lapsia, minkä ikäisiä he ovat?
(Voit valita useamman ikäryhmän)
- ☐ 0-6
- ☐ 7-12
- ☐ 13-15
- ☐ 16-17
- ☐ 18+

Onko taloudessanne autoa?
- ☐ Ei
- ☐ 1 auto
- ☐ 2 autoa tai useampia

Mitä kulkuvälinettä käytät pääasiallisesti ri m tkoihin liikkuessasi lähiseudulla?	Joukkoliikennettä	Autoa	Polkupyörää	Kuljen jalkaisin	Muu kulkuväline
Opiskelu- tai työmatkat	☐	☐	☐	☐	☐
Harrastus- ja vapaa-ajanmatkat	☐	☐	☐	☐	☐
Ostos-ja asiointim tkat	☐	☐	☐	☐	☐

Onko/olisiko sinulla ilman autoa saavutettavissa useimmin tarvitsemasi palvelut?
- ☐ Kyllä
- ☐ Ei. Mitä et saavuttaisi? _____

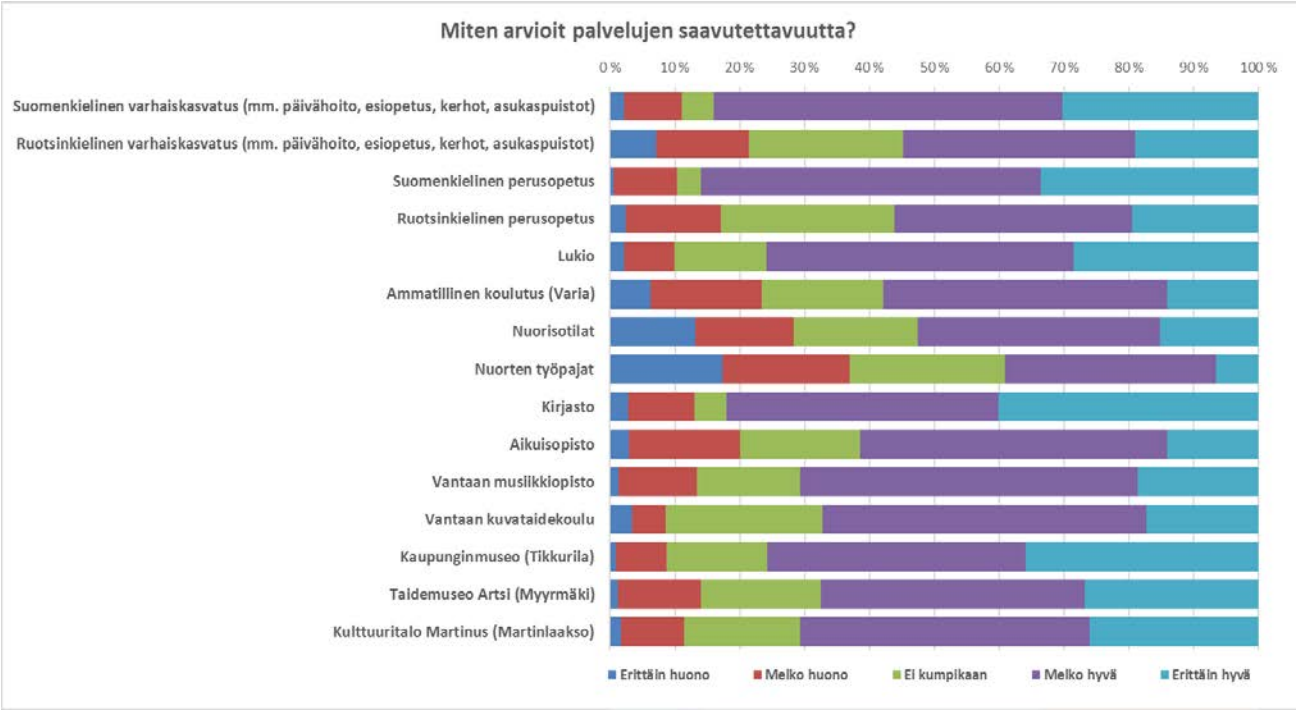
Kuinka tärkeäksi koit mahdollisuuden vaikuttaa tämän kyselyn avulla?

Kaupungin palvelujen saavutettavuus kyselyn tuloksia (kysely avoinna Vantaa.fi sivuilla 3.4-2.5.2018)

Sivistystoimen palvelut

Oletko sinä tai perheenjäsenesi käyttänyt alla mainittuja kaupungin tarjoamia palveluja?			
	Ei	**Kyllä**	**Yhteensä**
Suomenkielinen varhaiskasvatus (mm. päivähoito, esiopetus, kerhot, asukaspuistot)	50%	50%	322
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus (mm. päivähoito, esiopetus, kerhot, asukaspuistot)	95%	5%	316
Suomenkielinen perusopetus	54%	46%	317
Ruotsinkielinen perusopetus	95%	5%	311
Lukio	79%	21%	312
Ammatillinen koulutus (Varia)	89%	11%	314
Nuorisotilat	77%	23%	316
Nuorten työpajat	95%	5%	315
Kirjasto	10%	90%	315
Aikuisopisto	61%	39%	322
Vantaan musiikkiopisto	82%	18%	314
Vantaan kuvataidekoulu	88%	12%	314
Kaupunginmuseo (Tikkurila)	74%	26%	317
Taidemuseo Artsi (Myyrmäki)	78%	22%	313
Kulttuuritalo Martinus (Martinlaakso)	65%	35%	314
Muu palvelu, mikä? (vastaa ensin oletko käyttänyt ei/kyllä)	67%	33%	45
Yhteensä	73%	27%	4777

Miten arvioit palvelujen saavutettavuutta? (Voit esittää arviosi palvelujen saavutettavuudesta, vaikket olisi käyttänyt niitä.)						
	Erittäin huono	**Melko huono**	**Ei kumpikaan**	**Melko hyvä**	**Erittäin hyvä**	**Yhteensä**
Suomenkielinen varhaiskasvatus (mm. päivähoito, esiopetus, kerhot, asukaspuistot)	2%	9%	5%	54%	30%	182
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus (mm. päivähoito, esiopetus, kerhot, asukaspuistot)	7%	14%	24%	36%	19%	42
Suomenkielinen perusopetus	1%	10%	4%	52%	34%	164
Ruotsinkielinen perusopetus	2%	15%	27%	37%	20%	41
Lukio	2%	8%	14%	47%	29%	91
Ammatillinen koulutus (Varia)	6%	17%	19%	44%	14%	64
Nuorisotilat	13%	15%	19%	37%	15%	99
Nuorten työpajat	17%	20%	24%	33%	7%	46
Kirjasto	3%	10%	5%	42%	40%	284
Aikuisopisto	3%	17%	19%	47%	14%	135
Vantaan musiikkiopisto	1%	12%	16%	52%	19%	75
Vantaan kuvataidekoulu	3%	5%	24%	50%	17%	58
Kaupunginmuseo (Tikkurila)	1%	8%	16%	40%	36%	103
Taidemuseo Artsi (Myyrmäki)	1%	13%	19%	41%	27%	86
Kulttuuritalo Martinus (Martinlaakso)	2%	10%	18%	45%	26%	123
Muu palvelu, mikä?	24%	18%	12%	18%	29%	17
Yhteensä	4%	11%	13%	45%	27%	1610

Sivistystoimi: Miten palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 70

Suomenkielinen varhaiskasvatus (mm. päivähoito, esiopetus, kerhot, asukaspuistot)

- Parkkipaikkoja lisää
- Sähköisten palveluiden kehittäminen
- Asukaspuisto alueelle olisi kiva lisä.
- Henkilöstölle pitäisi kerto, että työpaikkaa ei voi tietää 4 kk etukäteen. Sain itse töitä ja laitoin heti hakemuksen, niin erittäin tympääntynyt nainen puhelimessa väitti että pitää laittaa hakemus 4 kk ennen töitä ja että se 2 vko koskee vain opiskelijoit
- Lisää päiväkoteja ja parempi henkilöstömitoitus.
- Ilolasta vaikea päästä esim. avoimeen päiväkotiin. Kaikki on kaukana.
- Asukaspuistoja ei ole Vantaalla. Lähin avoin päiväkoti Ilolasta on Ukko Pekka tai Kartanonkoskella Pakkalan avoin pk.
- Neuvonnan yhteystiedot?
- Lisäämällä päivähoitopaikkoja ja turvallista hoitoa lapsille lisäämällä työntekijöiden suhdelukua suhteessa lapsilukuun. Tällä hetkellä henkilökunnan sairauspoissaolot tuntuu kuormittavan myös lapsia. Päivähoidossa, kun pöpöt liikkuu aktiivisesti ja sairastaminen on inhimillistä. Xxxx-päällikkö ei myöskään ole tehtäviensä tasalla.
- Enemmän palveluja ja enemmän busseja. Esim keimolanmäki-kannisto
- Tietojen löytymistä nettisivuilta voisi parantaa. Sähköisen viestinnän parantaminen. On rasittavaa saada tietoa sähköpostiin liitetiedostoina.
- lisää kerhotoimintaa koulun jälkeen
- Pieniä lähikouluja lisää.
- Julkisen liikenteen yhteydet päiväkotiimme olivat huonot
- Lapsi pääsisi oman asuinalueen päiväkotiin, nyt 2 vuotta ollut siirtojonossa. Kerhoon ei aikanaan mahtunut, vaikka haimme hakuajan puitteissa seuraavalle syksylle. Asukaspuistoja on olematon määrä vs. Hki.

- lisää infoa nettisivuille mm. kerhoista ja asukaspuistoista
- Päiväkodin työntekijät edelleen lähtevät vieraannuttajien touhuihin mukaan, toista vanhempaa vastaan. Koulutusta lasten vieraannuttamisesta on järhestettävä sillä se alkaa usein päiväkoti-iässä. Lastensuojeluasia!
- Työntekijöitä lisää ja turha byrokratia pois. Lapsille kunnon ateriat päivän aikana. Olen seurannut tilannetta lapsenlapseni osalta ja ruoan taso todella ihmetyttää.
- Varhaiskasvatukseen hakemisen sähköiset palvelut vaativat pikaista uusimista. Järjestelmästä ei edes saa mitään vahvistusta hakemuksen vastaanotosta.
- Päivähoitopaikkojen alueellinen riittävyys taattava lyhyiden matkojen mahdollistamiseksi
- Kesällä vahoitopaikat joukkoliikenteen solmukohtiin.
- kuusi vuotta sitten taso oli ihan kurjaa ja ilkeää lapseani kohti, koska ulkomaalainen.
- Palvelut lähemmäs kuntalaisia
- Lähipäiväkodista ei löydy paikkaa omalle lapselle -> päiväkotipaikkoja pitäisi lisätä

Ruotsinkielinen varhaiskasvatus (mm. päivähoito, esiopetus, kerhot, asukaspuistot)

- men för 25 år sen
- Aviapolis bör beaktas.
- Avstånden är långa. Bil krävs.
- hyi svedu pellet

Suomenkielinen perusopetus

- Lopettamalla kouluverkon harventaminen
- Tästä puuttuu englannin kielinen
- Ala-asteet: melko hyvä; Yläasteet: Erittäin huono, jopa säälittävän surkea
- Liikaa erityistä tukea tarvitsevia lapsia luokassa, joka vaikuttaa työrauhaan ja oppimiseen. Kiusaamista on myös näköpiirissä liikaa vaikka se ei kohdistu omaan lapseen. Koululla liian lepsu linja.
- Lähikouluja ei lakkautettaisi
- Lakkautetut bussilinjat palauttaa Kivistön vaarallisille teille joissa ei ole kevyenliikenteen väyliä esim. Piispankyläntie.
- Hyvä huoneilma lapsille ja aikuisille
- Myös ns. "normaalit" lapset tulisi huomioida. Lisää henkilökuntaa, myös kouluavustajia. Myös meidän tavallisten alkuperäisten suomalaisten lapset tulee huomioida. Mehän kuitenkin kulut maksamme.
- Vrt. päiväkodit
- haastavaa tavoittaa erityistarpeista vastaavat henkilöt
- Linja 412 voisi kierää ympyrää Myyrmäestä vanhakaarelantien kautta koululle
- Aivan surkea. kolme vuotta sitten huomasin kuinka paljon sukulaisia kiusattu koulussa ja syrjitty sen takia kun ulkomaalaisia. Ei opettajat pitäneet puoliaansa. Sen sijaan mustalaisia ja suomen ruotsalaisia ylistettiin koulussa. Olit ulkomaalainen, niin sinua saa kiusata vapaasti. Etenkin ylä kouluissa kiusaaminen ja eri arvoistus vakava ongelma, kun kaikilla ei ole rikkaita vanhempia tai kavereita.
- 5-luokkalaiset kun joutuvat Simonkylän kouluun, pitäisi kouluun päästä yhdellä bussilla

Ruotsinkielinen perusopetus

- Aviapolis bör beaktas gällande förskola.
- Avstånden är långa med bussresor på en timme, ibland mera.
- Hyiii ruotsalaisia svedu pellejä.

Lukio

- KIVISTÖÖN TARVITAAN LUKIO! PIAN! Suunnittelu(ja rakennus)työt käynnistettävä ASAP(!!!!), koska suunnittelusta valmiiseen rakennukseen kestää 5+ vuotta!
- Avstånden är långa med bussresor på en timme, ibland mera.
- Väkiluku kasvaa, mutta lukioita ei rakenneta. Olisiko aika unohtaa peruskoulujen keskittäminen Pakkalaan ja rakentaa lukio!
- Ihan paskaa ei opettajia kiinnosta opettaa,kunhan oppilaita tulee, niin heidän palkka kulkee. Ei pidetä huoli heistä, jotka ei hallitse koulunkäyntiä.

Ammatillinen koulutus (Varia)

- varia on oma pieni maailmansa jonne muilla ei ole asiaa...ymmärrän että on jo kyse isommista lapsista mutta itselläni on erittäin huono kuva koulun toiminnasta ja opetuksesta
- lisää informaatiota nettisivuille mm. koulutuksen sisällöstä jne
- Lähin Hiekkaharjussa, kestää julkisilla n. 40 min, muut pisteet kauempana
- useampi turhaksi osoittautunut jonotus koulunjohtajan oven takana, koska kaikki muu paitsi urheilukilpailut ovat luvattomia poissaoloja
- Ihan paska työttömäksi katkeraksi tulin.
- Finns inte på svenska

Nuorisotilat

- lisää tiloja ja ikäryhmittäin ohjattua toimintaa myös viikonloppuisin
- Finns ingen svenskspråkig verksamhet.
- lisää nuorisotilaa
- Pikku koppi alueella jossa lapsia syntynyt satoja vuodessa. Ei aidosti palvele nuorisoa.
- lisää infoa nettisivuille, tiloista, varauksesta, varusteista jne.
- Meluiset ja hallitsevat porukat kuriin. Ohjaajat voisivat toimia eikä vain "suvaita" kaikkea, kuten arempien kiilaamista yms.
- Näin nuoret kertovat
- En ole koskaan käyny. En oo sekopää.
- Ilolaan oma nuorisotalo tai muuhun tilaan ohjattua toimintaa nuorille
- Har staden svenska?

Nuorten työpajat

- Kaikkia suuntautumisia ei voida järjestää iltaopintoina.
- lisää harrastetilaa kaikenikäsille sisätiloissa
- lisää infoa nettisivuille
- Vain sekopäille ja nisteille.

Kirjasto

- omatoimiaika kirjastossa on todella hyvä juttu
- Kirjastoauto käy, mikä on loistava juttu.
- Nuorisotilat jostain syystä eivät nuorten ulottuvilla täysin, en yiedä miksi. Suuri osa olisi näiden tarpeessa, mutta Dixissä epämääräinen hengailu vie voiton. Ikävää.
- Suorempi kulkuyhteys
- Lisää kirjastoja
- Tikkurilan kirjaston invapysäköinti uudistettava kokonaan. Nyt paikka on kaukana ulkovista ja rappujakin on matkan varrella tai sitten useiden kymmenien metrien lisämatka kaltevilla ja liukkailla ulkokäytävillä. Invapaikkojen sijoittelun suunnitteluun myös paikkojen käyttäjät
- Kivistö tarvitsee kirjaston
- Kirjastojen ympäristön esteettömyys!
- Kolohongan nuorisotila toimii hyvin, jos on tarve omalle tilavaraukselle.
- vkl aukioloja toivoisin
- Ks. Yllä
- rakentaa kirjasto bussin sijaan.
- Kivistöön oma kirjasto
- Kirjastot ovat liian kaukana
- Laajemmat aukioloajat
- Esim. Koivukylän kirjastoa ei voi käyttää häiriöiden vuoksi
- Tarjonnan niukkuus
- Mustalaiset pois kirjastosta. Asiakaspalvelu voisi olla mukavempi
- Dåligt med svenska böcker
- Laajentamalla aukioloaikoja (ei vain koodilla sisään)

Aikuisopisto

- opiston jumpat takaisin kouluille
- Isommat nuorisotilat sillä nuorisoa on.
- Suorempi kulkuyhteys
- toisella puolella Vantaata
- Vain 1 paikka nuorille olla. Nuoret on tulevaisuus ja heille pitäisi olla muutakin kuin 1 nuorisotila, esim koripallo kenttä tms
- Miksi Pakkalassa ei ole mitään tarjontaa? Kolme kurssia?
- kesäkursseja kielistä, esim. yläasteikäisille ja lukiolaisille ja kesäliikuntaa kaikenikäisille
- Tarjontaa ei ole Rekola-Matarialueella, kulkuyhteydet esim. Tikkurilaan hitaat ja huonot, siellähän tarjontaa olisi...

- Kurssin selattavuudessa välillä ongelmaa, joutuu päivittämään selainta, että saa tekstit näkymään. Koskee mobiilisissa selausta, kun avaa kurssin päivien luettelon auki.
- Bussi Tikkurilaan kestää n. 45 min
- ihan ok.
- Måste åka till H:fors,iH:fors inga parkeringsplatser vid svenska Arbis
- Utbudet på svenska är minimalt.
- Aikuisopiston kursseja Hakunilaan

Vantaan musiikkiopisto

- Bussi Tikkurilaan kestää n. 45 m
- Miksi minä täällä kävisin?
- Itä-Vantaalta puuttuu konserttisali

Vantaan kuvataidekoulu

- Ennen oli hyvä saavutettavuus, nyt pysäköintiehdot ovat saaneet vähentämään käyntejä merkittävästi.
- Paremmat aukioloajat ja lisää lähikirjastija, mihin pääsee sisään ilman kirjastokprttia
- Kirjasto toimii hyvin
- Ks. Yllä
- Enemmän lyhytkursseja koko perheelle
- Bussi Tikkurilaan kestää n. 45 m
- Miksi minä täällä kävisin?
- Ingen svensk service

Kaupunginmuseo (Tikkurila)

- Kun yksi kirjasto esimerkiksi remontissa, vaihtoehtoiseen pitkä matka
- Tikkurilan kirjastoon mennessä on liikaa portaita
- en ole edes kuullutkaan kyseisestä museosta
- Mielikuva on että Koivukylän kirjasto joka on lähin, järjestää vähiten oheistoimintaa ja kirjavalikoimakin on heikompi. Käytän siksi paljon Lumon ja Myyrmäen kirjastoja.
- Pointin 24h kirjasto on upea!
- Liian kaukana.
- Kivistöön fyysinen kirjasto
- Aukioloaikoja laajentamalla.
- Kivistöön kirjasto
- Bussi Tikkurilaan kestää n. 45 m
- Varausajat joskus pitkiä
- Miksi minä täällä kävisin?

Taidemuseo Artsi (Myyrmäki)

- voisi olla vähän isommat tilat
- Aikuisopiston tulisi laajentaa enemmän kaupungin osiin toimintaansa esim liikunta ja harrasteryhmiä kouluille
- Kurssit täysiä. Paikkaa vaikea saada

- Julkiset kulkuyhteydet hitaat ja huonot
- Julkisilla kestää n. 1h 15 min, seutulipulla vähän vähemmän
- Miksi minä täällä kävisin?
- junamatkan päässä
- pari kertaa ollut ovella -ovi kiinni. aukiolo myös maanantaisin

Kulttuuritalo Martinus (Martinlaakso)

- Aviapoliksesta pitkä matka ja julkisilla vaikea kulku Kartanonkoskelta/ Tammistosta
- Loistavaa toimintaa pop jazz osastolla. Siitä en pidä, että kaupungin Musiikkiopiston laskutusvon yhteistyössä INTRUM JUSTITIAN kanssa. Harrastukset kaikkien ulottuville. Maksut ovat keskituloisillekin aika suuret ja Intrum perii myöhässä olevat maksut. Ei eettisesti toimiva perintäfirma vaan liiketoimintaa. Kaupungin ei pitäisi olla tällaisen firman kanssa kytköksissä.
- Kurssien varaus yhtä tuskaa, ei saisi täyttää kursseja tyylillä nopeat syövät hitaat.
- Invapaikkojen sijainti ja leveys suunniteltava uudestaan lähemmäksi pääovea. Paikkojen käyttäjät mukaan suunnitteluun.
- Liikuntaryhmiä kivistön alueella
- Vähän paremmin voisi mainostaa Martinuksen tilaisuuksia, jotta useammat löytäisivät nämä hienot esitykset
- lisää mainostusta esim. paikallislehteen kohtuuhintaisia lippuja, kaikenikäisille tapahtumia
- julkiset kulkuyhteydet Matari-Rekola alueelta hitaat ja huonot
- Julkisilla kestää n. 1h 20 min, se
- Vastaava ItäVantaalle
- Miksi minä täällä kävisin?
- Har inga egna tjänster
- junamatkan päässä
- syöttöliikenne kuntoon ,syöttötaksit?!! voisi olla ratkaisu

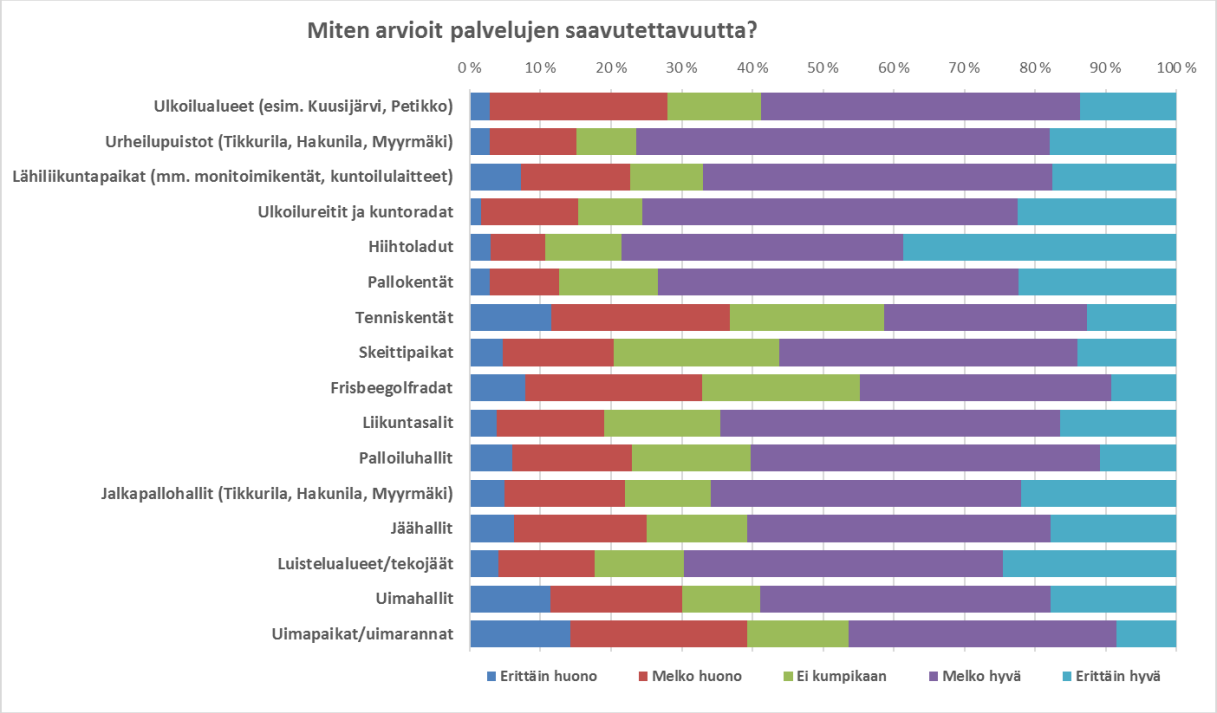
Muu palvelu, mikä?

- lasten (4-6v) musaryhmiä aika huonosti Kartanonkoski /tammisto alueella
- Vanhuksille/iäikäimille viriketoimintaa
- tätä palvelua EI SAA LOPETTAA
- Varmaan Sote vaikuttaa jo nyt ja on todella arvasta kiinni kenen kanssa joutuu asioimaan
- voisi asiakaspalvelua parantaa ja saada aika nopeammin.
- Underhåll av anslagstavlorna ("Det händer i Vanda")

Sivistystoimen palvelut/Liikuntapalvelut

Oletko sinä tai perheenjäsenesi käyttänyt alla mainittuja kaupungin tarjoamia palveluja?			
	Ei	Kyllä	Yhteensä
Ulkoilualueet (esim. Kuusijärvi, Petikko)	18%	82%	322
Urheilupuistot (Tikkurila, Hakunila, Myyrmäki)	40%	60%	317
Lähiliikuntapaikat (mm. monitoimikentät, kuntoilulaitteet)	46%	54%	314
Ulkoilureitit ja kuntoradat	23%	77%	320
Hiihtoladut	54%	46%	323
Pallokentät	60%	40%	318
Tenniskentät	83%	17%	317
Skeittipaikat	90%	10%	313
Frisbeegolfradat	85%	15%	318
Liikuntasalit	55%	45%	322
Palloiluhallit	79%	21%	314
Jalkapallohallit (Tikkurila, Hakunila, Myyrmäki)	80%	20%	317
Jäähallit	71%	29%	313
Luistelualueet/tekojäät	49%	51%	314
Uimahallit	23%	77%	315
Uimapaikat/uimarannat	33%	67%	310
Muu palvelu, mikä? (vastaa ensin oletko käyttänyt ei/kyllä)	82%	18%	38
Yhteensä	56%	44%	5105

Miten arvioit palvelujen saavutettavuutta? (Voit esittää arviosi palvelujen saavutettavuudesta, vaikket olisi käyttänyt niitä.)						
	Erittäin huono	Melko huono	Ei kumpikaan	Melko hyvä	Erittäin hyvä	Yhteensä
Ulkoilualueet (esim. Kuusijärvi, Petikko)	3%	25%	13%	45%	14%	279
Urheilupuistot (Tikkurila, Hakunila, Myyrmäki)	3%	12%	8%	58%	18%	212
Lähiliikuntapaikat (mm. monitoimikentät, kuntoilulaitteet)	7%	15%	10%	49%	18%	194
Ulkoilureitit ja kuntoradat	2%	14%	9%	53%	22%	254
Hiihtoladut	3%	8%	11%	40%	39%	168
Pallokentät	3%	10%	14%	51%	22%	143
Tenniskentät	11%	25%	22%	29%	13%	87
Skeittipaikat	5%	16%	23%	42%	14%	64
Frisbeegolfradat	8%	25%	22%	36%	9%	76
Liikuntasalit	4%	15%	16%	48%	16%	158
Palloiluhallit	6%	17%	17%	49%	11%	83
Jalkapallohallit (Tikkurila, Hakunila, Myyrmäki)	5%	17%	12%	44%	22%	82
Jäähallit	6%	19%	14%	43%	18%	112
Luistelualueet/tekojäät	4%	14%	13%	45%	25%	175
Uimahallit	11%	19%	11%	41%	18%	253
Uimapaikat/uimarannat	14%	25%	14%	38%	8%	224
Muu palvelu, mikä?	29%	0%	14%	57%	0%	7
Yhteensä	6%	17%	13%	46%	18%	2571

Liikuntapalvelut: Miten palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 111

Ulkoilualueet (esim. Kuusijärvi, Petikko)

- Ulkoilualueita pitäisi olla enemmän
- pysäköintitilaa enemmän
- alueet ovat syrjässä
- Liikenneyhteydet paremmiksi
- Yhteys juna-asemalta Petikkoon
- Kuusijärvi turhan ruuhkainen
- Julkinen liikenne muualta kuin Tikkurilasta puuttuu kokonaan.
- Julkinen liikenne kuntoon!! Kaikki eivät autoile.
- Parkkipaikkoja lisää
- Bussilinja
- Kaupungin laidoilla, kulkuyhteydet julkisilla huonot
- Julksisilla pääsee huonosti
- Julkisella liikenteellä erittäin huono
- Parkkipaikat
- Petikkoon pitäisi tehdä (valaistu) yhdystie Keimolasta
- Parkkipaikat, bussilinjat paremmaksi ja opastetut ulkoilureitit kuusijärvelle eri suunnista tuleville. Nyt sisäänkäynti vain yhdestä suunnasta.
- Julkinen liikenne sinne heikko.
- Kuusijärvi on ihana virkistysalue
- parempi joukkoliikenne
- Julkiset liikenneyhteydet heikot
- Paremmat julkisen liikenteen yhteydet

- Netissä olevalla tiedotuksella esim. siitä mihin saa parkkiin kun menee Petikkoon
- alue melko pieni
- Julkiset yhteydet Kuusijärvelle heikot. Lisäksi parkkipaikka jatkuvasti täynnä jos aurinko paistaa.
- Parantamalla julkisia yhteuksiä (bussi).
- Kuusijärven voisi pitää siistimpänä
- Keimolanmäestä parempi yhteys
- lisää mainontaa nettiin ja paikallislehteen
- Julkiset kulkuyhteydet huonot Rekola-Matarialueelta
- Liikenneyhteyksiä voisi parantaa
- Kuusijärvi parkkeeraus
- Kuusijärvi on kesäisin liian täynnä
- Käyttänyt pelkästään Vetokannaksen uimapaikkaa, sillä tämä on käytännössä ainoa merkittävä ulkoilualue koko länsivantaalla
- Pysäköintijärjestelyjen parantaminen
- Kun aikanaan käytin, Kuusijärvellä niukasti pysäköintitilaa
- Parkkipaikka, bussi Tiksistä suoraan
- Myyrmäestä bussiyhteys kuusijärvelle
- Olen, köyhä häpeän itseäni miksi kävisin tuommoisessa paikassa?
- julkinen liikenne on Vantaan nykyään järjettömän huono, oli parempi ennen kehärataa. Pienetkin matkat bussilla kestää pitkään, kun yksi linja yrittää mennä koko kylän läpi
- Autolla ja polkupyörällä ok, mutta julkisilla heikot
- Parkkipaikkoja. Bussilinjoja. Kävelytiet. Sisäänkäynti myös lammen toisella puolella.
- Veden laatu huono
- Paremmat liikenneyhteydet

Urheilupuistot (Tikkurila, Hakunila, Myyrmäki)

- Elmon toteuttaminen
- Pitäisi olla useampia
- Missä on tikkurilan urheilupuisto?
- Hakunilaan kahvila
- Hakunilan saavutettavuus julkisilla erittäin huono, muut urheilupuistot ovat melko hyvin saavutettavissa
- Yleisurheilu lajien harjoittelu vaikeutunut
- Tikkurila toimii hyvin. Hakunilassa muutama kiukkuinen vahti.
- melko pieni alueena
- lisää mainontaa nettiin ja paikallislehteen
- Tikkurilan urheilupuistoon vihdoin se maauimala!
- Maauimala toisi lisää viihtyvyyttä Tikkurilan ja lähialueiden asukkaille
- Tikkurilaan maauimala
- Pysäköintijärjestelyt
- Olen, köyhä häpeän itseäni miksi kävisin tuommoisessa paikassa?
- Har ingen egen service

Lähiliikuntapaikat (mm. monitoimikentät, kuntoilulaitteet)

- Koripallotelineitä pitäisi olla useammassa paikassa
- Alueen kuntolaiteet vanhoja ja osa hajoamassa.
- Ylästöön kuntoilupuisto
- Kuntoilulaitteita ei valitettavasti ole Ylästössä, tarvetta olisi.
- Liian harvassa
- Kaikille asuinalueille omansa
- Paremmat kuntoilulaitteet Nikinmäkeen, samantyyppisiä kuin Hiekkaharjun kentällä.
- Huolto rikkinäisten tilalle
- Missähän näitä on?
- Pitäisi olla selkeästi enemmän
- Näitä on liian vähän.
- Lapsi ei voi aina harjoitella, jos ei ole varaa maksaa harrastusta, ei voi harjoitella, koska kentät täynnä.
- lähialueille toivoisin näitä
- Keimolanmäki ja kivistö tarvitsee näitä paljon. Alueen nuorisoa harmittaa kun ei ole koriskenttää ja liikunta paikkoja
- Silta Kartanonkosken liikuntapuistossa Haltialaan. Pääsisi hiihtämään sinne suoraan. Olisi hyvä koululle myös.
- Kuntoilulaitteita voisi olla tasapuolisemmin eri kaupunginosissa.
- Hakunilassa ei korjata laitteita kun ne menevät rikki, ei ainakaan Vaunukallion puistossa
- lisää ohjeistusta nettiin sijainnista, laitteista ja käyttöohjeet
- ei ole lähistöllä
- Kivistössä huonot
- Maauimala Tikkurilaan vihdin - kuiva seutu ja vanha uimahalli. Hirveä väkimäärä. Ei riitä rahat Flamingoon tai aika mennä kauas.
- Etelämyyrmäestä (kilterinmäki) katsottuna Vantaan puolella en tiedä yhtään lähiliikuntapaikkaa
- Missä näitä on?
- Puistoissa voisi olla kaupungin järjestämää toimintaa kuten Helsingissä, esim. Lapsille ruokailua, ohjattua toimintaa
- Sijain kaivokselan kouluntakaa keskeisemmälle paikalle
- Olen, köyhä häpeän itseäni miksi kävisin tuommoisessa paikassa?
- Gungorna tas ner till vintern så att barnen inte kan använda dom.

Ulkoilureitit ja kuntoradat

- Enemmän reittejä käytettäväksi myös talvi(=latu)kautena!
- Liian harvassa
- Siltayhteys Pakkalasta/Kartsilta Haltialaan
- Käyn Helsingin puolella Keskuspuistossa
- Aviapoliksen alueella huonot
- valaistus

- Kivistön/Kanniston pohjoispuolisille pelloille ja joutomaille olisivat suorastaan oivallisia tähän tarkkoitukseen: Hiekkapintaisia ulkoilureittejä!
- Keimolassa kävelyteiden lisäystarve
- Hakunila on hyvä
- Alueelle rakennetaan liikaa kerrostaloja. Lenkille metsään ei enää pääse
- Korsossa ei mahdollisuutta kiertää valaistua lenkkiä jossa olisi ylä- ja alamäkiä. Ankkapuiston kiertäminen on aika lyhyt, mutta esim. metsolan metsään voisi tehdä mäkiä.
- Kuntoratoja yhdistävä vieherväylä puutteellinen. Kuntoilemaan menoon tarvitaan autoa pääsääntöisesti
- lähistöllä ei ole ulkoilureittejä. Keimolanmäki
- Voisi rakentaa joen varteen reitin. Nyt yksittäinen maaomistaja haki rantasaunaröttelönsä ja puutarhakarkulaiskasvien suojelua ja kaupunki lähti mukaan, mikä estää tuhansilta pääsyn joenrantareitille vaikka kaavammutoksen hakija kuoli kesken prosessin. Noloa toimintaa Tammistossa!.
- lisää ohjeistusta nettiin sijainnista ja reitit kuntoon asianmukaiset liikunta välineet ja "puru" radat kuntoon
- Ainoa on Keravanjoen rantamilla
- Kivistössä huonot
- Kilterinmäeltä katsottuna Vantaan puolella tarjonta olematonta, mutta Malminkartanon puolella tarjontaa onneksi on.
- Huono kunnossapito
- Olen, köyhä häpeän itseäni miksi kävisin tuommoisessa paikassa?
- Kunnossapito puutteellista

Hiihtoladut

- Monin paikoin on epäselvää, voiko luistelualueella kävellä, jos latuja on vedetty "yhdysteille". Tällainen kohta on esimerkiksi Matarin matonpesupaikan ja Maarukanmetsän välinen pyörätie, jossa on talvisin ladut. Kylttejä ja opasteita on liian vähän.
- huonot talvet
- Hiihtolatujen opasteet ovat surkeita ja viksallaan minne sattuu
- paremmin reittien paikat tiedoksi
- Hakunilassa on hyvät
- Latujen hoito erittäin kiitettävää. Jälleen päästäksesi hiihtämään joudut menemään jollain liikennevälineellä, lähinnä omalla autolla. latuja tietyillä alueilla liian vähän
- Suuret kiitokset Hakunilan alueen latujen hoidosta talvella 2018! Hienoa että pitkät ladut pidettiin myös kunnossa!
- reiteistä ohjeistusta ja latujen kuntotiedot nettiin
- Kilterinmäen lähistöllä ei ole enään yhtään hiihtolatua, kun kaupungin rajalla jättärille kulkenut hiihtolatu poistettiin honkasuon rakentamisen takia.
- Yhdyslatu Rajakylä-Länsimäki-Ojanko
- Latuverkoston laajuus erittäin hyvä
- Olen, köyhä häpeän itseäni miksi kävisin tuommoisessa paikassa?

- Vantaalla loistavat ladut:)
- Tykkilumilatu myös muualla kuin Hakunila

Pallokentät

- Koriskentät puuttuvat lähes kokonaan. Jos on niin hiekkakentällä ja väärällä korkeudella
- Aina varattuja =(
- Koulujen vieressä olevat kentät oppilaille käyttöön välitunneilla ja liikuntatunneilla
- Lapsi ei voi pelailla, jos pitää maksaa harrastuksesta ja kentät on täynnä
- Aikoja vapaaseen toimintaan heikosti tarjolla.
- Hakunilan ulkokentät ovat olleet huonossa kunnossa
- nurmikentät käyttöön kesäksi, ei vain silmäniloksi
- Olen, köyhä häpeän itseäni miksi kävisin tuommoisessa paikassa?

Tenniskentät

- Useampia tarvitaan, aina joutuu jonottamaan
- Ei ole?!?
- Vapaat kentät. Olemattomat
- Rajakylä hyvä
- tenniskentän voisi tehdä
- mainontaa lisää
- Kivistössä ei lainkaan
- ´Kunhan Rajakylän liikuntapuisto saadaan valmiiksi
- Olen, köyhä häpeän itseäni miksi kävisin tuommoisessa paikassa?

Skeittipaikat

- Kartanonkosken urheilupuiston skeittiramppi on hyvä juttu, vikk myöhästyikin reippaasti suunnitellusta
- Korson Sokeva talon skeittihalli takaisin
- mainontaa lisää
- ei kait ole kivistössä mitään
- Myyrmäen skedehalli
- Parannusta ja sisä skeittipaikka
- Olen, köyhä häpeän itseäni miksi kävisin tuommoisessa paikassa?

Frisbeegolfradat

- kunnollista tietoa radoista tuntuu olevan vaikea löytää
- Voisiko integroida puistojen muihin rakenteisiin ja lisätä näin alueiita
- Missä muka on?
- Kunnossapito voisi olla parempaa ja roskiksia toivotaan reiteille enemmän.
- Näitäkin sopisi hyvin sinne Kivistön/Kanniston pohjoispuolisille pelloille, ulkoilureittien yhteyteen!
- infoa, missä sijaitsee
- voisi lisätä

- mainontaa lisää
- Olen, köyhä häpeän itseäni miksi kävisin tuommoisessa paikassa?

Liikuntasalit

- Liian pienejä saleja mm. koripalloiluun ja salien siisteystaso on surkea
- Sisäliikuntakeskuksia pitäisi olla enemmän, jotta kaikille sisäurheilulajeille olisi riittävästi vuoroja. Siis muille kuin palloilulajeille, joille on omat tilat.
- Kootusti tieto esim. lähikoulun tiloissa toimivista liikuntaseuroista, koulujen ja päiväkotien tiloja tulisi hyödyntää enemmän matalan kynnyksen harrastustoimintaan
- Myyrmäki kaukana
- Liikuntasalit oman alueen seuroille
- Iltavahtimestarut takaisin toivon
- Enemmän yhteisiä käyttövuoro ja esimerkiksi kouluille ilta-aikaan
- Aina varattuja =(
- Lehtikuusen koulussa hyvä sali ja Hevoshaka tosi kiva
- Kattavuus alueellisesti melko hyvät, vuoroja liian vähän
- liian pienet tilat, lisää Tikkurilaa, koska alue kasvanut erittäin paljon.
- Hevoshaan koululle ei enää ole päässyt, vaikka koulu on ollut pystyssä. -valitettavasti koulua ei kait voida enää pelastaa. Tyhmin päätös ikinä Vantaalla!
- vuroot näkyviin käyntioven luokse
- Alueella ei ole
- Länsimäen koulun sali ei riitä
- Olen, köyhä häpeän itseäni miksi kävisin tuommoisessa paikassa?
- Vantaalla ennen oli enemmän tarjontaa liikuntajumppiin, nykyään liian vähän. Ei näitä pääse käyttämään työikäiset, vain pari jumppaa klo 17 jälkeen ja niihinkin vaikea päästä

Palloiluhallit

- Onko Vantaalla tällaisia? Saako tavallinen kansalainen käyttää?
- Aina varattuja =(
- Handbollshall skulle behövas.
- Ei aina tilaa vapaasti käydä talvella harrastamassa
- Ilmanlaatu palloiluhalleissa huono
- Ei kait meillä itä-Vantaalla edes ole palloiluhalleja.?
- Olen, köyhä häpeän itseäni miksi kävisin tuommoisessa paikassa?

Jalkapallohallit (Tikkurila, Hakunila, Myyrmäki)

- Onko Vantaalla tällaisia? Saako tavallinen kansalainen käyttää?
- Kupla talvella käyttöön koululaisille välitunneilla (Hakunila)!
- Lapset kävi ilmaisella keskiviikkona ja tykkäsi, nyt haluaa jatkaa urheilua
- Onneksi tämä sentään saatiin Hakunilaan!
- Kirpputorihalliksi joku muu
- Julkinen Hakunilaan voisi olla tiheämpi ruuhka-aikojen ulkopuolella
- Olen, köyhä häpeän itseäni miksi kävisin tuommoisessa paikassa?

Jäähallit

- Onko Vantaalla tällaisia? Saako tavallinen kansalainen käyttää?
- Myyrmäen jäähallien kunto on erittäin huono
- Varsinkin myyrmäen jäähallit kaameassa kunnossa. Pukukopit järkyttävän likaisia, kaikkialla ei vettä tule hanasta
- Jäähalli Kartanonkoskelle, jossa voisi ympärivuoden luistella.
- Halleja on liian vähän, ja bussiyhteydet olemassaoleviin joka puolelta kaupunkia huonot
- Det finns alldeles för få ishallar. Nu måste barnen skickas till andra städer för att idka sin hobby.
- Yleisö vuoroja Kauvatsa. Ruukaisa
- Liian vähän
- lisää mainontaa nettiin ja paikkalislehteen lisää ilmaisvuoroja, lapsille, nuorille, aikuisille, vanhuksille ja vammamisille
- Yleisöluisteluajat löytyvät, mutta oheispalveluiden tietoa kuten luistinten terotuksesta ei löydy mitään
- Tikkurilassa, kestää julkisilla liki tunnin
- Olen, köyhä häpeän itseäni miksi kävisin tuommoisessa paikassa?

Luistelualueet/tekojäät

- Sijainnit ovat mysteeri
- Jäiden ylläpitoa tulisi jatkaa keväällä säiden mukaan, ei kalenterin mukaan.
- Useampia tarvitaan
- Jäädytys lopetettiin liian aikaisin. Voisiko tämänkin katsoa sään mukaan eikä päivämäärän.
- Missä tekojääradat ovat?
- lisää aukioloja
- Hakunila on hyvä
- lähialueille toivoisin
- aika hyvin hoidettu
- kunnossapito tekojäillä vähän huonoa, ainakin jään suhteen, usein röpelöistä
- Aika hyvässä kunnossa pidettiin v.2018
- lisää mainontaa nettiin ja paikallislehteen alueiden/teköjäiden vuoroista ja kunnosta
- Lasten kanssa käytetty kilterinpuistoon asukkaiden jäädyttämää pienjäätä.
- Olisi lähellä, mutta ylläpito surkeaa
- Ylläpito erittäin hyvää
- Luonnon jään kenttiä pitäisi hoitaa pidemmälle, kuin vko 8
- Olen, köyhä häpeän itseäni miksi kävisin tuommoisessa paikassa?
- Kort säsong, kort tid som banorna underhålls

Uimahallit

- Maauimalaa kaipaisin, nyt kesällä aina Helsinkiin
- Aviapolikseen tarvitaan uimahalli

- Aviapoliksesta hankala kulkea uimahalleihin, julkinen poikittaisliikenne ei toimi. Kehärata kaukana.
- Hakunila hyvä, tikkurila surkea
- Höyrysauna lämpimämpi ja ei vatkuvasti huollossa
- Elmoon uusi halli
- Maauimala olisi kiva
- Myyrmäen uimahallin psuihkutilat ja vessat likaisia
- Ruuhkaiset, lisää halleja tarvitaan
- Uimshallitilanne Vantaalla on katastrofalisen huono. Kartanonkoskelle olisi täydellinen paikka rakentaa maauimala, jota ei jostain kumman syystä Vantaalta löydy.
- Veden lämpötilaa voisi nostaa. Ei ihmiset halua jäätyä uimahallissa. Uimavalvojat voisi olla ystävällisempiä, eikä jatkuvasti valittaa jostakin turhasta asiasta. Perus uimahalli Kartanonkoskelke, eikä mitään ylihinnoiteltua Flamingoa.
- Maauimala
- Tikkurilan uimahallia pitäisi kehittää monipuolisemmaksi. Ruuhkainen.
- Esteettömyys, hygienia ja siisteys!
- Kivistöön tarvitaan uimahalli!!
- Kivistöön oma uimahalli
- Finns ganska få hallar.
- Rakentamalla Koillis-Vantaalle uusi halli .Nyt vaikea päästä mihinkään halliin.
- Korsoon tarvitaan kipeästi uusi, riittävän suuri ja monipuolinen uimahalli joka palvelee kaikenlaisiaihmisiä vauvasta vaariin ja vammaisiin, sekä terveisiin ja sairaisiin
- Hakunila on hyvä
- täynnä,epäsiisti
- Korsoon kunnon uimahalli ja nopeasti! Nykyisen aukiolot laajennettava 06-20
- Liian vähän, liian täyttä
- Korsoon uusi uimahalli!
- Todella kylmää vettä olla taaperon kanssa
- Tiedätte varmaan Korson uimaallastilanteen!
- Uimahallit eivät sijaitse kovin lähellä, ilman autoa harrastamiseen menee kohtuuttomasti aikaa. Uimahalli välittömästi radan läheisyydessä olisi toiveeni. Tikkurilan uimahalli ei taida olla esteetön.
- kivistöön oma
- Yleinen siisteys, Nyt uimahallissa on ulosteitä - EI HUOKUTTELE ENÄÄ
- Tikkurilan halli on aina remontissa
- Tikkurilassa ei ole lapsille juurikaan palveluita ja joudumme käymään Hakunilassa tai Helsingin puolella uimassa.
- Liian harvassa
- Voisi rakentaa uimahallin Aviapoliksen alueelle
- Siisteydestä on huolehdittu melko hyvin, kiitos siivoojille!
- ei ole kohtuulähellä minne pääsisi julkisilla
- Länsivantaalla huono tilanne

- Korsoon uusi uimahalli ja enemmän huolellisuutta korjaustöihin. Tuntuu, että jatkuvasti on jotain "säätöä" juuri korjatun uimahallin kanssa.
- Tikkurilassa hirveä määrä ihmisiä ja vain vanha uimahalli josta puuttuu paljon asioita - nyt se maauimala auttamaan tätä aluetta vihdoin Tikkurila on keskellä Vantaata ja iso paikka maauimalle huippupaikalla.
- Tikkurilan uimahalli on vanganaikainen ja epäsiisti, kylmät vedet. Edes maauimalaa ei ole Tikkurilaan saatu vaikka nimiä asian taakse kerätty monta tuhatta
- Korjatkaa tällä kertaa Tikkuriolan uimahalli niin hyvään kuntoon, ettei sitä taas muutaman vuoden kuluttua panna remonttiin.
- Epäsiisti, paikoin ulostetta - Ei houkuta
- Uimahalli myös Aviapolis, Tikkurila ei näytä houkuttelevalta.
- Pienille lapsille ei oikein mitään kivaa kohteessa
- Olen, köyhä häpeän itseäni miksi kävisin tuommoisessa paikassa?
- Mårtensdal och Myrbacka fulla, lite tider för vuxna att simma i Mårtensdal
- Tikkurilan ollessa suljettu, seuraavat hallit kaukana
- Elmo puuttuu
- Korson halli auki myös viikonlopuksi!
- Kunnossapito puutteellista

Uimapaikat/uimarannat

- Aviapolikseen uimaranta Vantaanjoen rantaan
- Edelleen parempia liikenneyhteyksiä.
- Suihkut
- Tikkurilasta puuttuu täysin. Maauimalalle todellinen tarve!
- Vantaanjoki uintikäyttöön samaan tapaan kuin Helsingin puolella
- Vaaralan hiekkakuoppien kunnostus
- Vetokannas on hyvä. Masuimala olisi hyvä
- Todella vähän Vantaalla
- Lisää paikkoja
- Bussill pääsee hyvin Vetokankalle
- Julkisella liikenteellä saavutettavuus huono,. Autopaikkoja liian vähän
- Vetokangas on kovin kaukana ja hyvällä säällä lähes vaarallisen täysi --> Vantaan joen varteen vaikka Jokirantaan voisi tehdä uimapaikan kivistöläisille
- Vähäiset paikat ovat usein täynnä.
- Kuusijärvi hyvä ja maksuton
- parempi joukkoliikenne
- Lisää näitä
- Huonosti hoidettuja itä-vantaalla, Leppäkorven maa-uimalan ruoppaus??? Missaä viipyy???
- Maauimalaa kaivataan
- Kesäuintipaikkoja ei ole Vantaalla riittävästi.
- Kuusijärvi olosuhteisiin nähden ok.
- Kuusijärvi tukkoinen

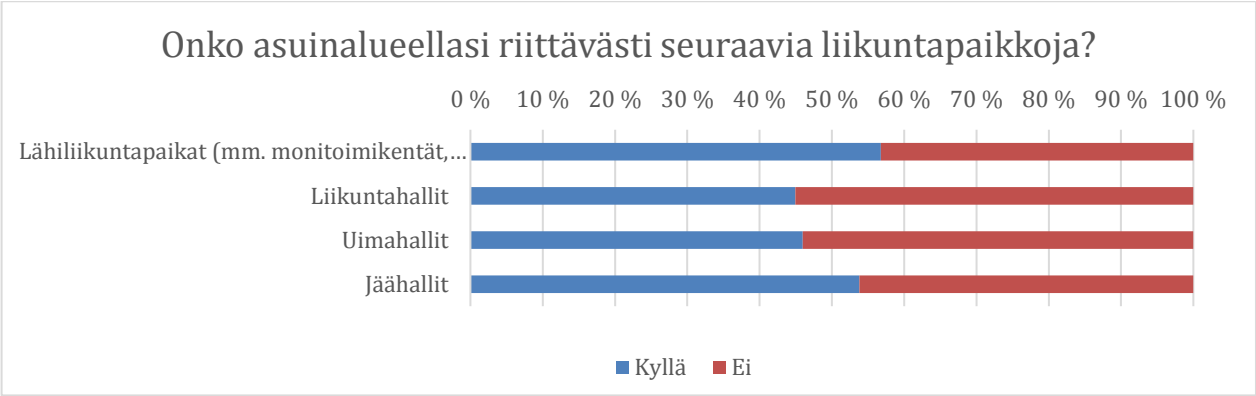
- Eihän täällä oikeastaan ole kuin Koillis-Vantaalla ja Vetokannas!
- Mitkä uimapaikat? Kuusijärvi jonne ei mahdu jos on uimailmat
- Uimapaikkoja on liian vähän Vantaalla, etenkin Tikkurilassa ja lähialueilla. Maauimalat voisi olla yksi ratkaisu uimapaikkojen vähyyteen.
- Vetokannas vantaan puolella ainut realistinen paikka. Paikka muuten varsin hyvä, mutta kesäisin aivan liian pieni käyttäjämääriin nähden.
- Tikkurilaan maauimala. Naapurikunnissa löytyy, Vantaan aika sada. Sijainniltaan Tikkurila paras paikka: Kerava, Kumpula ja Leppävaara uhtä kaukana ja hyvä kulkuyhteys kaikkialta.
- Rakentamalla maauimala Tikkurilan uimahallin viereiselle kentälle. Kuusijärvi on todella hanakalan matkan päässä, jos ei ole autoa.
- Maauimala parantaisi kesäisin uintimahdollisuuksia
- Välillä alueet sotkuisia. Vetokankaalla vähän parkkipaikkoja
- Myyrmäestä menisi bussi
- Olen, köyhä häpeän itseäni miksi kävisin tuommoisessa paikassa?
- Vetokangas någorlunda bra.Finns för lite badplatser
- Leppäkorven maauimalaan parkkialue
- Uimapaikkoja asukasmäärään nähden aivan liian vähän
- Bussiyhteyksiä lisää Hakunilasta Kuusijärvelle

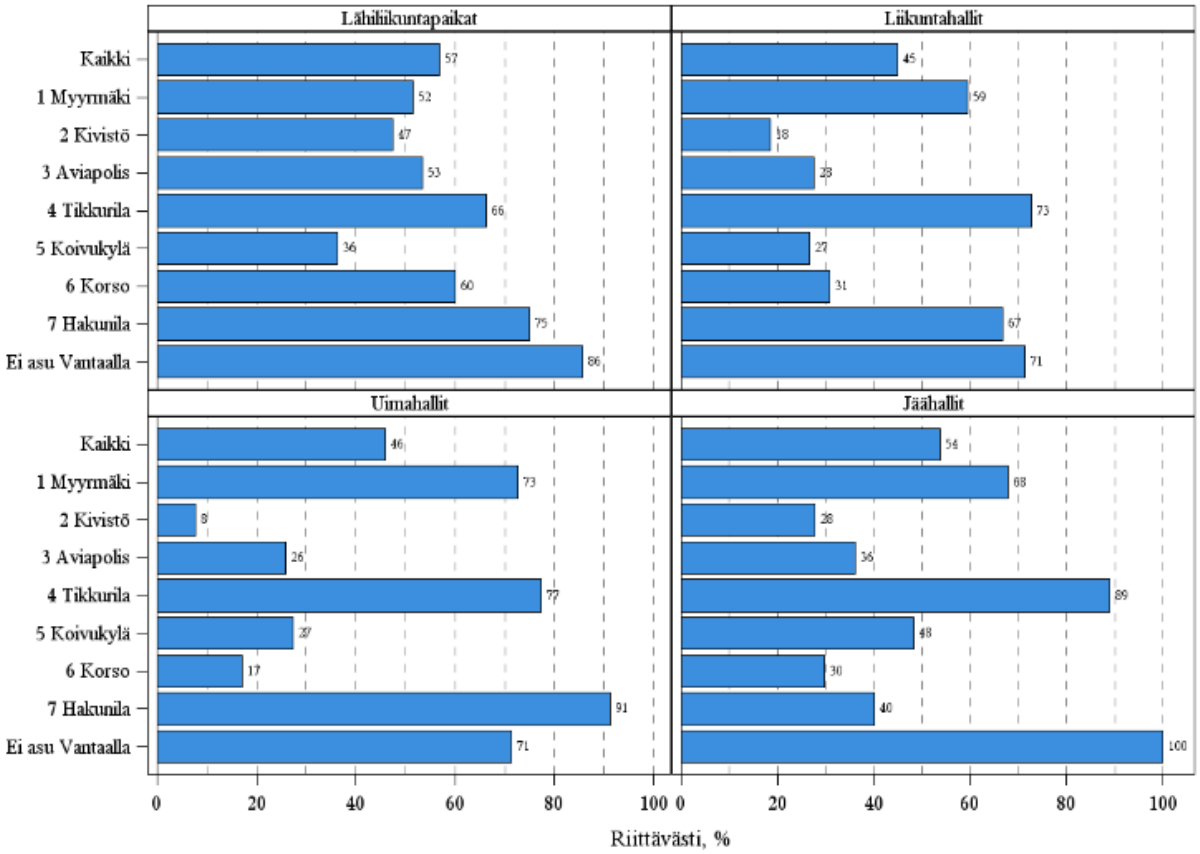
Muu palvelu, mikä?

- Polku Vantaanjoen rantaan Tolkinkylään Tammistoon
- Voitaisi korjata.
- Maauimala Tikkurilaan sillä se on kaikin puolin fiksu hanke!
- Vantaan panostus frisbeegolfin suhteen on varsinkin länsivantaan osalta varsin surkea. Tämän vahvistaa myös vantaan itse teettämä frisbeegolfselvitys vuodelta 2013 [1]. Länsivantaan alueelta ei löydy korin koria edes mistään koulun pihalta, joka on mielestäni varsin outoa. Frisbeegolf lähiliikuntapaikkojen rakentaminen kuitenkin on rahallisesti erittäin edullisista verrattuna moneen muuhun urheilulajiin. Olen myös tietoinen pakkalaan rakenteilla olevasta radasta (sijainti hieman erikoinen, mutta parempi kuin ei mitään), mutta tämä ei poista lähiharjoituspaikkojen puutetta. [1]: https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/108023_94411_Frisbeegolf_raportti_2013_pien.pdf.
- turhan kallis

Onko asuinalueellasi riittävästi seuraavia liikuntapaikkoja?

Onko asuinalueellasi riittävästi seuraavia liikuntapaikkoja?			
	Kyllä	**Ei**	**Yhteensä**
Lähiliikuntapaikat (mm. monitoimikentät, kuntoilulaitteet)	57%	43%	303
Liikuntahallit	45%	55%	298
Uimahallit	46%	54%	309
Jäähallit	54%	46%	290
Yhteensä	50%	50%	1200

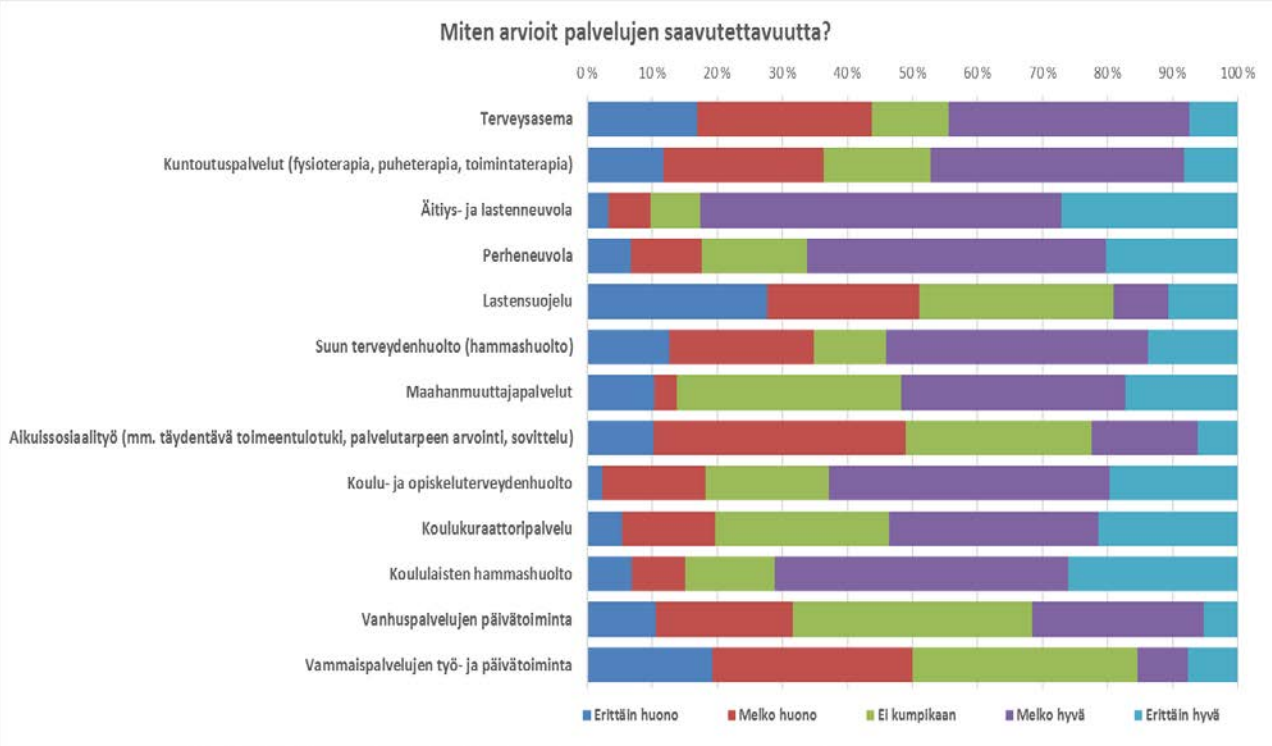

Onko asuinalueellasi riittävästi seuraavia liikuntapaikkoja?
0 %
10 %
20 %
30 %
40 %
50 %
60 %
70 %
80 %
90 %
100 %
Lähiliikuntapaikat (mm. monitoimikentät,...
Liikuntahallit
Uimahallit
Jäähallit
Kyllä
Ei

Lähiliikuntapaikat
Liikuntahallit
Uimahallit
Jäähallit
Kaikki
1 Myyrmäki
2 Kivistö
3 Aviapolis
4 Tikkurila
5 Koivukylä
6 Korso
7 Hakunila
Ei asu Vantaalla
57
52
47
53
66
36
60
75
86
45
59
18
28
73
27
31
67
71
46
73
8
26
77
37
17
91
71
54
68
28
36
89
48
30
40
100
0
20
40
60
80
100
Riittävästi, %

Sosiaali- ja terveystoimen palvelut

Oletko sinä tai perheenjäsenesi käyttänyt alla mainittuja kaupungin tarjoamia palveluja?			
	Ei	Kyllä	Yhteensä
Terveysasema	14%	86%	326
Kuntoutuspalvelut (fysioterapia, puheterapia, toimintaterapia)	63%	37%	321
Äitiys- ja lastenneuvola	54%	46%	325
Perheneuvola	84%	16%	326
Lastensuojelu	92%	8%	324
Suun terveydenhuolto (hammashuolto)	25%	75%	328
Maahanmuuttajapalvelut	97%	3%	320
Aikuissosiaalityö (mm. täydentävä toimeentulotuki, palvelutarpeen arviointi, sovittelu)	89%	11%	322
Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto	61%	39%	320
Koulukuraattoripalvelu	88%	12%	319
Koululaisten hammashuolto	56%	44%	320
Vanhuspalvelujen päivätoiminta	95%	5%	319
Vammaispalvelujen työ- ja päivätoiminta	98%	2%	320
Muu palvelu, mikä? (vastaa ensin oletko käyttänyt ei/kyllä)	76%	24%	41
Yhteensä	70%	30%	4231

Miten arvioit palvelujen saavutettavuutta? (Voit esittää arviosi palvelujen saavutettavuudesta, vaikket olisi käyttänyt niitä.)						
	Erittäin huono	Melko huono	Ei kumpikaan	Melko hyvä	Erittäin hyvä	Yhteensä
Terveysasema	17%	27%	12%	37%	7%	295
Kuntoutuspalvelut (fysioterapia, puheterapia, toimintaterapia)	12%	25%	16%	39%	8%	146
Äitiys- ja lastenneuvola	3%	6%	8%	55%	27%	155
Perheneuvola	7%	11%	16%	46%	20%	74
Lastensuojelu	28%	23%	30%	9%	11%	47
Suun terveydenhuolto (hammashuolto)	13%	22%	11%	40%	14%	261
Maahanmuuttajapalvelut	10%	3%	34%	34%	17%	29
Aikuissosiaalityö (mm. täydentävä toimeentulotuki, palvelutarpeen arviointi, sovittelu)	10%	39%	29%	16%	6%	49
Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto	2%	16%	19%	43%	20%	132
Koulukuraattoripalvelu	5%	14%	27%	32%	21%	56
Koululaisten hammashuolto	7%	8%	14%	45%	26%	146
Vanhuspalvelujen päivätoiminta	11%	21%	37%	26%	5%	38
Vammaispalvelujen työ- ja päivätoiminta	19%	31%	35%	8%	8%	26
Muu palvelu, mikä?	38%	0%	0%	63%	0%	8
Yhteensä	11%	19%	16%	39%	15%	1462

Sosiaali- ja terveyspalvelut: Miten palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 111

Terveysasema

- Pitkät jonotusajat vaikka sijainnit keskeisiä
- tarvitsee kunnollisen sähköisen ajavarauksen
- Verkostakin varattuna ns. ei kiireellinen vei yli 2 kk:n päähän. Nopeammaksi !
- Jonottaminen on 👎🏼
- Aviapolikseen palvelupiste
- Lähin terveysasema aivan liian kaukana. Kävelymatkan päässä 3 yksityistä lääkäriasemaa, ei tulisi mieleenkään lähteä sairaana Tikkurilaan saakka.
- Ajanvaraus nettiin ja puhelinpalvelu neuvonnaksi
- Nettisivut on melkoinen linkkiviidakko, josta on vaikea löytää tietoa. Esim. varsin yleisen jäykkäkouristusrokotteen ottamisesta ei ole käytännössä mitään tietoa, vaikka rokotteista noin muuten on linkkejä sinne sun tänne.
- Enemmän lääkäreitä ja hoitajia, vähemmän sote-kohkaamista
- Kaikki palvelut hajautettu. Asiakas ei ole näissä keskiössä. Hävettää olla Vantaalainen.
- Sähköisen asioinnin lisääminen
- Lähiterveysasemalle liian pitkät jonot.
- Ei saa aikoja. Lisää saatavuutta
- Ylästö/Kartanokoski alue tarvitsisi oman terveysaseman. nyt lähin Terveysasema on Martinlaaksossa.
- Lääkäriin pääsy lähes mahdotonta
- Takaisin soitto palvelu ei toimi. Joskus ei ole tullut soittoa ollenkaan. Aina ei ole mahdollista vasta työaikana puhelimern
- Sähköinen ajanvarausjärjestelmä. Yksityisellä toimii jo loistavasti
- Pitäisi saada varattua aika eikä kohtuutonta monen tunnin jonottamista
- Työssäkäyville tarvitaan aamu tai ilta-aikoja
- Kartanonkoskelle voisi perustaa terveysaseman sivupisteen.
- suorat numerot eikä mitään keskuksia väliin
- Enemmän terveysasemia, ja henkilökuntaa
- Ruuhkaa ollessa ei tiedoteta riittävästi esim. Lasten kanssa odottaville toisista hoito yksiköistä. Esim jorvista. Ei kiireellisissä tapauksissa ajanvaraus on niin kankeaa että jättää käyttämättä koko palvelua Ja hoitamatta itseään. Nettiajanvaraus palvelut eivät toimi puhelimen takaisinsoittopalvelu ei ole sataprosenttisen varmaa. Puhelimella ajanvaraus jonot ovat liian pitkiä puhelun yhdistyessä et saa enää välttämättä hoitoaikaa samalle päivälle mikäli sairastut kesken päivän et pääsee lääkärille välttämättä ollenkaan saman päivän aikana.
- lääkääriin pääsy nopeammin (nyt 2kk Tikkurilassa)
- Toiset asiakasryhmät saavat palvelut paremmin kuin toiset.
- Yhdellä bussilla ei pääse lähelle
- En lasta sinne vie jonottamaan enää 2h ajaksi. Onneksi on vakuutus.
- Kiireellisissä asioissa huono
- Sähköovien viive liian lyhyt ja vaikeat kynnykset ulko-ovilla rollaattorilla liikuttaessa.
- lisää aikoja
- Asiakkaiden kehitysideat!
- Kivistöön tarvitaan oma terveysasema!!

- vapaita aikoja saatavilla hoitajille ja lääkäreille. sovellus huono
- voisi olla kivistössä
- Uusittu puhelinpalvelu sakkasi
- Aukioloajat! Ilta ja viikonloppuisinkin tarjolle
- Nettisivuja tulisi parantaa, sillä esimerkiksi sen tiedon löytäminen mistä saa jäykkäkouristusrokotteen oli todella vaikeaa.
- Ajanvaraus, viestintä selkeämmäksi
- Kivistöön terveysasema
- Nettiajanvaraus toimivaksi
- Pitkä jonotus, enemmän resursseja!
- Lääkäreitä lisää!! Mielellään suomenkieltä osaavia
- kivistöön oma
- Yksityiset toimivat huomattavasti laadukkaammin. Onneksi Sote-uudistus antaa valinnanvapauden
- Kortare väntetider
- pidentämällä vastaanotto aikaa
- Pitää päästä vastaanotolle kun on tarve. Ei kuukausien päästä.
- Lisäämällä henkilöitä puhelimiin vastaamaan
- lyhentämällä jonoja ja lisää lääkäreitä
- Puhelimella ei pääse läpi, eikä puhelu ohjaudu takaisinsoittopalveluun
- Ajanvaraukseen pitäisi päästä soittamalla Ilman kohtuullisella jonotusajalla, kaikissa elämäntilanteissa käytössä oleva vastasoitto ole palvelun käyttäjälle mahdollinen.
- Suomenkielisiä lääkäreitä ja useampia lääkäreitä tarvitaan
- lisää informaatiota, nettiin ja paikallislehteen
- puhelimitse ensihoitoa, riittävästi hoitajia ja lääkäreitä
- Sähköinen ajanvaraus on liian monen klikkauksen takana ja vaikea löytää
- aikoja ei saa, puhelinpalveluun ei pääse soittamalla
- Lisää lääkäreitä, nyt liian pitkät odotusajat.
- Ei toimi jos ei pääse vastaanotolle
- jonotusaikoja lyhentämällä
- Omalla alueella ei ta
- Riippuu hyvin paljon palvelevasta henkilöstä, pääasiassa asiallista
- Lasten kanssa toiminta ollut suhteellisen ripeätä. Itse en ole henkilökohtaisesti käyttänyt
- Palkatkaa lisää hoitohenkilökuntaa, että lääkärin puheelle ei joudu odottamaan kuukautta esim. polvikivun takia. Lääkärit ja sairaanhoitajat ovat ihan hyviä. Puhelinpalvelu on todella syvältä. Varmaankin siihenkin auttaisi lisähenkilökunta.
- pitäisi oikeasti voida mennä lähimmälle terveysasemalle.
- Ajanvaraus puhelimitse tai muutin asiaointi puhelimitse on toivotonta. Odotusajat ovat 40-60 min ennen vastausta - tai ennenkuin automaatti katkaisee puhelun.... onneton soittakja putoaa jonon häntään. Vastaussoitto olisi kiitollista.
- huono palvelu, valitsen mieluummin yksityisen lääkäriaseman. Onneksi tulee Sote ja valinnanvapaus

- Välillä pitkä jonotus etenkin lääkärille.
- Aina liian kiireistä antaa asiakaspalvelua. Paskaa käytöstä.
- lisää henkilökuntaa, henkilöstövajetta on lisääntyneeseen potilasmäärään selvästi, Vantaalle tulee asuntoja ja sitä kautta terveysasemien käyttäjiä, tarvitaan siis lisää hoitajia ja lääkäreitä
- Tar tid att köa, finns inga kvällstider.
- Enemmin ja parempaa palvelua. Soteongelmat.
- Aukiolo viikonloppuisin ja iltaisin!!
- Miksi olisin käyttänyt, koska asiapalvelu erittäin huono ja ylimielinen. Haluttomuus palvella
- Kortare väntetider, få tala svenska, läkaren borde klara av sin uppgift, inte behöva gå till den privata sidan efter flere försök
- Lisää lääkäreitä

Kuntoutuspalvelut (fysioterapia, puheterapia, toimintaterapia)

- Käytettävyys kärsii, kun aukioloajat ovat surkeat. Pitäisi olla ehdottomasti ilta-aikoja edes parina päivänä viikossa vähintään kuuteen!
- sähköinen ajanvaraus
- Puheterapiaan vaikea saada aamu/iltapäivänaikoja
- Hoitoon ei pääse
- Kuten yllä
- Liikaa byrokratiaaa
- Puheterapiaa myös päiväkotipäivän yhteyteen
- Vaikea löytää ja tavoittaa, sähköinen ajanvarausjärjestelmä
- hajautettu eikä tieto liiku paikasta toiseen
- En anneta lähetettä fysioterapiiaan
- Mielelläni menisin kunnalliseen fysioterapiaan, kuinka sinne pääsee?
- lisää henkilökuntaa
- Eihän Vantaalla saa muuta kuin fysioneuvontaa!?
- samoin
- Ei pääse fys. Liikunta vähenee entisestään
- Osa Tikkurilassa tai Hakunilassa tai Koivukylässä, joka ainakin on turhan kaukana
- Myyrmäen fysioterapia erittäin hyvä
- Riippuen asiakkaalle (potilaalle) tuntemattomasta syystä, terapia olikin kaksi yleisluontoista ryhmäliikuntaa. Toki on ymmärrettävää että Potilaan/asikkaan on oltava myös aktiivinen omatoimisessa harjoituksessa.
- Välillä vaikea saada aikaa. Mukavat ja asiantuntevat työntekijät.
- kävin pienenä surkeaa kohtelua puheterapeutilla. Vaikka olen ulkomaalainen se oikeuta ilkeilyyn.
- fysioterapiaan on ihan liian pitkät jonot, tähän pitää saada muutos
- Svensk service svårtillgänglig (i Björkby)

Äitiys- ja lastenneuvola

- Lisää henkilökuntaa: puhelinpalvelun jonot ovat todella pitkät eikä aina edes soiteta takaisin soittopyynnöstä huolimatta. Lisäksi neuvola-aikoja on peruttu useasti ja aikoja siirretty pitkälle eteenpäin, kun henkilökuntaa ei riitä.
- Ylästö/Kartanokoski tarvitisisi oman neuvolan, vaikka oma lapsemme siirtyy kouluterveydenhoidon piiriin
- Aikoja huonosti saatavissa, peruutuksia paljon, uusi aika pitkälle tulevaisuuteen,
- Työssäkäyville tarvitaan aamu tai ilta-aikoja.
- Resurssien riittämättömyys
- Liian pitkä matka
- Neuvolalääkäreitä saisi olla enemmän, huonosti sai aikoja neuvolalääkäriin (meni 2kk päähän 1,5v neuvolasta)
- jonot ajanvaraukseen
- ajanvaraus ei toimi, sovellus vaikea käyttää
- Sähköinen neuvolakortti
- aikoja vaikea saada, tasoerot huimat
- Vantaanlaaksosta Kivimäen neuvolaan eikä Myyrmäkeen
- samoin
- 80luvlla hyvät
- Lähin neuvola pelottavassa paikassa liikkua lasten kanssa
- Vastasin isän kokemuksista muutaman vuoden takaa
- Välillä iso vaihtuvuus. Pääasiassa hyvät työntekijät.
- Miksi kävisin?

Perheneuvola

- oma puhelinnumero takaisin
- samoin
- Vieraannuttamistapauksissa lähdettiin äidin tarinoita uskomaan sellaisenaan -ja x.x oli isää kohtaan törkeän ylimielinen ja suorastaan halveksiva.
- Lähin perheneuvola on nykyään Leijassa eli liian kaukana.
- Pitkä jonotus. Länsi-Vantaalta hankala kulkea. Siistit tilat.
- Miksi kävisin?

Lastensuojelu

- Enemmän resursseja ja työntekijöiden kuulemista.
- Olisin tarvinnut mutta palveluohjaaja esti palvelun saannin
- Liian vöhän työntekijöitä
- Aivan paskaa. Ei työntekijöiden vika, vaan niiden ketkä ei palkkaa lisää henkilökuntaa.
- Olen yrittänyt päästä sos tt keskusteluun mutta palveluohjaaja esti sen.
- samoin
- ei osata lasten vieraannuttamisasiaa - laistetaan sen hoitaminen tekosyihin vedoten
- Miksi kävisin?

Suun terveydenhuolto (hammashuolto)

- Palveluverkko on nykyisin kattava. Toimipisteiden vähentäminen on perusteltua ainoastaan, jos aukioloaikoja saadaan pidennettyä iltoihin ja viikonloppuihin.
- Aikoja ei usein saa omalta asuinalueelta ja joutuu matkustamaan hankalasti saavutettaviin koulujen hammashoitoloihin
- Aikoja saa huonosti, kestää tai/ja kauas.
- Pitkät jonot
- Pitäisi päästä nopeammin hoitooon.tuntuu tosi tehottomalta.on.
- Hoitoaika pitäisi saada nopeammin
- Kuten yllä
- Yli 6 kk jonotuksen jälkeen unohdat jo että olet ikinä ajan varannut hammashuollosta
- Sähköisen asioinnin lisääminen esim. ajanvaraus. Puhelimessa jonottaminen.on hankalaa ja vanhanaikaista
- Liian pitkät ajat.
- Liian pitkät jonotusajat ja liian kallista
- Koulujen hammashoitolat myös iltakäyttöön, sähköinen ajanvarausjärjestelmä
- Kerran 10v. pääsee hammaslääkärille
- Oikomishoidossa käynnit harvakseltaan henkilöstövajeen takia. Hoidon etendmisestä ei tule tietoa huoltajille1
- Lisää resursseja
- Oikomishoidosta vastaavia hammaslääkäreitä lisättävä muuallekin, kuin Myyrmäen hammashoitolaan.
- myydään aina vaan ei-oota
- Hoitopaikkoja on hyvin ympärikaupunkia, mutta aikoja niihin ei saa nopeasti
- Pitkät jonot vuositarkastukseen
- pitkiä odotusaikoja
- Jos pystyy menemään sinne missä on vapaa aika.
- jonot hammaslääkäriin
- Tilojen esteettömyys!
- huonoin ikinä! ajat ovat jemmassa ei asiakkaille ollenkaan. asiakkuus pitää luoda ja puhelimetkaan ei toimi?
- Aika varaukseni toteutui n. 3 kk päästä ja paikkaus meni 1,5 kk päähän
- sähköinen ajanvaraus ei toimi
- Oikojen Santi ongelma
- nettiajanvaraus toimivammaksi
- lyhyempi odotusaika
- Palvelu hyvää, mutta tarkastusvälit liian pitkät
- kivistöön oma hammaslääkäri
- Yksityiset toimivat huomattavasti laadukkaammin. Onneksi Sote-uudistus antaa valinnanvapauden
- lyhemmät odotusajat
- Kunnalliseen ei pääse
- samoin, käyttämattomista maksuista kaikille lasku

- riittävästi lääkäreitä
- Henkilökunta voisi joiltain osin parantaa asiakaspalvelua.
- aikoja saa erittäin huonosti
- Homma toimii sen jälkeen, kun olet päässyt paikalle.
- Pitkät jonot
- hampaita revitään aika herkästi pois..
- Pitkät jonot ja kyllä sekin maksaa
- Pitkät jonot varatuille ajoille. Saatan joutua odottamaan useita kuukausia tarkastukseen tai toimenpiteeseen.
- Käyttäisin jos saisin ajan.
- Miksi tehdä väliaikaisia paikkauksia jos lopullinen työ vie saman verran aikaa?
- Onneksi tulee Sote ja valinnanvapaus
- Kouluille yllättävän hankala päästä
- lisäämällä hammaslääkäreitä
- Välillä pitkä jonotus. Aina takaisin soitto ei ole toiminut.
- Rikoitte hampaani ja terveyteni ja aiheutitte kipua väärällä hoidolla. Olette syypää menetettyihin hampaisiin. Parille hammaslääkärille voisi antaa potkut perseeseen, joka tekee töitä terveysasemalla.
- Långa väntetider, tidsbeställningen via nätet fungerar inte
- Valitsen mieluummin yksityisen, jossa saadaan palvelua heti

Maahanmuuttajapalvelut

- Tämmöinenkin turha veronmaksajien menoerä on pitänyt keksiä.
- Asiakkuuksista kieltäydyt mikäli on jonkun muun palvelujärjestelmän asiakkaana
- Tukihenkilönä käytän
- Tähän voisi panostaa enemmän työvoimaa, koska maahanmuttajia tulee koko ajan lisää.
- Ihan liikaa menee rahaa näihin ja tulosta ei tule.
- Miksi kävisin?

Aikuissosiaalityö (mm. täydentävä toimeentulotuki, palvelutarpeen arviointi, sovittelu)

- Palveluiden saatavuus nykyiselläänkin liian hyvää.
- Palvelutarpeen arvioija esti saannin
- En kelpaa asiakkaaksi
- vanhuspuolella toimii muuten mutta pitäisi lisätä henkilökuntaa
- Keskituloinenkin ihminen joutuu elämään niukasti jos sairastuu kroonisesti
- voisi lisätä
- Palvelutarpeen arviointi estettiin jo puhelimessa
- Minun on työssäkäyvänä turha hakea tukea, vaikka rahat ei riitä laskujen jälkeen ruokaan.
- Miksi kävisin?

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

- Koululaisen asiat helpommin hoidettavaksi ja ajanvarauksen päällekkäisyydet pois kankeasta nettiajanvarauksesta
- Ensi lukukaudella poikamme aloittaa ekaluokan ja sitten pystyy sanomaan arvion asiasta
- Myös sähköinen ajanvaraus käyttöön
- onko kouluilla enää terveyenhoitajia?
- enempi kouluterveydenhoitajia
- Hoitajat todella vähän paikalla
- Paska palvelu kaikkeen auttaa kipulääke. t.terveydenhoitaja.

Koulukuraattoripalvelu

- Vaikeasti tavoitettavissa hoitajat
- Liian vähän resurssia
- Miksi kävisin?

Koululaisten hammashuolto

- Hammashoitopaikkoja ei saa keskittää enempää. Koululaisten hammashoito kärsii, jos oppilaat eivät saa hoidettua hammaslääkäriasioitaan koulupäivän aikana, kuten nyt. On myös yhteiskunnallisesti kestämätöntä, jos vanhemmat joutuvat kuskaamaan lapsiaan vielä nykyistä enemmän hammashoitoonkin.
- Pitäisi olla palvelua myös esimerkiksi Myyrmäen terveysasemalla, outoa että Kaivokselan oppilaat ohjataan Vaskivuoreen
- Liian kaukana 7lk tarkastukseen n.7km kotoa kouluja maajoukkueen poisto alueellamme huono ratkaisu.
- Sähköinen ajanvaraus käyttöön
- Lapset pääsee kerran 10v. hammaslääkärille
- Tavoitettavuutta, vanhemmille sopivampi hammaslääkäriaikoja aamuun tai iltaan
- Hammashoitolan vanhaan malliin koulujenyteen.
- vanhemmille mahdollisuus varata koululaisille sähköisesti hoitoajat
- Tarkastusvälit liian pitkät
- pitkät jonoajat
- Olisi parempi jos lapset pääsisivät hammashoitoon koululla.
- Hammastarkastus tulisi olla vuosittain
- Pilasi hampaat haukkui energiajuomien litkijäksi.
- Koulujen yhteyteen hammashoidot takaisin

Vanhuspalvelujen päivätoiminta

- Myös tähän lisää resursseja, vanhusten yksinäisyys on ongelma.
- epäselvää mitä missä ja milloin, tiedot piilossa ja kovin täyttä on
- Paikkaa vaikea saada
- enemmän musiikkia, karaokea
- Miksi kävisin?

Vammaispalvelujen työ- ja päivätoiminta

- Tällekin olisi varmasti kysyntää, mutta missään ei mainosteta asiasta.
- Ei ole koskaan tarjottu
- Miksi kävisin?

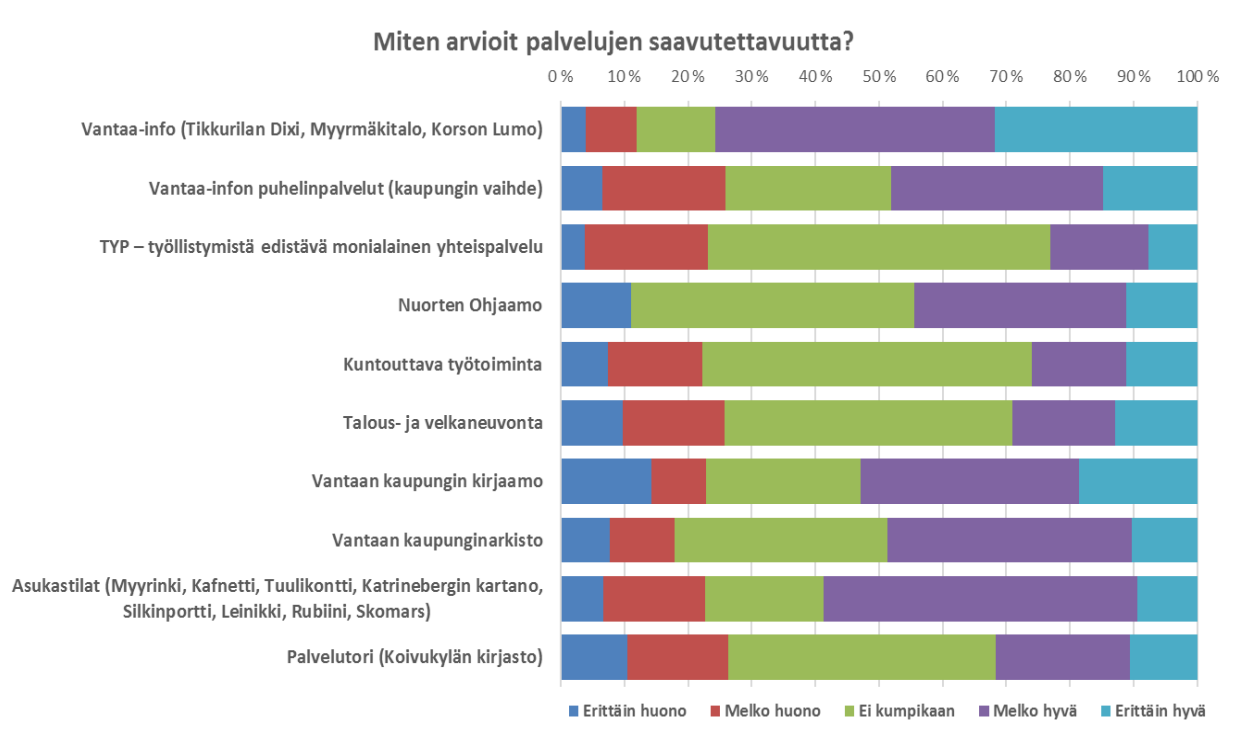
Muu palvelu, mikä?

- Kevyen liikenteen silta Vantaanjoen yli tarvitaan
- odotettu jo viikkotolkulla päätöstä, erittäin hidasta ja huonoa toimintaa
- Kivistöön tarvitaan oma terveysasema, pian!!
- Jonotusajat Peijaksessa kohtuuttomat

Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala

Oletko sinä tai perheenjäsenesi käyttänyt alla mainittuja kaupungin tarjoamia palveluja?			
	Ei	Kyllä	Yhteensä
Vantaa-info (Tikkurilan Dixi, Myyrmäkitalo, Korson Lumo)	34%	66%	328
Vantaa-infon puhelinpalvelut (kaupungin vaihde)	71%	29%	323
TYP – työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu	98%	2%	318
Nuorten Ohjaamo	98%	3%	320
Kuntouttava työtoiminta	98%	2%	319
Talous- ja velkaneuvonta	97%	3%	319
Vantaan kaupungin kirjaamo	82%	18%	324
Vantaan kaupunginarkisto	93%	7%	319
Asukastilat (Myyrinki, Kafnetti, Tuulikontti, Katrinebergin kartano, Silkinportti, Leinikki, Rubiini, Skomars)	81%	19%	321
Palvelutori (Koivukylän kirjasto)	94%	6%	318
Muu palvelu, mikä? (vastaa ensin oletko käyttänyt ei/kyllä)	93%	7%	57
Yhteensä	85%	15%	3266

Miten arvioit palvelujen saavutettavuutta? (Voit esittää arviosi palvelujen saavutettavuudesta, vaikket olisi käyttänyt niitä.)						
	Erittäin huono	Melko huono	Ei kumpikaan	Melko hyvä	Erittäin hyvä	Yhteensä
Vantaa-info (Tikkurilan Dixi, Myyrmäkitalo, Korson Lumo)	4%	8%	12%	44%	32%	226
Vantaa-infon puhelinpalvelut (kaupungin vaihde)	6%	19%	26%	33%	15%	108
TYP – työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu	4%	19%	54%	15%	8%	26
Nuorten Ohjaamo	11%	0%	44%	33%	11%	27
Kuntouttava työtoiminta	7%	15%	52%	15%	11%	27
Talous- ja velkaneuvonta	10%	16%	45%	16%	13%	31
Vantaan kaupungin kirjaamo	14%	9%	24%	34%	19%	70
Vantaan kaupunginarkisto	8%	10%	33%	38%	10%	39
Asukastilat (Myyrinki, Kafnetti, Tuulikontti, Katrinebergin kartano, Silkinportti, Leinikki, Rubiini, Skomars)	7%	16%	19%	49%	9%	75
Palvelutori (Koivukylän kirjasto)	11%	16%	42%	21%	11%	38
Muu palvelu, mikä?	20%	20%	20%	0%	40%	5
Yhteensä	7%	12%	25%	36%	19%	672

Työllisyys- ja asukaspalvelut: Miten palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 47

Vantaa-info (Tikkurilan Dixi, Myyrmäkitalo, Korson Lumo)

- Aviapolikseen palvelupiste
- Info-pisteitä voisi olla useammassa kaupunginosassa
- Näitä saisi olla useampia, ja varsinkin keski-Vantaalla ei ole yhtään
- Palvelusta tiedottaminen huonoa.
- Huonot opasteet Dixissä. Vaikea löytää liikuntarajoitteisena, eikä muissa hisseissä kerrota mihin kerrokseen pitää mennä, että löytää oikean hissin.
- Ivapysäköintiin pääsy Dixin ylläkerroksessa käytännössä mahdotonta itsenäisesti, koska itselläni autolla ajaessa ei käsi yetä painamaan etuoven ikkunan kautta nappia, että saisin pysäköintilipukkeen ja puomin ylös. Sama ongelma poistuessa Dixin parkkihallista. Suunnitelkaa invapaikkojen sijainti uudestaan.
- Vantaa-infon palvelupiste voisi tulevaisuudessa olla vaikka uimahallin/terveysaseman/lukion yhteydessä, mikä noistqa nyt ensin rakennetaan. Lukio kriittisin lähipalvelu, sinne siis!
- ystävällinen henkilökunta Myyrmäkitalossa
- Palvelu Dixissä ystävällistä, Lumossa ei niinkään. Joskus ollut tiedoissa parantamista, Lumossa.
- Vänligare bemötande, även på svenska.
- Hakunilaan tarvitaan OMA INFO - ON TÖRKEÄTÄ ETTÄ JOUDUTAAN MATKUSTAMAAN PITKÄLLE-RAHA JA AIKAA KULUU - meiltä asukkailta
- ei ketään paikalla ilta-aikoihin
- Taas yksi luukku lisää josta ohjataan seuraaville
- Pitkä matka
- Bussilla n. 45 min
- Infotilaisuudet ovat olleet hyviä ja ajankohtaisia.
- Mikä Vantaa-info on? Puutteellinen markkinointi
- Hyvä palveluvalikoima kun on kasvanut
- Huonoon aikaan auki. Koskaan ei ehdi käydä.
- Fanns ingenting på svenska i Myrbacka
- Lisää palveluja Tikkurilaan
- Borde kunna möta någon som kan svenska.
- Vantaa-infopiste Hakunilaan

Vantaa-infon puhelinpalvelut (kaupungin vaihde)

- Puhelinpalvelun täydentäminen chat-palvelulla.
- vastataan kyllä, mutta yhdistetään todella usein väärälle henkilölle
- ei osata neuvoa luurin päässä
- Huono saavutettavuus ja asikaspalvelu
- harvoin joutuu odottamaan paria min kauempaa
- lisää henkilökuntaa ja pidemmät palveluajat
- virkamiehet ja naiset puhelimitse heikosti tavoitettavissa.

- Tavoitettavuus on hyvä yleensä aina vastataan, mutta kun yleensä se virkailija vaikuttaa elämäänsä kyllästyneeltä ja tympeältä
- Joskus pitkä odotusaika
- Nopeaa vastaamista, nykyisin myös neuvovat, ennen vain yhdistivät
- Linja varattu. Soitit väärään numeroon. Odota tunti puhelinvaihteessa ennen palvelua.
- Ingen svensk service
- Jatkuva jonottaminen

TYP – työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu

- Onneksi en ole tarvinnut
- Pitää mennä Tikkurilaan, koska lännessä ei ole.
- Miksi kävisin tuolla?

Nuorten Ohjaamo

- Parempi tiedostus ja informaatio
- Miksi kävisin tuolla?

Kuntouttava työtoiminta

- Kuntouttavan työtoiminnan tilalle pitäisi tulla palkkatuki eikä teettää ihmisillä ilmaistöitä.
- Miksi kävisin tuolla?

Talous- ja velkaneuvonta

- Liian ruuhkainen, ei saanut apua
- Pitkät jonot. Aikaa varatessa joutuu odottamaan kuukausia
- Kuulin naapurilta että palvelu mahdollista nykyisin myös tietokoneella nopeasti
- Miksi kävisin tuolla?

Vantaan kaupungin kirjaamo

- Onko tämmöinen oikeasti olemassa?
- Lukkojen takaapa tuo löytyy---
- Vain yhdessä paikassa
- Miksi kävisin tuolla?
- Ingen svensk service

Vantaan kaupunginarkisto

- Ks. aiempi vastauksen Tikkurilan kirjastosta.
- Vain yhdessä paikassa, tilat tunkkaiset
- Miksi kävisin tuolla?

Asukastilat (Myyrinki, Kafnetti, Tuulikontti, Katrinebergin kartano, Silkinportti, Leinikki, Rubiini, Skomars)

- Näistä ei tunnu pahemmin tiedotusta liikkuvan
- En ole kuullutkaan asiasta
- Miten näitä saa vuorattua? Missä nämä ovat?
- Avoimuus askarruttaa.
- Avoimet asukastilat joka kaupunginosaan !
- Korsossa ei ole
- parantamisen varaa
- Huomattava parannus Myyringissä olisi jos yksi ryhmä ei hallitsisi niin voimallisesti Myyringin Toimintatuvan toimintaa käyttäjiä valikoidessaan. Yhteisnen asukastila?
- Pakkala, Tammisto ilman tiloja, miksi?
- Skomars on tuttu, kaipaisi vähän päivitystä, mm. lämpöä ja valoa
- lisää mainontaa nettiin ja paikallislehtiin
- eipä ole lähistöllä...
- Länsimäkeä lähinnä taitaa olla Skomars
- Miksi kävisin tuolla?
- Palveluita pitäisi olla kaikilla alueilla tasapauolisesti.
- Ingen svensk service
- JOka kaupunginosaan omansa!!

Palvelutori (Koivukylän kirjasto)

- Uusi toiminto aion käydä kun ehdin.
- Mikä tämä on?
- Olen kirjojen suurkuluttaja, mutta Koivukylää ei voi häiriökäyttäytyjien vuoksi käyttää
- Mikä tämä on?
- Miksi kävisin tuolla?

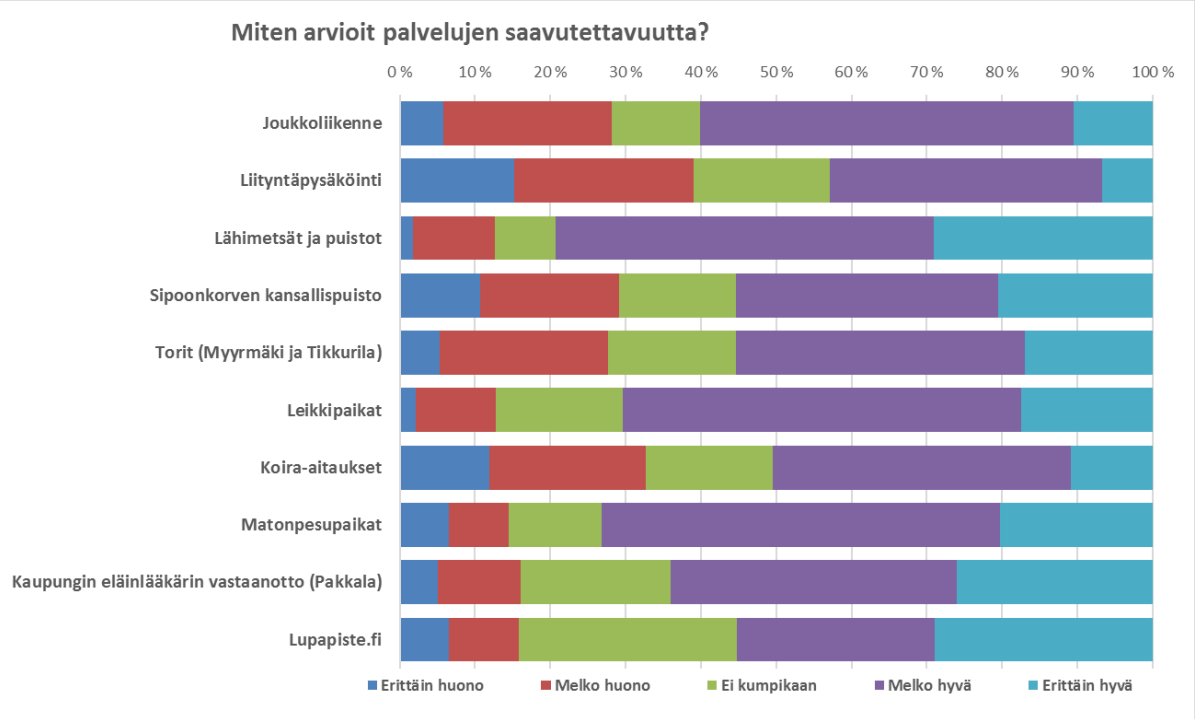
Muu palvelu, mikä?

- Toiminta on hyvää
- tilat remontin tarpeessa
- luvan tulo kestää tolkuttoman kauan
- Miksi kävisin tuolla?

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Oletko sinä tai perheenjäsenesi käyttänyt alla mainittuja kaupungin tarjoamia palveluja?			
	Ei	Kyllä	Yhteensä
Joukkoliikenne	4%	96%	329
Liityntäpysäköinti	49%	51%	325
Lähimetsät ja puistot	9%	91%	322
Sipoonkorven kansallispuisto	61%	39%	322
Torit (Myyrmäki ja Tikkurila)	31%	69%	325
Leikkipaikat	43%	57%	322
Koira-aitaukset	73%	27%	320
Matonpesupaikat	65%	35%	323
Kaupungin eläinlääkärin vastaanotto (Pakkala)	76%	24%	324
Lupapiste.fi	82%	18%	316
Muu palvelu, mikä? (vastaa ensin oletko käyttänyt ei/kyllä)	90%	10%	51
Yhteensä	50%	50%	3279

Miten arvioit palvelujen saavutettavuutta? (Voit esittää arviosi palvelujen saavutettavuudesta, vaikket olisi käyttänyt niitä						
	Erittäin huono	Melko huono	Ei kumpikaan	Melko hyvä	Erittäin hyvä	Yhteensä
Joukkoliikenne	6%	22%	12%	50%	11%	313
Liityntäpysäköinti	15%	24%	18%	36%	7%	177
Lähimetsät ja puistot	2%	11%	8%	50%	29%	285
Sipoonkorven kansallispuisto	11%	18%	16%	35%	21%	141
Torit (Myyrmäki ja Tikkurila)	5%	22%	17%	38%	17%	224
Leikkipaikat	2%	11%	17%	53%	17%	189
Koira-aitaukset	12%	21%	17%	40%	11%	101
Matonpesupaikat	7%	8%	12%	53%	20%	138
Kaupungin eläinlääkärin vastaanotto (Pakkala)	5%	11%	20%	38%	26%	100
Lupapiste.fi	7%	9%	29%	26%	29%	76
Muu palvelu, mikä?	67%	17%	17%	0%	0%	6
Yhteensä	7%	17%	15%	44%	18%	1750

Maankäyttö: Miten palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 107

Joukkoliikenne

- Suoria bussilinjoja enemmän ja syöttöliikennettä junaradan varteen vähemmän.
- Poikkiliikennettä enempi ja kutsubussi
- Työmatka lentokentälle n. 4km. Autolla matkaan menee 9min, julkisilla n. 40min. Itä-Vantaalle kestää julkisilla 1,5h, sillä bussille on ensin käveltävä kilometri pienen lapsen kanssa.
- Kuninkaanmäen bussilinjat nyt melko hyviä, saisivat pysyä ennallaan
- paljon kehitettävää
- Enemmän suoria ja nopeita linjoja,
- Enemmän vuoroja ja järkevät vuorovälit asuinalueilta lähiasemille
- Suoria bussilinjoja enemmän asukasalueilta junaradalle, ei esim. 332 bussi
- Lisää pikkubussivuoroja saatva. Liikennöintiaikoja laajennettava.
- Matka-aika ja vaiva Hgin keskustaan kasvanut kun suorat bussiyhteydet vietiin
- Ylästöstä 614 reittiä voisi oikaista, nyt väh. 50 min keskustaan
- Uudistus meni pieleen, Ruskeasanta-Tikkurila - yhteydet huononivat merkittävästi.!
- Ylästössä julkinen liikenne huono sekä poikittaisliikenne espooseen olematonta
- Tiheämmin suoria bussilinjoja Hesan keskustaan
- laita-alueiden joukkoliikenne täysin unohdettu
- Bussilinjoja lyhyemmiksi, ja vuorovälejä tiheämmäksi, koululaiset eri aikoihin tai sitten oma koululaisbussi
- muutosten myötä julkiset yhteydet alueellani (Aviapolis) huonontui entisestään! Siksi meillä on nyt auto
- Eri alueilla liikuttaessa joukkoliikenteen liikkumisväline tulisi olla tiheämpiä ja toteuttaa pienemmillä ajoneuvoilla
- bussi 562 usein myöhässä
- 20min vuoroväli yhdelläainoalla bussilla ja rattaat ei mahdu kyytiin. Aika syvältä.
- Ilolasta työmatka piteni julkisilla 25min. Ja EI MISSÄÄN NIMESSÄ LÄPIKULKUA JUSLAAN. Nyt jo joka ilta soitellaan poliiseja mopoilijoiden takia tänne Epinkoskentien päähän!
- Lisjastouudistuksen jälkeen joukkoliikenneyhteydet huononivat selvästi
- lisää vuoroja busseihin,ei jokapaikkaan mene junia
- Tikkurilan taksitolpan sijainti!
- Koululaisten vuorot kuntoon!! 2) Suorat linjat Kivistö/Kannisto - Hki keskusta takaisin!! joukkoliikenne on SÄÄLITTÄVÄLLÄ tasolla. Vaihdot tappaa joukkoliikenteen toimivuuden ja lisää stressiä ehtimisistä =(
- Yhteiskäyttöautoja Kivistöön, lyhyen matkan taksit
- Syöttöliikenne kuntoon. tiheämmät vuorovälit/pilkunussit
- Heikentynyt
- Kannistoon tasaisimmin vuoroja päiväsaikaankin
- tiuhemmat vuorovälit, hinnat alhaisemmiksi
- Kehäradan tultua bussi lakkautettiin piispankyläntieltä
- Leppäkorvesta useammin kuin kerran tunnissa bussi keskustaan ja nopeampi yhteys, koska junat eivät kulje

- Keimolanmäki ja kivistö. Autoton paikka, mutta julkisia kulkee erittäin suppeasti
- Vuoroja lisäämällä Kivistö-Hkin keskustaan viikonloppuaamuisin. Esim että la ja su-aamuisin egtisi klo 07 töihin.
- Poikittaisliikenne onnetonta. Bussien vuorovälit asuinalueille liian harvat. Junayhteydet toimivat hyvin
- lisää bussivuoroja
- Ylästön alueelta nopeampi yhteys Helsinkiin
- Poikittaisliikennettä kehitettävä ja lisättävä.
- Yhtydet voisivat olla paremmat Simonkylän alueella.
- Liian vähän bussilinjoja, luotetaan liikaa kehärataan. Kehäradan varteenkin pitäis jollakin päästä...
- Liian kallista-päivälippu takaisin!!
- lisää vuoroja kaikille asuinalueille
- Ilolaan juna-asema joka piti tulla
- Tikkurilaan ei pääse enää läheltä bussilla, kun linjastoja muutettiin. Linjat takaisin, jotta Tikkurilaan pääsee asioille.
- Ihanaa, että on kehärata! Bussiyhteyksissä on joskus vähän toivomisen varaa.
- juna-asemalle kestää bussilla liian kauna mennä
- Pitkät matkat pysäkeille, suopeat reitit, liikaa vaihtoja
- Bussit yleensä myöhässä, vuoroväli vaihtelee linjoilla liikaa ja ne lippujen hinnat on törkeän kalliita
- Suunnittelijat ja kaupunginedustajat HSL:ssä tietävät paremmin kuin me matkustajat linjat ja palvelut, joista olisi todellista hyötyä
- Ns. Lentokenttäjuna saisi kulkea läpi yön!
- Kilterinmäeltä katsottuna julkinen liikenne toimii mielestäni varsin hyvin.
- Keskinopeus hidas, usein myöhässä tai peruttu nimim. "pyörällä olisit jo perillä"
- Kotini ohi kulkevat bussit menevät kaikki vain Tikkurilaan. Bussin vaihto esim mennäkseni Jumboon ei houkuttele kassien kanssa.
- Seutuliikenne OK, Vantaan sisäinen liikenne parannettava
- Myyrmäki ei sunnuntaina aamulla pääse Hesaan. Ottivst vuorot pois. Ei junalla pääse joka paikkaan. Manskusse pitää kuljea ratikalla. On tosi takapajulla
- Bussilla pitäisi päästä paremmin korson asemalta metsolan suuntaan
- Lentoasemalle helppo mennä. Myyrmäen juna-asema välillä epäsiisti ja turvaton.
- Busseilla ei pääse edes kouluun
- Lisää 3 tähden joukkoliikennettä ja länsivantaan sisäisiä yhteyksiä, joissa linjalla suorempi reitti
- Keimolanmäen uuden asuinalueen saavutettavuus Kivistön asemalta liityntäbussilla.
- bussi aina väärässä ajassa. Liian vähän vuoroja 571 ja 311A
- Vantaan bussiliikenne on oikeasti huonontunut, työmatkat piteni minulla melkein puolella kehäradan tulemisen jälkeen. Bussilinjoja pitäisi yksinkertaistaa ja lisätä, jos halutaan vähentää yksityisautoilua, nykyinen bussilinjasto oikeasti lisää yksityisautoilua. Toivon tähän muutosta.
- Ringbanan bra, dåligt med svensk service
- Liikaa raideliikennekeskeistä, Ruskeasannan aseman rakentaminen

- Syöttöliikenne kuntoon, pikkubussi
- Seutuliikenne OK, Vantaan sisäinen liikenteessä kehittämistä
- Heidehofista autottomana todella vaikea liikkua iltaisin ja viikonloppuisin työaikojen ulkopuolella mihinkään, kun ei pääse helsinkiin tai jumboon kovinkaan helpolla.

Liityntäpysäköinti

- lisää paikkoja
- Maksuton pysäköinti ehdottoman tärkeä, muuten on helpompi ajaa suoraan töihin.
- Pysäköintipaikkoja voisi olla vielä enemmän
- Pysäköinninvalvonnan tarkoituksena kiusanteko?!
- Tarjonnan kasvattaminen. Aviapoliksen asemanseutu jäänyt huomioimatta
- Mobiiliin info vapaista paikoista87
- Sitä ei ole
- Hyvä, että Leinelään tuli lisää tilaa.
- maksullisuus osassa ja ruuhka
- Liian täynnä, ei voi luottaa että saa paikan jos tulee klo 9 jälkeen.
- Puomit käyttöön Kivistöön ja Vehkalaan
- Ei aurausta tai siivousta lasinsiruja maassa ja roskikset puuttuvat
- Korsossa ei turvallista mahdollisuutta jättää autoa.
- Tikkurilan asemalla riittämätön
- Enemmän parkkitilaa!!!!
- Ei paikkoja ja jatkuvasti sakotusvaara
- pysäköintipaikkoja riittävästi
- lähialue liian pieni
- Lisää liityntäpysäköintiä, myös työssäkäyville Tikkurilan keskustassa pysäköintipaikkoja
- hieno idea, huono toteutus
- Liian vähän maksuttomia p-paikkoja
- Ei ole omalla asuin alueella
- Parkkipaikat ovat aina täynnä eikä joukkoliikenne toimi
- Paikkojen riittävyys on Helsinki-Vantaa alueella riittämätön. Pysäköinti alueille on saatav jokin valvonta esim. matkalippuun liittyvä. Miten nyky järjestelmällä totutettaisiin on sitten toinen juttu.
- korson aseman itäpuolella niukalti paikkoja
- Voisi olla enemmän. Täynnä liian usein
- Bussipysäkeille pyörätelineet
- pidettävä maksuttomana, minimi 12h kiekolla
- Miksi kävisin?
- Opastusta tulisi parantaa

Lähimetsät ja puistot

- Pieniä lähimetsiä tulee säilyttää!
- Niitä nakerretaan ja hakataan kuumaisemaksi
- Säästäkää kaikki lähimetsät!!!

- Vähemmän rakentamista jotta vähäiset metsät säästyy.
- Lyhyitä opastus retkiä 1h kaivataan
- Lähimetsiä liian vähän suhteessa asukkaiden/käyttäjien määriin. Lähellä , ilman autoa pitäisi olla saavutettavissa. Viherväylät!!!!
- yllättävän siistit ja hyvin hoidetut
- Miksi viheralueet hakataan niin paljaaksi? Kohta ei ole pöly- melu- ja näkösuojaa missään!
- lisää informaatiota nettiin
- Pienten lähimetsien puhtaanapitoa voisi parantaa
- Aina voi olla enemmän puistoja ja metsiä. Ei saa rakentaa kaikkea vihreätä
- Puistoalueita saisi olla enemmän
- Myyrmäen alueella on olematon määrä kunnollisia puistoja, joita voisi käyttää ajan viettämiseen. Suurin osa "puistoista" on todellisuudessa hoitamatonta metsää/pusikkoa. Hyvänä esimerkkinä voidaan pitää sitä tosiasiaa, että jos myyrmäkeläinen haluaisi ystävineen mennä puistoon piknikille, ovat parhaimmat paikat siihen Helsingin ydinkeskustassa. Koko Suur-Myyrmäen alueella on käytännössä vain Jokiuomanpuisto, jossa on riittävän isoja nurmialueita tätä varten. Jokiuomanpuistonkin ongelmana on, että puiston lähistöllä ei ole yhtään mitään palveluita. Lähimetsiä ei Kilterinmäeltä katsottuna ole Vantaan puolella kovinkaan lähellä (Peltoaluetta korutien vieressä en laske lähimetsäksi). Lähimetsät ovat pääasiassa Malminkartanon puolella, mutta nämäkin ovat pienenemään päin Honkasuon rakentamisesta johtuen.
- Miksi kävisin?
- Opastukset ja polut esteettömiksi

Sipoonkorven kansallispuisto

- Opasteita Sipoonkorpeen on liian vähän, samoin opasteita ja merkittyjä reittejä itse kansallispuiston alueella on aivan liian vähän. Parkkipaikat ovat täysin riittämättömät, vaikka tilaa niiden laajennukselle olisi ihan hyvin. Ihmiset haluavat luontoon, mutta kaikki eivät uskalla liikkua siellä ilman merkittyjä reittejä.
- Alueelle tarvitaan lisää palveluja
- Pysäköintimahdollisuuksia saatava lisää eri puolille sipoonkorven reunoja
- Pysäköintipaikat kortilla
- Huonosti hoidettu
- Alueella vieraan on vaikea löytää sopivia parkkipaikkoja Minne jättää auto kun lähtee liikkumaan
- Julkisella liikenteellä erittäin huonosti saavutettavissa. Mistä kaikkialta sinne voi mennä? Opasteet ovat huonot ja parkkipaikkoja aivan liian vähän.
- Parkkipaikat kaukana polkujen alusta, polttopuut usein loppu. Nuuksio huomattavasti paremmin tuotteistettu, vaikka Sipoossa yhtä hyvä potentiaali
- Pitää tutustua
- info julkisilla kulkuvälineillä pääsystä
- Opasteet vajavaiset
- Pysäköinti
- Julkiset yhteydet huonot.

- Saavutettavuus...
- Kansallispuistoon pääsyä on vaikeutettu, kun parkkipaikkoja ei ole Sotungin alueella lainkaan.
- julkisilla saavutettavaksi
- Miten sinne pääsee, esim Kuusijärveltä, missä opasteet
- Länsivantaan eteläreunasta katsottuna Sipoonkorven kansallispuisto on varsin kaukana ja lähes samalla etäisyydellä on Nuuksio, jonka palvelut ovat huomattavasti edellä Sipoonkorpea. Lisäksi vielä lähempänä on Oittaan ulkoilualue, joka jossain määrin täyttää vastaavia tarpeita
- Ei pääse julkisilla
- vain kerran, on kaukana ja hankalakulkuinen
- Reittimerkinnöissä parantamisen varaa
- Miksi kävisin?
- Pysäköintiongelma pitäisi ratkaista lunastamalla maata puiston käyttöön.
- Autolla pääsee, mutta P-tilaa liian vähän
- Opastus selkemmäksi. Parkkipaikkoja lisää.

Torit (Myyrmäki ja Tikkurila)

- Toimivia ja eläviä toreja saisi Vantaalla olla enemmän
- Uudella torille Tikkurilaan elämää.
- Saisi tehdä vähän viihtyvemmäksi siellä on aina humalaisia
- hieno iso tori jossa ei myyjiä?! Miten esim. sähköt, wc, lapsille paikka puuttuu sieltä
- Lisää kauppiaita, tapahtumia
- Tikkurilan uusi tori ei käynnistynyt toivottavalla tavalla, koska vanhassa annetaan jossain määrin toiminnan jatkua.
- Siisteyden puute,
- Tiksin vanha tori viihtyisämpi ja maksuttomia parkkipaikkoja hyvin
- Tikkurilan uudelle torille myyjiä
- Ei mitään innovatiivista. Samaa roinaa kerrasta toiseen
- Torille pitäis saada elämää ja vessat!
- lisää yleisötapahtumia, kirpputori jne toimintaa viikonlopulle
- Julkiset kulkuyhteydet huonot Rekola-Matarialueelta
- kivistöönkin TORI, kiitos
- Häviääkö Myyrmäessä rakentamisen vuoksi
- vanha tori purkuun ja pilvenpiirtäjä tilalle!
- Tikkurila aika vaatimaton
- Ei Tikkurilassa enää ole toria, uusi tori on lähinnä huono vitsi
- Saavutettavuus hyvä, mutta vaatii uudistusta. Tähän onneksi ollaan pureutumassa uusian kaavojen muodossa.
- Myyjät puuttuvat. Onko paikan hinta liian korkea?
- Tarjonnan niukkuus
- Miksi kävisin?
- Lite service

- Missä tori myyjät
- Tarjonnan niukkuus
- Torikahvila on kiva ja kirjaston edessä olevat leikkipaikat ja sushilounge/cafe charlotta piristävät aluetta, mutta torit edelleen aika tyhjät.

Leikkipaikat

- Asukaspuistoja kaipaisi, sisävessat jne. Muutakin kuin hiekkapohjaisia puistoja tarvitaan.
- netti sivut ajan tasalle, ruotsin kieliset puuttuu
- Leikkipaikkoja enemmän ja uudistuksia osa leikkipaikoista huonossa kunnossa
- Huonossa kunnossa
- Antaksenpuistoon esim.keinut
- Voisi olla isompia harvemmassa eikä yhden liukumäen puistoja joka kulmassa
- Lisää nykyaikaisia leikkipaikkoja
- Lapset tykkäisivät erilaisista leikkipuistoista, eikä niistä ennalta arvattavista hiekkalaatikko, keinu ja liukumäki puistoista. Enemmän erinäköisiä puistoja, joista löytyy eriityyppisiä välineitä. Käärmepuisto on todella tylsä. Samoista kivikasoista olisi voinut rakentaa vaikka linnan, joka inspiroisi leikkiin pitempään ja aina uudestaan.
- Nämä on ihan mysteerejä, vain muiota kyselemällä löytää kivoja paikkoja.
- Turvahiekkan puuttuminen keinujen ja liukumäkien alta!!
- Rajoittuu vain 1- 6v .
- Kannistonpuistoon viihtyvyyttä esim keinut
- Liian vähän
- Lisää huoltotoimenpiteitä viihtyvyyden takaamiseksi.
- Valaistusta on pyydetty mm. Vaunukallion puistoon, ei ole saatu. Leikkipuistot ovat kaikkiaan aika ankeita.
- Leikkipuistoja voisi kehittää tukemaan liikuntakasvatusta
- Kilterinmäeltä katsottuna ainoa lähileikkipuisto on Kilterinmäenpuisto, joka on varsin suppea. Seuraavaksi lähimmät leikkipaikat ovat käytännössä malminkartanossa ja vantaan puolella ojahaassa (jonne yli 1km matkaa!)).
- Länsimäestä enimmäkseen poistettu (Y-tonteilta 91-200-1 ja 91-201-1) enkä ymmärrä miksi
- monessti pitää autoilla
- Miksi kävisin?
- Inget vinterunderhåll. Dåligt att gungorna tas ner till vintern, barnen behöver vara ute också på vintern

Koira-aitaukset

- koira-aitausten lähelle parkkipaikat, olisivat huonommin liikkuvien saavutettavissa myös
- Niitä voisi olla enemmän
- Saisi olla enemmän
- Ylästöön koira aitaus
- Kartanonkosken koirspuisto on pienin ja kolkoin puisto jonka olen nähnyt
- Saisi parantaa aitauksia

- Ylästöstä puuttuu koirapuisto, käyn Helsingin puolella
- Kartanonkosken koiratarha on pieni ja pohja todella, todella surkea (ei ole koiria sen teossa ajateltu yhtään)
- Koira-aitaus joka kaupunginosaan.
- 1 ainut paikka kivistössä jossa aidat rikki ym. Keimolanmäessä ei yhtäkään vaikka koiria on kamalasti
- uusittava ja voisi olla muutama
- Kumpa niitä käytettäisiin, eikä sotkettaisi asuinalueita!
- yksi alue vaan kivistössä, sekin huonossa kunnossa
- Lisää Tikkurilaan!
- Näitä voi olla aina lisää. Kylmäoja/Ilola esim.
- Huonokuntoisia
- pienille tai yksittäin ulkoilevalla oma aitaus
- Ei tarvita. Koiranomistajille mielummin tapakasvatus koulutusta!!
- Miksi kävisin?

Matonpesupaikat

- Aviapolikseen tarvitaan pesupaikka
- Liian vähän
- Loistava palvelu. Aviapoliksen alueelle omansa?
- Missä on? Käyttäisin
- Onko edes Aviapoliksen alueella?
- Esim. Miekkatie 39-41 välissä on joutomaatontti, jota kaupunki jo käyttää ja jonne tällainen sopisi hyvin!
- Keimolanmäkeen oma
- taas pitäisi olla auto jolla päästä paikalle
- kuivaustilaa voisi olla Louhelassa enempi, ja toinen mankeli olisi kiva, ettei tarvitse odottaa että ainoa vapautuu, sen verran kkummiskin porukkaa tuntuu siellä vielä nykyäänkin käyvän
- Hakunilaan on pyydetty pitkää letkua jo kauan, saataisko nyt tänä vuonna?
- käyttäisin jos olisi kivistössä
- lisättävä näitä.
- Miksi kävisin?

Kaupungin eläinlääkärin vastaanotto (Pakkala)

- tsäkäkysymys kenen käsittelyyn lemmikki joutuu
- Varatut ajat eivät useinkaan pidä
- Huonosti saa aikoja. Käytämme järvenpään palveluita.
- Päivystysaikana loistava palvelu
- Palvelun osalta ei valittamista, mutta varsin kaukana varsinkin jos ei ole autoa käytettävissä.
- Miksi kävisin?

Lupapiste.fi

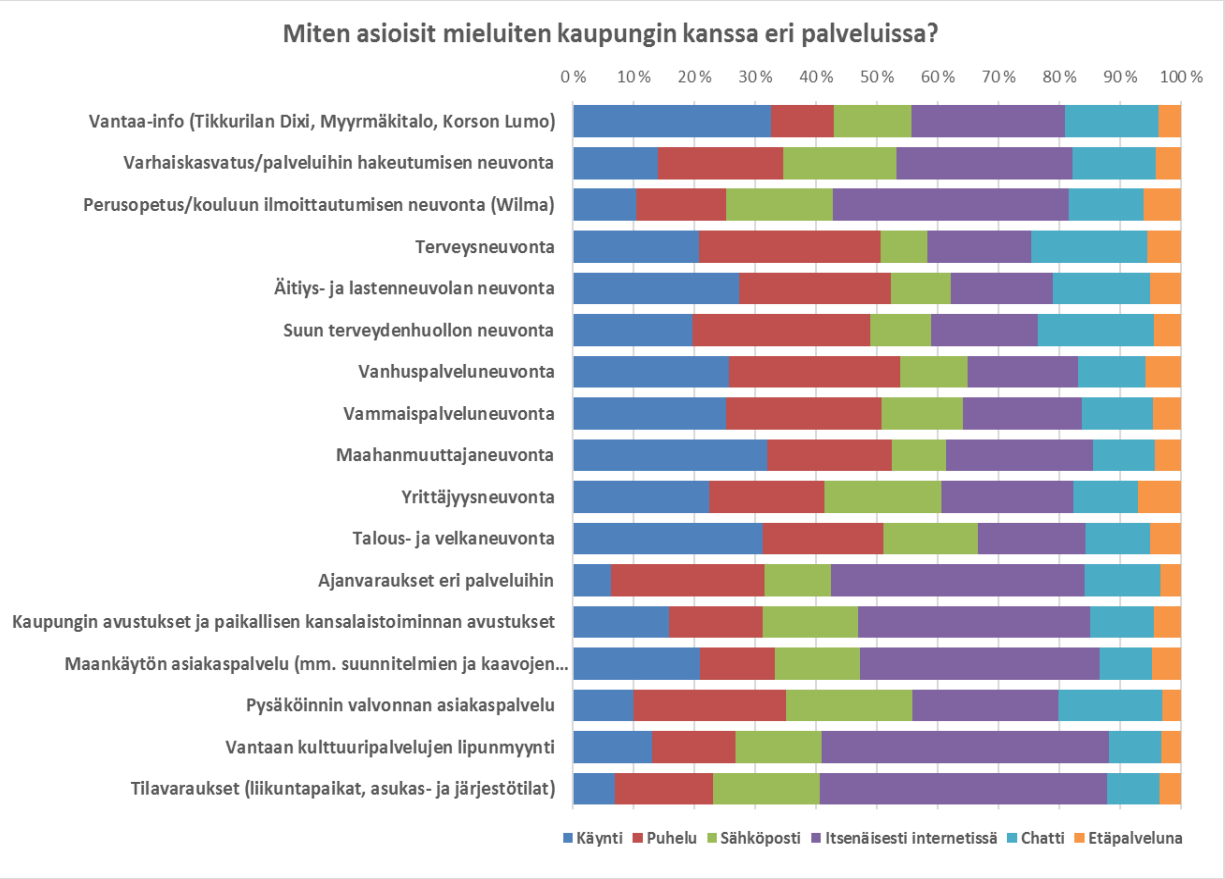
- asiointipiste Myyrmäkeen
- Vaikea käyttää netissä
- Lupapiste palvelu on melko vaikea käyttöinen
- Mikähän tääkin lie?
- liian pitkät aja, noin 4-5kk kesti lupahakemus matkallaan
- Aikaa vaikea saada. Tikkurilaan pitkä matka länsi Vantaalta
- Miksi kävisin?
- Palveluun pitäisi lisätä siltojen numerot, olisi helpompi tilata siltabanderolleja

Muu palvelu, mikä?

- Toisella puolella Vantaata. Myös toiselle puolelle Lisäksi aitaus kadun puolelle Vantaanjoella
- Surullista, että Vantaalaiset ovat toissijaisia. Johtoa myöten ei kiinnosta asukkaat ja heidän ongelmien ratkaisu. Helsingissä huomattavasti paremmat asukaspalvelut ja saa verolle vastinetta.
- Kivistössä on krooninen pula parkkipaikoista. Palauttakaa kaavoitukseen normaaliautopaikkamäärä Kivistöön ja lisätkää useita yleisiä parkkialuita PIAN. Huonoista päätöksistä kärsii koko Kivistö ja syntyy vaaratilanteita. Pysäköinti on SÄÄLITTÄVÄLLÄ tasolla. koska joukkoliikenne on huono eikä suoria linjoja ole, kaikilla on oma auto tai kaksi ja pysäköintiongelmat ajattelemattoman kaavoituksen tulos. Korjatkaa nämä.
- Vantaan pysäköinnin valvonta on syvältä. Omat virheet maksatetaan asukkailla eikä valituksista ole mitään hyötyä
- nettisivut selkeäämiksi, saavutettavuus paremmaksi
- Miksi kävisin?

Miten asioisit mieluiten kaupungin kanssa eri palveluissa?

Miten asioisit mieluiten kaupungin kanssa eri palveluissa?							
(Valitse enintään 3 mieluisinta tapaa per palvelu. Jos et halua arvioida jotakin palvelua, voit jättää kohdan tyhjäksi.)							
	Käynti	Puhelu	Sähköposti	Itsenäisesti internetissä	Chatti	Etäpalveluna	Yhteensä
Vantaa-info (Tikkurilan Dixi, Myyrmäkitalo, Korson Lumo)	33%	10%	13%	25%	15%	4%	624
Varhaiskasvatus/palveluihin hakeutumisen neuvonta	14%	21%	19%	29%	14%	4%	387
Perusopetus/kouluun ilmoittautumisen neuvonta (Wilma)	10%	15%	18%	39%	12%	6%	346
Terveysneuvonta	21%	30%	8%	17%	19%	6%	556
Äitiys- ja lastenneuvolan neuvonta	27%	25%	10%	17%	16%	5%	352
Suun terveydenhuollon neuvonta	20%	29%	10%	18%	19%	4%	523
Vanhuspalveluneuvonta	26%	28%	11%	18%	11%	6%	277
Vammaispalveluneuvonta	25%	26%	13%	20%	12%	5%	215
Maahanmuuttajaneuvonta	32%	20%	9%	24%	10%	4%	166
Yrittäjyysneuvonta	22%	19%	19%	22%	11%	7%	254
Talous- ja velkaneuvonta	31%	20%	16%	18%	11%	5%	237
Ajanvaraukset eri palveluihin	6%	25%	11%	42%	12%	3%	563
Kaupungin avustukset ja paikallisen kansalaistoiminnan avustukset	16%	15%	16%	38%	11%	4%	228
Maankäytön asiakaspalvelu (mm. suunnitelmien ja kaavojen nähtävillä olo)	21%	12%	14%	39%	9%	5%	335
Pysäköinnin valvonnan asiakaspalvelu	10%	25%	21%	24%	17%	3%	391
Vantaan kulttuuripalvelujen lipunmyynti	13%	14%	14%	47%	9%	3%	382
Tilavaraukset (liikuntapaikat, asukas- ja järjestötilat)	7%	16%	18%	47%	9%	3%	347
Muu palvelu, mikä? (valitse ensin joku vaihtoehdoista)	11%	6%	6%	61%	11%	6%	18
Yhteensä	19%	21%	14%	29%	13%	4%	6201

Mitä kaupungin palveluja pitäisi ainakin olla sähköisesti/mobiilisti saatavilla?

Vastaajien määrä: 107

- Kaikki ajanvaraukset.
  Asian vireille paneminen, esim. terveydenhoidossa, jolloin asiantuntija ottaa takaisin yhteyttä parissa päivässä.

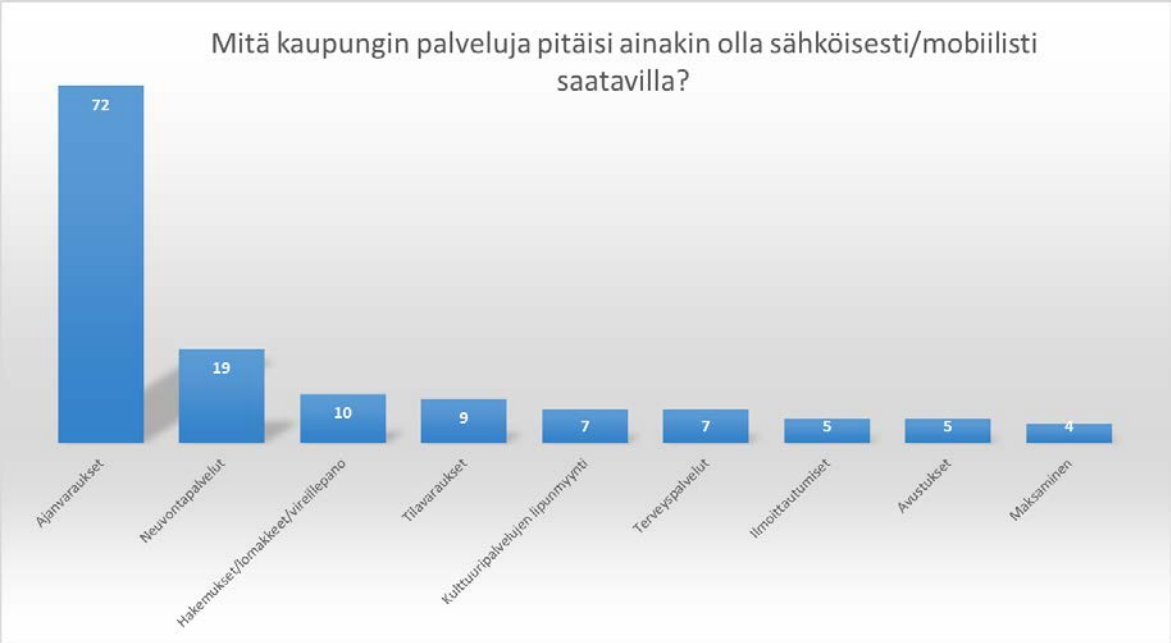
- Terveyspalvelut
  Tilavaraukset
  Vantaa-info
- Tilavaraukset
  Kulttuuripalvelujen lipunmyynti
  Ajanvaraukset eri palveluihin
- Kaikki ajanvarauspalvelut pitäisi saada sähköisien palvelukanavien alaisuuteen. Muut asiat usein kykenee hoitamaan sitten sähköpostiviestinnällä.
- Terveyspalvelujen, palautteiden ja kulttuuritoiminnan
- Terveydenhuollon ja hammashuollon ajanvaraukset, vanhemmilla oikeis tehdä alle 18-v lapsille varaukset
- Ajanvaraus terveysasenille ja hammashoitoon sähköisesti netissä.
- Terveyspalveluista ja asuinpalvelusta.
- Ajanvaraus terveysasemalle (myös lääkärille) ja hammashoitoon. Hoidontarpeen arvioinnin voisi tehdä esim. chatin välityksellä.
- terveyskeskus, hammashoito, neuvola ajanvaraukset
- Ajanvaraukset terveyspalveluihin
- Terveyskeskuksen ajanvaraus
- Terveysasemien lääkärin ajanvaraus
- Ainakin terveydenhoitoon liittyvät ajanvaraukset olisi mukava saada internettiin ettei tarvitsisi puhelimessa montaa kymmentä minuuttia kuunnella taustamusiikkia kun jonotat ajan varataksesi
- Vantaan kulttuuripalvelujen lipunmyynti
  Ajanvaraukset eri palveluihin
- Ajanvaraus, hammaslääkäri
- Puunkaatopalvelut sekö muut asunisturvallisuuteen liittyvät palvelut.
- Kaikki ajanvaraukset ja hakemukset
- Ei mitään ennen kuin yhteydet toimivat varmasti.
- Terveyspalvelut, vaikkakin ne ovat jo Myyrmäen alueella hyvin nykyään.
- Ajanvaraus lääkärille ja neuvolaan.
  Kouluun ja esikouluun ilmoittautuminen.
  Kirjastopalvelut.
  Asiointi koulun kanssa.
- kaikki
- Kaikki lomakkeet ajanvaraukset
- Ajanvaraukset kaikkeen terv.hoitoon. Vantaa-infon palvelut Dixissä vaativat paikan päällä käyntiä, kuitenkin taannoinen linjauudistus huononsi esim. Ruskeasanta-Tikkurila - välin bussiyhteyksiä merkittävästi. Tikkurilassa ovat ruskeasantalaisten kaikki palvelut. KAIKKI eivät ole yksityisautoilijoita!!! Vaikka se vaikuttaa olevan normi. HSL lisäksi vastailee häiriöitä koskeviin asiakaspalautteisiin ylimielisesti, tämä on jo kuluttaja-asiamiehelle kuuluva asia. Kun bussi ajaa ohi, asiakaspalvelusta tulee ohjeet kuinka bussille näytetään pysähtymismerkkiä!!!? Julkisen liikenteen suurkuluttajia kohdellaan huonosti, vaikka he lipuillaan maksavat aika ison siivun koko toiminnasta.
- Kaikkia

- Tilavaraukset
  Avustukset
  Hakemukset ja ilmoittautumiset
  Verkkomaksaminen
- Lääkäriin ajanvaraus
- Hammas- ja neuvola-ajanvaraus ikäkausitarkastuksiin.
  Päivähoitoon Wilma
- Terveysneuvonta.maahanmuuttajaneuvonta
- Lupapalvelut
- Ajanavaraus lääkärille ja laboratorioon, koska puhelinvaraus on kaaoksessa
- Kaikissa pitäisi näkyä jonotusaika.
- Ei paljon auta vaikka olisi sähköisesti saatavilla jos ei ole tekijöitä ja ruuhka on valtava.
- Neuvolan, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lomakkeet sekä ajanvaraukset.
- Ajanvaraus terveydenhoitajalle/lääkärille, lasten hammaslääkärin ja lääkärin varaus
- Hakemukset, yleisiin peruspalveluihin, kuten peruskoulut, päivähoito, säännölliset hoitokontrolli ajat varattavissa, palautemahdollisuus palvelun omalla sivulla. Maahanmuuttajien peruspalveluihin ohjaus netissä omalla kielellä.
- Ajanvaraustoimintaa laajentaa.
  Varhaiskasvatuksen lomakkeet kaikki nettiin. Myös hoitoaikasopimus. Yhteen paikkaan!
- Sähköinen ajanvaraus joka paikkaan saatavaksi ja yksinkertaisemmaksi, nyt on tosi monimutkainen eikä aina toimi esim. neuvolaan tai muuhun lapsiin liittyen. Rokoteajat netistä myös aikuisille!
- Ajanvaraukset
- Lipunmyynti
  Terveydenhoito
  Kirjasto
  Aikuisopisto
- Perusajanvaraukset ovat erilaisia? Esim. sth pääsee sotulla ja salasanalla mutta ei neuvolaan? Kaikista samanlaiset ja yhden sivun alla netissä.
- hammaslääkärin ja terveysasemien, neuvolan puhe- ym,. terapioidenn ajanvaraus
- Terveysneuvonta yms. Hammaskivuissa melko mahdoton soittaa sinne palveluun.
- Rakennusvalvonta
- Varhaiskasvatuksen palvelut kattavammin ja selkokielisemmin.
  Maankäytön ja kaavoituksen palvelut avattuna tarkemmin.
- ajan varaaminen terveyspalveluihin
- Äitiysneuvolakortti
- Kaikenlaiset ajanvaraukset ja varattujen aikojen tarkistukset.
- Terveydenhuollon ajanvaraukset
- hammashoidon ajanvaraus
- Ajanvaraukset ja neuvonnat, jotka eivät edellytä fyysistä tapaamista.
- Jos tarvitsee poikkeuksellisesti jotain alvelua johon pitää toimittaa otain papereita, niin ne pitää voida toimittaa sähköisesti.
- Kirjastopalvelu
- Lääkäriajat TOIMIVASTI ja terveydenhoitajan ajat sähköisesti varattavissa.

- Terveyskeskuspalvelut
- Lääkärin/hammaslääkärin ajanvaraus. Eläinlääkärin ajanvaraus.
- Ajanvaraus terveysasemalle sähköisesti laajemmin saatavilla, puhelinajanvaraus ruuhkautunut.
- Terveyspalvelut
- Hammashoidon ja terveysaseman ajanvaraus
- Kaikki lomakkeet ja selvitykset sekä ajanvaraukset.
- Ajanvaraukset asiakaspalveluihin
- Tidsbokningar till olika tjänster
  Stadens understöd
  Bokning av lokaler
- Matkakortin lataaminen verkossa
- Yleisneuvonta, ymmärrys eri toimialoista, kulttuuri, terveyspalvelut, varhaiskasvatus/perusopetus, maankäyttö
- Ajanvaraus systeemit terveydenhuoltoon
- Terveysasemalle ajanvaraukset
- Ajanvaraus terveyskeskuksille ja suun terveydenhuoltoon. Kaikki ilmoittautumiset, lipunmyynnit.
- Terveyskeskus, ympäristöasiat
- Neuvontapalvelut, ajanvaraukset, tilavaraukset
- ajanvaraukset terveysasemalle (vai onko jo?)
- Ajanvaraus lääkäriin ja terveyden hoitajiin.
  Kaava-asiat
- terveyskeskuslääkäreille sähköinen ajanvaraus netissä
- Ainakin terveydenhuoltoon ja koulutukseen liittyvät, julkinen liikenne
- Terveysasemien ajanvaraus lääkärille kiireettömissä tapauksissa.
- Lääkäriajanvaraus, myös nettiin
- Kaavat, puisto- ja katusuunnitelmat ja rakennusaikataulut, kaupungin rakennushakkeet, sisäilmaselvitykset palvelutiloista, koulujen yhteydenpito, ajanvaraukset terveydenhoitoon ja laboratorioon, palaute, kaikki päätökset, yhteystiedot, karttasarjat, kolujen lukukausitiedot
- Ajanvaraus lääkärille ja terveydenhoitajalle.
  2. Kaupungin avustusten laittaminen sähköisesti olisi toteutettava pikaisesti.
- Terveydenhoitoon liittyvät esim. hammashoito varaukset
- Ajanvaraus terveysasemalle ja hammashoitoon
- Ajanvaraus lääkärille. asuntohakemus kaupungin vuokra-asuntoihin.
- Kaavat, suunnitelmat, yleisinfo, varaukset,
- varaukset hammashoitoon ja terveyskeskuksiin
- ajanvaraukset terveyspalveluihin ja hammashuoltoon, puhelimen jonossa roikkuminen tai takaisinsoiton odottaminen (rajoittaa tekemisiä) on todella ikävää, kirjasto
- ajanvaraukset, kansalaistoiminnan avustukset
- Tilavaraukset
- Tidsbeställning, socionom hjälp vid ansökning om understöd etc pga sjukdom, hälsovård, tandläkare, stads information för nyinflyttade

- Ajanvaraukset eri toimintoihin.
- Ajanvaraus eri toimintoihin
- lastensuojeluchattti ja vanhuspalveluchatti
- Mobiilipalvelut ovat todella syvältä, sillä harvemmin toimivat. Lisäksi olisi huomioitava, että kaikilla ei ole mahdollisuus näiden käyttöön. Valinnan vapaus tulee säilyttää eri tilanteet huomioiden
- Kaikki ajanvaraukset.
- Kaikki, joissa ei ole tarvetta olla fyysisesti paikalla.
- Ajanvaraukset
- Terveyspalvelujen ajanvaraus esim. Hammashoito, neuvola, lääkäri, puheterapia yms. On ajan ja rahojen tuhlausta jonotuttaa ihmisiä puhelin jonoissa tai joudut kiusallisiin tilanteisiin julkisella paikalla takaisin soiton takia.
- Ajanvaraukset, neuvontapalvelut
- Tk palvelu hammashouto kirjasto palvelu
  Ajan varaukset terveyden ja suun hoitoon
- Terveysneuvonta
- Neuvontaa chätissä
- Aikojen varaukset joka paikkaan, kirjasto jo onkin
- pysäköintimaksut
  ajanvarauspalvelut
- Ei mikään, koska en osaa käyttää niitä.
- Eri terveyspalveluihin ajanvarausmahdollisuus
- Mahd. paljon toimivia. Aina pitäisi sallia asiakaskäynti.
- Ajanvaraukset eri palveluihin
- Kaikki palvelu tulisi olla saatavilla myös mobiilisti.
- Ajanvaraus eri palveluihin (hammashoito, neuvola, terveysasema)

Ryhmiteltynä ja yhdisteltynä yleisimmät maininnat:

Mainitse kolme keskeisintä palvelujen saavutettavuuteen liittyvää huolenaihetta/parannusehdotusta.

Vastaajien määrä: 134

- Ilta- ja viikonloppuaikoja ehdottomasti enemmän. Vähintään ilta-aikoja kello 18 saakka muutamana päivänä viikossa. On ihan älytöntä, että kaikki palvelut annetaan ainoastaan virka-aikoina, jolloin töistä poissaoloja tulee todella paljon, jos itse tai lapsi tarvitsee esim. viikoittaista hoitoa/palvelua.
- Terveyspalvelut - ajat venyvät kauas tulevaisuuteen, Lisää palvelua, myös verkkoon. Suun terveydenhoito - ajat venyvät kauas tulevaan, Lisää palvelua, myös verkkoon.
- Julkisenliikenteen puuttuminen ruskeasannan alueelta, jolloin oma auto Vantaan sisällä liikkuessa välttämätön.
- Länsi-Vantaalta ei ole riittävästi nuorille paikkoja ja rakentavaa tekemistä!
  Terveyskeskuksiin on todella hankalaa saada aikoja
  Mielenterveys palvelut ovat todella huonossa kunnossa!!
- Pysäköinti Vantaalla on muuttunut vuodessa dramaattisen huonoksi. Moneen tapahtumaan tai palveluun (esim markkinat, kirjasto) ei enää tule lähdettyä, koska pysäköinti hankaloitunut. Samoin epäselvyys tienvarsipysäköinnistä on nostattanut tunteita asuinalueillamme Hiekkaharjussa ja Ruskeasannassa. Selkeitä ohjeita ei saa mistään, miten esim sukujuhlien autot voi pysäköidä ilman sakon pelkoa?
- Keski-Vantaa (Aviapoliksen suuralue) kasvaa hurjaa vauhtia, eikä palvelut pysy perässä. Kaupungilla on isot tavoitteet Aviapoliksen suhteen, joten alueelle tarvitaan myös uimahalli, lukio ja teveusasema.
- Terveys/sairausasioihin olisi hyvä saada chatin tai sähköpostin kautta neuvontaa ja apua. Vähentäisi turhia lääkärikäyntejä.
  Uimahalleja pitäisi saada lisää samoin maauimala/uimaranta.
- Ikäihmisten edullisia asuntoja, jotka kuitenkin arvostavat hyvää asuinympäristöä.
- Olen kuullut pelkästään negatiivista palautetta uudesta terveyskeskusten ajanvarausnumerosta. Läpi ei pääse. Kaikki eivät työtehtävissään voi vastata mahdolliseen takaisinsoittoon.
  Aikuisopiston liikuntatuntien lopetus kouluilta oli huono juttu ja heikensi lähiliikuntamahdollisuuksia.
- Keski-Vantaa (Pakkala-Kartanonkoski-Tammisto) jää monia aikuisten palveluja vaille. Oma uimahalli aluelle olisi hyvä sekä terveysasema.
- Monet palvelut edellyttävät arkisin työaikaan puhelinsoittoa jonottamalla. Hankalaa työssäkäyville ja opiskelijoille joilla arkisin virka-aikana muita sitoumuksia. Tämä ei myöskään edistä kuntalaisten tasa-arvoa palveluiden tavoitettavuudessa. Hammashoidon ajanvaraus akuuttiajan jälkeen kohtuuttoman pitkällä koska ajanvaraus ei mahdollista joustavaa varausta ja perumista, jolloin jollekulle muulle vapautuisi hoitoaika
- Fyysisen saavutettavuuden haasteet joissakin rakennuksissa
- Kiirrellinen mutta ei hätätapaus lääkärille, ja kiireetön. Sama puhelinnumero terkkareiden keskitettyyn paikkaan. Jos et jaksa jobottaa, sinulle soitetaan takaisin. Takaisin soitto saman päivän aikana. Tämä ihmetyttää ja SUUTUTTAA. Miksi on edes mainittu erikseen kiireellinen ja kiireetön. kuin myön potilaat joilla omalääkäri

soittaa numeroon (jotain) Ja sitten potilaat joille ei ole omalääkäriä soittaa numeroon (jotain): Ne o täysin se ja sama vantaan keskitetty ajanvauraus.

- Puhelinpalveluissa liian pitkät jonot. Terveydenhuollon palveluissa liian vähän henkilökuntaa
- Ne Ihmiset kellä ei ole käytössä laitteita joilla voidaan toimia sähköisesti...heille pitää olla joku muu kanava missä asioida
- -netissä ja palvelukartoilla olevien tietojen ajan tasalla pysyminen ja päivitys (toimipisteet yms. kohteeseen ja palveluihin liittyvät lisätiedot). Koskee maankäytön palveluita liikuntapaikat, puistot jne.
- Jonottaminen, heikko saatavuus, palveluista ei tiedetä
- Kaupungin nettisivut.
  Tietoa on vaikea löytää, ja kun sen löytää, tietoa saattaa olla hyvinkin suppeasti. Tai sitten tieto on hajautettu moneen eri paikkaan.
  Miksi esimerkiksi nämä viheraluetiedot on erotettu toisistaan ?
  - Asuminen ja ympäristö --> Kadut ja viheralueet --> Viheralueet
  - Vapaa-aika --> Luonto ja ulkoilu --> Puistot ja viheralueet
  Rakennusvalvonnassa ei henkilökuntaa
  Puheluihin eikö sähköposteihin saa vastausta
  Henkilökunta töissä asenteella ”ei kuulu mulle”
- Joukkoliikenteen kehittäminen ja parantaminen asuinalueilta keskuksiin, koulujen ja päiväkotien liikuntatilojen hyödyntäminen, jotta harrastaminen lähellä kotia olisi mahdollista, kaiken mahdollisen asioinnin sähköistäminen
- Soittaminen mahdotonta kun joudut moni valintakysymyksiä kuuntelemaan. Jonottaminen maksuttomaksi.
- Sosiaalipalvelujen saamiseksi tai edes arvioinnissa pitäisi päästä edes neuvotteluun eikä vaan että palveluohjaaja estää sosiaalipalvelujen saannin. Pitäisi päästä arviointitilaisuuteen.
- Ylästön julkinen liikenne on surkeaa. Pakottaa yksityisautoilun.
- Pysäköinti palveluita käyttäessä. Lähinnä jatkuva pelko pysäköinninvalvonnan mielivaltaisuudesta. Onko pysäköinninvalvonta asukasta varten vai toisinpäin?
- Poliisi ja nuorten kesäinen häiriköinti koulun ympäristössä
- liikenneyhteydet palvelupisteille
  aukioloajat
- Puhelinajat terveyskeskukseen soitettaessa, samoin muihin vastaaviin palveluihin. Itsellä on tarve apuvälinepuolella (ortopedisiin jalkineihin), tunnin soittoaika on aivan liian lyhyt.
- Ruuhkat, jonot, toimimattomat keskitykset
- Toivoisin, ettei joka paikkaan tulisi omaa erillistä järjestelmää, mihin on aina uusi käyttäjätunnus ja salasana
- Julkinen liikenne kuntoon, ei kuolleita kohtia kartalle siinä uskossa että uusicrata muka korvaa kaikkiventiset linjat. Sähköinen asiointi palveluihin, myös ajanvaraus lääkärille. Ja myös niille, jotka harvemmin lääkärin aikaa tarvitsevat.
- Takaisin soitto on ongelma. Pitäisi olla aikaväli tiedossa koska soittavat

- Bussilinjat kiertoajelua kun syöetään kaikki junille.
  Terveysasemapalvelut todella surkeat! Akuutissa sairaudessa pitää vaan mennä istumaan ja odotramaan, aikoja einanneta
- Lähiliikuntapaikkojen kehittämistä on tarpeen jatkaa
  Verkkoasiointia tulee edistää
- Huono julkinen liikenne.
- Den svenskspråkiga småbarnspedagogiken och förskolan och skolan i aviapolis och kivistö. Tillgång till hälsovård (för långa väntetider).
- Henkilöstön riittävyys-ei chat tai internetkään (yleensä) toimi ilman ihmisiä.
  Etukäteistenttaus ja toimenpiteet sen jälkeen + mahdolliset vaivojen selostukset useaan kertaan.
  Tietoturva kun kaikki on netissä
- Terveysneuvonta puhelinnumeroon ei vastaa kukaan, tunnin jonotus kahtena päivänä eikä kukaan vastaa...!!??Todella huono asia
- Kevyen liikenteen silta Tolkinkylästä Haltialaan
  Kevyen liikenteen väylä Vantaanjoen rannalle Tolkinkylästä Tammistoon
- Koulut viestii paperilla tai Wilmassa molempia köyttäen. Siirtykää ihmeessä yhtden kanavaan.
- Terveydenhoitopalvekùden huono saatavuus.
- käytön helppous, nopeus ja selkeys
- Lääkkeet pitäisi saada ostaa mukaan terveyskeskuksen tai lääkäriaseman yhteydestä, eikä niinkuin nyt meillä Suomessa täytyy mennä eripaikasta ne ostamaan.
  Apteekkien määrää pitäisi lisätä, tulisi enemmän kilpailua ja hinnat toivon mukaan laskisivat reilusti.
  Kartanonkoskelle pitäisi perustaa Terveysaseman sivupiste, josta saisi hankittua nopeasti esim. lääkärintodistuksen sairauspoissaolosta. Samoin sivupiste virastoasioille.
- Puhelinpalvelu ei toimi!
- Enemmän väkeä huolehtimaan sekä puheluista, sähköposteista ja asioiden käsittelystä. Erityistä huolenaihetta tullut siitä ettei tieto kulje paikasta toiseen ja jos kulkee, niin väärään paikkaan.
- Vantaan kaupungin sivuilta on usein todella vaikeaa löytää tarvitsemaansa tietoa. Sivujen rakenne / logiikka ei aina aukea ja tieto saattaa löytyä jostain ihan muualta kuin mitä otaksuisi. Välillä tietoa ei löydy millään, vaikka se pitäisi jonkun mukaan netissä olla.
- Kaikkien palvelujen keskittäminen suuriin yksiköihin ja näistä ehkä eniten terveys-ja sosiaalipalvelujen keskittäminen huolettaa
  Aviapoliksen bussiyhteydet, miksi 612 reitti piti vaihtaa niin huonoksi ja lopulta lopettaa, vaikka käyttäjiä olisi?
  Juna-asemalle liityntäpysäköinti
  Pysäköinninvalvojat tarvitsevat lisäkoulutusta ja heille pitäisi olla joku pikapalvelu, johon voi laittaa viestiä väärin pysäköidyistä autoista
  Kiireellisiin palveluihin kuten esimerkiksi terveysasemalle sairauden hoitoon hakeutuminen on liian vaativaa. Hoidon arvion ja lääkärille pääsyyn pitää olla

helpompi keino kuin jonottaa muiden sairaiden kanssa useita tunteja.
Omalääkärijärjestelmä ei takaa hoitoon pääsyä koska omalääkärille ei voi aina varata edes soittoaikaa.

- Puutteellisen suomen kielen osaajat eivät löydä peruspalveluihin eivätkä pysty varaamaan aikoja nykyisellä systeemeillä. Nykyteknologialla hakemukset ajanvaraukset ja muut vastaavat asiat voisi hoitaa omalla kielellään niin että lomakkeet olisi automaattisesti käännettävissä takaisin suomen kielelle tämä lisäisi pienellä vaivalla asiakkaiden omaa osallisuutta ja vähentäisi muiden palveluiden tarvetta asioiden hoitamiseksi.
  Palaute jokaisesta palvelusta pitäisi voida antaa yksinkertaisesti palveluun omalla nettisivulla niin että palaute tulisi suoraan yksikön omaan käyttöön sekä rekisteröityisi kaupungin yhteiseen palaute arkistoon.
  Terveysaseman lääkärille on erittäin vaikeita päästä. Akuuttitapauksessa joutuu olemaan jonossa kipeänä 4 tuntia. Kiireettömässä tapauksessa joutuu odottamaan 2 kuukautta pääsyä. Olisi otettava käyttöön ööäkärin / hoitajan etäpalvelu.
- Ilola on aivan pussinperällä, kun lasten jutut on Tikkurilassa. Lähipalvelut puuttuu kokonaan.
  Mobiilipalveluita ja kaupungin verkkosivuja olisi syytä päivittää tälle vuosituhannelle.
- Terveyspalveluihin hakeutumisen vaikeus ja äärimmäisen huonot nettisivut koko kaupungilla
- parkkipaikat kortilla ja maksullisia
  aikuisopiston maksut edullisimmiksi
  lähiluonnon kunnioittaminen suhteessa rakentamiseen
- Monet palvelut ovat väistämättä vielä saavutettavissa vain autolla, olisi hyvä jos joukkoliikenteestä saataisiin aidosti vaihtoehtoinen tapa hoitaa edes osa asioinnista julkisilla. Jos matkalla joutuu vaihtamaan julkisen liikenteen välinettä usein, sen käyttö ei kiinnosta. Matkaoihin menee kohtuuttomasti silloin aikaa.
- Ruuhkat puhelimitse olevassa ajavarauksessa, vaikka takaisinsoitto, en voi aina vastata kun puhelu tulee, olen työssä.
  Ajanvarausten sekavuus/erilaisuus
  Ruuhkat terv.asemilla
- Asiakkaita ei pidä odotuttaa turhaan.
  Digitaaliset palvelut yhden kirjautumisen taakse.
  Odotustiloissa odottaminen inhimillisemmäksi.
- Ajanvarauksesta Outlook-kalenterikutsu emailiin!
- PYSÄKÖINTI, PYSÄKÖINTI ja PYSÄKÖINTI. VANTAAN KAUPUNGIN PAKOLLINEN LAUANTAI KOULUPÄIVÄ AURINKOKIVESSÄ KAIKKI VANHEMMAT SAIVAT SAKOT, PYSÄKÖINTI AIKA EI RIITTÄNYT KOULUPÄIVÄKSI EIKÄ 300 OPPILAAN VANHEMMALLE PYSÄKÖINTIPAIKAT. PYSÄKÖINTI SAKOT OHJAAVAT KÄYNTINI Klaukkalaan, Hyvinkäälle ja Jumboon. Paikalliset yrittäjät jäävät ilman minun / perheemme rahoja. Liityntäpysäköinti ei ohjaa käyttämään julkisia kulkuneuvoja liian suppean pysäköinti ajan takia. Helpompi ja taloudellisesti halvempi ajaa omalla autolla suoraan määrän päähän.

- Kivistössä putkijäte ja sen huoltopalvelu, vain puhelimitse.
  Pysäköinninvalvonnan tulisi automaattisesti valvoa kaikkia (myös kiinteistöjen alueiden) pelastusteiden pysäköintiä.
- Tieto vanhentunutta nettisivuilla (esim. palveluohjaajan vaihtuminen varhaiskasvatusalueella)
  Kartat.vantaa.fi ajan tasalla mutta nettisivut eivät.
  Terveyspalveluiden resurssipula, puhelimella ei pääse läpi, nettisivut ei auta ja lähin terveysasema pitkän matkan päässä (kivistön kannalta)
- Riittävästi aikoja tarjolla, pois turha uhkakuvat "vääristä " asiakkaista. Palvelun pitää pelata paremmin.
  Harva esimies ottaa vastuun oman tonttinsa hoidosta! Tulospalkkio vain niille esimiehille, kenen alueella on oikeasti asiat hoidettu ja työntekijät tyytyväisiä. Alueiden väliset erot huomioitava.
- kivistön alueelle omat palvelut
- Liikuntapaikkoihin täytyy päästä julkisilla esim. Petikko, lastenvaunuillaliikkuvien täytyy päästä liikkumaan kävelytietä turvallisesti myös liikuntapaikkoihin ja puistoihin
- Terveyspalvelujen saavutettavuus puhelimitse (samat vastaajat neuvonnassa).
- Kaupungin terveydenhuollosta tai hammashoidosta varattuja aikoja ei tietääkseni näe verkosta sellaisenaan mistään, vaan jos haluaa saada listan omista varatuista ajoistaan, täytyy soittaa epäkäytännölliseen puhelinpalveluun.
- Terveysneuvonta ja ajanvaraus
  Uimahallit
  Joukkoliikenne
- Puhelin palvelut liian ruuhkaisia. Tavoittevuus onneton. Takaisin soitto palmut kuntoon. Matalan kynnyksen liikuntapalvelujen lisääminen. /= Satsaus myös nuoriin.
- Täytyisi saada systeemi jossa lääkärit voisivat tehdä kotikäyntejä
- Päivähoito- ja liikuntapaikat huolettaa
- Terveyspalvelujen sekavat ajanvarauskäytännöt ja jonotuskäytännöt. Netin kautta ei nää edes jonotusaikoja.
- Aikojen varaaminen toimivaksi (tietoliikenne). Joukkoliikenne toimivammaksi; enemmän linjoja, vuorovälejä tiuhemmiksi. Koulumatkojen turvallisuus?
- Julkisen liikenteen lakkauttaminen vaikka ennen Kehärataa luvattiin sukkulabusseja asemalle, nyt kaikki julkinen liikenne on lakkautettu ja ainoa keino liikkua on oma auto.
- Korso kaipaa kipeästi kunnolla auki olevaa uimahallia ja pitkää kävelylenkkiä jossa olisi ylä ja alamäkiä. Tällainen olisi toteutettavissa Metsolaan. Leppäkorven junaseisake olisi aika saada käyttöön.
- Eniten huolettaa uimahallien vähyys
  Jäähallien vähyys
  Toiveena Helsingin puolella olevan Sipoon Koirametsän tyyppinen iso koirien ulkoilualue.
- Pitkä jono hammaslääkärille ja omalääkärille.

- Korsoon uimahalli, Sokevan vieressä, kuplahallia vastapäätä pellolla erinomainen paikka, hyvät liikenneyhteydet, parempi kuin Elmo
  Korsoon enemmän Aikuisopiston kursseja
  Korson terveysasemalle enemmän lääkäreitä
- Jonotusajat liian pitkiä.
  Ammattitaitoista henkilökuntaa lisää terveyskeskuksiin.
  Palvelut huonojen julkisten liikenneyhteyksien päässä.
  Rajoitetut puhelinajat ja järjestelmien toimimattomuus hankaloittavat asiakkaan elämää. Sähköiset palvelut eivät välttämättä sovi kaikille tai ne eivät ole riittävän selkeitä.
- nuorisotoiminta, vapaa ajan liikunta ja terveyspalvelut
- Luotettavat viranhaltijat; Jos asioi julkisen vallan edustajien kanssa pitäisi pystyä luottamaan ihmisiin. Näin ei ole kiinteistövirastolla, jossa valehtelua on arkipäivää
  2. Asuinympäristön turvallisuus ja siisteys, lumen auraaminen, hiekotus ja katujen puhtaanapito riippumatta siitä missä päin Vantaata asuu ja liikkuu. Näin ei ole tällä hetkellä
  3. Hallinnon purku; ilmeisesti liian paljon viranhaltijoita/työntekijöitä - Siinä huolimatta kaupunki ei saa mitään aikaan
- Att jag inte vet vart jag skall vända mig i vilket ärende.
  Att jag inte får service på svenska.
  Att det går oskäligt med tid då jag letar mig fram på nätet.
- Pirstaloituneet sijainnit, paranevat, kun kaupungin toimitila rakentuu, parannusehdotus yhteen koottu neuvontapiste, jossa kaupungin toimien todellisia tuntijoita töissä, yhden luukun periaate.
- Terveyspalvelut
- Puhelinajat esim ajanvaraukseen ovat pitkiä - nettivaraus on nopeaa ja kätevää.
- Terveyspalvelut
  Ympäristöasiat
  Pitkät jonot
  Hankalat aukioloajat työssäkäyville
  Lähipalvelujen harveneminen
  Hämeenkylän alueen koulutilanne on huononee, jos Tuomela ei säily kouluna.
  Bussilinjoja tulee lisätä palvelemaan koululaisia.
  Vanhoja nettisivuja
  Pyrkimys täydellisyyteen
  Hajanaisuus
- Vantaan kaupungin nettisivut ovat todella sekavat ja vie aikaa etsiä niistä tarvitsemiaan kohtia. Ehdottomasti tarvitsisivat parannusta.
  2. Espoon kaupungilla on sekä Espoon tiedotuslehti että liikuntapalveluiden tiedotuslehti erittäin luettavia ja tietoja hyvin kokoavia. Vantaalle toivoisin samanlaisia.
- -palveluverkon harventuminen
  -verkkopalveluiden toimivuus
  -palveluiden ruuhkautuminen

- joukkoliikennne pientaloasutusalueella esim. Vierumäki
  sama myös bussiyhteys Helsinkiin, ei ole kaikillla alueilla. Pitäisi saada takaisin
- Kivistön yläkoulu puuttuu. Kivistössä ei kirjastoa, muutenkin surkeat palvelut.
- Ei järkevää kulkuyhteyttä --> monta vaihtoa ja pitkäksi venyvä matka-aika, puhelinpalvelujen ruuhkaisuus (takaisinsoittopalvelu kaikkiin käyttöön!)
- Korso-Koivukylän alueelle pitäisi saada pikaisesti uimahalli.
  Korson terveysaseman ajanvaraus toimivaksi.
  Maarukassa bussin 735 poistumispäätepysäkille laituri, liukkaalla kelillä bussista poistuminen korkealta liukkaalle on hankalaa ja vaarallista varsinkin vanhuksille ja pienten lasten kanssa liikkuville.
- Lääkäriaikojen vähäisyys. Liian pitkät odotusajat
- Lukioita eikä terveydenhoitoa ei lainkaan Aviapoliksen tienoilla , ulkoilureitit puuttuvat vaikka yleiskaavassa, alue maksaa verot, mutta ei saa palveluita.
- Kaikille saman arvoista palvelua, huomioiden myös vanhukset, kaikki eivät osaa tai pysty käyttämään nettiä, joten puhelimitse tulee olla myös tavoitettavuus ei puhelinaikoja.
- Aukioloajat myös klo 16 jälkeen.
  Joukkoliikenteen pokittaislinjat ovat hitaita tai monta vaihtoa.
- Terveyskeskusten päivystyksen jonot ovat liian pitkiä.
- monimutkainen organisaatio, tietojen löytäminen - vaikea tietää oikeita termejä, hakusanoja
  Kaupunki maantieteellisesti ja organisaatioltaan hajanainen ja myös julkiset liikenneyhteydet heikot muualla kuin muutaman keskuspisteen lähiympäristössä
- Puheluihin/vaihteisiin asiakaspalveluun tarkkoja henkilöitä jotka osaavat asiansa, usein yhdistetään väärin. Jonotus vaihteeseenne kestää liian kauan.
  Itse olen asiakaspalvelussa, mutta teille ei pääse edes läpi pahimpina aikoina
- Riittävästi hlökuntaa vastaamassa
- Dagherksamhet/träffpunkter för personer som t ex pga sjukdom blir utanför arbetslivet (patientskada, långvarigt sjukskriven).
  Hälsovårdens läkarmottagning. Idag omöjlogt att få läkartid vid behov som inte direkt är akutmottagnings ärende. Kan inte behöva vänta en månad.
  Information ich service för långvarigt sjuklediga. Idag är det ingen på sjukhuset som styr/ger information om vilken hjälp som finns tillgänglig utan man måste själv leta fram allt.
- Dixi har jättedyra parkeringsplatser och alla har inte möjlighet att lämna bilen långt ifrån för att komma dit.
- Viime aikoina on alkanut tuntua siltä, että Vantaalla säästetään jo liikaa monesta asiasta. Säästäminen on tärkeää, mutta liika on kuitenkin liikaa.
- Joukkoliikenneverkon huononnus ja vuorovälien kasvattaminen. lastenpalvelut siirretään kauas, esim. leikkipuistoon ei pääse kuin autolla lasten kanssa. Yleisiä liikuntapaikkoja nuorille ja lapsille ei ole (esim. jalkapallokentät on varattu vuoroja täyteen).
- Jonotusaika lääkärille yli kuukausi
  Ei pääse fysioterapiaan, kun vaiva alkanut. Annetaan pino esitteitä ja sanotaan, että

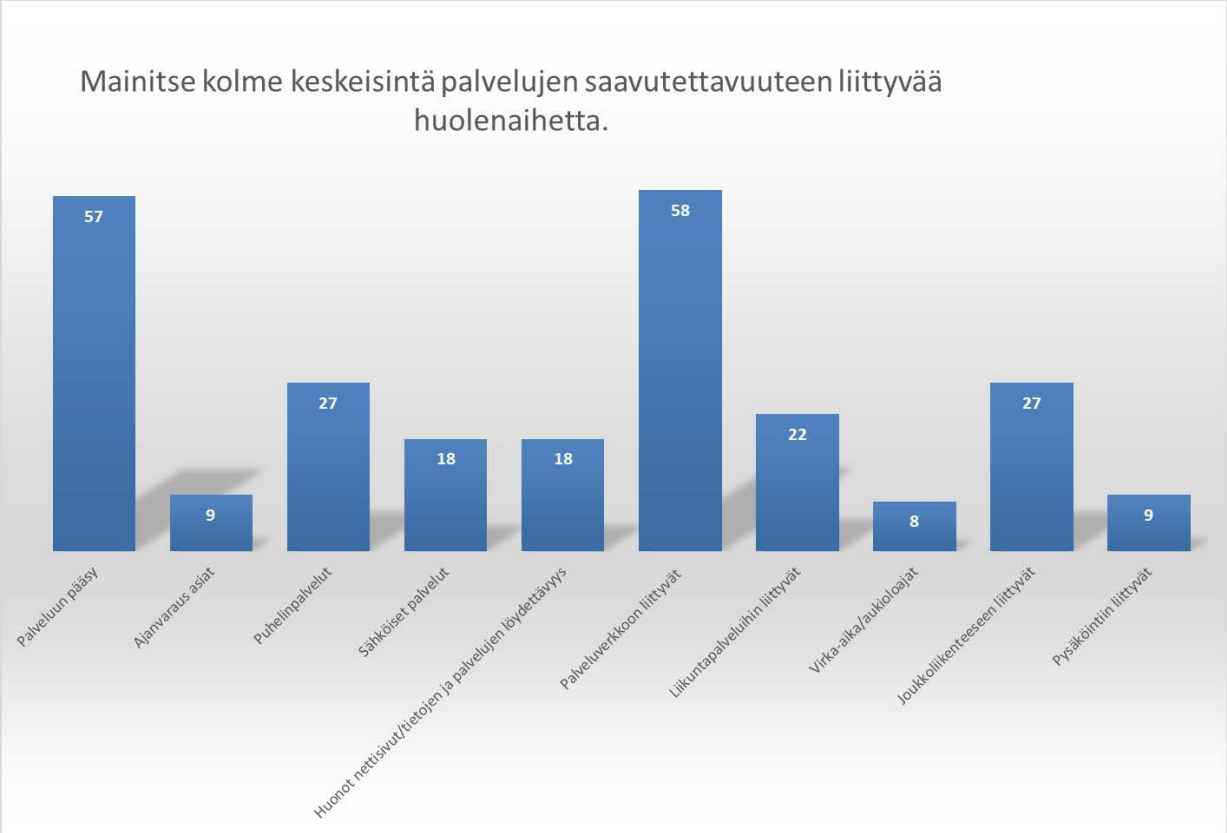
tee nämä. Ei yli 60-vuotias, joka ei ole harrastanut liikuntaa, osaa niitä itse tehdä ilman minkäänlaista ohjausta. Jono fysioterapiaan lääkärin mukaan 4kk. Kuka jonooon pääsee?
Virka-aika ulotettava pariin arki-iltaankin ja yhteen lauauantaihin edes - virkamiehet tälle vuosituhannelle palveluineen!

- Puhelimella ei saa ketään kiinni
  Ei tiedoteta miten yhteyden saa
  Pitäisi olla mahdollisuus myös ihmisen kanssa keskusteluun
- Mobiilipalvelut eivät toimi syystä tai siitä toisesta
  Kuntalaisia tulisi nimenomaan PALVELLA tilanne huomioiden eikä heittää kaikkea bitteinä avaruuteen, jonka jälkeen kohautetaan olkapäitä - ei vai toiminut
  Huomioida palvelujen saatavuus, esim sähkökatkot ja tietotekniikan haavoittuvuus
- Puhelimella ei pääse läpi terveysasemalle. Sähköinen ajanvaraus olisi parempi.
- Jos olen tyytyväinen johonkin palveluun niin milloin se karsitaan.
  Joukkoliikenneyhteydet Itä-Vantaalla ovat hitaita, silti monet palvelut edellyttävät sitä tai omaa autoa.
  Voisiko olla enemmän yhteistoimintaa naapurikaupunkien kanssa, ainakin lähellä rajaa olevien alueiden osalta?
- Kaikilla ei ole tietokoneita/osaamista tietokoneiden käytöstä/varaa ostaa laite tai tietoliikenneyhteys, mutta palvelut viedään verkkoon. Palvelua kehittäessä pitäsi muistaa palvelun saatavuus myös ilman verkkoa
  2. Henkilökuntaa lisää
  3. SOTE kauhistuttaa.
- Lääkäriin ei pääse vaikka oireet vaatisi tarkistusta. Leikkipuistojen kunnossa pito huonoa.
- Luotettavia viranhaltijoita. Aluearkkitehti x.x:lle seuraaja nopeasti!! Nykyinen aluearkkitehti ei ole rehellinen, pyrkii vain edistämään omaa urakehitystä ja valehtelee kuntalaisille (ja luottamushenkilöille). Näinkö toimii kuntademokratia Vantaalla ? Viranhaltijat pitäisi olla kuntalaisten palvelijoita - ei päinvastoin kuten nyt.
  2. Asukasdemokratian kehittäminen, kuntalaisten kuuleminen
  3. Palvelutuotannon yksityistäminen; saadaan lisää kilpailua, parempaa laatua ja hintakin pysyy hallinnassa. yksityiset toiminnot ainakin sote ja päiväkotitoimintaan.
- Hammashoitoon oääsy. Tk palvelut toimivat ainakin Korsossa erittäin hyvin.
- Pitkät matkat hammaslääkäriin, ei uimahallia, ulkoilu alueiden valottomuus iltaisin
- Jonotus ajat pitkiä, esim perheneuvolaan
- Bussiliikenne kouluihin paremmaksi esim. Ruusuvuori, korso, sotunki, mikkola
- Terveydenhuollon palveluiden saavutettavuus melko huono varsinkin jos lääkärille aikaa tarvitsee. Mutta tämä nyt ongelma kaikkialla..
- Lastenvalvojalle ja lasten puheterapiaan 30min jonotus linjoilla ajanvarauksessa
- Vantaa on isojen etäisyyksien kaupunki/kunta. Nykyinen parkkipaikkapolitiikka on kestämätöntä, eikä se houkuttele alueelle uusia asukkaita. Autoa tarvitaan asiointiin ja palveluiden äärelle kulkemiseksi. Esimerkkinä tällaisesta alueesta Keimolanmäki/Kivistö. Ehdotan pysäköintimahdollisuuksien reilua lisäämistä

kadunvarsille, sekä asukaspysäköintijärjestelmän käyttöönottoa (kuten Helsingissä).
2. Palveluiden aukiolo. Työssäkäyvälle mahdoton yhtälö. Virka-ajan aukioloista voisi siirtyä esim 10-18 aukioloon, näin myös työssäkäyvät ehtivät asioimaan paremmin, ilman että virkailijan työpäivä muuttuisi kohtuuttomasti.
3. Opasteet palveluiden äärelle. On vaikea käyttää palveluita, jos ei tiedä mistä ne löytyvät. Selkeät kyltit, opastukset, kulkusuunnan nuolet, palvelukartat/taulut jne jokaiselle palvelulle ovat todella tarpeen. Sekä koottu yhteinen paikka kaikkien upeiden Vantaan tarjoamien palveluiden käyttämiseksi, nyt en edes tiedä mitä kaikkea on.

- Palveluista voisi kertoa kaikille. Suurinta osaaa en ole koskaan käyttänyt, vaikka asunut vantaalla aina.
- Henkilökuntaa lisää sosteriin, liian vähän henkilökuntaa, näkyy pitkinä jonoina terveysasemilla, suun terveydenhuollossa, fysioterapiassa.
  Palveluiden laatu hyvää ja ammattitaitoista, mutta jonottaa joutuu usein kohtuuttoman pitkään
- Uintimahdollisuudet Korsossa -) uusi uimahalli Korson ensi-illassa, ei mikään hätäversio vaan oikea uimahalli palveluineen.
  Jäähallin puute Korsossa
  Asukastilat Korsossa
- Miten vanhukset ja muut nettiriippumattomat selviytyvät digitaalisista palveluista
  Vanhukset tarvitsevat mahdollisuuden henkilökohtaiseen palveluun. Heillä usein ei ole sähköisiä kykyjä.
- Palvelujen heikkeneminen ja etääntyminen kuntalaisista
- Tiettyjen palveluiden "karkaaminen" muualle (ei välttämättä kaupungin palveluita) kuten pankit, verotoimisto jne...
- Virka-aika pitäisi jo olla historiaa. Palvelutarjontaa pitäisi olla myös viikonloppuisin ja iltaisin (vaikka 1xvko).
- Terveyskeskukseen Hakunilan alue ei puhelimella oikein onnistu ajanvaraaminen. Vaatii pitkää pinnaa odotus. Terveyskeskuksen palveluun enemmän suomenkielisiä lääkäreitä.
- Demokraattia vaikutusmahdollisuuksia lisättävä
  2. Kuntalaisten kuuntelemista.
  3. Aluearkkitehti x:n vaihtamista; olisi tärkeätä luottaa viranhaltijoihin.
- Att hitta det man söker bland all information!
  Långa väntetider!
  Att förstå den information man får!
- Osa palveluista sijaitsee vain Tikkurilassa, ei Hakunilassa, terveyskeskuksen yhteydenotoista huono informointi
- Käytän tietokoneita, minulla ei ole tulostinta vähäisen tarpeen vuoksi, olen käyttänyt kirjaston palveluja tulostamiseen ja kopiontiin muutaman kerran vuodesssa, nyt nämä palvelut lopetetaan vastaisuudessa joudun käyttämään useita busseja palvelua saadakseni

Ryhmiteltynä ja yhdisteltynä yleisimmät maininnat:

Taustatiedot

	Kotikuntasi nimi	
Vantaa	97%	
Helsinki	1%	
Espoo	1%	
Jokin muu, mikä?	1%	
Avoimet vastaukset: Jokin muu, mikä?		
- Mäntsälä		
- Kerava		
- hyvinkää		
- Riihimäki		
- kerava		

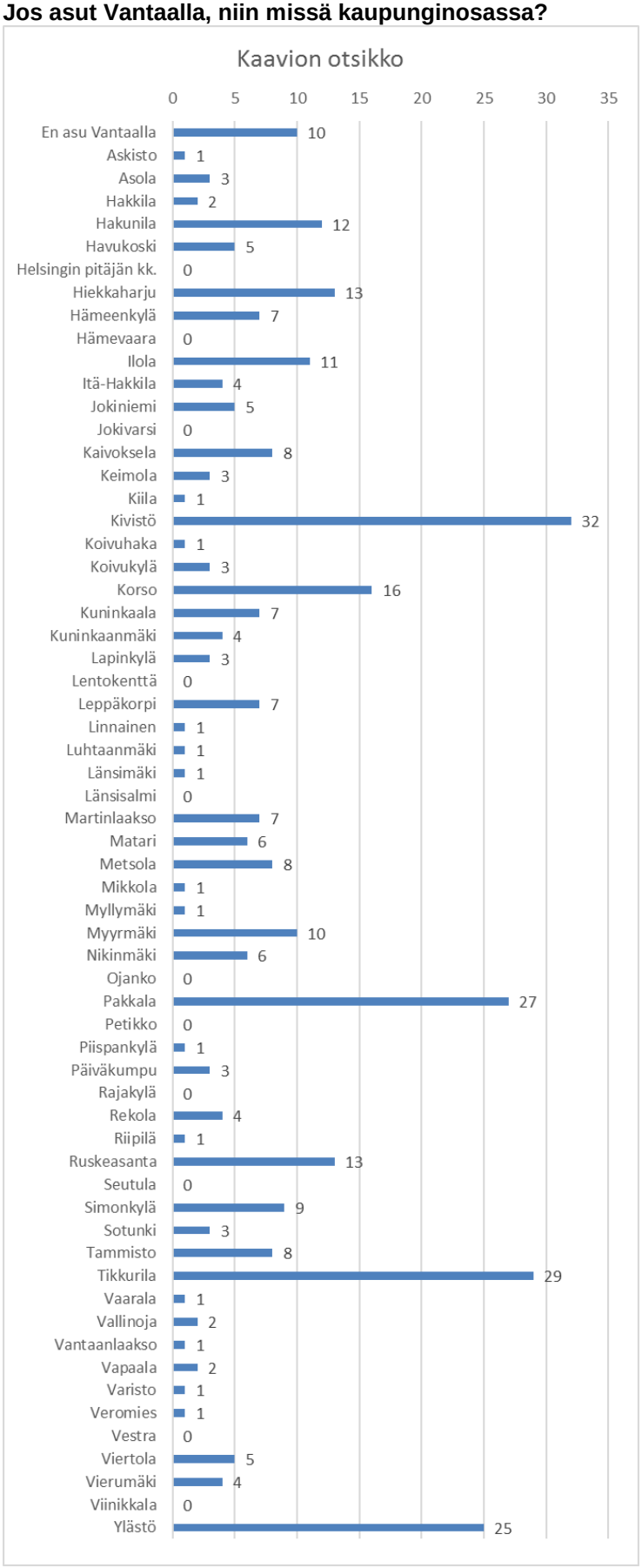
Mikä on ikäsi?	
Alle 25	4%
25-39	26%
40-54	39%
55-64	16%
65+	15%

Mikä on sukupuolesi?	
Nainen	73%
Mies	27%
Jokin muu	1%

Mikä on nykyinen perhemuotosi?			
Yksin asuva	20%		
Pariskunta	32%		
Yhden huoltajan lapsiperhe	5%		
Kahden huoltajan lapsiperhe	39%		
Asun vanhempieni kanssa	2%		
Muu, mikä?	2%		
Avoimet vastaukset: Muu, mikä?			
- Avoliitto			
- Kaksi huoltajaa ja kuusi lasta			
- uusioperhe			
- kotona			
- vuoroviikkovanhempi - lisätkää tämä kyselyyn jatkossa!			
- pariskunta ja aikuinen lapsi			

Jos taloudessanne asuu lapsia, minkä ikäisiä he ovat?					
0-6	44%				
7-12	40%				
13-15	31%				
16-17	19%				
18+	22%				

Jos asut Vantaalla, niin missä kaupunginosassa?

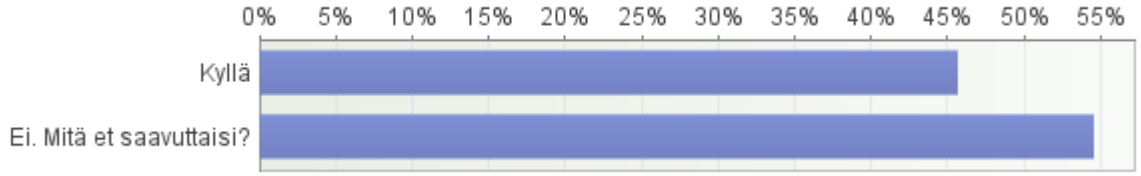

Onko taloudessanne autoa?	
Ei	18%
1 auto	51%
2 autoa tai useampia	31%

Mitä kulkuvälinettä käytät pääasiallisesti eri matkoihin liikkuessasi lähiseudulla?						
	Joukkoliikennettä	Autoa	Polkupyörää	Kuljen jalkaisin	Muu kulkuväline	Yhteensä
Opiskelu- tai työmatkat	39%	48%	7%	5%	1%	290
Harrastus- ja ja vapaa-ajanmatkat	24%	61%	7%	7%	1%	327
Ostos- ja asiointimatkat	16%	67%	4%	12%	1%	329
Yhteensä	26%	59%	6%	8%	1%	946

Onko/olisiko sinulla ilman autoa saavutettavissa useimmin tarvitsemasi palvelut?

Vastaajien määrä: 325

Avoimet vastaukset: Ei. Mitä et saavuttaisi?

- Ilta- ja viikonloppumenoihin (harrastukset, kyläilyt, ostokset jne.) ei yleensä pääse ilman autoa järkevästi.
- Lapsen harrastuspalveluja
- Kaupassa käynti, kaukana kannettavaksi.
- Kaupat, julkisetpalvelut. Ainoastaan Helsinkiin pääsee järkevässa ajassa,
- Ruokakauppaa. Melkein mitään.
- Työmatka, terveyspalvelut, ruokaostokset
- En ehtisi harrastuksiin työpäivän jälkeen.
- Monet Vantaan sisäiset palvelut ja isommat kauppakeskukset ja erityisliikkeet ovat huonosti tavoitettavia ilman autoa.
- Terveysasema ja uimahalli
- Egentligen inte till någon.
- Invalid är totalt beroende av min bil
- esim. uimahalli, terveyskeskus
- Omaa hiljaista ja rauhallista oloa.
- Harrastus- sekä ostospaikkoja
- på storuppköp i Jumbo
- Työmatka julkisilla tolkuttoman pitkä.
- Suurin osa palveluista Vantaalla on niin metsässä ettei niihin pääse ilman autoa, tai pääsee jos jaksat istua eri joukkoliikennevälineissä tunnin ajan
- Harrastuksia on vaikea toteuttaa ilman autoa
- Arkinen asiointi olisi julkisilla toki mahdollista mutta huomattavasti hankalampaa useimpien peruspalveluiden osalta.
- Harrastuksia

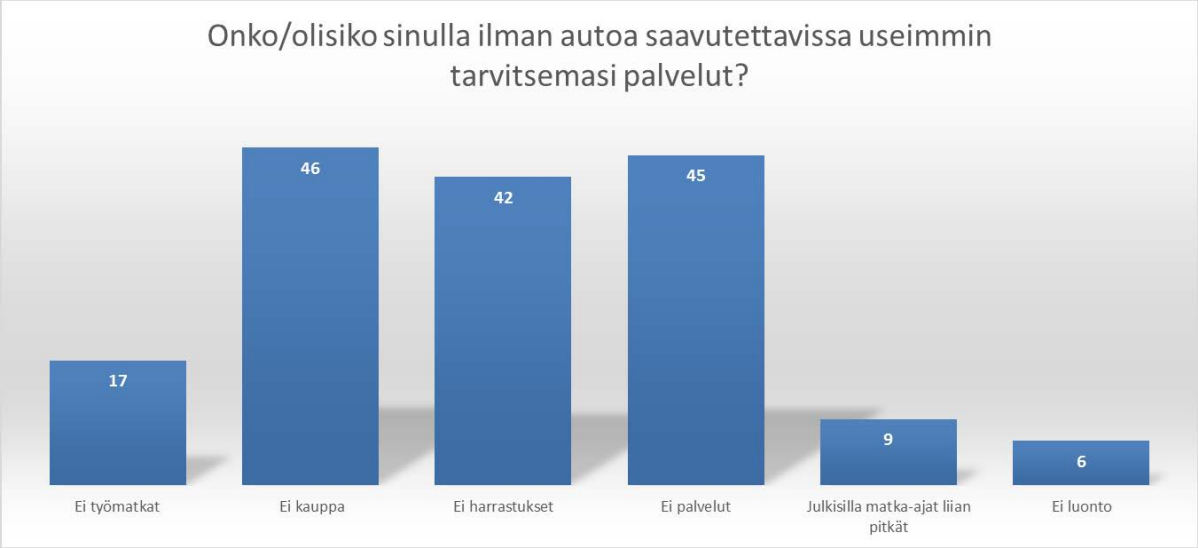
- Vain lähikauppa on Ylästössä
- Joustavuutta ja mukavuutta kulkemiseen. Työ, harrastukset ja sosiaaliset suhteet ovat automatkan päässä.
- Kaupungin liikuntapalvelut ovat huonosti saavutettavissa julkisilla
- Hautausmaat
- Mitään palveluita järkevästi
- Esim kaupungin jumppapaikat kaukana ja bussit ei kulje tarvittavaan aikaan.
- Kaupassa käynti vaikeutuisi, pitäisi kulkea jokainen kauppamatka bussiaikatulujen kanssa.
- En pääsisi juuri mihinkään järkevästi ilman autoa
- Ylästön palvelut rajautuvat kouluun ja päiväkotiin. Ylästön hammashoitola hieno asia, mutta ajan saa useimmiten muihin yksiköihin.
- Käytännössä mahdoton käyttää julkista työmatkaan - autolla 30 min ja julkisilla väh. 90 min / suunta
- työpaikka
- harrastuspaikkoja
- Autottomuus ja huonot julkiset yhteydet vaikeuttavat montaa asiaa, esim. jätteiden lajittelupisteisiin metallin, lasin, pahvin toimittamista. Bussipysäkeillä odotellaan raskaiden kantamusten ksnssa, koska Ruskeasannassa ei luonnollisestikaan ole kuin paperinkeräyspiste. Suututtaa, että kaikki suunnitellaan yksityisautoilijoiden ehdoilla. Lasin, metallin ja kartongin keräyspisteet esim. Mistelin päiväkodin parkkialueen yhteyteen, tilaa on!
- Terveysasemalle Rekolasta Koivukylään kestää pitempään kuin kävellessä. Kuumeessa ei voi kävellä. Sitäpaitsi terveysasemapalvelut on todella surkeita
- Uimahalli
- Kauppa, kirjasto, terveyspalvelut, päiväkoti.. liki kaikki muut palvelut paitsi lähileikkipuisto.
- työpaikalle vaikeutuisi matka huomattavasti, 3 tuntiin päivässä
- Till Dickursby t.ex går det inte bussar mera raka vägen då buss nr 611 ändrades. Samma att ta buss in till Helsingfors är hopplöst.
- Esim.avantouinti Kuusijärvellä ja Hakunilan uimahalli-pääsen niihin kyllä julkisilla mutta varsinkin talvisin odottelu ja kulkeminen on hankalaa, vie aikaa aivan liian kauan jotta palvelua voisi käyttää.
- Kirjasto, terveysasema, posti, pankki, hsl lipun osto
- Ulkoilupaikat, uimahalli
- Aika ei riitä, bussilla kyllä pääsisi
- Tikkurilassa sijaitsevat ovat hankalan matkan takana
- En mitään. Auto välttämätön.
- Kuusijärveä. Kehärata pilasi muutaman hyvän bussilinjan. Kuinka luulette, että ihmiset kävelevät 0.9 km asemalle?? Vanhat ja huonojalkaiset, pyörätuolilla liikkuvat??
- Luonnon uimapaikka, bussilinja lopetettiin
- Ostoksia tulee lapsiperheessä niin paljon, että niitä on mahdoton kantaa.
- Yhtään mitään, ei ole paikallista bussiliikennettä kuin päivällä muutama vuoro radalle.
- Lähes kaikkialle oma auto pakollinen, jo bussipysäkille on lasten kanssa pitkä matka

- Töihin en pääse kunnolla, vaikka työpaikka on aika lähellä, lasten kanssa terkkarille menee bussilla tolkuttoman kauan aikaa, vanhempien luokse meno on vaikeaa ja kestää kauan, koska bussilinjat huononi.
- Ostos- ja asiointimatkat
- Mitään ei ole saavutettavissa järkevästi. Ei olisi autoa, jos ei olisi pakko. Julkinen liikenne surkea.
- Työpaikka
- liikuntaharrastukset / monta kulkuneuvoa
- Saavuttaisin kyllä, mutta aikaa menisi matkoihin liikaa.
- poikittaisliikennettä,liian hankalaa/hidasta
- esim. lasten oikomishoidot eri toimipisteissä ja yleensä työ-/koulupäivän aikana
- tervey ja asioiti
- Työpaikka, lasten harrastukset, isot kaupat
- En saavuttaisi mitään!! En saavuttaisi mm. yläastetta, lukiota, terveysasemaa, uimahallia, uimapaikkoja, liikuntapaikkoja, lupa- yms. viranomaispalveluja, ... ei mitään! Palvelut ovat Kivistöstä kovin kaukana eikä julkinen liikenne tue näille pääsyä lainkaan esim. järkevällä vuorovälillä tai vaihdottomilla yhteyksillä. Auto tai pari on must!
- Työmatkaa HYVINKÄÄLLE, Perheen suurempia ostoksia automarkettiin 4-5 kassillista tavaraa ja paperipaalit,
- Päivittäishankintoja, Kivistön myymälätarjonta on olematon.
- Koska kivistössä ei ole muita palveluita kuin neuvola. Lähin päiväkoti on täynnä, joten kuljettamiseen tarvitaan auto
- Työ on liikkuvaa, joten hoidan asiat matkalla
- Vi bor på landsbygden. Kollektivtrafik kan användas ibland, men intervallerna är långa.
- Uimahallia
- Juuri mitäänNikinmäesä todella huonot liikeyhteydet
- Korson uimahalli
- Poikittainen joukkoliikenne vantaan sisällä ! Esim Tammisto-myyrmäki !
- Harrastukset
- Perheen siirtymiset ei onnistu aina bussilla
- Kolmen lapsen kanssa harvaan liikennöivä joukkoliikenne ei ole juuri nyt vaihtoehto
- Kuusijärvi. Fazerila.
- Julkinen liikenne lakkautettu
- lähikauppa, uimahalli
- Lasten ja omia urheiluharrastuksia
- Liian hidasta kulkea julkisilla.
- Liikunta- ja ulkoilupalveluita
- Uimahalli
- Päiväkoti, ruokakauppa. Työmatkan pituus 1h yhteen suuntaan, ilman lapsen kuljettamista päiväkotiin.
- Hypermaketteihin pääsy suurille ruokaostoksille

- Bussi Helsinkiin töihin menee liian harvoilla väleillä. Lapsen koululle bussiyhteys vain kerran tunnissa
- Uimahalliin pääsee kyllä ilman autoa, mutta aikaa siihen menee liian kauan kuten useimpiin muihinkin liikuntapaikkoihin. Jos minulla olisi ajokortti tai uimahalli olisi kohtuullisen matkan päässä, kävisin huomattavasti useammin uimassa.
- välimatkat ovat liian pitkät joukkoliikenteellä kulkiessa
- Bussipysäkille on 700m ja välissä korkea mäki, ilman autoa en saisi painavia ostoksia kotiin
- En mitään
- En juuri mitään helposti.
- Ajallisesti hidas käyttää julkisia
- En saisi tavaroita kotiin
- Edullisemmat päivittäistavarakaupat
- Tikkurilan palveluita, mm. terveyskeskus, jäähalli
- parantamalla joukkoliikenettä
- Auto tarvitaan, kun Kivistössä ei ole palveluita. Bussien aikataulut eivät pidä.
- Kauppa, kirjasto, uimahalli, asiointi...kaikki. Kivistössä ei mitään
- Työmatkat päivisin 10-100km
- Pitkä matka päiväkotiin, lisäksi sinne ei mene meiltä suoraa yhteyttä julkisilla liikennevälineillä
- En pääsisi harrastuksiiniilman matkakorttia
- Kauppareissut
- Terveydenhuolto, liikuntahallit, toisen asteen koulutus, lukio, työväenopisto, kulttuuripalvelut, ladut, ulkoilureitit, uimapaikat, asukastilat, kaupat, hammashulto,
- Ostosmatkoillausein käytettävä autoa, kun kunnon kaupat ovat niin kaukana. Harrastuksiin käytän autoa, pyörää tai kävelen, mutta kysely ei anna kuin yhden vaihtoehdon mikä ei ole hyvä
- Vapaa-ajanmatkat
- jätteiden keräyspisteitä, kauppoja isompia ostoksia varten
- ei pankkia, ei kirjastoa, ei uimahallia, ei yksinkertaisesti vielä juuri mitään mihin pääsisi kävellen
- kuntosali, apteekki ym. aika kaukana
- Päiväkotiin ei pääse julkisilla, lasten kanssa matka on liian pitkä muuten liikkua. Muut palvelut tavoitettavissa busilla, mutta bussiin harvoin mahtuu rattaiden kanssa kyytiin (on niin täynnä)
- huonot bussiyhteydet
- Ruokaostokset, ei jaksa kantaa,sormet nilvelrikkoiset
- lukematonta määrää. Ihan aukiolosyistä ja ajankäyttösyistä.
- lähes kaikkien palveluiden saavutettavuus vaikeutuisi merkittävästi
- Harrastus/vapaa-ajanmatkat
- Joukkoliikenne ei enää palvele asukkaita. Kaupassakäynti vaikeutuisi
- Frisbeegolfin harrastaminen on Länsivantaalla lähiharjoituspaikkojen puutteesta johtuen erttäin haastavaa ilman autoa.
- Tai siis kyllä, koska onneksi en tarvitse paljon palveluita. Muutoin en.

- Ruokakaupat
- Harrastukset, kuten hiihto.
- Matkan ajallinen kesto olisi paljon pidempi joukkoliikenteellä jne
- Terveysasema on aika kaukana.
- vain pieni lähikauppa saavutettavissa ilman autoa, muut liian kaukana ja bussiyhteyksien huonontumisen vuoksi toivotonta
- Harrastuksia
- Uimahalli, jäähalli
- Harrastus ja ostos
- tikkurilaan pitää tulla
- saavutetavissa kyllä, mutta veisi paljon aikaa
- En juuri mitään, bussi metsolasta korsoon päin kulkee ensin pitkän lenkin joten sen pysäkilletuloaika on vain karkea arvio
- Liikuntakyky heikko
- Hammaslääkäri jos Myyrmäessä, kuusijärven ulkoilu alue, Sipoon korven kansallispuisto
- Työpaikka Helsingissä veisi paljon aikaa matkat
- Koulu, työ
- Harrastukset ja työ
- mitään, sillä Keimolanmäestä on matkaa jokasuuntaan jäätävä määrä
- En pääse busseilla liikkumaan ostoksien kanssa tai suuremman tavaran kanssa. Enkä pääse ajoissa tammistoon tikkurilasta.
- Till butiken för större matinköp, till sommarstugan
- Taitaisi jäädä palvelut kaikkinensa käyttämättä. Ehkä kirjastoon pyöräilisin kerran kuussa - Nikinmäestä Korsoon on muuten HUONOT pyöräilytiet ja opastukset.
- Julkinen joukkoliikennen pitäisi saada pienituloisille halvelmmaksi edes puoleen hintaan.
- työpaikkaa, lasten harrastuksia,
- Bussi kulkee nykyään todella huonosti. Esim.jumboon pääsee 7minuutissa bussilla 572, mutta vain arkisin ja klo.19 aikaan lähtee viimeinen bussi. Emme siis ehdi töiden jälkeen kuin yhdensuuntaisen matkan asioille. Tikkurilan kautta kiertäessä 10min matka pitenee kauppakassien kanssa kävelyineen 40minuuttiin. Ei kiva, jää helposti käymättä.

Ryhmiteltynä ja yhdisteltynä yleisimmät maininnat:

Kuinka tärkeäksi koit mahdollisuuden vaikuttaa tämän kyselyn avulla?

Vastaajien määrä: 156

- Hyvä, kun kerätään palautetta. Toivottavasti annettu palaute myös oikeasti huomioidaan palvelujen suunnittelussa!
- Ihan OK kysely.
- Hyvä yritys - tuloksia odotellaan ;-)
- Tärkeätä
- Hyvä jos vaikuttaa.
- Tärkeä.
- Tärkeää, mutta tuskin vaikuttaa mihinkään. minun kohdalla suurimmat ongelmat on kun ei meinaa päästä hammaslääkäriin tai ns normaalille.
- Ihan kiva, että kysyitte:)
- Erittäin tärkeää.
- En usko, että vaikuttaa mihinkään. Pyrin esim. aikuisopiston liikuntatuntien lopettamiseen vaikuttamaan aikoinaan. Ei auttanut. Eikä tilalle tullut yhtään mitään.
- Erittäin tärkeäksi, mutta parempi olisi nähdä myös todellisuudessa näiden kyselyiden tuloksia.
- Ihan ok
- En juurikaan koska en usko sen merkitsevän juuri mitään.
- viktigt!
- hyvä että kaupunki ottaa kansalaiset mukaan kehittämiseen....toivottavasti näistä kyselyistä on myös hyötyä meille eikä tämä jää ns . sanahelinäksi
  Hienoa jos Vantaa oikeasti arvostaa ja kuuntelee asukkaitaan koska meidän verorahoilla tätä toimintaa pyöritetään.
  Katsotaan mitä uusi kaupunginjohtaja saa aikaan
- Tärkeäksi - Vantaalla on jotkin alueet tuntuvat olevan unohdettu
- Ihan.

- Vantaan kaupungin päättäjänä en kovinkaan tärkeäksi. Vaikka en käytä suurinta osaa kaupungin palveluista, saan niiden toimivuudesta kaupunkilaisilta monipuolista palautetta ja usein.
- Tiedän, että tämä on vain sanahelinää ja mikään ei muutu. Vantaalla on ihmisiä töissä, joita ei yksi asukas kiinnosta pätkääkään. Oman edun tavoittelijoita suurin osa.
- Jos tällä oikeasti voi vaikuttaa niin ihan hyvä.
- Tämä kysely on aivan turha kukaan ei näitä vastauksia noteeraa millään tavalla.
- Aika vähäiseksi. Tällä hetkellä en tarvitse paljon kaupungin palveluja ja mitä olisin tarvinnut (lääkäri ja sosiaalipalvelut) en ole niitä saanut.
- Vähän tärkeäksi
- Kiitos kyselystä, ilman palautetta asiat tuskin muuttuvat :)
- Tärkeä. Tosin en usko vaikuttavan bussin nopeutumiseen
- "sinisilmäinen puoleni" kokee asian erittäin tärkeäksi, mutta realistinen puoleni kokee todella skeptisesti, että onko mielipiteelläni suurtakaan merkitystä.
- melko
- Katsotaan, näkyykö muutosta mihinkään suuntaan.
- Toivon että on vaikutusta siksi vastasin eli erittäin tärkeää
- Asuinaluelistasta puuttui Kartanonkoski. Tammiston, Ylästön ja Helsingin pitäjän kk:n väliltä piti arpoa.
- Erittäin tärkeäksi.
- Erittäin
- Hyvä että kysytään. Jokaisen pitäisi täyttää tämä
- Todella
- Hyvä, että kysytään. Raideliikenneinvestoinnit voidaan unohtaa taloudellisesti kannattamattomina ja panostaa nykyaikaiseen linja-autoliikenteeseen vaihtoehtoisilla energiamuodoilla. Säästyy rahaa ja ympäristöä!
- Erittäin tärkeänä, toivottavasti tämä otetaan huomioon
- Sopivasti
- Tuskin mikään tulee muuttumaan.
- On tärkeää päästä vaikuttamaan.
- Erittäin tärkeäksi
- Tästä kyselyn vikalta sivulta puuttui asuinalueeni kokonaan, eli Kartanonkoski. Laitoin Pakkalan, joka on lähimpänä. Ei näillä kuitenkaan mihinkään voi vaikuttaa, nähty on.
- Tämä on erittäin tärkeää. palveluita pitää kehittää ja nykyteknologiaa pitää hyödyntää
- Tärkeä. Haluan vaikuttaa kunnallisten terveyspalveluiden savutettavuuteen.
- Mikäli tulokset johtavat johonkin, niin erittäin tärkeäksi.
- Hyvä mahdollisuus vaikuttaa, vaikka todennäköisesti kokemuksia vähätellään. Kuitenkin suunnittelemme muuttoa pois ensinnäkin Ilolasta, mutta myös Vantaalta, koska emme ole tyytyväisiä arjen logistiikkaan.
- Todella tärkeänä.
- tärkeää 10.
- Erittäin tärkeänä
- Sai listattua pääasiallisia epäkohtia.

- Todella tärkeä, että meiltä kansalaisilta/kuntalaisilta kysytään. Toivottavasti kysen tulokset saadaan myös näkyville!
- Syytä olisi saada heidän ääni kuuluviin jotka tuottaa veroina rahaa Kaupungin kassaan. Epäoikeuden mukaisen PYSÄKÖINTIVALVONNAN LOPETTAMINEN, tuollainen ei enää palvele mitään muuta kuin kaupungin pohjatonta kassaa.
- Aina on hyvä, kun voi kertoa mielipiteensä.
- Tärkeäksi.. mikäli sillä on aidosti mitään vaikutusta.
  Surullista on, että Kivistön osalta esim. rakentamisen, asuntojen ja asuntojen hintojen kustannukset alkavat olla westendin tasoa ilman että siellä on juuri mitään palveluita
- Jospa oikeasti herätään tähän pulmaan. Tärkeä asia. Sähköisesti varattavia aikoja ei saa hammashoitoon tai terveysasemalle. Se on yleinen naurunaihe kadulla. Eilen viimeksi terveysasemalta soitettiin ja kerrottiin ystävälle, voi voi kun varasitte sairaanhoitajalle ajan. Piti varata terveydenhoitajalle. Mutta kun yhtään terveydenhoitajan aikaa ei ollut sähköisesti varattavissa! ja kyse oli vain ravitsemukseen liittyvästä asiasta ja painonnoususta, joka huoletti. Aikaa on soitella asiakkaalle väärin varattusta ajasta. Mutta ei kohdata ihmistä ja kuunnella sekä ohjata sitten oikeaan paikkaan.(?)
- Kyllä on tärkeää, että kysytään
- melko tärkeäksi
- Pelkään, että ei vaikutusta ole. Toivottavasti olen väärässä. Huom!! Tärkeää olisi ollut erottaa Kannisto Kivistöstä. Ihan eri asia, koska Kannistosta junalle n. 3 km!!!
- En osaa sanoa.
- todella tärkeäksi
- On tärkeää että Korsoon saadaan ensitilassa uusi uimahalli. Toivottavasti viesti menee perille myös tätä kautta
- En usko, että tästä suurta hyötyä.
- Oli mielenkiintoista.
- Erittäin tärkeäksi. Kivistöön palveluita!
- toivottavasti palvelut lähentyvät myös Kivistön alueelle . Nyt menen hekmaan palvelut mielummin Klaukkalasta kun Vantaalta
- Tärkeää
- En tiedä, onko vastauksillani merkitystä, mutta yritetty on
- Olisi hienoa jos taata olisi hyötyä meillekin.
- Jos tästä on hyötyä niin tärkeäksi.
- En usko että toiveillasi on mitään merkitystä, mutta tulihan täytettyä.
- En kovin tärkeäksi.
- Melko tärkeäksi
- Tärkeäksi
- En osaa sanoa. Vanhuksille on Vantaalla todella niukkaa palvelua ja liian totista ja yksipuolista, on rukoushetkiä ja virsiä tai joitain luentoja. Pitäisi saada jotain hauskaa myös, kiitos!
- Toivon tämän vaikuttavan ainakin uimahallitilanteen paranemiseen ja terveyspalveluiden saatavuuteen
- Kyselyjähän aina tehdään, niiden tuloksista harvemmin kuullaan.
- Tärkeäksi

- Melko tärkeäksi
- erittäin tärkeäksi
- Vaikutusmahdollisuuksia pitäisi olla enemmän jo kunnallisdemokratian vuoksi. Mutta Vantaalla tällaiset kyselyt eivät valitettavasti ole minkään arvoisia, koska viranhaltijat eivät ole luotettavia!! Vantaa on asukkaita varten, ei aluearkkitehtien omia urakehityksiä varten.
- Jag anser inte att jag besitter tillräkliga kunskaper att kunna påverka tillräckligt.
- Erittäin tärkeänsi
- Ajattelin, että vähäinen kokemukseni Vantaan eri palveluista kuitenkin auttaisi palveluverkkotyötä. Ihan tärkeä, jos haluaa osallistua.
- Kysely ei takaa yhtään vaikutusmahdollisuutta. Mahdollisuus vaikuttaa riippuu siitä, miten kyselyn tulokset huomioidaan. Vantaalla yleensä huomioidaan ja asukkaita kuunnellaan huonosti.
- tärkeä
- Riippuu, mitä tästä seuraa. Arvioidaan vasta tehtyjen toimenpiteiden jälkeen, kuinka paljon vastaaminen vaikutti palveluiden kehittämiseen.
- mukava
- Hyvähän se on että voi ainakin nimellisesti vaikuttaa. Mihin tämä mielipiteeni huomioidaan, en tiedä
- ihan jees. Lisää tehoa.
- Tärkeäksi.
- Nähtäväksi jää.
- Vaikutusmahdollisuus ei liene kovin suuri
- Erittäin
- melko tärkeäksi
- Vähemmän tärkeä, nämä kyselyt harvoin johtavat mihinkään, mutta oli mukava vastailla.
- Fifty-fifty
- Jonkin verran.
- Tärkeäksi, toivoisin kuntalaisia ja palvelujen käyttäjiä kuunneltavan enemmänkin.
- En osaa sanoa, suurin huolenaiheeni on, että onko minulla mahdollisuus käyttää 1.7. jälkeen yhtä kätevästi kuin nyt.
  Ehdotukseni olisi kaupunki hankkisia yhteiskäyttöautoja,joita voisi käyttää naapurikunnissa käynteihin tyyliin itse ostettava bensa.Näin saisimme vammaisten liikumisen tuotua lähemmäksi julkista liikennettä. Näin syntyisi myös niitä omaehtoisia kimppakyytejä.
- Asia selviää ajan kanssa.
- Tuskin tämä mihinkään vaikuttaa. Näitä on ollut, niin suullisia kuin kirjallisia, mutta eipä Vantaalla mikään muutu, ellei esitetyt asiat satu olemaan johtavan virkamiehen mieleen, vaikka asukkaat miten isolla joukolla asioiden puolella olisivat.
  Asukasdemokratiaa Vantaalle ei ole, mutta yritän omalta osaltani sittenkin aina uudelleen ja uudelleen .....

- En osaa sanoa, tästä olisi kiva saada yhteenveto mitä vastaajat olivat mieltä. Toivon mukaan kuntalaiset saavat ko. kyselyn myös postitse.
  Ps. toivomus Ruskeasannan alueet tiet kuntoon ja ojat umpeen sekä lisää bussivuoroja ja "Jokeri" rata Tikkurila - Valkoisenlähteentie - Lentoaseman välille ja pysäkkejä useita, jotta palvelisi mahdollisimman monia.
- Melko pieni.
- Ganska viktigt
- 3/10
- Ehkä oli vähän annettavaa. Ilo oli huomata että aika paljon sähköistä asiointia on jo.
- VÄHÄISEKSI
- Tärkeä!
- En koe tärkeäksi. Mietin, että mitä tietoa saadaan vastauksilla asioiden saavutettavuudesta? Esim. vastasin, että on saavutettavissa ilman autoa tarvitsemani palvelut. On saavutettavissa kyllä, mutta tuskin kävelen melkein kilometriä lähimmälle bussipysäkille ja menen shoppailemaan Tikkurilaan ja kannan kauppakassit taas sieltä lähimmältä pysäkiltä kilometrin päästä kotiin. Saavutettavuus vs. käytettävyys tai tuleeko käytettyä?
- Melko tärkeä
- Pga hälsoskäl är bil nödvändig.
- Minusta on hyvä & hienoa, että ihmisiltä kysytään asioita eikä vain tehdä päätöksiä jossain kaukanapoissa norsunluutornissa.
- Hyvin tärkeäksi, vaikka en usko, että vastauksia otetaan huomioon palveluja kehitettäessä.
- ei kovin vakuuttava
- Millä muulla voi edes yrittää vaikuttaa terveyspalvelujen saatavuuteen.?
- Isoksi -olen toki skeptinen tämän vaikutuksesta
- Tärkeäksi, tosin epäilen että näillä kyselyillä ei ole merkitystl
- Hyvin tärkeäksi. Tehkää oikea päätös ja rakentakaa lisää uimapaikkoja Itä-Vantaalle, etenkin Tikkurilaan.
- Parkkipaikkoja Pakkalanrinteeseen ja Aviapoliksen asemalle liitäntäparkkipaikka. Oma terveysasema Aviapolikseen
- Tuskin tällä kyselyllä voi vaikuttaa mihinkään. Ei kyselyiden vaan toimenpiteiden avulla vaikutetaan.
- Melko hyväksi.
- Minusta tällaiset kyselyt ovat hyvä tapa saada tietoa asukkaiden havaitsemista ongelmakohteista ja koen tärkeäksi, että asukkailla on kanava, jonka kautta ilmoittaa asioista kootusti. Koska suurin osa tämän kyselyn asioista liittyi palveluiden saavutettavuuteen, olisi karttapohjainen merkintäkysely jopa voinut tuottaa paremmin käytettävää dataa ja nopeuttanut palautteen antoa huomattavasti. Esimerkiksi Myyrmäen kaavarunkoa (nro 014400) valmisteltaessa oli kysely, jossa palautteen antaja pystyi suoraan kartalle interaktiivisesti merkata asioita ja kommentoida merkkauksiaan.
- Onhan se ihan kiva kun joskus kysellään...
- Erittäin tärkeä. Toivottavsti vastaukset eivät mene roskakoriin.
- erittäin tärkeäksi

- En tiedä vaikutuksia. Toivottavasti tulokset julkaistaan ja vaikutuksia rupeaa tulemaan. Kos on vaikutusta, kysely on tärkeä.
- Enpä usko, että tämä mihinkään vaikuttaa. Kaupungin toiminta pitäisi olla täysin avointa, että vastaaja voisi todentaa kyselyn vaikutukset.
- Tärkeäksi. Kysely on syytä toistaa muutaman vuoden välein.
- Todella tärkeäksi
- Kysylyt OK. Mutta Vantaalla kuntalaisia/kuntalaisten mielipiteitä ei kuunnella. Toivottavasti uusi kaupunginjohtaja puuttuu ylimielisten viranhaltijoiden manipulointiin!!
- Melko tärkeäksi.
- En usko, että vastaukseni vaikuttaa mihinkään.
- keskinkertaisesti
- Ei kovin tärkeäksi, koska kysely koski lähes kaikkea mahdollista, joten mihinkään ei voinut perehtyä kunnolla. Esim. se, missä muodossa kaipaisi infoa, riippuu tilanteesta. Jos vastaus olisi kyllä tai ei tiyyppiä, olisi sähköposti selkeä tapa, josta saisi samalla tositteen. Jos taas asian hoitamiseen tarvitaan monta yhteydenottoa, olisi chatti hyödyllinen. Sama koskee monia palveluita. Yleensä olisi hyvä, että ensimmäisellä kerralla voisi olla silmäkkäin, esim. kouluun ilmoittautuessa yms. Myöhemmin riittäisi tapa, jossa hyödynnettäisiin netiä.
- Käytän Vantaan palveluja aika vähän joten en kovin tärkeäksi
- Tärkeä3
- En mitenkään tärkeäksi
- Hyvä kun kysytään!
- En kovinkaan
- En kovin tärkeäksi.
- Vähän epäilen vaikuttaako vastaaminen mitenkään
- Samoihin kysymyksiin tulee vastattua useissa vantaan ja hsl kyselyissä, voisiko aineistot yhdistää?
- Mahdllisiuus vaikuttaa tälläisellä kyselyllä hypoteettinen.
- Lapseton työssäkäyvä lähinnä maksaa veroja, eikä käytä näistä palveluista mitään. Ulkoilureittejä ja paikkoja olisi kiva käyttää enempi, mutta en mistään löydä tietoa niiden olemassaolosta ja sijainnista (latukartat, luistelupaikat, kuntoradat, pyöräilyreitit jne).
  En usko että tämä kysely juurikaan asioihin vaikuttaa, sillä muutokset ovat aina vaikeita. Ideat on helpompi torpata kun jatkokehittää. Mutta olenpahan yrittänyt ainakin :)
- Huonolta. Ei kukaan tätä kuitenkaan lue.
- En osaa sanoa, ne asiat mihin toivoisin muutosta, tarvitsee rahaa. Joukkoliikenne on itselleni tällä hetkellä se mihin toivoisin parannusta eniten, koska työmatkat ovat nykyään todella pitkät. Olen myös ajoittain käyttänyt tästä syystä autoa, mitä en normaalisti tee työmatkoilla.
  Toivottavasti jotain parannuksia tulisi, työntekijöitä lisää terveysasemille, kotihoitoon, yleisesti terveydenhuoltoon.
- Toivotaan toivotaan ...
- Tror inte att enkäten har någon större betydelse

- Minulla saatavilla tarvitsemani palvelut lähellä!
- Melko tärkeä
- Toivottavasti palvelut paranisivat Ruskeasantalaisilla.
- Tärkeätä jos pystyisi luottamaan virkamiehiin !! Näin ei valitettavasti nyt ole
- Olisi tärkeää jos mielipiteellä olisi sitten oikeasti myös vaikutus
- Erittäin tärkeä kysely, toivottavasti joku myös reagoi autottomienkin vastauksiin.
- Jag tycker det är bra att så mångas åsikter som möjligt kommer fram!
- Toivon lisää kaikkia kaupungin palveluita Hakunilaan
- Vähäiseksi

Ryhmiteltynä ja yhdisteltynä yleisimmät maininnat:

Vaikuttamistoimielinten vastaukset kysymykseen: Miten sinulle tärkeiden palveluiden saavutettavuutta tulisi kehittää?

Monikulttuurisuusasioiden neuvottelukunta

- Palveluverkoston tulisi olla julkisen liikenteen saavutettavissa.
- Palveluiden muuttuessa yhä enemmän sähköisiksi tulisi huolehtia siitä, että erityisesti ikäihmisiä ajatellen fyysinen palvelupiste tulee olla jatkossakin eri palveluissa.
- Pitää huolehtia siitä, että myös fyysiset palvelut löytyvät helposti, toisin sanoen niistä tulee viestiä sähköisesti riittävästi ja selkeästi.
- Vantaan palveluverkkouudistuksen suunnitelmaa tulisi käsitellä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta.
- Huomioidaanko palveluverkossa monikulttuurinen väestöpohja, ikäihmiset, vammaiset, muut vähemmistöt, yksinhuoltajat, suurperheet ja vähävaraiset, autottomat jne.?
- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus- sekä lapsivaikutukset olisi syytä arvioida.
- Epäkohtana asukkaiden osallistamiseksi suunnitteluun mainittakoon se, että kysely toteutetaan sähköisesti suomen ja ruotsin kielellä, vaikka väestöpohjastamme lähes 20% puhuu muuta kieltä kuin suomi tai ruotsi. Vähintä olisi saada kysely myös englannin kielellä.
- Olisi tärkeää nähdä erityistä vaivaa myös vähemmistöjen, maahanmuuttajien, ikäihmisten ja muiden palveluiden käyttäjien näkemyksien saamiseksi uudistuksesta, jotta se saataisiin jo alusta lähtien mahdollisimman toimivaksi. Suurella osalla ei ole laitetta tai osaamista vastaamiseen.

Vammaisneuvosto

- Millaisella veroprosentilla Vantaa aikoo selvitä tulevaisuudessa?
- Vantaalle tarvitaan maauimala ja Tikkurilassa olisi paikka sellaiselle.
- Martinus -sali palvelee Länsi-Vantaalaisia, Tikkurilaan tarvitaan vastaavanlainen.
- Esteettömyyteen pitäisi kiinnittää enemmän huomiota, moneen paikkaan on vaikea päästä esim. rollaattorilla, koska luiskia puuttuu ja ovissa ei ole avausautomatiikkaa.
- Hyvinvointikeskusten sijainnit? Toivottavasti ei tule vastaavia ratkaisuja kuin Peijaksessa, jonne on hyvin vaikea päästä julkisella liikenteellä. Matkalla joutuu tekemään useita liikennevälineen vaihtoja, mikä on erittäin hankalaa ja aikaa vievää jos liikkumiseen tarvitaan apuvälineitä, kuten pyörätuolia tai rollaattoria. Koska rakennus on korkealla mäen päällä niin se ei ole saavutettavissa muuten kuin joko julkisella liikenteellä tai autolla. Pyörätuolilla tai rollaattorilla ei jaksa kulkea ylämäkeä.
- Palvelut ovat liiaksi keskittyneet Jumboon ja sen ympäristöön (Tammisto). Pyörätuolilla/rollaattorilla näihin paikkoihin on hankala päästä julkisella liikenteellä, koska matkalla on useita liikennevälineen vaihtoja.
- Palveluihin, jotka sijaitsevat rakennusten kivijalassa on usein hankala päästä omaa autoa käyttämällä, koska pysäköintipaikkoja on liian vähän ja ne ovat muuttuneet maksullisiksi.

Sisäilma-asioiden neuvottelukunta

- Korjausaste: Toivotaan kiinnitettävän erityistä huomiota 15 vuoden korjaus- ja ylläpitokustannusten ja uudisrakennuskustannusten taloudelliseen vertailuun.

- Ilmanvaihto ja henkilöstömitoitus: Toivotaan pohdittavan halutaanko ilmanvaihtoa käyttää lain minimillä vai hyvän sisäilman tasolla?
- Palveluverkkosuunnitelman laatiminen: Oirekyselyn tuloksia olisi hyvä ottaa huomioon palveluverkkosuunnitelmaa laadittaessa yhdessä teknisen kuntotiedon kanssa.

Valtuustoseminaari 24-25.5.2018 (kooste ryhmätyön fasilitoinnista)

Tilojen monikäyttöisyys ja riittävyys – Palvelujen sijainnin muuntelumahdollisuus – Lähipalvelut

- Koulujen liikuntatilat väljät
- Järjestötilat jo kaavoitusvaiheessa
- Järjestötiloja on oltava joka alueella riittävästi, asukasmäärät on huomioitava

Palvelutarpeen kasvu – priorisointi - saavutettavuus

- Lisää palvelukoteja, joissa kevyt päivystys 24/7
- Omaehtoinen yksilöllinen asuminen sekä ylisukupolvinen yhteisöllinen asuminen
- Toimitilojen yhteistyö ja rajojen purku -> toimivuus, kustannustehokkuus
- Ikäihmisten yhteisasumisen järjestäminen
- Rajallisten resurssien oikea kohdentaminen -> ennaltaehkäisy, matalan kynnyksen palvelut
- Palveluohjaus

Segregaatio – sukupolvet yhdistävät palvelut - maahanmuuttajapalvelut

- Kulttuurien hyödyntäminen – taidetta kaupunkiin!
- Resurssein kohdentamista sinne, missä segregaatiouhka on -> palveluiden parantaminen siellä
- Tilojen suunnittelu niin, että päiväkodit ja vanhusten palvelut samassa rakennuksessa /lähellä toisiaan
- Kouluihin yhteisöllisyyskoordinaattori
- Monitoimitiloja (esim järjestöt käyttävät koulujen tiloja)
- Kaavoitus ja maankäyttö esim ravintoloiden ja terassien luvissa
- Nuorisopalveluille lisäresursseja
- Järjestöjen merkitys segregaation ehkäisyssä
- Maahanmuuton vaikuttavimpien palveluiden koordinointi

WOW-palvelut – asukas- ja asiakaslähtöisyys – kulttuuri, liikunta, viihtyvyyspalvelut - pitovoima

- Rakennetaan iso kulttuurikeskus/monitoimitalo (esim Myrtsi tai Hakunila)
- Lapsiperheille ilmailuaiheinen teemaulkoilupuisto Ilmailumuseon yhteyteen.
- Kulttuuripalvelujen budjetti ajan tasalle
- Silkki + Heurekanranta -> ei pikkunäpertelyä, vaan hipsterikortteli ”Vantaan Kallio”
- Terveet koulut
- Lastenkulttuuritilat monitoimitalon yhteyteen
- Hyvinkään malli katukyltteihin
- Pitovoimatekijänä asumisen elinkaari ja rakentamisen laatu
- Mahdollisuus englanninkieliseen opetukseen päiväkodista lukioon
- Laatuajattelu peruspalveluihin, opetuksen laatu
- Joen hyödyntäminen

Nykyiset epäkohdat – tavoitetila –reitti – yhteinen näkemys – suunnittelun joustavuus

- Vastakkainasettelusta eroon
- Lääkärit potilaan luokse

- Luodaan vaihtoehtoisia skenaarioita
- Tilojen joustava käyttö sekä päivän että elinkaaren aikana
- Palvelutarpeen ja tarjonnan visualisointi kartalla graafisesti
- Käyttäjämäärien ja muun datan hyödyntäminen

Yhteistyö 3. sektorin kanssa – osallistaminen - kustannustehokkuus

- Enemmän 3. sektorin kumppaneita useammille -> selvitys
- 3. sektorin toiminnan rahoitus
- SRK: € (yhteistyö seurakunnan kanssa)
- Kustannustehokkuuden nosto vähentämällä tehottomia toimintoja (valvonta)
- Osallistamisessa huomioidaan mielipiteet ja lisätään läpinäkyvyyttä ja avoimuutta

Turvallisuus – terveellisuus- rakentamisen laatu

- Rakentamisen elinkaarimalli
- Eri asukasmuotoja
- Pientaloasuminen
- Rakennusvalvontaan satsaaminen
- Ennakoiva lähiturvallisuus/desegregaatio
- Kotouttaminen (äidit mukaan, työllistyminen, yritykset, ”työllisyysseteli”)
- Oirekyselyt

Kotiin toimitettavat palvelut/fyysinen palvelu asiakkaan luo – skypelääkärit – yhteiskäyttö/jakamistalous

- Korttelilääkäripilotti (-neuvola?)
- Sähköiset välineet: rannekkeet, kellot yms.
- Etämahdollisuus
  - Lääkäri
  - Puheterapia
  - Terveysneuvonta 24/7
  - Hoiva-asukkaat
  - Velkaneuvonta
  - Ohjattu liikunta striimaus
  - Koulukuraattori/nuorisotyöntekijä

Erilaisuus on vahvuus – palveluiden inhimillisyys - oikeudenmukaisuus

- Järjestöt palveluiden täydentäjinä
- Erilaisilla alueilla erilaisia palveluita – alue SWOT
- Matalan kynnyksen palvelut
- Etsivä vanhustyö
- Päiväkodit: enemmän henkilöstöä ja erilaista osaamista

Tasa-arvo

- Alueellinen epätasa-arvo, esim malli Hakunila
- Resurssit sinne, missä suurin tarve
- Painotetut luokat lähiöihin (positiivinen syrjintä)
- Vanhat vs. uudet asuinalueet, Korso, Koivukylä
- Pikaratikka
- Kielellinen tasa-arvo
  - Palvelutyöntekijöiden kielitaidon hyödyntäminen
  - Monikieliset nettisivut
- Joustavuus, tilojen muunneltavuus, tulisi hylätä ”vanha” hallinnollinen yksikkö = rakennus

8 § Oikaisuvaatimuspyyntö apulaiskaupunginjohtajan viranhaltijapäätökseen §27/ 2018 /HP

VD/10595/02.03.00.00/2016
PW/PS/SL

Oikaisuvaatimusta on haettu maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilän 12.4.2018 tekemään päätökseen §27/2018 palvelussuhdeasuntojen vuokraperusteiden vahvistamisesta.

Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Vantaan kaupungin apulaiskaupunginjohtajan viranhaltijapäätös §27/2018 on toimitettu asianosaiselle saantitodistuksella siten, että se on tullut hänen tietoonsa 23.5.2018. Asianosaisen oikaisuvaatimus on saapunut Vantaan kaupungin kirjaamoon 11.6.2018. Oikaisuvaatimus jätetään tutkimatta, koska sitä ei ole toimitettu Vantaan kaupungille oikaisuvaatimusohjeissa esitetyn 14 päivän määräajan kuluessa.

Tekninen lautakunta 21.8.2018 § 8

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittelyosassa mainituilla perusteilla jättää oikaisuvaatimus tutkimatta apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilän viranhaltijapäätöksestä 12.4.2018 § 27.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
Oikaisuvaatimus

Täytäntöönpano: ote oikaisuvaatimuksen tekijälle

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen.

Lisätiedot:
Sari Lindqvist p. 043 8248 369, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

[redacted]
Kukinkuja [redacted]
01620 Vantaa

Vantaan kaupunki, Kirjaamo
Asematie 7
01300 Vantaa

11. 06. 2018
Dnro VO/10595/02.03.00.00/2018

Valitus vuokrankorotusta koskevasta viranhaltijapäätöksen toimeenpanoon liittyvien virheiden oikaisemiseksi

Vaatimukset:
Vuokrankorotus on kumottava perusteettomana, koska se ei perustu apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilän 12.04.2018 tekemään viranhaltijapäätökseen § 27/2018 ja vuokrankorotuksessa on noudatettava kyseistä Hannu Penttilän päätöstä.

Perustelut:
Kyseisessä Vantaan apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilän 12.04.2018 tekemän viranhaltijapäätöksen perusteella vuokra on määriteltävä ottaen huomioon:

1. Asuntomme kokoon perustuva uusi perusvuokra, joka on kaksiossa 57,5 m2 - 14,21 €/m2/kk.

2. Asuntomme sijaintiin Martinlaaksossa perustuva aluekerroin, joka on 0,92.

3. Asuntomme 45 vuoden ikään perustuva kuntokerroin, joka on 0,90-0,95. Huoneistomme kohdalla kuntokertoimena tulisi käyttää näitäkin alempia kertoimia, koska asunnossa ei ole suoritettu perusparannuksia.

4. Edellä mainituilla perusteilla laskettuna asuntomme vuokran tulisi olla seuraavaan laskelmaan perustuen enintään 676,54 €/kk:

Asunnon koko	57,5 m2
Perusvuokra	14,21 €/m2/kk
Kuukausivuokra	817,08 €/kk
Martinlaakson aluekerroin	0,92
	751,71 €/kk
Kuntokerroin enintään	0,90
	676,54 €/kk

Vantaalla 05.06.2018

[redacted]

[redacted]

9 § Oikaisuvaatimuspyyntö apulaiskaupunginjohtajan viranhaltijapäätökseen §27/ 2018 /HP

VD/10595/02.03.00.00/2016
PW/PS/SL

Oikaisuvaatimusta on haettu maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilän 12.4.2018 tekemään päätökseen §27/2018 palvelussuhdeasuntojen vuokraperusteiden vahvistamisesta. Oikaisuvaatimus on jätetty 8.6.2018.

Oikaisua päätettyyn vuokran tasokorotukseen Kielotiellä sijaitsevasta asunnosta Tikkurila, haetaan lähinnä asunnon huonoon kuntoon liittyvistä syistä, joita oikaisuvaatimuksen tekijän mielestä ei ole huomioitu asunnon vuokran tasokorotuksessa.

Talo on vuonna 1952 rakennettu kolmikerroksinen ja 12 huoneistosta koostuva kerrostalo, joka on alun perin rakennettu alueen opettajien asuntolaksi. Rakennus sijaitsee kävelyetäisyydellä Tikkurilan keskustan palveluista. Tikkurilan aluekertoimena käytetään kerrointa 1,05, joka on KTI Kiinteistötieto Oy:ltä saadun Vantaan asuntomarkkinoita käsittelevän aineiston perusteella määritetty alueen markkinavuokria mukailevaksi. Kielotien rakennuksen kuntokertoimeksi on määritetty 0,95, jota käytetään rakennuksissa, joiden rakennus- tai peruskorjausajakohdasta on kulunut yli 35 vuotta ja huoneistossa ja rakennuksessa on löydettävissä selkeitä puutteita. Kerroin koskee koko asuntokohteen huoneistokantaa.

Esim. Vuokraovi.com -palvelun vuonna 2017 julkaisemien ilmoitusten mukaan Tikkurilan alueella yksiöiden keskimääräinen neliövuokra oli 23 eur/m2 ja kaksioiden 18,20 eur/m2. Tilastokeskuksen tilaston mukaan vapaarahoitteisten yksiöiden vuokrat vuoden 2018 ensimmäisen neljänneksen ajalta olivat 19,11 eur/m2, kaksioiden 15,92 eur/m2. Kielotiellä sijaitsevien kyseessä olevien asuntojen yksiöiden neliövuokra on 1.1.2019 voimaan tulevan palvelussuhdeasuntojen vuokrien tasokorotusten jälkeen 16,56 eur/m2 ja kaksioiden neliövuokra 14,30 eur/m2.

Koska palvelussuhdeasuntojen vuokrataso tasokorotuksen jälkeen on yhä alhaisempi kuin alueen markkinavuokrataso ja vuokratason määrittelyssä on käytetty kuntokerrointa, joka huomioi huoneistojen ja rakennuksen kunnon, on esitetty tasokorotus kohtuullinen.

Tekninen lautakunta 21.8.2018 § 9

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittelyosassa mainituilla perusteilla hylätä oikaisuvaatimus apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilän viranhaltijapäätöksestä 12.4.2018 § 27.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Oikaisuvaatimus

Täytäntöönpano: ote oikaisuvaatimuksen tekijälle

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot: Sari Lindqvist p. 043 8248 369, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo
Saapunut: 8.6.2018
Dnro VD/10595/02.03.00.00/2016

Iivonen Jaana

Lähettäjä: [redacted]
Lähetetty: 8. kesäkuuta 2018 12:48
Vastaanottaja: YHT Kirjaamo
Aihe: Oikaisuvaatimus

Vuokrat ovat nousemassa kohtuuttoman paljon Kielotie 42:ssa ja varsinkin ottaen huomioon asuntojen kunnon ja niiden tarkoituksen työsuhdeasuntoina, vuoran korotus on mielestäni kohtuuton. Talo rakennettu 1952 ja lattiat narisee samaa ikäluokkaa muovimaton alla, pistorasioita on haikosti kkun ei silloin 50-luvulla sähköiä laitteita niin paljon ollut joten asunnon sisustukseen olennaisena osana pakostakin kuuluvat jatkojohdot. Jääkaappimme on pieni vaikka väittettiinkin sen olevan kahdelle mitoitettu (!!) siinä ei ole pakastinta vaan pieni pakastelokero ja se on hyvin ahdas. Parvekeesta lohkeilee maalit ja se on hyvin pieni, parvekkeen ovi myös jäykkä ja kiero josta varsinkin talvella tunkee kylmää ilmaa oven raosta sisälle. Parvekkeen oven vierestä onkin tästä syystä maali lohkeillut. Muitakin pikkuvikoja asunnossa on jotka ikäänkuin kuuluvat "vuosikertaan" mutta joiden pitäisi vaikuttaa vuokraan sitä alentavasti eikä niin että neliövuokra nousee kaupungin asunnoisaa yksityisen tasolle tai että vanhasta asunnosta saa maksaa uuden veroisen hinnan.

[redacted]
Kielotie 42
01300 Vantaa

10 § **Oikaisuvaatimuspyyntö apulaiskaupunginjohtajan viranhaltijapäätökseen §27/ 2018 /HP**

VD/10595/02.03.00.00/2016
PW/PS/SL

Oikaisuvaatimusta on haettu maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilän 12.4.2018 tekemään päätökseen §27/2018 palvelussuhdeasuntojen vuokraperusteiden vahvistamisesta. Oikaisuvaatimus on jätetty 7.6.2018.

Oikaisua päätettyyn vuokran tasokorotukseen Kielotiellä sijaitsevaan asuntoon, Tikkurila, haetaan seuraavista syistä:
- vuokrankorotuksen uudelleen tarkastelu
- vuokrakulujen saaminen kohtuulliseksi
- vuokran korotuksen jaksottaminen pidemmälle aikavälille

Talo on vuonna 1952 rakennettu kolmikerroksinen ja 12 huoneistosta koostuva kerrostalo, joka on alun perin rakennettu alueen opettajien asuntolaksi. Rakennus sijaitsee kävelyetäisyydellä Tikkurilan keskustan palveluista. Tikkurilan aluekertoimena käytetään kerrointa 1,05, joka on KTI Kiinteistötieto Oy:ltä saadun Vantaan asuntomarkkinoita käsittelevän aineiston perusteella määritetty alueen markkinavuokria mukailevaksi. Rakennuksen kuntokertoimeksi on määritetty 0,95, jota käytetään rakennuksissa, joiden rakennus- tai peruskorjausajakohdasta on kulunut yli 35 vuotta ja huoneistossa ja rakennuksessa on löydettävissä selkeitä puutteita. Kerroin koskee koko asuntokohteen huoneistokantaa.

Esim. Vuokraovi.com -palvelun vuonna 2017 julkaisemien ilmoitusten mukaan Tikkurilan alueella yksiöiden keskimääräinen neliövuokra oli 23 eur/m2 ja kaksioiden 18,20 eur/m2. Tilastokeskuksen tilaston mukaan vapaarahoitteisten yksiöiden vuokrat vuoden 2018 ensimmäisen neljänneksen ajalta olivat 19,11 eur/m2, kaksioiden 15,92 eur/m2. Kyseessä olevien asuntojen yksiöiden neliövuokra on 1.1.2019 voimaan tulevan palvelussuhdeasuntojen vuokrien tasokorotusten jälkeen 16,56 eur/m2 ja kaksioiden neliövuokra 14,30 eur/m2.

Vantaan kaupungin päättämä tasokorotus on vuositasolla korkeintaan 15 %. Mikäli laskettu tasokorotus on suurempi kuin 15 %, toteutetaan tasokorotus useampana vuonna tehtävillä vaiheittaisilla korotuksilla. Vuokralaisia, vuokranantajia, välittäjiä ja isännöintiä edustavat järjestöt ovat yhdessä laatineet Hyvä vuokratapa -ohjeistuksen, jonka mukaan tasokorotus ei saa vuosittain ylittää 15 % muutoin kuin tilanteissa, joissa tehdään vuokrattavan kohteen vuokra-arvoa merkittävästi kohottavia korjauksia.

Koska palvelussuhdeasuntojen vuokrataso tasokorotuksen jälkeen on alhaisempi kuin alueen markkinavuokrataso, vuokratason määrittelyssä on käytetty kuntokerrointa, joka huomioi huoneistojen ja rakennuksen kunnon ja tasokorotukset toteutetaan Hyvä vuokratapa -ohjeistuksen mukaisesti, on esitetty tasokorotus kohtuullinen.

Tekninen lautakunta 21.8.2018 § 10

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittelyosassa mainituilla perusteilla hylätä oikaisuvaatimus apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilän viranhaltijapäätöksestä 12.4.2018 § 27.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite
- Oikaisuvaatimus

Täytäntöönpano: ote oikaisuvaatimuksen tekijälle

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen.

Lisätiedot:
Sari Lindqvist p. 043 8249 369, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNKI
Kirjaamo
SAAPUNUT 07. 06. 2018
Dnro VD/11063/10.04.02.01/2017

7.6.2018

Oikaisuvaatimus Kielotie 42 [redacted] vuokrankorotukseen Vantaan tekniselle lautakunnalle.

Viranhaltijapäätös §27/2018.

Oikaisuvaatimus on osoitettu vuokramuutosasiakirjaan. Sopimusnumero on 4844.

Vaatimus

Vuokrankorotuksen uudelleen tarkastelu. Vuokrakulujen saaminen kohtuulliseksi. Vuokran korotuksen jaksottaminen pidemmälle aikavälille.

Perustelut

Jouduin muutamaan edellisestä asunnostani asunnon purun vuoksi. Muutin 4.1.2018 Kielotie 42 [redacted] asuntoon. Toukokuussa sain tiedotteen vuokrankorotuksesta, joka korottaa vuokrani 225e puolentoista vuoden kuluttua (1.1.2021 alkaen). Lisäksi palkastani pidätetään asuntoetu. Mikäli asunnon vuokraa ei ole aiempina vuosina korotettu, ei mielestäni sitä tulisi korottaa näin paljon kerralla. Minulla olisi ollut mahdollisuus hakea myös Vantaan kaupungin vuokra-asuntoa, mutta päädyin tilakeskuksen omistamiin asuntoihin.

Samalla alueella olevat Vantaan kaupungin vuokra-asunnot ovat huomattavasti edullisempia. Vertailukohteena pitäisi olla tämä asuntokanta, eikä markkinavuokriin vertaaminen. Kysymyksessä on kuitenkin työsuhdeasunto. Esimerkiksi Veturikuja 9:ssä sijaitseva työsuhdeasunto on muutettu muutama vuosi sitten VAV :in vuokra-asunnoksi. Miten kaupungin sitoutuminen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen toiminnassa ja päätöksenteossa ilmenee?

Toimin päiväkodissa lastenhoitajana, täten tulotasoni on matala. Kuten tiedetään palkkakehitys ei ole samassa suhteessa nousujohteinen, kuin tämä vuokrankorotus. Muutoksen myötä puolet tulevasta palkasta menee asumismenoihin. Käsittääkseni nämä tilakeskuksen edulliset työsuhdeasunnot ovat aiemmin suunnattu juuri pienipalkkaisille.

Onko Vantaan kaupungilla mahdollista järjestää asuntoja asukkaille, jotka eivät pysty suorittamaan tulevia korotuksia? Miten työnantaja suhtautuu mahdollisiin pääkaupunkiseudun muihin kuntiin siirtyviin työntekijöihin?

[redacted]

Tulevat asumiskorotukset ovat liian korkeita, eivätkä vastaa hyvää vuokra tapaa.

Vuokra ei kuitenkaan saa ilman erityistä syytä olennaisesti ylittää samalla alueella sijaitsevien, samanarvoisten ja samaan tarkoitukseen käytettävien huoneistojen vuokraa (kuluttajaliito).

Vantaalla 7.6.2018

Paikka ja aika

[redacted]

[redacted]

Kielotie 42 [redacted]

01300 Vantaa

[redacted]

Liitteet:

Vuokrasopimus

Vuokramuutosasiakirja

11 § **Oikaisuvaatimuspyyntö apulaiskaupunginjohtajan viranhaltijapäätökseen §27/ 2018 /HP**

VD/10595/02.03.00.00/2016
PW/PS/SL

Oikaisuvaatimusta on haettu maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilän 12.4.2018 tekemään päätökseen §27/2018 palvelussuhdeasuntojen vuokraperusteiden vahvistamisesta. Oikaisuvaatimus on jätetty 8.6.2018.

Oikaisua päätettyyn vuokran tasokorotukseen Kielotiellä sijaitsevaan asuntoon Tikkurila, haetaan seuraavista syistä:
- rakennuksen kunto
- tasokorotettujen vuokrien suhde markkinavuokriin
- asunnon tasokorotettu vuokra

Tasokorotuksissa on huomioitu pelkästään vuokraan kohdistuva muutos. Mahdollisia erilliskorvauksia tai vesimaksuja ei ole sisällytetty vuokran tasokorotukseen. Pysäköintipaikat eivät ole maksullisia.

Talo on vuonna 1952 rakennettu kolmikerroksinen ja 12 huoneistosta koostuva kerrostalo, joka on alun perin rakennettu alueen opettajien asuntolaksi. Rakennus sijaitsee kävelyetäisyydellä Tikkurilan keskustan palveluista. Tikkurilan aluekertoimena käytetään kerrointa 1,05, joka on KTI Kiinteistötieto Oy:ltä saadun Vantaan asuntomarkkinoita käsittelevän aineiston perusteella määritetty alueen markkinavuokria mukailevaksi. Rakennuksen kuntokertoimeksi on määritetty 0,95, jota käytetään rakennuksissa, joiden rakennus- tai peruskorjausajakohdasta on kulunut yli 35 vuotta ja huoneistossa ja rakennuksessa on löydettävissä selkeitä puutteita. Kerroin koskee koko asuntokohteen huoneistokantaa.

Esim. Vuokraovi.com -palvelun vuonna 2017 julkaisemien ilmoitusten mukaan Tikkurilan alueella yksiöiden keskimääräinen neliövuokra oli 23 eur/m2 ja kaksioiden 18,20 eur/m2. Tilastokeskuksen tilaston mukaan vapaarahoitteisten yksiöiden vuokrat vuoden 2018 ensimmäisen neljänneksen ajalta olivat 19,11 eur/m2, kaksioiden 15,92 eur/m2. Kielotien kyseessä olevien asuntojen yksiöiden neliövuokra on 1.1.2019 voimaan tulevan palvelussuhdeasuntojen vuokrien tasokorotusten jälkeen 16,56 eur/m2 ja kaksioiden neliövuokra 14,30 eur/m2.

Vantaan kaupungin päättämä tasokorotus on vuositasolla korkeintaan 15 %. Mikäli laskettu tasokorotus on suurempi kuin 15 %, toteutetaan tasokorotus useampana vuonna tehtävillä vaiheittaisilla korotuksilla. Vuokralaisia, vuokranantajia, välittäjiä ja isännöintiä edustavat järjestöt ovat yhdessä laatineet Hyvä vuokratapa -ohjeistuksen, jonka mukaan tasokorotus ei saa vuosittain ylittää 15 % muutoin kuin tilanteissa, joissa tehdään vuokrattavan kohteen vuokra-arvoa merkittävästi kohottavia korjauksia.

Tehty tasokorotus koskee palvelussuhdeasunnoiksi tyypitettyjä asuntoja. Mikäli asunto on vuokrattu muulle kuin palvelussuhteessa olevalle, on vuokralaisen vuokraan lisätty 10 %. Tällä lisäyksellä huomioidaan palvelussuhteessa olevien mahdollista asuntoetua, josta vuokralainen maksaa veroa. Edellä mainittu käytäntö koskee oikaisuvaatimuksen tekijän asunnon Kielotiellä vuokrasopimusta.

Koska palvelussuhdeasuntojen vuokrataso tasokorotuksen jälkeen on yhä alhaisempi kuin alueen markkinavuokrataso, vuokratason määrittelyssä on käytetty kuntokerrointa, joka huomioi huoneistojen ja rakennuksen kunnon ja tasokorotukset toteutetaan Hyvä vuokratapa -ohjeistuksen mukaisesti, on esitetty tasokorotus kohtuullinen.

Tekninen lautakunta 21.8.2018 § 11

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittelyosassa mainituilla perusteilla hylätä oikaisuvaatimus apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilän viranhaltijapäätöksestä 12.4.2018 § 27.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite
- Oikaisuvaatimus

Täytäntöönpano: ote oikaisuvaatimuksen tekijälle

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:
Sari Lindqvist 043 8278 369, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNKI
Kirjaamo
SAAPUNUT 08. 06. 2018
Dnro VD/10595/02.03.00.00 /2016

OIKAISUVAATIMUS

VANTAAN TEKNINEN LAUTAKUNTA

Asumme Kielotie 42[redacted] ja olemme löytäneet muutamia puutteita vuokran korotus vaateista.
Ensinnäkin: haluaisimme tietää mistä nämä summat jotka on mainittu Vuokranmuutos asiakirjassa pitävät sisällään. Onko koko sopimus vain pelkkä tuleva vuokra vai onko siihen jo laskettu tulevat vesimaksut ja meillä saunamaksu?
Varustetasosta johtuvissa korotuksissa ja alennuksissa on mainittu esim. parveke niin sitähän meillä ei ole eikä myöskään pihaa, sillä huoneistoon on vain 1 (yksi) ovi ja se on rappukäytävään. Erilliskorvauksissa mainitaan myös autopaikka. Meillä ei ole lämpötolppia, joten on kohtuutonta veloittaa pelkästä asfaltista sillä silloinhan voin siirtää autoni kadun varrelle.
Kuntokerroin: tässä mainitaan, että kerroin arvioidaan kokonaisvaltaisesti asuntokohteittain koskemaan koko asuntokohteen asuntokantaa sekä samaan ikäryhmään kuuluvissa kohteissa laadullista vaihtelua. Miten asia on todennettu? Onko asuntoihin tehty kuntotarkastuksia ja jos on niin milloin? Ainakaan meille ei ole tehty, mutta jos on tehty niin milloin, sillä emme ole saaneet siitä mitään tietoa ja näin ollen asia on tehty väärin perustein meille ilmoittamatta, sillä vuokranantaja ei saa tulla vuokralaisen asuntoon ilmoittamatta syytä. Vai onko kuntotarkastus tehty ikkunan kautta mikä on sula mahdottomuus.
Koko kiinteistön kunto huomioiden jo pelkästään silmämääräisesti näkee, ettei kiinteistö enää ole hyvässä kunnossa ei sisältä eikä ulkoa. Ainoa asia mikä talossa on kunnossa on tiilikatto mikä uusittiin n.15 vuotta sitten. Esim. ikkunat ovat siinä kunnossa, ettei niitä kohta kannata enää kunnostaa vaan uusien hankinta tulisi edullisemmaksi. Nehän maalattiin ulkopuolelta n. 10 v sitten todella surkeasti niin, ettei niitä kaikissa asunnoissa edes saa kunnolla auki. Asunnoissa on kaikissa jotain huomauttamista matot 40 v vanhoja haisee eikä saa puhtaaksi, keittiönkaapit ovat vuodelta 1980 jne. Josta taas päästään kysymykseen että talohan on suojeltu museoviraston toimesta (vai ei ?) joten eikö talosta tulisi pitää huolta.
Uudet vuokrat on määritelty KTI Kiinteistötieto Oy:ltä saatujen tietojen perusteella. Miksi? Käytyäni kyseisillä sivuilla törmäsin taulukko viidakkoon ja jos haluaa tarkempaa tietoa niin siitä pitää maksaa. Näin ollen olisi hyvä että tietäisimme mistä korotukset tulee, numeroina ei taulukkona! Eikö Tilastokeskukselta kuitenkin saisi sen puolueettoman kannan. Tilastokeskuksen mukaan Vantaa 1 alueella hinnat eivät ole nousseet niinkuin olette antaneet ymmärtää. Näistä liitteitä. Ymmärsin että vuokrista vähennetään 20% ja siitä muodostuu uudet vuokrat. Näin ollen tulevien vuokrien tulisi olla pienemmät kuin olette ilmoittaneet.
Tämä päätöspöytäkirja on yleisesti nähtävillä.
Pitäisikö Vantaalaisten asukkaiden koko ajan tiirailla mitä päätöksiä päämme menoksi on suunnitteilla. Noudimme postista kyseisen kirjekuoren 28.05.2018 jolloin vasta tiesimme kyseisestä päätöspöytäkirjasta joka oli päivätty päivämäärälle 18.04.2018. Viittaan tällä siihen, että onko ollut tarkoitus etteivät asukkaat pääsisi vaikuttamaan vuokrankorotusten suuruuteen kun siitä näin ilmoitetaan vaivihkaan. Tuntuu kuin Kaupunkiamme johtaisivat yksinvaltiaat joiden päätöksiin kukaan ei saisi vaikuttaa. Nyt jää sellainen tunne, että Tilakeskus ei välitä vaikka vuokrat nousevatkin kohtuuttomasti lähi vuosina. Mutta olisiko mitenkään mahdollista jos vuokrankorotukset jäävät voimaan sellaisenaan harkittaisiin niiden porrastamista vaikka seuraavina 5-6 vuotena 50€/vuosi eikä nyt mainittuja 100€ luokkaa/vuosi. Tällä ei aiheutettaisi vuokralaisille kohtuutonta asumiskulujen nousua vaan elämiseen jäisi kohtuullisesti tuloja ja voisi paremmin varautua tuleviin vuokran korotuksiin. Sillä tästä herää kysymys miksi vuokria korotetaan nyt näin paljon näin lyhyessä ajassa? Onko kenties kiinteistöön suunnitteilla perusparannusta.
Luultavasti ei...
Korotuksista: miksi meillä on niitä 3 vuotena peräkkäin kun melkein kaikilla muilla on vain 2. Ja millä perusteella meillä vuokra nousee yli 55% kun suurimmalla osalla alle 40%.

[redacted]

12 § Vantaan vesihuollon HSY:n toiminta-alueen 2018 hyväksyminen

VD/10414/00.04.01/2015
HW/MOra/AA

Vantaan kaupungin 1.6.2017 voimaan astuneen hallintosäännön mukaan tekninen lautakunta tehtäväalueellaan päättää kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelmista ja toiminta-alueesta. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY on kirjeellään 12.4.2018 pyytänyt Vantaan kaupungilta HSY:n vesihuollon toiminta-alue-ehdotuksen 2018 saattamista hyväksymiskäsittelyyn.

Vesihuoltolain (2014/681) mukaan kunta hyväksyy alueellaan toimivalle vesihuoltolaitokselle toiminta-alueen ja tarvittaessa muuttaa hyväksyttyä toiminta-aluetta vesihuoltolaitoksen esityksestä. Ennen päätöksentekoa kunnan tulee tiedottaa asiasta riittävässä laajuudessa, pyytää toiminta-alueen muutoksesta lausunto valvontaviranomaiselta ja antaa muutoksen kohteina olevien kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi.

Päivityksen lähtökohtana on ollut voimassa oleva vuoden 2017 HSY:n vesihuollon toiminta-alue, siinä esitetyt laajentumisehdotukset vuodelle 2018 ja kaupungeilta saadut tiedot toiminta-alueen laajentumisesta vuosille 2019-2020. Samalla vuoden 2017 toiminta-alueeseen on tehty tarkistuslaajennuksia ja tarkistussupistuksia. Muutokset eivät edellytä vesihuollon palveluiden järjestämisen uudelleen arviointia. Supistettavilla alueilla sijaitsevat HSY:n vesihuoltoverkostoihin liittyneet kiinteistöt jatkavat HSY:n toiminta-alueen ulkopuolisina asiakkaina.

Vuoden 2018 HSY:n vesihuollon toiminta-alue muodostuu pääasiassa kiinteistöistä, jotka sijaitsevat alle 20 metrin päässä liittymiskelpoisesta vesijohdosta ja jätevesiviemäristä. Toiminta-aluekartalla on esitetty myös yli 20 m etäisyydellä vesijohdosta tai jätevesiviemäristä sijaitsevia kiinteistöjä. Näiden toiminta-alueeseen kuulumisen arvioinnissa ja liittämiskohdan osoittamisessa noudatetaan sanallisessa määrittelyssä esitettyjä periaatteita.

Toiminta-alue 2018 on rajattu 6.2.2017 voimassa olleiden kiinteistörajojen mukaan ja se koskee kyseisenä ajankohtana kiinteistörekisterissä olleita kiinteistöjä. Toiminta-alueeseen kuuluminen tulkitaan pääsääntöisesti kiinteistökohtaisesti karttatarkasteluna. Mikäli kiinteistörajat ovat muuttuneet kyseisen ajankohdan jälkeen tai uusia kiinteistöjä on rekisteröity, kyseisten kiinteistöjen kuuluminen toiminta-alueeseen arvioidaan erikseen sanallisen määrittelyn mukaan. Tulkintatilanteessa sanallinen määrittely toiminta-alueeseen kuuluvista kiinteistöistä on suhteessa karttaan määräävä.

Osa kiinteistöistä on rajattu kuulumaan toiminta-alueeseen vain osittain. Toiminta-aluepäätös koskee näiden kiinteistöjen osalta vain sitä osaa kiinteistöstä, joka on rajattu kuuluvaksi toiminta-alueeseen. Toiminta-alueeseen kuuluvista kiinteistöistä on laadittu digitaalisessa muodossa oleva karttaesitys, joka on päätöksenteon jälkeen tarkasteltavissa HSY:n karttapalvelussa.

Kaupungininsinööri on 4.5.2018 päätöksellään 84/2018 päättänyt asettaa Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY:n pyynnön mukaisesti HSY:n vesihuollon toiminta-alue-ehdotuksen 2018 julkisesti nähtäville ja pyytää tarvittavat lausunnot. Kuntatekniikan keskus on pyytänyt lausunnot Uudenmaan ELY-keskukselta, Vantaan kaupungin ympäristökeskukselta ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselta. Lisäksi asiasta on kuulutettu kaupungin kuulutuskäytännön mukaan ja toiminta-alue on ollut yleisesti nähtävillä Tikkurilan, Korson ja Myyrmäen Vantaa-infoissa sekä Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Kielotie 13, 9.5.-27.5.2018 välisenä aikana.

Lausunnot ja muistutukset
Määräaikaan mennessä asiasta on jätetty seuraavat lausunnot ja muistutukset.

Vantaan kaupungin ympäristökeskus toteaa lausunnossaan, että kiinteistön kuuluminen vesihuollon toiminta-alueeseen määräytyy toiminta-alueen karttaesityksen ja sanallisen määrittelyn perusteella. Karttaesitys ja sanallinen määrittely täydentävät toisiaan. Karttaesitys määrittelee ensisijaisesti kiinteistön kuulumisen toiminta-alueeseen. Epäselvät tilanteet ratkaistaan sanallisen määrittelyn mukaan. Uusi sanallinen määrittely on selkeä ja se antaa hyvät lähtökohdat tarkasteltaessa kiinteistön kuulumista toiminta-alueeseen epäselvissä tilanteissa.

Ympäristökeskus oli mukana Vantaan vesihuollon kehittämissuunnitelman 2017-2026 valmistelussa. Kehittämissuunnitelmassa tärkeimmiksi vesihuollon kehittämisalueiksi määritettiin Kiilan ja Katriinan alueet. Alueet on huomioitu toiminta-alueen alustavissa muutoksissa 2018 - 2026.

Riipilän pohjoisosa sekä Havukosken Rosenlund ovat olleet mukana aikaisemmassa kehittämissuunnitelmassa, mutta eivät ole mukana vuosien 2017 ja 2018 vahvistetulla toiminta-alueella. Riipilän pohjoisosa on ollut mukana uuden kehittämissuunnitelman 2017 - 2026 priorisointitarkastelussa, ja se on merkitty vesihuollon selvitysalueeksi. Ympäristökeskuksen saamien tietojen mukaan Rosenlundin asemakaavoittamisesta ja vesihuollon toteuttamisesta on käyty pitkällisiä neuvotteluja. Vesihuollon kehittämissuunnitelmassa 2017 - 2026 Rosenlund on esitetty selvitysalueeksi. Rosenlundissa on lyijyllä pilaantuneita maita ja lisäksi kaivovesissä on erittäin korkeita radonpitoisuuksia, joten on tärkeää, että alueelle toteutetaan vesihuolto. Myös Reunan, Vestran, Nygårdsin ja Bisajärventien alueet ovat mukana 2017-2026 kehittämissuunnitelmassa ja näidenkin alueiden vesihuollon toteuttaminen mahdollisimman pian on tärkeää.

Lopuksi ympäristökeskus toteaa, että toiminta-alueen laajenemissuunnitelma painottuu voimakkaasti uusille rakennettaville alueille, eikä vanhoille asuinalueille, joissa esiintyy vedenlaatuongelmia ja ympäristöhaittoja. HSY:n tulee jatkossa varata myös vanhojen, kehittämistä vaativien alueiden verkostojen laajentamiseen riittävästi määrärahoja.

Kuntatekniikan keskus toteaa vastauksenaan, että aiemmissa vesihuollon kehittämissuunnitelmissa esiin nousseet alueet otetaan jatkossa mahdollisuuksien mukaan huomioon suunniteltaessa alueiden kehittämistä.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ei antanut lausuntoa.

Uudenmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus toteaa, että sillä ei ole lausuttavaa Vantaan vesihuollon toiminta-alueesta 2018.

Tekninen lautakunta 21.8.2018 § 12

Kaupungininsinöörin esitys:
Päätetään, että
a) HSY:n vesihuollon toiminta-alue vuodelle 2018 (kartta) hyväksytään esitetyssä muodossa. Sanallinen määrittely täsmentää toiminta-aluekarttaa tulkintatilanteissa.
b) merkitään tiedoksi ehdotus alustavasta toiminta-alueen muutoksesta vuosille 2018-2020
c) velvoitetaan HSY toimittamaan digitaalinen toiminta-alueen rajaus Vantaan kaupungille karttapalvelussa julkaistavaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Kartta HSY:n vesihuollon toiminta-alue 2018, Vantaan kaupunki
- HSY:n vesihuollon toiminta-alueen sanallinen määrittely
- Kartta HSY:n vesihuollon toiminta-alue 2018-2020, muutokset (tiedoksi)
- Kartta HSY:n vesihuollon toiminta-alueen alustavista muutoksista 2018-2026 (taustamateriaali tiedoksi)
- Kartta Vantaan vesihuollon toiminta-alueista ja vedenjakelualueista (taustamateriaali tiedoksi)

Täytäntöönpano: Kuntatekniikan keskus

Muutoksenhakuohje: 6.2. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
suunnitteluinsinööri Antti Auvinen, puh 040 865 3696, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

HSY:n vesihuollon toiminta-alueen sanallinen määrittely

12.3.2018

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster
Helsinki Region Environmental Services Authority

LIITE: Tekninen lautakunta 21.08.2018 / 12 §

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Opastinsilta 6 A
00520 Helsinki
puhelin 09 156 11
faksi 09 1561 2011
www.hsy.fi

Sisällysluettelo

1 HSY:n vesihuollon toiminta-alueeseen kuuluvat kiinteistöt 4

2 Toiminta-alueen rajausperiaatteet 4

2.1 Vesihuollon järjestämisvelvollisuus 4

2.2 Liittymiskelvottomat johdot 4

2.3 Kiinteistörajojen mukainen rajaustapa 5

2.4 Yleisten alueiden kiinteistöt 5

3 Toiminta-aluepäätöksen oikeusvaikutukset 5

3.1 Kokonaisuudessaan toiminta-alueeseen kuuluvat kiinteistöt 5

3.2 Osittain toiminta-alueeseen kuuluvat kiinteistöt 5

3.3 Toiminta-alueen ulkopuolella sijaitsevat kiinteistöt 6

4 Toiminta-alueeseen kuulumisen tarkastelu epäselvissä tilanteissa 6

4.1 Muuttuneet kiinteistörajat 6

4.2 Liittymiskelpoisista johdoista kaukana sijaitsevat kiinteistöt ..... **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**

4.3 Muut epäselvät tilanteet 7

Liite 1: Toiminta-alueeseen kuulumisen tarkastelun ja liittämiskohdan osoittamisen prosessi 8

Liite 2: Esimerkkejä toiminta-alueen tulkinnasta kiinteistörajojen muuttuessa 9

1 HSY:n vesihuollon toiminta-alueeseen kuuluvat kiinteistöt

Vesihuollon toiminta-alueeseen kuuluvat kiinteistöt on määritelty tässä sanallisessa määrittelyssä sekä sähköisessä muodossa olevassa karttaesityksessä, joka on tarkasteltavissa HSY:n karttapalvelussa (kartta.hsy.fi/). Tulosteet karttaesityksestä ovat toiminta-aluepäätöksen liitteenä.

Tämä sanallinen määrittely sisältää periaatteet, joita käytetään HSY:n vesihuollon toiminta-alueen määrittelyssä ja laajuuden tulkinnassa. Sekä toiminta-aluepäätös että sen sanallinen määrittely koskevat vesijohto- ja jätevesiviemäriverkostoja. Hulevesiviemäriverkostoa ja siihen liittymistä koskevat nykyisin omat, vesihuoltolain 3a luvun, säännökset.

Toiminta-alue on muodostettu kartta-aineistossa määritellyn ajankohdan voimassa olleiden kiinteistörajojen mukaan ja se koskee tuolloin kiinteistörekisterissä olleita kiinteistöjä. Mikäli kiinteistörajat ovat muuttuneet kyseisen ajankohdan jälkeen (esimerkiksi tonttien lohkomisen seurauksena), kuuluvat lähtökohtaisesti kaikki sellaiset rajoiltaan muuttuneet kiinteistöt toiminta-alueeseen, jotka sijoittuvat edelleen toiminta-aluerajauksen sisäpuolelle. Rajoiltaan muuttuneiden kiinteistöjen liittämiskohdan osoittamiseen sovelletaan jäljempänä kohdassa 4 määriteltyjä periaatteita.

Kiinteistön kuuluminen toiminta-alueeseen määräytyy karttaesityksen ja tämän sanallisen määrittelyn perusteella. Karttaesitys ja sanallinen määrittely täydentävät toisiaan. Karttaesitys määrittelee ensisijaisesti kiinteistön kuulumisen toiminta-alueeseen. On kuitenkin otettava huomioon, ettei karttaa päivitetä reaaliaikaisesti ja se voi suuresta aineistomäärästä johtuen sisältää teknisiä virheitä. Tällaisessa tapauksessa virheet korjataan vastaamaan sanallisen määrittelyn periaatteita. Epäselvät tilanteet ratkaistaan kohdan 4 mukaan.

2 Toiminta-alueen rajausperiaatteet

2.1 Vesihuollon järjestämisvelvollisuus

Toiminta-alue on muodostettu vesihuollon järjestämisvelvollisuuden sekä HSY:n vesihuoltoverkostojen sijainnin perusteella. Toiminta-alueeseen kuuluvat kiinteistöt, joilla on tarve vesihuoltolaitoksen huolehtimalle vesihuollolle sekä mahdollisuus liittyä verkostoon. Vesihuollon toiminta-alueeseen kuuluvista kiinteistöistä pääosa sijaitsee alle 20 metrin päässä liittymiskelpoisesta vesijohdosta ja jätevesiviemäristä. Vesihuollon järjestämisvelvollisuus ja vesihuollon tarve on otettu rajauksessa huomioon esimerkiksi käyttämällä hyväksi SYKE:n YKR-taajamatietoja.

2.2 Liittymiskelvottomat johdot

HSY:n vesijohto- ja viemäriverkostoista otettiin toiminta-aluetta muodostettaessa huomioon vain liittymiskelpoiset johdot eli johdot, joihin voidaan osoittaa kiinteistön liittämiskohta. Esimerkiksi kriittiset vesijohdot ja HSY:n pumppaamoiden paineviemärit ovat liittymiskelvottomia johtaja, sillä niihin ei voida osoittaa liittämiskohtia vedenjakelun ja jätevesiviemäröinnin toimintavarmuutta vaarantamatta.

Liittymiskelvottomia johtoja ovat esimerkiksi:

- Päävesijohdot ja pääviemärit eli vedenjakelu- ja viemäriverkoston putket, jotka muodostavat verkostojen toiminnallisen ”selkärangan”

- Tunnelit ja niissä olevat johdot
- HSY:n pumppaamoiden paineviemärit
- Vesihuoltolinjojen ja tontin välillä on liittymisen estävä kohde tai rakenne, esim. tie, rautatie, vesialue tms.
- Yksityiset johdot
- Suojaputkissa olevat johdot
- Kesävesijohdot
- Vesistöalueiden johdot
- Muiden vesilaitosten (esim. vesiosuuskunnat) johdot

2.3 Kiinteistörajojen mukainen rajaustapa

Suurin osa kiinteistöistä kuuluu toiminta-alueeseen kokonaisuudessaan riippumatta siitä, missä verkostoihin liitettävät rakennukset kiinteistöllä sijaitsevat. Vesihuoltolain mukaan vesihuoltolaitoksen velvoitteena on tuoda vesihuoltopalvelut kiinteistön välittömään läheisyyteen. Rakennusten sijaintia kiinteistön alueella ei oteta huomioon.

Suurten kiinteistöjen osalta kiinteistörajojen mukaan rajaamiseen on tehty poikkeuksia. Tarkoituksena on estää erityisesti kiinteistönhaltijan kannalta kohtuuttomat tilanteet. Verkostoista hyvin kaukana sijaitsevien kiinteistön osien jättäminen pois toiminta-alueesta on tarpeen selvyydenkin vuoksi. Lisäksi suurten kiinteistöjen sisällyttämisestä toiminta-alueeseen asemakaava-alueen ulkopuolella voi aiheutua vesihuoltolaitokselle kohtuuttomia tilanteita.

2.4 Yleisten alueiden kiinteistöt

Vesihuollon toiminta-alueeseen on sisällytetty myös yleisten alueiden kiinteistöjä, vaikka niitä ei olisikaan tarpeen liittää vesihuoltolaitoksen verkostoihin. Katualueet on pääasiallisesti sisällytetty toiminta-alueeseen. Sen sijaan valtion väyläkiinteistöt on jätetty toiminta-alueen ulkopuolelle, vaikka niiden läheisyydessä kulkisikin liittymiskelpoisia vesijohtoja tai jätevesiviemäreitä. Puistoista ja viheralueista osa kuuluu vesihuollon toiminta-alueeseen. Puistojen ja viheralueiden liittämisvelvollisuus tulkitaan kiinteistökohtaisesti kuten muidenkin kiinteistöjen.

3 Toiminta-aluepäätöksen oikeusvaikutukset

Kiinteistö kuuluu toiminta-alueeseen joko kokonaan tai osittain. Muut kiinteistöt ovat toiminta-alueen ulkopuolella. Kiinteistön rajaustapa voidaan tarkistaa toiminta-alueen karttaesityksestä.

3.1 Kokonaisuudessaan toiminta-alueeseen kuuluvat kiinteistöt

Mikäli kiinteistö on kokonaisuudessaan sisällytetty toiminta-alueen karttaesitykseen, koskee liittämisvelvollisuus koko kiinteistöä. Vesihuoltolaitoksen on huolehdittava vesihuoltopalvelut kiinteistölle ja osoitettava liittämiskohta kiinteistön välittömään läheisyyteen. Kiinteistö vastaa kiinteistön sisällä tarpeellisten vesihuoltolinjojen rakentamisesta.

3.2 Osittain toiminta-alueeseen kuuluvat kiinteistöt

Tulkinta on erilainen, jos vain osa kiinteistöstä sijaitsee toiminta-alueella. Tällöin liittämisvelvollisuus koskee vain sitä osaa kiinteistöstä, joka sijaitsee toiminta-alueella. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että mikäli

vesihuoltoa tarvitseva rakennus sijaitsee sillä kiinteistön osalla, joka kuuluu toiminta-alueeseen, on sen liityttävä vesihuoltoverkostoon.

3.3 Toiminta-alueen ulkopuolella sijaitsevat kiinteistöt

Vesihuoltolaitoksella ei ole vesihuollosta huolehtimisvelvollisuutta toiminta-alueensa ulkopuolella. Kiinteistöllä puolestaan ei ole liittymisvelvollisuutta verkostoihin. Liittyminen toiminta-alueen ulkopuolelta on HSY:n yleisten toimitusehtojen mukaan mahdollista. Toiminta-alueen ulkopuolelta liittyvien kiinteistöjen liittämiskohta voidaan osoittaa minne tahansa soveltuvaan paikkaan

4 Toiminta-alueeseen kuulumisen tarkastelu epäselvissä tilanteissa

Mikäli kiinteistön kuulumisessa toiminta-alueeseen on **epäselvyyksiä**, ratkaistaan kiinteistön kuuluminen toiminta-alueeseen jäljempänä kuvatuin periaattein. Alla kuvattuja menettelyjä ja arviointia käytetään vain silloin, kun liittyjällä, HSY:llä tai valvontaviranomaisella on toisistaan poikkeavat käsitykset kiinteistön kuulumisesta toiminta-alueeseen. Liitteessä 1 on kuvattu toiminta-alueeseen kuulumisen tarkastelun sekä liittämiskohdan osoittamisen prosessi.

4.1 Muuttuneet kiinteistörajat ja etäisyys verkostoista

Toiminta-alueella sijaitsevan kiinteistön (myös kiinteistörajoiltaan muuttuneen) sijaitessa hyvin kaukana verkostoista (esimerkiksi 40-50 metrin päässä), tarkistetaan onko kiinteistö rajautunut toiminta-alueeseen virheellisten tietojen perusteella. Mikäli on selvästi havaittavissa, että kiinteistö on rajautunut toiminta-alueeseen virheellisten tietojen perusteella, se tulkitaan toiminta-alueen ulkopuoliseksi kiinteistöksi. Virheellinen tieto voi olla esimerkiksi sellaisen johdon, johon ei voida osoittaa liittämiskohtaa, luokittelu liittymiskelpoiseksi johdoksi. Osa kiinteistöistä, kuten ns. takatontit, voivat sijaita toiminta-alueella, vaikka niiden etäisyys vesihuoltoverkostoista olisi merkittävästi enemmän kuin 20 metriä.

Toiminta-alue on määritelty kartta-aineistossa mainitun ajankohdan kiinteistörajojen mukaisesti. Mikäli toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen kiinteistörajat ovat tämän määritellyn ajankohdan jälkeen muuttuneet, kuuluvat toiminta-alueeseen ne muuttuneet kiinteistöt, jotka sijoittuvat edelleen kokonaisuudessaan toiminta-alueelle. Liitteessä 2 on kuvattu esimerkkejä toiminta-alueen laajuuden tulkinnasta kiinteistörajojen muuttuessa.

Kiinteistörajat voivat muuttua esimerkiksi tonttien lohkomisen seurauksena. Lohkottaessa emäkiinteistöstä lohkotaan yksi tai useampi uusi kiinteistö. Mikäli emäkiinteistö on sijainnut toiminta-alueella, myös uudet emäkiinteistön jakamisen seurauksena syntyvät kiinteistöt ovat toiminta-alueella. Mikäli kiinteistörajat muuttuvat siten, että jokin kiinteistö jää osin tai kokonaan toiminta-alueen karttaesityksen ulkopuolelle, ei kyseinen kiinteistö kuulu toiminta-alueeseen. Kiinteistön kuuluminen toiminta-alueeseen tarkastellaan seuraavan päivityskierroksen yhteydessä. Edellä kuvattua periaatetta sovelletaan kaikkiin muutoksiin, jotka vaikuttavat kiinteistörajoihin.

Yllä kuvatun tarkastelun perusteella toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen liittämiskohdan osoittamisen periaatteet määräytyvät sen perusteella, milloin lohkomista tai muuta vaikutuksiltaan vastaavaa toimenpidettä edeltävä tonttijako on hyväksytty. HSY:n yleisenä periaatteena on osoittaa liittämiskohta korkeintaan 20 metrin päähän toiminta-alueella sijaitsevan kiinteistön rajasta.

Tällaisten kiinteistöjen liittämiskohta osoitetaan seuraavin periaattein:

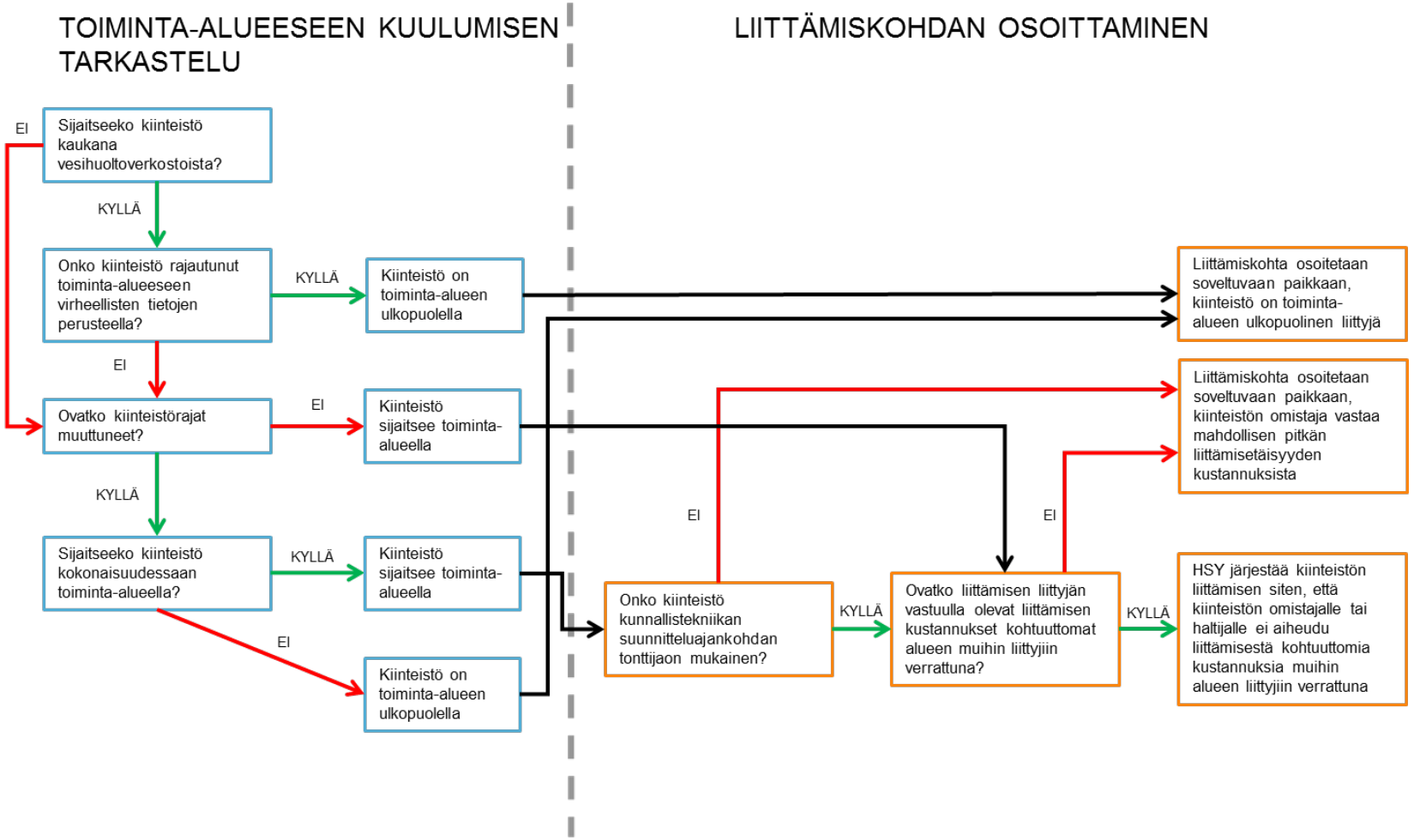
- Mikäli kiinteistö on muodostettu **ennen** tarkastelualueen kunnallistekniikan suunnitteluajankohtaa vahvistetun tonttijaon mukaan, HSY järjestää liittämiskohdan kiinteistön välittömään läheisyyteen (yleensä korkeintaan 20 metrin päähän), siten ettei liittämiskohdan sijainnista aiheudu kiinteistön omistajalle tai haltijalle kohtuuttomia kustannuksia muihin alueen kiinteistöihin verrattuna.

- Mikäli kiinteistö on muodostettu tarkastelualueen kunnallistekniikan suunnitteluajankohdan **jälkeen** vahvistetun tonttijaon mukaan, voidaan liittämiskohta osoittaa soveltuvaan kohtaan ja kiinteistön omistaja tai haltija vastaa kiinteistön liittämisen ylimääräisistä kustannuksista. Tässä tilanteessa liittämiskohta voidaan siis osoittaa kauemmas kuin noin 20 metrin päähän kiinteistön rajasta, sillä alueen kunnallistekniikkaa suunniteltaessa ei ole voitu ottaa huomioon myöhempiä muutoksia.

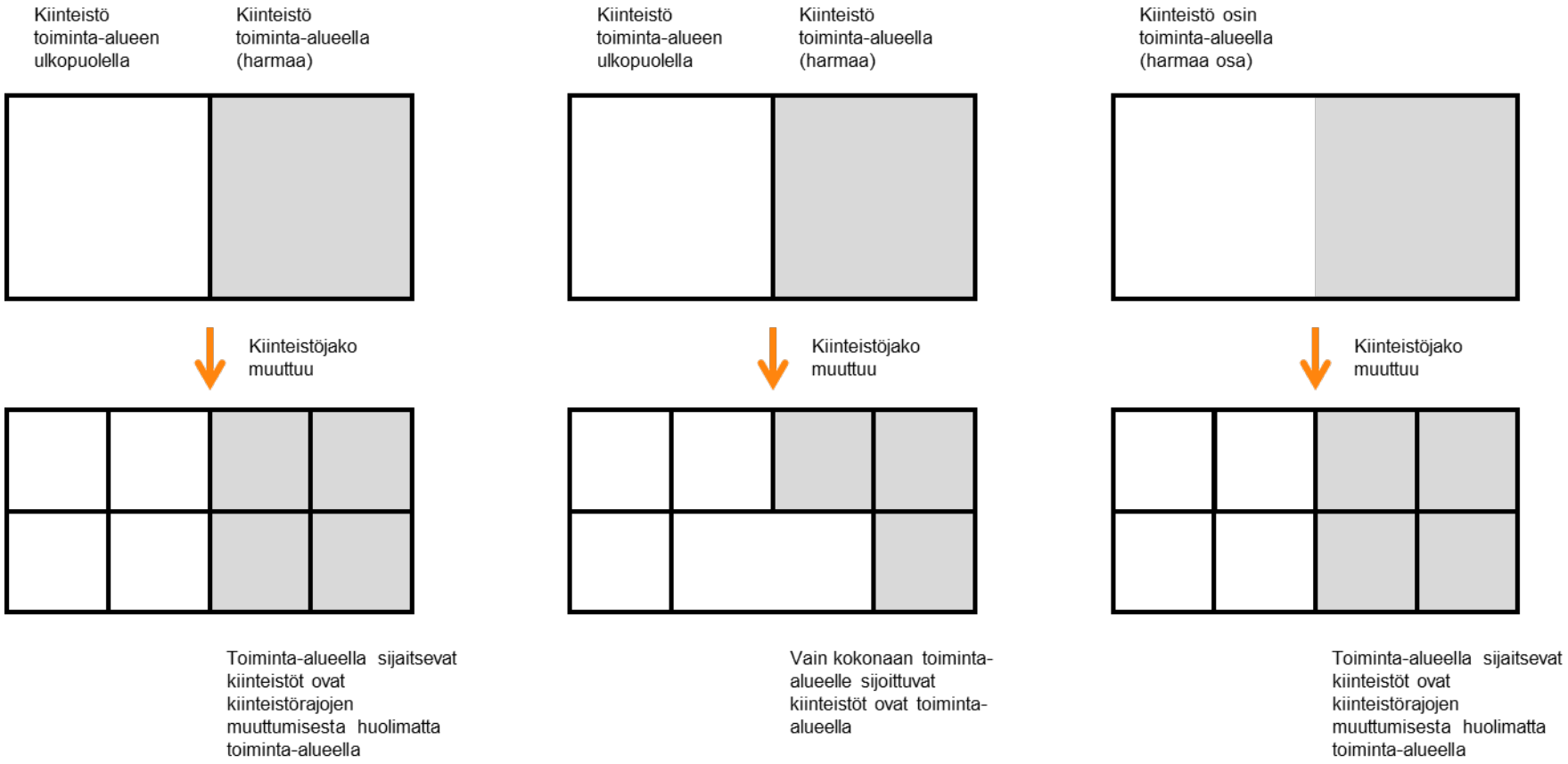
4.2 Muut epäselvät tilanteet

Toiminta-alueen karttaesitys koostuu HSY:n jäsenkuntien tuottamasta suuresta aineistomäärästä ja karttaesitys hyväksytään kaupunkien toimesta kerran vuodessa. Toiminta-alueen karttaesitys ei aina vastaa ajantasaisinta tilannetta ja voi lähtöaineistosta johtuen sisältää epäselvyyksiä ja virheitä. Mikäli edellä kuvattujen arviointien jälkeen kiinteistön kuuluminen toiminta-alueeseen on epäselvää, kuullaan asiassa kiinteistön omistajaa ja ratkaistaan asia kiinteistön eduksi.

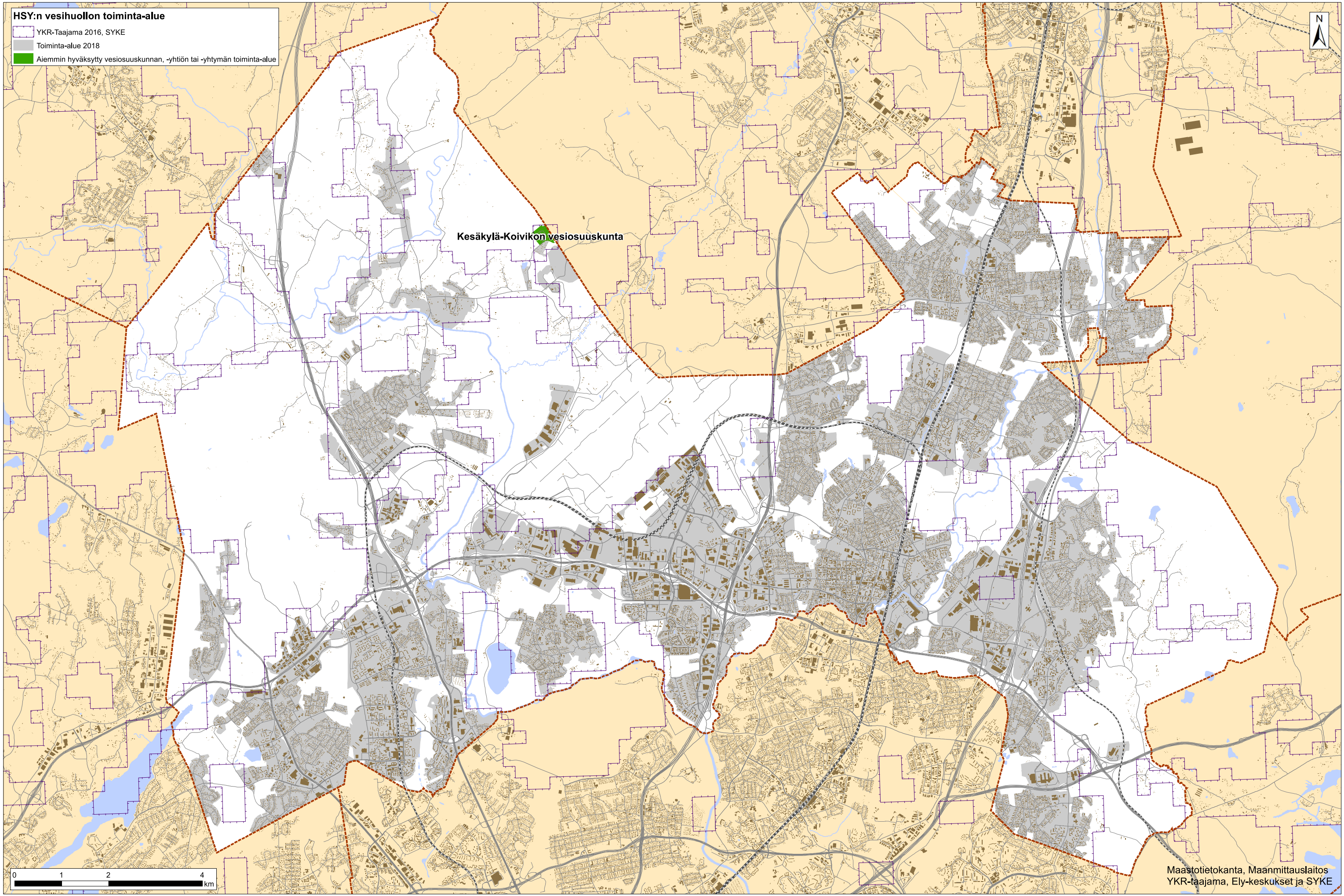
Liite 1: Toiminta-alueeseen kuulumisen tarkastelun ja liittämiskohdan osoittamisen prosessi epäselvissä tilanteissa

Liite 2: Esimerkkejä toiminta-alueen tulkinnasta kiinteistörajojen muuttuessa

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
PL 100, 00066 HSY, Opastinsilta 6 A, 00520 Helsinki
Puh. 09 156 11, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi
Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster
PB 100, 00066 HRM, Semaforbron 6 A, 00520 Helsingfors
Tfn 09 156 11, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi
Helsinki Region Environmental Services Authority
P.O. Box 100, FI-00066 HSY, Opastinsilta 6 A, 00520 Helsinki
Tel. +358 9 15611, Fax +358 9 1561 2011, www.hsy.fi

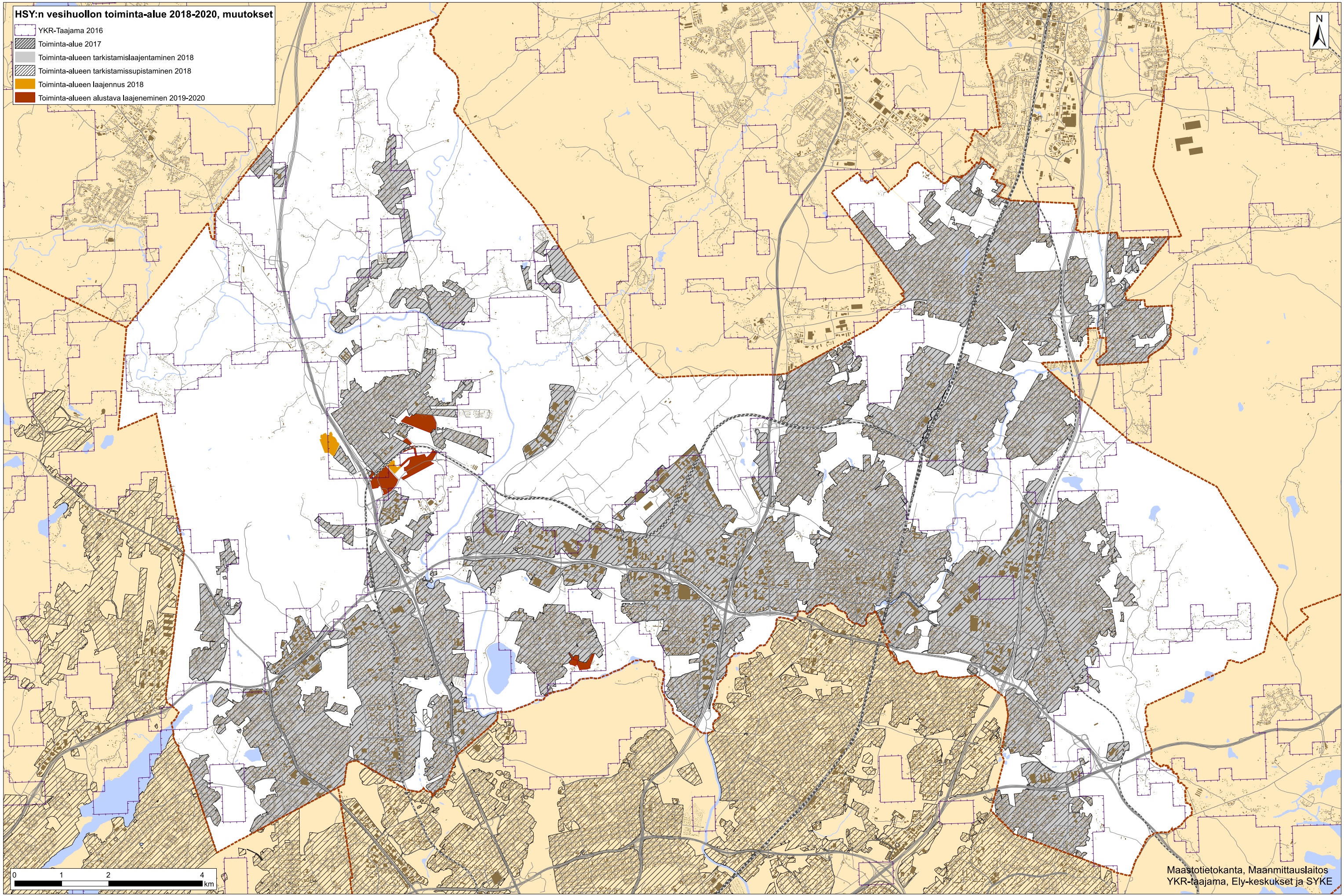

Vantaan kaupunki
HSY:n vesihuollon toiminta-alue 2018-2020, muutokset

Toiminta-alue on muodostettu 6.2.2017 voimassa olleiden kiinteistörajojen mukaan

20.2.2018
Projektinumero 101005617-010

Pöyry Finland Oy

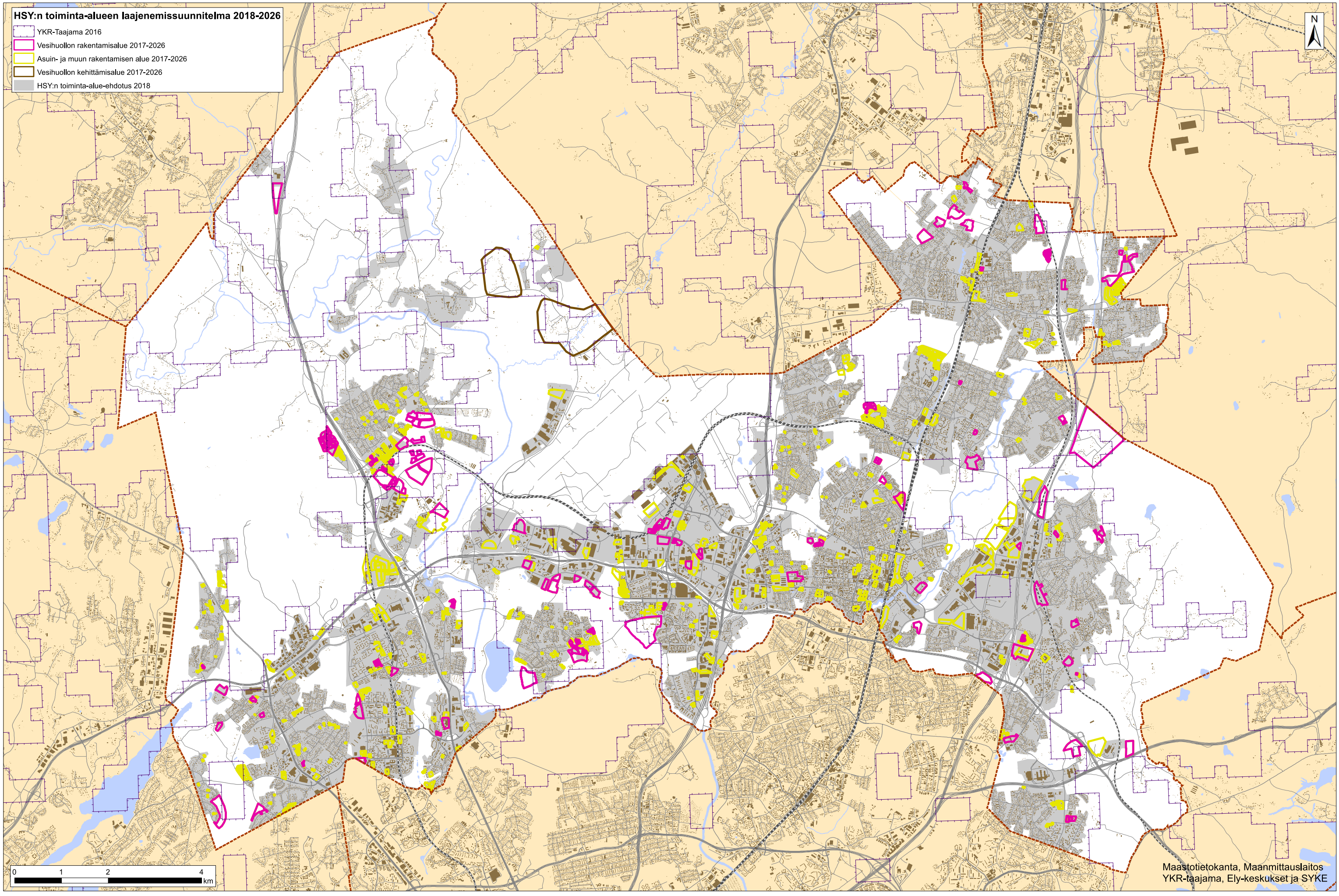

Vantaan kaupunki
HSY:n vesihuollon toiminta-alue 2018-2020, muutokset

Toiminta-alue on muodostettu 6.2.2017 voimassa olleiden kiinteistörajojen mukaan

20.2.2018
Projektinumero 101005617-010

Pöyry Finland Oy

Vantaan kaupunki
HSY:n vesihuollon toiminta-alue 2018-2020, muutokset

Toiminta-alue on muodostettu 6.2.2017 voimassa olleiden kiinteistörajojen mukaan

20.2.2018
Projektinumero 101005617-010

Pöyry Finland Oy

Kartta Vantaan vesihuollon toiminta-alueista ja vedenjakelualueista 2018

HSY:n vesihuollon toiminta-alue 2018

Aiemmin hyväksytty vesiosuuskunnan toiminta-alue

Muun vesihuoltolaitoksen vedenjakelualue

Muun vesihuoltolaitoksen vedenjakelu- ja viemäröintialue

Kesäkylä-Koivikon vesiosuuskunta

Pirttiranta Oy

Länsi-Keimolan vesiosuuskunta

Leppäkorven vesi / viemäriosuuskunta

0 5

kilometriä

LIITE: Tekninen lautakunta 21.08.2018 / 12 §

13 § **Hulevesitulvariskien alustava arviointi, 2. kierros, nähtäville asettaminen**

VD/1186/00.04.03/2018
HW/AKyy/AA

Kunnan vastuulla on hulevesitulvariskien hallinnan suunnittelu alueellaan eli kunta tekee alustavan arvioinnin hulevesitulvista aiheutuvista tulvariskeistä ja mahdollisesti nimeää merkittävät hulevesitulvariskialueet (laki tulvariskien hallinnasta 620/2010 ja sitä täydentävä asetus 659/2010). Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY) vastaavat vesistö- ja meritulvariskien hallinnasta ja kiinteistönomistajat oman kiinteistönsä tulviin varautumisesta.

Ensimmäinen hulevesitulvariskien alustava arviointi tehtiin suunnittelukierroksella vuosina 2011-2012. Tulvariskilain (620/2010, 20 §) mukaan tulvariskien alustava arviointi ja merkittävien tulvariskialueiden nimeäminen tarkistetaan tarpeellisin osin kuuden vuoden välein. Toisella kierroksella vuonna 2018 kunnat tarkistavat olemassa olevat alustavat arvioinnit ja tarvittaessa päivittävät ne uuden tiedon perusteella. Ehdotus tulvariskialueiden nimeämisestä tai nimeämättä jättämisestä tulee asettaa julkisesti nähtäville ja tiedottaa asiasta. Kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä asiassa..

Ensimmäisellä arviointikierroksella Vantaalta ei tunnistettu merkittäviä hulevesitulvariskialueita. Nyt tehdyn päivityksen yhteydessä vuoden 2012 arviointia on tarkistettu uuden käytettävissä olevan materiaalin perusteella. Aiempien aineistojen lisäksi käytössä on ollut asukkaille syksyllä 2017 tehty hulevesitulvapaikkakysely, Suomen ympäristökeskuksen laatimat alustavat hulevesitulvakartat ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tilastotietoa tapahtuneista hulevesitulvahälytyksistä. Yhteistyötä tarkistuksen aikana on tehty maankäytön suunnittelun, Vantaan ympäristökeskuksen, pelastustoimen sekä HSY:n vesihuollon kanssa. Tarkistuksessa ei havaittu edelleenkään Vantaalla alueita, jotka olisi syytä nimetä merkittäviksi hulevesitulvariskialueiksi. Tarkistuksessa tunnistettiin alueita, joilla hulevesitulvia tapahtuu, mutta niiden merkittävyys on pieni.

Ehdotuksen nähtävillä oloajan 23.8.-21.9.2018 jälkeen tekninen lautakunta päättää asiasta kuntalaisten ja osallisten mielipiteiden ja lausuntojen perusteella. Päätös ja tarvittavat tiedot toimitetaan ELY-keskukseen 22.12.2018 mennessä.

Tekninen lautakunta 21.8.2018 § 13

Kaupungininsinöörin esitys:
Päätetään asettaa yleisesti nähtäville ajalle 23.8.2018-21.9.2018 hulevesitulvariskien alustava arviointi, 2. kierros.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Hulevesitulvariskien alustavan arvioinnin tarkistus 2. kierroksella, arviontiraportti

Täytäntöönpano: kuntatekniikan keskus

Muutoksenhakuohje: Asian valmisteluun liittyvästä päätöksestä ei saa valittaa.

Lisätiedot: Antti Auvinen, p. 040 8653696, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

HULEVESITULVA-RISKIEN ALUSTAVA ARVIOINTI VANTAALLA

ALUSTAVAN ARVIOINNIN
2. KIERROS
2018

Vantaa
Vanda

LIITE: Tekninen lautakunta 21.08.2018 / 13 §

Aihe:	Hulevesitulvariskien alustava arviointi, 2. kierros
Alue:	Vantaan kaupunki
Tekijä(t):	Antti Auvinen, Anna Kyytinen, Marika Orava Vantaan kaupunki, kuntatekniikan keskus
Pvm:	06.08.2018
Tunnus ja diaarinumero:	VD/1186/00.04.03/2018

Sisällysluettelo

Käsitteet 2
1 Tausta 3
2 Alueen kuvaus 4
2.1 Yleistä 4
2.2 Hydrologia 6
2.3 Hulevesien hallinta 8
3 Hulevesitulvariskien alustavan arvioinnin toteutus ja arviointiperusteet 10
4 Esiintyneet hulevesitulvat ja niiden aiheuttamat vahingot 11
5 Arvio tulevaisuudessa mahdollisesti esiintyvistä hulevesitulvista ja riskeistä 13
6 Yhteenveto hulevesitulvariskien alustavasta arvioinnista 17
7 Asiaa koskevat säädökset ja ohjeet 19
Lähdeluettelo 19

KÄSITTEET

Hulevesitulva

Hulevesitulvalla tarkoitetaan taajaan rakennetulla alueella maan pinnalle tai muille vastaaville pinnoille kertyvää sade- tai sulamisvettä.

Hulevesitulvariskialue

Hulevesitulvariskilalue muodostuu alueesta, joka peittyy todennäköisesti hulevesitulvan alle. Normaali tilanteessa alue ei jää huleveden alle. Hulevesitulvariskialueet jaetaan merkittäviin ja muihin hulevesitulvariskialueisiin. Kunta arvioi, luokittelee ja nimeää tulvariskialueet.

Merkittävä hulevesitulvariskialue

Hulevesitulvariskialueella tapahtuu merkittävää tulvimista. Tulvariskin merkittävyyttä arvioitaessa on otettu huomioon tulvan todennäköisyys sekä niistä aiheutuvat vahingot. Vahinkojen arvioinnissa otetaan huomioon ihmisen terveys ja turvallisuus, välttämättömyyspalvelut kuten vesihuolto tai tieliikenne, yhteiskunnan kannalta tärkeä taloudellinen toiminta, ympäristö ja kulttuuriperintö.

Muu hulevesitulvariskialue

Muu hulevesitulvariskialue muodostuu alueesta, jolla tapahtuu hulevesitulvia, mutta joissa ei arvioida aiheutuvan merkittävien tulvariskiarvioinnin mukaisia vahingollisia seurauksia.

Uudenmaan maakunnan tulvariskialueet

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) nimeää tulvariskialueet Uudenmaan maakunnassa. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) on esittänyt Uudenmaan maakunnan tulvariskialueiksi kaksi tulvariskialuetta Vantaalla, jotka ovat Vantaanjoen varrella sijaitseva Pirttiranta ja Keravanjoen Nikinmäki-Jokivarsi.

1 TAUSTA

Laki (620/2010) ja asetus (659/2010) tulvariskien hallinnasta tulivat voimaan kesällä 2010. Lain mukaan kunnat vastaavat hulevesitulvariskien hallinnan suunnittelusta. Kunnan on tehtävä hulevesitulvariskien alustava arviointi ja tällä perusteella nimetä merkittävät hulevesitulvariskialueet tai todeta, että kunnassa ei ole tällaisia alueita.

Ensimmäinen hulevesiriskien arviointikierros tehtiin vuonna 2011. Nyt on vuorossa toinen arviointikierros, jossa tarkistetaan ja täydennetään ensimmäisen kierroksen hulevesitulvariskien alustavaa arviointia. Kunnan tulee tehdä päätös ja toimittaa tieto päätöksestä alueelliselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskukselle) 22.12.2018 mennessä.

Osallistumisesta ja tiedottamisesta hulevesien hallinnan suunnittelussa on soveltuvin osin voimassa, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 62, 65 ja 67 §:ssä säädetään kaavoitusmenettelystä ja vuorovaikutuksesta. Kunnan nimeämispäätökseen ei saa hakea erikseen muutosta valittamalla.

Mikäli kunta nimeää alueelleen merkittäviä hulevesitulvariskialueita, on näille alueille laadittava tulvavaara- ja tulvariskikartat joulukuuhun 2019 mennessä ja hulevesitulvariskien hallintasuunnitelmat joulukuuhun 2021 mennessä. Alustava arviointi, merkittävien hulevesitulvariskialueiden nimeäminen, tulvavaara- ja tulvariskikartat sekä hulevesitulvariskien hallintasuunnitelmat tarkistetaan jatkossa tarpeellisin osin kuuden vuoden välein.

Hulevesitulvalla tarkoitetaan taajaan rakennetulla alueella maan pinnalle tai muille vastaaville pinnoille kertyvää sade- tai sulamisvettä. Taajaan rakennetulla alueella tarkoitetaan esimerkiksi asemakaavoitettuja alueita, suunnittelutarvealueita sekä muita erillisiä tiiviin rakentamisen asutusalueita. Hulevesiin kuuluvat muun muassa maan pinnalta, rakennusten katoilta, tien pinnalta ja lentokentiltä poisjohdettavat vedet. Hulevesitulvista on käytetty myös nimitystä taajama- tai rankkasadetulva. Hulevesitulvat ovat yleensä nopeasti alkavia, lyhytkestoisia ja melko paikallisia.

Hulevesitulvien alustavassa arvioinnissa otetaan huomioon rankkasateista aiheutuvat tulvat rakennetuilla alueilla sekä vesistöä pienempien uomien tulviminen. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään edellistä tulvariskiarviointia vuodelta 2011, hulevesitulvatietoja vuosilta 2011- 2018 sekä Suomen Ympäristökeskuksen alustavia hulevesitulvakarttoja kerran sadassa vuodessa toistuvilla rankkasateilla.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELYt) vastaavat vesistö- ja meritulvariskien arvioinnista ja hallinnasta ja kiinteistönomistajat vastaavat oman kiinteistönsä tulviin varautumisesta. Hulevesitulvariskien arvioinnin päivityksessä vuonna 2018 on tehty yhteistyötä Vantaan kaupungin kuntatekniikan keskuksen, yleiskaavoituksen, ympäristökeskuksen, konserni- ja asukaspalveluiden sekä pelastustoimen kanssa.

2 ALUEEN KUVAUS

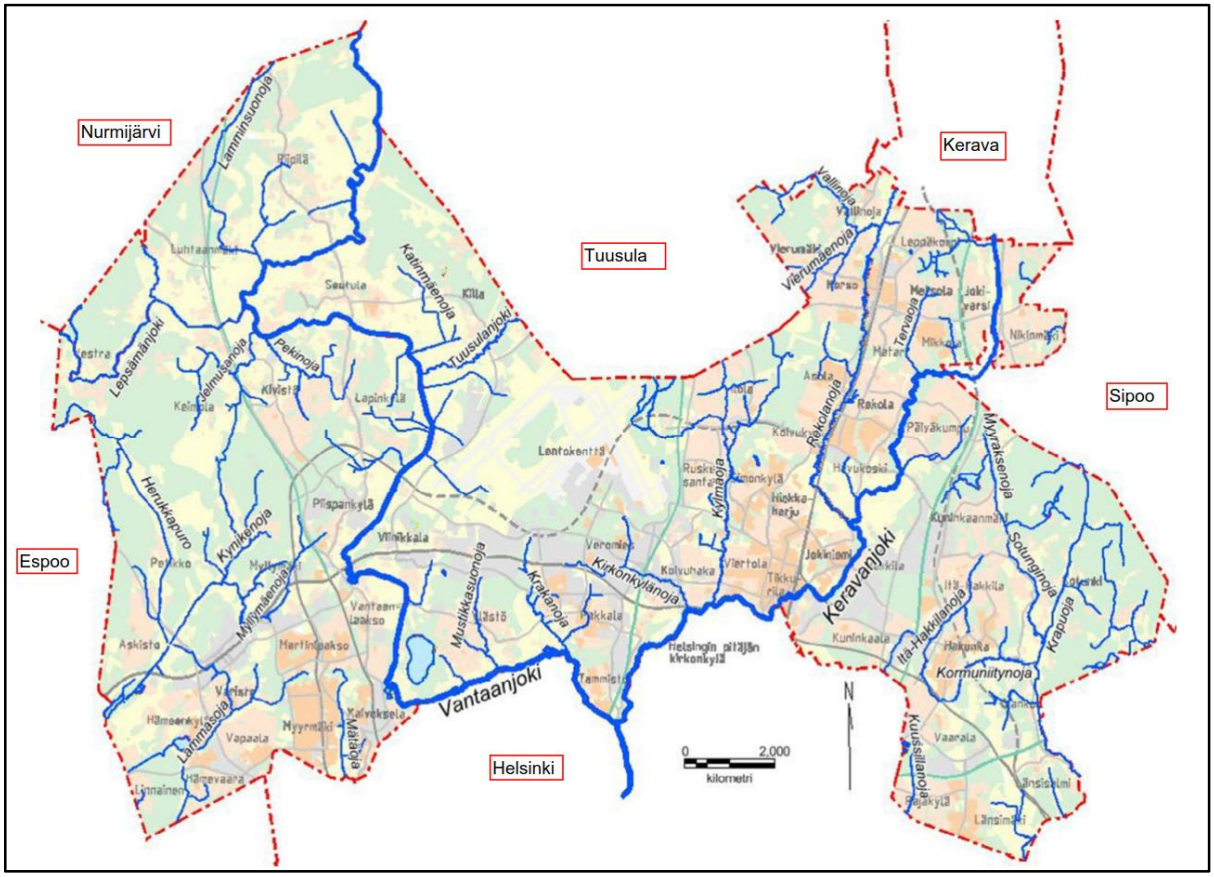
2.1 YLEISTÄ

Vantaa on asukasluvultaan Suomen neljänneksi suurin kaupunki. Väkiluku oli 219 314 asukasta vuoden 2017 alussa (Tilastokeskus). Väestöennusteiden perusteella määrän ennustetaan kasvavan vuoteen 2050 mennessä perusskenaariossa noin 302 000 asukkaaseen ja erittäin voimakkaan kasvun skenaariossa jopa 370 000 asukkaaseen (Vantaan yleiskaava 2020, väestöskenaariot 2050). Väestöntiheys on nykyisin 913 asukasta/km^2.

Vantaan tiiviisti asutulla rakennetulla kaupunkialueella muodostuu 5 ... 20 kertaisesti hulevettä kuin luonnontilaisessa ympäristössä, joissa vesi pääsee osin imeytymään pohjavedeksi. Hulevesi kulkeutuu päällystettyä maanpintaa ja viemäriverkostoa pitkin vesialueille. Osa hulevedestä haihtuu palaten takaisin ilmakehään ylläpitäen jatkuvaa hydrologista kiertoa. Hulevesien pintavalunta on riippuvainen maa-alueiden laajuudesta ja sen veden läpäisevyydestä.

Vantaan kaupungin pinta-ala:

Kokonaispinta-ala	240,34 km^2
Maa-alue	238,37 km^2
Vesialue	1,97 km^2

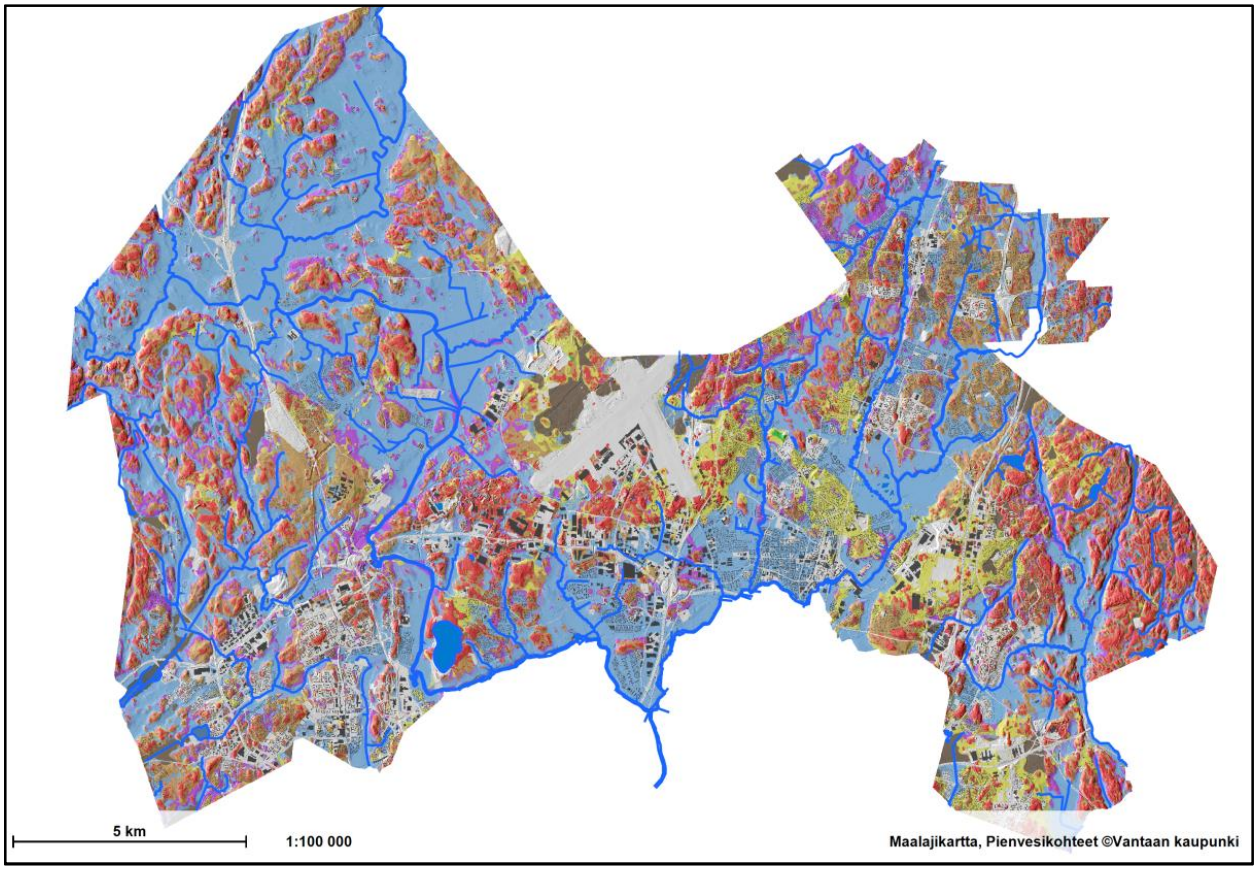
Kuva 1. Vantaan kaupungin kartta

Vantaalla ei ole merialuetta, joten merivesitulvat eivät suoraan koske Vantaata. Vesialueen osuus on alle 1% kokonaispinta-alasta. Järvisyys on pieni, jolloin Vantaanjoen päävesistöjen tulvavirtaamia tasaava vaikutus on vähäinen.

Vantaan kaupungin topografia on melko vaihtelevaa, mutta alavaa. Vantaan korkein kohta on Kulokukkula, joka kohoaa noin 95–105 metrin korkeuteen. Suuri osa Vantaan maaperästä on savista, mikä vähentää veden imeytymistä pohjavedeksi ja lisää hulevesien virtaamaa. Maalajikartta on esitetty *kuvassa 2* ja se kuvaa maan pintakerroksissa olevia maalajeja 0 – 1 m syvyydessä. *Taulukossa 1* on esitetty maalajikartassa käytetyt värimerkinnät.

Taulukko 1. Maalajikartan väritunnukset

Väri	Maalaji	Väri	Maalaji
Punainen	Kallio	Vaalean punainen	Siltti
Oranssi	Moreeni	Turkoosi	Savi
Vihreä	Sora	Ruskea	Turve
Keltainen	Hiekka	Harmaa	Täyttö

Kuva 2. Vantaan maalajikartta, joet ja pienvesistöt (Vantaan kaupunki 2018)

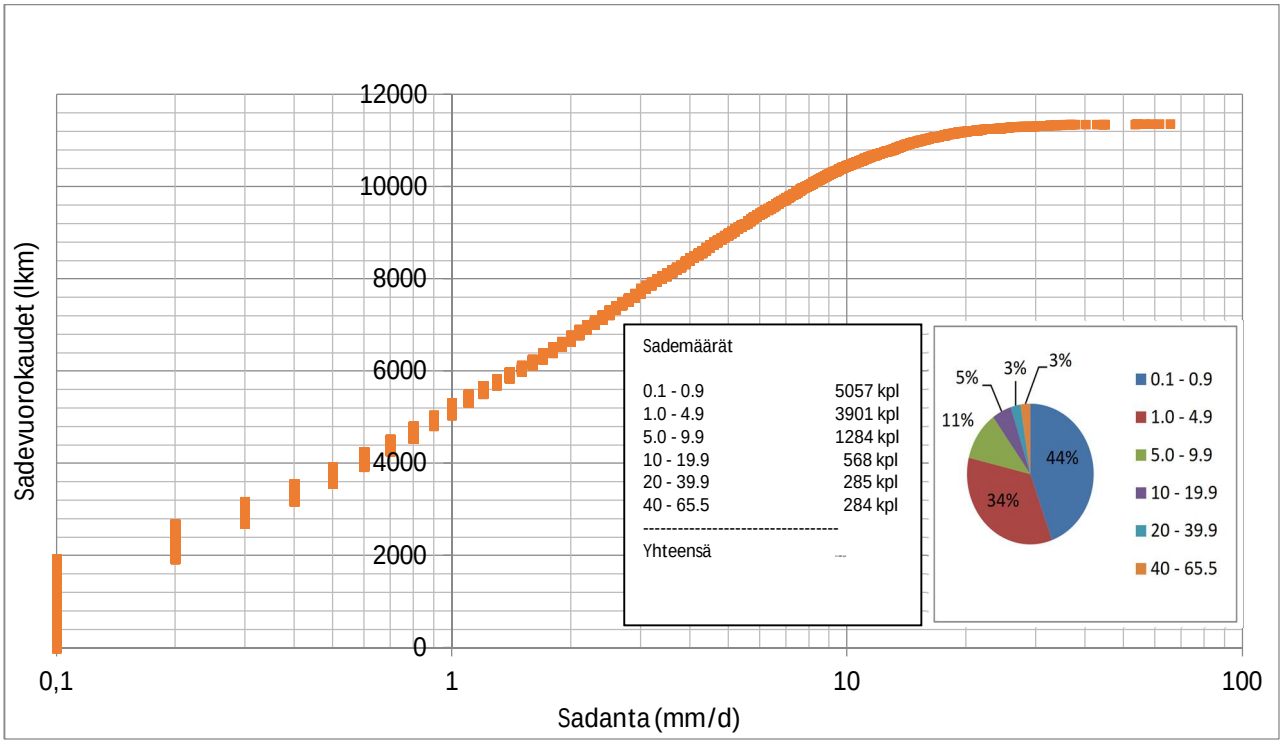
2.2 HYDROLOGIA

Sademäärät

Sadantaa Vantaalla on kuvattu Helsinki-Vantaan lentokentän mittausaseman sadetiedoilla. Ilmatieteen laitos on mitannut ja kerännyt tietoja vuodesta 1959 lähtien. Analysoidut mittaustiedot ajoittuvat 1.1.1959 – 31.12.2014 väliselle ajalle, josta on kertynyt sademäärätietoja kaikkiaan 20 423 vuorokauden osalta. Lisäksi vuosisadanta- ja kuukausisadantatietoja on koostettu Ilmatieteen laitoksen toimesta vuosille 1981 -2010 ja 2010 – 2018.

Sadetietojen mukaan Vantaalla on satanut keskimäärin joka toisena päivänä. Sateettomien päivien suhde sadepäiviin on ollut 9043 / 11380. 44 % päivistä on ollut sateettomia ja 56% päivistä on satanut enemmän kuin 0.1mm/vrk. Sateista lähes 90% on alle 10mm/vrk. Suurin vuorokausisateen mitattu arvo on ollut 65.5mm, joka havaittiin 9.7.1996.

Vuorokausisateet jakautuvat rankkuudeltaan *kuvan 3* mukaisesti.

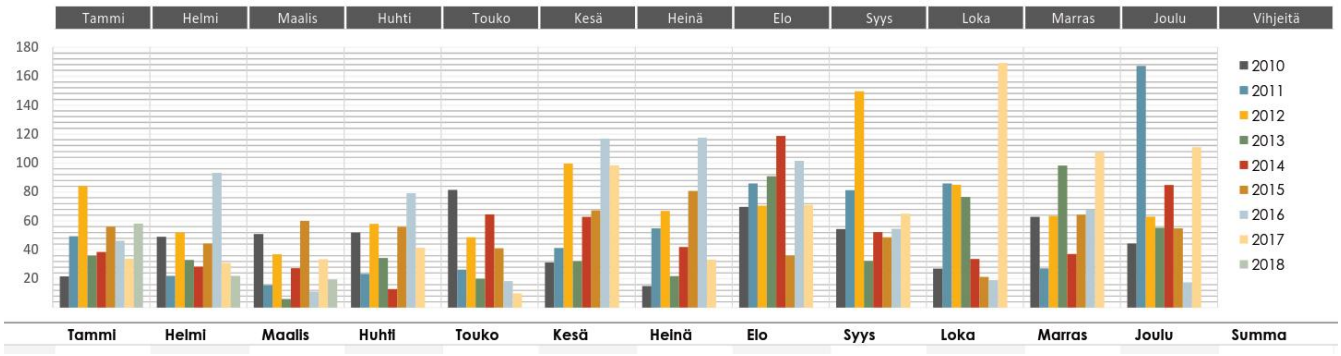
Kuva 3. Helsinki-Vantaan sadepäivien sademäärien esiintyminen ja jakauma vuosina 1959 - 2014 (Vantaan kaupunki)

Vuosien 1981-2010 välisenä aikana vuosisadannan keskiarvo oli noin 682 mm Helsinki-Vantaan lentoaseman mittausasemalla (Ilmatieteen laitos: Tilastoja Suomen ilmastosta 1981-2010). Vastaavalla ajanjaksolla koko maan keskimääräinen vuosisadanta vaihteli paikasta riippuen noin 400-750 mm välillä, joten Etelä-Suomen rannikkoalueella sijaitseva Vantaa on ollut kohtalaisen runsassateinen.

Vuosien 2010 – 2018/3 vuosisadannan keskiarvo on ollut 677 mm. Kun tätä verrataan vuosijakson 1981-2010 vuosisadannan keskiarvoon, voidaan todeta, että vuosisadanta ei ole muuttunut merkittävästi Vantaalla.

Vantaalla tilastollisesti elokuu on sateisin kuukausi, jolloin vettä on satanut lähes kolme kertaa niin paljon kuin kuivimpana kuukautena maaliskuussa. Tarkastelujaksolla 2010-2018 suurin kuukausisadanta 169 mm on ajoittunut lokakuulle 2017 (Ilmatieteen laitos, avoin data 2018).

Vantaan sademäärä vuosina 2010 - 2018 on jakaantunut kuukausittain *kuvan 4* mukaisesti.

Kuva 4. Kuukausisadannat välillä tammikuu 2010 – maaliskuu 2018 Helsinki-Vantaan lentokentällä (Ilmatieteenlaitos, avoin data 2018)

Purot ja joet

Vantaanjoki ja sen sivuhaara Keravanjoki halkovat Vantaata etelä-pohjoissuunnassa. Muina jokina virtaavat pienemmät Lillån (Tuusulanjoki), Lepsämänjoki ja Luhtajoki.

Vantaalla on yli 50 puroa. Näistä suurimmat ja merkittävimmät ovat: Kylmäoja, Rekolanoja, Kormuniitynoja ja Itä-Hakkilanoja sekä Kirkonkylänoja ja Myllymäenoja. Purojen valuma-alueet ovat kooltaan 2,9 – 22,3 km^2.

Puro- ja jokilaaksot ovat maalajiltaan on pääosin savea ja hiesua, joten pehmeäreunaiset uomat ovat usein eroosioherkkiä nopeasti virtaaville ja lyhytkestoisille hulevesille. Hulevesivirtaamien vaikutuksesta pienvesistöihin kulkeutuu paljon kiintoainesta sekä valuma-alueelta irronnutta kasvillisuutta. Lisäksi pintavalunta tuo katualueelta liikenteen epäpuhtauksia, kuten raskasmetalleja, öljyä, tiesuolaa, mikromuoveja.

Järvet ja lammet

Vantaanjoen koko valuma-alue on vähäjärvinen. Vantaalla on jokien ja purojen lisäksi 14 nimettyä järveä ja lampea. Vantaan suurin vesiallas on Silvolan tekojärvi. Kuusijärvi, Bisajärvi ja Lammaslampi ovat suurimmat kokonaan Vantaan alueella sijaitsevat luonnon vesialtaat. Pikkujärvi Länsi-Vantaalla on kuivatettu. Pitkäjärvi on yli 170 hehtaarin laajuinen järvi, mutta siitä vain pieni osa sijaitsee Vantaan puolella.

Ylästössä on pieni metsälampi, nimeltään Tuupakan lampi. Vantaalla on myös joukko muita pieniä vesialtaita, jotka ovat syntyneet hiekkakuoppiin tai muihin kaivantoihin tai jotka on rakennettu esimerkiksi puistoihin huleveden viivyttämiseksi. Puistojen altaita ovat Ristipuron ja Ankkapuiston maisema-altaita sekä Ilolan lampi.

Vantaan kaupungin järvet ja lammet ovat:

- Pitkäjärvi (174 ha), suurin osa Espoon puolella
- Silvolan tekojärvi (47 ha)
- Kuusijärvi (7,5 ha)
- Lammaslampi (7 ha)
- Bisajärvi (4,2 ha)
- Gumböle träsk (3,0 ha), osittain Helsingin puolella
- Odilampi (2,4 ha), osittain Espoon puolella
- Tuupakan lampi (1,5 ha)
- Hiirilammet (0,46 ja 0,36 ha)
- Vaaralan lammet (0,9 ja 0,4 ha)
- Vetokannaksen lampi (0,8 ha)
- Ruskeasannan lampi (2,1 ha)
- Sandi (0,17 ha)

Vantaan vesialueiden järvet ja lammet varastoivat vettä, parantavat veden laatua sekä vähentävät tulvimista paikallisesti. Lisäksi vesialueet elävöittävät Vantaan maisemakuvaa sekä toimivat asukkaiden merkittävinä lähivirkistyspaikkoina.

2.3 HULEVESIEN HALLINTA

Vantaan kaupunki on hyväksynyt vuonna 2009 hulevesiohjelman, jossa on määritelty 55 toimenpidettä hulevesien hallinnan edistämiseksi ja hulevesistä johtuvien haittojen vähentämiseksi. Osa toimenpiteistä on toteutettu, osan toteuttaminen on jatkuvaa toimintaa. Hulevesiohjelman mukaisesti hulevedet käsitellään ja hyödynnetään ensisijaisesti syntypaikallaan. Hulevedet voidaan myös johtaa pois syntypaikaltaan suodattavalla ja hidastavalla järjestelmällä tai hulevesiviemärissä yleisillä alueilla sijaitseville hidastus- ja viivytysalueille. Prioriteettijärjestyksen viimeisenä vaihtoehtona on johtaa hulevedet suoraan hulevesiviemärissä vastaanottavaan vesistöön.

Kaupunki on rakentanut eri puolille Vantaata yleisille alueille huleveden viivytysalueita, joista osa on vähäsateisena kautena kuivana ja osassa on pysyvä vedenpinta. Viivytysaltaiden toimintaperiaatteena on, että rankkasateella ja sen jälkeen altaan pinta nousee ja vesi varastoituu väliaikaisesti altaaseen tasaten virtaamaa. Suurin osa viivytysaltaista sijaitsee puistoissa. Katualueille on toteutettu muutamia huleveden suodatus- tai viivytysrakenteita (*kuva 5*).

Hulevesiviemäröintiä on toteutettu tiiviisti rakennetuille alueille. Vuonna 2018 kesäkuussa Vantaalla oli noin 691 km hulevesiviemäriverkostoa (HSY). Suuri osa Vantaan pientaloalueista on niin sanottuja vanhoja alueita, joille ei ole rakennettu hulevesiviemäriä ja kuivatus on toteutettu avo-ojin. Ojat noudattelevat luontaisia maanpinnan muotoja ja osa avo-ojista sijoittuu yksityisille kiinteistöille.

Avo-ojilla on merkittävä rooli hulevesivirtaaman tasaamisessa, sillä vedenpinnankorkeus ja vesitilavuus vaihtelevat ojissa paljon.

Kuva 5. Meiramitien hulevesien hallintarakenne

3 HULEVESITULVARISKIEN ALUSTAVAN ARVIOINNIN TOTEUTUS JA ARVIOINTIPERUSTEET

Merkittävät tulvariskialueet nimetään tulvariskien alustavan arvioinnin perusteella. Hulevesitulvariskien alustava arviointi tehdään toteutuneista tulvista sekä ilmaston ja vesiolojen kehittymisestä saatavissa olevien tietojen perusteella ottaen huomioon myös ilmaston muuttuminen pitkällä aikavälillä.

Alustavan arvioinnin toteuttamisesta Suomen ympäristökeskus on järjestänyt kunnille koulutusta vuoden 2017 lopussa. Lisäksi yleisohjeita[1] ja alustavia tulvakarttoja on laadittu helpottamaan kuntien alustavaa hulevesitulvariskien arviointia sekä mahdollistamaan valtakunnallisesti yhtenevä käytäntö arvioinnissa ja hulevesitulvariskialueiden nimeämisessä.

Hulevesitulvariskin merkittävyyttä arvioitaessa otetaan huomioon tulvan todennäköisyys ja lain 620/2010 8 §:ssä esitetyt yleiseltä kannalta katsoen vahingolliset seuraukset, joita ovat:

- vahingollinen seuraus ihmisten terveydelle ja turvallisuudelle
- välttämättömyyspalvelun, kuten vesihuollon, energiahuollon, tietoliikenteen, tieliikenteen tai muun vastaavan toiminnan pitkäaikainen keskeytyminen
- yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja turvaavan taloudellisen toiminnan pitkäaikainen keskeytyminen
- pitkäkestoinen tai laaja-alainen vahingollinen seuraus ympäristölle tai
- korjaamaton vahingollinen seuraus kulttuuriperinnölle

Tulvariskin merkittävyyttä arvioitaessa otetaan huomioon myös alueelliset ja paikalliset olosuhteet.

Yksittäiseen vahinkokohteeseen liittyvien omaisuusarvojen suuruus ei ole arvioinnissa ratkaisevaa, vaan merkittävälle tulvariskialueelle tunnusomaista on suuri yksittäisten vahinkokohteiden lukumäärä ja sen perusteella merkitys myös yleiseltä kannalta. Merkittävien hulevesitulvariskialueiden lisäksi tulvariskien alustavan arvioinnin yhteydessä voidaan tunnistaa alueita, joilla tulvariski on merkittävän hulevesitulvariskialueen kriteerejä vähäisempi ja joille ei ole perusteltua soveltaa kaikkia lainsäädännössä määrättyjä tulvariskien hallinnan suunnittelutoimenpiteitä. Kuntien vastuulla on huolehtia hulevesitulvariskien hallintaa palvelevasta suunnittelusta myös muilla kuin nimetyillä merkittävillä hulevesitulvariskialueilla.

Kunnan alustavan arvioinnin tulokset yhdessä vahingollisten seurausten indikaattoreiden sekä merkittävän hulevesitulvariskin kriteereiden kanssa on esitetty luvuissa 4 ja 5.

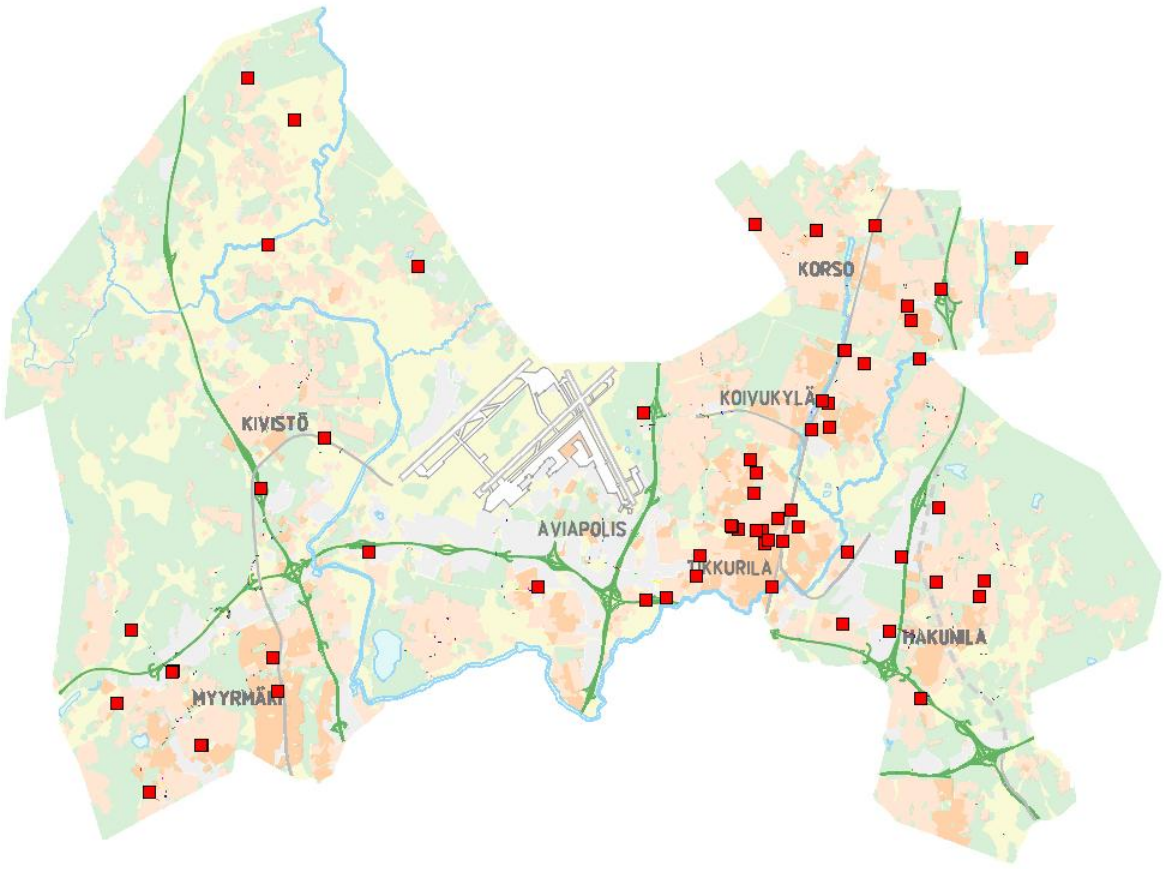
[1] http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Tulviin_varautuminen/Tulvariskien_hallinta/Tulvariskien_hallinnan_suunnittelu/Tulvariskien_alustava_arviointi_hulevesitulvat

4 ESIINTYNEET HULEVESITULVAT JA NIIDEN AIHEUTTAMAT VAHINGOT

Kokemusperäisen tiedon perusteella Vantaan kaupungin alueella ei ole tapahtunut hulevesitulvia, joista olisi aiheutunut tulvariskien hallinnasta annetun lain mukaisia merkittäviä vahingollisia seurauksia. Vantaalla on kuitenkin tapahtunut useita hulevesitulvia, joista on aiheutunut haittaa yksityiselle ja julkiselle toiminnalle ja omaisuudelle.

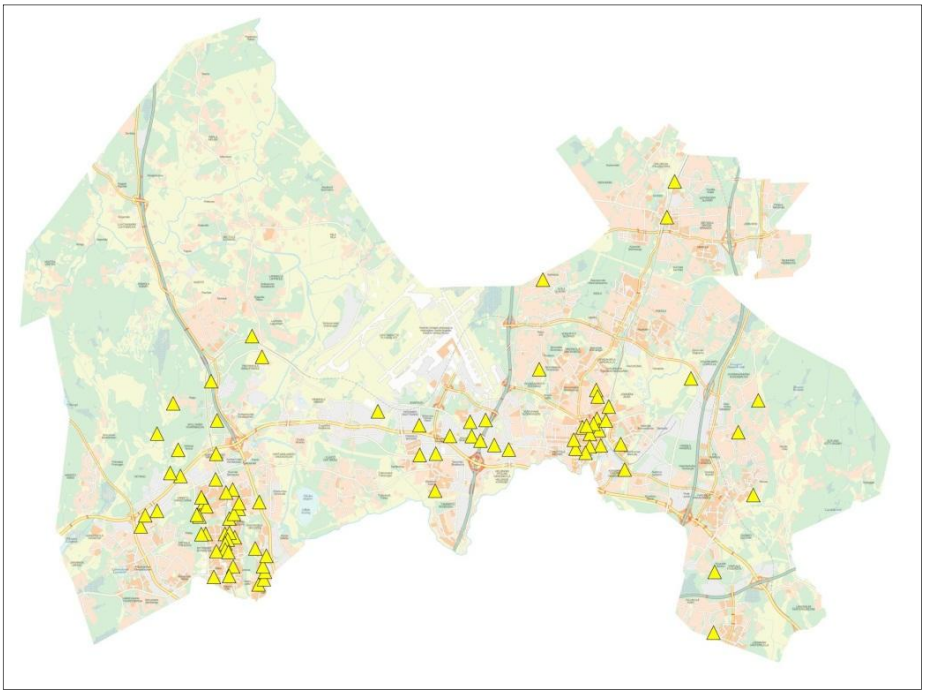
Vantaalla tapahtui vuonna 1966 suuri vesistö- ja hulevesitulva, joka kesti 7 vuorokautta. Vuonna 2004 Vantaanjoen vesistössä tapahtui tulva, jonka kesto oli 5 vuorokautta.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos on saanut 68 hulevesiin liittyvää tulvahälytystä Vantaalla vuosina 2012 – 2018. Tulvahälytykset ovat kohdentuneet Tikkurilan asuinalueelle erityisesti Valkoisenlähteentien ympäristöön. Tulvakohteita ovat olleet mm. rautateiden ja väylien alitukset poikkeuksellisten rankkasateiden aikana sekä alavalle paikalle sijoittunut asutus pienvesistöjen rannalla (*kuva 6*). Tulvimista ovat aiheuttaneet myös tukkeutuneet tai rikkoutuneet rummut ja putket.

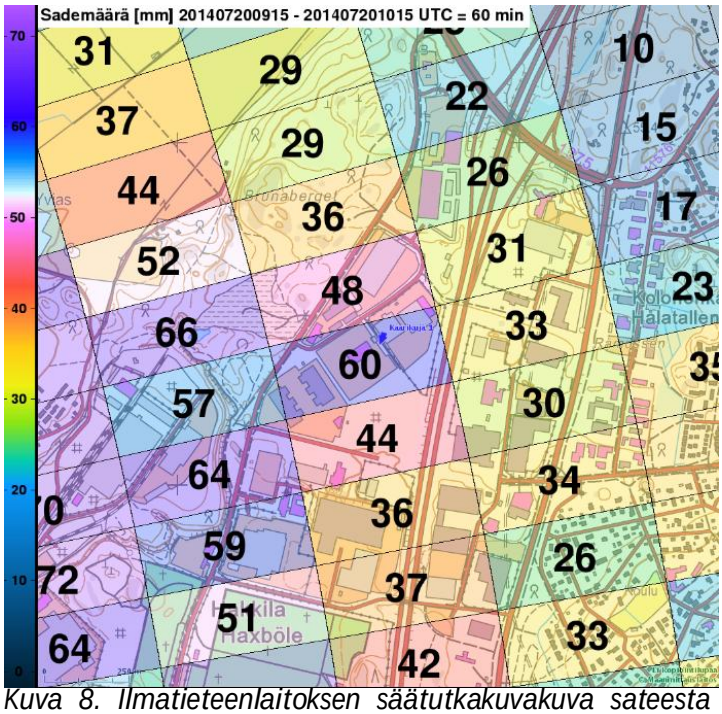
Kuva 6. Tulvahälytykset (68 kpl) Vantaalla vuosina 2012 -2018 (Pronto-järjestelmä)

Maastossa havaittuja ja mallinnusten avulla saatuja Vantaan hulevesitulvapaikkoja on kerätty MapInfon -paikkatietokantaan. Tulvakohteiden perusteella voidaan kohdentaa toimenpiteitä, joilla parannetaan hulevesien hallintaa tulvapaikoissa. *Kuvassa 7* on kerätty kohteet Vantaan opaskartalle.

Kuva 7. Hulevesitulvapaikat Vantaan opaskartalla

Esimerkkinä Vantaalla tapahtuneesta yksittäisestä hulevesitulvasta on Itä-Hakkilassa 20.7.2014 sattunut tulva. Alueelle satoi tunnissa 10…60mm vettä Ilmatieteen laitoksen säätutkan mukaan (kuva 8). Rankkasateen seurauksena tulvavedet nousivat avo-ojasta tontille. Hulevedet virtasivat pihamaan ja katualueen yli huuhtoen tontin pintamaita naapurikiinteistön puolelle.

Kuva 8. Ilmatieteenlaitoksen säätutkakuvakuva sateesta 20.7.2014 klo 9-10, joka aiheutti Itä-Vantaalla avo-ojan tulvimisen ja vahinkoja yksityiselle piha-alueelle.

5 ARVIO TULEVAISUUDESSA MAHDOLLISESTI ESIINTYVISTÄ HULEVESITULVISTA JA RISKEISTÄ

Tulevaisuudessa esiintyvien hulevesitulvien arvioinnissa on käytetty tapahtuneisiin rankkasateisiin perustuvaa toistuvuudeltaan vähintään kerran sadassa vuodessa esiintyvää sadantaa. Toistumisaika on yhdenmukainen Kuntaliiton hulevesioppaan (2012) suosittaman tulvareittien mitoituksen kanssa.

Ilmatieteen laitoksen määrittämän ja kuntaliiton ohjeistaman mitoitussateen tunnin sadanta on ollut noin 27-37 mm/h ja vuorokauden sademäärä 77-90 mm/vrk hieman valuma-alueen koosta riippuen. Mitoitussateina käytettävien lyhyt kestoisten sateiden rankkuudet, kestot ja toistuvuusajat voi laskea Ilmatieteen laitoksen julkaisemalla sähköisellä laskurilla.

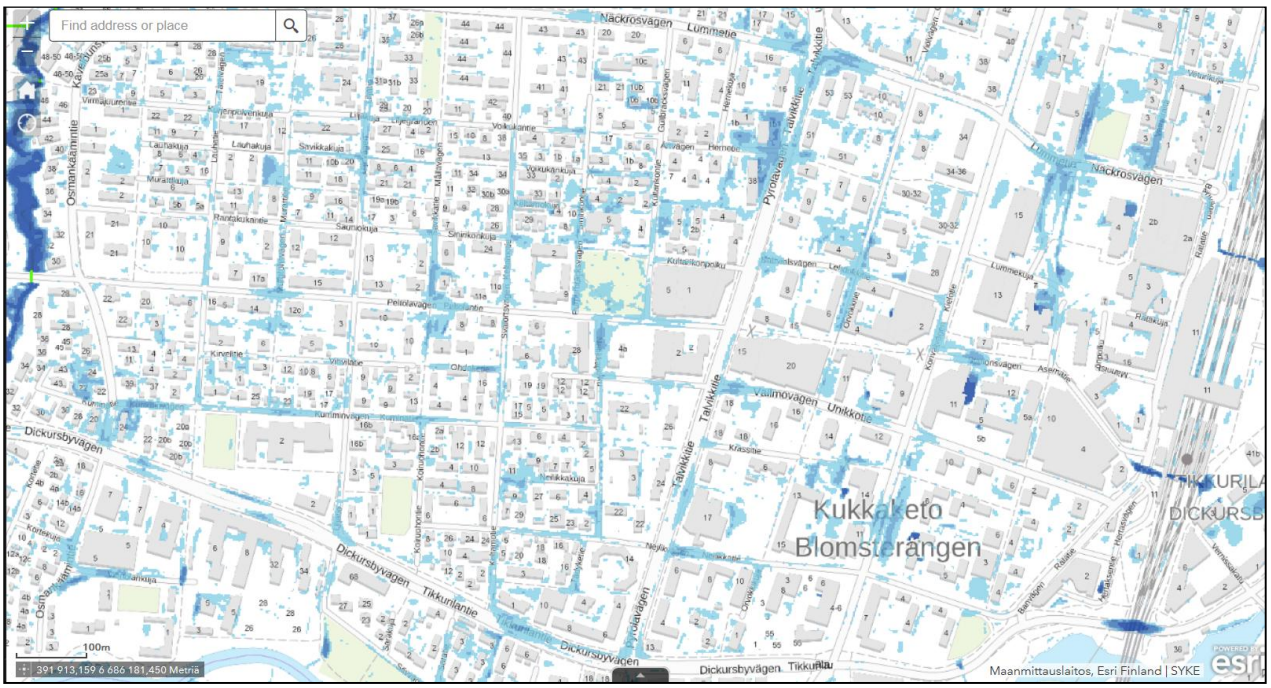
Ilmastonmuutoksen vaikutuksesta voidaan karkeasti arvioida, että sadanta kasvaa noin 10-15 prosenttia seuraavien 50 vuoden aikana. Sen huomioimiseksi vuonna 2015 laadittu Vantaan tulvaohjelma on ehdottanut toimenpiteenä, että tulvamitoituksessa käytettäviä toistuvuuksia ja mitoitussateita tulee arvioida ja päivittää, kun harvinaiset sadetapahtumat yleistyvät Etelä-Suomessa. Esimerkiksi vuoden 2018 heinäkuussa (21.7.) Helsinki-Vantaan lentoasemalla on jo havaittu yli 33mm/h sadetapahtuma.

Edellä esitetyn arviointimenetelmän ja käytössä olleiden tietojen perusteella kunnan alueelta ei tunnistettu alueita, joissa tulevaisuudessa mahdollisesti esiintyvä hulevesitulva voisi aiheuttaa yleiseltä kannalta katsoen merkittäviä vahingollisia seurauksia.

Alustavat hulevesitulvakartat

Suomen ympäristökeskus on laatinut alustavat hulevesitulvakartat vuonna 2017. Kartoilla esitetään hulevesitulvan laajuus ja syvyys. Lähtötietoina ovat digitaalinen korkeusmalli ja vedenkorkeustiedot. Ne on tuotettu pintavaluntamallilla kaikille Suomen taajama-alueille ja asemakaavoitetuille alueille (*kuva 9*).

Alustavilla hulevesitulvakartoilla voidaan tunnistaa potentiaalisia tulvavaara-alueita (painanteita). Laadituissa kartoissa on käytetty noin kerran sadassa vuodessa toistuvan rankkasateen aiheuttamaa tulvaa. Tuotettu tulva-aineisto on suuntaa-antavaa, sillä mallista puuttuvat useat Vantaan rummut ja hulevesiviemäriverkoston putket. Tämän seurauksena mallin esittämät mahdolliset tulvapaikat voisivat toteutua, mikäli olemassa olevat rummut ja viemäriverkosto eivät toimisi suunnitellulla tavalla.

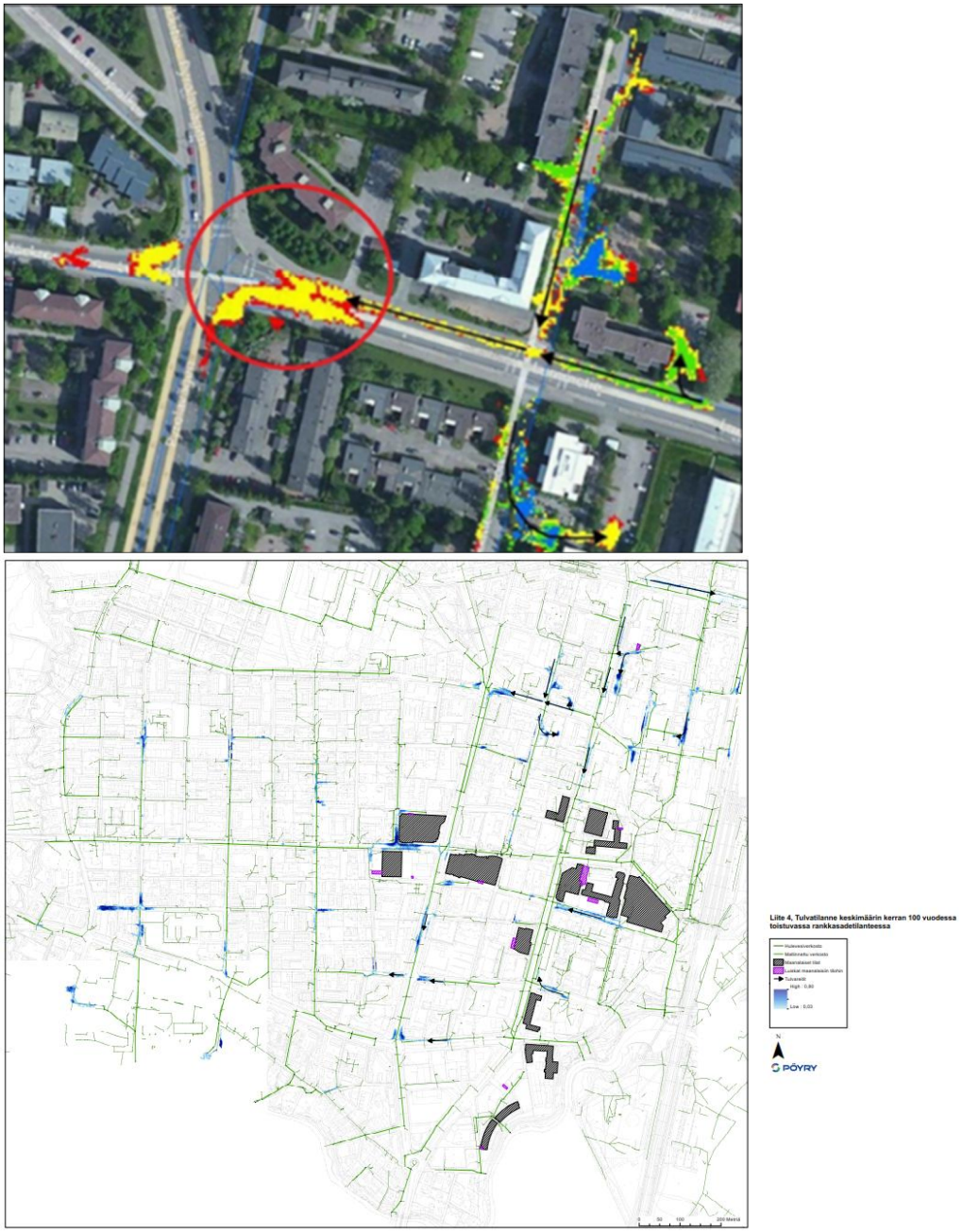
Kuva 9. Vantaan Tikkurilan alueen alustava hulevesitulvakartta kerran 100 vuodessa tapahtuvan rankkasateen aiheuttamalla tulvalla (Suomen ympäristökeskus 2018), kun olemassa olevia hulevesiviemäreitä ja rumpuja ei ole otettu huomioon.

Hulevesiviemäriverkoston toiminnallinen tarkastelu

Vantaan kaupunki on tarkastellut hulevesiviemäriverkoston toimivuutta harvinaisten kerran 10 ….100 vuodessa tapahtuvien rankkasateiden aikana tiiviisti rakennetuissa keskustoissa. Tikkurila-Viertola alueen verkostomallinnus tehtiin vuosina 2008 ja 2013.

Myyrmäen, Martinlaakson ja Kaivokselan alueet tarkisteltiin vuonna 2014. Lisäksi Keski-Vantaan hulevesijärjestelmän toiminnallinen selvitys laadittiin aiemmin vuonna 2009.

Alueiden hulevesijärjestelmän malleilla simuloitiin tiheästi rakennetuilla alueilla tapahtuvaa valuntaa ja hulevesien virtausta putkistoissa. Mallinnuksessa liian pieni hulevesiviemärin kapasiteetti johtaa veden nousemiseen kaivoista kadulle ja edelleen ympäristöön, jolloin mallinnuskartalla nähdään lammikoitumista (*kuva 10*). Mallinnuksen perusteella määritettiin tulvakohteet ja toimenpiteitä hulevesitulvariskien hallitsemiseksi.

Kuva 10. Tikkurilan mallinnettu tulvatilanne keskimäärin kerran 100 vuodessa toistuvassa rankkasadetilanteessa (Pöyry 2013)

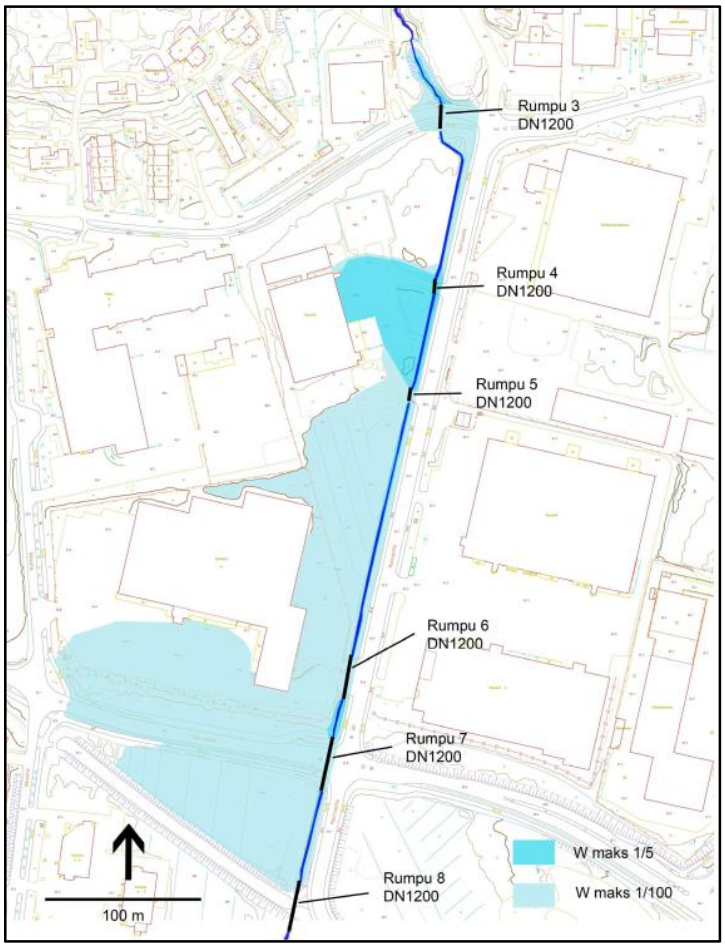
Avouomien ja purojen mallinnukset

Avouomien ja purojen virtausmallinnukset ovat mukana hulevesitulvariskien arvioinnissa, sillä pienvesistöjen tulva voi olla merkittävä tekijä hulevesitulvan synnyssä.

Pienvesistöjen mallinnuksia on tehty seuraavasti:

- Rekolanojan tulvansuojelusuunnittelu (FCG 2006)
- Varistonojan uoman mallinnus (FCG 2009)
- Kylmäojan uoman mallinnus (FCG 2009 ja Vantaan kaupunki 2012)
- Kormuniitynojan uoman mallinnus (Vantaan kaupunki 2011)
- Pyhtäänkorvenojan valuma-alueen hulevesien ja uoman tulvimisen mallintaminen (Vantaan kaupunki 2013)
- Vallinojan uoman mallinnus (Vantaan kaupunki 2014)
- Myyraksenojan virtausmallinnus (Vantaan kaupunki (2015)
- Pellaksenojan ja Varisto – Martinlaakso -alueen mallinnus (Sito 2017)

Pienvesistöjen tulvamallinnuksista on löytynyt paikkoja, joissa tierumpu padottaa tulvavirtaamia ja vedenpinta nousee uomasta. Tämän seurauksena vesiä kulkeutuu pintavaluntana katualueelle ja tonteille (*kuva 11*).

Kuva 11. Pyhtäänkorven uoman mallinnettu tulvatilanne

6 YHTEENVETO HULEVESITULVARISKIEN ALUSTAVASTA ARVIOINNISTA

Vantaan kaupungin alueella ei ole esiintynyt hulevesitulvia, joista aiheutuu tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuja yleiseltä kannalta katsoen vahingollisia seurauksia. Tehdyn arvioinnin perusteella kunnassa ei arvioitu esiintyvän tulevaisuuden hulevesitulvariskejä, joista aiheutuisi edellä tarkoitettuja vahingollisia seurauksia. Edellä mainitun perusteella kunnan alueella ei katsota olevan merkittävää hulevesitulvariskiä eikä merkittäviä hulevesitulvariskialueita ehdoteta nimettäväksi.

Hulevesitulvariskien alustavassa arvioinnissa on tunnistettu seuraavat alueet ja kohteet, joilla tapahtuu hulevesitulvia, joista ei arvioida aiheutuvan merkittävien tulvariskien arvioinnin mukaisia vahingollisia seurauksia:

- Vihdintie (Myllymäenoja)
- Raappavuorentie Kehä III alituksessa (Myllymäenoja)
- Tikkurilantien pääradan alitus
- Valkoisenlähteentien pääradan alitus
- Hiekkaharjuntien pääradan alitus
- Kylmäojan varren tulvapaikat
- Rekolanojan varren tulvapaikat

Lisäksi on tunnistettu muita alueita, joilla yleisten alueiden perusparantamisen yhteydessä tulee parantaa hulevesien johtamis- ja hallintajärjestelmiä.

Hulevesiviemäröinnin mallinnusten perusteella Tikkurilan,Viertolan, Myyrmäen, Martinlaakson ja Kaivokselan kaupunginosissa havaittiin ja nimettiin seuraavat tulvakohteet, joissa hulevesiviemäröinnin kapasiteettia tulee lisätä katujen tai vesihuollon saneerauksen yhteydessä:

<u>Tikkurilan ja Viertolan kaupunginosat</u>

- Valkoisenlähteentie
- Vehkatie
- Kielotie – Esikkotie
- Kielotie
- Unikkotie
- Neilikkatie
- Lummetie – Orvokkitie
- Talvikkitie

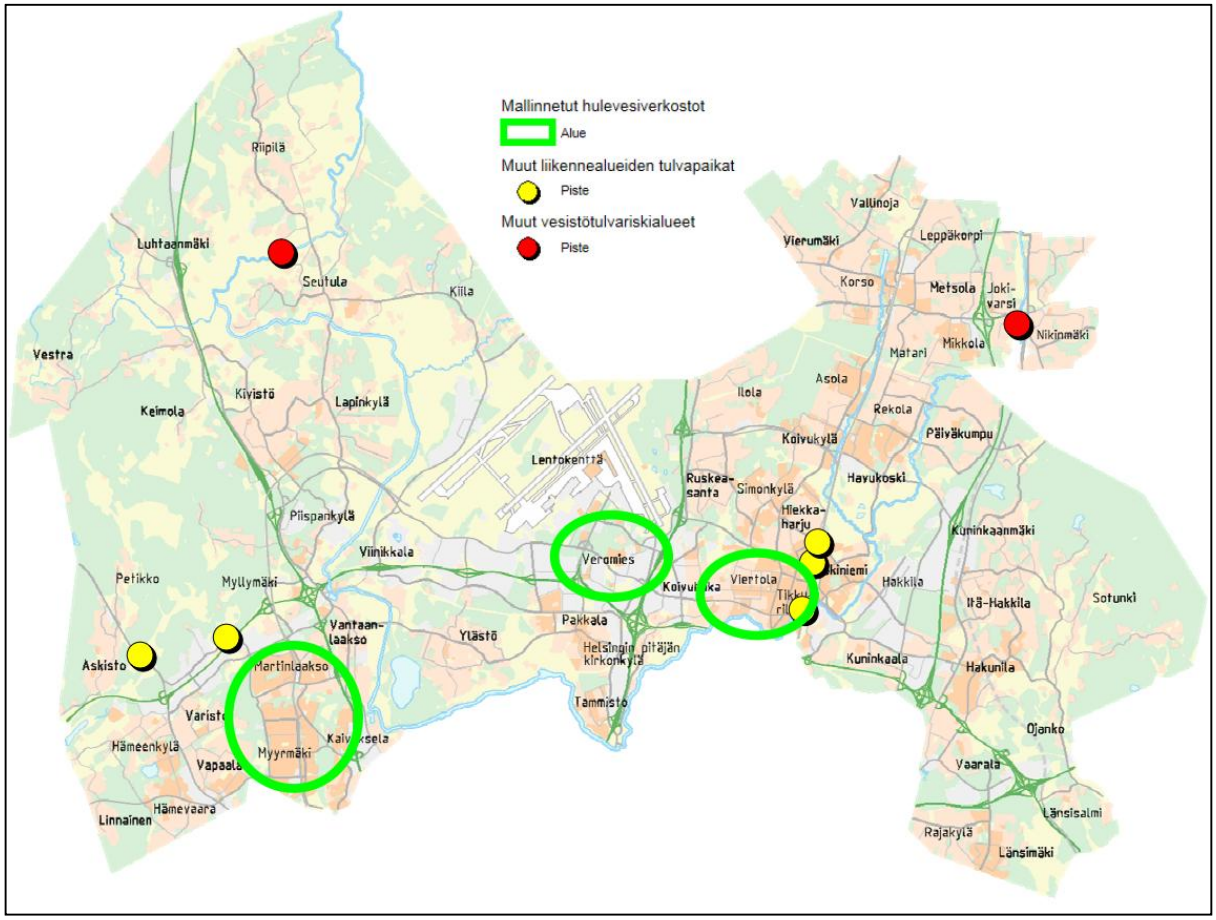
<u>Myyrmäen, Martinlaakson ja Kaivokselan kaupunginosat</u>

- Kivivuorentie
- Kivimäentie

- Laajaniitynkuja ja Laajaniityntie
- Leiritie
- Myyrmäentie ja Myyrmäenraitti
- Norokuja
- Louhelan asema
- Martinlaaksontie
- Vanha Kaarelantie
- Uomatie

Mallinnuksen perusteella edellä mainituilla kaduilla muodostuu tulvia, kun poikkeuksellisella rankkasateella hulevesiverkoston kapasiteetti loppuu ja matalissa paikoissa sijaitsevat hulevesikaivot tulvivat hulevesiä katu- ja viheralueelle.

Lisäksi ELY-keskus on esittänyt muiksi tulvariskialueiksi Pirttirannan loma-asuntoalueen ja Nikinmäki-Jokivarren alueen (*kuva 12*) ehdotuksessaan Uudenmaan maakunnan tulvariskialueiksi.

Kuva 12. Vantaan kaupungin muut vesistötulvariskialueet, liikennöintialueiden tulvapaikat sekä mallinnetut hulevesiviemäriverkostot (Vantaan kaupunki 2018)

Alustavan hulevesitulvariskien arvioinnin perusteella todetaan, että Vantaan kaupungin alueella ei ole tulvariskilain mukaisia merkittäviä hulevesitulvariskialueita.

7 ASIAA KOSKEVAT SÄÄDÖKSET JA OHJEET

- Laki tulvariskien hallinnasta (620/2010) http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20100620
- Valtioneuvoston asetus tulvariskien hallinnasta (659/2010) http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20100659.
- Merkittävän tulvariskialueen kriteerit ja rajaaminen (maa- ja metsätalousministeriö 22.12.2010) http://www.ymparisto.fi/download/noname/%7BD4A4429E-8F98-42A3-B61F-DA2C6D0419CF%7D/37008
- Tulvariskien alustava arviointi ymparisto.fi –verkkosivuilla http://www.ymparisto.fi/fiFI/Vesi/Tulviin_varautuminen/Tulvariskien_hallinta/Tulvariskien_hallinnan_suunnittelu/Tulvariskien_alustava_arviointi_vesisto_ja_meritulvat
- Tulvariskien hallinnan, vesien- ja merenhoidon yhteinen väestölle suunnattu sivu mm. kuulemista varten www.ymparisto.fi/vaikutavesiin
- Tulvariskien hallinnan suunnittelun materiaalia (Suomen ympäristökeskus) http://www.ymparisto.fi/fiFI/Vesi/Tulviin_varautuminen/Tulvariskien_hallinta/Tulvariskien_hallinnan_suunnittelu/Tulvariskien_hallinnan_suunnittelun_materiaalia
- Euroopan Parlamentin ja Neuvoston direktiivi 2007/60/EY tulvariskien arvioinnista ja hallinnasta

LÄHDELUETTELO

Alustavat hulevesitulvakartat, Suomen ympäristökeskus (2018)

Hulevesitulvariskien alustava arviointi tulvamallinnuksen tuloksia hyödyntäen, Gustafsson J. (2018) https://aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/30560

Keski-Vantaan hulevesijärjestelmän toiminnallinen selvitys, Pöyry (2009)

Kuntaliiton kirje ja muistio hulevesien alustavasta arvioinnista 30.1.2018, Kuntaliitto (2018) http://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B28B7FA5E-58E9-4A05-B53F-E3A5777D3C87%7D/134821

http://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B4E53DC71-6F9C-44B0-9572-4A9D7DF335B7%7D/134822

Lyhytkestoisten sateiden rankkuus ja toistuvuusaika Suomessa, ilmasto-opas.fi (2018) http://ilmasto-opas.fi/fi/ilmastonmuutos/videot-ja-visualisoinnit/-/artikkeli/b4df9633-7e1f-4389-9dd0-a0539588f211/visualisoinnit.html#rankkasateiden-toistuvuus

Myyrmäen alueen hulevesijärjestelmän toiminnallinen selvitys, Pöyry (2014)

Pyhtäänkorven valuma-alueen hulevesien ja uoman tulvimisen mallintaminen Keski-Vantaalla, Harri Keinäsen diplomityö (2013)

Tikkurilan alueen hulevesijärjestelmän toiminnallinen selvitys, Pöyry (2013)

Tunnin ja vuorokauden keskimäärin kerran sadassa vuodessa toistuvan sadannan suuruudesta eri kokoisilla valuma-alueilla (Ilmatieteen laitos)

Tulvapaikkakysely asukkaille ja vastaukset, Maptionnaire (2017)

Tulvariskien alustava arvioinnin 2. suunnittelukierroksen koulutusaineisto 5.-6.10.2017, Suomen ympäristökeskus (2017) http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Tulviin_varautuminen/Tulvariskien_hallinta/Tulvariskien_hallinnan_suunnittelu/Tulvariskien_alustava_arviointi_2_suunni(44789)

Vantaan hulevesiohjelma, Vantaan kaupunki (2009)

Vantaan Kylmäojan uoman mallinnus, FCG (2009)

Vantaan Rekolanojan tulvasuojelun suunnittelu ja uoman mallintaminen, FCG (2006)

Vantaan tulvahälytystiedot Pronto -järjestelmästä vuosina 2012 – 2018, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos (2018)

Vantaan tulvaohjelma, Vantaan kaupunki (2015) (https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/128558_713368vantaan_tulvaohjelma1251346820.pdf

Vantaa
Vanda

14 § Hämeenkylän koulun tavoitehinnan ja hankesuunnitelman hyväksyminen liikuntatilojen osalta

VD/5118/10.03.02.01/2018
PW/JVU/AK

Hankesuunnitelma pohjautuu Hämeenkylän koulun tarveselvitykseen 26.8.2017, joka hyväksyttiin opetuslautakunnassa 12.9.2017 § 13, teknisessä lautakunnassa 13.9.2017 § 11 ja kaupunginhallituksessa 19.9.2016 § 16. Tarveselvityksen mukainen kustannusennuste oli 20,56 milj.eur (alv 0 % KL 88), joka nykyhintatasoon korjattuna on 22,95 milj.eur (alv 0 % KL 98)

Hankesuunnitelma 30.5.2018 on laadittu projektiallianssin toimesta yhteistyössä sivistystoimen, tilakeskuksen sekä teknisessä lautakunnassa 19.12.2017 valittujen allianssikumppaneiden (NCC Rakennus Oy:n ja työyhteenliittymän Arkkitehdit Rudanko + Kankkunen Oy ja Arkkitehdit Frondelius+Keppo+Salmenperä Oy) kanssa.

Hämeenkylän koulu on yhtenäiskoulu (1.-9. luokat) ja se kuuluu Vantaan kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitelmaan 2014 - 2023. Koulu on oleellinen osa Myyrmäen suuralueen peruskouluverkkoa ja se on ainoa yläkoulupalveluja tarjoava koulu läntisellä Myyrmäen suuralueella. Hämeenkylän yhtenäiskoulu muodostuu tulevasta uudesta Hämeenkylän koulusta sekä lähietäisyydellä olevasta Variston opetuspisteestä. Tämä hankesuunnitelman mukaan yhtenäiskoulussa on 770 oppilaspaikkaa ja se pystyy myös vastaamaan suuralueen länsiosan maltilliseen kasvuun.
Koulu suunnitellaan uuden oppimiskäsityksen periaatteiden mukaan ja koulun pedagoginen suunnitelma sekä käyttäjät ovat olleet mukana hankesuunnittelutyössä.

Tarveselvityksen sisältöön verrattuna tilaohjelman laajuuteen on tullut kasvua Variston opetuspisteen edellyttämien uudisrakennuksen yhteiskäyttötilojen osalta, pedagogisen tarkastelun perusteella erityisvarusteltujen tilojen määriin sekä keittiön laajuudessa on huomioitu cooc&chill toimintatapa ja osin myös lähialueen tarpeita palvelevat ateriamäärät. Hankesuunnitelun lähtökohdaksi asetettiin, että em. muutokset suunnitellaan tavoitellun kokonaislaajuuden sisällä, vaikka tarkennukset asettavat hankkeelle kuitenkin kustannuspainetta. Hankesuunnitelma päätyy laajuustavoitteisiin 4974 hym2 / 6910 brm2, jotka alittavat tarveselvityksen mukaisen laajuustavoitteen.

Allianssi on arvioinut hankeen kustannuksia ja laatinut tarveselvityksen mukaiselle laajuudelle (koulutilat ilman Variston opetuspisteen tiloja ja liikuntasali 600 m2) hankkeelle tavoitehintalaskelman, joka päätyy tavoitehintaan 23 281 000 eur (alv 0 %, KL 98). Tavoitekustannus ylittää tarveselvitysvaiheessa laaditun kustannusennusteen, mutta huomioiden tilaohjelmaan tulleet tarpeelliset tarkennukset, voidaan 330 000 eur ylitystä pitää kohtuuhintaisena.

Hankesuunnitelman mukaan tilat ovat valmiit syyslukukauden 2020 alkuun.

Optio 1: Variston opetuspiste
Allianssihankkeeseen sisältyi optiona Variston opetuspisteen (nykyään noin 1200 brm2) edellyttämien tilojen rakentaminen Hämeenkylän koulun yhteyteen projekti aikana. Kyseinen koulurakennus on valmistunut 80-luvun alussa ja on siten jo perusparannusiässä. Koettujen sisäympäristöongelmien takia osa rakennuksen tiloista on poistettu käytöstä.
Variston opetuspisteen sijoittaminen uuden Hämeenkylän koulun yhteyteen aiheuttaa noin 730 brm2 lisärakentamistarpeen tarveselvityksen laajuuteen verrattuna. Lisärakentamisoption kokonaiskustannuksiksi on allianssi arvioinut 1 700 000 eur (alv 0 % / KL 98).

Tilakeskus ja Sivistystoimi esittävät, että kilpailutuksessa mukana ollut Variston optio käytetään hankkeen yhteydessä, vaikka se ei sisälly nykyiseen investointiohjelmaan. Tulevan perusparannuksen korjausasteen voidaan arvioida olevan noin 70 % (sis. TATE-järjestelmien uusimisen) vastaavasta uudisrakennuksesta eli olevan noin 2,5 milj. eur, joten option hyödyntäminen on myös taloudellisesti perusteltua. Näin vapautuisi yksi rakentamiskelpoinen tontti esim. päivähoidon tarpeisiin, mihin läntisellä Vantaalla on erityistä painetta.

Optio 2: liikuntasalin suurentaminen
Allianssihankkeeseen sisältyi optiona myös koulun liikuntasalin suurentaminen (600 m2 > n. 1000 m2). Kevään aikana liikuntatilan tavoitevaatimukset ovat tarkentuneet n. 1400 m2 saliin ja sen tarvitsemiin puku-, apu ja yhteistiloihin. Vastaavia suurempia liikuntasalitarpeita on sivistystoimen mukaan myös muilla suuralueilla.

Allianssi on arvioinut liikuntasalin suurentamisen lisäkustannuksiksi kouluhankkeelle 2 600 000 eur (alv 0 % KL 98). Kustannuksia voi lisäksi korottaa hallin sijainti lentomelualueella sekä rakentamisen lainsäädännön muutoksista aiheutuvat kokoontumistilojen määräykset. Halliosan kaupunkikuvalliset vaatimukset (koulutontti) sekä suora yhteys kouluosaan on huomioitu laskelmassa.

Allianssin kilpailutusvaiheessa kustannusraamiksi huomioiden optioiden käyttäminen asetettiin 27 – 32 milj. eur, eikä liikuntasalin laajentaminen mahdu esitettyyn vaihteluväliin, joten option käyttö on myös hankintalain kannalta ongelmallinen.

Nykyinen investointiohjelma ei sisällä liikuntahallitiloja.
Tilakeskus pitää myös syntyvää lisäkustannusta liian suurena lisäyksenä hankkeelle ja esittää että liikuntasalitarpeita käsitellään tulevilla budjettikausilla omana investointina.

Sovelletut oikeusohjeet: Kaupungin hallintosääntö, jonka mukaan tilakeskuksen lautakunta on oikeutettu päättämään yli 3 milj. eur hankkeiden hankesuunnitelmien hyväksymisestä.

Tekninen lautakunta 12.6.2018 § 17

Tilakeskusjohtaja vs:n esitys:
Päätetään
a) hyväksyä Hämeenkylän koulun hankesuunnitelma tavoitehintaan 23 281 000 eur (KL98)
b) hyväksyä Variston opetuspisteen tarvittavien opetus- ja aputilojen rakentaminen samalla kertaa Hämeenkylän uudiskoulun yhteydessä tavoitehintaan 1 700 000 eur, ehdolla että kaupunginhallitus osaltaan asian hyväksyy
c) esittää kaupunginhallitukselle Variston opetuspisteen rakentamisen lisäämistä investointiohjelmaan
d) todeta, että suuremmista liikuntasalitiloista laaditaan erillinen selvitys yhteistyössä sivistystoimen kanssa 2019 aikana.

Päätökset ehdolla, että opetus- ja vapaa-ajan lautakunnat hyväksyvät osaltaan hankesuunnitelman.

Käsittely: Esittelijä muutti päätösesitystä
Juha Vuorenmaa tilakeskusjohtaja vs. selosti asiaa kokouksessa

Tilakeskusjohtaja vs:n esitys:
Päätetään hyväksyä
a) Hämeenkylän uuden koulun 30.5.2018 päivätty hankesuunnitelma lukuunottamatta liikuntatiloja

b) että liikuntatiloista valmistellaan esitys elokuun lautakuntaan
c) Variston opetuspisteen tarvittavien opetus- ja aputilojen rakentaminen Hämeenkylän uudiskoulun yhteyteen ja niiden lisäämistä investointiohjelmaan
d) että muista suuremmista liikuntasalitiloista laaditaan erillinen selvitys tilakeskuksen ja sivistystoimen yhteistyönä vuoden 2019 aikana.

Päätös
Hyväksyttiin esittelijän muutettu esitys.

--
Opetus- ja vapaa-ajan lautakunnat hyväksyivät kokouksissaan 11. ja 12.6.2018 Hämeenkylän koulun hankesuunnitelman vastaavan sisältöisenä kuin tekninen lautakunta kokouksessaan 12.6.2018 ja edellyttivät liikuntasalin osalta valmisteltua esitystä elokuun 2018 kokoukseen.

Hämeenkylän koulun liikuntasalin koosta ja salin kasvamisen aiheuttamista talousarviokehyksen kustannuspaineista on neuvoteltu kaupunginjohtajan kanssa 2.8.2018. Neuvottelussa oli sivistystoimen edustajien lisäksi läsnä tilakeskuksen edustaja.

Neuvotteluissa tunnistettiin ison liikuntasalin tarve erityisesti Länsi Vantaalla, jossa koulujen liikuntasaleja on jäänyt / lähivuosina jäämässä pois käytöstä.

Neuvottelussa linjattiin, että iso sali on hyväksyttävissä Hämeenkylän koulun yhteyteen toteutettavaksi, kunhan talousarviokaudelta 2019-2022 löydetään tilakeskuksen investointiohjelmasta vastaavia karsintoja lähinnä liikunnan investoinneista, jotta annettu kehysraami pitää.

Hankintalain mukaan allianssihankinnan kilpailutusvaiheessa ennakoidun arvon ylittäminen noin 25 %:lla on mahdollinen ilman tarvetta uuteen kilpailutusprosessiin.

Sovelletut oikeusohjeet: Hankintalaki sekä kaupungin hallintosääntö, jonka mukaan tilakeskuksen lautakunta on oikeutettu päättämään yli 3 milj. eur hankkeiden hankesuunnitelmien hyväksymisestä.

Tekninen lautakunta 21.8.2018 § 14

Tilakeskusjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä:
a) Hämeenkylän koulun hankesuunnitelmassa 30.5.2018 optiona esitetty isomman (1400 m2) liikuntasalin toteuttaminen kouluhankkeen yhteydessä ja sen lisääminen investointiohjelmaan
b) edellytetään, että tilakeskuksen investointiohjemaan 2019 – 2022 syntyvään kustannuspaineeseen etsitään vastaavia karsintoja lähinnä liikunnan investoinneista, jotta annettu kehysraami pitää
c) todeta, että Hämeenkylän koulun uudisrakentamisen tavoitehinta ml. Variston ja ison liikuntasalin optiot on kokonaisuudessaan 27 880 000 eur (alv 0 % / KL 98).

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Päätökset ehdolla, että opetus- ja vapaa-ajan lautakunnat hyväksyvät osaltaan elokuun kokouksissaan ison liikuntasalin hankkeen sisällön.

Liitteet:
- Hämeenkylän koulun hankesuunnitelma 30.5.2018 liitteineen

- Kustannusennuste optio 1+2 (sisältää Variston tilat ja liikuntasalin 1400 m2)

Täytäntöönpano: Tilakeskus

Muutoksenhakuohje: 6.2 oikaisuvaatimus ja valituskielto

Lisätiedot:
Juha Vuorenmaa puh. 040 534 6960, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupunki
MATO / TIKE / RAK

Hämeenkylän uusi koulurakennus
Hankesuunnitelma

30.5.2018

Sisällysluettelo

1 Hanketietokortti **4**

2 Hankkeen perusteet ja aiemmin tehdyt päätökset **5**
2.1 Hankkeesta aiemmin tehdyt esiselvitykset ja päätökset 5
2.2 Väestöennuste, liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan ja suhde kokonaistarpeeseen 5
2.3 Koulun nykyiset tilat 5
2.4 Optiot / vaihtoehtoiset ratkaisut 6

3 Tilojen toiminnan kuvaus, tilaohjelma ja tilojen vaatimukset **6**
3.1 Tilojen toiminnan kuvaus 6
3.2 Tilaohjelma 10
3.3 Tilojen vaatimukset 10
3.4 Käyttäjien osallistaminen 11

4 Rakennus **12**
4.0 Yleiset tavoitteet ja vaatimukset 12
4.1 Arkkitehtoniset tavoitteet 14
4.2 Esteettömyystavoitteet 14
4.3 Rakennetekniset tavoitteet 14
4.4 LVIA-tekniset tavoitteet 15
4.5 Sähkötekniset tavoitteet 17
4.6 Suunnitteluun ja toteutukseen liittyvät tavoitteet 20
4.7 Huoltokirja 22

5 Rakennuspaikka **22**
5.1 Rakennuspaikan sijainti ja hallinta 22
5.2 Kaavallinen tilanne 22
5.3 Rakennuspaikan ominaisuudet 22
5.4 Rakennuspaikan toiminnalliset vaatimukset 24

6 Hankkeen laajuustavoite **25**
6.0 Kustannukset 25
6.0.1 Rakennuskustannukset 25
6.0.2 Käyttökustannusennuste 26
6.0.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannusennuste 26

7 Rahoitus, toteutus ja aikataulu **27**

8 Riskit **27**

9 Hankesuunnittelun valmistelu **28**

Liitteet

- Liite 1: Sijaintikartta
- Liite 2: Ilmakuva
- Liite 3: Asemakaavaote ja -määräykset
- Liite 4: Tonttikartta
- Liite 5: Tilaohjelmat
- Liite 6: Tavoitehintalaskelmat / vuokrakustannukset
- Liite 7: Uuden tilaohjelman laadinnan periaatteet 16.3.2016
- Liite 8: Hämeenkylän koulun uudisrakennuksen pedagoginen suunnitelma 26.1.2018
- Liite 9: Pinta-alakäsitteet

Erillisliitteet ja muut oheismateriaalit:

- Valmistuskeittiön laiteluettelo 24.4.2018

Kohteen nimi:

Hämeenkylän uusi koulurakennus

Tarpeen kuvaus:
Puretun koulun korvaava uudisrakennus 600/770 oppilaalle

Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin:
Kaupunginhallitus hyväksyi 19.9.2016 § 16 Hämeenkylän koulun korvaavan uudisrakennuksen tarveselvityksen.

Tarpeen perustelut ja investoinnin tarkoitus:
Hämeenkylän koulun oppilaspaikat tarvitaan Myyrmäen suuralueen perusopetuksen palveluverkossa myös tulevaisuudessa, sillä perusopetusikäisten määrän ennustetaan suuralueella kasvavan.

Käyttäjähallintokunta:
Sivistysvirasto

Kaupunginosa:	**Kiinteistötunnus:**	**Tontin pinta-ala:**
14 - VARISTO	92-14-19-1	34 732 m²
Osoite ja tontti: Varistontie 3, 01600 Vantaa Määräala 92- 423- 36-0-M655	**Kaavatiedot:** YO- kortteli (opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue)	**Rakennusoikeus:** e=0.5 (17 366m2)

Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0%)	**brm²**	**htm²**	**hym²**	**Investointikustannus**		
				€	**€ / brm²**	**€ / htm²**
Uudisrakennus	**6910**	**6290**	**4974**	23 281 000	3369	3701
Laajennus / lisärakennus	-	-	-	-	-	-
Muutos / peruskorjaus	-	-	-	-	-	-

Hankkeen oppilaspaikkamäärä	600
Investointikustannus oppilaspaikkaa kohden	38 802 € / oppilaspaikka

Väistötilan tarve:
Ei tarvetta uusille väistötiloille

Investointiohjelmassa varaus:
24 M€

Hankkeen toteutusaikataulu:
suunnittelu 2018-2019, toteutus 2019-2020

Ylläpitokustannukset:
340 415 €/vuosi; 54,12 €/htm2/vuosi

Toimintakustannukset hallintokunnalle:
Toimintakustannusten arvioidaan pysyvän ennallaan, koska hanke on korvaava.

Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen:
792 000 €

Vuokra-arvio käyttäjäkunnalle:

Tuleva vuokra		23,02 € / m² / kk
Vuokravaikutus	144 773 € / kk	1 737 275 € / v
Vuokravaikutus / tilapaikka		241,29 € / kk

Laatija(t):	**Päivämäärä:**
Matti Sten, Laura Malinen, Riitta Miettinen	6.6.2018

2 Hankkeen perusteet ja aiemmin tehdyt päätökset

2.1 Hankkeesta aiemmin tehdyt esiselvitykset ja päätökset

Kaupunginhallitus hyväksyi 19.9.2016 § 16 Hämeenkylän koulun korvaavan uudisrakennuksen tarveselvityksen.

Kaupunginhallitus päätti 24.4.2017 § 16 että Rajatorpan / Hämeenkylän kouluhankkeita jatkovalmistellaan integroituna projektitoteutuksena / allianssimallilla. Tekninen lautakunta päätti 19.12.2017 § 11 valita allianssikumppaneiksi NCC Rakennus Oy:n ja työyhteenliittymän Arkkitehdit Rudanko + Kankkunen Oy ja Arkkitehdit Frondelius+Keppo+Salmenperä Oy. Allianssikumppaneiden valinta toteutettiin neuvottelumenettelyllä. Tämä hankesuunnitelma on laadittu osana allianssin kehitysvaiheen tehtäviä.

2.2 Väestöennuste, liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan ja suhde kokonaistarpeeseen

Hämeenkylän koulu on yhtenäiskoulu (1.-9. luokat) ja se kuuluu Vantaan kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitelmaan 2014 - 2023. Koulu on oleellinen osa Myyrmäen suuralueen peruskouluverkkoa ja se on ainoa yläkoulupalveluja tarjoava koulu läntisellä Myyrmäen suuralueella. Hämeenkylän koulu toimii myös yläkouluna Askiston ja Pähkinärinteen alakouluista (luokat 1.-6.) yläluokille (luokat 7.-9.) siirtyville oppilaille. Lisäksi osa Rajatorpan alakoulun oppilaista siirtyy yläluokille Hämeenkylän kouluun.

Vantaan virallisen väestöennusteen mukaan Myyrmäen suuralueen perusopetusikäisten määrä kasvaa voimakkaasti ennuste ajanjakson 2017 - 2027 ajan, joten Hämeenkylän koulun noin 770 oppilaspaikkaa tarvitaan myös tulevaisuudessa osana perusopetuksen palveluverkkoa. Kasvu painottuu Myyrmäen suuralueen itäosaan, mutta perusopetusikäisten määrän ennustetaan kasvavan maltillisesti myös suuralueen länsiosassa.

2.3 Koulun nykyiset tilat

Hämeenkylän vanha koulurakennus purettiin vuonna 2017. Koulu toimii nykyisin kolmessa eri paikassa: 1.-3. lk opetus Variston opetuspisteessä, 4.-6. lk opetus Tuomelan opetuspisteessä ja 7.-9. lk opetus Sanomalan opetuspisteessä.

2.3.1 Variston opetuspiste

Variston opetuspiste Hämeenkylän koulutontin eteläpuolella on vuonna 1980 valmistunut yksikerroksinen koulurakennus, jota on peruskorjattu vesikaton ja ilmanvaihdon osalta vuonna 2014. Rakennuksessa on havaittu kohonneita kosteuspitoisuuksia erityisesti lattiarakenteissa ja osa tiloista on poistettu käytöstä terveyshaittaepäilyjen vuoksi. Rakennuksen tilaratkaisu ei tue uuden opetussuunnitelman mukaista opetusta. Rakennuksen säilyttäminen käytössä edellyttäisi sen peruskorjausta. Ilman tilamuutoksia rakennukseen voidaan sijoittaa noin 170 oppilaspaikkaa. Uutta oppimista ja toimintakulttuurin muutosta tukevillla tilamuutoksilla

rakennukseen voitaisiin toteuttaa kaksi noin 250 m2 oppisolua, joihin mahtuisi noin 200 oppilaspaikkaa.

Variston opetuspisteen peruskorjauksen ja tilamuutosten suunnittelu ja toteutus eivät sisälly tämän hankesuunnitelman laajuuteen.

Tässä hankesuunnitelmassa on esitetty optiona Variston opetuspisteen toimintojen sijoittaminen Hämeenkylän koulun uudisrakennukseen. Ratkaisu olisi pedagogisesti, toiminnallisesti ja tilankäytön tehokkuuden kannalta edullisin vaihtoehto. Variston toimipisteen kokonaisala on n. 1250 brm2 ja toimintojen sijoittaminen Hämeenkylän koulun uudisrakennukseen kasvattaisi sen kokonaisalaa n. 730 brm2. Vapautuva Variston toimipisteen tontti soveltuisi hyvin esimerkiksi päiväkotirakentamiseen.

2.4 Optiot / vaihtoehtoiset ratkaisut

Vaihtoehto 1
Tarveselvityksen tilaohjelmaa vastaava vertailulaajuus n. 6910 brm2, johon sisältyy koulun vähimmäistarpeiden mukaan mitoitettu liikuntasali ja Variston opetuspiste jäisi käyttöön.

Vaihtoehto 2 / optio 1 (Varisto)
Variston opetuspisteen toimintojen sijoittaminen Hämeenkylän koulun uudisrakennukseen; lisäys uudisrakennuksen kokonaisalaan n. 730 brm2, yht. n. 7640 brm2.

Vaihtoehto 3 / optio 2 (iso liikuntasali / liikuntahalli)
Koulurakennus tilaohjelman mukaista tarvetta vastaten kuitenkin niin, että liikuntatilat toteutetaan erilliseen rakennukseen samalle tontille koulurakennuksen kanssa, yhteensä n. 8310 brm2. Liikuntahallin lattiapinta-ala n. 1400 hum2.

Vaihtoehto 4 / optio 1 (Varisto) + optio 2 (iso liikuntasali / liikuntahalli)
Koulurakennus vaihtoehdon 3 (optio 2) laajuisena lisättynä Vaihtoehdon 2 (optio 1, Varisto) laajuudella niin, että liikuntatilat toteutetaan erilliseen rakennukseen samalle tontille koulurakennuksen kanssa, yhteensä n. 9040 brm2. Liikuntahallin lattiapinta-ala n. 1400 hum2.

Vertailulaajuudesta ja optioista 1 ja 2 on laadittu erilliset tilaohjelmat (liite 5) ja tavoitehintalaskelmat (liite 6).

3 Tilojen toiminnan kuvaus, tilaohjelma ja tilojen vaatimukset

3.1 Tilojen toiminnan kuvaus

3.1.1 Tilojen toiminnalliset tavoitteet, yleistä

Hämeenkylän koulun korvaava uudisrakennus (yhtenäiskoulu) mitoitetaan n. 600 oppilaalle ja henkilökunnalle (n. 75- 80). Optiona on esitetty myös Variston opetuspisteen n. 170 oppilaspaikan sijoittaminen uudisrakennukseen. Tilat ja toiminnot suunnitellaan uuden tilaohjelman mukaisesti Vantaan kaupungin sivistysviraston linjausten mukaisesti. Uuden

oppimisympäristön vaatimukset ja tavoitteet asettavat uudenlaisia tavoitteita tilojen jäsentymiselle ja toimintojen järjestämiselle. Monitoimiset muuntojoustavat oppimistilat mitoitetaan pedagogisista lähtökohdista tarkoituksenmukaisen kokoisiksi yleisiksi ja erikoisvarustelluiksi työskentelyalueiksi.

Koulurakennus on monitoimitila. Tilat jaotellaan toiminnoiltaan julkisiin, puolijulkisiin ja yksityisiin tiloihin siten, että tilojen käyttö on joustavaa eri tilanteissa ja tarpeissa. Monitoimitilan käyttäjiä ovat myös organisaation ulkopuoliset käyttäjät varsinaisen koulutyöskentelyaikojen ulkopuolella.

Koulun keskeinen yhteistyökumppani on nuorisopalvelut. Hämeenkylän koulun ja nuorisopalveluiden kolme toimintamuotoa ovat a) pienluokkien toiminnallinen ja kasvatuksellinen tuki, b) nuorten kohtaaminen kouluarjessa ja c) ryhmäytys ja konfliktin purku yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Tilaratkaisuissa huomioidaan koulun ja nuorisopalveluiden yhteistyön kehittämisen tarpeet.

Pääosin vain päivisin käytettävien tilojen sijoittelussa ja kulkuyhteyksien suunnittelussa tulee aina ottaa huomioon tilojen iltakäyttö ja muu erilliskäyttö. Erilliskäytön alueet pyritään rajaamaan omaksi kokonaisuudekseen.

3.1.2 Hallinto-, työ ja neuvottelutilat sekä oppilashuolto

Hallinto-, työ- ja neuvottelutilat toteutetaan pääasiassa monitilatoimistoperiaatteella, jossa kiinteitä työpisteitä on lähtökohtaisesti vain niille henkilöille, jotka tarvitsevat samaa työpistettä kokoaikaisesti. Tilat muodostuvat avoimesta yhteisalueesta ja erikokoisista rauhallisen työskentelyn tiloista ja luottamukselliset keskustelut mahdollistavista suljettavista neuvottelutiloista.

Oppilashuollon, psykologin, kuraattorin ja terveydenhoitotilat sijoitetaan muiden henkilökunnan tilojen läheisyyteen, mutta kuitenkin siten, että ne on saavutettavissa huomiota herättämättä. Oppilashuollon tilat pyritään järjestämään siten, että niihin pääsy on järjestettävissä silloinkin, kun muut henkilökunnan tilat ovat suljettuna.

3.1.3 Opiskelutilat

Hämeenkylän koulun oppimisen tilojen suunnittelun lähtökohdat on kuvattu liitteessä *Uuden tilaohjelman laadinnan periaatteet 16.3.2016* ja liitteessä *Hämeenkylän koulun uudisrakennuksen pedagoginen suunnitelma 26.1.2018*.

Opetustilat muodostuvat moduuleista, jotka jaetaan koulun oppilasmäärän ja vuosiluokkajakauman mukaan yleensä n. 100 oppilaan soluihin, jotka erotetaan toisistaan akustisesti. Solut sijoitellaan pareittain tai suurempiin ryhmiin siten, että solujen väliin sijoitetut pientilat ovat käytettävissä molempien niihin liittyvien avoimenpien työskentelyalueiden puolelta ja tuovat siten joustoa kunkin solun käytössä oleviin tiloihin. Hämeenkylän koulun pedagogisessa suunnitelmassa soluista käytetään nimitystä oppimisalue. Oppimisalueet voivat olla toiminnasta ja oppilasmäärästä johtuen myös solua pienempiä yksiköitä. Kuten solutkin, oppimisalueet muodostavat oman akustisen alueen ja ne voivat sijaita moduulin alueella tai solujen tai moduulien rajapinnassa kahden solun tai moduulin alueella.

Soluja ja toiminnan perusteella määritetyn tarpeen mukaan myös oppimisalueita rajaavat kiinteät seinät, mutta tilat ovat jaettavissa esim. pyörällisillä kalusteilla erilaisiin pienempiin ja

lyhyellä aikavälillä muunneltaviin toimintaympäristöihin. Avoimessa tilassa voi olla seinillä erotettuja tiloja rauhallisempaa työskentelyä tai opettajatiimin työskentelyä varten. Lisäksi moduuleissa on eri lailla joustavasti muokattavia yleistiloja ja yhteisvarastoja. Soluja muodostavat yleisopetuksen tilojen lisäksi myös erikoisvarustellut työskentelyalueet, joita ovat mm. käsityö ja kuvataide sekä fysiikan, kemian ja kotitalouden tilat. Erikoisvarustellut työskentelyalueet tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteiskäyttöisiksi eri oppiaineiden välillä. Jos liikuntatilat sijoitetaan koulurakennukseen, ne muodostavat yhden solualueen yhdessä musiikin ja esitystilojen sekä koulu sydämen kanssa. Solujen tiloja voidaan jakaa erikokoisiin oppimisen tiloihin (opetus- ja oppimistuokiot) kouluaikana ja solut hyödyntävät rakennuksen muita yhteistiloja tarvittaessa (esim. ruokala, yleisopetuksen tilat). Soluissa työskentelee ryhmätila- ajattelun mukaisesti eri ikäryhmiä. Solujen tiloja jaetaan myös elämän- tai päivänkaariajatuksella: tila voi toimia eri aikoina neuvottelutilana, henkilökunnan työtilana tai asukasyhdistyksen harrastus- ja kokoustilana.

Teknologian tuoma liikkuvuus ja erilaiset oppimisen tilat avaavat lukujärjestystekniikkaan uusia mahdollisuuksia, kun koulun kaikkia tiloja voidaan käyttää oppimisen tiloina.

3.1.4 Liikuntatilat

Liikuntatilojen osalta tässä hankesuunnitelmassa on esitetty kaksi vaihtoehtoista laajuutta:

Vaihtoehto 1 sisältää tarveselvityksen mukaisen liikuntasalin puku-, pesu- ja varastotiloineen toteutettuna koulurakennuksen osana.

Vaihtoehdot 3 ja 4 sisältävät Länsi-Vantaan alueellisen tarpeen mukaisen suuremman liikuntahallin. Hallin mitoitusperusteena on täysimittainen salibandykenttä ja kaksi täysimittaista koripallokenttää lajivaatimusten mukaisine turva-alueineen. Liikuntahalli varustetaan lajiharjoittelun ja liikunnan opetuksen tarpeisiin. Halli tehdään jaettavaksi kevyillä jakoseinillä kahteen ja kolmeen likimäärin yhtä suureen osaan (=kolme jakoseinää), jotta se palvelee mahdollisimman joustavasti eri kokoisia käyttäjäryhmiä. Halli tehdään ensisijaisesti erillisenä rakennuksena, mutta se voidaan yhdistää koulurakennukseen säältä suojatulla yhdysosalla, jos se rakennusten keskinäisen sijainnin näkökulmasta on tarkoituksenmukaista. Tässä vaihtoehdossa koulurakennuksen tilaohjelmasta poistetaan kaikki liikuntatilat aputiloineen lukuun ottamatta tuoli- ja näyttämövarastoja sekä ulkovälinevarastoa.

3.1.5 Varastotilat

Rakennuksessa oppilaiden vaatteille ja kengille varataan riittävä määrä erillisiä säilytyspaikkoja sisäänkäyntien välittömään läheisyyteen. Koulu on kengätön koulu.

Jokaiselle oppilaalle tehdään säilytyslokero henkilökohtaisia tavaroita varten. Säilytyslokerot sijoitetaan huonetilaohjelman mukaisiin tiloihin.

Liikuntatilojen yhteyteen toteutetaan huonetilaohjelman mukaiset varastotilat.

3.1.6 Sosiaalitilat

Henkilökunnan sosiaalitilat suunnitellaan koko henkilöstölle yhteisiksi. Suurkeittiön läheisyyteen sijoitetaan vähintään keittiöhenkilökunnan tarvitsema osa sosiaalitiloista.

Oppilaiden wc-tilojen mitoitustarve on vähintään 1 kpl / 15 opp. WC:t toteutetaan hajautetusti niin, että ne sijaitsevat riittävän lähellä oppimistiloja. Oppilaiden käytössä oleviin WC-tiloihin lasketaan myös liikuntatilojen yhteydessä olevat pukuhuoneiden WC-tilat edellyttäen että tilat ovat helposti saavutettavissa. Erillisen liikuntahallin tapauksessa WC-tilojen kokonaismäärää voidaan joutua kasvattamaan, mikä on huomioitu option 2 tilaohjelmassa.

3.1.7 Keittiötilat ja ruokailu

Uudisrakennuksen suurkeittiön mitoituksessa on huomioitu myös Variston opetuspisteen oppilasmäärä. Lisäksi Hämeenkylän koulun suurkeittiö hoitaa sekä Vapaalan että osan Pähkinärinteen alueen päiväkotien ruokailuista välipaloineen. Tästä johtuen aterioiden mitoitusmäärä keittiölle on n. 1500 annosta.

Allianssin kehitysvaiheessa suunnitellaan Rajatorpan koulun keittiö, jonka osalta on ollut esillä vaihtoehto toteuttaa se ns. Cook and Chill -valmistuskeittiönä. Tilojen ahtauden vuoksi niitä ei kuitenkaan ole voitu suunnitella tämän toiveen mukaan. Siksi Hämeenkylän koulun keittiö on tarkoitus suunnitella ja toteuttaa Cook and Chill -toimintamallin mukaan. Vantaan kaupungille tämä on pilottikohde jossa kokeillaan kylmä- / kuumavalmistusta.

Ateriamäärän kasvu tarveselvitykseen verrattuna on n. 200 ateriaa vuorokaudessa ja Cook and Chill -toimintamalli kasvattavat jonkin verran keittiön tilantarvetta verrattuna tarveselvitysvaiheen tilaohjelmaan, mikä on huomioitu hankesuunnitelman tilaohjelmassa ja kustannuslaskelmissa. Keittiön kokonaistilantarvetta pyritään tehostamaan hyvällä suunnittelulla, jossa allianssin keittiösuunnittelija osallistuu suunnitteluun heti alusta saakka, sekä mm. sosiaalitilojen yhteiskäyttöisyydellä.

Vaihtoehdoista riippumatta myös Variston opetuspisteen oppilaat ruokailevat Hämeenkylän koulun ruokalutiloissa. Tällöin Hämeenkylässä ruokailevia oppilaita on enimmillään noin 800 ja henkilökuntaa noin 80.

3.1.8 Puhtaus

Kaikki käytettävät materiaalit ja tilaratkaisut toteutetaan mahdollisimman kestävistä, tehokkaista ja edullisesti ylläpidettävistä tuotteista. Pintamateriaalien tulee yleensä olla vähintään M1-päästöluokan vaatimusten mukaisia.

Rakennuksen tulee olla kaikilta osin helposti puhtaana pidettävä ja julkisen tilan kulutusta kestävä. Osa tiloista toteutetaan tekstiililattiana, joka parantaa tilan akustisia omainaisuuksia ja tukee kengättömyyttä sekä työskentelyä lattialla.

Rakennusaikainen puhtausluokka ja IV-asennuksien puhtausluokka on P2.

3.1.9 Siivoustilat

Puhtauspalvelujen tilat suunnitellaan rakennukseen huonetilaohjelman ja tilakeskuksen puhtauspalvelun ohjeiden mukaan.

3.1.10 Jätehuollon tilat

Rakennuksessa syntyvät jätteet lajitellaan. Jätteet kerätään maanalaiseen esim. Molok-syväkeräysjärjestelmään. Syväkeräysjärjestelmä sijoitetaan huoltopihan ajoliittymän välittömään läheisyyteen. Jätepisteeseen tulevat säiliöt seka-, paperi-, kartonki-, muovi- ja

biojätteille sekä lisäksi jaettu syväkeräyssäiliö lasi- ja metallijätteille Vantaan kaupungin tilakeskuksen puhtauspalvelun ohjeiden mukaan. Jätepisteen suunnittelussa varaudutaan eri jätejakeiden lukumäärän lisääntymiseen.

Jätehuolto sijoitetaan lähelle keittiötä siten, että kulku on esteetön, käyttö ja huolto on helppoa eikä huoltoliikenne vaaranna oppilaiden tai henkilökunnan turvallisuutta.

Keittiön lastauslaiturilta varataan lukittu tila elintarvikkeiden kuljetukseen käytettäville rullakoille.

Tulipaloriskin välttämiseksi pihalle erikseen tulevat pienet ulkoroskasäiliöt sijoitetaan kaikki niin, että ne ovat mahdollisimman etäällä rakennuksen julkisivusta.

3.1.11 Väestönsuojatilat

Väestönsuojien sijoitus ja mitoitus vahvistetaan yleissuunnitteluvaiheessa. Vantaalla vakiintuneen käytännön mukaisesti koulurakennusten väestönsuojien mitoitus lasketaan kerrosalaperusteisesti 2 % mukaan. Hämeenkylän uuden koulun väestönsuojan tai -suojien varsinainen suoja-ala olisi laajuusvaihtoehdoista riippuen n. 125-170 m2.

Jos liikuntahalli toteutetaan erillisenä rakennuksena määräytyy sen väestönsuojatarve kerrosalaperusteisesti 1 % mukaan ja varsinaisen suoja-alan tarve olisi hallin koosta riippuen n. 20-30 m2.

Erillisten rakennusten väestönsuojat voidaan yhdistää, kunhan väestönsuojaan kuljettava matka rakennuksen ulko-ovilta on enintään 250 m. Rakennuslupia myöntävä viranomainen voi alueen pelastusviranomaista kuultuaan sallia väestönsuojien sijoittamisen tätäkin kauemmaksi, suosituksen mukaan kuitenkin asutuskeskuksissa korkeintaan 500 m päähän.

3.2 Tilaohjelma

Rakennuksen tilaohjelma hankesuunnitelman liitteenä. Tilaohjelman hyötyala on kasvanut 147 hym2 verrattuna kaupunginhallituksen 19.9.2016 hyväksymän tarveselvityksen tilaohjelmaan.

Uudet perusopetuksen opetussuunnitelmat otettiin käyttöön 1.8.2016 vuosiluokilla 1.- 6. ja vuotta myöhemmin 7. vuosiluokalla. Kokonaisuudessaan uusi opetussuunnitelma on voimassa kaikilla perusopetuksen luokilla 1.8.2019 alkaen. Sivistystoimessa on arvioitu opetussuunnitelman muutosten vaikutuksia tilaohjelmaan ja kokemuksia, joita on saatavissa Vantaan sivistystoimen ns. runkotilaohjelman soveltamisesta koulurakennushankkeisiin. Näiden perusteella tilaohjelmaa on tarkennettu lisäämällä opiskelutilojen hyötyalaa yhteensä 128 hym2. Lisäys kohdistuu erikoisvarusteltuihin työskentelyalueisiin, joiden suhteellinen osuus on kasvanut myös koulun musiikkipainotuksesta johtuen.

Lisäksi mm. suurkeittiön kapasiteetin lisääminen ja oppilaiden lokerikkojen tarkennettu tilavaraus ovat kasvattaneet hyötyalatarvetta. Toisaalta taas tarveselvityksen tilaohjelmassa ollut jätehuone on korvattu syväkeräysastioilla ja henkilökunnan sosiaalitilojen yhteiskäyttöisyydelllä on voitu pienentää niiden ohjelma-alaa.

3.3 Tilojen vaatimukset

“Perusopetuksen tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä otetaan huomioon ergonomia, ekologisuus, esteettisyys, esteettömyys ja akustiset olosuhteet sekä tilojen valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys. Koulun tilaratkaisuilla kalusteineen, varusteineen ja välineineen on mahdollista tukea opetuksen pedagogista kehittämistä ja oppilaiden aktiivista osallistumista” (Opetushallitus. Opetussuunnitelman perusteet 2014, s. 29)

Hämeenkylän koulun oppimisen tilojen suunnittelun lähtökohdat on kuvattu liitteessä nro 8 Uuden tilaohjelman laadinnan periaatteet 16.3.2016 ja liitteessä nro 9 Hämeenkylän koulun uudisrakennuksen pedagoginen suunnitelma 26.1.2018.

Tilojen tulee olla terveelliset ja turvalliset. Tilojen tulee mahdollistaa uuden oppimisen tavoitteiden toteutuminen. Ilmiöpohjainen oppiminen, yhteisopettajuus, TVT:n tehokas käyttö sekä opettajien ja oppilasryhmien vuorovaikutteinen yhteistyö ovat osa muuttunutta oppimisympäristöä. Uusi oppiminen huomioidaan myös sisustus-, akustiikka- ja irtokalustussuunnittelussa.

Tilakokonaisuuksia tulee ajatella monitoimitiloina, joissa kiinteät seinät rajaavat laajempaa oppimistilaa, joka on muokattavissa esimerkiksi pyörällisillä kalusteilla tai seinäkkeillä useampaan toimintaympäristöön toiminnan sisällön mukaisesti. Avoimessa tilassa on myös väliseinillä erotettuja tiloja rauhallisempaa työskentelyä varten. Avoimissa tiloissa tulee olla mahdollisuus myös jakaa se pienempiin, kiinteäseinäisiin tiloihin tarvittaessa.

Suunnittelussa tulee ottaa huomioon alkuopetuksen erityistarpeet mm. vaate- ja kenkäsäilytyksessä, kalustuksessa sekä sen osalta, että alkuopetuksen tiloja voidaan käyttää myös aamu- ja iltapäivätoiminnassa.

Lattialämmitys osassa koulun oppimistiloja tukee monipuolisia työskentelymahdollisuuksia myös lattiatasolla.

3.4 Käyttäjien osallistaminen

Hankkeessa toteutetaan lasten ja nuorten osallistamisen prosessia.

Hankesuunnittelun aikana on jo toteutettu lasten ja nuorten osallistamisen prosessia yhdessä Vantaan Liikkuva koulun, nuorisotoimen ja Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kanssa. Opettajat ovat antaneet palautetta omassa työpajassaan. Lisäksi hankesuunnitelman tuloksia esitellään toukokuussa 2018 showroom-päivässä oppilaille ja henkilökunnalle sekä ideaillassa vanhemmille, koulun muille käyttäjille sekä lähialueen asukkaille. Samalla kerätään palautetta jatkosuunnittelua varten.

Hämeenkylän koulun hankesuunnittelun viestintä- ja vuorovaikutustyöryhmä on koordinoinut vuorovaikutusta hankesuunnittelun aikana. Hankkeen käynnistyessä työryhmän työskentely jatkuu. Työryhmä varmistaa lasten ja nuorten osallisuuden toteutumisen ja raportoi siitä Vantaan kaupungin Lapset ja nuoret ympäristönsä rakentajina -ohjausryhmälle. Työryhmä laatii hankkeen viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelman tilaajan asettamien tavoitteiden mukaisesti. Vuorovaikutteisessa työssä huomioidaan oppilaat, tulevat oppilaat, henkilökunta, vanhemmat, koulun muut käyttäjät sekä lähialueen asukkaat sekä muut mahdolliset tunnistettavat osalliset.

Allianssin vuorovaikutus- ja viestintäsuunnitelmaan kirjataan osallistamisen muodot, kanavat ja ajankohdat. Koulun valmistuttua vietetään avajaisia. Ylläpitovaiheessa oppilaita osallistetaan tiloista ja pihoista huolehtimiseen.

4 Rakennus

4.0 Yleiset tavoitteet ja vaatimukset

Kaikessa suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota tilojen ja materiaalien kestävyyteen, terveellisyyteen ja käyttäjäturvallisuuteen sekä rakentamisen aikaiseen työturvallisuuteen. Hankkeessa on kaikissa vaiheissa nimetty turvallisuuskoordinaattori, joka vastaa työmaan turvallisuudesta sekä työsuojeluvaltuutettu, joka huolehtii toiminnan turvallisuuden näkökohtien huomioimisesta.

Rakennus-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita rakennusfysikaaliseen toimintaan, ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen, sisäilman laatuun, valaistukseen sekä äänenvaimennukseen.

Myös itse rakennus ja sen järjestelmät voivat toimia pedagogisena välineenä: esim. talotekniikan mittaritietoa voidaan tuoda oppilaiden nähtäville ja liittää osaksi ilmiöpohjaisia oppimiskokonaisuuksia.

4.0.1 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet

Uudisrakennuksen suunniteltu käyttöikä on perustusten ja rungon osalta 100 vuotta, täydentävien rakenteiden osalta 50 vuotta ja järjestelmien osalta 25–35 vuotta.

Rakennuksen elinkaareen kuuluu rakentamis- ja käyttövaiheet sekä lopuksi rakennuksen purku. Käyttöiän pidentäminen kasvattaa käyttövaiheen kustannusten osuutta.
Esim. Mikäli käyttöikä on 50 v, jakautuvat elinkaarikustannukset siten, että rakentamisvaihe käsittää n. 10 %, käyttövaihe n. 90 % ja purku n. 1–2 % elinkaarikustannuksista.

Rakentamisvaiheen aikana kustannuksia minimoidaan mm. pitkälle rationalisoidulla rakentamistekniikalla, työmaa-aikaisella kosteudenhallinnalla sekä optimoidulla rakentamisajalla.

Käyttövaiheen kustannuksiin vaikutetaan muuntojoustavalla ja energiatehokkaalla tilasuunnittelulla sekä materiaalivalinnoilla. Valittavat materiaalit ovat pitkäikäisiä, mahdollisimman huoltovapaita, tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita.

Kouluhankkeen laatutaso ja tavoitekustannukset määritellään hankesuunnitelmassa perustuen ohjeeseen ”Investointisuunnittelu, laatutaso ja tavoitekustannus, 17.03.2015”.

Uudisrakennus toteutetaan 1.1.2018 voimaan astuneiden lähes nollaenergiamääräysten (YM 1010/2017) mukaisena. Tavoitteena on energiatehokkuusluokka A eli E-luku 90 kWhE/(m²,a) tai alle. Suunnittelussa noudatetaan lisäksi Vantaan kaupungin lähes 0-energiarakentamisen ohjetta siltä osin kuin sieltä tulevat vaatimukset ovat elinkaaritarkastelun perusteella järkeviä.

Rakenteiden, rakennusosien, teknisten järjestelmien sekä energiantuotanto- ja hankintamuotojen valinta tehdään osaoptimoinnin sijaan kokonaistarkasteluun perustuen

ehdotussuunnitteluvaiheessa. Tarkastelussa huomioidaan investointikustannuksen lisäksi elinkaaren aikainen energiankulutus ja käyttökustannukset.

4.0.2 Tilatehokkuustavoite

Uusien oppimisympäristöjen mukaan toteutetuissa kohteissa muuntokertoimena hyötyalasta (hym2) huonealaksi (hum2) voidaan pitää n. 1,22...1,28 ja toisaalta bruttola/huoneala on n. 1,13...1,15. Suhdelukuihin vaikuttaa olennaisesti minkä laajuisina esim. aula- ja naulakkotilat on sisällytetty hyötyalaan, teknisten tilojen ja liikennetilojen (portaat ja käytävät) mitoitus sekä käytettyjen seinärakenteiden paksuudet ja tilojen keskimääräinen koko, joka puolestaan riippuu mm. hankekohtaisesta liikuntatilaratkaisusta.

Tilatehokkuuden mittarit:
– hym2/brm2 tai hum2/brm2 hankesuunnitelmassa määritellyllä tavalla. Tavoitteena on että hym2 tai hum2 saavutetaan, mutta bruttoalaa ei ylitetä.
– painotettu muotokerroin (ulkovaipan pinta-alan suhde ohjelma-alaan; ulkovaipan osien pinta-aloja painotetaan niiden lämmönläpäisykertoimia vastaavilla kertoimilla).

Kohteen laskennalliset pinta-alat on esitetty hankesuunnitelman liitteenä olevassa huonetilaohjelmassa.

4.0.3 Muuntojoustavuusvaatimus

Tilojen tulee olla mahdollisimman tehokkaasti oppimistilana käytettäviä.

Tilatehokas toimitila on muuntojoustava, monikäyttöinen, kustannustehokas sekä käyttäjien toimintaa tukeva. Tilojen korkeaa käyttöastetta päivä- ja vuositasolla tuetaan tilojen yhteiskäytöllä.

Tilat suunnitellaan myös nuorisopalveluiden ja iltakäytön tarpeita varten.

Uuden rakennuksen tulee kyetä palvelemaan muuttuvia tilatarpeita käyttötarpeiden muuttuessa tilatehokkuudesta tinkimättä. Muunneltavuus lisää rakennuksen elinkaarta ja ekologisuutta.

Uuden rakennuksen muunneltavuus toteutuu rakennuksen rungon ollessa mahdollisimman avoin. Portaat ja märkätilat sijoitetaan keskeisesti niin, että ne mahdollistavat useamman käyttötavan rakennukselle. Väliseinät toteutetaan helposti purettaviksi ja siirrettäviksi. Rakenneosissa, kuten julkisivuissa ja teknisissä järjestelmissä, varaudutaan korjattavuuteen. Tekniset järjestelmät suunnitellaan mahdollisimman muuntojoustaviksi.

Tavoitteena on modulaarisuus, jolla tuetaan ratkaisujen toistettavuutta sekä hankkeen sisäisesti että myös muihin hankkeisiin.

Käyttötarkoituksen muutokseen varaudutaan, mikäli mahdollinen vaihtoehtoinen tulevaisuuden käyttötarkoitus on suunnitteluvaiheessa tiedossa.

4.0.4 Ääniolosuhteet

Sisätilojen ääniolosuhteiden suunnittelussa noudatetaan ympäristöministeriöön asetusta rakennuksen ääniympäristöstä 796/2017. Tilojen akustinen toimivuuden varmistaa suunnitteluvaiheessa kohteen akustinen suunnittelija.

Tilojen vaimennus tulee saattaa sellaiseksi, että jälkikaiunta-aika oleskelu- ja työskentelytiloissa on enintään 0,5 - 0,7 sekuntia ja porrashuoneessa ja käytävässä enintään 1,3 sekuntia. Em. vähimmäisvaatimuksia parempi vaimennus vähentää edelleen melusta aiheutuvaa häiriötä tiloissa. Huoneakustinen vaimennus säädetään halutulle tasolle ensisijassa oikeilla pintamateriaalivalinnoilla, joiden vaikutusta voidaan osin täydentää sisustus- ja kalustemateriaalivalinnoilla.

Rakennuksen ulkovaipan ääneneristävyys lentomelua vastaan tulee toteuttaa Vantaan kaupungin rakennusjärjestyksessä määritellyn mukaisesti ja määräystenmukaisuus tulee osoittaa laskennallisesti rakennuslupahakemuksen yhteydessä. Ks. myös kohta 5.3.3.

Ilmanvaihtolaitteista ja muista rakennuksen teknisistä laitteista aiheutuva jatkuva samanarvoinen äänitaso saa olla päiväaikana enintään 35 dB oleskelu- ja työskentelytiloissa.

4.0.5 Palotekniset vaatimukset

Uudisrakennuksen paloluokka on P1. Palo-osastointi toteutetaan paloteknisen suunnitelman mukaan. Teräsrakenteiden palosuojaus toteutetaan palosuojamaalilla ja/tai rakennejärjestelmän omalla palonsuojausmenetelmällä lukuun ottamatta kuitupohjaisia tuotteita (sisäilman laatu). Rakennuksen runkomateriaali valitaan ja palo-osastojen koko suunnitellaan siten, että sprinklausta ei tarvita.

4.1 Arkkitehtoniset tavoitteet

Tilakeskuksen ja Vantaan kaupungin arkkitehtuuripoliittisen strategian yhdenmukaisena tavoitteena on ilmaisuvoimainen ja kiinnostava arkkitehtuuri, joka luo omalta osaltaan vantaalaista identiteettiä. Uudisrakennus pihoineen suunnitellaan kokonaisuudeksi, jossa toteutuvat kaupunkikuvalliset, toiminnalliset sekä ympäristövaatimukset.

Suunnittelussa otetaan huomiooon koulurakennuksen laajennettavuus sekä muu täydennysrakentaminen tontille. Laajennusvarausten mahtuminen varmistetaan parhaiten käyttämällä mahdollisimman suuressa osassa rakennusta kaavan sallimaa enintään kahta kerrosta ja osittain kolmea kerrosta, joka kaupunkisuunnittelun kanssa käytyjen neuvottelujen mukaan voitaisiin sallia vähäisenä poikkeamisena asemakaavasta.

4.2 Esteettömyystavoitteet

Rakennus ja rakennuspaikka suunnitellaan valtioneuvoston asetuksen 241/2017 rakennuksen esteettömyydestä mukaan täysin esteettömäksi. Esteettömyyden tavoitteena on turvata mahdollisimman laajasti erilaisten käyttäjäryhmien mahdollisuudet käyttää rakennettua ympäristöä.

Rakennukseen suunnitellaan esteettömyyden toteuttamisen ja tavarankuljettamisen vaatimat hissit ja/ tai nostolaitteet.

4.3 Rakennetekniset tavoitteet

Runkojärjestelmä valitaan niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Rakennusrungon syvyys valitaan siten, että kantavat ja jäykistävät seinälinjat sijoittuvat ulkoseinille. Poikittaisia kantavia seinälinjoja ei pääsääntöisesti sallita estämään tilojen muuntojoustavuutta.

Alustavan arvion mukaan rakennus perustetaan maanvaraisesti massanvaihdolla n. 2 m syvyyteen. Alustatila varustetaan koneellisella ilmanvaihdolla.

Talotekniikan nousukuilut minimoidaan ja keskitetään. Talotekniset linjat viedään ulkovaipan sisäpinnan sisäpuolella.

Hanke on kantavien rakenteiden, rakennusfysikaalisen ja pohjarakennesuunnittelun osalta vaativa suunnittelutehtävä. Vaihtoehdon 2 mukainen erillinen liikuntahalli on hallin katon pitkän jännevälin vuoksi poikkeuksellisen vaativa suunnittelutehtävä.

Alustatilallisen alapohjan rakennusfysikaalisten olosuhteet suunnitellaan toimimaan moitteettomasti ja rakenteiden tulee olla tiiviitä sisätiloja vastaan. Rakennedetaljien tulee olla toteutuskelpoisia.

Ulkovaipan sisäpinnan tiiveyden varmistamiseksi on laadittava detaljit kaikista erilaisista liitos- ja epäjatkuvuuskohdista.

Märkätiloissa ja kosteudelle alttiissa tiloissa käytetään kiviainespohjaisia materiaaleja.

Musiikkitilat irrotetaan akustisilla materiaaleilla yms. ympäröivistä rakenteista.

4.4 LVIA-tekniset tavoitteet

Tavoitteena ovat rakennuksen energiankäytön minimointi eli lähes 0-energiakoulu sekä hyvät sisäilmaolosuhteet oppijoille. Tarkat, suunniteltavat ratkaisut tutkitaan ehdotus- ja yleissuunnitteluvaiheessa ja valinnat perustuvat käyttö- ja elinkaarikustannuksien optimointiin sekä hyvien sisäilmaolosuhteiden tavoittamiseen. Energiatehokkailla LVI-laitteilla ja -järjestelmillä, rakennuksessa muodostuvan lämmön hyödyntämisellä ja rakennusautomaation hallitulla käytöllä on merkittävä osuus tavoitteen saavuttamisessa. Tekniset tilat sijoitetaan keskeisesti, jolloin putkistojen/kanaviston tilantarve pienenee ja järjestelmien säädettävyys paranee.

Sisäilmaston laatuluokka on S3 (Sisäilmaluokitus 2018). Lämpötilan osalta luokka on S3 kesäolosuhteissa. Rakennustöiden ja IV-töiden puhtausluokka on P2. Rakennusmateriaalien ja IV-tuotteiden päästöluokka on M1.

4.4.1 lämmitys ja jäähdytys

Rakennus liitetään alueen kaukolämpöverkoston piiriin omalla, rakennusta palvelevalla lämmönjakokeskuksella. Liittymäpiste on tontin eteläreunalla, johon Vantaan Energia on toteuttanut jo valmiiksi liittymäkaivon vanhan koulun purkutöiden yhteydessä. Maalämmön hyödyntämistä kaukolämmön rinnalla ns. hybridilämmityksenä tutkitaan myös tulevissa suunnitteluvaiheissa.

Lämmönjakokeskuksessa on erilliset siirtimet patterilämmitykselle, lämpimän käyttöveden valmistukselle sekä ilmanvaihdon lämmitykselle. Lämmönjakotapa on pääosin taajuusmuuttajaohjatuin kiertovesipumpuin toimiva radiaattorilämmitysverkosto termostaatti-venttiilein. Ilmanvaihto- ja kiertoilmakojeilla on erillinen putkiverkosto. Lattialämmitykseen soveltuvien tilojen (märkätilat, kenkäeteiset yms.) lämmitysputkisto tehdään sekoituskytkennän avulla.

4.4.2 ilmanvaihto

Rakennus varustetaan tarkoituksenmukaisilla palvelualueille toteutetuilla tulo- ja poistoilmanvaihdolla. Ilmanvaihtokoneiden puhaltimet ovat suoravetoisia EC- tai PM-moottoreilla varustettuja kammiopuhaltimia. IV-koneissa on tehokkaat lämmöntalteenottolaitteet ja tiiviit, helposti vaihdettavissa olevat ilmansuodattimet. Kosteuden ja lumen pääsy IV-koneisiin estetään mitoittamalla raitisilman nopeus pieneksi ja käyttämällä lumisieppareita. Raitisilmakammioihin toteutetaan myös vedenpoisto.

Kaikki kanavistot sijoitetaan rakennuksen lämmöneristyskerrosten sisäpuolelle. Ilmanvaihdon ohjaus toteutetaan tarpeenmukaisesti, tarkat toteutusperiaatteet selvitetään ehdotus- ja yleissuunnittelun aikana.

Jäähdytys toteutetaan passiivisin keinoin – tarvittaessa ilmanvaihtoa käytetään yöaikana viilentämään tiloja.

4.4.3 vesi ja viemäri

Rakennus liitetään alueen vesijohto-, jäte- ja sadevesiviemäriverkostoon. Vesimittari ja vakiopaineventtiili sijoitetaan lämmönjakohuoneeseen. Vedenkulutuksen seuraamiseksi keittiötiloihin asennetaan alavesimittarit. Sekoittajat ovat vakiolaatuisia vipu-, termostaatti- ja elektronisia hanoja.

Jäte- ja sadevedet viemäröidään painovoimaisesti HSY:n verkostoihin. Vesikaton sadevedet johdetaan piha-alueen sv-verkostoihin joko sisäpuolisin viemärein tai ulkopuolisin syöksytorvin ja rännikaivoin. Sadevedet ohjataan maanpinnan kallistuksin rakennuksen seinän vierustoilta ja piha-alueelta sadevesikaivoihin. Tavoitteena on, että mitään viemärivesiä (sis. perusvedet) ei tulisi pumpata.

Hulevesien viivätystä tontilla selvitetään toteutussuunnitteluvaiheessa.

4.4.4 automaatio

Rakennusautomaatiojärjestelmä on valvonnan alakeskuksin (vak) varustettu ddc-pohjainen järjestelmä, joka liitetään Vantaan kaupungin keskitettyyn aluevalvontajärjestelmään. Sen avulla LVI-järjestelmiä ohjataan ja säädetään siten, että sisäilmatavoitteet saavutetaan laitteiden oikea-aikaisella käytöllä ja pienellä energiakulutuksella. Rakennusautomaatiojärjestelmä toteutetaan käyttäen Proval Oy:n Vantaan kaupungille laatimaa ohjetta ja kaupungin täydentäviä ohjeita (poikkeuksena EC- ja PM-puhallinmoottorikäyttö, joka korvaa puhallinmoottoreiden taajuusmuuttajakäyttöä koskevat kohdat).

4.5 Sähkötekniset tavoitteet

4.5.1 Yleistä

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Suunnittelun tulee olla laadukasta ja pohjautua tilaajan ja käyttäjien kanssa neuvoteltuihin ratkaisuihin, laskelmiin ja kokemukseen. Suunnittelijan on voitava perustella suunnitteluratkaisut yllä mainittujen kriteerien perusteella.

4.5.2 Aluesähköistys ja liittymä

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon. Piha-alueiden valaistus toteutetaan valaisinpylväillä sekä rakennukseen asennettavilla seinä- ja katosvalaisimilla. Pihavalaistuksessa rakennuksen lähialueilla hyödynnetään mahdollisimman paljon seinille ja katoksiin asennettavia valaisimia.
Autopaikoitusalueelle asennetaan muutama autolämmityspistorasia ottaen huomioon laajennusmahdollisuus. Sähköautojen latausmahdollisuus/varaukset tarkistetaan yhdessä tilaajan kanssa.

4.5.3 Sähkönjakelu ja keskukset

Sähköjärjestelmät suunnitellaan ja rakennetaan voimassa olevien standardien mukaisesti. Rakennus varustetaan pääkeskuksella, ryhmä- sekä ohjauskeskuksilla. Keskusten paikat ja määrät tulee suunnitella optimaalisesti huomioiden tilankäytön sekä kaapeloinnin minimointi. Kouluisännän huoneeseen asennetaan talotekniikan ohjauskeskus. Keskuksesta ohjataan yhdessä kiinteistöautomaation kanssa rakennuksen yleisten tilojen ja piha-alueiden valaistuksia, ovilukkoja sekä osaa ilmastointia (iltakäyttö). Keskus varustetaan myös ulko-ovien aukiolosta informoivilla valvontalaitteilla (Led-lampuilla).
Liikuntasali varustetaan ohjauskeskuksella. Keskuksesta ohjataan mm. salin/näyttämön valaistuksia, kojeita ja ikkunaverhoja.
Muiden mahdolliset ohjauskeskusten tarve tarkentuu suunnitteluvaiheessa.

4.5.4 Energiamittarointi

Rakennus varustetaan kiinteistöautomaatioon liitettävillä energiankulutuksen seurantamittareilla. Mitattavia kohteita ovat mm. kiinteistö- ja LVI-keskukset, keittiökeskus, ulkovalaistus, aurinkosähköjärjestelmän energian tuotto, yms. Keskuksiin suunnitellaan erilliset koje- sekä valaistusosuudet, mittareille tehdään ainoastaan tilanvaraukset.

Mittarointijärjestelmä tehdään väyläpohjaisena järjestelmänä, järjestelmä liitetään yleiskaapelointiverkkoon muuntimella.
Pääkeskukseen varataan lähdöt automaattista estokelallista kompensointilaitteistoa varten sekä tilanvaraus pääkeskushuoneeseen laitteistolle.

4.5.5 Johtotiet

Rakennukseen asennetaan tehdasvalmisteisia metallirakennetta olevia kaapelihyllyjä, johtokanavia, kosketinkiskoja (mm. luokkien keskialueille) ja valaisinripustuskiskoja. Johtoteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ääni- ja paloteknisiin eristyksiin. Näkyvillä osuuksilla johtotiet ovat valkoiseksi maalattua mallia. Turvajärjestelmille (poistumisvalaistus, savunpoistojärjestelmä) asennetaan palonkestävät johtojärjestelmä

4.5.6 Johdot ja niiden varusteet

Rakennukseen asennetaan kaapeleita ja johtoja jotka palvelevat mm. seuraavia käyttötarkoituksia:
- Sähkökeskuksia (nousujohdot sekä ohjaus- ja hälytysrunkojohdot)
- Maadoituksia
- Voimavirtalaitteita esim. keittiökojeita
- Valaistusta ja pistorasioita
- Tele- ja turvajärjestelmiä
- AV- järjestelmiä
- LVIA-laitteita

Kaapeleihin tulee päästä käsiksi kohtuudella rakennuksen valmistumisen jälkeen. Esim. väliseinissä ei käytetä putketonta asennusta. Läpiviennit tulee tiivistää hyvin ja kylmien sekä lämpimien tilojen välisiä läpivientejä tulee välttää.
Uppoasenteisten sähkökalusteiden sijoittelua huoneiden ulkoseinille tulee välttää

Kaapeloinnissa tulee täyttää CPR- vaatimukset.

4.5.7 Valaistusjärjestelmät

Tilojen valaistutasojen mitoituksissa tulee noudattaa soveltaen standardin SFS-EN 12464-1 suosituksia.

Energiatehokkuus tulee huomioida myös valaistusohjauksissa. Valaistuksen ohjaustapa tulee käydä yhdessä käyttäjän kanssa läpi. Ohjaukseen voidaan käyttää väyläpohjaista järjestelmää (julkiset tilat, luokat). Yksittäisissä tiloissa kuten WC:t ja varastot tehdään paikallinen läsnäolo-ohjaus.

Ulkovalaistus toteutetaan energiatehokkailla valaisimilla. Käytettäessä heti syttyviä ja mahdollisesti säädettäviä Led-lamppuvalaisimia, voidaan syttymistä ohjata osittain liiketunnistimilla ja/tai valoisuusantureilla huomioon ottamalla katuvalaistus sekä lähiseudun asutus. Pimeän aikaista osavalaistusta tarvitaan mm. ilkivaltariskin pienentämiseksi sekä kameravalvonnan toimivuuden vuoksi.

4.5.8 Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, puhelin, videovalvonta)

Yleiskaapelointitelineille tehdään omat lukittavat tilat.

Rakennus varustetaan Cat 6 mukaisella suojaamattomalla yleiskaapelointijärjestelmällä. Järjestelmä palvelee tietoliikennettä, puhelinyhteyksiä, info-tv-, aikatauluneuvonta- sekä aurinkopaneelijärjestelmän seurantanäyttöä ja videovalvontaa.
Pistorasioita asennetaan mm. toimistotyyppisiin tiloihin, opetustiloihin, auloihin, neuvottelutiloihin, ruokalaan, saliin, teknisiin tiloihin, yms.

4.5.9 Yhteisantennijärjestelmä

Rakennus varustetaan yhteisantennijärjestelmällä. Taajuusalue 5…1750 MHz.
Antennipistorasioita asennetaan mm. opetustiloihin, ruokalaan, saliin ja auloihin.
Järjestelmän tulee välittää maanpäällisessä antenniverkossa välitetyt ilmaisjakelukanavat (myös HD).

4.5.10 Äänentoistojärjestelmä

Rakennus varustetaan keskusradiojärjestelmällä. Kaiuttimia asennetaan mm. opetustiloihin, ruokalaan, käytäville, auloihin, saliin, henkilökunnan tiloihin sekä ulkoseinille. Järjestelmällä välitetään kuulutuksia, hätäkuulutuksia, välituntisoittoja, yms.

4.5.11 AV-järjestelmät

- eri tilojen (opetus-, neuvottelutila, liikuntasali ja ruokala käyttötarkoitus käydään yhdessä Vantaan kaupungin sivistystoiminnan kanssa läpi. Lähtökohtaisesti opetus- ja neuvottelutilat varustetaan älytauluilla.

4.5.12 Info-TV- järjestelmä

Rakennus varustetaan info-tv-järjestelmällä osana yleiskaapelointijärjestelmää. Laitteiden ja ohjelmistojen hankintaraja tarkistetaan suunnitteluvaiheessa yhdessä.

4.5.13 Keskuskellojärjestelmä

Rakennus varustetaan väyläpohjaisella keskuskellojärjestelmällä. Kelloja asennetaan mm. opetustiloihin, auloihin, käytäville, ruokalaan, opettajanhuoneeseen, keittiöön, liikuntasaliin, liikuntasalin pukuhuoneisiin, neuvottelutiloihin sekä ulkoseinille.
Liikuntasali varustetaan ottelukellolla, joka sisältää erillisen ohjausyksikön sekä rangaistusaikanäytöt.

4.5.14 Inva-WC-hälytysjärjestelmä

Inva-WC-tilat varustetaan tilakohtaisella hälytysjärjestelmällä. Lisähälytyspaikka tarkistetaan yhdessä käyttäjän kanssa, esim. kouluisännän huone/opettajan huone.

4.5.15 Soittokellot ja sisäänpyyntölaitteet

Suunnitteluaikana sovittavat sisäänkäynnit (esim. terveydenhoitotilat) varustetaan soittokellojärjestelmällä.Toimistohuoneet varustetaan sisäänpyyntölaitteilla.
Neuvottelutilat varustetaan varattu-valo-laitteilla.

4.5.16 Kiinteistöautomaatiojärjestelmä

Rakennus varustetaan kiinteistöautomaatiojärjestelmällä, jolla ohjataan taloteknisiä laitteita, kerätään mittauksia ja välitetään hälytystietoja.

4.5.17 Rikosilmoitusjärjestelmä

Rakennus varustetaan rikosilmoitusjärjestelmällä. Järjestelmä toteutetaan kuorisuojauksena pääsääntöisesti liikeilmaisimilla.
Järjestelmän integrointi väyläpohjaisen valaistusohjausjärjestelmän kanssa tarkistetaan yhdessä suunnitteluvaiheessa (järjestelmän suunnittelussa huomioidaan esim. liikuntasalin tilanvuokrauksen toiminta = kun tila on vuokrattu iltakäytössä valot syttyvät vain tietyllä alueella.

4.5.18 Videovalvontajärjestelmä

Rakennus varustetaan IP-pohjaisella videovalvontajärjestelmällä. Kameroita asennetaan valvomaan rakennuksen ulkoseinustoja ja osin piha-alueita. Lisäksi käytäville ja auloihin asennetaan dome-tyyppisiä kameroita.

4.5.19 Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä

Rakennus varustetaan merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä.

4.5.20 Paloilmoitinjärjestelmä

Rakennus varustetaan hätäkeskukseen kytketyllä paloilmoitinjärjestelmällä.

4.5.21 Savunpoistojärjestelmä

Savunpoistojärjestelmien toteutustapa määritellään suunnitteluvaiheessa, katso palotekninen suunnitelma.

4.5.22 Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät

Kattokaivojen, räystäiden ja syöksytorvien sähkölämmityksiä tulee välttää. Lämmitys toteutetaan vain, jos henkilöturvallisuus ja/tai sadevesien johtaminen sitä ehdottomasti edellyttää. Lämmitysmuodon valinta on tarkasteltava kokonaisuutena suunnitteluvaiheessa.
Rakennus varustetaan aurinkosähköjärjestelmällä.

4.6 Suunnitteluun ja toteutukseen liittyvät tavoitteet

Hankkeen toteutuksessa käytetään allianssimallia.

Allianssin toimintamallin keskiössä on päätöksenteko “hankkeen parhaaksi”, jonka tavoitteena on tuottaa “arvoa rahalle”. Keskeisenä tavoitteena on myös toiminnan tehostaminen hankkeen edetessä. Rajatorpan ja Hämeenkylän koulujen allianssissa tälle on hyvät edellytykset, koska hankkeet jaksottuvat siten, että Rajatorpan koulussa tehtäviä ratkaisuja voidaan toisaalta monistaa ja toisaalta edelleen kehittää Hämeenkylän kouluun.

Allianssin hankintaprosessissa hankkeelle ja sen toteuttamiselle oli määriteltynä alle kootut tavoitteet, joiden toteutumista seurataan hankkeen aikana erikseen laadittavalla arvontuottoraportilla. Taulukoista on poistettu vain Rajatorpan koulua koskevat kohdat.

Taulukko 1. Tilaajan tavoitteet toiminnallisuudelle ja uudelle oppimisympäristölle

Tavoite	**Mitä tarkoittaa**
Turvalliset ja terveelliset tilat	• Turvallinen ja terveellinen sekä rakennusfysikaalisesti toimivat kiinteistöt • Terve mikrobiympäristö, hyvä kosteuden hallinta ja toimivat lämpötilaolosuhteet • Rakenne- ja talotekniset valinnat tehdään ensisijaisesti terveellisyyden perusteella

Uuden oppimisympäristön mukaiset toimivat tilat – aktiivinen oppilas keskiössä	• Uutta opetusohjelmaa erinomaisesti palveleva oppimis- ja kasvuympäristö ml. piha-alueet, lähiympäristö ja lähiliikunta-alueet • Tilat ovat tehokkaasti käytössä opetus- ja kasvatustyössä ja lisäävät myös henkilökunnan vuorovaikutusta
Tilojen tehokas käyttö ja käytön muunneltavuus	• Oppimistilanteisiin muuntautuvat tilat • Tilojen rakenteellinen muunneltavuus (lisää elinkaarta ja ekologisuutta) • Koulut toimivat ”asukastupana” lähialueen lapsille ja vanhemmille • Houkuttelevat tilat koulupäivän jälkeiseen käyttöön koululaisille, yhdistyksille, järjestöille ja seuroille • Variston tilojen huomioiminen ratkaisuissa
Tyytyväiset vanhemmat ja oppilaat	• Uuden oppimisympäristön avoin esille tuonti • Show room – avoin suunnitteluvaihe – oppilaiden ja vanhempien osallistaminen / vaikutusmahdollisuudet • Vanhempien sitouttaminen uuteen oppimisympäristöön

Taulukko 2 Tilaajan tavoitteet suunnittelulle ja toteutukselle

Tavoite	**Mitä tarkoittaa**
Kustannukset ja aikataulu	• Hankkeiden kokonaiskustannukset sisältäen uudisrakennusten ja peruskorjausten suunnittelun, rakentamisen ja kalusteiden (ml. Irtaimiston) pysyvät asetetussa budjetissa • Hämeenkylän koulu otetaan käyttöön 1.8.2020
Laadukas ja innovatiivinen suunnittelu ja toteutus	• Tilat suunnitellaan elämän- ja päivänkaari ajatuksella • Varmat suunnitteluratkaisut, riskittömät ja toimivat rakenteet sekä talotekniset järjestelmät • Samojen ratkaisujen (moduulit) hyödyntäminen > ratkaisujen modulaarisuus ja toistettavuus • Yhteensopivat, toimivat tekniset järjestelmät • Elinkaarikustannusten huomiointi suunnittelu- ja toteutusratkaisuissa • Tietomallia hyödynnetään aktiivisesti suunnittelussa, toteutuksessa ja osallistamisessa
Käyttöönotto ja elinkaarikustannukset	• Nollavirheluovutus ja laadukas käyttöönotto (virheetön, aikataulussa ja tekniikka toimii) • Teknisten järjestelmien helppokäyttöisyys: talon käyttäjät ja huoltohenkilökunta osaavat hyödyntää sen ominaisuuksia • Edulliset käyttö, huolto ja ylläpitokustannukset • Helppo huollettavuus (käyttökustannusten optimointi investointikustannuksen määrittämässä raamissa) • Lähes 0-energiarakennus (ostoenergian määrä)

Tietomallinnus
Uudisrakennus suunnitellaan tietomallinnuksena noudattaen Vantaan kaupungin Tilakeskuksen Tietomallintamisen yleiset toimintaperiaatteet -ohjetta. Tietomalleja hyödynnetään suunnitelmien laatimisen lisäksi mm. visualisoinnissa, törmäystarkasteluissa sekä määrä- ja kustannuslaskennassa.

4.7 Huoltokirja
Uudisrakennuksesta laaditaan viranomaismääräysten mukaisesti huoltokirjat.

5 Rakennuspaikka

5.1 Rakennuspaikan sijainti ja hallinta
Rakennuspaikka sijaitsee Variston kaupunginosassa osoitteessa Varistontie 3, 01600 Vantaa.
Kiinteistötunnus 92-14-19-1
Tontin pinta-ala on 34 732 m^2
Rakennusoikeus e=0.5 (17 366m^2)
Tontti on Vantaan kaupungin omistuksessa ja hallinnassa.
Tontilla ei ole rakennuksia.

5.2 Kaavallinen tilanne
Tontilla on voimassa oleva asemakaava vuodelta 1978, jossa koko tonttia koskeva asemakaavamerkintä on Y_O = Opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue.
Asemakaavan sallima kerrosluku on II.

5.3 Rakennuspaikan ominaisuudet

5.3.1 Maaperätiedot, kunnallistekniikka
Maaperä
Tontin pohjoisosassa maaperän perusmaa on moreenia ja eteläosassa savea. Perusmaan päällä on täyttömaata puretun koulurakennuksen alueella ja rakennettujen pihojen alueella.

Pohjatutkimukset
Tontilta on tehty pohjatutkimuksia aikaisempien rakennusvaiheiden yhteydessä ja niitä täydennetään tarvittavilta osin jatkosuunnittelun yhteydessä uudisrakennuksen sijainnin tarkennuttua. Yleisesti ottaen tontin pohjoisosassa perustaminen on mahdollista tehdä kantavan maaperän varaan ja eteläosassa rakennusten perustaminen edellyttäisi paalutusta.

Vesiolosuhteet
Rakennuspaikka ei sijaitse pohjavesialueella.
Tontin koillispuolella virtaa Varistonoja, joka liittyy Kehä III:n ja Vihdintien liittymän luoteispuolella Pikkujärven kosteikkoalueeseen ja siitä lounaaseen edelleen Espoon puolelle ulottuvaan Pitkäjärveen. Tontin Varistonpolkuun rajautuva kaakkoisreuna on hyvin alavaa ja kosteikkomaista.

Kunnallistekniikka

Rakennus liitetään Vantaan Energian kaukolämpöverkkoon. Liitospiste on tontin eteläreunalla, johon Vantaan Energia toteutti liitoskaivon vanhan koulun purkutöiden yhteydessä.

Rakennus liitetään HSY:n vesijohto-, jätevesiviemäri- sekä hulevesiviemäriverkostoihin. Liitospisteet ovat Varistontiellä.

5.3.2 Meluselvitys, lentomelualue

Tiemelu

Tiemelun osalta Vihdintie lännessä ja Luhtitie etelässä ovat pääasialliset melunlähteet. Tontti sijaitsee kuitenkin molemmista teistä niin kaukana, että tiemelu tontilla jää enimmilläänkin alle 50 dB, joten tiemelu ei vaikuta rakennusten eikä toimintojen sijoittumiseen tontilla.

Lentomelu

Tontti sijaitseen lentomeluvyöhykkeiden rajalla siten, että tontin eteläosa kuuluu vyöhykkeeseen m3 / Lden 50-55 dB ja pohjoisosa vyöhykkeeseen m2 / Lden 55-60 dB.

Vantaan kaupungin rakennusjärjestyksessä 57 § määrätään rakennusten ulkovaipan ääneneristävyydestä lentomelua vastaan seuraavasti:

LENTOMELU			
Yleiskaavan mukainen lentomeluvyöhyke	**Lentomeluvyöhyke**	**Äänitasoero** Asuin- potilas- ja majoitushuoneissa sekä opetus- ja kokoontumistiloissa	**Äänitasoero** Toimistotiloissa yleensä
	L_{DEN} • (dB)	ΔL•• (dB)	ΔL•• (dB)
m1	> 60	-	35
m2	55 … 60	35	32
m3	50 … 55	32	28
Muut alueet	-	28	25

Koulurakennus luetaan kokoontumistilaksi. Vaihtoehdossa, jossa liikuntahalli on erillinen rakennus, se katsotaan kokoontumistilaksi, jos siinä on katsomopaikkoja. Yksinomaan liikuntakäyttöön tarkoitettua rakennusta eivät koske rakennusjärjestyksen 57 § vaatimukset.

5.3.3 Radonselvitys / haitta-aineselvitykset

Uudisrakennuksissa mahdollisten maanvaraisten alapohjien alle tehdään radonpoistoputkistot, jotka johdetaan vesikatolle ja varustetaan huippuimureilla. Ryömintätilalliset alapohjat tuuletetaan koneellisesti. Alapohjat eristetään huonetiloista kaasutiiviisti.

Rakennuspaikan käyttöhistorian perusteella ei ole erityistä syytä epäillä maaperän pilaantumista. Puretun koulurakennuksen kohdalla olevien täyttömaiden puhtaus on selvitettävä jatkosuunnittelun yhteydessä.

5.4 Rakennuspaikan toiminnalliset vaatimukset

Koulun piha-alueita hyödynnetään opetus- ja oppimisympäristöinä siten, että rakennuksen yhteydessä piha-alueella huomioidaan tilavaraukset erilaisia oppimistilanteita ja -hetkiä varten. Piha-alueelle on oltava tavanomaiset yhtenäiskoulun oppilaiden tilatarpeet: leikki, oleskelupiha, koulukuljetus, polkupyörien säilytys, liikuntakenttä ja katettu oleskelutila (katos).
Vapaalan liikuntapuiston kenttä- ja liikunta- alueen palvelut ovat Hämeenkylän koulusta n. 400 m kävelyetäisyydellä (oppilaat ylittävät Luhtitien).

Vuosiluokilla 1.-5. välitunnit vietetään pääasiassa piha-alueella.

Rakennuksen piha-alue suunnitellaan niin, että oppilasliikenne ja huoltoliikenne eivät risteä tontin alueella.

Koulun autopaikat suunnitellaan henkilökuntamäärän n. 80 mukaan ottaen huomioon liikuntatilaratkaisun mahdollisesti aiheuttama lisätarve. Autopaikat toteutetaan tontille.

Rakennuksen piha-alue rakennetaan pintarakenteiden, kasvillisuuden ja varusteiden osalta pääosin uusiksi. Tontin käytössä pyritään välttämään muutoksia, joista aiheutuisi laajamittaista pihan pohjarakenteiden uusimista ja/tai vahvistamista. Tontin luonnontilaiset / metsäiset alueet pyritään säilyttämään pääasiassa ennallaan.

6 Hankkeen laajuustavoite

Laajuustavoitteet eri toteutusvaihtoehdoille on eritelty liitteenä olevissa tilaohjelmissa.

6.0 Kustannukset

6.0.1 Rakennuskustannukset

Lasketut kustannusennusteet koko hankkeelle ovat:

1. **Vertailulaajuus** (6910 brm2) **23 281 000 €** (alv 0%)
   Tarveselvityksen laajuutta vastaava vertailulaajuus: pienempi liikuntasali koulurakennuksessa, Variston opetuspisteen toiminta jatkuu nykyisessä rakennuksessa

2. **Optio 1**, Varisto (+ 730 brm2) +1 715 000 € (alv 0%)
   Variston opetuspisteen toimintojen sijoittaminen uudisrakennukseen, lisäkustannus suhteessa vertailulaajuuteen.

   Kokonaiskustannukset vertailulaajuus + optio 1 **24 996 000 €** (alv 0%)
   (kokonaisala yht. 7640 brm2)

3. **Optio 2**, iso liikuntasali (+ 1400 brm2) + 2 985 000 € (alv 0%)
   Koulun tilat kuten vertailulaajuudessa, mutta ilman liikuntatiloja; isompi liikuntasali n. 1400 hum2 erillisessä rakennuksessa; lisäkustannus suhteessa vertailulaajuuteen.

   Optio 2 kokonaiskustannukset **26 266 000 €** (alv 0 %)
   (kokonaisala yht. 8310 brm2)

4. **Optiot 1 + 2**, Varisto + iso liikuntasali (+ 2130 brm2) + 4 599 000 € (alv 0%)
   Koulun tilat kuten optiossa 1, mutta ilman liikuntatiloja; isompi liikuntasali n. 1400 hum2 erillisessä rakennuksessa; lisäkustannus suhteessa vertailulaajuuteen.

   Optio 1 + 2 kokonaiskustannukset **27 880 000 €** (alv 0 %)
   (kokonaisala yht. 9040 brm2)

Investointikustannukset eivät sisällä väistötilakustannuksia.

6.0.2 Käyttökustannusennuste

1.	**Vertailulaajuus** (6290 htm2)	€ /vuosi	€ /htm2/vuosi
	Ylläpitokustannukset	340 415	54,12
	Pääomakustannukset	1 396 860	222,08
	Yhteensä:	**1 737 275**	**276,20**
2.	**Optio 1**	€ /vuosi	€ /htm2/vuosi
	(vertailulaajuus + Varisto, yht. 6950 htm2)		
	Ylläpitokustannukset	376 134	54,12
	Pääomakustannukset	1 499 760	215,79
	Yhteensä:	**1 875 894**	**269,91**
3.	**Optio 2**	€ /vuosi	€ /htm2/vuosi
	(erilliset koulurakennus ja liikuntahalli, yht. 7620 htm2)		
	Ylläpitokustannukset	412 394	54,12
	Pääomakustannukset	1 575 960	206,82
	Yhteensä:	**1 988 354**	**260,94**
4.	**Optiot 1 + 2**	€ /vuosi	€ /htm2/vuosi
	(koulurakennus Variston kanssa ja erillinen liikuntahalli, yht. 8280 htm2)		
	Ylläpitokustannukset	448 114	54,12
	Pääomakustannukset	1 672 800	202,03
	Yhteensä:	**2 120 914**	**256,15**

6.0.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannusennuste

1.	Vertailulaajuus	792 000 € (alv 0%)
2.	Optio 1, Varisto (lisäkustannus suhteessa vertailulaajuuteen)	150 000 € (alv 0%)
3.	Optio 2, iso liikuntasali	
	3.1. Koulu ilman liikuntatiloja	726 000 € (alv 0%)
	3.2. Erillinen liikuntahalli	150 000 € (alv 0%)
4.	Optiot 1 + 2, koulurakennus Variston kanssa ja erillinen liikuntahalli	
	4.1. Koulu variston kanssa ja ilman liikuntatiloja	876 000 € (alv 0%)
	4.2. Erillinen liikuntahalli	150 000 € (alv 0%)

7 Rahoitus, toteutus ja aikataulu

Hyväksytyn investointiohjelman mukaan:

Hankesuunnittelutyö 02/2018 – 05/2018

Suunnittelu 2018-2019
Rakentaminen 2019 – 2020

Uudisrakennukseen on varauduttu voimassa olevassa taloussuunnitelmassa:
2018 vuosi 1,3 milj € (alv 0%)
2019 vuosi 10,5 milj € (alv 0%)
2020 vuosi 12,0 milj € (alv 0%)
2021 vuosi 0,2 milj.€ (alv 0 %)

Rakennus toteutetaan allianssimallilla, jolloin rakennussuunnittelu tapahtuu allianssin kehitysvaiheen kautta. Kehitysvaihe on käynnistetty keväällä 2018 ja hankesuunnitelma on laadittu osana kehitysvaiheen tehtäviä. Kehitysvaiheen tuloksena syntyvät yleissuunnitelmat ja rakennuslupahakemus vuoden 2018 loppuun mennessä. Jos kehitysvaiheen jälkeen syntyy investointipäätös ja hanke siirtyy toteutusvaiheeseen, rakentaminen aloitetaan vuoden 2019 alussa ja rakennus otetaan käyttöön 1.8.2020.

8 Riskit

Hankkeen epävarmuustekijät ovat tavanomaisia liittyen rakentamiskustannuksiin sekä hankkeen onnistumiseen.

- Rakennuskustannusten yllättävä nousu toteutusaikana
- Markkinatilanteiden aiheuttama rakennusmateriaalien saamisvaikeudet
- Hanke epäonnistuu ja kohteessa sisäilmaongelmia / kosteusvaurioita heti valmistumisen jälkeen
- Pedagoginen malli muuttuu lähivuosina, jolloin rakennus ei ole enää käyttäjän tarpeen mukainen

Näitä riskejä voidaan ehkäistä, kun

- Hanke toteutetaan nyt suunnitellussa ajassa
- Rakennus suunnitellaan huolella ja toteutus valvotaan huolellisesti
- Suositaan avointa, käyttö- ja muuntojoustavaa rakentamista

Lisäksi:

- Voidaan joutua hakemaan poikkeamispäätöstä tai asemakaavamuutos rakentamisen onnistumiseksi
- Mikäli nykyisiä väistötiloja ei voida käyttää uudisrakennuksen valmistumiseen asti, voidaan joutua investoimaan väistötiloihin ajateltua enemmän.

9 Hankesuunnittelun valmistelu

Hankesuunnitelma on laadittu osana allianssin kehitysvaiheen tehtäviä yhteistyössä Vantaan kaupungin eri toimialojen edustajien kanssa.

Osapuolet:

Vantaan kaupunki
e-mail: etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala / Tilakeskus / Hankevalmistelu
Juha Vuorenmaa, rakennuttajapäällikkö
Ari Kiiskinen, projektipäällikkö
Ifa Kytösaho, hankesuunnittelupäällikkö
Riitta Miettinen, rakennuttaja-arkkitehti
Tarja Aaltola, keittiöasiantuntija
Ilkka Poikkimäki, LVI-insinööri
Yrjö Jaakkola, sähköinsinööri
Anne Valkeapää, puhtauspalveluasiantuntija

Henkilöstökeskus
Marja-Leena Jämsen-Mässeli, työsuojeluvaltuutettu

Sivistystoimi
Eero Väätäinen, projektipäällikkö

Sivistystoimi, talous ja hallintopalvelut
Laura Malinen, strategia-asiantuntija

Sivistystoimi, Hämeenkylän koulu
Pasi Majasaari, rehtori
Jukka Väisänen, apulaisrehtori
Vesa Erähalme, pedagogisen suunnitelman työryhmän puheenjohtaja

Sivistystoimi, nuorisopalvelut
Ari Tossavainen, nuorisoasianpäällikkö
Nora Pehrsson, nuorisotyön esimies

Sivistystoimi, liikuntapalvelut
Anu Jokela, liikuntapäällikkö
Leena Rusanen, liikuntapäällikkö
Katriina Sahala, liikunnansuunnittelija
Lauri Vainio, liikuntapalvelukoordinaattori

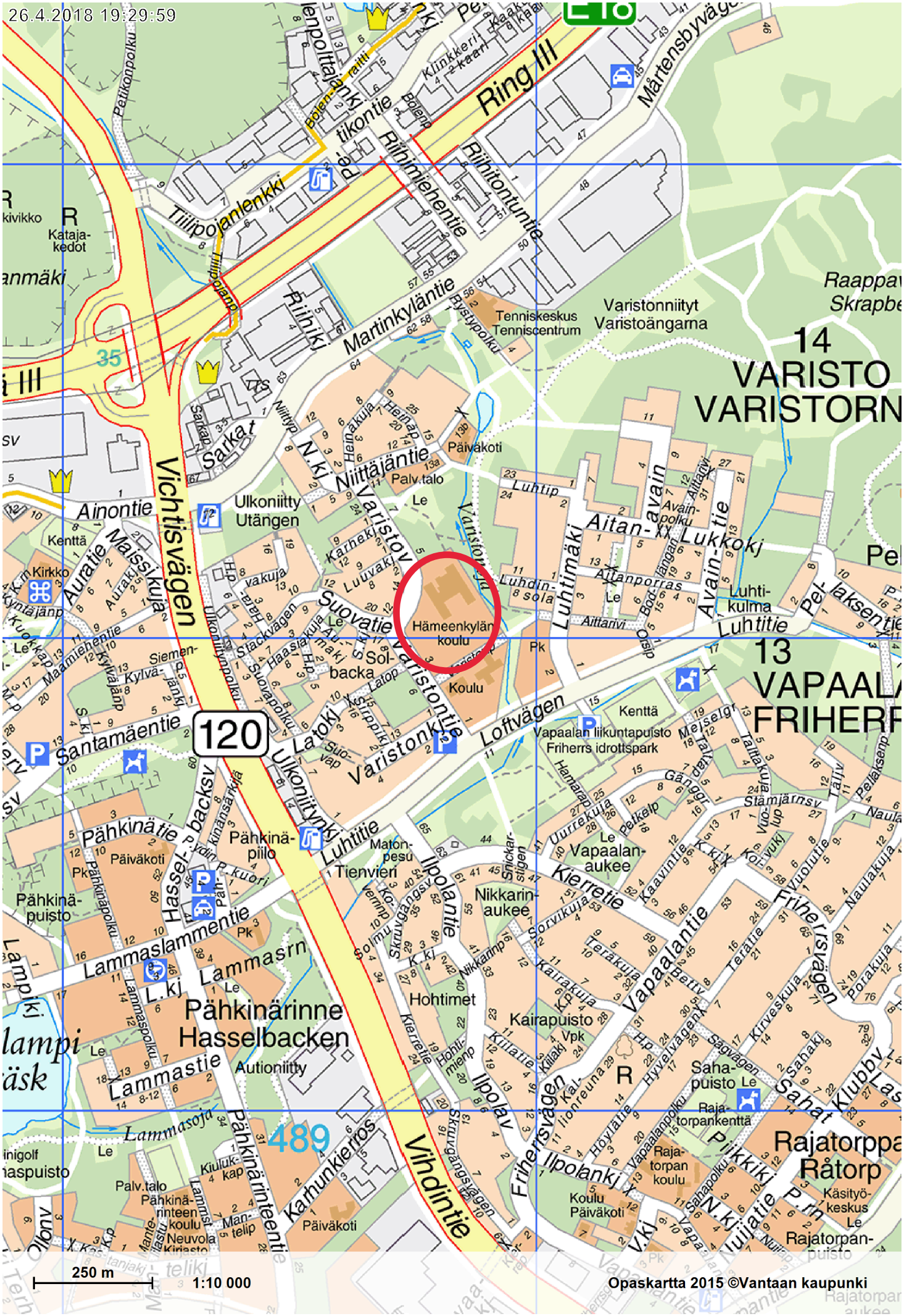
Työyhteenliittymä Arkkitehdit Rudanko+Kankkunen Oy ja Arkkitehdit Frondelius+Keppo+Salmenperä Oy
Juha Salmenperä, arkkitehti / pääsuunnittelija (AFKS)
Matti Sten, projektiarkkitehti (AFKS)
Hilla Rudanko, arkkitehti (R+K)
Sini Vehviläinen, arkkitehti (AFKS)
Kirsti Larja, arkkitehti (R+K)

NCC Suomi Oy
Jaakko Hakala, allianssin projektipäällikkö
Jussi Hyttinen, suunnittelun ohjaus
Esa Kananen, kustannusasiantuntija
Seppo Kalajainen, talotekniikka-asiantuntija

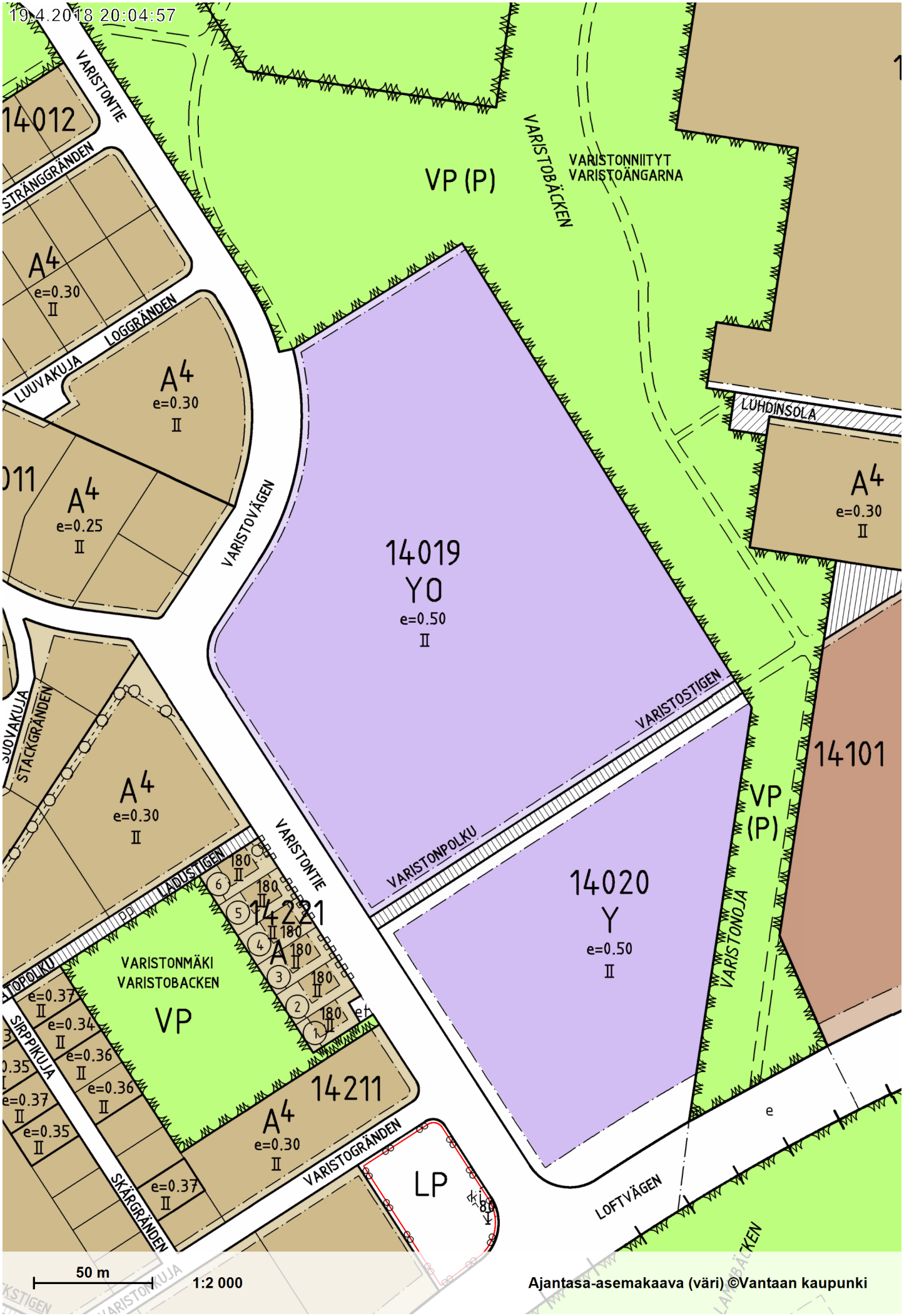
Granlund Oy
Vikke Niskanen, LVI-suunnittelija

Insinööritoimisto Tauno Nissinen Oy
Jarno Puranen, sähkösuunnittelija

Desing Lime Oy
Liisa Pelkonen, keittiösuunnittelija

26.4.2018 19:29:59
Hämeenkylän koulu
Ring III
Vichtisvägen
Vihdintie
Martinkyläntie
Riihimiehentie
Riihitontuntie
Tiilipojanlenkki
Niittäjäntie
Varistontie
Varistonniityt
Varistoängarna
Tenniskeskus
Tenniscentrum
Päiväkoti
Palv.talo
Ulkoniitty
Utängen
Ainontie
Suovatie
Soldbacka
Koulu
Kenttä
Vapaalan liikuntapuisto
Friherrs idrottspark
Loftvägen
Kierretie
Vapaalantie
Vapaalan-aukee
Nikkarin-aukee
Pähkinätie
Pähkinä-puisto
Pähkinä-piilo
Pähkinärinne
Hasselbacken
Lammaslammentie
Lammastie
Autioniitty
Hohtimet
Kairapuisto
Ilpolantie
Ilpolanki
Friherrsvägen
Rajatorppa
Råtorp
Rajatorpan koulu
Rajatorpan-puisto
Käsityö-keskus
Saha-puisto
Rajatorpankenttä
Koulu
Päiväkoti
Neuvola
Kirjasto
Pähkinärinteen koulu
Maton-pesu
Tienvieri
Kataja-kedot
Kirkko
Sarkat
Ulkoniitynpolku
Santamäentie
Latokj
Luhtitie
Luhtikulma
Luhtimäki
Aitan-avain
Avain-tie
Lukkokj
Aittanivi
Aittanporras
Luhdin-sola
Laksentie
Pellaksentie
Kylvä-jänkä
Maamiehentie
Auratie
Maissikuja
Siemen-polku
Kuokkap
Kylvöjänp
Stackvägen
Suovapolku
Haastakuja
Ulkoniitynkj
Varistokj
Niittyp
Heinäkuja
Heinäp
Sarkap
Päivätie
Tallitie
Stämjärnsv
Gänggr
Petkelp
Uurrekuja
Hamarap
Meijeigr
Kaavintie
Terätie
Kirveskuja
Sagvägen
Hyvelvägen
Höylätie
Piikkikj
Nuijatie
Sahakj
Klubbv
Lastv
Porakuja
Nauhakuja
Vuolutie
Vuolupolku
Kotivuorenkj
Kaivinkj
Kiilakj
Kiilatie
Kierretie
Hohtimienp
Skruvgångsv
Skruvgångsstigen
Nikkarinp
Sorvikuja
Kairakuja
Kalliotie
Lionreuna
Betty
Lammasoja
Lammasrn
Lammaspolku
Pähkinärinteentie
Karhunkierros
Kiuluk-kap
Mantelitie
Mantelip
Pähkinäpolku
Hassel-backsv
Kinnansärkijä
Pähkinärinnev
Latop
Suo-vap
Ilpolav
Ilpolanv
Saharinnev
Sahatie
Vapaalanpolku
Raja-torpan koulu
Raja-torpankenttä
Käsityö-keskus
Rajatorpan-puisto
Koulu Päiväkoti
Varistov
Karhakj
Luuvakj
Haravakuja
Hp
Pk
Le
Vpk
Kp
Ajo
Ajotanhuvi
Bod-vägen
Oslip
Avain-polku
Aittarivi
Luhtip
Luhdin-sola
Tallitie
Taltakuja
Pellaksenp
Naulakuja

26.4.2018 19:42:11
50 m
1:2 000
Ortokuva 2017 ©Vantaan kaupunki

19.4.2018 20:04:57
VARISTONTIE
14012
STRÄNGGRÄNDEN
A4
e=0.30
II
LOGGRÄNDEN
LUUVAKUJA
A4
e=0.30
II
011
A4
e=0.25
II
VARISTOVÄGEN
VP (P)
VARISTOBÄCKEN
VARISTONNIITYT
VARISTOÄNGARNA
LUHDINSOLA
A4
e=0.30
II
14019
YO
e=0.50
II
VARISTOSTIGEN
14101
VP
(P)
VARISTONPOLKU
14020
Y
e=0.50
II
VARISTONOJA
LOFTVÄGEN
LAMBÄCKEN
STÄCKGRÄNDEN
A4
e=0.30
II
LADUSTIGEN
PP
VARISTONTIE
180
II
14221
A
VARISTONMÄKI
VARISTOBACKEN
VP
TOPOLKU
e=0.37
II
e=0.34
II
e=0.36
II
e=0.36
II
e=0.37
II
e=0.35
II
SIRPPIKUJA
14211
A4
e=0.30
II
VARISTOGRÄNDEN
LP
SKÄRGRÄNDEN
50 m
1:2 000
Ajantasa-asemakaava (väri) ©Vantaan kaupunki

Kh 6.11.1978 x

000102

VANTAAN KAUPUNKI

VARISTO 14. KAUPUNGINOSA

VARISTO

KORTTELIT 14019 ja 14020
OSA KORTTELIA 14008 ja 14018

VARISTO 2

OSA LUHDINSOLAN KATUALUETTA

ASEMAKAAVAN MUUTOS 1:2000

VANDA STAD

VARISTORNA 14. STADSDELEN

VARISTORNA

KVARTEREN 14019 och 14020
DEL AV KVARTER 14008 och 14018

VARISTORNA 2

DEL AV SVALGÅNGENS GATUOMRÅDE

ÄNDRING AV STADSPLANEN 1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJA JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m sen alueen ulkopuolella oleva viiva, jota vahvistaminen koskee	Linje 3 m utanför det planeområde fastställelsen avser
Eri kaavamääräysten alaisten alueen osien välinen raja	Gräns mellan delar av område, för vilka olika planebestämmelser är gällande
Kaupunginosan raja	Stadsdels gräns
Korttelin, korttelinosan ja alueen raja	Gräns för kvarter, del av kvarter och område
Ohjeellinen rakennusalan sekä liikenne-, katu- tai puistoalueen osan raja	Instruktiv gräns för byggnadsyta och del av trafik-, gatu- eller parkområde
Ohjeellinen tontin raja	Instruktiv tomtgräns
14 Kaupunginosan numero	Stadsdels nummer
VAR Kaupunginosan nimi	Stadsdels namn
14019 Korttelin numero	Kvartersnummer
VARISTONT Kadun tai alueen nimi	Namn på gata eller område
Yleiselle jalankululle varattu katualue	För allmän gångtrafik reserverat gatuområde
Yhtenäisen suunnitelman mukaan istutettava tontin osa	Tomtdel, som bör planteras enligt enhetlig plan
Maanalaisia johtoja varten varattava alue	Område, som bör reserveras för underjordiska ledningar
II Rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurin sallittu kerrosluku	Största tillåtna våningsantal i byggnader, byggnad eller del därav
Reunakivellä erotettu katualueen osa, jolla jalankulku- ja polkupyöräliikenteen lisäksi on sallittu huolto- sekä tontilleajo.	Del av gatuområde, som åtskiljts med kantsten, och på vilket förutom gång- och cykeltrafik också tillåtes servicetrafik och inkörning till tomt.
Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Överkorsning av beteckning anger att beteckningen avlägsnats.
e=0,30 Tonttitehokkuusluku eli tontin kerrosalan suhde tontin pinta-alaan	Tomtexploateringstal, dvs. tomts våningsytas proportion till tomtarealen
Rakennusala	Byggnadsyta
Y Yleisten rakennusten korttelialue	Kvartersområde för allmänna byggnader
Yo Opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue	Kvartersområde för byggnader för undervisningsverksamhet
Yt Kunnallisteknillisten rakennusten ja laitosten korttelialue	Kvartersområde för kommunaltekniska byggnader och inrättningar
Y-, YO- ja YT-kortteleissa saadaan rakentaa toiminnan ja huollon kannalta välttämättömiä asuntoja	På Y-, YO- och YT-kvarter får för verksamheten och servicen nödvändiga bostäder byggas
Korttelialueille tulee istuttaa vähintään 3 metrin mittaisia lehtipuita niin, että tällaisten lehtipuiden määrä on vähintään viisi kappaletta kutakin tontin tuhatta neliömetriä kohti	På kvartersområdena bör planteras minst 3 meter höga lövträd så, att antalet dylika lövträd är minst fem stycken per tusen kvadratmeter tomtyta
Autopaikkojen vähimmäismäärät ovat	Minimiantalet bilplatser utgör
Oppi- ja hoitolaitokset: 1 autopaikka 5 toimihenkilöä kohti sekä lisäksi 1 autopaikka jokaista viittä 18 vuotta täyttänyttä opiskelijaa kohti	Läro- och vårdsanstalter: 1 bilplats per 5 anställda samt dessutom 1 bilplats per fem 18 år fyllda studerande
Kokoushuoneet: 1 autopaikka 6 istumapaikkaa kohti	Konferensrum: 1 bilplats per 6 sittplatser
Vapaa-ajan tilat: 1 autopaikka 5 kävijää tai yleisöpaikkaa kohti	Fritidsplatser: 1 bilplats per 5 besökare eller publikplatser
Asuntolat, vanhusten talot: 1 autopaikka 3 asuntoa kohti	Internat, hus för åldringar: 1 bilplats per 3 bostäder
Autopaikoista on 60 % rakennettava heti. Rakennuslautakunta voi rakennuslupaa myöntäessään antaa autopaikkojen rakentamiseen muilta osin lykkäystä enintään 5 vuotta kerrallaan	60 % av bilplatserna bör byggas genast. Byggnadsnämnden kan, då byggnadslov utfärdas, giva uppskov med högst fem år per gång med skyldigheten att bygga de övriga bilplatserna

Vantaalla 16 päivänä elokuuta 1978

Vantaan kaupungin kaavoitus- ja kiinteistövirasto, kaavoitusosasto

Pekka Wesamaa, kaavoitusarkkitehti

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittauksista ja kaavojen pohjakartoista 4.2.1960 annetun asetuksen (91/60) vaatimukset. Kartoituksen on suorittanut vuosina 1954-1958 Maanmittaushallitus ja vuosina 1967-1970 Maa ja Vesi Oy ja Oy Kunnallistekniikka Ab. Karttaa on täydennetty Vantaan kaupungin mittausosaston toimesta vuosina 1971-1977.

Merkinnät yhteisten teiden tai valtaojien siirtymisestä 1.3.1977 (laki 983/76). Ko. alueisiin rajoittuviin kiinteistöihin tai Vantaan kaupungin omistukseen puuttuvat tästä kartasta kokonaan tai osittain

Martti Tanskanen, kaupungingeodeetti

Kaupunginhallitus hyväksynyt 6.11.1978 ja vahvistanut tällä päätöksellä

Vanda den 16 augusti 1978

Vanda stads plane- och fastighetskontor, planeavdelningen

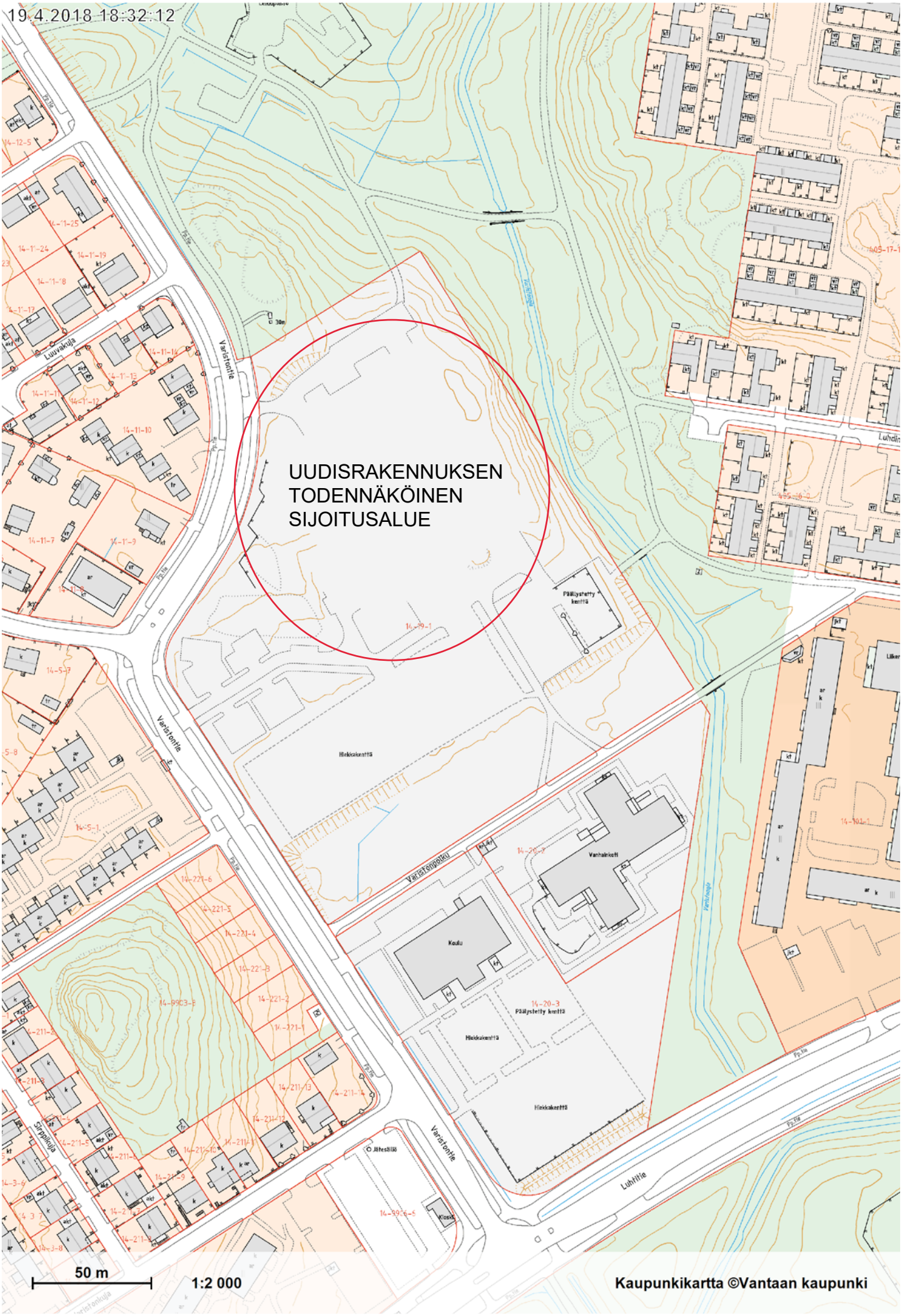
Pekka Wesamaa, planarkitekt

Baskartan fyller de anspråk som författningen (91/60) av den 4.2.1960 rörande planmätning och planebaskartor kräver. Kartläggningen har under åren 1954-1958 utförts av Lantmäteristyrelsen och under åren 1967-1970 av Maa ja Vesi Oy och Oy Kunnallistekniikka Ab. Kartan har kompletterats på Vanda stads mätningsavdelning år 1971-1977.

Beteckningarna angående samfällda vägars eller avloppsdikens övergång 1.3.1977 (lag 983/76) antingen till fastigheter, som gränsar till ifrågavarande område eller i Vanda stads ägo, saknas i denna karta helt eller delvis

Martti Tanskanen, stadsgeodet

Godkänd av stadsstyrelsen den 6.11.1978 och har med detta beslut fastställts

19.4.2018 18:32:12
UUDISRAKENNUKSEN
TODENNÄKÖINEN
SIJOITUSALUE
Varistontie
Varistonpolku
Luhtitie
Luuvarkuja
Sirppikuja
Hiekkakenttä
Päällystetty kenttä
Vanhalekoti
Koulu
Jätehuolto
Kioski
50 m
1:2 000
Kaupunkikartta ©Vantaan kaupunki

Hämeenkylä koulu, tilaohjelma
Vertailulaajuus

31.5.2018

	m^2 / kpl	kpl	Ohjelma-ala	Huom.
1 Tarveselvityksen kokonaisalaa vastaava vertailulaajuus				Variston opetuspiste jää käyttöön Liikuntasali 600m2 koulurakennuksen yhtevdessä
1 Hallinto-, työ- ja neuvottelutilat				
Hallinto				
Rehtori ja ap.rehtori	15	2	30	koulun johtajan tai rehtorin ja ap.rehtorin huoneet: työhuone/neuvotteluhuone -> varattavissa oleva hiljaisentyön tila
Kanslia	15	1	15	kanslia huone vrt. koulusihteerin työnkuva [Varisto vähentää tarvetta -> yhdelle työntekijälle]
Tv ja radio	8	1	8	tv- ja keskusradiotila (tilanvaraus, voi olla jonkun muun tilan yhteydessä)
Vahtimestari	10	1	10	Vahtimestarin huone
Varasto/arkisto	6	1	6	Varastotila (arkisto)
			69	
Henkilökunta yhteiset				
Henkilökunta			180	Henkilökunnan huone (monitilatoimisto ml. monistus + opettajien työskentelytilat ja taukotila)
Neuvottelu			20	Neuvottelutila
			200	
Oppilashuolto				
Opinto-ohj. ja neuv.	15	2	30	Opinto-ohjaajan huone ja neuvotelutila
Psykologi, kuraattori	15	2,5	40	psykologi ja kuraattori + 1/2 neuv.
Terveydenh., lepo		2,5	60	Terveydenhoitotilat 2 kpl, lepohuone, 1/2 neuv.
			130	
1 Hallinto-, työ- ja neuvottelutilat			**399**	
2a Opiskelutilat, työskentelyalueet				
5. - 9. lk solut ja oppimisalueet, monitoimialue, pienryhmätilat, yhteiset oppimisen tilat			1370	
2a Opiskelutilat, työskentelyalueet			**1370**	
2b Opiskelutilat, erikoisvarustellut työskentelyalueet				
Kotitalous	110	2	220	sis. varastot, ryhmätilan ja vaatehuoltotilan (yhteiskäyttö käsityön kanssa)
Käsityö ja kuvataide			580	Kuvataide, käsityö, Makers Space, yhteiset suunnittelutilat
Luonnontieteet			410	Fysiikka, kemia, biologia ja maantiede
Musiikki- ja näyttämötilat			190	Musiikkitilat 120+70 (sis.varaston), näyttämö-monitoimitila, esim. musikkiluokka avattavissa ruokasaliin tms.
2b Opiskelutilat, erikoisvarustellut työskentelyalueet			**1400**	
3.1 Liikuntatilat				Tarveselvityksen mukainen laajuus
Liikunnan puku- ja pesutilat				
Opettajien puku- ja pesutilat	8,5	2	17	Liikunnanopettajien puku-, ja pesutilat
Oppilaiden puku- ja pesutilat	30	4	120	Oppilaiden puku- ja pesutilat. Lisäksi osa oppilaiden WC-tiloista sijoitetaan pukuhuoneiden yhteyteen.
			137	
Liikuntasali				
Liikuntasasali			530	Tarveselvityksessä liikuntasalin laajuus (600m^2) sisälsi voimisteluvälinevaraston ja ulkovälinevaraston, tässä laskelmassa ne ovat eriteltynä alla (50+20m^2)
			530	
Varastot				
Liikuntavälinevarastot			70	Voimisteluvälinevarasto (~50m^2) ja ulkovälinevarasto (~20m^2)
Näyttämövarasto			20	
Tuolivarasto			40	
			130	
3.1 Liikuntatilat			**797**	

31.5.2018

Hämeenkylä koulu, tilaohjelma
Vertailulaajuus

	m² / kpl	kpl	Ohjelma-ala	Huom.
4 Sosiaalitilat				
Hlökunnan puku-, pesu- ja WC-tilat			84	Henkilökunnan puku- ja pesutilat (keskitetty), wc-tilat
Oppilaiden WC- ja säilytystilat				
Oppil. tavaransäil.			250	Oppilaiden tavarasäilytys (lukittavat lokerot, yms.)
Oppilas-WC		40	70	1 kpl / 15 opp. = 39 kpl + 1 kpl esteetön / kerros
			320	
4 Sosiaalitilat			**404**	
5 Ruokailutilat				
Ruokasali				
Astioiden palautus			15	Jakelu + palautus + ruokasali yht 300m2
Ruokasali, aula			220	Ruokasali, aula (alasta vähennetty jakelu ja astianpalautus)
Ruuan jakelu			65	Jakelu + palautus + ruokasali yht 300m2
			300	
Suurkeittiö				
Valmistuskeittiö			230	Cook&Chill, kapasiteettii 1500 ateriaa / vrk
			230	
5 Ruokailutilat			**530**	
7 Kiinteistön yhteiset tilat				
Puhtauspalvelun tilat				
Siivouskeskus	25	1	25	Siivouskeskus ja varasto
Siivouskomero	7	4	28	
			53	
Varastotilat				
Rullakkovar			6	Rullakko-, pahvi- ja laatikkovarasto
Kiinteistövarasto			15	
			21	
7 Kiinteistön yhteiset tilat			**74**	
Hyötyala yhteensä (hym²)			**4974**	
Kokonaisala (brm²)			**6910**	tehokkuusluku 1,39*

* perustuu alustavien ehdotussuunnitelmien mukaan laskettuun kokonaisalaan

Tekniset tilat

IV-konehuoneet			~320	~4,5% kokonaisalasta, tarkentuu suunnitteluratkaisun mukaan
Lämmönjakohuone			25	Sis. maalämpökeskuksen
Sähköpääkeskus			12	
Talojakamo			9	Käynti suoraan ulkoa
Ryhmäkeskus- ja laitekomerot			20	
Väestönsuojan suoja-ala	138			suoja-ala 2% kerrosalasta => 2 kpl S1-luokan väestönsuojia; sisältää tilaohjelman mukaisia tiloja
Väestönsuojan laitetila ja var.	3…9	2	12	Tilantarve määräytyy VSS:n IV-laitteiden määrän mukaan, joita tarvitaan 1 kpl / alkava 45m2 suoja-alaa
Tekniset tilat yhteensä			**~400**	Sisältyy yllä mainittuun kokonaisalaan
Laskennallinen huoneala (hum²)			~6220	Laskennassa käytetty kaavaa hym² x 1,25
Laskennallinen huoneistoala (htm²)			~6290	Laskennassa käytetty kaavaa brm² x 0,91

31.5.2018

Hämeenkylä koulu, tilaohjelma
Optio 1, Varisto

	m² / kpl	kpl	Ohjelma-ala	Huom.
3 Variston option laajuus				Variston opetuspisteestä luovutaan ja korvaavat tilat rakennetaan uudisrakennukseen; laajuuden lisäys suhteessa vertailulaajuuteen. Variston optio voidaan toteuttaa yhdessä vertailulaajuuden tai liikuntasalioption kanssa.
1 Hallinto-, työ- ja neuvottelutilat				
Kanslia			5	Kansliatilan suurentaminen vastaamaan kahden kokoaikaisen koulusihteerin tarvetta
			5	
2a Opiskelutilat, työskentelyalueet				
1. -4. lk solut ja oppimisalueet sekä pienryhmätilat			450	
2a Opiskelutilat, työskentelyalueet			**450**	
4 Sosiaalitilat				
Oppil. tavaransäil.			80	
Oppilas-WC	1,5	14	21	1 kpl / 15 opp. = 14 kpl
4 Sosiaalitilat			**101**	
Hyötyalan lisäys yhteensä (hym²)			**556**	
Kokonaisalan lisäys (brm²)			**730**	tehokkuusluku 1,31 *
				* perustuu alustavien ehdotussuunnitelmien mukaan laskettuun kokonaisalaan
Tekniset tilat				
IV-konehuoneet			~30	~4,5% kokonaisalasta, tarkentuu suunnitteluratkaisun mukaan
Lämmönjakohuone				Optio ei vaikuta laajuuteen
Sähköpääkeskus				Optio ei vaikuta laajuuteen
Talojakamo				Optio ei vaikuta laajuuteen
Ryhmäkeskus- ja laitekomerot			3	
Väestönsuojan suoja-alan lisäys	15			suoja-ala 2% kerrosalasta, sisältää tilaohjelman mukaisia tiloja
Väestönsuojan laitetila ja var.	3	0…1	3	Tilantarve määräytyy VSS:n IV-laitteiden määrän mukaan, joita tarvitaan 1 kpl / alkava 45m2 suoja-alaa. Lisätilan tarve riippuu kokonaisratkaisusta.
Tekniset tilat, Variston option lisäys yhteensä			**~40**	Sisältyy yllä mainittuun kokonaisalan lisäykseen
Laskennallinen huoneala (hum²)			~700	Laskennassa käytetty kaavaa hym² x 1,25
Laskennallinen huoneistoala (htm²)			~660	Laskennassa käytetty kaavaa brm² x 0,91

Hämeenkylä koulu, tilaohjelma;
Optio 2, iso liikuntasali (1400 hum^2)

	m^2 / kpl	kpl	Ohjelma-ala	Huom.
2.1 Koulun uudisrakennus ilman liikuntatiloja				Isompi liikuntasali erillisessä liikuntahallirakennuksessa, koulurakennuksessa ei liikuntatiloja. Voidaan toteuttaa myös yhdessä option 1 kanssa.
1 Hallinto-, työ- ja neuvottelutilat				
Hallinto				
Rehtori ja ap.rehtori	15	2	30	koulun johtajan tai rehtorin ja ap.rehtorin huoneet: työhuone/neuvotteluhuone -> varattavissa oleva hiljaisentyön tila
Kanslia	15	1	15	kansliahuone vrt. koulusihteerin työnkuva
Tv ja radio	8	1	8	tv- ja keskusradiotila (tilanvaraus, voi olla jonkun muun tilan yhteydessä)
Vahtimestari	10	1	10	Vahtimestarin huone
Varasto/arkisto	6	1	6	Varastotila (arkisto)
			69	
Henkilökunta yhteiset				
Henkilökunta			180	Henkilökunnan huone (monitilatoimisto ml. monistus + opettajien työskentelytilat ja taukotila)
Neuvottelu			20	
			200	
Oppilashuolto				
Opinto-ohj. ja neuv.	15	2	30	Opinto-ohjaajan huone ja neuvotelutila
Psykologi, kuraattori	15	2,5	40	psykologi ja kuraattori + 1/2 neuv.
Terveydenh., lepo		2,5	60	Terveydenhoitotilat 2 kpl, lepohuone, 1/2 neuv.
			130	
1 Hallinto-, työ- ja neuvottelutilat			**399**	
2a Opiskelutilat, työskentelyalueet				
5. - 9. lk solut ja oppimisalueet, monitoimialue, pienryhmätilat, yhteiset oppimisen tilat			1370	
2a Opiskelutilat, työskentelyalueet			**1370**	
2b Opiskelutilat, erikoisvarustellut työskentelyalueet				
Kotitalous	110	2	220	sis. varastot, ryhmätilan ja vaatehuoltotilan (yhteiskäyttö käsityön kanssa)
Käsityö ja kuvataide			580	Kuvataide, käsityö, Makers Space, yhteiset suunnittelutilat
Luonnontieteet			410	Fysiikka, kemia, biologia ja maantiede
Musiikki- ja näyttämötilat			190	Musiikkitilat 120+70 (sis.varaston), näyttämö-monitoimitila, esim. musikkiluokka avattavissa ruokasaliin tms.
2b Opiskelutilat, erikoisvarustellut työskentelyalueet			**1400**	
4 Sosiaalitilat				
Hlökunnan puku-, pesu- ja WC-tilat			84	Henkilökunnan puku- ja pesutilat (keskitetty), wc-tilat
Oppilaiden WC- ja säilytystilat				
Oppil. tavaransäil.			250	Oppilaiden tavarasäilytys (lukittavat lokerot, yms.)
Oppilas-WC		40	70	1 kpl / 15 opp. = 39 kpl + 1 kpl esteetön / kerros
			320	
4 Sosiaalitilat			**404**	

31.5.2018

Hämeenkylä koulu, tilaohjelma;
Optio 2, iso liikuntasali (1400 hum^2)

	m^2 / kpl	kpl	Ohjelma-ala	Huom.
5 Ruokailutilat				
Ruokasali				
Astioiden palautus			15	Jakelu + palautus + ruokasali yht 300m2
Ruokasali, aula			220	Ruokasali, aula (alasta vähennetty jakelu ja astianpalautus)
Ruuan jakelu			65	Jakelu + palautus + ruokasali yht 300m2
			300	
Suurkeittiö				
Valmistuskeittiö			230	Cook&Chill, kapasiteettii 1500 ateriaa / vrk
			230	
5 Ruokailutilat			**530**	
7 Kiinteistön yhteiset tilat				
Puhtauspalvelun tilat				
Siivouskeskus	25	1	25	Siivouskeskus ja varasto
Siivouskomero	7	3	21	Vähennetty yksi siivoustila liikuntatilojen poistumisen johdosta
			46	
Varastotilat				
Rullakkovar			6	Rullakko-, pahvi- ja laatikkovarasto
Kiinteistövarasto			15	
Ulkovälinevarasto			20	Erotettu liikuntatilojen laajuudesta. Ulkovälinevarasto sijoitetaan ulkoliikuntapaikkojen läheisyyteen. Koulun laajuuteen sisällytetään tuolivarastoa ruokasalin ja aulan tarpeisiin, mikä on huomioitu liikuntahalliin sijoitetun tuolivaraston laajuudessa.
Näyttämövarasto			20	
Tuolivarasto			20	
			81	
7 Kiinteistön yhteiset tilat			**127**	
Hyötyala yhteensä (hym^2)			**4230**	
Kokonaisala (brm^2)			**5960**	tehokkuusluku 1,41 *

* perustuu alustavien ehdotussuunnitelmien mukaan laskettuun kokonaisalaan

Tekniset tilat				
IV-konehuoneet			~270	~4,5% kokonaisalasta, tarkentuu suunnitteluratkaisun mukaan
Lämmönjakohuone			25	Sis. maalämpökeskuksen
Sähköpääkeskus			12	
Talojakamo			9	Käynti suoraan ulkoa
Ryhmäkeskus- ja laitekomerot			20	
Väestönsuojan suoja-ala	119			suoja-ala 2% kerrosalasta => 1 kpl S1-luokan väestönsuojia; sisältää tilaohjelman mukaisia tiloja
Väestönsuojan laitetila ja var.			9	Tilantarve määräytyy VSS:n IV-laitteiden määrän mukaan, joita tarvitaan 1 kpl / alkava 45m2 suoja-alaa
Tekniset tilat yhteensä			**~350**	Sisältyy yllä mainittuun kokonaisalaan
Laskennallinen huoneala (hum^2)			5290	Laskennassa käytetty kaavaa hym^2 x 1,25
Laskennallinen huoneistoala (htm^2)			5420	Laskennassa käytetty kaavaa brm^2 x 0,91

Hämeenkylä koulu, tilaohjelma;
Optio 2, iso liikuntasali (1400 hum^2)

	m^2 / kpl	kpl	Ohjelma-ala	Huom.
2.2 Liikuntahalli (1400 hum^2) erillisenä rakennuksena				Tilamitoitus *RT 97-11146, SISÄLIIKUNTATILAT, Liikuntasalit ja monitoimihallit* soveltaen
Liikunnan puku- ja pesutilat				
Ryhmäpuku- ja pesuhuoneet ja WC:t	35	6	210	
Opett./ valm. puku-, ja pesuh.	8	2	16	
			226	
Liikuntatilat				
Liikuntahalli			1400	Salibandy pitkittäin, 2kpl koripallo poikittain; kolme jakoseinää (jaettavissa kahteen ja kolmeen yhtä suureen osaan)
Liikuntavälinevarastot			120	Huomioidaan koulun ja urheiluseurojen tarpeet
			1520	
Muut tilat				
Eteis- ja aulatilat			100	
Valvomo			15	Sisältää ensiaputilan
Henk.kunnan sos.tilat			10	Siivous- ja hallihenkilökunnan yhteiset
Siivoustilat			10	Siivouskeskus
			135	
Hyötyala yhteensä (hym^2)			**1881**	
Kokonaisala (brm^2)			**2350**	tehokkuusluku 1,25
Tekniset tilat				
IV-konehuone			~110	~4,5% kokonaisalasta, tarkentuu suunnitteluratkaisun mukaan
Lämmönjakohuone			10	
Sähköpääkeskus			10	
Väestönsuojan suoja-ala	24			suoja-ala 1% kerrosalasta => 1 kpl S1-luokan väestönsuojia; sisältää tilaohjelman mukaisia tiloja
Väestönsuojan laitetila ja var.			3	Tilantarve määräytyy VSS:n IV-laitteiden määrän mukaan, joita tarvitaan 1 kpl / alkava 45m2 suoja-alaa
Tekniset tilat yhteensä			**~130**	Sisältyy yllä mainittuun kokonaisalaan
Laskennallinen huoneala (hum^2)			~2150	
Laskennallinen huoneistoala (htm^2)			~2200	
Kokonaisala yhteensä (brm^2)			**8310**	Koulun ja liikuntahallin yhteenlaskettu kokonaisala

HÄMEENKYLÄN KOULU, UUDISRAKENNUS	**04.06.2018**		
VAIHTOEHTO 1			
Hankkeen huoneistoala		**6 290**	**htm2**
Hankkeen jälleenhankinta-arvo		**23 281 000**	**€**
-hankkeen kustannukset (talousarviohinta)	**23 281 000**		
-rakentamisen yksikköhinta huoneisto-m2	**3 701**		

ALUSTAVA VUOKRAKUSTANNUSLASKELMA ALV 0%

		€/a	€/htm2/a	€/htm2/kk
0	Yhteistehtävät	22 644	3,60	0,30
1	Kiinteistönhoito ja valvonta sekä ulkoalueen hoito	122 278	19,44	1,62
2	Lämpöhuolto	33 211	5,28	0,44
3	Sähköhuolto	36 985	5,88	0,49
4	Vesihuolto	33 966	5,40	0,45
5	Erityislaitehuolto	3 774	0,60	0,05
6	Siivous	0	0,00	0,00
7	Jätehuolto	24 154	3,84	0,32
9	Kunnossapito	63 403	10,08	0,84
0-9	**Yhteensä**	**340 415**	**54,12**	**4,51**
	Pääomakustannukset:			
	Korjausvastike 3,0	698 430	111,04	9,25
	Korko % 3,0	698 430	111,04	9,25
	Pääomakustannukset yhteensä	**1 396 860**	**222,08**	**18,51**
	Pääoma- ja ylläpitokustannukset yhteensä	**1 737 275**	**276,20**	**23,02**

Lopullinen vuokra määräytyy toteutuneiden kustannusten mukaan

HÄMEENKYLÄN KOULU, UUDISRAKENNUS	**04.06.2018**		
VAIHTOEHTO 2 (sis. Varisto)			
Hankkeen huoneistoala		**6 950**	**htm2**
Hankkeen jälleenhankinta-arvo		**24 996 000**	**€**
-hankkeen kustannukset (talousarviohinta)	**24 996 000**		
-rakentamisen yksikköhinta huoneisto-m2	**3 597**		

ALUSTAVA VUOKRAKUSTANNUSLASKELMA ALV 0%

		€/a	€/htm2/a	€/htm2/kk
0	Yhteistehtävät	25 020	3,60	0,30
1	Kiinteistönhoito ja valvonta sekä ulkoalueen hoito	135 108	19,44	1,62
2	Lämpöhuolto	36 696	5,28	0,44
3	Sähköhuolto	40 866	5,88	0,49
4	Vesihuolto	37 530	5,40	0,45
5	Erityislaitehuolto	4 170	0,60	0,05
6	Siivous	0	0,00	0,00
7	Jätehuolto	26 688	3,84	0,32
9	Kunnossapito	70 056	10,08	0,84
0-9	**Yhteensä**	**376 134**	**54,12**	**4,51**
	Pääomakustannukset:			
	Korjausvastike 3,0	749 880	107,90	8,99
	Korko % 3,0	749 880	107,90	8,99
	Pääomakustannukset yhteensä	**1 499 760**	**215,79**	**17,98**
	Pääoma- ja ylläpitokustannukset yhteensä	**1 875 894**	**269,91**	**22,49**

Lopullinen vuokra määräytyy toteutuneiden kustannusten mukaan

HÄMEENKYLÄN KOULU, UUDISRAKENNUS	**04.06.2018**		
VAIHTOEHTO 3 (sis. iso liikuntasali)			
Hankkeen huoneistoala		**7 620**	**htm2**
Hankkeen jälleenhankinta-arvo		**26 266 000**	**€**
-hankkeen kustannukset (talousarviohinta)	**26 266 000**		
-rakentamisen yksikköhinta huoneisto-m2	**3 447**		

ALUSTAVA VUOKRAKUSTANNUSLASKELMA ALV 0%

		€/a	€/htm2/a	€/htm2/kk
0	Yhteistehtävät	27 432	3,60	0,30
1	Kiinteistönhoito ja valvonta sekä ulkoalueen hoito	148 133	19,44	1,62
2	Lämpöhuolto	40 234	5,28	0,44
3	Sähköhuolto	44 806	5,88	0,49
4	Vesihuolto	41 148	5,40	0,45
5	Erityislaitehuolto	4 572	0,60	0,05
6	Siivous	0	0,00	0,00
7	Jätehuolto	29 261	3,84	0,32
9	Kunnossapito	76 810	10,08	0,84
0-9	**Yhteensä**	**412 394**	**54,12**	**4,51**
	Pääomakustannukset:			
	Korjausvastike 3,0	787 980	103,41	8,62
	Korko % 3,0	787 980	103,41	8,62
	Pääomakustannukset yhteensä	**1 575 960**	**206,82**	**17,23**
	Pääoma- ja ylläpitokustannukset yhteensä	**1 988 354**	**260,94**	**21,74**

Lopullinen vuokra määräytyy toteutuneiden kustannusten mukaan

HÄMEENKYLÄN KOULU, UUDISRAKENNUS	**04.06.2018**		
VAIHTOEHTO 4 (sis. iso liikuntasali + Varisto)			
Hankkeen huoneistoala		**8 280**	**htm2**
Hankkeen jälleenhankinta-arvo		**27 880 000**	**€**
-hankkeen kustannukset (talousarviohinta)	**27 880 000**		
-rakentamisen yksikköhinta huoneisto-m2	**3 367**		

ALUSTAVA VUOKRAKUSTANNUSLASKELMA ALV 0%

		€/a	€/htm2/a	€/htm2/kk
0	Yhteistehtävät	29 808	3,60	0,30
1	Kiinteistönhoito ja valvonta sekä ulkoalueen hoito	160 963	19,44	1,62
2	Lämpöhuolto	43 718	5,28	0,44
3	Sähköhuolto	48 686	5,88	0,49
4	Vesihuolto	44 712	5,40	0,45
5	Erityislaitehuolto	4 968	0,60	0,05
6	Siivous	0	0,00	0,00
7	Jätehuolto	31 795	3,84	0,32
9	Kunnossapito	83 462	10,08	0,84
0-9	**Yhteensä**	**448 114**	**54,12**	**4,51**

Pääomakustannukset:				
Korjausvastike	3,0	836 400	101,01	8,42
Korko %	3,0	836 400	101,01	8,42
Pääomakustannukset yhteensä		**1 672 800**	**202,03**	**16,84**
Pääoma- ja ylläpitokustannukset yhteensä		**2 120 914**	**256,15**	**21,35**

Lopullinen vuokra määräytyy toteutuneiden kustannusten mukaan

Uuden tilaohjelman laadinnan periaatteet 17.3.2016

***Uuden oppimisen malli**

Nykyajan oppiminen ja opetus on monimuotoista. Oppimistilojen tulisi siksi olla helposti mukautettavissa ja muutettavissa eri tilanteiden oppimis- ja opetusvaatimusten mukaan. Näin tiloja voidaan hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti. Koulutilojen tulisi tarjota mahdollisuuden sosiaaliseen kanssakäymiseen ja sosiaalisten ihmissuhdetaitojen harjoitteluun. Modernit oppimisympäristöt ja koulutilat luovat edellytykset kouluviihtyvyyden ja motivaation kasvulle ja sitä kautta oppimisen monipuolistumiselle.

Opetus- ja oppimistyylit vaihtelevat opettajan ja oppilaiden mukaan ja opetusmenetelmät opiskeltavan aineen mukaan. Opetussuunnitelman muuttuminen liittyy työskentelytapojen muuttumiseen. Oppija on aktiivinen toimija, oman oppimisensa subjekti. Opettajan rooli muuttuu oppimisen ohjaajaksi ja valmentajaksi.

Oppimiseen hyödynnetään erilaisia oppimisen tilamalleja. Ilmiöpohjainen oppiminen tai pari- ja tiimiopettajuus vaativat koulutiloilta joustavuutta. Tällaisissa oppimisympäristöissä kalusteiden tulisi olla helposti järjestettävissä uudelleen ryhmän ja tehtävän vaatimusten mukaan. Kotiluokka-ajattelusta siirrytään ryhmätila-ajatteluun. Ikäryhmät voivat työskennellä moduuleissa, joissa tiloja voidaan jakaa päivän mittaan joustavasti tukemaan erilaisia opetus- ja oppimistuokioita. Koulutilat voidaan jakaa eri oppimisen tiloiksi seuraavan jaottelun perusteella: kognitiivisen oppimisen, sosiaalisen oppimisen, tekemällä oppimisen ja vetäytymisen tilat. Erilaisten tilojen yhteydessä voidaan hahmotella esimerkiksi lattiamateriaalien värityksen avulla toteutettavista teema-alueista, jotka tukevat osaltaan myös luottamuksen kehä -ajattelua. Oppimateriaalivarasto sijaitsisi moduulin välittömässä läheisyydessä tai osana moduulia.

Uusi oppiminen ja tekniset laitteet ovat lisänneet opetustilojen melutasoa, joten koulutilojen suunnittelussa tulee huomioida riittävä akustiikka. Viihtyisät, akustisesti toimivat, virikkeiset ja toiminnan kannalta tarkoituksenmukaiset tilat luovat edellytyksiä suotuisalle turvallisuuskulttuurille. Rakennuksessa liikkumista ja hahmottamista tukevat merkinnät ja pintojen erilaiset väritykset tukevat myös turvallisuusajattelua. Hyvällä akustiikalla on positiivinen vaikutus koulumenestykseen ja koko kouluyhteisön stressittömään hyvinvointiin. Akustiikkaan ja lattiamateriaalien valintaan liittyvä kengättömyys tukee koulun paloturvallisuutta vähentämällä palokuormaa koulun käytäviltä. Kengättömässä koulussa lattiamateriaali voi monessa tilassa olla akustisesti vaimentava hypoallerginen tekstiilimatto, joka sitoo pölyä, on helposti imuroitavissa ja siten allergiaystävällinen ja akustisesti toimiva ratkaisu, joka luo osaltaan viihtyisyyttä.

Parhaimmillaan koulusuunnittelussa huomioitu monitila-ajattelu tarjoaa tilat myös organisaation ulkopuolisille käyttäjille koulun aktiivisen toiminta-ajan ulkopuolella. Koulurakennus tulisi ajatella monitoimitalona, joka olisi toiminnoiltaan jaettu julkisiin, puolijulkisiin, puoliyksityisiin ja yksityisiin tiloihin. Erilaisten käyttäjien tarpeiden huomioinnin tulisi olla tärkeä on osa oppilaiden ja opettajien käyttäjäkokemuksien suunnittelua sekä palvelumuotoilua. Suunnittelu tapahtuu pedagogiikkaa edellä. Perusopetuksen arvot voivat olla näkyvissä pysyvänä jatkumona koulujen tiloissa ja toiminnassa.

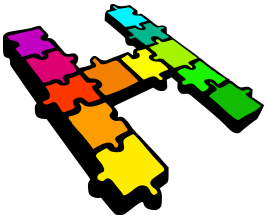
***Digitalisoituminen**

Teknologian ja tilan saumaton kytkös on kaikissa tiloissa tärkeää. Teknologian on tuettava vapautta valita tiloja ja samalla tilaratkaisujen on mahdollistettava teknologian hyödyntäminen työssä. Koulujen toimintakulttuuri ja käytössä olevan teknologian tulee tukea joustavaa tapaa tehdä työtä. Teknologia integroituu oppimisympäristöihin esimerkiksi pilvipalveluiden käytön myötä. Omaa oppimista tulee voida dokumentoida, luoda oppimisen sähköinen portfolio. Sähköisen portfolion avulla oppimista voidaan räätälöidä kohti yksilöllisempiä oppimispolkuja. Digitaaliset oppimateriaalit, mobiilipalvelut ja pelillisyys oppimisessa ja opetuksessa tulevat luontevaksi osaksi koulupäivää.

Valokuituverkko luo uudenlaisia työskentelymahdollisuuksia ja tehokkuutta koulutyöhön, kun tieto siirtyy nopeasti. Erilliset verkkopaikat eivät kuulu enää kouluihin, koska ne jäykistävät oppimisen liikkuvuutta. Langattomuus mahdollistaa opettajan ja oppilaan työskentelyn virtuaaleissa toimintaympäristöissä. Oppiminen ei tällöin rajoitu koulurakennukseen vaan oppia voi etsiä maailmanlaajuisesti. Etäopetusmahdollisuus tulee huomioida jo tilojen suunnitteluvaiheessa. Nopean yhteyden avulla voidaan tarjota uusia tapoja opiskella, esimerkiksi etäopetuksen avulla kielikursseille voidaan osallistua kotoa. Teknologian kehittyessä virtuaaliset 3D-oppimisympäristöt tulevat osaksi oppijan laajennettua todellisuutta. Kouluissa virtuaaliympäristöjä voidaan hyödyntää muun muassa vaarallisten tai harvinaisten tilanteiden valmentamiseen. Erilaiset turvallisuutta lisäävät etävalvonta- ja hälytyspalvelut toimivat nopean yhteyden kautta luotettavasti.

***Tilatehokkuuden tavoitteet**

Teknologia on lisännyt opettajien ja oppilaiden valinnanvapautta ajasta ja paikasta riippumattomaan työskentelyyn. Liikkuvuuden lisääntyessä tilantarve kouluissa luonnollisesti vähenee. Teknologian tuoma liikkuvuus ja erilaiset oppimisen tilat avaavat lukujärjestystekniikkaan uusia mahdollisuuksia, kun koulun kaikkia tiloja voidaan käyttää oppimisen tiloina. Tilat tulee suunnitella elämän- tai päivänkaari-ajatuksella; sama oppimisen tila toimii päivän eri aikoina neuvottelutilana, henkilökunnan työtilana tai läheisen omakotiyhdistyksen kokoustilana. Tilakokonaisuuksia tulee ajatella monitoimitiloina, joissa kiinteät seinät rajaavat laajempaa oppimistilaa, mutta on muokattavissa esimerkiksi pyörällisillä kalusteilla tai seinäkkeillä useampaan toimintaympäristöön riippuen millaista toimintaa kulloinkin tilassa on tarkoitus tehdä. Avoimessa tilassa voi lisäksi olla kevyillä seinillä erotettu tila rauhallisempaa työskentelyä varten.

Hämeenkylän koulun uudisrakennuksen pedagoginen suunnitelma

1. Johdanto **2**
2. Oppimiskäsitys ja arvot **2**
3. Toimintakulttuuri **3**
4. Oppimisympäristö **4**
4.1. Koulun sydän 5
4.2. Oppimisalueet 1. - 2. luokat 6
4.3. Oppimisalueet 3. - 5. luokat 7
4.4. Oppimisalueet 6. - 9. luokat 7
4.5. Erityisen työskentelyn oppimisalueet 8
4.6. Opetusteknologia 9
4.7. Koulun piha- ja lähialueet 10
4.8. Variston koulurakennus 10

5. Oppimisen ja kasvun tuki **11**
6. Henkilöstön tilat ja oppilashuolto **11**
7. Koulun toiminnan erityispiirteitä ja painotusalueita **12**
7.1. Musiikkiluokkatoiminta 12
7.2. Oppilasagenttitoiminta 13

8. Koulupäivän rakenteen kuvaus **13**
9. Yhteistyötahot ja koulupäivän ulkopuolinen käyttö **14**

Liite 1 - Tilasijoittelun pedagoginen suunnitelma **15**

26.1.2018

Työryhmä:
Pasi Majasaari
Jukka Väisänen
Vesa Erähalme
Timo Järvenpää
Sari Eskola
Maiju Jäntti
Tiina Huttunen

1. Johdanto

Vantaan kaupungin tekninen lautakunta on hyväksynyt 13.9.2016 Hämeenkylän koulun uudisrakennuksen tarveselvityksen, Kaupunginhallitus on vahvistanut päätöksen 19.9.2016.

Oppilaiden ikäjakauma on Hämeenkylän koulussa vuosiluokkiin 7. - 9. painottuva. Lukuvuonna 2017 - 2018 noin 450 oppilasta opiskelee vuosiluokilla 7. - 9., vuosiluokilla 1. - 6. opiskelee noin 300 oppilasta. Vantaan perusopetuksen kouluverkkoa tarkasteltaessa on todennäköistä, että Hämeenkylän koulun oppilasmäärä painottuu 7. - 9. luokille myös lähitulevaisuudessa.

Pedagogisen suunnitelman avulla huolehditaan siitä, että Hämeenkylän koulun uudisrakennuksen tilat ovat muuntojoustavat ja monikäyttöiset, sekä varmistetaan niiden soveltuvuus uuden oppimisen periaatteiden mukaiseen käyttöön. Variston koulun tilojen pedagoginen toiminnallisuus sisältyy tämän suunnitelman piiriin, uudisrakennusta ja Variston koulun olemassa olevia tiloja käsitellään yhtenä kokonaisuutena.

Pedagogisen suunnittelun tarkoituksena on tuoda julki Hämeenkylän yhtenäiskoulun arvoja, toimintaa ja pedagogisia ratkaisuja. Suunnittelu pohjautuu koulun toiminnalliseen näkökulmaan, pedagogisten tarpeiden ja tavoitteiden saavuttamiseksi suunnitellaan sopiva oppimisympäristö.

Hämeenkylän koulun väistötiloina ennen uudisrakennuksen valmistumista toimivat Variston opetuspiste (vuosiluokat 1. - 3.), Tuomelan opetuspiste (vuosiluokat 4. - 6.) ja Sanomalan opetuspiste (vuosiluokat 7. - 9.). Lukuvuodesta 2017-18 alkaen kaikissa opetuspisteissä siirrytään kohti yhteisopettajuutta. Variston ja Tuomelan opetuspisteissä yhteisopettajuus toteutuu luokkatason sisällä. Sanomalan opetuspisteessä yhteisopettajuutta toteutetaan oppiaineittan. Kolmen lukuvuoden työskentely väistötiloissa yhteisopettajuutta kehittäen luo lähtökohdan Hämeenkylän koulun uudisrakennuksen suunnittelulle ja pedagogiikalle.

2. Oppimiskäsitys ja arvot

Hämeenkylän koulun toiminta perustuu Vantaan perusopetuksen yhteiselle arvopohjalle. Perusopetuksen yhteisesti valitut arvot ovat hyvinvointi, oppimisen ilo ja toisten kohtaaminen.

Oppilaan kokonaisvaltaisesta **hyvinvoinnista** ja terveestä kasvusta huolehtiminen on suomalaisen perusopetuksen tärkein tehtävä. Hämeenkylän koulussa oppilaan ja kouluyhteisön hyvinvoinnista huolehditaan yhteisöllisesti. Koulun jokainen aikuinen ja oppilas on osaltaan vaikuttamassa yhteiseen hyvinvointiin. Fyysinen hyvinvointi ohjaa ja määrittelee Hämeenkylän koulun suunnittelua. Hämeenkylän kouluyhteisön lähihistoria huomioiden on sisäilman laatuun, terveeseen koulurakennukseen ja hallittavaan äänimaailmaan kiinnitettävä erityistä huomiota. Henkinen hyvinvointi on terveen kasvun ja oppimisen edellytys, johon kouluviihtyvyydellä voidaan vaikuttaa. Oppilaiden ja henkilökunnan viihtyvyyteen ja tilojen luomaan kiireettömyyden tunnelmaan kiinnitetään huomiota suunnittelussa.

Viihtyisän ja turvallisen koulurakennuksen avulla on koko kouluyhteisön mahdollista saavuttaa aitoa **oppimisen iloa**. Oppilaiden positiivinen suhtautuminen omaan oppimiseensa on elinikäisen oppimisen edellytys. Hämeenkylän koulun suunnittelussa oppilaan mahdollisuus vaikuttaa omaan oppimiseensa tulee huomioida. Oppimisympäristön konkreettinen hyödyntäminen oppimisessa, sekä mahdollisuus vaikuttaa sen toiminnallisuuteen, viihtyvyyteen ja estetiikkaan luon ympäristön jossa oppimisen ilo osa jokaista koulupäivää.

Oppiminen koulussa tapahtuu vuorovaikutuksen kautta. **Toisten kunnioitus** jokapäiväisessä toiminnassa ja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa on ensiarvoisen tärkeää. Hämeenkylän koulussa toisten kunnioitus näyttäytyy osallistamisen periaatteissa, jokaisen kouluyhteisön jäsenen mielipide ja osallistuminen yhteisön toimintaan on tärkeää. Koulurakennuksen suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden ja aikuisten yksilöllisyys ja yksilöllinen tilantarve.

3. Toimintakulttuuri

Hämeenkylän koulun toimintakulttuurin perustana on **yhdessä oppiminen ja oppiva yhteisö**. Oppiminen ei rajoitu ainoastaan oppitunneilla tehtyyn työhön, koko koulu yhteisönä on kehittyvä ja oppiva organisaatio. Oppiminen on koko koulun välistä vuorovaikuttamista, jossa kaikki oppivat toisiltaan. Koulussa uskalletaan kokeilla uusia asioita ja toimintatapoja, niiden avulla koulu yhteisönä kehittyy ja oppii itsestään.

Yhteisopettajuus on pedagoginen toimintatapa, jota kehitetään ja viedään eteenpäin Hämeenkylän koulussa. Yhteisopettajuuden tavoitteena on asiantuntijuuden yhdistyminen sekä yhteistoiminnalisen oppimiskulttuurin vahvistaminen. Hämeenkylän koulurakennuksen suunnittelussa tulee huomioida laaja-alainen yhteisopettajuus kaikilla luokka-asteilla. Tulevaisuuden koulussa yhteisopettajuus vaikuttaa eri toiminnan tasoilla. Ensisijaista on luokka-asteen sisäinen yhteistoiminta, toisaalta myös luokka-asteet ylittävä yhteinen oppiminen on osa yhteisopettajuutta. Samankaltainen näkökulma vallitsee myös oppiainetasolla. Oppiaineen sisäinen yhteisopettajuus on koulun pedagogiikassa ensisijaista, mutta myös oppiainerajat ylittävä yhteinen oppiminen on osa yhteistä oppimista.

Oppiminen on mahdollista, kun oppilaiden **henkisestä ja fyysisestä turvallisuudesta** on huolehdittu. Arjen turvallisuus ja oppilaiden hyvinvointi ovat olennainen osa koulun toimintakulttuuria. Koulun toiminnan periaatteena on yhteinen kasvatusvastuu, kaikki koulun aikuiset vastaavat oppilaiden hyvinvoinnista. Myös oppilaiden panos hyvinvoinnin turvaamisessa on ensiarvoisen tärkeä. Hämeenkylän koulun tulee olla avoin ympäristö, jossa ihmisten on helppoa kohdata toisensa. Tilojen suunnittelussa oppilaiden fyysinen hyvinvointi ja viihtyvyys otetaan huomioon.

Oppilaita kannustetaan vaikuttamaan koulun arkeen päivittäin. Toimintakulttuuriin kuuluu **oppilaiden osallistaminen** koulun päätöksentekoon ja koulupäivän järjestämiseen, näin toimimalla luodaan perusta oppilaiden kasvulle kohti aktiivista kansalaisuutta. Oman opiskelun suunnittelua ja oman työn arviointia harjoitellaan niin, että tavoitteellinen ja vastuullinen työskentely muodostuu luontevaksi osaksi jokaista koulupäivää. Toimintaperiaatteena oppimisessa on luottamuksen kehän hyödyntäminen oppilaiden vastuuttamisessa. Osoittamalla omatoimisuutta ja vastuunkantoa oppimisestaan oppilaan on

mahdollisuus vapaammin valita oma oppimisympäristönsä. Oppilaan omaa toimijuutta vahvistetaan myös luokka-asteet huomioiden. Koulupolullaan pidemmälle edenneen oppilaan vaihtoehdot oppimisympäristönsä valitsemiseen kehittämiseen ovat alkuopetuksen oppilaita laajemmat. Suunnittelussa on erityisesti huomioitava oppimisympäristön mahdollisuudet luottamuksen vahvistamiselle ja sen kumulatiivinen eteneminen luokkatasolta toiselle siirryttäessä. Mahdollisuudella vaikuttaa kouluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen tavoitellaan oppilaiden motivaation kasvua opiskelua kohtaan.

Tieto- ja viestintätekniikka on olennainen osa koulun toimintakulttuuria. Tekniikan järkevä ja laajamittainen käyttö mahdollistaa joustavat oppimisympäristöt ja monipuolisten työtapojen käytön. Tieto- ja viestintätekniset taidot ovat myös tärkeä osa tulevaisuuden työelämän taitoja. Hämeenkylän koulu osallistuu aktiivisesti opetusteknologian ja digitaalisten oppimisympäristöjen kehitystyöhön mm. oppilasagentti toiminnan kautta.

4. Oppimisympäristö

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöön kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään. Oppimisympäristöjen tulee tukea yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta. Kaikki yhteisön jäsenet vaikuttavat toiminnallaan oppimisympäristöihin. Hyvin toimivat oppimisympäristöt edistävät vuorovaikutusta, osallistumista ja yhteisöllistä tiedon rakentamista. Ne myös mahdollistavat aktiivisen yhteistyön koulun ulkopuolisten yhteisöjen tai asiantuntijoiden kanssa.

Perusopetuksen tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä otetaan huomioon ergonomia, ekologisuus, esteettisyys, esteettömyys ja akustiset olosuhteet sekä tilojen valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys.

(Opetussuunnitelman perusteet 2014. Oppimisympäristöt s.29 - 30)

Hämeenkylän yhtenäiskoulun rakentamisen tavoitteena ovat tehokas ja toimiva tilankäyttö, jossa otetaan huomioon ekologiset näkökohdat sekä elokuussa 2016 voimaan tullut uusi opetussuunnitelma. Koulun toiminta perustuu luottamukseen ja avoimuuteen. Yhteisessä käytössä olevien tilojen tulee olla kaikkien helposti saavutettavissa. Tilat suunnitellaan päivän- ja elämänkaariajatuksella. Saman oppimisympäristön on mahdollista toimia päivän eri aikoina oppimisen monipuolisena tilana, neuvottelutilana, henkilökunnan työtilana ja lähialueen asukkaiden tilana.

Uudisrakennusta suunniteltaessa on otettava huomioon rakennuksen koko elinkaari. Rakennuksessa järjestettävä toiminta tulee 30 vuoden kuluttua vaatimaan hyvin erilaisia ratkaisuja kuin nykypäivänä. Rakennuksen **muunneltavuus ja muuntojoustavuus** lukukausien välillä huomioidaan suunnittelussa. Koulurakennuksen tilojen käyttötarkoitus ja tilan tarve saattaa vaihdella huomattavasti lukuvuodesta toiseen, tilojen tulee mahdollistaa niiden järkevä käyttö eri lukuvuosina. On tärkeää, että rakennus mahdollistaa monipuolisen

yhteiskäytön perusopetuksen, kaupungin muiden palveluiden, kolmannen sektorin yhteistyökumppanien ja kuntalaisten toiminnassa.

Käänteinen suunnittelun mahdollisuuksia tulee tutkia Hämeenkylän koulua suunniteltaessa. Muuntojoustava mahdollisuus purkaa ja lisätä seinärakenteita rakennuksen elinkaaren aikana takaa toimivan oppimisympäristön vuosikymmenien ajalle. Yhteiskunnan ja kouluverkon muutokset saattavat vaatia Hämeenkylän koululta hyvin monimuotoista toimivuutta sen elinkaaren aikana.

On tärkeää huomioida, että Hämeenkylän koulun uudisrakennukseen ei perusteta uutta koulua. Tiloja tulee käyttämään Hämeenkylän yhtenäiskoulu, jonka toimintaa määrittelevät tilojen lisäksi monet muut tekijät. Suunnittelussa tulee huomioida Hämeenkylän koulun oppilasjakauma ja opetussuunnitelman vuosiviikkotuntien jakautuminen eri oppiaineisiin. Hämeenkylän koulun suunnitteluryhmän tilasijoittelun pedagoginen suunnitelma (liite 1) otetaan suunnittelussa huomioon. Vantaan kaupungin tilaohjelma antaa suuntaviivat uudisrakennuksen tilasuunnitteluun.

Oppiaineet ja luokka-asteet muodostavat toiminnallisia kokonaisuuksia joiden sijoittaminen samalle oppimisalueelle on järkevää. Suunnittelussa on otettava huomioon koulun suunnitteluryhmän pedagoginen asiantuntemus tilajakoa pohdittaessa. Uuden opetussuunnitelman mukainen oppiaineiden välinen yhteistyö sekä ilmiöpohjaiset oppimiskokonaisuudet ovat osa tulevaisuuden koulun toimintaa.

Dynaaminen oppimisympäristö ja muuntojoustavuus huomioidaan myös koulun kalustuksessa. Oppimisympäristön ja opiskelun monipaikkaisuus toteutetaan joustavasti kalusteratkaisulla. Kalusteissa kiinnitetään huomioita erityisesti myös akustiikkaan ja ekologisuuteen. Uusi oppiminen ja avoin oppimisympäristö asettaa erityisiä vaatimuksia akustiikalle ja rakennuksen ääniympäristölle, nämä seikat on otettava suunnittelussa huomioon.

Oppilaiden välitunnit ja koulupäivän jälkeinen vapaampi oleskelu on huomioitava oppimisympäristöjä suunniteltaessa. Välitunteja ei vietetä erillisessä tilassa, oppimisalueet ovat oppituntien ulkopuoliselle ajalla oppilaiden välituntialuetta. Suunnittelussa kiinnitetään huomiota välituntien viettämiseen aktiivisesti sekä turvallisesti.

Oppimisalueiden käyttömahdollisuuksia lisää, erityisesti koulupäivän ulkopuolisessa toiminnassa, niihin sijoitettavat märkätilat. Omavaraisia oppimisalueita, riittävillä keittiötoiminnoilla, voidaan koulupäivän ulkopuolisessa käytössä hyödyntää monipuolisesti. Esimerkiksi nuorisotoimen ja lähialueiden asukastoiminnan kannalta oppimisalueiden omavaraisuus on tärkeää, tätä mahdollisuutta tulee Hämeenkylän koulua suunniteltaessa tutkia. Huomioitava on myös kulunvalvonta ja oppimisalueiden rajaaminen lukituksella. Tilojen rajaamisessa on mahdollistettava ajallisesti ja lokeroiden toimiva lukituksen etähallinta.

4.1. Koulun sydän

Koulun sydän on kohtaamisten, ruokailun, esitystilaisuuksien ja rennon yhdessäolon paikka koulun oppilaille ja henkilökunnalle sekä koulun ulkopuolisille toimijoille. Vieraiden astuessa kouluun sisään saapuvat he ensimmäisenä koulun sydämeen.

Hämeenkylän koulu on kengätön koulu, riittävät säilyttimet kengille sisäänkäyntien yhteydessä on huomioitava suunnittelussa. Myös 6. - 9. luokkien oppilaiden vaatesäilytys

oppilaskaapeissa on huomioitava. Oppilaskaapit tulee sijoittaa sisäänkäyntien välittömään läheisyteen, niin ettei niiden käyttö häiritse oppimisalueiden työskentelyä.

Koulun ravintola eli ruokasali on osa koulun sydäntä. Ravintola on jaettavissa pienempiin osiin, joita voidaan käyttää ruokailuun, neuvottelutiloina, pienempiin tilaisuuksiin ja opiskeluun. Ravintola suunnitellaan esteettisesti harmoniseksi ja rauhallisuutta korostavaksi viihtyisäksi tilaksi, jossa on kiinnitetty erityistä huomiota akustiikkaan ja esitystekniikkaan. Ravintolan tiloja käytetään koulutyöhön oppimisalueiden luonnollisena jatkona ruokailu- ja siivousaikoja lukuunottamatta. Erityisesti kuvataiteen, käsityön ja kotitalouden oppimisalueiden laajenemista ravintolan tiloihin tulee suunnittelussa tutkia.

Koulun sydämen on tilana mahdollistettava koko koulun oppilaiden ja henkilökunnan hetkellinen yhteinen kokoontuminen esimerkiksi päivänavauksen ajaksi. Esitystilaisuuksiin, esimerkiksi musiikkiluokkien konsertteihin ja koulun juhliin, osallistuu kerrallaan noin 500 henkilöä. Riittävät tilat katsomoille ja turvalliseen poistumiseen on suunnittelussa huomioitava. Samoin on huomioitava riittävä näyttämötila, ammattitasoisen esitystekniikan käyttö, tilan akustiikka sekä mahdollisuus pukuhuonetilojen käyttöön.

Koulun sydämessä oppilaat viettävät aikaa myös välituntisin, tila- ja kalusteratkaisuilla mahdollistetaan oppilaiden vapaamuotoisempi omatoiminen oleskelu ja toiminta. Tilan on oltava viihtyisä sekä tarjottava mahdollisuuksia aktiiviseen välitunnin viettoon. Esimerkiksi kiipeilyseinän, pöytätenniksen ja näiden kaltaisten aktiviteettien toteuttamista on suunnittelussa tutkittava. Oppilaiden viihtyvyyden ja aktiviteettien huomioiminen suunnittelussa luo toimivat puitteet koulun yhteistyölle esimerkiksi nuorisopalvelujen kanssa.

Koulun sydämen suunnittelun yhteydessä tulee tutkia mahdollisuutta “oppimisen portaisiin”, eli kerrokset yhdistävään rakennelmaan, jossa kävelykaistan lisäksi on tilaa opiskelulle ja välituntitoiminnalle. Portaiden käyttöä esitystilaisuuksien katsomorakenteena tulee tutkia.

4.2. Oppimisalueet 1. - 2. luokat

Hämeenkylän koulun nuorimmat oppilaat osallistuvat alkuopetukseen vuosiluokilla 1. - 2. Alkuopetuksen oppilaiden kohdalla on kiinnitettävä erityistä huomiota turvallisen ja rakenteeltaan selkeän koulupäivän järjestämiseen. Hämeenkylän koulun toimintakulttuurin mukaisesti ryhmäkoon monimuotoisuus ja oppimisympäristön vapaus lisääntyy vuosiluokalta toiselle edetessä.

Alkuopetuksen oppimisalue tulee suunnitella noin 90 oppilaalle. Oppimisalueen suunnittelussa on huomioitava mahdollisuus jakaa tila noin 20 oppilaan monimuotoisiksi “kotipesiksi”. Alkuopetuksen oppilaalle jo kahdenkymmenen ikätoverin ryhmä on sosiaalisesti avoin ympäristö, suurempia ryhmäkokoja käytetään harkiten. Oppimisalueen “kotipesät” tulee suunnitella niin, että myös suurempien, esimerkiksi noin 45 oppilaan, yhteiset oppimistuokiot ovat mahdollisia. Yhteisessä tilassa voidaan toteuttaa esimerkiksi laulu- ja leikkituokiota sekä koulupäivän aloittavia aamuhetkiä.

Taito- ja taideaineet toteutetaan alkuopetuksessa omalla oppimisalueella. Oppimisalueelle on suunnittelussa varattava riittävät märkätilat kuvataidetta ja käsityötä varten. Koulutaipaleensa aloittaneiden oppilaiden koululaistaidot sekä oppimisvalmiudet vaihtelevat laajalla skaalalla. Alkuopetuksessa oppilasryhmää jaetaan usein pienempiin

osaryhmiin. Riittävät pienryhmätilat alkuopetuksen oppimisalueella otetaan suunnittelussa huomioon.

Suunnittelussa huomioidaan alkuopetuksen oppilaiden mahdollisimman vaivaton kulkuväylä ruokailuun sekä välitunnille. Siirtyminen ulkoilemaan toteutetaan oppimisalueen oman sisäänkäynnin kautta, jonka yhteyteen suunnitellaan toimiva kuraeteinen. Ulkovaatteiden ja kenkien säilytys sekä vaatteiden kuivausmahdollisuus ja yksinkertainen vaatehuolto otetaan huomioon eteistä suunniteltaessa.

4.3. Oppimisalueet 3. - 5. luokat

Vuosiluokilla 3. - 5. oppilaita ei jaeta perinteisiin luokkiin, vaan koko ikäluokkaa opetetaan luokka-asteisessa yhteisopettajuudessa. Tämä tarkoittaa noin 60 oppilaan oppilasryhmää, jonka opetuksesta vastaa 2 - 3 luokanopettajaa sekä vähintään osan ajasta laaja-alainen erityisopettaja.

Oppimistilanteissa oppilaita ryhmitellään joustavasti pedagogisin perustein. Ryhmittelyä voidaan tehdä oppilaan toiveiden, tavoitteiden, oppimistapojen tai vertaisoppimisen perusteella. Yhdessä työskentelevän oppimisryhmän koko vaihtelee kolmen ja kuudenkymmenen oppilaan välillä. Oppimisalueen suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota muunneltavuuteen ja monipaikkaisuuteen. Lisäksi suunnittelussa on huomioitava riittävät pienryhmätilat oppimisalueen yhteydessä. Oppilasryhmän jakaminen vaatii ajoittain erillisiä äänimaailmoja, akustiikkaan on kiinnitettävä huomiota.

Luokka-asteiden välinen yhteistyö sekä pienryhmätilojen ja erityisopetuksen käyttö onnistuu parhaiten, mikäli oppimisalueet sijaitsevat toistensa välittömässä läheisyydessä. Suunnittelussa tutkitaan mahdollisuutta muodostaa oppimisalueista aluepareja, jotka käyttävät esimerkiksi samoja pienryhmätiloja. Alueiden välitön yhteys toisiinsa mahdollistaa myös oppimisalueiden tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön.

Oppimisalueiden tai alueparien omat sisäänkäynnit mahdollistavat yhtenäiskoulun päiväaikataulun joustavuuden. Oppilaiden liikkuminen pihalta suoraan oppimisalueelle ei häiritse muita mahdollisesti jo käynnissä olevia oppimistuokioita. Sisäänkäyntien yhteyteen suunnitellaan ratkaisu vaate- ja kenkäsäilytykselle.

4.4. Oppimisalueet 6. - 9. luokat

Vuosiluokilla 6. - 9. oppiminen järjestetään oppiaineittain. Oppimisalueiden jakautuminen on näiden vuosiluokkien työskentelyssä siis oppiaineperusteista. Hämeenkylän koulussa myös aineenopetuksessa työskennellään yhteisopettajuudessa. Lähes kaikissa oppiaineissa oppilasryhmän oppimisesta vastaa 2 - 3 aineenopettajaa sekä erityisopettaja.

Yhdellä oppimisalueella opiskelee kerrallaan 50 - 75 oppilasta. Oppimisalueet ovat fyysisesti erillisiä alueita, jotta rauhallinen ja tarkoituksenmukainen työskentely on mahdollista. Erityisen tärkeää on huomioida tilojen ja kalusteiden muunneltavuus, ryhmittelyn joustavuus sekä toisistaan erilliset äänimaailmat. Oppilaalla ja opettajalla tulee aina olla mahdollisuus työskennellä häntä motivoivassa ympäristössä sellaisessa ryhmäkoossa, joka sillä hetkellä tukee oppimista parhaiten. Riittävät pienryhmätilat on otettava suunnittelussa huomioon, oppilasryhmää voidaan jakaa esimerkiksi viiden, kymmenen tai kahdenkymmenen oppilaan osaryhmiin. Oppimisalueet on jaoteltu tiettyjen oppiaineiden opiskelua varten.

Edellä eriteltyjen oppiainekohtaisten oppimisalueiden lisäksi koulun 6. - 9. luokkien aineenopetuksen järjestämiseksi on suunnittelussa huomioitava tarve 1 - 2 **yleiselle oppimisalueelle**. Näillä oppimisalueilla toteutetaan esimerkiksi terveystiedon, historian, yhteiskuntaopin ja katsomusaineiden oppitunnit. Oppilasryhmän koko yleisen oppimisalueen oppiaineissa vaihtelee 25 ja 50 oppilaan välillä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisalueella opiskelee kerrallaan noin 75 oppilasta ja työskentelee 3 - 5 opettajaa ja kouluavustajaa. Oppimisalueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota oppiaineelle tyypilliseen monimuotoiseen työskentelyyn. Oppimista tapahtuu pareittain, ryhmissä, itsenäisesti sekä esimerkiksi draaman keinoin. Myös rauhallisen lukunurkkauksen sekä pienimuotoisen kirjastotoiminnan mahdollisuuksia tulee suunnittelussa tutkia.

Matematiikan oppimisalueella opiskelee kerrallaan noin 75 oppilasta ja työskentelee 3 - 5 opettajaa ja kouluavustajaa. Opiskelua toteutetaan matematiikassa usein noin neljän hengen pienryhmissä, ryhmien mahdollisuus työskentelyyn häiriöittä on huomioitava oppimisalueen suunnittelussa. Samoin on huomioitava oppilasryhmän jakaminen osaryhmiin mahdollisimman monipuolisesti ja käytännöllisesti.

Kielten oppimisalueilla kiinnitetään erityistä huomiota äänisuunnitteluun. Kieliä opiskellessa erilaiset kuuntelutehtävät sekä pari- ja ryhmäkeskustelut ovat olennainen osa oppimista. Oppimisympäristöä suunniteltaessa on myös huomioitava eri kieliryhmien vaihtelevat ryhmäkoot, oppilaiden määrä vaihtele 15 ja 50 oppilaan välillä, opettajia on samanaikaisesti työskentelemässä 1 - 4. Kielten opiskelussa työpari on oppimisen perusyksikkö, mutta oppitunneilla työskennellään usein myös pienissä ryhmissä. Tieto- ja viestintätekniikan tarkoituksenmukainen käyttö mahdollistaa oppilaan yksilöllisen oppimispolun kieliä opiskeltaessa.

Biologian ja maantiedon oppimisalueella opiskelee kerrallaan noin 50 oppilasta ja työskentelee 2 - 3 opettajaa. Oppimisalueen monipistetyöskentelyyn sekä helppoon muunneltavuuteen on suunnittelussa kiinnitettävä huomiota, samoin opetusvälineistön ja tarpeiston toimivaan säilytykseen. Luonnonvalon mahdollistamaa kasvien kasvatusta ja oppimisalueen erillistä sisäänkäyntiä eläinvierailujen toteuttamiseksi tulee suunnittelussa tutkia.

4.5. Erityisen työskentelyn oppimisalueet

Kuvataiteen ja käsityön oppimisalueet muodostavat suuren yhteisen oppimisympäristön, jossa eri tiloja ja välineistöä voidaan käyttää joustavasti oppiaineiden välillä. Erityistä huomiota suunnittelussa tulee kiinnittää yhteisten varastotilojen sijoitteluun sekä märkätilojen järkevään yhteiskäyttöön, myös muiden erityistyöskentelytilojen tarve tulee huomioida. Hämeenkylän koulun toimintakulttuurin mukaisesti myös kuvataiteessa ja käsityössä toimitaan yhteisopettajuudessa. Oppimisalueen sisäisten äänimaailmojen erillisyyteen on suunnittelussa kiinnitettävä huomiota. Tavoitteena on suunnitella oppiaineille yhteinen joustavasti toimiva oppimisalue, jossa voidaan tarvittaessa järjestää myös muuta opetusta. Oppiaineiden materiaali- ja tavaratoimitusten vastaanottaminen ja lastaus huomioidaan tilasuunnittelussa.

Kotitalouden oppimisalue muodostuu kahdesta noin 20 oppilaan kotitalousluokasta, joiden välissä on yhteinen varastotila. Liikkumisen luokasta toiseen tulee olla esteetöntä, jotta yhteisopettajuus ja ryhmien jakaminen onnistuu vaivatta.

Laboratoriotiloja käytetään kemian, fysiikan ja biologian oppiaineissa. Varustelultaan kemian tarpeisiin suunnitellaan oppimisympäristö noin 40 oppilaalle ja fysiikan sekä biologian yhteiskäyttöön tilat noin 20 oppilaalle. Laboratorio tiloja suunniteltaessa tulee tutkia mahdollisuuksia tehokkaaseen tilankäyttöön. Laboratoriot voidaan toteuttaa perinteisinä luokkatiloina, jolloin niiden käyttöä muiden oppiaineiden pienryhmätiloina tulee tarkastella. Vaihtoehtoisesti laboratoriotilat voidaan osin tai kokonaan toteuttaa matematiikan oppimisalueen yhteydessä erillisenä oppimistilana oppimisalueen sisällä. Olennaista ratkaisua suunniteltaessa on tilojen tarkoituksenmukainen ja tehokas käyttö koko koulupäivän ajan.

Musiikin oppimisalue on monikäyttöinen tila, jossa voidaan järjestää musiikin opetusta noin 50 oppilaalle ja samanaikaisesti toteuttaa bändi-, soitin-, ja lauluopetusta. Musiikin oppimisalueen jakamista pienempiin alueisiin, ääniympäristön vaatimukset huomioiden, tulee suunnittelussa tutkia. Suunnittelussa on otettava myös huomioon tarve ajoittaiselle studiotyöskentelylle, sekä pienimuotoisille esiintymisille. Oppimisalueelle on varattava riittävästi tilaa bändisoittimille sekä musiikin laajan välineistön varastointiin.

Liikunnan oppimisalue muodostuu liikuntasalista, sen oheistiloista ja muista liikuntakäyttöön suunnitelluista oppimisympäristöistä. Hämeenkylän koulun liikunnanopetuksella on tarve täysikokoiselle liikuntasalille, joka on mahdollista jakaa kolmeen lohkoon. Liikuntasalin yhteyteen suunnitellaan yhteiskäyttötilaksi voimaharjoittelun mahdollistava pienempi liikuntatila, joka varustetaan kuntosalilaitteistolla. Suunnittelussa on myös huomioitava toimivat säilytysratkaisut koululiikunnan opetusvälineistölle sekä iltakäytön tarpeisiin. Suunnittelussa tulee myös tutkia sähköisen kulunvalvonnan mahdollisuuksia sekä piha-alueen yhdistämistä liikunnan oppimisalueeseen.

4.6. Opetusteknologia

Digitaalisella opetusteknologialla on perusopetuksessa kahdenlainen tehtävä, ensinnäkin se mahdollistaa uudenaikaisen oppimisen ja toimii työkaluna yksilöllisellä opinpolulla, toisaalta teknologia ja teknologiset taidot ovat osa uuden opetussuunnitelman laaja-alaisia taitoja joihin opetuksessa on perehdyttävä.

Teknologian nopea muutos ja kehittyminen asettaa haasteita opetuksessa käytettäville teknologisille ratkaisuille. Teknologian rajapintojen avoimuus ja päivitettävyys otetaan huomiooon Hämeenkylän koulun suunnittelussa. Langattomien yhteyksien on tuettava eri laite- ja käyttöjärjestelmärajapintoja monipuolisesti, langattoman yhteyden kantavuuden tulee kattaa koko koulurakennus sekä lähialueet. Oppimisen vieminen luokkahuoneen ulkopuolelle on toimivaa, mikäli yhteydet eivät rajoitu ainoastaan koulurakennuksen sisätiloihin.

Hämeenkylän koulun opetusteknologiset ratkaisut suunnitellaan oppimisympäristöön, jossa jokaisella oppilaalla ja opettajalla on oma henkilökohtainen laite käytettävissään. Opetusteknogian vaatimukset on myös huomioitava tila- ja kalustesuunnittelussa, laitteiden liikuteltavuus, latausmahdollisuudet ja työergonomia on huomioitava. Teknisen laitteiston lisäksi on suunnittelussa kiinnitettävä huomiota riittävään määrään monipuolisesti käytettäviä heijastuspintoja, joihin on mahdollista kirjoittaa ja kiinnittää.

4.7. Koulun piha- ja lähialueet

Hämeenkylän koulun piha-alue on osa koulun oppimisympäristöä. Koulurakennuksen suunnittelussa otetaan huomioon piha-alueen mahdollisuudet sisätilojen luonnollisena jatkeena, osana yhteistä koulun oppimisympäristöä. Piha-alueen käyttöä suunniteltaessa huomioidaan yhtenäiskoulun eri ikäluokkien monenlaiset tarpeet, yhteisöllisyyden näkökulmasta piha-alueita ei tulisi jakaa pysyvillä rakenteilla. Koulun pihan tulee olla viihtyisä ja turvallinen oppimisympäristö kaiken ikäisille oppilaille.

Osa piha-alueesta tulee olla alkuopetuksen oppilaiden välituntitoimintaan sopivaa, piha-alue jaetaan omaksi lohkokseen, joka on erotettavissa muusta koulun piha-alueesta. Alkuopetuksen oppilaiden kulku piha-alueelle omalta oppimisalueeltaan tulee olla vaivatonta.

Yhtenäiskoulun vahvuutena on mahdollisuus eri-ikäisten oppilaiden yhteiseen oppimiseen. Piha-alueita suunniteltaessa huomioidaan vertaisoppimisen mahdollisuudet ja esimerkiksi vanhempien oppilaiden alaluokille ohjaama välituntiliikunta. Koulun piha-alueiden teemojen tulisi vaihdella, mutta koko piha-alueen tulisi olla kaikkien oppilaiden käytössä. Piha-alueiden teemat voivat liittyä oppiaineisiin, taidekasvatukseen, esiintymiseen, liikuntaan tai muuhun koulun toimintaan. Turvallisuuden näkökulmasta koulun piha-alueen suunnittelussa on huomioitava pihan avoimuus ja mahdolliset valvontaan liittyvät riskitekijät. Erityistä huomiota kiinnitetään saatto- ja tavaraliikenteen yhteensovittamiseeen piha-alueen välituntikäytön kanssa.

Piha-alueen käyttö ei rajoitu tavanomaisin koulupäiviin. Hämeenkylän koulun musiikkiluokat järjestävät pihalla vuotuisen konserttitapahtuman, myös muita koko koulun yhteisiä tapahtumia järjestetään koulun pihalla. Koulun pihan mahdollisuudet konserttikäyttöön ja muiden tapahtumien järjestämiseen otetaan suunnittelussa huomioon.

Koulupäivän ulkopuolinen käyttö huomioidaan myös pihaa suunniteltaessa. Lähialueen asukkaiden vapaamuotoinen piha-alueen käyttö ulkoilu- ja liikunta-aktiviteeteissä lisää alueen viihtyisyyttä. Urheiluseurojen, nuorisotoimen ja kaupungin liikuntapalvelujen on mahdollista käyttää koulun pihaa organisoidun vapaa-ajan toiminnan järjestämiseen. Piha-alueen mahdollisuutta toimia sisäliikuntatilojen luontevana jatkeena tutkitaan suunnittelussa. Toimiva piha-alue on lähialueiden asukkaiden ja eri toimijoiden luonnollinen ja viihtyisä kohtaamispaikka.

4.8. Variston koulurakennus

Variston koulurakennus on alunperin suunniteltu ja rakennettu alaluokkien käyttöön. Hämeenkylän koulun toimiessa väistötiloissa vuosina 2017 - 2020 Variston koulurakennuksessa järjestetään vuosiluokkien 1. - 3. opetusta. Koulurakennuksen piha-alue soveltuu alaluokille ja sitä kehittämällä mahdollistetaan hyvät välitunti- ja liikuntamahdollisuudet.

Hämeenkylän koulun uudisrakennuksen tarveselvityksessä määritellään Variston koulurakennus osana Hämeenkylän koulun toimintaa. Rakennuksen käytön suunnittelussa on otettava huomioon Hämeenkylän koulun arvot ja toimintakulttuuri, samalla tavoin kuin uudisrakennusta suunniteltaessa. Variston koulurakennuksen tulee mahdollistaa uudenaikaisten monimuotoisten oppimisympäristöjen käyttö sekä muuntojoustavat

tilaratkaisut. Lisäksi erityistä huomiota tulee kiinnittää terveeseen sisäilmaan sekä hallittavan ääniympäristöön.

Koulun arjessa erillinen rakennus asettaa toiminnallisia haasteita. Suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota esimerkiksi kouluruokailun järjestämiseen, turvallisten siirtymien varmistamiseen rakennusten välillä sekä riittäviin henkilökunnan ja oppilashuollon tiloihin myös Variston koulurakennuksessa. Variston koulurakennuksen on mahdollistettava uuden oppimiskäsityksen mukainen työskentely. Uuden oppimisympäristön mukaiset alkuopetuksen oppimisalueet olisi perusteltua sijoittaa Hämeenkylän koulun uusien koulutilojen yhteyteen.

Pedagogisesta näkökulmasta alkuopetuksen järjestäminen uudistetussa Variston koulurakennuksessa aiheuttaa Hämeenkylän koululle vähiten haasteita. Mikäli Variston koulurakennus jää Hämeenkylän koulun käyttöön, niin tarvittavat muutostyöt on tehtävä siten, että 1. - 2. luokkien oppimisalueet voidaan sijoittaa rakennukseen pedagogisen suunnitelman toiminnallista kuvausta vastaavalla tavalla, jotta oppilaiden yhdenvertaiset mahdollisuudet moderneihin oppimisympäristöihin toteutuvat.

5. Oppimisen ja kasvun tuki

Hämeenkylän koulussa erityistä ja tehostettua tukea toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä alkuopetuksesta perusopetuksen päättövaiheeseen. Tehostettu tuki järjestetään oppilaalle inkluusion periaatteiden mukaisesti osana oman ikäluokan opetusta ja kasvatusta. Erityisen tuen tarpeessa olevat oppilaat ovat mukana oman ikäryhmänsä toiminnassa edellytystensä mukaisesti.

Pysyvien pienryhmätilojen eli pienluokkien tarve erityisen tuen oppilaille vaihtelee lukuvuosittain, pienluokkia muodostetaan erityisen tuen oppilaiden tarpeiden mukaisesti. Hämeenkylän koulussa toimii arviolta 3-6 pienluokkaa lukuvuosittain. Pienluokkien järkevä sijoittelu on otettava suunnittelussa huomioon. Usein pienluokat hyötyvät helposta ja lyhyestä kulusta ulko-ovelle. Myös mahdollisimman häirikkeetön oppimisympäristö on huomioitava pienluokkatilojen suunnittelussa. Tiloja ei tule sijoittaa syrjään muun koulun toiminnasta, erityisen tuen oppilaiden negatiivista leimaamista on vältettävä, kuitenkin pienluokkien olisi sijaittava lähellä toisiaan. Suunnittelussa on tutkittava myös mahdollisuutta sijoittaa alaluokkien pienluokkatilat samanikäisten oppilaiden oppimisalueiden yhteyteen, tällä tavoitellaan saumatonta integraatiota pienluokan ja yleisopetuksen opetusryhmien välillä.

Oppimisympäristöstä rakennetaan mahdollisimman monipuolisesti ja helposti muunneltava sekä erilaisten oppijoiden tarpeisiin sopiva. Erityisen ja tehostetun tuen järjestäminen nivoutuu luontevaksi osaksi toimintaa siten, ettei se tarvitse jatkuvasti omia erillisiä tilojaan. Kaikki opetusryhmät voivat yhdessä käyttää samoja tiloja ja kaikki pienemmät oppimistilat ovat sekä yleis- että erityisopetuksen käytössä. Pienempää ja suljetumpaa tilaa tarvitaan kaikkien oppijoiden itsenäiseen ja rauhalliseen työskentelyyn sekä pari- tai pienryhmätyöskentelyyn.

6. Henkilöstön tilat ja oppilashuolto

Henkilökunnalla on Hämeenkylän koulussa yhteinen kasvatustehtävä. Yhtenäiskoulun toimivuutta ja koko koulupolulle ulottuvaa kasvatusta ajatellen henkilökunnan työskentely- ja

taukotilojen tulee olla kaikille yhteisiä. Helposti saavutettavat ja keskeisellä paikalla sijaitsevat työskentely- ja taukotilat mahdollistavat työn dynaamisen jaksottamisen sekä useat merkitykselliset kohtaamiset koulupäivän aikana. Tilojen viihtyvyys, ergonomisuus ja monimuotoiset työskentelymahdollisuudet otetaan huomioon suunnittelussa. Myös muunneltavuus sekä lukuvuosien välinen muuntojoustavuus on huomioitava henkilökunnan tiloissa.

Oppilashuollon tilojen suunnittelussa huomioidaan tarve kouluterveydenhuollolle, psykologille ja kuraattorille sekä opinto-ohjauksen tarvitsemat työtilat. Erilliset työhuoneet mahdollistavat oppilashuollon yhtä aikaisen työskentelyn sekä tehokkaan työajan käytön. Oppilashuollon tavatessa huoltajia sekä järjestäessä verkostotapaamisia nousee esiin tarve neuvotellutilalle, suunnitelussa tämä otetaan huomioon joko erillisenä neuvotteluhuoneena tai työhuoneiden koossa ja kalustuksessa.

Oppilashuollon tilojen on oltava helposti saavutettavissa, mutta myös oppilaan yksityisyys on huomioitava esimerkiksi terveydenhoitajalle jonottaessa. Oppilashuollon ja erityisopetuksen päivittäinen yhteistyö otetaan huomioon tilasijoittelussa.

7. Koulun toiminnan erityispiirteitä ja painotusalueita

Hämeenkylän koulussa on perinteisen koulutoiminnan lisäksi useita erityispiirteitä ja painotusalueita. Musiikkiluokkatoiminta on osa opetussuunnitelmaa luokka-asteilla 3. - 9. Oppilasagenttitoiminta kattaa osallistavan ja vastuuttavan teknologiakasvatuksen alaluokilta peruskoulun päättövaiheeseen.

7.1. Musiikkiluokkatoiminta

Musiikkiluokkatoiminta on Hämeenkylän koulussa monipuolista, siihen sisältyy varsinainen oppitunneilla tapahtuva musiikin opetus, yksilöllinen instrumentti- ja laulunopetus, laaja bänditoiminta, koulun kuorotoiminta sekä useat musiikilliset tapahtumat lukuvuoden aikana. Hämeenkylän koulun uudisrakennuksen on mahdollistettava joustavan tilasuunnittelun avulla musiikkiluokkien laajamittainen toiminta ja kehittyminen.

Erityistä huomiota suunnittelussa kiinnitetään koulupäivän aikana ja sen jälkeen tapahtuvaan soitin-, laulu- ja bändiopetukseen. Oppilaat siis käyvät esimerkiksi soitinopetuksessa oppituntien aikana, opetus on yksilö- tai pienryhmäopetusta. Yhden oppitunnin aikana samasta oppilasryhmästä saattaa soitinopetuksessa käydä esimerkiksi 6 oppilasta, kukin 15 minuuttia kerrallaan. Opetusta varten koulussa tulee olla riittävästi äänieristettyjä ja akustisesti miellyttäviä tiloja. Suunnitelussa on huomioitava myös tarve äänistudiotyöskentelylle.

Koulun musiikkitapahtumia varten suunnittelussa huomioidaan tarve monitoimiselle tilaratkaisulle, jonka keskiössä on riittävän suuri näyttämö. Näyttämö- ja katsomotilaa suunniteltaessa on huomioitava ammattitasoisen ääni- ja valotekniikan sijoittelu sekä tilan akustiset ominaisuudet. Myös tilan äänieristykseen ja pimentämiseen tulee kiinnittää huomiota.

Esiintymistilan tulee olla osittain julkinen, osittain puolijulkinen tila, jonne yleisön ja yhteistyökumppaneiden on helppo kulkea. Tilan suunnittelussa tulee huomioida myös yhteiskäyttö muiden koulun tiloissa toimivien kanssa.

7.2. Oppilasagenttitoiminta

Oppilasagentti on on oppilas, joka on sitoutunut opetusteknologian ja muun tieto- ja viestintätekniikan opiskeluun ja oppimansa jakamiseen muille oppilaille ja opettajille. Oppilasagentit kouluttavat oppilaita ja opettajia, järjestävät teknologiakasvatukseen liittyviä tapahtumia, vierailevat alan yrityksissä oppimassa uutta ja tekevät laajaa yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Hämeenkylän koulussa oppilasagentteja vastuutetaan hoitamaan ja huoltamaan koulurakennuksen TVT-laitteistoa. Tiloja suunniteltaessa on otettava huomioon oppilaiden ja henkilökunnan mahdollisuudet teknisen laitteiston huoltoon ja käyttöön, tekniikan tulee olla mahdollisimman avointa ja läpinäkyvää. Suunniteltaessa koulurakennusta tulee tutkia myös talotekniikan mahdollisuuksia oppimisympäristönä. Oppilasagenttitoiminnan lisäksi luonnontieteiden yhdistäminen esimerkiksi rakennuksen lämpö- ja sähkötekniikkaan avaa uusia oppimismahdollisuuksia

Oppilasagenttitoiminta tarvitsee myös toimivia etäyhteyksiä ja laitteistoja, jotta yhteydenpito yhteistyökumppaneiden kanssa on mahdollista ja joustavaa. Suunnittelussa otetaan huomioon agenttitoiminnan mahdollisuudet uuden teknologian pilottikäyttäjinä, sekä mahdollisuus uuden teknologian tutkimiseen.

8. Koulupäivän rakenteen kuvaus

Hämeenkylän koulussa oppilaan koulupäivä rajoittuu klo 8 ja klo 16 välille. Lukujärjestystä suunniteltaessa myöhäisiltapäivän oppitunteja pyritään välttämään. Lähtökohtaisesti perusopetuksen oppilailla ei päiväjärjestyksessään ole hyppytunteja vaan koulupäivä on yhtäjaksoinen.

Eri-ikäisten oppilaiden koulupäivää on tarkoituksenmukaista rytmittää eri tavoin. Vuosiluokilla 1. - 5. välitunnit vietetään pääsääntöisesti ulkoillen koulun piha-alueella. Ulkoilun ja riittävien taukojen mahdollistamiseksi koulupäivän rakenteeseen suunnitellaan kaksi 30 - 45 minuutin välituntia, joista toisen aikana myös ruokaillaan. Kuudennesta vuosiluokasta eteenpäin oppilaiden tuntimäärä lisääntyy, vähintää kouluruokailun aikana oppilailla on silloinkin pidempi välitunti.

Kouluruokailun järjestelyihin tilasuunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota, ruokailu on koulupäivän ruuhkaisin tapahtuma ja siihen liittyy kasvanut tapaturmariski. Hämeenkylän koulun päiväaikataulu laaditaan niin, että kouluruokailu tapahtuu kolmessa vuorossa klo 10.30 - klo 12.30 välillä. Ruokailemassa on yhtäaikaisesti noin 200 asiakasta.

Varsinaisen lukujärjestyksen ulkopuolella koululla järjestetään aamu- ja/tai iltapäivätoimintaa. Yleensä toimintaa järjestetään klo 12 - 17 välisenä aikana ja mahdollisuuksien mukaan aamulla ennen oppituntien alkua.

Myös yhteistyö nuorisotoimen kanssa asettaa iltapäivien tilankäytölle vaatimuksia. Tavoitteena on järjestää nuorille mielekästä ja kasvattavaa toimintaa koulupäivän jälkeen muutamana päivänä viikossa esim. koulun sydämen yhteydessä olevissa tiloissa.

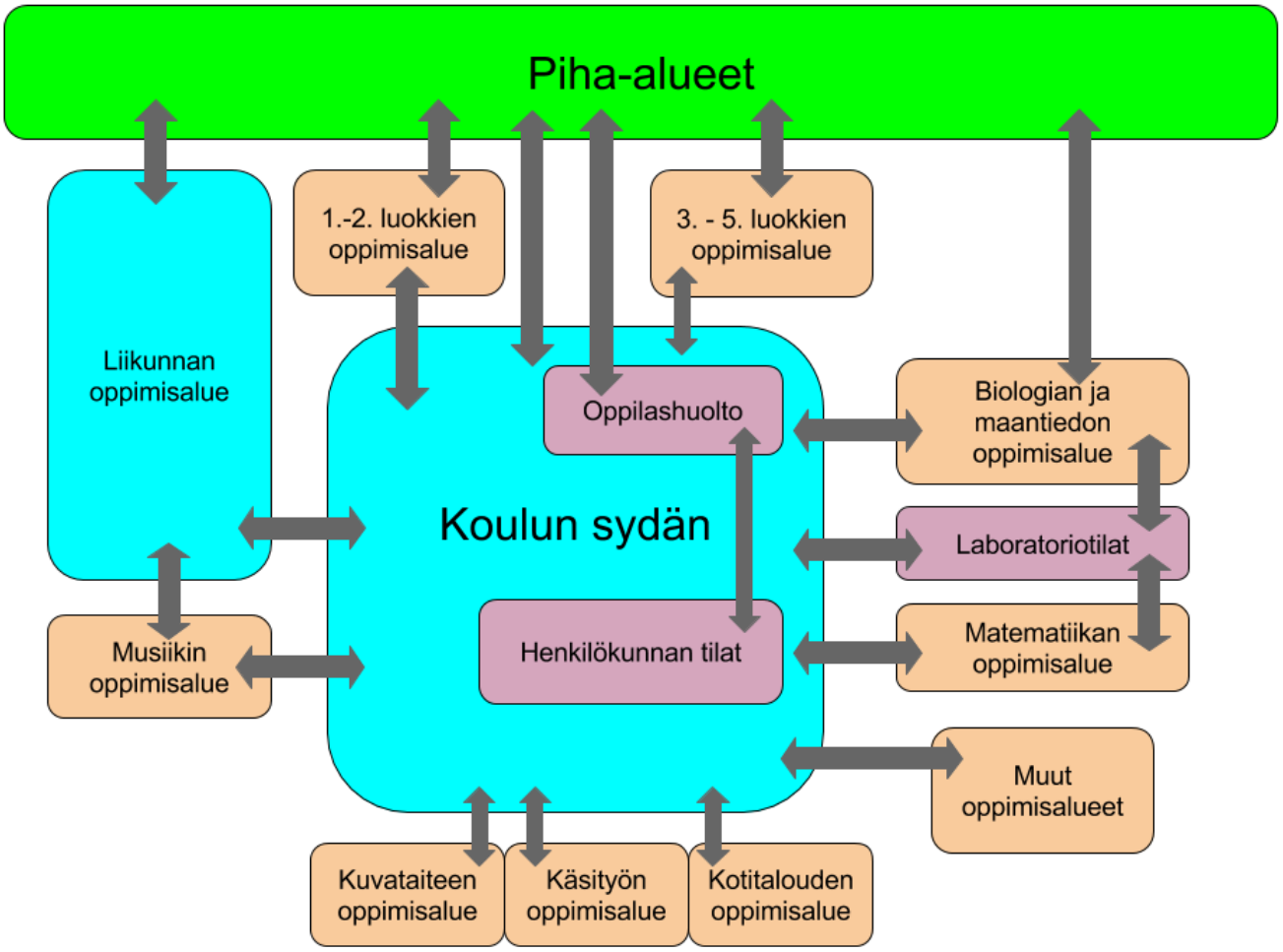
9. Yhteistyötahot ja koulupäivän ulkopuolinen käyttö

Tulevaisuuden Hämeenkylän koulu toimii lähialueiden ja oppimisen keskuksena. Uuden opetussuunnitelman lähtökohtana on oppimisen yhdistämisen tiiviisti yhteiskuntaan ja liike-elämään. Koulu ei ole yhteiskunnasta erillään oleva saareke. Oppiminen on mielekästä ja motivoivaa, kun se voidaan yhdistää koulun ulkopuolisiin yhteiskunnallisiin toimintoihin. Hämeenkylän koulun uudisrakennusta suunniteltaessa tutkitaan mahdollisuuksia yhteiskunnallisten toimijoiden ja muiden kumppaneiden toimintaan koulurakennuksessa koulupäivän aikana ja sen ulkopuolella.

Koulupäivän ulkopuolisessa toiminnassa liikunta- ja urheilukäytöllä on merkittävä rooli. Hämeenkylän koulun liikuntatilat ovat tärkeä osa Länsi-Vantaan urheiluseurojen toimintaa. Liikuntatilojan suunniteltaessa on otettava huomioon myös seurojen ja muiden toimijoiden tarpeet. Erityisesti on suunnittelussa tutkittava mahdollisuutta etähallittavaan kulunvalvontaan esimerkiksi numerokoodilla toimivan lukituksen avulla.

Hämeenkylän koulun yhteistyö alueen nuorisopalvelujen kanssa on ollut toimivaa ja tukenut nuorten kasvua ja kehitystä. Yhteistyötä halutaan syventää ja toimintatapoja kehittää edelleen. Nuorisopalvelu on kiinnostunut toimimaan Hämeenkylän koulun tiloissa koulupäivän jälkeen ja iltaisin, sekä organisoimaan iltakäyttöä yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Toiminta voisi käytännössä olla liikuntaa ja pelaamista sekä monipuolista ja yleishyödyllistä kasvattavaa toimintaa kuten kokkausta, elämän taitojen hallintaa ja sosiaalisten taitojen kehittämistä. Yhteistyössä koulun kanssa voidaan järjestää myös opintoja tukevaa toimintaa esimerkiksi läksykerhoja.

Liite 1 - Tilasijoittelun pedagoginen suunnitelma

Julkinen tila
Puolijulkinen tila
Puoliyksityinen tila
Yksityinen tila

PINTA-ALAKÄSITTEET

hym^2

hyötyala; suunnitelmasta tai rakennuksesta mitattu, eri toimintoihin käytettävien huoneiden ja tilojen pinta-ala. Hyötyneliöihin ei lasketa käytävien, porrashuoneiden, teknisten tilojen, hormien tai rakenteiden pinta-alaa. Käsitettä käytetään tilaohjelman ja tavoitehinta- sekä rakennuskustannusarvion laatimisen yhteydessä.

hum^2

huoneala; suunnitelmasta tai rakennuksesta mitattu huoneiden pinta-ala. Huonealaan lasketaan kaikkien hyötytilojen, käytävien, porrashuoneiden, teknisten tilojen yms. alat. Huonealaan ei lasketa hormien tai rakenteiden pinta-alaa. Käsitettä käytetään mm. kustannusarvion laatimisen yhteydessä.

brm^2

bruttoala; tilaohjelman pohjalta laskettu tai suunnitelmasta tai rakennuksen ulkoseinien ulkopinnan mukaan mitattu kokonaislaajuus. Bruttoalojen laskentaan ohjelma-alan/hyötyalan lisäksi käytävien, porrashuoneiden, teknisten tilojen sekä rakenteiden ja hormien ala = kaikki rakennuksen alat. Käsitettä käytetään mm. kustannusarvion laatimisen yhteydessä.

htm^2

huoneistoala; huoneistoala on usein sama kuin vuokra-ala. Huoneistoalaan lasketaan ohjelma-/hyötyalan lisäksi myös käytävät ja kevyet väliseinät. Huoneistoalaan ei lasketa rakennuksen porrashuoneita, teknisiä tiloja, ulkoseiniä, hormeja eikä kantavia rakenteita. Käsitettä käytetään esim. vuokrasopimuksissa, yhtiöjärjestyksissä jne.

kem^2

kerrosala (rakennusoikeus) = kaavajuridinen suure; kerrosalaan luetaan rakennuslain mukaan kerrosten alat sekä se kellarikerroksen ja ullakon ala, johon on sijoitettu rakennuksen pääasiallisen käyttötarkoituksen mukaisia tiloja. Myönnettäessä rakennuslupaa 1.1.2000 jälkeen asemakaavoitetuilla alueilla, lasketaan ulkoseinän paksuudesta kerrosalaan 250 mm.. Käsitettä käytetään kaavoituksessa, rakennusluvissa, kiinteistöjen arviokirjoissa jne.

lähde: RT 12–11055, joulukuu 2011

painotettu muotokerroin

painotettu muotokerroin; $A_{ulkovaippa}$ / $A_{ohjelma\text{-}ala}$; painotettu muotokerroin lasketaan vertaamalla ulkovaipan pinta-alaa ohjelma-alaan, ulkovaipan rakennusosien pinta-aloja painotetaan niiden lämmönläpäisykertoimia vastaavilla kertoimilla. Tunnusluku huomioi myös tilankäytön tehokkuuden.

HÄMEENKYLÄN KOULUN UUDISRAKENNUS

TARVESELVITYSVAIHEEN KOULU, JOSSA LIIKUNTASALI LAAJENNETTU 1400 BRM2 JA VARISTON TILAT LISÄTTY (=OPTIO 1 JA 2)

	Hämeenkylä tarveselvitys KL88		suhdannekorjaus kustannustasoon KL 98 (8/2018)		TILAAJA KL98	ALLIANSSI NCC 12.5.2018 KL98	
	7200 brm2		7200 brm2		9040 brm2	9040 brm2	
Rakennuttajan kulut							
Suunnittelu ja tutkimukset	1 230 000 €		1 369 773 €		50 000 €	sis.	
Rakennuttaminen ja valvonta	750 000 €	*(3,6 %)	835 227 €		420 000 €	sis.	
Liittymismaksut + lupa	320 000 €		356 364 €		475 000 €	sis.	
Rakennustekniset työt	12 750 000 €		14 198 864 €		0 €	20 500 000 €	
LVIA-urakat	2 005 000 €		2 232 841 €			sis.	
Sähköurakka	1 340 000 €		1 492 273 €			sis.	
Erillishankinnat	85 000 €		94 659 €			sis.	
Muutosvaraus	2 080 000 €		2 316 364 €				
			muutosvaraus 1,5 %		370 000 €		
			riskivaraus 2,5 %		615 000 €		
			kustannusnousu 2,5 %		615 000 €		
			bonuspooli Allianssi 2 %		490 000 €		
			bonuspooli ALIUR 1 %		245 000 €		
Liikuntasali 600 > 1400 m2 + laajemmat sos/puku/yhteistilat (Optio 2 kilpailutusvaiheessa = Sali 1000 m2 ei muita muutoksia)	700 000 €		780 000 €		0 €	2 600 000 €	
Variston optio 1 kilpailutuksessa; luokkatilat 600 m2	1 500 000 €		1 670 000 €		0 €	1 500 000 €	
Kustannusarvio yht.	20 560 000 €		22 896 364 €		3 280 000 €	24 600 000 €	
				YHT. Tilaaja + Allianssi		27 880 000 €	2 901 eur/brm2
			mahdollinen maalämpöjärjestelmä (arvio)			649 000 €	ei sis. Yo. Yhteissummaan

ARVIO IRTOKALUSTEISTA JA VARUSTUKSESTA MM. AV-LAITTEET (SIVIN KUSTANNUS EI. SIS. TAVOITEHINTAAN, ALLIANSSI HANKKII JA HUOLEHTII) 1 026 000 € ei sis. Tavoitehintaan
SIVI MÄÄRITTÄÄ IRTOKALUSTEET JA VARUSTEET / NIIDEN KUSTANNUSTASON TARKEMMIN KEHITYSVAIHEEN AIKANA

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus Tekniselle lautakunnalle

Tässä kokouksessa tehtyihin päätöksiin, ellei pöytäkirjassa ole päätöksen osalta erikseen toisin mainittu, tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen **Vantaan tekniselle lautakunnalle**.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

☐ Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.
☐ Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava kirjallisena oikaisuvaatimusajassa **Vantaan tekniselle lautakunnalle**.

Oikaisuvaatimusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö ja allekirjoittaminen

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava
- muutoksenhakijan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset muutoksenhakijalle voidaan toimittaa
- päätös, johon vaaditaan oikaisua
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan.

Kirjallinen oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Jos muutoksenhakijan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai, jos oikaisuvaatimuksen laatijana on muu henkilö, on oikaisuvaatimuksessa ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Vantaan teknisen lautakunnan yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa
Puhelin: (09) 8392 2184
Faksi: (09) 8392 4163
Sähköposti: kirjaamo@vantaa.fi
Virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Tässä kokouksessa oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun **päätökseen §:t - tyytymätön voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.** Vahingonkorvausasioissa hallinto-oikeus voi tutkia ainoastaan sen, onko päätös tehty muodollisesti oikein. Vahingonkorvauksen perustetta tai määrää koskevan riita-asian käsittelee sen sijaan toimivaltainen yleinen tuomioistuin (käräjäoikeus).

Valituksen voi tehdä vain oikaisuvaatimuksen tekijä, tai mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**. Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä (koskee myös oikaisuvaatimuksen hylkäävää päätöstä) tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina), sähköpostina tai asiointipalvelussa. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:
Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Puhelin: 0295642000
Faksi: 0295642079
Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi
Asiointipalvelun osoite: https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 3. Valitus katu-, puisto- tai muun yleisen alueen suunnitelmaa koskevassa asiassa

Katu-, puisto- tai muun yleisen alueen suunnitelman hyväksymispäätökseen § - tyytymätön voi hakea muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta.
Valituksen voi tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitus on tehtävä kirjallisena Helsingin hallinto-oikeudelle. Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaiselle lähetetään päätöstä koskeva pöytäkirjanote erikseen tiedoksi kirjeellä. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluessa kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erikseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana taikka kolmena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitusasiakirjat on valittajan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.
Valitusasiakirjat voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina tai asiointipalvelussa. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Kirjallisessa valituskirjelmässä on ilmoitettava
- muutoksenhakijan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai, jos valituskirjelmän laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valitukseen tulee liittää virallisesti oikeaksi todistettu ote pöytäkirjasta sen päätöksen kohdalla, johon vaaditaan muutosta.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Puhelin: 0295642000
Faksi: 0295642079
Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi
Asiointipalvelun osoite: https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa

4.1
Tässä kokouksessa tehtyyn, **hankintaoikaisua koskevaan päätökseen §** -, ei saa hakea muutosta.

4.2
Päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 91 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.
Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa tehtyyn kunnan viranomaisen (hankintayksikkö) päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksikölle hankintalain 133 ja 135 §:issä tarkoitetun vaatimuksen hankintaoikaisusta tai kuntalain 134 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen. Oikaisua koskevan vaatimuksen voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä kunnan jäsen.

Määräaika oikaisua koskevien vaatimusten tekemiselle

Oikaisua on vaadittava 14 päivän kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuksen tekijä on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

- **Asianosaisen** katsotaan saaneen hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

  Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

  Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

- **Kunnan jäsenen** katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Hankintaoikaisun ja oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hakemukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu ja/tai oikaisuvaatimus toimitetaan osoitteeseen

Vantaan kaupungin kirjaamo
Tekninen lautakunta
Asematie 7
01300 Vantaa
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
puhelin (kirjaamo): 09- 8392 2184, 050- 318 1625, fax: 09- 8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista annetun lain (hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnysarvon.

5.1 Oikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintalain 133-135 §:n mukaan **hankintayksikölle** kirjallisen hankintaoikaisun. Hankintaoikaisun voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Hankintaoikaisun tekoaika

Asianosaisen on tehtävä hankintaoikaisu **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Tekninen lautakunta
Asematie 7, 01300 Vantaa
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puh. 09- 8392 2184, 050- 318 1625, fax: 09- 8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

5.2 Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Julkisista hankinnoista annetun lain 146 §:n mukaan puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos:
asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai

siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen hankintalain 130 §:n 1 nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden kuluessa** hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Hakemuksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona, asiointipalvelussa tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa 5.1 mainittuun osoitteeseen.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
puh. 029 56 43300
fax. 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi
Asiointipalvelun osoite: https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet

Muutoksenhakuohje 6. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

6.1
Tässä kokouksessa tehtyyn, hankintaoikaisua koskevaan päätökseen §- ei saa hakea muutosta

6.2
Tässä pöytäkirjassa oleviin päätöksiin, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 136 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Muutoksenhakuohje 7 Hallintovalitus hallinto-oikeudelle

Tässä kokouksessa tehtyihin päätöksiin §:t - saa hakea muutosta hallinto-oikeudelta.

Päätöksestä saa valittaa se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Valitus on jätettävä **Helsingin hallinto-oikeudelle 14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäinen tai jäljennös päätöksestä, johon haetaan muutosta. Lisäksi valitukseen tulee liittää todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta, sekä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei päämies ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa. Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää.

Valituksesta on käytävä ilmi, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan. Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valituskirjelmässä on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitusasiakirjat on valittajan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.
Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Päätöksen tiedoksisaanti

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15